KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

42.

1929.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON

JULKAISEMA.

HELSINKI.
1932.

SISÄLLYSLUETTELO.

Siv.

Alkulause III

I. Kaupunginvaltuusto.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset 3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset 10
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset 20
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset .. 29
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.... 41
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 54
C. Muut asiat 120

II. Rahatoimikamari.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat..... 152
1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat 152
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat 155
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.... 194
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 208
C. Muut asiat 259

III. Tilastokonttori 1*
IV. Satamahallitus 8*
V. Ulosottolaitos 12*
VI. Palolaitos 15*
VII. Köyhäinhoitolautakunta 19*
VIII. Lastensuojelulautakunta 40*
IX. Kaupunginkirjasto 65*
X. Rakennustarkastuskonttori 72*
XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta 75*
XII. Majoituslautakunta 76*
XIII. Holhouslautakunta 77*
XIV. Oikeusaputoimisto 78*
XV. Sosialilautakunta 81*
XVI. Ammattioppilaslautakunta 90*
XVII. Työnvälitystoimisto 91*
XVIII. Naisten työtuvat 98*
XIX. Verotusvalmistelukunta 101*
XX. Kaupunginmuseo 103*
XXI. Musiikkilautakunta 105*
XXII. Raittiuslautakunta 108*
XXIII. Urheilulautakunta 111*
XXIV. Maatalouslautakunta 113*
XXV. Kansanpuistot 120*
XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus 124*
XXVII. Puhtaanapitolaitos 141*
Hakemisto 150*

Helsinki 1932. Mercator'in Kirjapaino Osakeyhtiö

ALKULAUSE.

Esilläoleva neljäskymmenestoinen vuosikerta julkaisua „Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta" on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laadittu tilastotoimistossa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain laatimia vuosikertomuksia on tilastotoimistossa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Osastot III—XXVII, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, on painettu erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Amanuenssi Valborg Kuhlefelt on hoitanut kertomuksen toimittamisen ja painatuksen.

Helsingin kaupungin tilastotoimistossa, helmikuun 18 p:nä 1932.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

Siv.	23,	riv.	26	alh.,	on: *uimatelakka;* lue: *uivatelakka.*
„	71,	„	1	ylh.,	„ *17;* lue: *71.*
„	112,	„	21	alh.,	„ *sairaalarakennen;* lue: *sairaalarakennuksien.*
„	118,	„	19	ylh.,	„ *luvun;* lue: *osaston.*
„	118,	„	16	alh.,	„ *pääluokkaan;* lue: *osastoon.*
„	119,	„	20	ylh.,	„ *pääluokan;* lue: *osaston.*
„	81*,	„	14	„	„ *rakennustoimikunnan;* lue: *rakennustoiminnan.*

I. Kaupunginvaltuusto.

Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1928 toimitetussa vaalissa valittiin alla mainitut henkilöt kaupunginvaltuutetuiksi kolmivuotiskaudeksi 1929—31:

Toimittaja A. Aalto.
Johtaja G. K. Bergman.
Ens. palomestari W. Bergström.
Filosofianmaisteri G. Estlander.
Insinööri E. von Frenckell.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
Taloudenhoitaja A. Halme.
Kansakoulunopettajatar M. Hannula.
Johtaja G. Hartwall.
Johtaja Y. Harvia.
Laulunopettajatar P. af Heurlin.
Dosentti, lääketieteen- ja kirurgian-tohtori K. F. Hirvisalo.
Professori A. L. Hjelmman.
Filosofiantohtori T. Hultin.
Toimittaja A. Huotari.
Kirkkoherra K. V. Hurmerinta.
Toimittaja J. E. Huttunen.
Toimitsija J. E. Janatuinen.
Valtioneuvos V. Kivi.
Insinööri K. F. Kreander.
Arkkitehti S. Lagerborg-Stenius.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori F. Langenskiöld.
Johtaja W. A. Lavonius.
Ompelijatar S. Lehtinen.
Sihteeri Y. I. Lehtinen.
Kauppaneuvos I. Lindfors.
Luottamusmies A. J. Luostarinen.
Sähkötyöntekijä Å. A. Löfberg.
Varatuomari S. T. Mannermaa.
Taloudenhoitaja H. Moisio.
Agronoomi C. E. Neovius.
Toimittaja A. F. Niemistö.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Maalari U. L. Nurminen.
Toimittaja M. Paasivuori.
Vuorineuvos K. A. Paloheimo.
Metsäneuvos J. O. Peurakoski.
Rouva F. Pietikäinen.
Alikirjastonhoitaja H. E. Pipping.
Filosofiantohtori E. Railo.
Johtaja H. Ramsay.
Toimittaja K. N. Rauhala.
Luottamusmies E. V. Riipinen.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Ylikirjastonhoitaja G. Schauman.
Rouva M. Schultz-Cajander.
Rouva H. Seppälä.
Rehtori M. Sergelius.
Lakitieteenkandidaatti J. O. Söderhjelm.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Johtaja V. Tanner.
Lääkintöneuvos A. Tollet.
Toimittaja M. Turkia.
Lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman.
Rakennusmestari I. W. Udd.
Kirvesmies A. J. Uusitalo.
Professori B. Wuolle.
Toimittaja A. L. Åhlström.
Viilaaja F. A. Åkerman.

Valtuutettujen varamiehet olivat:

Asiamies K. Aaltonen.
Lakitieteenkandidaatti E. J. Ahla.
Professori K. A. Ahlfors.
Kansakoulunopettaja K. Ahtiala.
Filosofianmaisteri H. Allenius.
Filosofianmaisteri K. Antell.

Ammattiliiton puheenjohtaja N. Aronen.
Maalarimestari H. A. Bergström.
Asemamiesten esimies E. Bäckström.
Johtaja K. L. Ekstrand.
Päätoimittaja E. Erkko.
Toimittaja K. A. Fagerholm.
Tullipäällysmies A. Forsström.
Filosofianmaisteri G. Granqvist.
Johtaja A. Grönroos.
Kouluhoitajatar L. Hagan.
Rappaaja H. Hautala.
Lakitieteenkandidaatti K. V. Holma.
Kamreeri V. Hougberg.
Rouva A. Huotari.
Filosofiankandidaatti A. Hällfors.
Kansakoulunopettaja A. Jansson.
Johtaja K. A. Johansson.
Kirvesmies J. Järvinen.
Järjestelymestari K. J. Kahila.
Arkkitehti O. Kallio.
Lääketieteenlisensiaatti K. Kari.
Kirjaltaja A. Karvosenoja.
Pankinjohtaja K. A. Kivialho.
Toimitsija K. Kukkonen.
Professori H. Kyrklund.
Johtaja R. J. Laurén.
Toimittaja A. E. Leino.
Konemestari G. A. Lemström.
Vanh. oikeusneuvosmies G. Leopold.
Metallityöntekijä A. Lindroos.
Rouva E. Malin.
Rakennusmestari A. V. Malmi.
Johtaja V. Mattinen.
Insinööri E. Moring.
Johtaja M. M. Muoniovaara.
Kirvesmies A. Mäkinen.
Johtaja J. Nurminen.
Filosofiantohtori B. Nybergh.
Sähkötyöntekijä O. Oksanen.
Pankinjohtaja W. Paersch.
Kirkkoherra E. W. Pakkala.
Teollisuusneuvos P. Pero.
Rouva L. Raatikainen.
Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Ylim. professori U. Saalas.
Järjestösihteeri E. Sallila.
Johtaja T. Salmio.
Kouluneuvos G. Sarva.
Tarkastajatar M. Sillanpää.
Ylioppilas C. Sundström.
Lehtori K. U. Suomela.
Johtaja B. Tallberg.
Köyhäinhoidontarkastaja E. Tavastähti.
Työnvälitysneuvoja T. Uski.
Muurari V. Warelius.
Pianoteknikko J. Virtanen.
Filosofianmaisteri T. von Wright.
Dosentti filosofiantohtori Hj. Öhman.

Vt Söderhjelm, joka vuodeksi 1929 oli valittu eduskunnan oikeusasiamieheksi, mitä virkaa ei käynyt hoitaminen kaupunginvaltuutetun tehtävän ohella, vapautettiin [1]) väliaikaisesti valtuuston jäsenyydestä, ja hänen sijaansa tuli varajäsen Ahlfors. Varajäsen H. A. Bergström toimi valtuutettuna maaliskuun 23 p:stä kesäkuun 30 p:ään, joksi ajaksi vtlle Bergmanille ulkomaanmatkan takia oli myönnetty [2]) väliaikainen vapautus tästä tehtävästä, ja varajäsen Lemström syys- ja lokakuussa, jolloin vt W. Bergström samasta syystä oli vapautettuna [3]) kaupunginvaltuutetun tehtävästä.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt Lindfors ja varapuheenjohtajana vt Tanner [4]).

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat kertomusvuonna valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä vtt Harvia, Hjelmman, Huotari, Niemistö, Norrmén, Nurminen, Salovaara, Tollet ja Udd [5]).

Kaupunginvaltuuston ensimmäisenä sihteerinä toimi lakitieteenkandidaatti E. Cavonius ja toisena sihteerinä filosofianmaisteri K. Rein.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 18 kertaa.

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 1 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 1 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 1 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 2 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 3 § ja 12 p. kesäk. 2 §.

Vuoden varrella saapui 727 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisestä vuodesta jäljellä olleista 148 asiasta ratkaistiin 729 ja poistettiin kirjoista 39, joten siis vuoteen 1930 siirtyi 107 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 662 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmien luku 733.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1929 käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Pasilan asutusalueen laajentaminen. Rahatoimikamari toi esiin, että vuokratonttien kysyntä Pasilassa oli vilkastunut ja että kamari sen johdosta oli antanut kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi laatia mainitun asutusalueen laajentamista koskevan ehdotuksen. Täyttääkseen tämän tehtävän hallitus oli lähettänyt kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman Maistraatinkadun länsipuolella olevan alueen jaoituskaavaehdotuksen, johon sisältyi kaksi yleisille rakennuksille varattua korttelia sekä kaksi asuntokorttelia, joiden rakennusrajat oli ehdotukseen merkitty. Nämä viimeksi mainitut korttelit ehdotettiin luovutettaviksi 3—4-kerroksisten kivitalojen rakentamista varten. Valmisteluvaliokunta ehdotti edellä mainitun jaoituskaavan hylättäväksi, koska kyseisille tonteille sen mukaan rakennettaisiin kivitaloja ja ne annettaisiin vuokralle pitkäksi ajaksi. Valiokunnan mielestä oli sopimatonta ratkaista alueen käyttöä pitkiksi ajoiksi eteenpäin, ennenkuin kaupunginvaltuusto oli saanut täydellisen selvityksen ympäröivien alueiden asemakaavan vastaisesta muodostelusta. Edelleen valiokunta huomautti, että asuntotontteja oli vapaina muissa osissa kaupunkia sekä että kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotuksen hyväksyminen supistaisi niitä alueita, jotka vastedes voitaisiin käyttää puistoksi. Kaupunginvaltuusto teki päätöksensä [1]) valmisteluvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Mäkelän alueen uusi jaoituskaava. Koska sopivista tehdastonteista vallitsi suuri puute, kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarin toimeksiannosta laatinut ehdotuksen Mäkelän teollisuusalueen laajentamiseksi ottaen huomioon myöskin n. s. pienteollisuuden tarpeet. Ehdotus käsitti kolme uutta tehdaskorttelia, n:ot 698, 699 ja 700, minkä lisäksi kortteleita n:ot 534 ja 694 oli laajennettu, edellistä pitkin Sturenkatua ja jälkimmäistä pitkin Elimäenkatua. Viimeksi mainitun uudestaan järjestellyn korttelin tontti n:o 17 oli tosin vuokrattu Aktiebolaget Autocar osakeyhtiölle, mutta yhtiö oli suostunut jaoituskaavan muutokseen ja aikoi aikanaan vuokrata tonttiin liitettävän 250 m² käsittävän lisäalueen. Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) edellä selostetun ehdotuksen noudatettavaksi siten luopuen vuonna 1920 tekemästään Mäkelän alueen jaoituskaavaa koskevasta päätöksestä [3]).

Vahvistettuja kaupunginasemakaavanmuutoksia. Kaupunginvaltuuston hyväksymän [4]) Fredrikintorin järjestelyehdotuksen sisäasiainministeriö vahvisti [5]) marraskuun 20 p:nä 1928.

---

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 6 §. — [2]) S:n 27 p. marrask. 7 §. — [3]) Ks. v:n 1920 kert. s. 3. — [4]) S:n v:n 1928 kert. s. 6. — [5]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 3 §.

I kaupunginosan korttelissa n:o 25 sijaitsevan Maurinkadun tontin n:o 2 ulkoisten rakennusrajain muuttamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) sisäasiainministeriö vahvisti [2]) joulukuun 10 p:nä 1928.

XI kaupunginosan korttelissa n:o 343 sijaitsevan Pengerkadun tontin n:o 23 ulkoisten rakennusrajain muuttamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) sisäasiainministeriö vahvisti [4]) marraskuun 20 p:nä 1928.

XI kaupunginosan korttelien n:ot 334 a ja 334 b sekä II kaupunginosan korttelin n:o 97 kaupunginasemakaavanmuutosta koskevat kaupunginvaltuuston päätökset [5]) sisäasiainministeriö vahvisti [6]) marraskuun 19 p:nä 1928.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän [7]) kaupungin katujen, torien ja yleisten paikkain uusia nimiä koskevan ehdotuksen sekä nimien muutoksen johdosta laaditun uuden kaupunginasemakaavan sisäasiainministeriö vahvisti [8]) joulukuun 12 p:nä 1928.

Sisäasiainministeriö vahvisti [9]) marraskuun 27 p:nä 1928 kaupunginvaltuuston päätöksen [10]) Tehtaanpuiston kaupunginasemakaavan muuttamisesta.

IV kaupunginosan korttelissa n:o 69 a sijaitsevien Kansakoulukadun tonttien n:ot 1 ja 2 ulkoisten rakennusrajain muuttamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [11]) sisäasiainministeriö vahvisti [12]) marraskuun 20 p:nä 1928.

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 517 sijaitsevien Espoonkadun tonttien n:ot 4 ja 6 yhdistämistä sekä yhdistämällä syntyneen uuden tontin ja viereisten saman korttelin tonttien n:ot 9 ja 11 rakennusrajain muutosta koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [13]) sisäasiainministeriö vahvisti [14]) tammikuun 19 p:nä.

Korttelien n:ot 521 a ja 522 yhdistämistä koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [15]) sisäasiainministeriö vahvisti [16]) tammikuun 24 p:nä.

XIII kaupunginosan korttelin n:o 448 kaupunginasemakaavanmuutosta koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [17]) sisäasiainministeriö vahvisti [18]) helmikuun 4 p:nä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen [11]) XII kaupunginosan korttelissa n:o 349 sijaitsevan Helsinginkadun tontin n:o 15 rakennusrajain muuttamisesta sisäasiainministeriö vahvisti [19]) maaliskuun 4 p:nä.

XIV kaupunginosan asemakaavanmuutos. Kaupungin yleisten töiden hallitus anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman XIV kaupunginosan asemakaavan osittaisen muutosehdotuksen ja hankkisi sille asianmukaisen vahvistuksen. Mainitussa ehdotuksessa oli Mechelininkatu ulotettu Humallahdenpuiston ja korttelin n:o 495 läpi Nordenskiöldinkatuun saakka ja siten luotu suora liikenneväylä Länsisataman sekä Pasilan, Vallilan ja Kallion välille. Tämä järjestely jakoi puiston kahteen eri osaan, mutta edulliset maasto-olot tekivät mahdolliseksi yh-

---

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 9. — [2]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 4 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 9. — [4]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 5 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 6. — [6]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 6 §. — [7]) Ks. v:n 1928 kert. s. 142. — [8]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 8 §. — [9]) S:n 23 p. tammik. 15 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 5. — [11]) S:n v:n 1928 kert. s. 9. — [12]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 5 §. — [13]) Ks. v:n 1928 kert. s. 7 ja 9. — [14]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 2 §. — [15]) Ks. v:n 1928 kert. s. 7. — [16]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 4 §. — [17]) Ks. v:n 1928 kert. s. 6. — [18]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 3 §. — [19]) S:n 3 p. huhtik. 3 §.

distää ne keskenään Mechelininkadun alitse kulkevalla käytävällä. Edelleen oli ehdotuksessa Rajasaarenkadun pohjoispuolella olevat huvila-alueet järjestetty uudestaan, Mechelininkadun varrella oleville entisille huvilatonteille suunniteltu kuusikerroksisia rakennuksia ja Rajasaarenkadun varrella olevat korttelit n:ot 496 ja 497 jaettu 900—1,200 m²:n laajuisiksi huvilatonteiksi. Linnankoskenkadun varrella sijaitsevia entisiä rivitalotontteja oli suurennettu ja niille oli suunniteltu rakennettavaksi viisikerroksisia rakennuksia. Mainitun kadun varrella olevien korttelien n:ot 503 ja 510 tonttijakoa oli muutettu, ja Niittykatua sekä sen pohjoispuolella olevaa puistikkoa jatkettu kortteliin n:o 511 asti. Korttelien n:ot 506, 507 ja 508 väliset Niitty- ja Tavaststjernankatujen itäisimmät osat oli poistettu ja mainitut korttelit yhdistetty yhdeksi n:olla 507 merkityksi kortteliksi, joka oli aiottu jonkin julkisen rakennuksen paikaksi. Linnankoskenkatu oli koko pituudeltaan levennetty 30 metrin levyiseksi. Linnankoskenkadun ja Turuntien kulmauksessa sijaitseva kortteli n:o 498 oli jaettu kahdeksi kortteliksi, joista läntinen, n:olla 506 merkitty, oli aiottu julkisten rakennusten, esimerkiksi paloaseman, paikaksi. Topeliuksen- ja Rajasaarenkatujen risteykseen oli suunniteltu uusi kortteli n:o 488, johon niinikään suunniteltiin sijoitettavaksi jokin julkinen rakennus. Kesäkadun varrella sijaitseva kortteli n:o 491 oli liitetty Humallahdenpuistoon, lukuunottamatta sen itäisintä osaa, joka oli muodostettu johonkin yleiseen tarkoitukseen varattavaksi tontiksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) puolestaan edellä mainitun XIV kaupunginosan asemakaavan muuttamista koskevan ehdotuksen ja alisti sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupungin ja valtion välisen tilusvaihdon aiheuttamia kaupunginasemakaavanmuutoksia. Kaupunginvaltuuston puolestaan hyväksyttyä [2]) erinäisiä kaupunginasemakaavan muutosehdotuksia, jotka aiheutuivat kaupungin ja valtion välisestä suuresta tilusvaihdosta, ja alistettua nämä ehdotukset valtioneuvoston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi puolustusministeriö oli niistä antamissaan lausunnoissa esittänyt joitakin muistutuksia, jotka koskivat osaksi Katajanokan kasarmialuetta, osaksi korttelin n:o 474 tonttia n:o 7. Edellisen alueen suhteen puolustusministeriö m. m. lausui, että siellä olevat rakennukset oli puutteellisesti merkitty ehdotukseen sekä että valtion aikomuksena oli alueen järjestelyssä noudattaa sotasataman laatimaa asemakaavaehdotusta. Ministeriö ehdotti puolestaan, että kaupunginvaltuuston lähettämä asemakaavaehdotus vahvistettaisiin siten muutettuna, että alueen eteläraja siirrettäisiin huomattavasti etelämmäksi, sekä edellyttäen, että satamaradasta sai vetää pistoraiteen valtion alueelle ja että kortteli n:o 145 jäi valtion haltuun. Korttelin n:o 474 tontista n:o 7 ministeriö huomautti, että ehdotus sisälsi erinäisiä pihamaata ja istutuksia koskevia määräyksiä, jotka ministeriö halusi poistettavaksi.

Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty lausuntoa edellä mainituista muistutuksista, huomautti, että tilusvaihtosopimuksessa nimenomaan sanottiin, että Katajanokan alue luovutettiin sellaisena kuin se esiintyi kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatimassa, joulukuun 29:ntenä 1927 päivätyssä asemakaavapiirroksessa n:o 886 ja korttelin n:o 474 tontti n:o 7 sellaisena kuin se oli samana päivänä päivätyssä piirroksessa n:o 883. Joidenkin rakennusten puutteellinen merkitseminen asemakaavaehdotukseen johtui osaksi siitä,

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 1 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 5.

että kaupunginviranomaisten oli vaikeata toimittaa tarkkoja mittauksia sotasataman alueella, osaksi siitä, että niiden merkitsemisellä ei ollut vähääkään käytännöllistä merkitystä, ne kun ennen pitkää oli poistettava. Vaihtokirjassa ei näet ollut mitään määräyksiä luovutettavilla alueilla olevista rakennuksista, mikä merkitsi sitä, että luovuttajan tuli poistaa ne ennen alueen luovutusta. Puolustusministeriön vaatimukseen, että Katajanokan kasarmialueen eteläraja oli siirrettävä etelämmäksi, kaupunginvaltuusto huomautti, että vuosikausia kestäneiden, lähinnä puolustusministeriön edustajain kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen oli päästy yksimielisyyteen asemakaavaehdotukseen merkityistä rajoista. Elleivät nämä enää tyydyttäneet puolustusviranomaisia, syntyi aivan uusi kysymys, jonka ottaminen harkittavaksi kuitenkaan ei ollut paikallaan sopimuksen mukaisen suuren tilusvaihdon käytännöllisen toteuttamisen yhteydessä. Katajanokan rantaalueen käyttöoikeuden palauttaminen kaupungille oli elimellinen osa tätä samaa vaihtoa, joka tältäkin osalta jo oli lopullisesti ratkaistu. Kaupunki suostui kuitenkin neuvottelemaan niiden alueiden vuokraamisesta puolustusministeriölle, joilla ministeriön tarvitsemat rakennukset sijaitsivat. Ministeriön lausunto upseerikasinon ja sotasataman välisestä ranta-alueesta, korttelista n:o 145, perustui todennäköisesti väärinkäsitykseen, koska se ei ensinkään sisältynyt tilusvaihtosopimukseen eikä kaupunginasemakaavaehdotukseen. Vaatimusta, joka koski lupaa pistoraiteen vetämiseen satamaradasta, ei voitu hyväksyä kaupunginasemakaavan vahvistamisen yhteydessä, koska tällaisen vahvistamisen tuli tapahtua ehdoitta, mutta mikään ei estänyt raidetta koskevan sopimuksen tekemistä kaupunginasemakaavan vahvistamisen jälkeen. Korttelin n:o 474 tontin n:o 7 sisäisiä rakennusrajoja ja pihamaata koskevista määräyksistä kaupunginvaltuusto huomautti, että samassa korttelissa olevien kolmen kaupungin omistaman tontin käyttö oli olennaisesti sen seikan varassa, miten valtio rakennutti tonttinsa. Määräyksiä ei senvuoksi voitu muuttaa eikä kysymystä myöskään jättää avoimeksi muuttamatta samalla koko korttelia koskevia määräyksiä, eikä kaupungilla ollut mitään syytä suostua siihenkään. Edellä esitettyyn viitaten valtuusto esitti [1]), että sisäasiainministeriö vahvistaisi puheena olevat valtuuston hyväksymät kaupunginasemakaavan muutosehdotukset.

Korttelia n:o 463 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuuston päätettyä [2]) luovuttaa tontin ammattienedistämislaitoksen säätiölle kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut ehdotuksen tarpeelliseksi havaituksi XIV kaupunginosan korttelin n:o 463 asemakaavanmuutokseksi. Tämän ehdotuksen mukaan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]), poistettaisiin erillinen, kauppahallia varten aiottu tontti ja sen itäosa yhdistettäisiin edellä mainittuun kortteliin. Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) valtuuston päätöksen huhtikuun 10 p:nä.

Korttelien n:ot 412 b, 419 a, 419 b ja 428 kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) XIII kaupunginosan korttelien n:ot 412 b, 419 a, 419 b ja 428 asemakaavan muutosehdotuksen, joka oli laadittu sen johdosta, että mainituista kortteleista oli luovutettu [6]) tontteja valtiolle koulutarkoituksiin; huhtikuun 10 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti [7]) laaditun ehdotuksen noudatettavaksi.

---

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 2 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 19. — [3]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 11 §. — [4]) S:n 22 p. toukok. 5 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 13 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 18. — [7]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 5 §.

Korttelia n:o 105 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) puolestaan Asunto-osakeyhtiö Korkeavuorenkatu 3:n ja Kiinteistöosakeyhtiö Makrillenin yhteisesti tekemään anomukseen, että VII kaupunginosan korttelissa n:o 105 sijaitsevia Korkeavuorenkadun tontteja n:ot 33 ja 35 koskevaa kaupunginasemakaavaa muutettaisiin siten, että 705 m² jälkimmäisestä tontista yhdistettäisiin edelliseen. Sisäasiainministeriö vahvisti [2]) valtuuston päätöksen toukokuun 6 p:nä.

Kluuvikadun tonttia n:o 4 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) puolestaan ehdotuksen kaupunginasemakaavanmuutokseksi, joka aiheutui siitä, että 60 m² II kaupunginosan korttelissa n:o 35 sijaitsevasta Kluuvikadun tontista n:o 4 oli erotettu katumaaksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) tämän päätöksen kesäkuun 19 p:nä.

Keskuskadun tontin n:o 1 kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti ehdotuksen II kaupunginosan korttelissa n:o 97 Keskuskadun varrella sijaitsevan tontin n:o 1 asemakaavanmuutokseksi, joka aiheutui Keskuskadun laajentamista koskevasta päätöksestä [5]). Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) tämän ehdotuksen, ja joulukuun 19 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti puheena olevan asemakaavanmuutoksen.

Korttelia n:o 521 b koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelin n:o 521 b asemakaavan muuttamisesta siten, että Reijolankatu kulkisi pitkin tuberkuloosisairaalan alueen etelärajaa ja levennettäisiin 24 metrin levyiseksi, jolloin saataisiin aikaan mukava liikenneyhteys osin Nordenskiöldinkadun itäosan ja Meilahden, osin mainitun kadun ja Turuntien koillisosan välille. Kadun uusi suunta teki välttämättömäksi muuttaa korttelin n:o 521 b muotoa, ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotuksessa oli tämä kortteli numeroitu uudestaan n:oksi 521 ja jaettu kahdeksaan tonttiin, joille oli merkitty rakennusrajat. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) hyväksyä ehdotuksen ja alistaa sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Korttelin n:o 185 kaupunginasemakaavanmuutos. Vuonna 1904 Lääkärien sairaalaosakeyhtiö oikeutettiin [8]) yhdistämään VII kaupunginosan korttelissa n:o 185 sijaitsevat Laivurinkadun tontit n:ot 21, 23 ja 25 ehdoin, että yhdistämällä syntyvästä tontista ei rakennettu suurempaa pinta-alaa kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu erikseen. Tontille teetettiin sittemmin sairaala, jossa potilasmäärä vuosi vuodelta lisääntyi, niin että sijain kysyntä pian huomattavasti ylitti niiden käytettävissä olevan määrän siitä huolimatta, että yhtiö oli käyttänyt hyväkseen koko rakennusoikeutensa. Yhtiö kääntyi senvuoksi kaupunginvaltuuston puoleen anoen, että valtuusto valtioneuvostolle puoltaisi yhtiön anomusta, että sen koko sairaalatontti julistettaisiin kulmatontiksi, jolloin siitä saisi rakennuttaa 290 m² lisää. Myöntyen yhtiön anomukseen kaupunginvaltuusto päätti [9]) puolestaan hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Laivurinkadun n:oksi 27 merkityn tontin sisäisten rakennusrajain muuttamisesta sekä anoa, että valtioneuvosto luopuen senaatin elokuun 10 p:nä 1904 tekemästä päätöksestä vahvistaisi tämän kaupunginasemakaavanmuutoksen, ehdoin, että yhtiö siten lisätyn rakennusoikeuden korvaukseksi suoritti kaupungille 280,000 markkaa,

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 7 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 7 §. — [3]) S:n 17 p. huhtik. 3 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 113. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 1 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 13. — [6]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 5 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 3 §. — [8]) Ks. v:n 1904 kert. os. I. s. 5. — [9]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 39 §.

mikä määrä sai olla maksamatta, korottomana lainana kaupunginkassasta, niin kauan kuin tonttia käytettiin sairaalatarkoituksiin, mutta muuten heti erääntyi maksettavaksi.

Korttelin n:o 154 kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) puolestaan kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen IV kaupunginosan korttelin n:o 154 asemakaavan muuttamisesta siten, että puheena olevassa korttelissa sijaitsevista Malminkadun tontista n:o 9 ja Lapinlahdenkadun tontista n:o 4 erotettaisiin maakaistale yhdistettäväksi Malminrinteen katumaahan. Päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupunginasemakaavanmuutoksen vahvistamista:

IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 sijaitsevien Kampinkadun tonttien n:ot 4 ja 6 [2]); sisäasiainministeriö vahvisti [3]) tämän muutoksen huhtikuun 10 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Kampinkadun n:oksi 7;

VIII kaupunginosan korttelissa n:o 186 sijaitsevien Laukkasaarenkadun tonttien n:ot 2, 4 ja 6 [4]); sisäasiainministeriö vahvisti [5]) tämän päätöksen huhtikuun 10 p:nä; uusi tontti merkittiin Ankkurikadun n:oksi 3;

V kaupunginosan korttelissa n:o 91 sijaitsevien Albertinkadun tontin n:o 12 ja Uudenmaankadun tontin n:o 28 [6]); sisäasiainministeriö vahvisti [7]) tämän päätöksen huhtikuun 15 p:nä; uusi tontti merkittiin Uudenmaankadun n:oksi 31;

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 464 sijaitsevien Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 17 ja Runeberginkadun tontin n:o 47 [8]); sisäasiainministeriö vahvisti [9]) tämän päätöksen toukokuun 3 p:nä; uusi tontti merkittiin Pohj. Hesperiankadun n:oksi 19;

XII kaupunginosan korttelissa n:o 347 sijaitsevien Helsinginkadun tontin n:o 1 ja Vaasankadun tontin n:o 2 [10]); sisäasiainministeriö vahvisti [11]) muutoksen syyskuun 11 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Pengerkadun n:oksi 26 [12]); sekä

X kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 288 sijaitsevien Käenkujan tontin n:o 3 ja Hämeentien tontin n:o 28 [12]); sisäasiainministeriö vahvisti muutoksen joulukuun 17 p:nä.

Ehdoksi määrättiin kaikissa tapauksissa, ettei yhdistämällä syntyvistä tonteista saanut rakentaa suurempaa pinta-alaa kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu erikseen.

Tonttien osittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien osittamista tarkoittavan kaupunginasemakaavanmuutoksen vahvistamista:

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 sijaitsevan Turuntien tontin n:o 31 kahdeksi tontiksi, jotka merkittäisiin Turuntien tontiksi n:o 31 a ja Urheilukadun tontiksi n:o 18 [13]); sisäasiainministeriö vahvisti tämän muutoksen joulukuun 17 p:nä; sekä

II kaupunginosan korttelissa n:o 38 a sijaitsevan Kaisaniemenkadun tontin n:o 7 kahdeksi tontiksi, jotka merkittäisiin Mikonkadun n:oiksi 15 a ja 15 b; [14]) sisäasiainministeriö vahvisti tämän muutoksen joulukuun 19 p:nä.

---

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 11 §. — [2]) S:n 23 p. tammik. 10 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 5 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 12 §. — [5]) S:n 22 p. toukok. 5 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 2 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 1 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 5 §. — [9]) S:n 12 p. kesäk. 7 §. — [10]) S:n 12 p. kesäk. 62 §. — [11]) S:n 2 p. lokak. 4 §. — [12]) S:n 18 p. syysk. 5 §. — [13]) S:n 18 p. syysk. 7 §. — [14]) S:n 18 p. syysk. 8 §.

Rakennusrajain ja tonttijaoituksen muutoksia. Vallilan kortteliin n:o 583 tulevan uuden kirkon piirustuksia laadittaessa oli ilmennyt, että vaikkakaan korttelin rakennettavaksi luvallista alaa ei läheskään kokonaan käytettäisi rakennustarkoituksiin, osa kirkon kuoria kuitenkin ylittäisi Punkaharjuntien puoleisen vuonna 1927 vahvistetun [1]) rakennusrajan. Koska rakennustaiteellisista syistä oli suotavaa, että näin sai tapahtua, ja tätä varten tarpeellinen rajan muutos oli aivan vähäpätöinen, kaupunginvaltuusto kirkon rakennuslautakunnan anomuksesta päätti [2]) vahvistaa mainitulla tavalla muutetun rakennusrajan Vallilan korttelille n:o 583.

Koska XI kaupunginosan korttelin n:o 345 vuonna 1914 vahvistetut rakennusrajat olivat osoittautuneet jonkin verran epäkäytännöllisiksi, kaupunginvaltuusto päätti [3]), että tontin n:o 7 rakennettavaksi sallittua alaa laajennettaisiin Harjutorinkatua pitkin, että tontille n:o 19 suunniteltu rakennus, joka voimassa olevan asemakaavan mukaan sijaitsi erillään, yhdistettäisiin viereiseen rakennusryhmään samoinkuin että Kansalaiskorkeakoululle varatun tontin n:o 13 rakennusrajat tarkistettaisiin, jolloin m. m. rakennusta rajoittavat kapeat istutukset yhdistettäisiin tonttiin. Tämän kaupunginvaltuuston päätöksen sisäasiainministeriö vahvisti [4]) lokakuun 2 p:nä.

Osakeyhtiö Aktiebolaget Badhusgatan 14 anoi, että VII kaupunginosan korttelissa n:o 101 sijaitsevaa Etelärantatien tonttia n:o 2 koskevaa kaupunginasemakaavaa muutettaisiin siten, että tontin ulkoiset rakennusrajat yhtiön sille suunnitteleman tornin [5]) kohdalta siirrettäisiin 0.6 m ulospäin Etelärantatien puolella ja jonkin verran myöskin Vuorimiehenkadun puolella, mistä rakennusoikeuden lisäyksestä yhtiö suostui maksamaan kaupungille korvausta 5,500 markkaa. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) puolestaan hyväksyä yhtiön anomuksen sekä alistaa päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [7]) puolestaan hyväksyä XIV kaupunginosan korttelille n:o 463 laaditun uuden jaoitusehdotuksen, jonka mukaan Töölöntorinkadun tontti n:o 3 sekä Pohj. Hesperiankadun tontit n:ot 9 ja 13 oli jaettu pienemmiksi tonteiksi ja Töölönkadun tontin no 28 rakennusrajaa muutettu siten, että piharakennus oli siirretty n. 3.5 m pohjoiseen päin ja lyhyt katujulkisivu suoristettu rakennustaiteellisen vaikutuksen parantamiseksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) valtuuston päätöksen lokakuun 2 p:nä.

Korttelin n:o 585 jaoituskaava. Kaupunginvaltuusto päätti [8]), että yhtiölle Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 4 luovutettavan [9]) korttelissa n:o 585 olevan tonttialueen tuli olla yhtenä, n:oksi 45 merkittävänä tonttina.

Korttelin n:o 697 jaoituskaavan muuttaminen. Rahatoimikamari huomautti, että tehdaskorttelissa n:o 697 sijaitsevien Teollisuuskadun tonttien n:ot 7 ja 9 voimassa olevaa jaoituskaavaa vahvistettaessa oli suunniteltu, että niille teetettäisiin suurehko, rakennustaiteellisesti vaikuttava rakennus. Tämän johdosta näiden tonttien ja niiden luoteispuolella olevien tehdastonttien välille oli järjestetty 18 m:n levyinen rakentamatta jätettävä alue. Helsingin meijeriliike, jolle nämä tontit olivat vuokrattuina ja joka aikoi niille rakennuttaa suurehkon meijerirakennuksen kivestä, oli anonut vaihtoehtoisesti vapautusta vuokramaksun suorittamisesta mainitusta suoja-alueesta

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 4. — [2]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 17 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 15 §. — [4]) S:n 23 p. lokak. 6 §. — [5]) Vrt. tätä kert. s. 125. — [6]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 4 §. — [7]) S:n 12 p. kesäk. 11 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 7 §. — [9]) Ks. tätä kert. s. 56.

tai oikeutta rakentaa tonttialueensa sen rajaan asti. Tämän johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti, että tontin n:o 9 raja siirrettäisiin 9 m kaakkoiseen päin, minkä jälkeen sen koko pinta-alan saisi käyttää rakennustarkoituksiin, jota vastoin tontin n:o 11 luoteisrajalle jäisi 9 m leveä rakentamaton kaistale. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) hallituksen ehdotuksen.

Kaupungin satama-alueiden rajat. Rahatoimikamari lähetti valtuustolle syyskuun 7:ntenä päivätyn, I:llä merkityn ehdotuksen kaupungin satama-alueiden maarajoiksi. Ehdotuksen oli laatinut rakennuskonttorin satama-osaston päällikkö, minkä jälkeen sen oli tarkastanut ja tarkistanut rahatoimikamarin asettama komitea, johon kamari, kaupungin yleisten töiden hallitus ja satamahallitus olivat valinneet edustajansa. Ehdotuksen oheisessa kirjelmässä tämä komitea huomautti, ettei ehdotettuja rajoja saanut pitää lopullisina, vaan että ehdotukset oli tarkistettava sikäli kuin asianomaisten satamain olot muuttuivat. Kysymystä riittävien varastopaikkain hankkimisesta ja niiden järjestämisestä sopivalla tavalla kaupungin viranomaiset olivat useita kertoja harkinneet, mutta toistaiseksi sitä ei ollut tyydyttävällä tavalla ratkaistu. Kaupungin muoto ja se seikka, että sen alue joka taholta oli veden ympäröimä, olivat syynä siihen sopivien varastopaikkain puutteeseen, joka jo oli tuntuva ja yhä lisääntyisi, sikäli kuin kaupungin rakennettu alue laajeni. Tämän seurauksena oli ollut, että melkoista osaa kaupungin ranta-alueista samalla kuin niitä käytettiin n. s. väliaikaisen meriliikenteen tarpeisiin, jotenkin laajalti käytettiin varastopaikoiksi. Tällaisia alueita ei komitean mielestä voitu pitää varsinaisina satama-alueina eikä myöskään niiden rajoja vahvistaa. Nyt puheena oleva ehdotus, jonka kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) noudatettavaksi, kohdistuikin ainoastaan kaupungin varsinaisiin, n. s. pysyväiselle meriliikenteelle luovutettuihin satama-alueihin ja käsitti vain Länsisataman, Eteläsataman ja Sörnäisten sataman.

2. *Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Leppäsuon alue. Helmikuun 2 p:nä 1928 valtioneuvosto myönsi [3]) kaupungille luvan Osakeyhtiö M. G. Steniukselle kuuluvan Leppäsuon alueen hallinta- ja lunastusoikeuden pakkolunastamiseen, ja syyskuun 30 p:nä 1929 antamallaan päätöksellä Uudenmaan läänin maaherra vahvisti pakkolunastushinnan yhteensä 5,391,200 markaksi, mistä 5,166,200 markkaa tuli kiinteistön osalle 260 markan arvion mukaan m²:ltä, 175,000 markkaa alueella olevien rakennusten osalle ja 50,000 markkaa korvaukseksi pakkolunastuksen yhtiölle aiheuttamasta vahingosta ja haitasta. Saatuaan tästä tiedon rahatoimikamari oli antanut lakitieteenkandidaatti G. Norrménille, joka pakkolunastusjutussa oli ajanut kaupungin asiaa, tehtäväksi koettaa oikeudellista tietä saada lunastushinnan alennetuksi sekä esittänyt kaupunginvaltuustolle, että kamari valtuutettaisiin kaupungin pakkolunastusoikeuden säilyttämiseksi tallettamaan edellä mainittu rahamäärä lääninrahastoon kolmen kuukauden kuluessa lukien syyskuun 30 p:stä. Valtuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen ja määräsi, että tarkoitusta varten oli ennakolta maksettava kaupungin-

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 32 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 9 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 23. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 10. — [4]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 10 §.

kassasta 5,391,200 markkaa ja päätös varain osoittamisesta tehtävä niin pian kuin pakkolunastushinta oli lopullisesti vahvistettu.

Tuurholman tilan osto. Rouva G. Leppänen ja herra M. A. H. Renvall tarjosivat [1]) kaupungin lunastettavaksi 7,000,000 markasta omistamansa Helsingin pitäjän Tuurholman kylässä sijaitsevan Tuurholman verotilan R N 1 sekä vuonna 1905 lohkaistun palstan, D[a] R N 1, kuitenkin lukuun ottamatta edellä mainitusta verotilasta lohkaistua, Österäng-nimistä uudistilaa R N 1[23] sekä vuonna 1893 erotettua 1.5 ha:n laajuista huvilapalstaa sillä olevine rakennuksineen. Tarjoukseen sisältyivät myöskin tilalla Kulosaaren- ja Kruunuvuorenselillä olevat vesioikeudet. Tarjoukseen yhtyi rouva A. Ackté-Jalander, jolle oli eliniäkseen myönnetty kyseisten kiinteistöjen hallintaoikeus. Rahatoimikamarin neuvoteltua myyjäin kanssa ja tällöin saatua heidät suostumaan sisällyttämään tarjoukseensa myöskin aikaisemmin itselleen pidättämänsä huvilapalstan ehdoin, että rouva Ackté-Jalanderille hänen eliniäkseen taattiin sen ynnä sillä olevien rakennusten nautintaoikeus, kaupungin yleisten töiden hallitus oli kamarin kehoituksesta toimittanut kiinteistön katselmuksen ja arvioinnin ja tällöin arvioinut n. 140 ha käsittävän maa-alueen arvon 6,300,000 markaksi, vesialueen arvon 427,000 markaksi ja rakennusten arvon 273,000 markaksi eli yhteensä 7,000,000 markaksi. Rakennuskonttorin satamaosasto lausui kyseisestä maanhankinnasta, että kaupungille oli hyvin tärkeätä kaupungin satamia vastedes laajennettaessa voida vapaasti hallita Tuurholman ranta- ja vesialueita sekä että osa tilan maa-alueista varmaankin tarvittiin raide- ja tehdaslaitteita varten sekä satamissa työskentelevän väestön asuntoalueeksi. Kaupunginasemakaavaosasto taas korosti sen seikan tärkeyttä, että kaupungille tuli mahdolliseksi ottaa osaa Degerön vastaisen asemakaavan järjestelyyn. Edelleen hallituksen asettama arvioimistoimikunta huomautti, että osia ostettavaksi tarjotusta tilasta voitiin yhdistää Tuurholmassa olevaan kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon ja siten laajennettuun kansanpuistoon järjestää uinti- ja urheilupaikkoja, ulkoilmateatteri y. m., jolloin huomattavia osia Mustikkamaata vapautuisi käytettäväksi satamatarkoituksiin. Käsiteltyään ja harkittuaan tätä merkityksellistä maanhankintakysymystä rahatoimikamari piti vaadittua hintaa kohtuullisena ottaen huomioon ne hinnat, joita viime aikoina oli suoritettu ostettaessa maata kaupungin läheltä. Tosin Tuurholman maasto ei ollut sopivaa rautateiden y.m. liikenneväyläin rakentamiseen ja tosin kaupunki pohjoisessa omisti suuria alueita, jotka vielä kauan saattoivat jäädä käyttämättä asuntotarkoituksiin, ja Herttoniemen huomattavat satamalaitteet turvasivat kaupungin laajennustarpeen mainitussa suhteessa, mutta toisaalta Helsinki satama- ja merikaupunkina tarvitsi rannikolla ja meren rannalla sijaitsevia alueita monivivahteisen elinkeinoelämän erilaisiin tarpeisiin. Viitaten edellä esitettyihin seikkoihin ja pitäen vaadittua hintaa kohtuullisena rahatoimikamari ehdotti [1]), että puheena oleva myyntitarjous hyväksyttäisiin. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuustokin kamarin esityksen hyväksyen päätti [2])

ostaa rouva G. Leppäseltä, herra M. A. H. Renvallilta ja rouva A. Ackté-Jalanderilta Helsingin pitäjässä sijaitsevan Tuurholman verotilan R N 1 7,000,000 markan kauppahinnasta;

myöntää rouva A. Ackté-Jalanderille hänen elinajakseen täyden hallintaoikeuden 1.5 ha:n suuruiseen huvila-alueeseen, jonka rajat kaupungin rakennuskonttori paaluttaisi, ynnä sillä oleviin rakennuksiin;

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — [2]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 6 §.

että edellä mainittu kauppahinta maksettaisiin kaupunginkassasta ennakolta kauppakirjaa allekirjoitettaessa;

velvoittaa rahatoimikamarin vuoden 1930 talousarvioehdotuksessa ottamaan huomioon sanotun menoerän sekä samalla ehdottamaan, kuinka suuri osa rahamäärästä oli osoitettava lainavaroista ja kuinka suuri osa verotusvaroista; sekä

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä edellä mainitun päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Oulunkylässä sijaitsevien maa-alueiden osto. Rakennusmestari A. Rokkasen tarjottua kaupungin lunnastettavaksi omistamansa Oulunkylässä sijaitsevan Kallionokka-nimisen palstan kaupungin yleisten töiden hallitus, jonka lausuntoa tarjouksesta oli pyydetty ja joka senvuoksi oli toimituttanut alueen katselmuksen ja arvioinnin, oli mielipiteenään lausunut, että osa siitä tarvittiin vastaiseksi katumaaksi sekä erilaisia johtoja varten, ja samalla huomauttanut, että sitä voitiin käyttää mainittuihin tarkoituksiin ainoastaan edellyttäen, että eräs metsänhoitaja E. W. Nyströmin y. m. omistama Kallionokan pohjoispuolella sijaitseva maakaistale saatiin samalla tavalla käytettäväksi. Tämän johdosta rahatoimikamari neuvoteltuaan sekä rakennusmestari Rokkasen että metsänhoitaja Nyströmin ja hänen kanssaomistajainsa kanssa esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyen neuvotteluissa aikaansaadun sopimuksen valtuuttaisi kamarin ostamaan rakennusmestari A. Rokkaselta Oulunkylässä sijaitsevan Kallionokka-nimisen, 3,300 m² käsittävän palstan rakennuksineen 120,000 markan kauppahinnasta ja metsänhoitaja E. W. Nyströmiltä ja hänen kanssaomistajiltaan E. ja A. Nyströmiltä heidän omistamistaan tiloista Petas R N 4^1 ja 4^2 sekä palstasta Svea R N 4^{85} yhteensä 2,991 m² 51,840 markan kauppahinnasta; sekä että edellä mainitut kustannukset, kaikkiaan 171,840 markkaa, suoritettaisiin Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista. Esitykseen myönnyttiin [1]).

Siltalan tilan osto. Maanviljelijä J. Valtosen kuolinpesä tarjosi kaupungin lunastettavaksi Hausjärven pitäjän Ryttylän kylässä sijaitsevan, Ryttylän verotilasta erotetun Siltala-nimisen tilan 500,000 markan kauppahinnasta, joka rahatoimikamarin kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen alennettiin 475,000 markkaan. Ostettavaksi tarjottu tila rajoittui välittömästi kaupungin omistamaan Ryttylän tilaan ja siihen kuului 1 km:n pituudelta Puujoen rantaalueita. Tilalla oli 22 ha peltoa ja 13 ha hakamaata, jotka kaupunginagronoomi oli arvioinut yhteensä 197,500 markaksi, erinäisiä rakennuksia, joiden arvo kaupunginarkkitehdin laatiman arviokirjan mukaan oli yhteensä 222,840 markkaa, minkä ohessa Ryttylän koulukodin johtaja arvioi kasvavan viljan arvon 60,000 markaksi. Tarjouksesta antamassaan lausunnossa lastensuojelulautakunta piti Siltalan tilan ostoa ja sen luovuttamista Ryttylän koulukodille erittäin suotavana ja viittasi samalla niihin haittoihin, joita syntyisi, jos puheena oleva tila joutuisi muihin käsiin ja palstoitettaisiin, mikä mahdollisuus oli otettava huomioon, koska sen asema jotenkin suuren joen rannalla ja Ryttylän rautatienaseman läheisyydessä teki sen erittäin sopivaksi huvilaasutukseen. Rahatoimikamarikin puolsi tarjouksen hyväksymistä, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]) kamarin ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa tämän 475,000 markan hinnasta ostamaan maanviljelijä J. Valtosen kuolinpesältä Hausjärven pitäjän Ryttylän kylässä sijaitsevasta Ryttylän verotilasta R N 1 erotetun 0.0364 manttaalin suuruisen Siltala-nimisen tilan; että tämä ostettu

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 12 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 29 §.

tila yhdistettäisiin Ryttylän koulukotiin; sekä että edellä mainittu rahamäärä merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön, mutta saatiin ennakolta maksaa kaupunginkassasta kuluvana vuonna.

Maan ostaminen katujen laajentamista varten. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen Liittopankki osakeyhtiön vuonna 1927 tekemän tarjouksen [1]) erinäisin ehdoin luovuttaa kaupungille maata Keskuskadun laajentamiseksi tontin n:o 1 kohdalta, ja valtuusto päätti [2]) tällöin

2,000,000 markan kauppahinnasta ostaa Liittopankki osakeyhtiöltä 6.65 m leveän, karttaan tarkemmin merkityn alueen II kaupunginosan korttelissa n:o 97 Keskuskadun varrella olevasta tontista n:o 1;

että mainittu kauppahinta maksettaisiin Liittopankki osakeyhtiölle niin pian kuin kaupunki oli ottanut alueen haltuunsa, minkä tuli tapahtua viimeistään heinäkuun 1 p:nä 1930;

että Liittopankki osakeyhtiölle tammikuun 2 p:nä 1930 tämän lisäksi maksettaisiin 1,000,000 markkaa täydeksi korvaukseksi niistä purkamis- ja uudestaanrakentamistöistä, joihin kadun laajentamisen vuoksi oli ryhdyttävä;

että edellä mainitut määrät samoinkuin kadun laajentamiseen tarpeellinen määräraha otettaisiin huomioon vuoden 1930 menosäännössä;

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi esittää valtuustolle ehdotuksen mainitusta kadunlaajennuksesta aiheutuvaksi asemakaavanmuutokseksi; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään muihin tästä päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Rahatoimikamari huomautti [3]), että Etelärantatietä oli laajennettava Vuorimiehen- ja Tehtaankatujen väliseltä osalta, mikä kävisi päinsä siten, että kadun läntinen jalkakäytävä sijoitettaisiin kortteleissa n:ot 101 ja 102 olevien tonttien etupihoille, ja ilmoitti kamarin tässä tarkoituksessa neuvotelleen osakeyhtiön Aktiebolaget Badhusgatan 14 kanssa, joka oli ilmoittanut suostuvansa 50,000 markan hinnasta myöntämään kaupungille pysyvänä rasituksena käyttöoikeuden 2.5 m leveään ja 32.9 m pitkään kaistaleeseen Etelärantatien tontin n:o 2 etupihaa, mille alueelle kaupunki saisi järjestää jalkakäytävän.

Tonttien lunastaminen Länsisatamaan vievää liikenneväylää varten. Rahatoimikamarin esitettyä [4]), että kaupunginvaltuusto tehdäkseen mahdolliseksi arkkitehti O. Kallion laatiman ratapihan ja Länsisataman välisen liikenneväyläsuunnitelman toteuttamisen hyväksyisi kolme myyntitarjousta, jotka koskivat IV kaupunginosassa sijaitsevia Lastenkodinkadun tonttia n:o 1 b korttelissa n:o 166 sekä Lapinlahdenkadun tonttia n:o 10 ja Malminkadun tonttia n:o 28 korttelissa n:o 154, arkkitehti S. Kuhlefelt oli täydentänyt myyntitarjoustaan siten, että hän sen yhtiön osakekannan käteislunastushinnan asemesta, joka omisti Lapinlahdenkadun tontin n:o 10, ilmoitti suostuvansa ottamaan vastaan erään läheisen korttelin n:o 216 kulmatonteista. Tämän johdosta asia palautettiin [5]) rahatoimikamariin, joka kysymystä uudestaan käsitellessään [6]) pysyi aikaisemmassa käsityksessään, että puheena olevat tontit oli ostettava. Hinnasta kamari samaten kuin kaupunginasemakaava-arkkitehti ja kaupungin yleisten töiden hallitus oli sitä mieltä, että vastikkeeksi pyydetty tontti oli huomattavasti arvokkaampi kuin Lapinlahdenkadun tontti n:o 10. Tämän johdosta ja koska korttelin n:o 216 sekä sen lä-

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 14. — [2]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 13 §. — [3]) S:n 27 p. marrask. 3 §. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 37 v:lta 1928. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 18. — [6]) Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

heişet alueet käsittävää vastaista kaupunginasemakaavaa ei ollut tarkemmin harkittu ja sitä kenties vielä muutettaisiin, olisi kaupungille varsin epäedullista suostua ehdotettuun tonttivaihtoon. Kamari piti senvuoksi kaupungille edullisimpana, että tonttien hinta suoritettiin käteisesti, ja esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

valtuuttaa rahatoimikamarin tarjoamaan Työväen rakennus- ja asuntoosakeyhtiö Tyynelälle Malminkadun tontista n:o 28 4,543,604: 39 markkaa, filosofianmaisteri L. Lindelöfille Helsingfors fastighetsaktiebolag-nimisen yhtiön kaikista osakkeista 3,000,000 markkaa sekä arkkitehti S. Kuhlefeltille Fastighetsaktiebolaget Lappviksgatan 17 nimisen yhtiön kaikista osakkeista 3,800,000 markkaa;

katsoa tämän tarjouksen rauenneeksi, elleivät kaikki kolme myyjää sitä hyväksyneet;

jos kauppa saatiin aikaan, merkitä edellä mainitut määrät vuoden1930 menoarvioon sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä kaikkiin edellä mainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) kamarin esityksen.

Sörnäisten rantatien tontin n:o 2 myyntitarjous. Taidekauppias G.Stenman tarjosi [2]) kaupungin lunastettavaksi 7,500,000 markasta, mikä hinta myöhemmin alennettiin 2,500,000 markkaan, osakeyhtiön Aktiebolaget Sörnässtrand koko osakemäärän ja ilmoitti samalla, että yhtiö omisti X kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 296 a sijaitsevan Sörnäisten rantatien tontin n:o 2, jonka pinta-ala oli 7,380.977 m^2, ynnä sillä olevat makasiinirakennukset, jota vastoin yhtiöllä oli velkoja 7,000,000 markkaa. Tarjouksesta antamassaan lausunnossa [3]) rahatoimikamari ehdotti sen hyväksyttäväksi, koska tontin joutuminen kaupungin haltuun tuntuvasti helpottaisi Hakaniementorin tarpeelliseksi havaittua järjestelemistä. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) kuitenkin evätä herra Stenmanin tarjouksen.

Kaupungin ja valtion välinen tilusvaihto. Posti- ja lennätintalon rakennustoimikunta oli pitänyt IV kaupunginosan korttelia n:o 194 a, joka arkkitehti O. Kallion kaupunginasemakaavaehdotuksessa oli varattu mainitun rakennuksen paikaksi, joissakin suhteissa sopimattomana tähän tarkoitukseen ja senvuoksi kääntynyt rahatoimikamarin puoleen tiedustellen, suostuisiko kaupunki vaihtamaan tämän korttelin joko n. s. kaasulaitoksen tonttiin tai siihen alueeseen, joka arkkitehti Kallion ehdotuksessa oli merkitty n:olla 215 c. Kaupunginasemakaava-arkkitehti, jolta oli pyydetty lausuntoa tästä kysymyksestä, toi esiin, että rautatienaseman välittömässä läheisyydessä sijaitseva kaasulaitoksen tontti epäilemättä oli postitalon ihanteellisin paikka. Rakennuksen sijoittaminen tähän paikkaan edellytti kuitenkin arkkitehti Kallion laatimain sekä tämän alueen sekä sen lähitienoiden järjestelysuunnitelmain laatimista kokonaan uudestaan, ja tämä taas viivyttäisi kysymyksen ratkaisua. Suotavaa oli myöskin, että kaikki seikat, jotka voivat vaikuttaa tämän erinomaisen tärkeän liikennekeskuksen muodosteluun, perinpohjaisesti tutkittiin, minkä vuoksi kaupunginasemakaava-arkkitehdin mielestä mainitun tonttialueen käytön lopullinen ratkaiseminen sillä hetkellä oli harkitsematonta ja ennenaikaista. Mutta myöskin rakennustoimikunnan vaihtoehtoisesti anoma tonttipaikka, kortteli n:o 215 c, oli kaupunginasemakaava-arkkitehdin mielestä erinomaisen sopiva posti- ja lennätintalon paikaksi, koska se sijaitsi

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 33 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — [3]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 23 § ja 18 p. syysk. 15 §.

kahden aukion välillä, tärkeän liikenneväylän varrella. Tämän alueen hyväksyminen oli edullista siltäkin kannalta, että tämän korttelin rajat voitiin lopullisesti määrätä sekä että siinä oli ainoastaan muutamia pieniä, matalia rakennuksia, joten postitalon rakentamiseen voitaisiin heti ryhtyä. Mitä tuli siihen korvaukseen, joka kaupungin olisi pyydettävä, kaupunginasemakaava-arkkitehti huomautti, että tonttimaalle olisi annettava etusija ennen rahakorvausta, ja katsoi puolestaan, että kaupungille olisi hyvin edullista saada siten vaihtamalla haltuunsa aikaisemmin tarjottu kortteli n:o 194 a.

Rahatoimikamari voi pääasiassa yhtyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin esittämiin näkökohtiin ja otti ne lähtökohdakseen sittemmin neuvoteltaessa rakennustoimikunnan kanssa. Luovutusehtoja määriteltäessä kävi ilmi, että valtio voidakseen tarkoituksenmukaisesti käyttää hyväkseen korttelia n:o 215 c sitäpaitsi tarvitsi osan korttelia n:o 215 b ja samassa tarkoituksessa varasi itselleen oikeuden korvauksetta käyttää rakennustarkoituksiin korttelien n:ot 215 b ja 215 c välistä Annankadun alla olevaa tilaa, ulottaa rakennuksensa katoksen tavoin Annankadun yli sekä rakentaa tunneleita Etel. Rautatiekadun ja Itämerenkadun ynnä muiden kysymykseen tulevien alueiden alitse tonteiltaan rautatienalueelle saakka sekä kuljetuttaa niissä rautatie- ja muita vaunuja. Edelleen valtio toivoi, että kaupunki sitoutuisi järjestämään arkkitehti Kallion kaupunginasemakaavaehdotukseen sisältyvän korttelien n:ot 194 a ja 215 b välisen aukion sekä suoranaisen liikenneyhteyden Rautatiekaduilta Turuntielle. Rahatoimikamari oli yksimielinen siitä, että edellä mainittuihin vaatimuksiin voitiin myöntyä ilman että siitä aiheutui kaupungille haittaa, varsinkin koska kaupungille pidätettäisiin oikeus korvauksen saamiseen tunnelien aiheuttamista suoranaisista kustannuksista. Ainoastaan ehdotetun liikenneyhteyden järjestämiseen kamari suhtautui epäilevästi, koska kallisarvoinen tonttialue siten pirstoutuisi ja yhtenäinen katukuva Turuntietä pitkin rikkoutuisi. Valtio suostui ehdotetussa aluevaihdossa luovuttamaan kaupungille usein mainitun korttelin n:o 194 a, joka käsitti yhteensä 7,000 m², sekä sitäpaitsi keskusvankilan alueesta 3,800 m², minkä alueen kaupunki tarvitsi voidakseen toteuttaa Hämeentien välttämättömästi tarpeellisen leventämisen. Rahatoimikamari piti molempia korvaukseksi ehdotettuja alueita kaupungille hyvin arvokkaina ja esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi sen sopimusehdotuksen, josta asianosaiset edellä mainituissa neuvotteluissa olivat sopineet.

Kamarin esitykseen myöntyen valtuusto päätti [1]) puolestaan hyväksyä seuraavan, edellä suunniteltua Suomen valtion ja Helsingin kaupungin välistä aluevaihtoa koskevan sopimuksen:

Heti kun tämä sopimus on allekirjoitettu, Helsingin kaupunki luovuttaa täysin omistusoikeuksin Suomen valtiolle tätä nykyä puolustuslaitoksen hallussa olevan, Itämerenkadun ja Etel. Rautatiekadun välillä sijaitsevan 5,500 m²:n laajuisen alueen, joka arkkitehti O. Kallion laatimaan ehdotukseen Helsingin kaupungin Töölön kaupunginosan uudeksi asemakaavaksi on merkitty n:olla 215 c, sekä sen lisäksi viereisestä korttelin n:o 215 c kanssa yhdensuuntaiseksi suunnitellusta Etel. Rautatiekatuun rajoittuvasta korttelista n:o 215 b 4,800 m² ja tästä kadusta 500 m²:n laajuisen alueen, joka liittyi suunnikkaan muotoisena jatkona korttelin n:o 215 c ja jonka Etel. Rautatiekadun puoleisen rajaviivan pidennys kohtasi viereisen korttelin n:o 215 b Annankadun ja Etel. Rautatiekadun risteyspisteessä, eli siis korttelin n:o

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 8 §.

215 c 6,000 m²:n laajuisena, jollaiseksi se oli merkitty rakennuskonttorin asemakaavaosaston laatimaan helmikuun 26:ntena päivättyyn piirustukseen, sekä samassa piirustuksessa tarkemmin osoitetun 4,800 m²:n laajuisen alueen korttelin n:o 215 b luoteispäästä.

Sen lisäksi Helsingin kaupunki myöntää valtiolle oikeuden korvauksetta käyttää rakennustarkoituksiin puheena olevain kahden korttelin välistä kadun alustaa sekä korvauksetta yhdistää keskenään mainittuihin kortteleihin teetettävät rakennukset Annankadun yli ulottuvilla osilla ehdoin, että kadun yläpuolelle tuleva rakennuksen osa tuettiin pylväillä, varustettiin valoholveilla ja rakennettiin niin korkealle kadun yläpuolelle, ettei se estänyt katuliikennettä; samoinkuin myös, niinikään korvauksetta, rakentaa Etel. Rautatiekadun ja Itämerenkadun ynnä muiden kysymykseen tulevien alueiden alitse tunneleita usein mainituista kortteleista n:ot 215 c ja 215 b valtionrautateiden alueelle saakka sekä harjoittaa niissä liikennettä rautatie- y. m. vaunuilla, kaiken ehdoin, joista vastedes tarkemmin sovittaisiin, minkä ohessa kaupunki järjestää korttelin n:o 215 c kaakkoispuolelle aukion sekä suoran, avonaisen tai katetun liikenneväylän Rautatiekaduilta Turuntielle. Jos edellä mainittujen tunnelien rakentamisesta aiheutuu kaupungille suoranaisia kustannuksia, on valtion ne korvattava.

Valtio puolestaan luovuttaa vuonna 1932 Helsingin kaupungille täysin omistusoikeuksin korttelin n:o 194 a, pinta-alaltaan 7,000 m² (n. s. Turun kasarmin alueen) sekä Hämeentien leventämiseksi tarpeellisen, 3,800 m²:n laajuisen osan keskusvankilan aluetta.

Samalla rahatoimikamari valtuutettiin ryhtymään päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Uuden hautausmaan laajentaminen. Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkovaltuuston asettama komitea anoi, että kaupungin omistama uuden hautausmaan ja Taivallahden välinen alue merkittäisiin kaupunginasemakaavaan hautausmaaksi sekä että Hietaniemenkadun rantaan vievän jatkeen eteläpuolella sijaitseva osa siitä luovutettaisiin seurakunnille hautausmaaksi osin heti, osin niin pian kuin kaupunki voi vapaasti hallita puheena olevaa aluetta. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupunginasemakaava-arkkitehti huomautti, että uuden hautausmaan ja sotaväen hautausmaan välinen alue ehdottomasti oli varattava kaupungin tarpeisiin ja vastaisuudessa järjestettävä puistoksi, jotta asutusalueiden ja rannan välinen yhteys ei katkeaisi. Sitäpaitsi olisi Hietaniemen luoteisrannalta jätettävä vapaaksi kyllin leveä rantakaistale. Uuteen hautausmaahan voitaisiin niin ollen yhdistää alue, jonka pohjoisraja oli yhdensuuntainen hautausmaan pohjoisrajan kanssa, mutta siirretty n. 25 m etelämmäksi, ja jonka länsiraja sijaitsi n. 100 m ja eteläraja n. 10 m rantaviivasta sisäänpäin. Rahatoimikamari oli puolestaan halunnut tämän lisäksi luovuttaa 16,000 m² krematorion ja sotaväen hautausmaan väliltä uurnahautausmaaksi, minkä ehdotuksen suhteen kaupunginasemakaava-arkkitehti pysyi mielipiteessään, että tämä alue oli varattava puistoksi, minkä ohessa hän huomautti, että käytettävänä oli ainoastaan 8,000 m², koska kaupunki vuonna 1917 oli luovuttanut sieltä mooseksenuskoiselle ja roomalaiskatoliselle seurakunnalle hautausmaa-alueet. Näitä ei tosin vielä ollut otettu käytäntöön eikä luovutuskirjojakaan ollut annettu, minkä vuoksi kaupunginasemakaava-arkkitehti piti suotavana ja mahdollisena, että nekin vaihtamalla saataisiin käytettäviksi hänen mielestään välttämätöntä puistoa varten. Lopuksi kaupunginasemakaava-arkkitehti ehdotti, että tässä yhteydessä seurakuntain kanssa sovittaisiin siitä, voitiinko ja missä

määrässä Lapinlahden rantoja täyttää. Kaupunginvaltuuston palautettua [1]) asian edelleen valmisteltavaksi rahatoimikamariin, joka m. m. hankki selvityksen ehdotettujen hautausmaiden perustamis- ja ylläpitokustannuksista, se otettiin uudestaan käsiteltäväksi, jolloin valtuusto päätti [2])

jättää kysymyksen maan luovuttamisesta uurnahautausmaaksi toistaiseksi ratkaisematta, koska mooseksenuskoiselle ja roomalaiskatoliselle seurakunnalle varattujen alueiden uudestaanjärjestelyä tai niiden vaihtamista joihinkin muihin alueihin koskevaa kysymystä paraikaa valmisteltiin kaupungin yleisten töiden hallituksessa ja kysymys niiden viereisen uurnahautausmaaksi ehdotetun alueen käytöstä sopi ratkaistavaksi samassa yhteydessä;

luovuttaa uuden hautausmaan laajentamista varten Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille piirustukseen tarkemmin merkityn 60,000 m²:n laajuisen alueen ehdoin, että seurakunnat korvasivat kaupungille sen paalutuksesta y. m. luovutuksen aiheuttamista töistä koituvat omat kustannukset ja joka kalenterivuoden alussa suorittivat 2,000 markan maksun jokaisesta edellisen vuoden kuluessa luovutetusta 2.5 × 1 m:n suuruisesta hautapaikasta; oikeuttivat kaupungin pitkin Lapinlahden rantaa, pääasiallisesti piirustuksesta n:o 951 tarkemmin ilmenevällä tavalla, rakentamaan rantatien, jolloin muu kuin mainitun tien vaatima Lapinlahden rannan täyttäminen ei saanut tulla kysymykseen; sitoutuivat korvauksetta vaihtamaan mainittua rantatietä varten mahdollisesti tarvittavia pienehköjä maa-alueita; aitasivat puheena olevat alueet kaupunginviranomaisten hyväksymien piirustusten mukaisesti; sekä oikeuttivat jokaisen kaupungin henkikirjoissa olevan henkilön tulemaan kirkkokonttorin vahvistamasta maksusta haudatuksi puheena oleville alueille niin kauan kuin niillä riitti tilaa; samoinkuin

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Tässä yhteydessä vireille pannun ehdotuksen, että henkilöiltä, jotka eivät kuuluneet Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin, saisi hautapaikasta periä suuremman hinnan kuin seurakuntain jäseniltä, kaupunginvaltuusto epäsi.

Tonttien myynti Sedmigradskyn pientenlastenkoululle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta lausui, että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun säätiö aikoi ryhtyä rakennuttamaan koulutaloa, jolle kaupunginvaltuusto määrätyin ehdoin oli osoittanut [3]) paikan Vallilasta. Rakennuskustannusten suorittamiseksi säätiön oli pakko ottaa laina ja tämän maksamisen vakuudeksi tarjota kiinnitys Oikokadun taloon n:o 4 (osoitenumero 7), Viipurinkadun taloon n:o 2 ja Porvoonkadun taloon n:o 13, joihin tontteihin säätiöllä oli ainoastaan käyttöoikeus [4]). Viitaten siihen, että kiinnitys myönnettiin edellyttäen, että tontit olivat säätiön hallussa täysin omistusoikeuksin, johtokunta anoi, että säätiölle annettaisiin mahdollisuus saada niille lainhuuto. Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) tähän esitykseen ja päätti luovuttaa Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin säätiölle täysin omistusoikeuksin I kaupunginosan korttelissa n:o 22 olevan Oikokadun tontin n:o 4 1,080,000 markan hinnasta sekä XII kaupunginosan korttelissa n:o 370 olevat Viipurinkadun tontin n:o 2 ja Porvoonkadun tontin n:o 13 1,340,000 markan hinnasta ehdoin, että säätiö antoi mainituille rahamäärille korottomat velkakirjat, joiden määrä sai olla maksamatta niin kauan kuin tontit olivat

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 20 §. — [2]) S:n 2 p. lokak. 15 §. — [3]) Ks. v:n 1926 kert. s. 14. — [4]) Ks. julkaisua Berättelse ang. Helsingfors stads kommunalförvaltning år 1899, s. 16 ja v:n 1908 kert. s. 33. — [5]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 19 §.

säätiön hallussa ja niitä käytettiin Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin hallintoa koskevassa johtosäännössä mainittuihin tarkoituksiin ja joiden sisällyksen vakuudeksi oli myönnettävä kiinnitykset parhain etuoikeuksin mainittuihin tontteihin.

Saksalaisen koulun tonttipaikka. Helsingin saksalaisen kouluyhdistyksen anottua, että kaupunki mahdollisimman edullisin ehdoin luovuttaisi yhdistykselle XIII kaupunginosan korttelissa n:o 417 Dagmarinkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 9, jolle yhdistys halusi rakennuttaa koulutalon ylläpitämälleen saksalaiselle koululle, kaupunginvaltuusto päätti [1]) oikeuttaa rahatoimikamarin huutokaupatta myymään edellä mainitun tontin Helsingin saksalaiselle kouluyhdistykselle 2,115,000 markan hinnasta, josta 345,000 markkaa sai olla maksamattomana ja korottomana lainana niin kauan kuin tonttia käytettiin koulutarkoituksiin, sekä muuten voimassa olevin tonttien myyntiä koskevin ehdoin, paitsi että aika, jonka kuluessa tontin tuli olla rakennettu, vahvistettiin viideksi vuodeksi, sekä antaa kamarille tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tästä päätöksestä johtuviin toimenpiteihin, m. m. hankkimaan asianmukaista vahvistusta tontin sisäisten rakennusrajain ja tontinrajain korkeusasemain tarpeelliseksi katsottua muutosta koskevalle ehdotukselle.

Tontin luovuttaminen Pelastusarmeijalle. Pelastusarmeijan kiinteimistöosakeyhtiö anoi vuonna 1927 saada maksuttomasti omakseen XI kaupunginosan korttelissa n:o 330 sijaitsevan Hämeentien tontin n:o 21, joka oli Pelastusarmeijalla vuokralla, perustellen anomustaan sillä, että armeija aikoi laajentaa toimintaansa ja tätä varten suunnitteli suurehkon rakennuksen teettämistä mainitulle tontille. Samoinkuin kaupungin ammattiviranomaisetkin rahatoimikamari kuitenkin piti [2]) anottua tonttia liian arvokkaana, mutta ei toisaalta tahtonut asettaa esteitä armeijan yleishyödyllisen ja kaupungille sekä yhteiskunnallisesti että taloudellisesti merkityksellisen toiminnan tielle, minkä vuoksi kamari ryhtyi Pelastusarmeijan kanssa neuvotteluihin toisen sopivan tonttipaikan löytämiseksi. Neuvottelujen tuloksena oli, että Pelastusarmeijan kiinteimistöosakeyhtiö uudessa kirjelmässä anoi, että ellei edellä mainittua Hämeentien varrella sijaitsevaa tonttia voitu luovuttaa yhtiölle, sen sijaan luovutettaisiin kaksi muuta tonttia, nimittäin XI kaupunginosan korttelissa n:o 326 sijaitseva Alppikadun tontti n:o 25 ja puolet XIII kaupunginosan korttelissa n:o 448 olevasta Vänrikki Stoolinkadun tontista n:o 8, joiden tonttien käytön armeija järjestäisi siten, että ensiksi mainitulle teetettävään rakennukseen tulisivat sen yömaja, slummikeskus, lastenseimi, lasten vastaanottokoti, nuorten naisten ja miesten kodit, naisten työsalit y.m., kun taas jälkimmäiselle rakennettaisiin talo, johon sijoitettaisiin armeijan päämaja, koulu-, kerho- ja kokoushuoneita sekä mahdollisesti muita tarpeellisia huoneistoja. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että Vänrikki Stoolinkadun varrelta anottu tontti, jota oli pidettävä 2,000,000 markan arvoisena, sen mielestä oli liian kallis luovutettavaksi puheena olevaan tarkoitukseen, ja ehdotti, että Pelastusarmeijalle sen sijaan tarjottaisiin XIV kaupunginosan korttelissa n:o 470 sijaitseva Döbelninkadun tontti n:o 1. Tähän mielipiteeseen yhtyi myöskin rahatoimikamarin enemmistö, ja asian joutuessa kaupunginvaltuuston lopullisesti käsiteltäväksi valtuusto täydellisesti kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti [3])

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 19 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 5 §.

myydä Pelastusarmeijan kiinteimistöosakeyhtiölle XI kaupunginosan korttelissa n:o 326 sijaitsevan tontin n:o 25 Alppikadun varrella 1,788,000 markan kauppahinnasta ja muuten ehdoin, että kauppahinta sai olla maksamatta, korottomana lainana kaupunginkassasta ensimmäistä kiinnitystä vastaan tonttiin niin kauan kuin tontille teetetyt rakennukset olivat luovutetut Pelastusarmeijan hyväntekeväisyyslaitosten tarpeisiin; että rakennusyrityksen tuli olla valmiina viimeistään kesäkuun 1 p:nä 1934; että suunnitellun uudisrakennuksen piirustukset jätettiin rahatoimikamariin kaupungin viranomaisten tarkastettaviksi ja hyväksyttäviksi; sekä että koko kauppahinta viipymättä erääntyi maksettavaksi, ellei ylläolevia ehtoja täytetty;

myydä Pelastusarmeijan kiinteimistöosakeyhtiölle ilman huutokauppaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 470 sijaitsevan Döbelninkadun tontin n:o 1 862,000 markan kauppahinnasta, joka oli maksettava tontteja myytäessä vahvistettujen ehtojen mukaisesti;

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuuston edellä selostetusta päätöksestä muutamat Kallion talojen omistajat ja isännöitsijät valittivat Uudenmaan läänin maaherralle väittäen, että valtuuston päätös loukkasi heidän yksityisiä oikeuksiaan, koska Pelastusarmeijan yömajan sijoittaminen mainittuun paikkaan häiritsisi ympäristön rauhaa ja lisäksi oli kaupungin etujen vastainen. Tämän johdosta antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto ehdotti[1]), että maaherra laillisten edellytysten puutteessa ei ottaisi valituksia tutkittavakseen.

Tontin luovuttaminen Helsingin kaupunkilähetykselle. Helsingin kaupunkilähetys r. y. anoi[2]), että XII kaupunginosan korttelissa n:o 358 sijaitsevan Hämeentien tontin n:o 61 omistusoikeus ilmaiseksi luovutettaisiin yhdistykselle lausuen anomuksensa perusteluksi, että yhdistys, jolla vuodesta 1902 lähtien oli vuokratta ollut mainitun tontin hallintaoikeus ja joka oli sille rakennuttanut pienehkön puisen rukoushuoneen, aikoi sille rakennuttaa suurehkon kivitalon, joka sisältäisi rukoushuoneen sekä kokous-, asuin- y. m. yhdistyksen tarpeisiin käytettäviä huoneita. Sitten kun rahatoimikamari puolestaan oli ehdottanut, että yhdistyksen anomus hyväksyttäisiin, kun taas kaupungin yleisten töiden hallitus oli pitänyt tonttia liian arvokkaana luovutettavaksi korvauksetta, varsinkin koska sillä oli edullinen asema Hämeentien ja Aleksis Kivenkadun kulmassa, kaupunginvaltuusto päätti[3]) hallituksen ehdotuksen mukaisesti tarjota mainitun tontin Helsingin kaupunkilähetyksen lunastettavaksi 800 markan hinnasta m²:ltä eli yhteensä 560,360 markasta, mikä kauppahinta oli suoritettava voimassa olevien tontinmyyntiehtojen määräämällä tavalla. Tämä hinta oli 140,040 markkaa pienempi tontin myyntiarvoa, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus oli arvioinut 1,000 markaksi m²:ltä.

Runeberginkadun tontin n:o 12 myynti. Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan anottua, että XIII kaupunginosan korttelista n:o 401 luovutettaisiin kunnalle n. 750 m²:n laajuinen tontti joko ilmaiseksi tai alennetusta hinnasta, mutta kaupungin yleisten töiden hallituksen tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa oltua sitä mieltä, että mainittu arvokas kortteli oli kokonaan varattava yleisiin tarkoituksiin ja rakennettava vasta eduskuntatalon valmistuttua ja Eduskuntakadun tultua tasoitetuksi, ylioppilaskunta oli selittänyt voivansa hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin sopivina ehdotta-

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 5 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 7 §.

mista kolmesta tontista ainoastaan XIII kaupunginosan korttelissa n:o 412 b Runeberginkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 12. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtuuttaa rahatoimikamarin ilman huutokauppaa myymään tämän tontin Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle 2,500,000 markan kauppahinnasta sekä vahvistaa ajan, jonka kuluessa tontti oli rakennettava, viideksi vuodeksi.

Anomus tontin luovuttamisesta nuorison valistustyön keskustalon rakennuspaikaksi. Yhdistykset Nuoren voiman liitto, Suomen naisten liikuntakasvatusliitto, Helsingin naisvoimistelijat, Panu, Helsingin nuorvoimalaisten kerho, Ylioppilaiden raittiusyhdistys ja Suomen Esperanto-opiston kannatusyhdistys olivat anoneet, että kaupunki luovuttaisi niille XIII kaupunginosan korttelissa n:o 412 b sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 12 nuorison valistustyön keskustalon rakennuspaikaksi, mutta kaupunginvaltuusto epäsi [2]) tämän anomuksen, koska rahatoimikamari oli valtuutettu [3]) myymään pyydetty tontti Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle ja koska tontin luovuttamisesta nyt puheena olevassa tapauksessa voisi koitua arveluttava ja vähemmän suotava ennakkopäätös, johon muut yhdistykset vastedes voisivat viitata.

Kaisaniemenkadun tontti n:o 1. Nuorten miesten kristillinen yhdistys anoi saada kohtuullisesta hinnasta lunastaa Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 41 tontin n:o 1, mutta kaupunginvaltuusto epäsi [4]) tämän anomuksen.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Topeliuksenpatsas. Runoilija Z. Topeliuksen muistopatsaan pystyttämiskomitea ilmoitti [5]) mielihyvin vastaanottaneensa tiedon, että kaupunginvaltuusto oli päättänyt [6]) luovuttaa mainitun muistopatsaan paikaksi Teatteriesplanaadin, joka komitean yksimielisesti tekemän ja Ruotsalaisen kirjallisuuden seuran vahvistaman päätöksen mukaisesti oli määrätty patsaan lopulliseksi paikaksi. Samalla komitea varasi itselleen oikeuden tuonnempana saada lausua mielipiteensä esplanaadialueen järjestelystä ja muistopatsaan perustustöistä.

Stadionin paikka. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä [7]) Stadionsäätiön hallitus lausui, että stadionin rakennustyöt oli katsottu voitavan panna alulle niin pian kuin 15,000,000 markkaa oli saatu kerätyksi sekä että nämä varat arveltiin saatavan kokoon muutamassa vuodessa. Kysymys paikan osoittamisesta stadionlaitokselle oli senvuoksi tullut päiväjärjestykseen ja sitä oli perinpohjaisesti pohdittu hallituksessa. Tällöin oli tultu yksimielisiksi siitä, että stadionia tuli voida käyttää olympialaisia kisoja varten, sen alue oli mahdollisimman hyvin suojattava ja kaunistettava puilla ja istutuksilla ja sen tuli tarjota tilaisuuksia ruumiinliikuntoon eri-ikäisille nuorisoaineksille. Hallitus oli myöskin laatinut ja liittänyt kirjelmäänsä yksityiskohtaisen ohjelman, jonka mukaan sen suunnitelma olisi toteutettava. Stadionille sopivimpana paikkana hallitus piti Urheilukadun, Nordenskiöldinkadun,

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 21 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 45 §. — [3]) Ks. ylemp. — [4]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 19 §.; vrt. v:n 1928 kert. s. 19. — [5]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 32 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 22. — [7]) Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

rautatienalueen ja Helsinginkadun jatkeen rajoittamaa aluetta. Ainoastaan tällä alueella oli hallituksen käsityksen mukaan sen hahmoittelema ohjelma toteutettavissa siten, että siitä saatiin paras saavutettavissa oleva hyöty pääkaupungin asukkaille, koko maan elinvoimaiselle urheilulle ja kansan liikuntakasvatukselle. Säätiön lähin päämäärä oli stadionin aikaansaaminen, mutta hallitus piti erinomaisen tärkeänä, että siihen yhdistettiin urheilu- ja virkistyspuisto. Kuitenkaan hallituksen tarkoitus ei ollut tässä yhteydessä tehdä ehdotusta tällaisen puiston aikaansaamisesta, vielä vähemmän sen hallinnosta ja hoidosta, vaan se anoi ainoastaan, että kaupunginvaltuusto päättäisi, ettei edellä mainittua aluetta saanut luovuttaa muihin kuin urheilu- ja virkistystarkoituksiin sekä sen läpi välttämättömästi vedettävien liikenneväyläin rakentamiseen. Sopivimman paikan määräämiseksi itse stadionille olisi julistettava palkintokilpailu, joka säätiön hallituksen mielestä sopivimmin oli kaupunginvaltuuston järjestettävä, koska kysymys koski suuren, kaupungin omistaman alueen käyttöä. Paikan määräämisen jälkeen olisi säätiön todennäköisesti julistamalla uusi kilpailu hankittava stadionin rakennuspiirustukset. Edelleen hallitus piti välttämättömänä, että se alue, jolle stadion päätettiin rakentaa, luovutettiin säätiölle vastedes vahvistettavin ehdoin.

Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa [1]) kaupunginasemakaava-arkkitehti oli Stadionsäätiön hallituksen kanssa yksimielinen siitä, että Eläintarha erinomaisen hyvin soveltui ehdotettujen urheilulaitosten paikaksi, mutta ei luullut säätiön koko ohjelman olevan toteutettavissa pyydetyllä, yhteensä 46 ha käsittävällä alueella. Ehdotetut laitteet vaativat näet 34 ha:n alan, ja kun jo alueen piirissä sijaitsevat kaupunginpuutarha, Savilan puhdistusasema sekä välttämättömät liikenneväylät veivät 7.8 ha, jäi tuskin mitään tilaa istutuksille. Myöskin jos hallituksen esittämä vaihtoehtoinen minimiohjelma toteutettiin, oli suurin osa puistoa hävitettävä ja muutettava kentiksi. Edellä mainituista syistä kaupunginasemakaava-arkkitehti voi puoltaa Eläintarhan luovuttamista stadionlaitoksen paikaksi ainoastaan edellyttäen, että säätiön ohjelmaa supistettiin. Tähän lausuntoon yhtyi kaupungin yleisten töiden hallitus. Rahatoimikamari puolestaan lausui, että Stadionsäätiön esittämää ohjelmaa oli pidettävä maksimiohjelmana, joka toteutettaisiin ainoastaan sikäli kuin taloudelliset, kaupunginasemakaava- y. m. näkökohdat sen sallivat. Kamari katsoi Eläintarhan alueen erittäin hyvin soveltuvan stadionlaitoksen ynnä urheilu- ja virkistyspuiston paikaksi ja ehdotti, että hallituksen esitykseen myönnyttäisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2])

että stadion saatiin rakentaa valtuuston toukokuun 12 p:nä 1914 tekemällään päätöksellä [3]) keskuspuistoksi varaamalle alueelle, tarkemmin määritellen Urheilukadun, Nordenskiöldinkadun, vastaisen rautatienalueen ja Helsinginkadun jatkeen rajoittamaan osaan puistoaluetta;

että edellisessä kohdassa mainittu alue, ottamatta lukuun kaupunginpuutarhan maata, oli varattava puisto- ja urheilualueeksi sekä että sille ei saanut rakentaa muita kuin tällaisia tarkoituksia palvelevia rakennuksia ja laitoksia sekä alueen halki välttämättömästi vedettäviä liikenneväyliä;

että kaupungin toimesta järjestettäisiin aatekilpailu stadionin tulevan paikan ja alueen käytön määräämiseksi, jolloin oli otettava huomioon, että alue riittävän laajalti pysytettiin puistona samalla kuin sitä käytettiin urheilutarkoituksiin;

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — [2]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 54 §. — [3]) Ks. v:n 1914 kert. s. 60.

että kilpailua järjestämään ja sen yksityiskohtaista ohjelmaa laatimaan asetettaisiin yhdeksänhenkinen toimikunta, johon kaupunginvaltuusto valitsisi viisi jäsentä, Stadionsäätiö kaksi ja Suomen arkkitehtiliitto yhden ja jossa kaupunginasemakaava-arkkitehti olisi itseoikeutettuna jäsenenä;

että kaupunginvaltuusto mainitun toimikunnan myöhemmin määräämänä aikana kutsuisi kilpailun palkintotuomareiksi viisi ja Stadionsäätiö kaksi henkilöä sekä Suomen arkkitehtiliitto ja rahatoimikamari kumpikin yhden; sekä

että stadionin paikka sen jälkeen kun se kilpailun jälkeen oli määrätty, vastedes vahvistettavin ehdoin luovutettaisiin Stadionsäätiölle stadionin rakentamista varten.

XIII yleisen maatalousnäyttelyn paikka. Vuonna 1932 toimeenpantavan Suomen XIII yleisen suomalaisen maatalousnäyttelyn keskustoimikunta tiedusteli, suostuiko Helsingin kaupunki luovuttamaan näyttelyä varten vähintään 25 ha käsittävän kuivan kentän, panettamaan kuntoon mahdollisesti tarpeellisen näyttelykentälle vievän uuden tien, rakentamaan sille sähkö- ja vesijohdot sekä antamaan näyttelyssä tarvittavan veden sekä valaistus- ja voimavirran ilmaiseksi. Rahatoimikamari oli tätä kysymystä valmistellessaan tullut siihen käsitykseen, että ainoastaan Kumpulan laakso oli sopiva luovutettavaksi tähän tarkoitukseen, mutta koska kaupungille kävisi ylen kalliiksi ensin järjestää tämä alue tarkoituksenmukaiseksi näyttelykentäksi ja sitten muuttaa se maanviljelys- tai puistoalueeksi, kamari ehdotti, että keskustoimikunnan tiedusteluun vastattaisiin kieltävästi. Kaupunginvaltuuston käsitellessä asiaa esitettiin se mielipide, että näyttelyn sijoittamisesta Helsinkiin olisi kaupungille hyötyä, minkä vuoksi ennen lopullisen päätöksen tekoa oli tutkittava, voitaisiinko sitä varten luovuttaa muita alueita kuin edellä mainittu. Tässä tarkoituksessa asia palautettiin [1]) rahatoimikamariin uudestaan valmisteltavaksi.

Poliisitalon tonttipaikka. Rahatoimikamari lausui, että viidennen piirin poliisiasemalle vuokrattu huoneisto oli käynyt liian ahtaaksi Vallilan asutuksen kasvamisen tuntuvasti lisättyä aseman työmäärää sekä että poliisimestari viitaten mainittuihin epäkohtiin oli anonut, että Vallilaan rakennettaisiin poliisitalo. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) varata Vallilan korttelissa n:o 550 Sturenkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 25 puheena olevaan tarkoitukseen.

Tonttipaikan varaaminen sairaalalle. Suomen punaisen ristin keskushallitus ilmoitti kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä ryhtyneensä suunnittelemaan sitä sairaalaa, jonka yhdistys aikoi rakennuttaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b sijaitsevalle, tähän tarkoitukseen varatulle [3]) tontille n:o 4, ja tällöin havainneensa tämän tontin niin pieneksi, että yhdistys ainoastaan itselleen epätaloudellisella tavalla supistamalla sairaalasuunnitelmiaan voi käyttää sitä tarkoituksiinsa, minkä vuoksi keskushallitus anoi, että myöskin viereinen tontti n:o 2 luovutettaisiin yhdistykselle. Kaupungin sairaalain hallitus, joka katsoi kyseisen sairaalan rakennuttamisesta Helsinkiin koituvan kaupungille paljon hyötyä ja etua ja joka myöskin piti anottujen tonttien asemaa hyvin sopivana sairaalalle, johon oli suunniteltu yhdistettäväksi tapaturma-asema, puolsi ehdotusta, eikä kaupungin yleisten töiden hallituksellakaan ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että alueelle tulevaisuudessa sijoitettiin sairaala; samalla tämä hallitus kuitenkin huomautti,

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 14 §. — [2]) S:n 4 p. syysk. 12 §. — [3]) Ks. v:n 1924 kert. s. 17.

ettei tonttia n:o 2 enempää kuin tonttia n:o 4:kään voitu luovuttaa eikä myydä, ennenkuin ympäröivät kadut tai ainakin Topeliuksenkatu oli tasoitettu. Keskushallituksen anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti[1]) varata Suomen punaisen ristin sairaalahanketta varten korttelissa n:o 479 b sijaitsevan Topeliuksenkadun tontin n:o 4 lisäksi myöskin saman korttelin tontin n:o 2, kunnes tämä voitiin myydä yhdistykselle, jonka tuli aikanaan tehdä kaupunginvaltuustolle uusi anomus sen luovuttamisesta.

Mäkelän tontteja vuokrattaessa noudatettavat määräykset. Vahvistaessaan[2]) Mäkelän alueen uuden jaoituskaavan kaupunginvaltuusto samalla määräsi[3]), että Mäkelän tonttien vuonna 1920 vahvistettuja[4]) luovutusehtoja oli noudatettava annettaessa vuokralle tehdaskorttelien n:ot 534, 694, 698, 699 ja 700 tontteja, kun taas asuntokorttelien n:ot 701, 703 ja 705—709 tontit oli annettava vuokralle samoin ehdoin, joita noudatettiin Vallilan sekä Käpylän Mäkelänkadun kivitalotontteja vuokrattaessa.

Munkkisaaren y. m. vuokraaminen Hietalahden sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiölle. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto päätti[5]) määrätyin ehdoin vuokrata Hietalahden sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiölle n. 7,900 m² käsittävän osan Munkkisaarta ynnä n. 6,100 m² sitä ympäröiviä vesialueita. Ennen tämän päätöksen johdosta laaditun vuokrasopimuksen allekirjoittamista olosuhteet kuitenkin olivat muuttuneet siten, että yhtiö katsoi alusten uudisrakennuksia varten tarvitsevansa vuonna 1928 tehdyssä sopimuksessa mainittua pienemmän alueen. Yhtiö, joka ei halunnut sitoutua suorittamaan vuokramaksuja suuremmasta alueesta kuin tarve vaati, anoi, että tehtäisiin uusi sopimus karttaan tarkemmin merkityn supistetun alueen vuokraamisesta. Edelleen yhtiö huomautti, että valtion avustuksella todennäköisesti hankittaisiin uimatelakka, ja anoi, että sille varattaisiin paikka Hietalahden satamasta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[6]), että niitä alueita, jotka valtuusto maaliskuun 7 p:nä 1928 oli päättänyt vuokrata Hietalahden sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiölle, supistettaisiin ja niiden rajat määrättäisiin pääasiallisesti rakennuskonttorin satamaosaston laatiman, joulukuun 7:ntenä 1928 päivätyn kartan tarkemmin osoittamalla tavalla; että supistettuja alueita koskeva vuokrasopimus olisi voimassa samoin ehdoin, jotka valtuusto maaliskuun 7 p:nä 1928 oli vahvistanut suurempaa aluetta koskeviksi, sellaisin 6 kohtaan tehdyin lisäyksin, että myöskin rantasillan, telakkain ja laiturien piirustukset oli alistettava kaupunginviranomaisten tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi; sekä että yhtiön ehdottama uimatelakan paikka toistaiseksi varattaisiin tähän tarkoitukseen.

Sörnäisten niemekkeellä olevien alueiden vuokralleanto y. m. Myöntyen Suomen petroolintuontiosakeyhtiö Masutin tekemään anomukseen kaupunginvaltuusto päätti[7]) myöntää yhtiölle vuoden 1935 huhtikuun 1 p:stä v:n 1940 joulukuun 31 p:ään pidennetyn vuokraoikeuden sen Sörnäisten niemekkeellä olevaan, oheenliitettyyn karttaan tarkemmin merkittyyn varastoalueeseen ja vuokrata yhtiölle tämän viereltä 14,000 m² käsittävän lisäalueen huhtikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1940 sekä oikeuttaa yhtiön asianmukaisesti vahvistettujen piirustusten mukaisesti rakennuttamaan edellä mainitulle alueelle 500 tonnin bensiinisäiliön, 1,500 à 2,000 tonnin säiliön

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 25 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 3. — [3]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 7 §. — [4]) Ks. v:n 1920 kert. s. 4 ja v:n 1924 Kunnall. asetuskok. s. 73. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 25. — [6]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 25 §. — [7]) S:n 27 p. helmik. 14 §.

tavallista petroolia varten, 700 à 800 tonnin säiliön Water White-petroolia varten, 500 tonnin varasäiliön ja erinäisiä pienempiä voiteluöljysäiliöitä sekä vajan astioissa olevien öljyjen säilyttämistä varten seuraavin ehdoin:

1) että molemmista edellä mainituista alueista suoritettiin vuokramaksua 8 markkaa m²:ltä vuodessa;

2) että kaikki bensiiniä, petroolia tai yhtä suuressa määrässä tulenarkoja nesteitä sisältävät säiliöt jokainen erikseen ympäröitiin rautabetonimuureilla huomioon ottaen osin, että asianomaiseen säiliöön sopiva koko nestemäärä mahtui säiliön ja muurin välissä olevaan tilaan, osin että muureihin järjestettiin automaattisesti sulkeutuvat pohjaventtiilit;

3) että alueille kaupungin palopäällikön osoituksen mukaan rakennettiin teitä, joita palokunnan oli mahdollista kulkea;

4) että kaikkiin mainittavan tulenarkoja öljyjä, kuten bensiiniä ja petroolia sisältäviin säiliöihin järjestettiin kaupungin palopäällikön hyväksymän järjestelmän mukaiset joko n. s. kuohusammutuskojeet tai vedenvalelulaitteet, jolloin jälkimmäisessä tapauksessa vesi oli otettava merestä ja jäätymätön pumppuhuone jäätymättömine vesijohtoineen teetettävä sekä pumput laitettava sellaiset, että niitä myös voitiin käyttää tulensammutukseen eli t. s. suojaksi ulkoapäin tapahtuvaa sytytystä vastaan;

5) että kaikki alueelle jo teetetyt tai vastedes teetettävät rakennukset kokonaan valmistettiin tulenkestävästä aineesta;

6) että alueella oleva autovaja muutettiin toiseen, palopäällikön hyväksymään paikkaan;

7) ettei pajaa, ahjoa tai muuta laitosta, jossa avonaista tulta pidetään, saanut vuokra-alueilla olla; sekä

8) että jos kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä tarvitsi jotakin vuokra-alueiden osaa, jossa ei ollut säiliöitä, yhtiö oli velvollinen suhteellista vuokranalennusta vastaan heti luovuttamaan tämän alueen kaupungin vapaasti käytettäväksi.

Myöskin Osakeyhtiö Suomen Nobel Standardin anottua osin kahden Sörnäisten niemekkeellä olevan alueen vuokraoikeuden pidentämistä, jotka alueet yhtiöllä oli hallussaan toinen vuoden 1928, toinen vuoden 1940 loppuun, osin oikeutta vielä yhden bensiinisäiliön teettämiseen mainitulle alueelle, osin viimein saada vuokrata puutavaravarastoiksi tarkoitetut palstat n:ot 11—15 tynnyrivannehtimon teettämistä varten kaupunginvaltuusto päätti [1])

myöntää osakeyhtiö Suomen Nobel Standardille yhtiön hakemukseen liitettyyn karttaan tarkemmin merkityn 11,490 m² käsittävän Sörnäisten niemekkeen alueen pidennetyn vuokraoikeuden tammikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1940 sekä oikeuttaa yhtiön asianmukaisessa järjestyksessä vahvistettujen piirustusten mukaisesti rakennuttamaan tälle alueelle 3,000 m³:n vetoisen bensiinisäiliön ehdoin:

että vuokramaksu oli 12 markkaa m²:ltä vuodessa;

että kaikki bensiiniä, petroolia tai samassa määrässä tulenarkoja nesteitä sisältävät säiliöt ympäröitiin rautabetonimuureilla huomioon ottaen osin, että säiliöön sopivan koko nestemäärän tuli mahtua muurin ja asianomaisen säiliön väliseen tilaan, osin että muureihin järjestettiin automaattisesti sulkeutuvat pohjaventtiilit;

että sekä puheena olevalle että edellä mainittuun karttaan D:ksi merkitylle alueelle rakennettiin teitä, joita palokunnan oli mahdollista kulkea;

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 15 §.

että kaikkiin mainittavan tulenarkoja öljyjä, kuten bensiiniä ja petroolia sisältäviin säiliöihin järjestettiin kaupungin palopäällikön hyväksymän järjestelmän mukaiset joko n. s. kuohusammutuskojeet tai vedenvalelulaitteet, jolloin jälkimmäisessä tapauksessa vesi oli otettava merestä ja rakennettava jäätymätön pumppuhuone jäätymättömine vesijohtoineen sekä pumput järjestettävä siten, että niitä voitiin käyttää myöskin tulensammutukseen eli t. s. suojaksi ulkoapäin tapahtuvaa sytytystä vastaan;

että erityinen sementtimuuri tai muunlainen luotettava laitos teetettiin sen alueen itäpuolelle, jolle tulenarkojen nesteiden säiliöt oli rakennettu, ohjaamaan mahdollisesti ulosvaluvaa nestettä alueella sijaitsevaan syvennykseen ja siten estämään nestettä valumasta satamaan;

että kaikki kyseisellä alueella ja alueella D olevat tai niille teetettävät rakennukset paitsi konttorirakennuksia kokonaan rakennettiin tulenkestävästä aineesta; sekä

ettei pajaa, ahjoa eikä muuta laitosta, jossa avonaista tulta pidetään, saanut olla vuokra-alueilla.

Sitävastoin valtuusto epäsi yhtiön anomuksen, mikäli se koski yhtiolle vuokrattujen alueiden vuokraoikeuden pidentämistä vuodesta 1941 eteenpäin ja palstain n:ot 11—15 vuokraamista yhtiölle vannehtimon perustamista varten.

Erään kunnalliskodin lähellä olevan alueen vuokralleanto. Koteja tylsämielisille r. y. ilmoitti suunnittelevansa tylsämielisten henkilöiden hoitolaitoksen rakennuttamista ja anoi, että kaupunki luovuttaisi tähän tarkoitukseen sopivan tonttipaikan. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti[1]) vuokrata yhdistykselle 50 vuodeksi kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottaman n. 4,000 m² käsittävän alueen, joka sijaitsi kunnalliskodin kaakkoispuolella, lähellä Koskelan- ja Kumpulanteiden jatkeita, suunnitellun suuren puiston koillisosassa, ehdoin, että vuokramaksua suoritettiin 100 markkaa vuodessa; ettei vuokraaja vaatinut vuokra-aluetta ympäröivien katujen ja teiden tasoittamista eikä vesi- ja viemärijohtojen rakentamista sille, ennenkuin kaupunginvaltuusto katsoi hyväksi määrätä nämä työt suoritettavaksi; että rakennustöihin alueella ryhdyttiin viiden vuoden kuluessa heinäkuun 1 p:stä 1929 lukien uhalla, että vuokraaja muuten menetti vuokraoikeutensa; sekä että kaupungille pidätettiin oikeus tarpeen vaatiessa jonkin verran muuttaa vuokra-alueen ulkorajoja.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari ilmoitti, että alue, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus oli katsonut mahdolliseksi luovuttaa yhdistykselle, käsitti n. 7,800 m² sekä että kamari oli sopinut yhdistyksen kanssa siitä, että se tyytyisi edellä mainittuun pienempään alueeseen, mutta että loputkin alueesta toistaiseksi jätettäisiin käyttämättä muihin tarkoituksiin.

Länt. Kaivopuiston huvilapalstain vuokraoikeus. Helsingin ruotsalaisen yhteiskoulun johtokunta anoi, että sille mahdollisimman pitkäksi ajaksi vuokrattaisiin koululle rakennettavaksi suunnitellun koulutalon teettämistä varten Länt. Kaivopuiston huvilatontti n:o 1 a, jolla olevassa huvilarakennuksessa koulu siihen asti oli toiminut, ynnä lisäksi tarpeellinen osa viereistä huvilatonttia n:o 2 kaupungin viranomaisten sopivimmaksi katsomalla tavalla uudestaanjärjesteltynä. Ensiksi mainitun tontin siihenastiset vuokraajat, edesmenneen everstinna F. de Pontin oikeudenomistajat, olivat yhtyneet tähän anomukseen, mutta rahatoimikamari oli antamassaan lausunnossa ehdottanut

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 22 §.

sen evättäväksi, osaksi koska kaikki Länt. Kaivopuiston huvilapalstat kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti oli yhdistettävä puistoalueeseen, osaksi taas koska kyseiset huvila-alueet lähitulevaisuudessa tarvittaisiin Puistokadun ja satamaradan laajentamiseen. Ottaen huomioon kamarin esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä hakijain anomuksen, mutta samalla valtuuttaa rahatoimikamarin myöntämään heille heinäkuun 1 p:ään 1933 pidennetyn Länt. Kaivopuiston huvilapalstan n:o 1 a vuokraoikeuden seuraavin ehdoin:

että vuokraaja siinä tapauksessa, että kaupunki vuokra-kauden kuluessa tarvitsi aluetta omiin tarkoituksiinsa, kuuden kuukauden kuluttua määräyksen saamisesta oli velvollinen luovuttamaan sen kaupungin vapaasti käytettäväksi, jolloin kaupungin oli otettava huomioon, että irtisanomisen tuli tapahtua ennen tammikuun 1 p:ää, jotta muutto voi tapahtua tavalliseen aikaan kesäkuun 1 p:nä, minkä jälkeen vuokraajalla tuli olla kuukausi aikaa alueella olevien rakennusten poistamiseen; sekä

että palstan vuokramaksu samoinkuin siihenkin asti oli 2,000 markkaa vuodessa niin kauan kuin alueella ylläpidettiin yleistä oppilaitosta.

Muidenkin Länt. Kaivopuiston huvilapalstain vuokraajain anottua vuokranpidennystä kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuuttaa rahatoimikamarin pidentämään heidän vuokrasopimuksensa heinäkuun 1 p:ään 1933 samoin vuokrasopimuksen irtisanomista koskevin ehdoin, jotka oli vahvistettu vuokrapalstalle n:o 1.

Tuurholman alueella olevan Tallbacka-nimisen huvilapalstan vuokraoikeuden pidentäminen. Myöntyen lakitieteenkandidaatti G. Norrménin anomukseen kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää hänelle pidennetyn vuokraoikeuden Tuurholman verotilalla sijaitsevaan 1.100 ha käsittävään Tallbacka-nimiseen huvilapalstaan 25 vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930; vuokrata hänelle samaksi ajaksi siihen rajoittuvan, 2,410 m² käsittävän lisäalueen; määrätä näiden vuokra-alueiden vuosivuokran yhteensä 3,600 markaksi 5 %:n korotuksin vuokrakauden jokaisen viisivuotiskauden päätyttyä; velvoittaa vuokraajan vuoden kuluttua vuokrasopimuksen irtisanomisesta luopumaan alueesta tai sen osasta, jos kaupunki tarvitsi sitä omiin tarkoituksiinsa; sekä peruuttaa Tallbackan huvila-alueen voimassa olevan vuokrasopimuksen tammikuun 1 p:stä 1930 lukien.

Kirkkorakennuksen piirustusten hyväksyminen. Rahatoimikamari ilmoitti hyväksyneensä arkkitehti B. Liljequistin laatimat Punkaharjun- ja Sammatinteiden kulmaukseen kirkko- ja seurakuntataloa varten varatulle [4]) paikalle suunnitellun kirkkorakennuksen piirustukset, jotka kaupunginvaltuuston tontin luovutusehtojen mukaan oli tarkastettava ja hyväksyttävä. Tämän kamarin toimenpiteen syynä oli ollut, että piirustukset olivat saapuneet niin myöhään, ettei niitä ehditty esittää valtuustolle ennen kesälomaa eikä rakennustöitä voitu siirtää, kunnes valtuusto oli pitänyt seuraavan, syyskuun alkupäiviksi määrätyn kokouksensa. Rahatoimikamarin toimenpide hyväksyttiin [5]).

Kauppatorin liikenneolot. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto palautti [6]) liikenteenjärjestelykomitean laatiman Kauppatorin liikenteen järjestelyä koskevan ehdotuksen rahatoimikamariin antaen tälle tehtäväksi laatia uuden ehdotuksen ottaen huomioon, että kaupungintalon parveke oli poistettava ja ainoastaan yhdensuuntainen liikenne sallittava Kauppatorin poh-

[1]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 25 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 33 §. — [3]) S:n 23 p. lokak. 13 §. — [4]) Ks. v:n 1915 kert. s. 19. — [5]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 17 §. — [6]) V:n 1928 kert. s. 26 virheellisesti: pysytettäisiin paikallaan, pitää olla: poistettaisiin.

joispuolella Sofian- ja Unioninkatujen välillä. Tämän johdosta kamari hankki asiaa koskevan ehdotuksen kaupungin yleisten töiden hallitukselta, ja kamarin ehdotuksesta maistraatti antoi erinäisiä väliaikaisia torin liikennettä koskevia määräyksiä, jotta saataisiin jonkin verran kokemusta, ennenkuin lopullisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin. Lopuksi kamari asetti komitean, jonka tuli hankitun selvityksen nojalla laatia lopullinen suunnitelma. Komitean sittemmin antama ehdotus perustui kokonaan kamarin vuonna 1928 puoltamaan [1]) suunnitelmaan, mutta komitean mielestä oli kaksi koroketta lisää rakennettava Kanavatorille ja siellä oleva jalkakäytävä muutettava, koroke sijoitettava Sörnäisten linjan päätekohtaan Kauppatorille sekä Pohj. Esplanaadikadun jalkakäytävää levennettävä Unionin- ja Katariinankatujen väliltä, kun taas raitiotieraiteiden eteläpuolelle korttelin n:o 31 edustalle suunniteltu pitkä koroke komitean mielestä voitiin poistaa ja Pohj. Esplanaadikadulla olevat raiteet pysyttää entisellä paikallaan välittömästi Katariinankadusta itään. Rahatoimikamari, joka osaltaan piti komitean ehdotusta kaikkia muita Kauppatorin liikennepulmain selvittelyehdotuksia parempana, antoi sen sekä kaupungin yleisten töiden hallituksen valtuuston lausumien toivomusten mukaisesti laatiman ehdotuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) antaa Kauppatorin liikenneolojen järjestelyä koskevan kysymyksen raueta.

Toimiluvan myöntäminen uusia raitiotielinjoja varten. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä [3]) Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö lausui, että se kauan oli ollut selvillä sellaisen raitiotielinjan tarpeellisuudesta, joka yhdistäisi etupäässä työväestön asumat kaupungin koillisosat lounaisiin kaupunginosiin, missä kaupungin suurimmat satama-alueet sijaitsivat. Tämä linja ei olisi hyödyllinen ainoastaan sikäli, että se huomattavasti lyhentäisi näiden kaupunginosain välimatkaa, vaan ennen kaikkea siksi, että huomattavia ihmisjoukkoja voitaisiin sitä myöten kuljettaa kaupungin toisesta päästä toiseen ilman että heidän kulkuväylänsä kosketti raitiotieverkoston keskeisiä solmukohtia, m. m. ylioppilastalon edustan aukiota. Sörnäisten sivuradan yli Sturenkadun suuntaan vievän uuden sillan valmistuttua edellä mainitun suunnitelman toteuttaminen kävi mahdolliseksi, ja yhtiö kääntyi kaupunginvaltuuston puoleen anoen toimilupaa uutta raitiotielinjaa varten,joka lähtisi Ruoholahdesta ja päättyisi Hämeentielle, sekä toista linjaa varten, joka kulkisi Länt. Brahenkadulta Helsinginkatua pitkin Hämeentielle ja jonka tarkoituksena olisi tehdä edellinen linja käyttökelpoisemmaksi yhdistämällä se myöskin etelämpänä Hämeentiehen.

Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [4]) Helsingin kaupungin ja Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kesken voimassa oleviin toimilupasopimuksiin sisältyvin ehdoin [5]) myöntää toimiluvan kahta uutta kaksoisraiteista Raitiotielinjaa varten, joista toinen kulkisi Ruoholahdenrannasta pitkin Kalmisto-, Mechelinin-, Caloniuksen- ja Runeberginkatuja, Eläintarhan eteläosan läpi sekä edelleen Helsingin-, Länt. Brahen- ja Sturenkatuja pitkin Hämeentielle, toinen taas Helsingin- ja Kaarlenkatujen risteyksestä Helsinginkatua pitkin Hämeentielle, kaikki yhtiön laatimien ja tämän anomuksen mukana valtuustolle antamien yksityiskohtaisten piirustusten mukaisesti, kuitenkin huomioon ottaen, että raiteet Kalmistokadulla oli sijoitettava keskelle ajokatua.

---

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 26. — [2]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 25 §. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — [4]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 37 §. — [5]) Ks. v.n 1907 kert. os. I, s. 52 ja seur.

Tehdessään tämän päätöksensä kaupunginvaltuusto epäsi erinäisten Mechelininkadun varrella olevien talojen omistajain y. m. asukkaiden esittämän anomuksen[1]), että valtuusto hylkäisi Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomuksen saada rakentaa raitiotie Runeberginkadulta Ruoholahteen; mainitut henkilöt olivat anomuksensa perusteluksi lausuneet, että ehdotettu liikenneyhteys ei ollut tarpeen vaatima, jota vastoin se hävittäisi Mechelininkadun rauhallisen puistokadun luonteen.

Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto palautti[2]) rahatoimikamariin Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomuksen toimiluvan myöntämisestä raitiotielinjalle, joka kulkisi Arkadiankadulta Fredrikinkatua pitkin Isolle Robertinkadulle, ja antoi kamarille tehtäväksi tutkia, oliko mahdollista liikennöidä Fredrikinkatua n. s. ilmajohto-omnibusseilla. Saamansa tehtävän täyttääkseen kamari tiedusteli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön mielipidettä tästä ehdotuksesta, ja antamassaan vastauksessa[3]) yhtiön hallitus lausui, että sen mielestä ei ollut olemassa edellytyksiä suotuisan tuloksen saavuttamiseen ilmajohto-omnibusseja käyttämällä. Se henkilöliikenne, jonka tyydyttämisestä esilläolevassa tapauksessa oli kysymys, kasvoi näet päivä päivältä, minkä johdosta kävisi välttämättömäksi käyttää hyvin tilavia vaunuyksikköjä, joissa tuli olla riittävä määrä seisomapaikkoja käytettäväksi niinä aikoina, jolloin liikenne oli vilkkaimmillaan. Koska kadunpäällystys oli epätasainen, olisi seisominen omnibussissa sangen epämiellyttävää, ja tämä taas olisi omiaan herättämään tyytymättömyyttä matkustajissa. Lisäksi ilmajohto-omnibussiliikenne Fredrikinkadulla liikennöitävän matkan lyhyyden takia ei kannattaisi. Ehdotuksen varjopuolia oli edelleen, ettei ainoakaan matkustaja voinut välttää siirtoa linjan jommassakummassa päätekohdassa, ellei matka rajoittunut yksinomaan Fredrikinkatuun. Lausuntoon liitetyssä promemoriassa, johon hallitus täydellisesti yhtyi, yhtiön toimeenpaneva johtaja lausui käsityksensä Helsingin oloihin paraiten sopivista liikennevälineistä ja mainitsi siinä ilmajohto-omnibussien varjopuolina, että vaunua ei voitu käyttää, ennenkuin liikennöitävälle linjalle oli saatu ilmajohtoverkko; että puheena oleva liikenne ehdottomasti edellytti hyvää kadunpäällystystä; että ilmajohtoverkossa tuli olla neljä lankaa, kaksi kumpaakin liikennesuuntaa varten, koska paluujohto moottorista oli vietävä toisen johtokaaren kautta työlangan suuntaisesti vedettyyn johtoon, joka myöskin liittyi voimakeskukseen; sekä että säännöllistä liikennettä tuskin voitiin ylläpitää runsaan lumentulon aikana ja jälkeen.

Tähän epäävään kantaan yhtyi täydellisesti kaupungin yleisten töiden hallitus, ja myöskin rahatoimikamari omaksui saman käsityksen[3]) lisäksi huomauttaen, että ilmajohto-omnibussin paino ylitti suurimman voimassa olevain liikennemääräysten mukaan sallitun painon. Mitä taas tuli kysymykseen oikeuden myöntämisestä raitiotieraiteiden rakentamiseen Fredrikinkadulle, rahatoimikamari samoinkuin myöskin kaupungin yleisten töiden hallitus ja liikenteenjärjestelykomitea pysyi aikaisemmin esiin tuomassaan käsityksessä, että raitiotieliikenteen järjestämistä tälle kapealle kadulle ei ollut sallittava.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[4]) oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kaupungissa olevia yhtiön raitioteitä koskevin voimassa olevin toimilupaehdoin[5]) rakentamaan kaksoisraiteisen linjan Fredrikinkadulle Arkadiankadun ja Ison Robertinkadun välille ja liikennöimään sitä sekä rakentamaan silmukan Runebergin- ja Etel. Hesperiankatujen kulmaan.

---

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 28. — [3]) Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 56 §. — [5]) Ks. v:n 1907 kert. os. I, s. 52.

Ylioppilastalon aukion raitiotieraiteiden järjestely. Vuonna 1928 rahatoimikamari esitti [1]), että ylioppilastalon edustalla olevat raitiotieraiteet saisi järjestää uudestaan siten, että mainitun rakennuksen edustalla Aleksanterin- ja Heikinkatujen välillä olevan kolmikulmaisen aukion ympäri rakennettaisiin raidesilmukka, jota pitkin vaunut kiertäisivät ainoastaan yhteen suuntaan, oikea sivu aina silmukan sisäpuolta kohti käännettynä, sekä että tässä yhteydessä rakennettaisiin erinäisiä uusia korokkeita. Asia palautettiin [2]) kuitenkin rahatoimikamariin edelleen valmisteltavaksi, mutta tarkasti harkittuaan erilaisia ehdotuksia kamari tuli siihen johtopäätökseen, ettei se voinut esittää mitään uutta ehdotusta, joka ratkaisisi kysymyksen edullisemmin kuin edellä mainittu. Sen vuoksi kamari ainoastaan uudisti vuonna 1928 tekemänsä esityksen, jonka kaupunginvaltuusto kuitenkin epäsi [3]).

Lupa johtojen vetämiseen. Korttelissa n:o 40 olevan Vilhonkadun tontin n:o 1, korttelissa n:o 41 olevan Kaisaniemenkadun tontin n:o 2 ja korttelissa n:o 37 olevan Kaisaniemenkadun tontin n:o 11 omistajat, Suomen osuuskauppojen keskuskunta r. l., Osakeyhtiö Kaisaniemenkatu 6 ja Eläkelaitos Elonvara, ilmoittivat suunnittelevansa omistamilleen kiinteistöille yhteistä lämpökeskusta sekä mahdollisesti sähkökeskusta samojen talojen sähkövalaistuksen ja -voimantarpeen tyydyttämistä varten ja anoivat lupaa saada vetää tarpeelliset yhdistysjohdot Vuori- ja Kaisaniemenkatujen alitse anomukseen liitetyn piirustuksen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän anomukseen seuraavin ehdoin:

että jos hakijain johdot vastaisuudessa olivat kaupungin laitteille haitalliset, ne oli omistajain kustannuksella muutettava tai siirrettävä toiseen kaupungin osoittamaan paikkaan;

että myönnetty lupa voitiin peruuttaa, jos kaupunki halusi itse laittaa kaukolämmitysjohtoja, missä tapauksessa kaupungilla oli oikeus laitteitaan varten ottaa käytettäväkseen ne kellarit ja tunnelit, joissa hakijain johdot sijaitsivat;

että hakijat sitoutuivat korvaamaan johdoista ja niiden asettamisesta sekä yksityisille että kaupungille mahdollisesti koituvat haitat ja vahingot;

että hakijain voima-asemalta ei saanut antaa sähköenergiaa muille kuluttajille kuin hakemuksessa mainituille kiinteistöille ja kaupungin sähkölaitokselle;

että kaupungin maalle tulevien laitteiden yksityiskohtaiset piirustukset alistettiin rahatoimikamarin hyväksyttäviksi; sekä

että hakijat kaupungin maan käyttöoikeudesta suorittivat vuosivuokraa 2,000 markkaa.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Asuntojen luovuttaminen satamatyöntekijöille. Kaupunginvaltuuston käsitellessä kysymystä desinfioimismajalan sisustamisesta vt Niemistö tiedusteli, minkä syyn nojalla lakonrikkureita kesällä 1928 oli majoitettu erääseen n. s. koleraparakeista ja Suvilahden kasarmiin sekä miten paljon kaupunki oli kan-

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 26 v:lta 1928. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 27. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 28 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 16 § ja valt. pain. asiakirj. n:o 5.

tanut vuokraa mainituista asunnoista. Välikysymykseen vastasi kaupunginjohtaja A. Castrén, joka ilmoitti, että lastaajain yhtymä keväällä 1928 oli häneltä tiedustellut mahdollisuuksia asuntojen hankkimiseen henkilöille, jotka työskentelivät kaupungin satamissa satamatyöntekijäin lakon aikana. Katsoen lakon kohdistuvan yhteiskuntaa vastaan ja sen tarkoituksena olevan kaupungille ja sen muonitukselle tärkeän merenkulun lamauttamisen hän piti velvollisuutenaan huolehtia siitä, ettei satamaliikenne keskeytynyt työntekijäin puutteessa. Tämän johdosta hän antoi puheena olevat rakennukset yhtymän käytettäviksi, parakin 2,500 markan ja Suvilahden kasarmin 1,500 markan vuokrasta sekä ehdoin, että asunnoissa noudatettiin hyvää järjestystä. Kesällä yhtymää kehoitettiin hankkimaan satamatyöntekijöille toiset asunnot, mutta kun tämä ei näyttänyt mahdolliselta, sallittiin heidän jäädä asuntoihinsa, parakkiin kahden viikon ja kasarmiin viikon irtisanomisajoin. Sittemmin vuokrasopimus sanottiin irti tammikuun 25 p:ään 1929, asunnot tyhjennettiin säädetyn ajan kuluessa ja toimitetussa lähtökatselmuksessa niiden havaittiin olevan hyvässä kunnossa. Myöhemmin ilmoitettiin kuitenkin kaupunginjohtajalle, että joukko satamatyöntekijöitä asui eräässä parakin vieressä olevassa vajassa, ja koska vallitsevan ankaran pakkasen vuoksi oli mahdotonta antaa ihmisten asua kylmässä vajarakennuksessa, luovutettiin parakki uudestaan muutamaksi päiväksi näille henkilöille, joiden joukossa paitsi satamatyöntekijöitä oli erinäisiä muitakin aineksia. Näiden myöhempien vuokralaisten jälkeen toimitetussa lähtökatselmuksessa havaittiin, että huoneistot olivat siivottomat ja huonosti hoidetut, minkä lisäksi niille oli tehty jonkin verran vahinkoa. Tämän johdosta toimitettu perinpohjainen puhdistus maksoi n. 7,000 markkaa, mistä yhtymä maksoi 3,000 markkaa, ja erinäiset suoranaiset vahingot arvioitiin n. 500 markaksi. Kaupunginjohtaja huomautti, että hän, milloin oli ollut hankittava hätäasuntoja, useita vuosia oli toiminut jokaisessa erikoistapauksessa kysymättä rahatoimikamarin mielipidettä, koska sellaisissa tapauksissa oli toimittava hyvin nopeasti. Hän katsoi täyttäneensä virkavelvollisuutensa ja odotti, ettei välikysymys aiheuttaisi toimenpidettä kaupunginvaltuuston taholta. Kaupunginvaltuusto katsoikin [1]) kaupunginjohtajan annettua vastauksensa muut toimenpiteet tarpeettomiksi.

Myöhemmin kysymys joutui uudestaan käsiteltäväksi sen johdosta, että vtt Niemistö, Moisio ja Nurminen kaupunginvaltuuston sosialistisen ryhmän puolesta olivat jättäneet aloitteen, jossa lausuttiin, että kaupunginjohtaja oli ylittänyt virkavaltuutensa ja asettunut työnantajain puolelle vuokratessaan puheena olevat asunnot lakonrikkureille, sekä että huoneistojen puhdistuksesta oli aiheutunut kaupungille kustannuksia, minkä vuoksi aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarille määräyksen tutkia, mitä vahinkoja kaupungille oli koitunut mainittujen rakennusten vuokraamisesta lakonrikkurien asunnoiksi, ja velvoittaisi kaupunginjohtajan korvaamaan hänen menettelynsä kaupungille aiheuttaman vahingon; että kaupunginvaltuusto ilmoittaisi kaupunginjohtajalle, että hän oli tässä asiassa toiminut kaupungin etujen vastaisesti asettuessaan yhteisrintamaan työnantajain kanssa murtamaan työntekijäin oikeutettua työtaistelua, ja antaisi hänelle sen johdosta ankaran varoituksen; että kaupunginvaltuusto selittäisi kaupunginjohtajan sopimattomaksi vastuulliseen toimeensa, ellei hän vastedes osoittanut suurempaa arvostelukykyä ja tasapuolisuutta virkansa hoitami-

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 27 §.

sessa; sekä että lakonrikkurit, jotka vielä asuivat kaupungin rakennuksissa, viipymättä häädettäisiin niistä.

Pitkähkön keskustelun jälkeen, joka pääasiallisesti kosketteli kysymystä, tuliko kaupungin viranhaltijain työriitaisuuksissa noudattaa puolueettomuutta, kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei aloite aiheuttanut toimenpidettä.

Erinäisten Pakinkylässä sijaitsevien rakennusten osto. Vuonna 1922 kaupunki osti [2]) kunnallisneuvos N. Toivoselta Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitsevan Prästbacka- tai oikeammin Kalliola-nimisen palstan R N 4[95] jonka pinta-ala oli 3.35 ha ja jolle kaupunki s. v. sai lainhuudon. Jälkeenpäin ilmeni, että eräs Kalliolan palstan aikaisempi omistaja vuonna 1917 oli myynyt siitä ent. lautamiehelle K. E. Lindbäckille 2.17 ha käsittävän osan, joka kuitenkin vasta lokakuun 25 p:nä 1922 eli kaupungin ostettua pääpalstan erotettiin ja tällöin sai nimen Solbacken 4 b[95]. Tästä maanjaosta rahatoimikamari valitti Turun maanjako-oikeuteen, joka huhtikuun 27 p:nä 1925 antamallaan päätöksellä selitti Solbacken-nimisen alueen kaupungin omaisuudeksi, koska kaupunki ei ollut hyväksynyt sitä vuonna 1917 tehtyä kauppaa, jolla Lindbäck oli sen ostanut, eikä Lindbäck myöskään ollut antanut kiinnittää oikeuttaan. Maanjako-oikeuden tekemän päätöksen saatua lain voiman ja rahatoimikamarin kehoitettua Lindbäckiä luovuttamaan kaupungille asumansa alueen tämä oli anonut, että kaupunki 101,525 markan hinnasta lunastaisi hänen omistamansa alueella olevat rakennukset, jolloin hän puolestaan luopuisi kaikista mainitun alueen hallintaoikeutta koskevista vaatimuksistaan. Rahatoimikamari, joka etupäässä oli harkinnut tätä Lindbäckin tarjousta, oli tarkastanut ne asiakirjat, jotka oli laadittu kaupungin vuonna 1922 ostaessa Kalliolan palstan, ja tällöin havainnut, ettei Toivosen myyntitarjous todellisuudessa koskenutkaan sitä aluetta, joka Lindbäckillä oli hallussaan, koska hän ilmoitti myytäväksi tarjoamansa alueen pinta-alan ainoastaan 1.5 ha:ksi. Lopulliseen kauppakirjaan merkityt tiedot otettiin kuitenkin maarekisteristä, johon Kalliolan palsta oli jakamattomana merkitty pinta-alaltaan 3.35 ha:n laajuiseksi. Se seikka, että kunnallisneuvos Toivonen oli toiminut vilpittömässä mielessä, ilmeni siitäkin, ettei myytäväksi tarjottujen rakennusten arviossa laisinkaan otettu huomioon Lindbäckin omistamia rakennuksia.

Edellä esitetyn johdosta ja koska kaikki Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitsevalla Kalliolan palstan R N 4[95]. Solbacken-nimisellä alueella sijaitsevat rakennukset olivat tarpeelliset Toivolan koulukodille, kaupunginvaltuusto päätti [3]) oikeuttaa rahatoimikamarin ent. lautamieheltä K. E. Lindbäckiltä kaupungille ostamaan edellä mainitut rakennukset 101,525 markan hinnasta ehdoin, että Lindbäck sitoutui luopumaan kaikista kyseisen palstanosan aikaisempaan ostoon perustuvista korvausvaatimuksista, sekä että edellä mainittu kauppahinta oli suoritettava pääluokkaan Lastensuojelutoiminta merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Käpylän paloasema. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) kaupunginarkkitehdin laatimat Käpylän kortteliin n:o 885 teetettävän paloaseman pääpiirustukset yn.ä niihin liittyvän 1,419,000 markkaan päättyvän kustannusarvion. Vuoden talousarviossa oli puheena olevaa rakennusta varten [5]) 910,000 markan määräraha, ja kaupunginvaltuusto päätti, että tarpeellinen lisäys, 509,000 markkaa, oli merkittävä vuoden 1930 menosääntöön.

Keskussairaala-alueen rakennuttaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna

---

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 35 § ja 17 p. huhtik. 16 §. — [2]) Ks. v:n 1922 kert. s. 4. — [3]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 8 §. — [4]) S:n 2 p. lokak. 10 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 28.

1923 asettama [1]) n. s. keskussairaalakomitea ilmoitti kaupunginvaltuustolle antamassaan mietinnössä [2]) jo keväällä 1927 laatineensa kaupungin annettavaa sairaanhoitoa varten rakennettavan sairaalaryhmän suunnitelman. Kun siittemmin kuitenkin oli ryhdytty yhteistoimintaan valtion kanssa uusien sairaalain perustamiseksi ja asetettu [3]) toimikunta, johon kuului sekä valtion että kaupungin edustajia, komitea hankittuaan tietoonsa tämän toimikunnan mielipiteen sairaalakysymyksestä oli ryhtynyt laatimaan suunnitelmaansa uudestaan ja lopuksi yhtynyt kannattamaan ehdotusta, että rakennettaisiin kolme sairaalarakennusta sisätauti- ja kirurgisia tapauksia varten, kaksi rakennusta, joista toinen olisi tarkoitettu lastensairaalaksi ja toinen naistautitapauksia varten ja jotka yhdistäisi toisiinsa näiden osastojen poliklinikat sisältävä rakennus, silmä- ja korvatautitapauksia varten tarkoitettu rakennus, iho- ja sukupuolitautitapauksia sekä radiumhoito-osastoa varten tarkoitettu rakennus sekä lopuksi patologisen ja serobakteriologisen laitoksen rakennus. Tähän tulisi vielä lisäksi sairaalan pääsisäänkäytävärakennus tiedonanto-osastoineen y. m., lääkärien asuinrakennus, sairaanhoitajattarien ja palveluskunnan asuinrakennukset, talousrakennus sekä kattila- ja konehuone. Suunnitelma oli laadittu edellyttäen, että yhteistoiminta valtion kanssa saatiin aikaan, mutta oli olennaisilta osiltaan mahdollinen toteuttaa siinäkin tapauksessa, että sairaalaa käytettäisiin yksinomaan kaupungin sairaanhoidon tarpeisiin. Pääasiallinen erotus olisi, että jälkimmäisessä tapauksessa luentosalit voitaisiin poistaa suunnitelmasta ja laboratorioita sekä naistauteja ja synnytyksiä varten aiottua rakennusta pienentää sekä että iho- ja sukupuolitauteja samoinkuin silmä- ja korvatauteja varten aiotut rakennukset voitaisiin käyttää sisätautitapauksia varten. Eri rakennusten rakentamisjärjestyksestä oli komitean mielestä sovittava asianomaisten valtionviranomaisten kanssa edellyttäen, että näitä rakennuksia tultiin käyttämään sekä valtion että kaupungin tarpeisiin. Yksinomaan kaupungin edun kannalta katsoen oli komitean mielestä ensi sijassa teetettävä osa talousrakennusta, osa kattila- ja konehuonetta sekä naistautien ja lastensairaala. Komitean mielestä ei ajankohta kuitenkaan ollut sopiva sen esittämän yleissuunnitelman ja rakennusohjelman lopulliseen hyväksymiseen, minkä vuoksi komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

jos yhteistoiminta valtion kanssa saatiin aikaan, asettaa suunnitellun keskussairaalan tarpeellisten piirustusten ja kustannusarvioiden laatimista varten komitean, jossa sekä valtio että Helsingin kaupunki olisivat edustettuina;

ellei yhteistoimintaa valtion kanssa syntynyt, hyväksyä komitean edellä esitetyn sairaalan yleissuunnitelman ja rakennusohjelman sekä määrätä, miten asiaa oli edelleen valmisteltava; sekä

antaa keskussairaalakomitealle tehtäväksi alustavasti selvitellä kysymystä vastaisen keskussairaalan talousrakennuksen, konehuoneen ja pesulaitoksen rakennuttamisesta.

Rahatoimikamari ei puolestaan halunnut antaa lausuntoaan komitean laatimasta rakennusohjelmasta, ennenkuin kysymys ehdotetusta valtion ja kaupungin välisestä sairaalarakennuksia koskevasta yhteistoiminnasta oli ratkaistu. Kuitenkin kamari oli komitean kanssa yhtä mieltä siitä, että vastaisen keskussairaalan talousrakennuksen, konehuoneen ja pesulaitoksen suunnittelemiseen oli viipymättä ryhdyttävä, koska tämä tehtävä saattoi kohdata vai-

[1]) Ks. v:n 1923 kert. s. 164. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — [3]) K:s v:n 1927 kert. s. 117.

keuksia ja vaatia runsaasti aikaa, mutta oli vähemmän riippuvainen siitä, saatiinko usein mainittu yhteistoiminta valtion kanssa aikaan vai ei. Tässä yhteydessä kamari huomautti, että komitean olisi erikoisesti tutkittava, eikö pesulaitosta voitaisi rakentaa niin suureksi, että siinä voitaisiin hoitaa kaikkien Helsingissä olevien kunnan sairaalain pesu. Kaupunginvaltuusto päätti [1])

ottaa keskussairaalakomitean laatiman keskussairaala-alueen rakennuttamisen yleissuunnitelman lopullisesti käsiteltäväkseen vasta sen jälkeen kun kysymys valtion ja kaupungin välisestä ehdotetusta yhteistoiminnasta oli ratkaistu; sekä

antaa keskussairaalakomitealle toimeksi valmistavasti selvitellä kysymystä vastaisen keskussairaalan talousrakennuksen, konehuoneen ja pesulaitoksen rakentamisesta.

Valtion ja kaupungin välinen yhteistoiminta sairaaloita perustettaessa. Komitea, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä yhteistoiminnan aikaansaamisesta valtion ja Helsingin kaupungin kesken perustettaessa Helsinkiin sairaaloita sekä kysymystä näiden sairaalain ylläpitämisestä, oli laatinut asiaa koskevan mietinnön [2]) ja lausui siinä, että komitea harkittuaan useita eri mahdollisuuksia yksimielisesti oli omaksunut sen kannan, että tämän yhteistyön tuli perustua seuraavassa mainittuihin periaatteihin:

Kaupunki rakentaa omistamalleen tontille kaikki tarpeelliset rakennukset sairaalaa varten, joka suunnitellaan niin suureksi, että se määrättyyn ajankohtaan saakka tyydyttää niin hyvin Helsingin kaupungin sairaalasijatarpeen kuin valtion yliopistollisen lääketieteen opetuksen ja erikoishoidon tarpeet.

Sairaalan yhteyteen kaupunki samalla rakentaa tarpeelliset huoneistot kliinillistä opetusta ja tieteellistä tutkimusta varten.

Tästä sairaalasta kaupunki luovuttaa valtion käytettäväksi yliopistoklinikoita varten tarvittavan osan.

Tämän vastikkeeksi valtio maksaa kaupungille sairaanhoitokustannukset sen potilasmäärän osalta, joka arvioidaan tarpeelliseksi opetusta varten, sekä kaupungin ulkopuolelta kotoisin olevien, erikoishoidossa olevien potilaiden osalta. Näiden sairaanhoitokustannusten lisäksi valtio tavalla tai toisella — lainana tai vuotuismaksuna — suorittaa sopimusajalta täyden hyvityksen viimeksi mainittuihin tarkoituksiin tarvittavien paikkain perustamisen ja varustamisen aiheuttamista menoista.

Valtion kustantamia paikkoja tullaan niin ollen luovuttamaan myöskin kaupunkilaisille, joiden hoidon kaupunki kustantaisi, ellei yhteistyötä olisi saatu aikaan. Tästä koituu kaupungille voittoa. Mikäli voitto ei riitä peittämään kaupungille opetussuojien ja tieteellisten laitosten rakentamisesta aiheutuneita lisämenoja, valtio korvaa erotuksen kaupungille.

Edelleen komitea lausui vakaumuksenaan, että oli mahdollista aikaansaada sopimus, josta olisi suuri hyöty molemmille asianosaisille. Seikkaperäistä tällaisen sopimuksen ehdotusta ei kuitenkaan voitu laatia, ennenkuin oli saatu tarkat laskelmat suunnitellun yhteisen sairaalan perustamis- ja rakennuskustannuksista sekä niiden jaosta asianosaisten kesken, ja nämä laskelmat taas oli laadittava luonnospiirustusten perusteella. Näin suuren rakennusyrityksen luonnospiirustusten laatiminen oli kuitenkin tehtävä, jonka suorittaminen vaati runsaasti aikaa ja melkoisia kustannuksia, ja komitea ehdotti senvuoksi, että valtio ja kaupunki ensin hyväksyisivät esimerkiksi alla esitetyt komitean omaksumat laadittavan sopimuksen periaatteet, jota vastoin seikkaperäinen

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 19 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 29.

sopimusehdotus laadittaisiin vasta sen jälkeen kun näistä oli päästy yksimielisyyteen:

On laadittava seikkaperäinen ehdotus valtion ja Helsingin kaupungin väliseksi sopimukseksi luonnospiirustuksineen ja alustavine kustannusarvioineen komitean mietinnössä tarkemmin esitetyn suunnitelman mukaisen yhteisen sairaalan aikaansaamiseksi.

Tätä ehdotusta laadittaessa on noudatettava seuraavia periaatteita:

a) Helsingin kaupunki rakennuttaa sairaalan omistamalleen keskussairaala-alueelle, jolle sijoitetaan kaikki sairaanhoitoa, opetusta ja tieteellistä tutkimusta varten tarvittavat rakennukset lukuunottamatta psykiatrista klinikkaa sekä oikeuslääkeopillista ja hygienistä laitosta. Ensiksi mainittuihin luetaan myöskin patologis-anatominen ja serobakteriologinen laitos.

b) Opetusta ja tieteellistä tutkimusta varten tarvittavan kaluston ja kojeet hankkii ja kustantaa valtio, muun kaluston ja sisustuksen kaupunki.

c) Sairaalaan sijoitetaan tarpeelliseksi katsottava määrä sairaspaikkoja seuraavia tauteja potevia henkilöitä varten: sisätaudit, kirurgiset taudit, naistaudit ja synnytykset, lastentaudit, silmätaudit, korvataudit ja ihotaudit, sekä sädehoitoa tarvitseville potilaille. Sairaalaan sijoitetaan sitäpaitsi poliklinikat edellä mainittuja tauteja varten sekä sairaanhoitajatarkoulu.

d) Kaupunki luovuttaa valtion käytettäväksi lääketieteelliseen opetukseen ja kaupungin ulkopuolelta kotoisin olevien potilaiden erikoishoitoon tarvittavan määrän sairaspaikkoja.

Näiden paikkain ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset valtio korvaa täydellisesti kaupungille. Lisäksi valtio suorittaa kaupungille niin kauan kuin sopimus on voimassa kaupungin ulkopuolelta kotoisin olevien potilaiden erikoishoitoa varten varattavien paikkain perustamiskustannusten korot.

e) Jos kaupunkilaisten hoitamisesta valtion kustantamilla paikoilla kaupungille koituva voitto ei täysin vastaa opetussuojien ja tieteellisten laitosten rakentamisesta kaupungille aiheutuvia lisämenoja, valtio antaa kaupungille tätä tarkoitusta varten suoranaisen avustuksen. Näillä varoilla kustannetut suojat jäävät sopimusajan loputtua kaupungin omaisuudeksi.

f) Patologis-anatomisen ja serobakteriologisen laitoksen ylläpitokustannukset sekä opetuksesta suoranaisesti aiheutuvat menot maksaa valtio.

Sairaanhoitajatarkoulun ylläpitokustannuksista valtio suorittaa myöhemmin määrättävän osan.

Muut sairaalan ylläpitokustannukset maksaa kaupunki.

g) Yhteistyö on suunniteltava kestämään vähintään 25 vuotta.

3) Seikkaperäisen sopimusehdotuksen ja siihen liittyvien piirustusten ja kustannusarvioiden laatiminen annetaan valtion ja kaupungin välisen komitean tehtäväksi. Tämä komitea valtuutetaan valitsemaan pienempi työvaliokunta.

Komitean töiden aiheuttamia kustannuksia varten myönnetään toistaiseksi 100,000 markkaa, mistä valtio ja kaupunki molemmat maksavat puolet.

Huhtikuun 11 p:nä valtioneuvosto hyväksyi komitean ehdotuksen perusteiksi valtion ja Helsingin kaupungin väliselle mahdolliselle yhteistyölle sairaaloita Helsinkiin perustettaessa ja niitä ylläpidettäessä, kuitenkin määräten, että tehtäessä lopullista sopimusta oli otettava huomioon, sallivatko taloudelliset näkökohdat rakennushankkeen toteuttamisen yhdellä kertaa vai tuliko sen ja missä laajuudessa tapahtua vähitellen. Myöskin oli otettava harkittavaksi, eikö yhteistyötä olisi suunniteltava niin pitkäksi ajaksi kuin suunnitellut rakennukset olivat käyttökunnossa. Siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto piti yhteisten neuvottelujen jatkamista suotavana, valtioneuvosto eh-

dotti, että asetettaisiin valtion ja kaupungin yhteinen toimikunta seikkaperäisen sopimusehdotuksen sekä tarpeellisten piirustusten ja kustannusarvioiden laatimista varten. Komiteamenoja varten valtio oli myöntänyt 50,000 markan suuruisen määrärahan, joka tilityksen ehdoin suoritettaisiin komitean puheenjohtajalle.

Edellä mainittua komiteanmietintöä sekä valtioneuvoston asiaa koskevaa ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1])

valita jäsenet valtion ja kaupungin asettamaan yhteiseen komiteaan, jonka tuli laatia valtion ja kaupungin välillä keskussairaalakysymyksessä suunniteltua yhteistoimintaa koskevan sopimuksen ehdotus sekä antaa tämä kaupunginvaltuustolle viimeistään lokakuun 1 p:nä 1930;

pidättää itselleen täyden vapauden hyväksyä tai hylätä tämän ehdotuksen; sekä

määrätä, että kaupungin edustajain ehdotuksen laatimisessa oli noudatettava seuraavia suuntaviivoja:

1) pääasiallisesti tulee niiden periaatteiden olla määräävinä, jotka on esitetty tuberkuloosisairaalaa koskevassa komiteanmietinnössä [2]), huomioon ottaen, että yhteistyöstä tulee kaupungille koitua kiistämätöntä taloudellista hyötyä verrattuna niihin tuntuviin uhrauksiin, joita ehdotuksen toteuttaminen kaupungilta vaatii;

2) on selvitettävä, miten laajalti ja millä tavalla valtio ottaa osaa hankkeen rahoittamiseen;

3) on selvitettävä, suorittaako valtio kaupungille hyvitystä siitä, että kaupunki luovuttaa omistamaansa maata valtion käytettäväksi rakennettavia keskussairaalan osia varten;

4) valtion kanssa tehtävän sopimuksen rinnalla on laadittava seikkaperäinen ehdotus keskussairaala-alueen käyttämisestä yksinomaan kaupungin sairaalatarkoituksiin, jotta voitaisiin saada varmat vertailevat laskelmat yhteistoiminnan kaupungille aiheuttamista lisäkustannuksista sekä jotta keskussairaalan rakennuttaminen ei viivästyisi siinä tapauksessa, että yhteistoimintakysymys raukeaa, minkä lisäksi kaupungin komiteassa olevien edustajain tuli hankkia kaupungin keskussairaalakomitealta kaikki tämän ehdotuksen laatimista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Lisämääräraha tuberkuloosisairaalaa varten. Koska tuberkuloosisairaalan rakennustöiden kestäessä oli havaittu tarpeelliseksi suorittaa erinäisiä muutos- ja lisätöitä, jotka olivat lisänneet kustannuksia, rakennustyötä varten myönnetyt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto sairaalan rakennustoimikunnan esityksestä myönsi [3]) tarpeellisen 800,000 markan suuruisen lisämäärärahan.

Nikkilän sairaalan laajentaminen. Nikkilän sairaalan hallitus oli jo vuonna 1925 viitaten mielisairaiden henkilöiden sairaalapaikkain puutteeseen anonut kaupungin sairaalain hallitukselta, että mainittua sairaalaa laajennettaisiin. Tämän johdosta hallitus asetti komitean, joka sittemmin antamassaan mietinnössä [4]) ehdotti, että sairaalaa laajennettaisiin vähitellen viiden, vuodet 1929—30, 1932—33, 1935—36, 1938—39 ja 1942—43 käsittävän rakennuskauden kuluessa ja että sairaalaan tänä aikana järjestettäisiin kaikkiaan 599 sairassijaa lisää, niistä 140 ensimmäisenä, 153 kolmantena, 146 neljäntenä ja 160 viidentenä kautena. Sitäpaitsi rakennettaisiin asuinrakennuksia lääkäreille,

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 24 §; ks. myös tätä kert. s. 87 ja 146. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 11 v:lta 1928. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 33 §. — [4]) Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

hoitajille ja hoitajattarille, edelleen erilaisia talousrakennuksia y. m. laitoksia, mistä kaikesta arvioitiin koituvan kustannuksia n. 37,955,000 markkaa. Tämän rakennusohjelman toteuttamisen jälkeen sairaala voisi ottaa vastaan 1,200 potilasta. Tästä ehdotuksesta pyydettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntoa [1]), ja antamassaan vastauksessa hallitus katsoi vakuuttavasti selvitetyn, että mielisairaille henkilöille tarkoitettujen sairaalasijain tarpeen tyydyttämiseksi oli ryhdyttävä toimenpiteihin. Kuitenkin hallitus epäili, ratkaisiko komitean ehdotus tämän kysymyksen parhaalla mahdollisella tavalla. Vedensaanti Nikkilän sairaalan alueella sijaitsevaan komitean ehdotuksen mukaisesti laajennettuun laitokseen aiheuttaisi suuria vaikeuksia, uusia rakennuksia ei voitaisi tyydyttävästi sovittaa sairaalan suunnitelmaan, käytettävissä olevien paikkain maaperä oli sopimaton, minkä vuoksi kalliita perustustöitä olisi tehtävä, ennenkuin varsinaiseen rakennustyöhön voitiin ryhtyä, ja mahdollisuudet laajentaa jo olemassa olevia talousrakennuksia niin, että ne pystyisivät tyydyttämään laajennetun rakennuksen tarpeen, olivat jotenkin vähäiset. Hallituksen mielestä oli senvuoksi heti ryhdyttävä harkitsemaan kysymystä uuden sairaalan rakentamisesta, jolloin oli tärkeätä ottaa huomioon uuden laitoksen asema, maaston sopivaisuus, rakennusten perustusolot, mahdollisuudet hyvän veden riittävään saantiin ja viemäriveden poistamiseen samoinkuin rakennusten ryhmitysjärjestelmä, sekä siten saadun selvityksen nojalla harkittava, kävikö Nikkilän sairaalan laajentaminen vai uuden mielisairaalan rakennuttaminen kaupungille edullisemmaksi. Koska kuitenkin tällainen selvitys vaati runsaasti aikaa ja sairaalasijain tarve oli huutava, hallitus ehdotti, että Nikkilän sairaalaan joka tapauksessa rakennettaisiin yksi paviljonki lisää sekä tämän laajennuksen vaatimat muut rakennukset ja laitteet. Rahatoimikamari hyväksyi hallituksen ehdotuksen sen kaikilta osilta vieläkin korostaen sitä arveluttavaa tilannetta, johon kaupungin mielisairashoito vallitsevan sairaalasijain puutteen johdosta oli joutunut, minkä ohessa kamari ilmoitti, ettei Kivelän sairaalan mielisairasosastoa voitu mainittavasti laajentaa [2]).

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3])

että Nikkilän sairaalan alueelle kiireellisesti oli rakennettava uusi, 150 potilaalle aiottu sairaalapaviljonki kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamaan paikkaan ja pääasiallisesti kaupunginarkkitehdin laatimien luonnospiirustusten mukaisesti;

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi teettää ja antaa kaupunginvaltuustolle kyseisen rakennuksen pääpiirustukset niihin liittyvine yksityiskohtaisine kustannusarvioineen; sekä

muilta osilta palauttaa asian rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia kaupungin sairaalain hallitukselta ehdotus uuden mielisairaalan sijoittamisesta sekä rakennusohjelma kustannusarvioineen; tarkemmin tutkia Nikkilän sairaalan vedensaannin lisäämismahdollisuuksia ja siihen liittyviä seikkoja; sekä siten kootun aineiston pohjalla uudestaan ottaa harkittavaksi kysymys uuden mielisairaalan rakennuttamisesta tai Nikkilän sairaalan laajentamisesta edelleen.

Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti sittemmin kaupunginarkkitehdin laatimat Nikkilän sairaalaan rakennettavaksi päätetyn uuden paviljongin pääpiirustukset niihin liittyvine 7,880,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen. Jotta uutta paviljonkia voitaisiin käyttää tarkoitukseensa, oli kuitenkin sairaalan kattilakeskusta laajennettava, uusi lämminvesilaite sekä

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — [2]) Ks. tätä kert. s. 39. — [3]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 24 §.

pumppuja ja lämpimän ja kylmän veden johtoja asetettava sekä pääsähköjohto vedettävä paviljonkiin, mistä töistä hallituksen antaman kustannusarvion mukaan laskettiin olevan kustannuksia 660,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) piirustukset samalla päättäen, että kustannusarvioihin sisältyvät rahamäärät, yhteensä 8,540,000 markkaa, oli merkittävä vuoden 1930 menoarvioon, mutta että koska paviljonki oli kiireellisesti rakennettava, 5,000,000 markkaa sai käyttää ennakolta kuluvana vuonna.

Uusien varusteiden hankkiminen Nikkilän sairaalaan. Kaupungin sairaalain hallituksen anottua, että tarpeellisen uuden höyrymankelin ja sentrifuugikojeen hankkimiseksi Nikkilän sairaalaan myönnettäisiin 150,000 markan suuruinen määräraha, ja kaupunginarkkitehdin ilmoitettua, että mainittujen laitteiden asettamisesta aiheutuvat johto- ja rakennustyöt maksaisivat 110,000 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää tähän tarkoitukseen 260,000 markkaa merkittäväksi vuoden 1930 menosääntöön, mutta käytettäväksi ennakolta kuluvana vuonna.

Jäähdytyslaitoksen ja juurikasvikellarin rakennuttaminen kunnalliskotiin. Köyhäinhoitolautakunta lausui, että tarkoituksenmukaisen juurikasvikellarin sekä jauhojen, voin, lihan y. m. säilytykseen sopivan kyllin tilavan jääkellarin puute oli aiheuttanut kunnalliskodin ruokalalle suuria vaikeuksia sekä että kaupunginarkkitehti yksissä neuvoin laitoksen johtajan kanssa oli laatinut ajanmukaisen juurikasvikellarin ja jäähdytyslaitoksen piirustukset. Edellisen laitoksen, joka oli tarkoitettu kunnalliskodin juurikasvien vuositarvetta varten, arvioitiin maatöineen, salaojituksineen ja sähkövalaistuslaitteineen maksavan 350,000 markkaa, kun taas jälkimmäisen, joka oli suunniteltu sijoitettavaksi talousrakennuksen kellarikerrokseen, muutosrakennustöineen, eristyksineen, koneineen ja sisustuksineen arvioitiin aiheuttavan 465,000 markan kustannukset. Asiaa ensimmäistä kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) lähettää sen valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys siitä, milloin ehdotetut työt olisi suoritettava. Köyhäinhoitolautakunnan sen jälkeen tiedustelun johdosta ilmoitettua pitävänsä suotavana, että puheena olevat työt suoritettiin jo kuluvana vuonna, kaupunginvaltuusto päätti [4]), että kunnalliskotiin kaupunginarkkitehdin laatimien piirustusten mukaisesti rakennettaisiin jäähdytyslaitos 465,000 markaksi ja juurikasvikellari 350,000 markaksi arvioiduin kustannuksin sekä että tätä tarkoitusta varten merkittäisiin vuoden 1930 menoarvioon määrärahat, jotka sai ennakolta käyttää jo kuluvana vuonna.

Koulutalon rakennuttaminen erinäisille ammattiopetuslaitoksille. Kaupunginvaltuuston vuonna 1927 annettua rahatoimikamarille tehtäväksi [5]) antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen laatia sekä esittää valtuustolle IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 sijaitsevalle Kansakoulukadun tontille n:o 3 erinäisten ammattiopetuslaitosten tarpeisiin teetettävän rakennuksen pääpiirustukset ynnä lopullisen kustannusarvion kaupunginarkkitehti siihen kehoitettuna oli ryhtynyt laatimaan vaadittuja piirustuksia. Tulevan rakennuksen kuutiosisällys oli näiden piirustusten mukaan 26,700 m³ luonnospiirustusten mukaisten 25,340 m³:n asemesta, mikä johtui siitä, että sitten kun vastapäätä sijaitseville Kansakoulukadun tonteille n:ot 1 ja 2 oli vahvistettu [6]) muutetut rakennusrajat, rakennus voitiin teettää aikaisempaa suunnitelmaa korkeammaksi ja siten saada varatila, joka vastedes pienin kustannuksin voitiin sisustaa

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 22 §. — [2]) S:n 13 p. marrask. 12 §. — [3]) S:n 3 p. huhtik. 27 §. — [4]) S:n 17 p. huhtik. 13 §. — [5]) Ks. v:n 1927 kert. s. 33. — [6]) K:s v:n 1928 kert. s. 8.

koulu- tai muihin samanlaatuisiin tarkoituksiin. Rakennuksen lopulliset kustannukset kaupunginarkkitehti arvioi 10,835,000 markaksi eli 2,699,000 markkaa tätä tarkoitusta varten vuosien 1928 ja 1929 menosääntöihin merkittyjä määrärahoja suuremmiksi. Edellä mainitut kaupunginarkkitehdin laatimat ja maaliskuun 14 p:nä 1929 päivätyt IV kaupunginosan kortteliin n:o 162 Kansakoulukadun tontille n:o 3 teetettävän ammattikoulutalon piirustukset n:ot 9—13 kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) samalla päättäen merkitä vuoden 1930 menosääntöön rakennusyritystä varten 2,699,000 markan suuruisen määrärahan.

Mustikkamaan uimalaitos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) kaupunginarkkitehdin laatimat Mustikkamaalle teetettävän uuden uimalaitoksen piirustukset sekä niihin liittyvän 480,000 markkaan päättyvän kustannusarvion.

Sittemmin urheilulautakunnan puheenjohtaja insinööri E. von Frenckell oli ehdottanut piirustuksia muutettavaksi siten, että laitokseen järjestettäisiin siipirakennukset, jolloin koko rakennusryhmä tulisi jonkin verran tilavammaksi ja uimapaikka paremmin eristyisi maan puolelta. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli antanut laatia uudet piirustukset insinööri von Frenckellin ehdotuksen mukaisesti, ja koska uudella suunnitelmalla aikaisempaan verrattuna kieltämättä oli huomattavia ansioita ja se kaupunginarkkitehdin ilmoituksen mukaan todennäköisesti voitiin toteuttaa uimalaitosta varten talousarvioon merkittyä määrärahaa ylittämättä, kaupunginvaltuusto päätti [3]) kumoten helmikuun 6 p:nä tekemänsä päätöksen hyväksyä puheena olevat Mustikkamaalle teetettävän uimalaitoksen uudet piirustukset.

Poliisilaitoksen autovajan laajentaminen. Sofiankadun talossa n:o 3 olevan poliisilaitoksen autovajan laajentamista varten kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 113,000 markan suuruisen määrärahan, joka kuluvana vuonna ennakolta maksettaisiin kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Desinfioimismajalan sisustaminen. Koska kaupungin desinfioimismajala oli hyvin puutteellinen ja epätarkoituksenmukainen ja sitäpaitsi sijoitettu rakennukseen, joka kevään kuluessa oli purettava väistyäkseen niiden koulutalojen [5]) tieltä, jotka valtio aikoi rakennuttaa kortteliin n:o 419, rahatoimikamari oli ottanut harkittavakseen, miten uusi maja sopivimmin saataisiin aikaan, sekä neuvoteltuaan terveydenhoitolautakunnan, kaupunginarkkitehdin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin kanssa tullut siihen johtopäätökseen, että ent. n. s. koleraparakkiryhmään kuuluva kivirakennus voitiin sisustaa laajennetuksi väliaikaiseksi desinfioimismajalaksi, joka todennäköisesti tyydyttäisi kaupungin tarpeen kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Kamarin ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [6]), että korttelissa n:o 428 oleva n. s. kiviparakki sisustettaisiin desinfioimismajalaksi ja sitä käytettäisiin tähän tarkoitukseen sekä että tähän tarvittava määräraha, 427,000 markkaa, maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Desinfioimisuunin osto. Terveydenhoito-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 100,000 markan suuruisen määrärahan ajanmukaisen vacuum-desinfioimisuunin ostamiseksi sekä pienehkön syöpäläisten hävittämislaitoksen sisustamiseksi desinfioimismajalaan.

Sairaalain korjaus- ja sisustustyöt. Rahatoimikamari ilmoitti, että se määräraha, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1927 oli myöntänyt [8]) Marian

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 9 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 20 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 15 §. — [4]) S:n 13 p. marrask. 7 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 18. — [6]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 27 §. — [7]) S:n 4 p. syysk. 25 §. — [8]) Ks. v:n 1927 kert. s. 119.

sairaalan lastenosaston laajentamista varten, oli vielä käyttämättä, koska laajennukseen tarvittavia sairaalan huoneistoja siihen asti oli ollut mahdotonta tyhjentää. Tämän kuitenkin tapahduttua vuoden 1929 alussa voitiin työ panna alulle. Samalla kaupungin sairaalain hallitus kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä anoi, että muutostyöt suoritettaisiin Marian sairaalan johtajan ehdottaman laajennetun ohjelman mukaisesti, joka erosi vuonna 1927 hyväksytystä pääasiallisesti siten, että siihen sisältyi keskuslämpöjohdon laittaminen osastolle sekä pienehkön avoimen makuukuistikon rakennuttaminen ja erikoiskaluston, m. m. maidon sterilisoimiskojeiden hankkiminen. Asiaa vuonna 1927 käsiteltäessä määräraha oli arvioitu sangen niukasti, koska suuremman pääoman sijoittamista rakennuksiin, jotka pian oli purettava, pidettiin arveluttavana. Tässä yhteydessä kaupungin yleisten töiden hallitukselta hankitusta selvityksestä kävi kuitenkin ilmi, että laajennetulle lastenosastolle tarkoitetut paviljongit jäisivät paikoilleen ainakin viideksi, mutta todennäköisesti kymmeneksi vuodeksi. Koska lasten sairaalapaikoista vallitsi ankara puute ja ehdotetuilla muutostöillä voitiin saada käytettäväksi 60 paikkaa noin kymmeneksi vuodeksi, kaupunginvaltuusto päätti [1]), että kyseiset työt Marian sairaalan lastenosastolla suoritettaisiin edellä mainitun laajennetun suunnitelman mukaisesti, ja myönsi aikaisemmin osoitettujen 447,300 markan lisäksi tähän tarkoitukseen 363,000 markan määrärahan, joka maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Marian sairaalan sisätautien osaston ylilääkärin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]), että osaston laboratoriota laajennettaisiin yhdistämällä siihen ylilääkärin vastaanottohuone, apulaislääkärien käytettävänä oleva huone sekä eräs läheinen halli, kylpyhuone ja mukavuuslaitos, sekä että kaksi muuta huonetta sisustettaisiin lääkärien käytettäväksi. Näiden muutostöiden 134,000 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava Yleisten töiden pääluokassa olevilla valtuuston käyttövaroilla.

Rahatoimikamari ilmoitti kehoittaneensa rakennuskonttoria heti panettamaan neljään Kivelän sairaalan mielisairasosaston eristyskoppiin tavalliset ikkunat, jotta koppeja voitaisiin käyttää sairashuoneina, ja menetelleensä täten sen johdosta, että puheena olevalla osastolla vallitsi ankara sairassijain puute ja että mainitut kopit oli otettu huomioon siinä sairassijain laskelmassa, johon kaupungin anomus valtionavun myöntämisestä Kivelän sairaalalle perustui. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kamarin toimenpiteen samalla päättäen merkitä puheena olevia korjaustöitä varten vuoden 1930 menosääntöön 16,000 markan määrärahan, jonka sai käyttää ennakolta jo kuluvana vuonna.

Edelleen kamari lausui, että kaupungin mielisairaaloissa vallitseva liikakuormitus vaikeutti potilaiden järkiperäistä hoitoa; että kaupungin käytettäväksi luovutetulta Lapinlahden keskuslaitoksen osastolta ei voitu siirtää potilaita kaupungin sairaaloihin valtion kanssa tehdyn sopimuksen määräämässä järjestyksessä; että sairaaloissa vallitsevan tilanpuutteen takia suuri joukko mielisairaita henkilöitä oli ollut jätettävä poliisilaitoksen suojeluosastolle, missä he eivät voineet saada tilansa vaatimaa hoitoa; sekä että kaupunki voidakseen saada valtionapua mielisairaiden hoitoa varten oli velvollinen ennen kuluvan vuoden loppua järjestämään niin monta mielisairaiden sairassijaa, ettei kaupungin sairaalain potilasmäärä ylittänyt lääkintöhallituksen sallimaa

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 10 §. — [2]) S:n 23 p. lokak. 20 §; ks. myös tätä kert. s. 82. — [3]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 16 §.

määrää; sekä että kamari mielisairaiden hoitopaikkain kipeän puutteen poistamiseksi oli antanut rakennuskonttorille tehtäväksi kiireellisesti panna Kivelän sairaalan lasarettirakennuksen sellaiseen kuntoon, että sinne voitiin sijoittaa 68 mielisairasta potilasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen ja myönsi Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 50,000 markan määrärahan kyseisessä lasarettirakennuksessa suoritettavien muutos- ja korjaustöiden kustantamiseksi.

Lämminvesilaitteen y. m. hankkiminen kunnalliskotiin. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön 15,000 markan suuruisen määrärahan tarpeelliseksi osoittautuneen lämminvesilaitteen sekä 86,800 markkaa kahden pesukoneen hankkimiseksi kunnalliskotiin.

Verstashuoneen sisustamiseksi kunnalliskodin kattilahuoneen viereen kaupunginvaltuusto talousarviota vahvistettaessa myönsi [2]) 32,500 markan suuruisen määrärahan.

Korjaustöiden suorittaminen Toivolan koulukodissa. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön 88,800 markan suuruisen määrärahan kahden äskettäin ostetun ja Toivolan koulukodin käytettäväksi luovutetun huvilarakennuksen kuntoonpanemiseen koulukotitarkoituksia varten [4]).

Sisustustöiden suorittaminen kansakoulussa. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että koulujen lääkäri terveydellisistä syistä oli vaatinut, että oppilaille tarkoitetut vesiklosetit vähitellen oli hankittava kaikkiin kansakoulutaloihin, ja lausui mielipiteenään, että tämä työ Snellmaninkadun kansakoulun osalta sopivasti voitiin suorittaa niiden tämän koulutalon muutos- y. m. töiden yhteydessä, joita varten talousarvioon oli merkitty [5]) määräraha. Tämän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti [6]), että oppilaille tarkoitetut vesiklosetit oli asetettava Snellmaninkadun kansakoulutaloon erinäisten aikaisemmin suoritettaviksi päätettyjen [5]) täydennys- ja sisustustöiden yhteydessä; sekä että tähän tarvittava määräraha, 150,000 markkaa, ennakolta maksettaisiin kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Valmistavan poikain ammattikoulun työpajarakennuksen laajentaminen. Koska valmistavan poikain ammattikoulun käytettävänä oleva valimo oli liian pieni ja epätarkoituksenmukainen, kaupunginvaltuusto päätti [7]), että Neitsytpolun tontille n:o 5 rakennettaisiin uusi valimo jatkamalla työpajarakennusta ja merkitsi tätä tarkoitusta varten 321,000 markkaa vuoden 1930 menosääntöön.

Huoneiston hankkiminen lastenseimelle ja lastentarhalle. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [8]), että Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3:n Vallilan korttelin n:o 555 tontille n:o 16 tekeillä olevasta uudisrakennuksesta varattaisiin kaupungin tarpeisiin 447 m^2; että mainitusta pintaalasta 147 m^2 sisustettaisiin lastenseimen ja 300 m^2 lastentarhan huoneistoksi; sekä myöntää Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttö varoistaan 58,400 markan suuruisen määrärahan lastenseimen huoneistossa suoritettavia muutos- ja täydennystöitä varten sekä 182,300 markkaa samanlaisten töiden suorittamiseksi lastentarhan huoneistossa.

Puhtaanapitolaitoksen autovajan korjaaminen. Tulipalon vahingoitettua puhtaanapitolaitoksen hallussa olevalla alueella Turuntien varrella olevaa ent. tallirakennusta, jota puhtaanapitolaitos oli käyttänyt autovajana, anoi,

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 44 §. — [2]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [3]) S:n 23 p. lokak. 10 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 31. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 102. — [6]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 19 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 22 §. — [8]) S:n 6 p. helmik. 10 §.

että mainitulle alueelle rakennettaisiin uusi, 25 autolle tarkoitettu lämmitettävä autovaja. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa kaupunginarkkitehti oli ilmoittanut, että ehdotetun uuden autovajan rakennuttamisesta aiheutuisi kustannuksia arviolta 750,000 markkaa. Koska puhtaanapitolaitos todennäköisesti ei voinut kauan saada pitää hallussaan Turuntien varrella sijaitsevaa arvokasta korttelia n:o 468, ei uutta autovajaa kaupunginarkkitehdin mielestä missään tapauksessa ollut rakennettava sinne, vaan hän ehdotti puolestaan, että palossa vahingoittunut vanha rakennus pantaisiin kuntoon, minkä työn hän arvioi maksavan 158,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen ja myönsi Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan 89,500 markan suuruisen määrärahan puhtaanapitolaitoksen autovajan kuntoonpanemiseen, mihin tarkoitukseen rahatoimikamari oli ilmoittanut lisäksi 68,453 markan suuruisen nostetun palovahingonkorvauksen olevan käytettävissä.

5. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Torikauppa. Harjutorin hallikauppiaat anoivat, että he vuoden 1929 heinäkuun 1 p:n jälkeen jatkuvasti saisivat harjoittaa kauppaa mainitulla torilla sekä että ajanmukainen kauppahalli rakennettaisiin samoille seuduille, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [2]) olevan syytä myöntyä heidän esitykseensä. Samalla valtuusto päätti, että Harjutorin kauppahallirakennus oli poistettava.

Yhteisesti Harjutorin torikauppiaitten kanssa lähettämässään kirjelmässä edellä mainitut elinkeinonharjoittajat uudistivat anomuksensa siten määriteltynä, että anottu pidennetty lupa myönnettäisiin, kunnes Vaasan-, Pengerja Helsinginkatujen kulmaan sekä Pengerkadun tontille n:o 22 tekeillä olevat uudisrakennukset olivat valmistuneet. Näihin rakennuksiin sijoitettaisiin näet halleja, joihin hakijat aikoivat siirtää kauppansa. Tätä anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) ainoastaan pysyä aikaisemmassa päätöksessään.

Sen johdosta, että rahatoimikamari oli päättänyt korottaa kaupungin torien myyntipaikkain vuokria 100 %, Kauppatorin ja Hakaniementorin kalakauppiaat anoivat kaupunginvaltuuston toimenpidettä, jotta tämä päätös jätettäisiin panematta täytäntöön. Sillävälin rahatoimikamari kuitenkin oli muuttanut päätöstään siten, että korotuksen tuli olla ainoastaan 30 %. Saatuaan tästä tiedon kaupunginvaltuusto päätti [4]) jättää torikauppiaitten anomuksen huomioon ottamatta.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua [5]) rahatoimikamaria ehdottamaan jonkin sopivan paikan, mihin n. s. narinkkakauppa voitaisiin siirtää Simonkadulta, kamari oli tähän tarkoitukseen osoittanut osan XI kaupunginosan korttelia n:o 301 b. Tätä päätöstä vastaan erinäiset mainitun kaupunginosan asukkaat esittivät vastalauseensa samalla anoen valtuustolta, että kyseinen kauppa lopetettaisiin tai, jos tämä oli mahdotonta, jokin toinen paikka kuin kortteli n:o 301 b osoitettaisiin sitä varten. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [6]) muuttaen päätöstään vanhojen vaatteiden eli n. s. narinkkakaupan siirtämisestä toiseen paikkaan määrätä tämän kaupan lopetettavaksi Simon-

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 16 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 36 §; ks. myös v:n 1928 kert. s. 36. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 58 §. — [4]) S:n 27 p. marrask. 22 ja 23 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 36. — [6]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 56 § ja 2 p. lokak. 7 §.

kadulla oikeuttaen kuitenkin rahatoimikamarin harkintansa mukaan sallimaan vähävaraisten henkilöiden, jotka harjoittivat kauppaa sikäläisissä irtonaisissa myyntikojuissa, kesäkuun 1 p:ään 1930 harjoittaa liikettään mainitun kadun varrella olevissa hallirakennuksissa.

Veden hankinta Helsingin kaupunkiin sekä Nikkilän sairaalaan. Insinööri B. Gagneur lähetti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa hän lausui sen toivomuksen, että Helsingin kaupungin vesikysymys joutuessaan seuraavan kerran käsiteltäväksi selvitettäisiin asiallisesti ja puolueettomasti ja ainoa hänen mielestään pätevä eurooppalainen asiantuntija, tohtori-insinööri G. Thiem kutsuttaisiin antamaan lausuntonsa asiasta. Ellei kaupunginvaltuusto halunnut antaa selvitellä kysymystä eikä ryhtyä toimenpiteisiin ensiluokkaisen pohjaveden hankkimiseksi kaupunkiin, insinööri Gagneur anoi 50 vuodeksi toimilupaa hankkiakseen riittävät määrät moitteetonta pohjavettä kaupunkiin. Myöhemmässä kirjelmässään insinööri Gagneur tarjoutui sen lisäksi järjestämään uuden vedenottopaikan Nikkilän sairaalaa varten. Tämän johdosta rahatoimikamari vesijohtolaitoksen antaman ja kaupungin teknillisten laitosten kannattaman pitkähkön perustellun lausunnon mukaisesti lausui, ettei kaupunginvaltuuston vuonna 1919 tekemän, veden hankkimista kaupunkiin koskevan päätöksen [1]) muuttamiseen ollut vähintäkään syytä. Mitä taaskin tuli insinööri Gagneurin tarjoukseen järjestää vedenottopaikka Nikkilän sairaalalle, rahatoimikamari katsoi vesijohtolaitoksen voivan antaa insinööri Gagneurin korvauksesta osoittaa suunnittelemansa vedenottopaikan aseman ja ilmoittaa sekä tarpeellisten tutkimusten että itse vedenottamon rakennustyön aiheuttamat likimääräiset kustannukset, mihin kaikkeen laitoksella kuitenkin oli oikeus hankkimatta kaupunginvaltuustolta lupaa.

Täydellisesti rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]), etteivät insinööri B. Gagneurin edellä mainitut kirjelmät aiheuttaneet toimenpidettä valtuuston taholta.

Insinööri Gagneur uudisti sittemmin ehdotuksensa esittämättä kuitenkaan uusia näkökohtia, minkä johdosta kaupunginvaltuusto ainoastaan päätti [3]) pysyä asiasta aikaisemmin tekemässään päätöksessä.

Höyrykattilan ja turbogeneraattorin hankkiminen Vanhankaupungin vesijohtolaitokseen. Vesijohtolaitoksen johtaja oli kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle osoittamassaan kirjelmässä lausunut, että hänen mielestään oli ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin vesijohtolaitoksen sähköenergiantarpeen turvaamiseksi. Tätä tarvetta tyydytti siihen aikaan Vanhankaupunginkoskeen asetettu turbiini suoraan kytkettyine generaattoreineen sähköenergian kehittämiseksi, mutta Vantaanjoen vesimäärä ei ollut niin runsas, että turbiini voitaisiin pitää käynnissä koko vuoden. Kaupungin sähkölaitos antoi tarpeellisen lisäenergian ja suoriutuikin tästä tehtävästä hyvin säännöllisissä oloissa, mutta johtaja katsoi kuitenkin varovaisuuden vaativan, että vesijohtolaitos varustettiin kaikilla niillä laitteilla, jotka tekivät sille mahdolliseksi paikalla kehittää käyttöön tarvittavan energiamäärän. Hallitus yhtyi tähän käsitykseen ja ehdotti, että laitos saisi lunastaa sähkölaitokselta erään höyrykattilan ja turbogeneraattorin sekä asettaa ne siihen Vanhankaupungin rakennukseen, jossa höyrypumppulaitos sijaitsi. Päätarkoituksensa, tarvittavan sähköenergian kehittämisen lisäksi tätä laitetta voitaisiin käyttää vesijohtoveden lämmittämiseen kylminä talvina, jolloin vältettäisiin käyttöhäiriöt ja joh-

[1]) Ks. v:n 1919 kert s. 172. — [2]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 21 §. — [3]) S:n 13 p. marrask. 15 §.

tojen sulattamisesta aiheutuvat kustannukset. Hallitus arvioi laitteen aiheuttamat kustannukset 2,700,000 markaksi, mistä 1,500,000 markkaa korvaukseksi sähkölaitokselle kattilasta ja turbiinista niihin kuuluvine perustuksineen, johtoineen y. m. Kaupunginvaltuusto myöntyi[1]) tehtyyn esitykseen ja merkitsi — koska sähkölaitokselle tulevan korvauksen suorittaminen voi siirtyä vuoteen 1931 — vuoden 1930 talousarvioon 1,200,000 markan määrärahan, mistä 500,000 markkaa oli tarkoitettu itse rakennuksen muutostöitä ja 700,000 markkaa lauhdevesijohdon aiheuttamia kustannuksia sekä sekalaisia menoja varten.

Vesi- ja viemärijohtojen laskeminen Topeliuksenkatuun. Töölön seurakuntatalon rakennustoimikunta anoi, että Töölöntorin ja Kammionkadun väliseen osaan Topeliuksenkatua laskettaisiin vesi- ja viemärijohdot sekä että tämä työ aloitettaisiin niin hyvissä ajoin, että johdot voitiin ottaa käytäntöön talven alkaessa. Näiden töiden kustantamiseksi Helsingin suomalaiset ja ruotsalaiset evankelis-luterilaiset seurakunnat olivat ilmoittaneet suostuvansa ennakolta maksamaan 123,000 markkaa. Kirkkotontti oli vuonna 1926 luovutettu[2]) seurakunnille m. m. ehdoin, ettei kaupunki ollut velvollinen suorittamaan pyydettyjä töitä, ennenkuin se harkittiin sille edulliseksi, eikä niitä varten myöskään ollut määrärahaa merkittynä talousarvioon. Kuitenkin oli katsottu sopivaksi talven kuluessa tasoittaa puheena oleva osa Topeliuksenkatua, suuri osa katua oli louhittu ja n. 150 jm viemärijohtoa laskettu. Kaupungin yleisten töiden hallitus, jonka lausunto kysymyksestä oli hankittu, katsoi senvuoksi kaupungin edun mukaiseksi, että käyntiin pantuja töitä jatkettiin ja vesi- ja viemärijohdot laskettiin mainittuun kadunosaan siten, ettei niitä vastedes tarvinnut muuttaa eikä täydentää, jolloin vesijohdosta olisi kustannuksia 219,000 markkaa ja viemärijohdon jäljellä olevasta osasta 131,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto päättikin[3]), että Töölöntorin ja Kammionkadun väliseen osaan Topeliuksenkatua teetettäisiin vesi- ja viemärijohdot sekä että tätä tarkoitusta varten merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön 350,000 markkaa, minkä rahamäärän kuitenkin sai ennakolta maksaa kaupunginkassasta.

Rahatoimikamari oli tässä yhteydessä ilmoittanut, että kamari siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto teki päätöksensä edellä mainittuun suuntaan, antaisi periä luvatun rahamäärän, 123,000 markkaa, ja palauttaisi sen vuoden 1930 kuluessa.

Esitys vesijohdon laskemisesta Hietaniemenkatuun. Vesijohtolaitoksen esittämän ehdotuksen, että tontin n:o 25 ja krematorion välinen osa Hietaniemenkatua varustettaisiin vesijohdolla, kaupunginvaltuusto epäsi[4]), koska se vedenkulutus, jonka johto tulisi välittämään, oli hyvin vähäinen.

Vesijohdon laskeminen Itämerenkatuun. Kaupunginvaltuusto päätti[5]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön 200,000 markan määrärahan vesijohdon laskemiseksi Itämerenkadun itäpäähän 300 metrin pituudelta sekä määrätä, että tämä rahamäärä saatiin tarpeen vaatiessa ennakolta maksaa kaupunginkassasta jo kuluvana vuonna.

Uusien kaasu-uunien hankkiminen kaasulaitokseen. Koska kaasulaitoksen tuotantokykyä oli lisättävä, jotta laitos voisi tyydyttää kuluttajain lakkaamatta kasvavan tarpeen, kaupunginvaltuusto päätti[6]), että kaasulaitokseen

---

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 2 §. — [2]) Ks. v:n 1926 kert. s. 14. — [3]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 23 §. — [4]) S:n 13 p. marrask. 5 §. — [5]) S:n 13 p. marrask. 6 §. — [6]) S:n 18 p. jouluk. 2 §.

hankittaisiin neljä uutta viistokamariuunia 11,800,000 markalla sekä että tätä tarkoitusta varten merkittäisiin vuoden 1930 talousarvioon 4,000,000 markkaa.

Kaasujohdon ulottaminen Pasilaan. Yhdistyksen Arbetets vänner i Fredriksberg anottua, että kaasujohto ulotettaisiin Pasilaan, minne yhdistys lähitulevaisuudessa aikoi rakennuttaa yhdistystalon, kaupunginvaltuusto päätti [1]), että tätä tarkoitusta varten merkittäisiin määräraha vuoden 1930 talousarvioon.

Sähkövirran vastaanottaminen Imatran voimalaitoksesta. Sähkölaitos ilmoitti, että myönnetty [2]) 3,100,000 markan suuruinen määräraha ei riittänyt erinäisten virran vastaanottamiseksi Imatran voimalaitoksesta tarvittavien laitteiden kustantamiseen. Kaapeli, jonka laitos oli aikonut vetää pitkin Hämeentietä, olikin näet johdettava Mäkelänkatua pitkin, koska edellinen liikenneväylä ei ollut lopullisesti järjestelty, ja tämä pidensi kaapelia n. 500 m, minkä lisäksi se miltei koko pituudeltaan oli louhittava kallioon. Myöskin ilmajohtojen aiheuttamat kustannukset ylittivät arviot, ja edelleen oli osoittautunut välttämättömäksi laittaa puhelinjohto Imatran muuntaja-asemalta sähkölaitoksen voima-asemalle. Edellä mainituista syistä tarvittiin 450,000 markan lisämääräraha, jonka kaupunginvaltuusto päätti [3]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön samalla oikeuttaen sähkölaitoksen käyttämään sen ennakolta kuluvana vuonna.

Sähkölaitoksen höyrykattilalaitteen suurentaminen. Viitaten siihen, että alati kasvava sähköenergian kulutus teki sähkölaitoksen höyrykattilalaitteen suurentamisen välttämättömäksi, laitos ehdotti, että kattilahuone, joka oli liian matala uudenaikaisille kattiloille, tosin toistaiseksi säilytettäisiin, mutta hylättäviksi tulevat kattilat siirrettäisiin sieltä pois sekä että sen viereen rakennettaisiin niin suuri uusi kattilahuone, että siihen voitaisiin sijoittaa n. 1,200 m²:n tulipintainen höyrykattila, joka vastasi lähes 15,000 kw:n höyryntarvetta. Koko laitteen arvioitiin maksavan 13,500,000 markkaa, nimittäin kattilahuoneen hiilenkuljetuslaitteineen 4,300,000 markkaa ja höyrykattilan koneistoineen, johtoineen ja pumppuineen 9,200,000 markkaa. Suunnitelman toteuttamista varten oli vuosilta 1928 ja 1929 varattuna varoja yhteensä 5,000,000 markkaa, ja erään hylätyn kattilan ja turbiinin laitos katsoi voivansa myydä 1,200,000 markan hinnasta, joten lisäksi tarvittaisiin 7,300,000 markan suuruinen määräraha. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus, joka täydellisesti hyväksyi tämän ehdotuksen, lähetti sen kaupunginvaltuustolle, joka päätti [4]), että sähkölaitoksen tarvitsemaa uutta höyrykattilaa varten rakennettaisiin entisen kattilahuoneen viereen uusi kattilahuone; merkitä vuoden 1930 menosääntöön 7,300,000 markan suuruisen määrärahan tätä höyrykattilalaitosta varten; sekä oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen samaan tarkoitukseen käyttämään hylätyn höyrykattilan ja turbiinin myynnistä saatavan rahamäärän.

Raitioteiden sähköenergiantarpeen tyydyttämiseksi tarpeelliset laitteet. Sähkölaitos ilmoitti, että jakelukioski oli rakennettava ja uusia raitiotiesyöttöjohtoja asetettava niiden uusien raitiotielinjojen sähkövirrantarpeen tyydyttämiseksi, joita varten kaupunginvaltuusto oli myöntänyt [5]) toimiluvat, sekä että katuvalaistusta oli parannettava Kalmisto-, Mechelinin-, Helsingin- ja Sturenkaduilla, joita pitkin uusi raitiotie tuli kulkemaan. Tämän johdosta kaupungin-

---

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 37 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 39 ja 101. — [3]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 43 §. — [4]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 27.

valtuusto päätti[1]) merkitä näihin tarkoituksiin tarpeelliset määrärahat, 1,140,000 markkaa, vuoden 1930 menosääntöön.

Määrärahoja yleisiä töitä varten. Viitaten kaupungissa vallitsevaan ankaraan työttömyyteen joukko rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijöitä anoi, että heidät edelleen pidettäisiin kaupungin töissä sekä ettei kaupungin muiltakaan työmailta erotettaisi työntekijöitä. Rahatoimikamari katsoi tästä esityksestä antamassaan lausunnossa työmarkkinatilanteen herättävän vakavaa huolestumista ja oli senvuoksi sitä mieltä, että kaupungin mikäli mahdollista oli tyydytettävä esitetyt toivomukset. Varatakseen työtä rakennuskonttorin satamaosaston työntekijöille kamari senvuoksi oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta tarpeen mukaan panemaan käyntiin Länsisataman korttelien n:ot 254 ja 263 louhimistyöt sekä ruoppaustyöt Laivarannan edustalla, joita töitä varten talousarviossa oli määrärahat, minkä ohessa kamari anoi, että Hernesaaren tasoittamiseen ja Hernesaarensalmen täyttämiseen saisi ryhtyä. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti[2]) merkitä vuoden 1930 talousarvioon 600,000 markan määrärahan Hernesaaressa syystalvesta 1929—30 suoritettavia louhimis- y. m. töitä varten.

Katajanokan satamarakennustyöt. Rahatoimikamari oli merkinnyt vuoden 1930 talousarvioehdotukseen 5,000,000 markkaa Katajanokan laiturirakennustöiden jatkamista varten, mutta myöhemmin rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö oli ilmoittanut, että kuluvan vuoden menoarvioon samaa tarkoitusta varten merkitty määräraha tulisi tuntuvasti ylitetyksi sen johdosta, että laiturirakennukseen oli tarvittu hiekkaa huomattavasti enemmän kuin oli arvioitu. Sen johdosta rahatoimikamari, joka piti välttämättömänä, että laiturirakennustyöt vuoden 1930 kuluessa edistyivät niin pitkälle, että hiekkapenger saatiin suojatuksi ja että merenkulku sen ulkopuolella saattoi tapahtua esteettömästi, ehdotti, että edellä mainittua talousarvion määrärahaa lisättäisiin 1,400,000 markkaa, joten se nousisi 6,400,000 markkaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi[3]) tähän esitykseen.

Jätteiden kuormauspaikka. Ruoholahdentorin ja Ruoholahdenkadun rautatieraiteiden järjestelyä koskevan päätöksen[4]) johdosta puhtaanapitolaitoksen siihenastinen kuormauspaikka Ruoholahdessa tuli jäämään ilman raideyhteyttä, minkä johdosta kaupunginhallinnon tuli pakko osoittaa toinen sopiva paikka jätteiden kuormausta varten. Eri ammattiviranomaisten kysymyksestä antamien lausuntojen nojalla rahatoimikamari katsoi Länsisataman alueella Neptunin- ja Mittaajankatujen varrella sijaitsevan makasiinikorttelin n:o 263 sopivimmaksi tähän tarkoitukseen. Voitiin tosin huomauttaa, ettei mainittua korttelia, joka sijaitsi suljetulla satama-alueella, olisi käytettävä satamaliikenteelle vieraaseen tarkoitukseen, samoinkuin myös, että sinne ja sieltä kulkeva rautatie- ja varsinkin autoliikenne tulisi vaikuttamaan jonkin verran häiritsevästi satamaliikenteeseen, mutta kamarin mielestä tämä kortteli kuitenkin syrjäisen asemansa vuoksi paljoa paremmin sopi kaatopaikaksi kuin niinikään ehdotettu Itämerenkadun eteläpuolella oleva paikka, missä kuormaus, jota puhtaanapitolaitoksen lausunnon mukaan ei voitu toimittaa ilman että se levitti tomua ja hajua, pahasti häiritsisi Itämerenkadun yhä kasvavaa liikennettä sekä Ruoholahdenaltaan meriliikennettä, varsinkin kun sikäläinen uusi lentosatama piakkoin avattaisiin liikenteelle. Edelleen voitiin raideyhteys

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 37 §. — [2]) S:n 23 p. lokak. 11 §. — [3]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [4]) Vrt. v:n 1928 kert. s. 103 ja 164.

tämän viimeksi mainitun paikan kanssa aikaansaada ainoastaan ajoneuvoliikenteelle tarkoitetun Itämerenkadun eteläosan poikki. Kuormauspaikan kuntoonpanemisesta kamari aluksi oli sitä mieltä, että suoritettavien järjestelyjen tuli olla väliaikaisia ja että ne oli suoritettava mahdollisimman vähäisin kustannuksin, jotka kamari oli arvioinut 800,000 markaksi, mistä 150,000 markkaa raidelaitteita varten. Asiaa edelleen valmisteltaessa kamari kuitenkin luopui tästä kannasta ja ehdotti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että niiden vaikeuksien vuoksi, jotka aiheutuisivat paremman lopullisen paikan löytämisestä, kortteli n:o 263 toistaiseksi järjestettäisiin puhtaanapitolaitoksen varsinaiseksi kuormauspaikaksi ja varustettaisiin ajanmukaisilla kuormauslaitteilla.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) osoittaa Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 150,000 markkaa rautatieraiteiden rakentamiseksi Mittaajankadulle sekä erinäisiä muita pienempiä satamatöitä varten, jotka olivat tarpeellisia, jotta Länsisataman korttelia n:o 263 voitaisiin käyttää jätteiden kuormauspaikaksi; että mainittu kortteli oli järjestettävä puhtaanapitolaitoksen varsinaiseksi kuormauspaikaksi; osoittaa kuluvana vuonna ennakolta paikan välttämättömimpien kuntoonpanotöiden kustantamista varten 500,000 markkaa, mikä rahamäärä aikanaan merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön; sekä antaa puhtaanapitohallitukselle tehtäväksi laatia paikan täydellistä kuntoonpanoa koskevan ehdotuksen sekä selvityksen uuden kuormausmenettelyn aiheuttamista kustannuksista.

Vuoden 1930 menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto vielä merkitsi [2]) siihen kyseisen kuormauspaikan kuntoonsaattamista varten 1,050,000 markkaa, nimittäin 100,000 markkaa pihamaan tasoittamiseen ja päällystämiseen asfalttibetonilla, 100,000 markkaa matalan kuormaussillan rakentamiseen, 150,000 markkaa puurakennuksen, porttien y. m. rakentamiseen sekä 700,000 markkaa korkean kuormaussillan ynnä siihen kuuluvien vajojen y. m. teettämistä varten, jonka viimeksi mainitun laitteen lopulliset kustannukset oli arvioitu 1,200,000 markaksi.

Sturenkadun suuntaan kulkeva katusilta. Vuonna 1928 kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä [3]) rahatoimikamari oli ehdottanut, että jo vuoden 1901 kaupunginasemakaavaan sisältynyt katusilta, joka oli aiottu viemään Sturenkatu Sörnäisten niemekkeelle kulkevan rautatien yli, ensi tilassa rakennettaisiin, ja liittänyt esitykseensä kyseisen sillan piirustusehdotukset ja kustannusarvion samoinkuin ehdotuksen kustannusten jakamisesta valtionrautateiden ja kaupungin kesken. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto muuten hyväksyi [3]) kamarin esityksen, mutta piti valtionrautateiden kustannusosuutta, 1,060,000 markkaa, liian vähäiseksi arvioituna, minkä vuoksi kamaria kehoitettiin ottamaan tämä kysymys uudestaan harkittavakseen. Sen johdosta kamari ryhtyi neuvotteluihin rautatiehallituksen kanssa, joka rakennuskustannusten tultua uudestaan lasketuiksi nykyisen hintatason pohjalla ilmoitti suostuvansa suorittamaan niistä käteistä 1,142,000 markkaa sekä lisäksi toimittamaan siltatyötä varten 400 vaunukuormaa soraa työpaikalle 50 markan hinnasta kuormalta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän tarjouksen.

Eduskuntatalon pengermien portaat. Eduskuntatalon rakennustoimikunta esitti, että eduskuntatalon pengermäin päihin tulevat portaat rakennettaisiin

---

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 9 § ja 12 p. kesäk. 35 §. — [2]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 42—44. — [4]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 10 §.

arkkitehti J. S. Sirénin laatimien, esitykseen liitettyjen piirustusten mukaisesti siten, että portaat valmistuisivat samaan aikaan kuin eduskuntatalokin; että toimikunnan sallittaisiin suorittaa portaiden ynnä niiden tukimuurien ja holvien rakennustyö; sekä että kaupunki portaiden valmistuttua suorittaisi rakennustoimikunnalle yhteensä 1,030,710 markaksi arvioidun osuutensa rakennuskustannuksista. Rahatoimikamari, joka oli hankkinut asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon ja valinnut edustajia neuvottelemaan rakennustoimikunnan edustajain kanssa, lausui toimikunnan esityksestä, että vaikkakaan kaupunki ei mitenkään ollut velvollinen rakennuttamaan kyseisiä portaita ja pengermiä, ennenkuin se sen hyväksi näki [1]), rakennusteknillisistä ja taloudellisista syistä kuitenkin oli erittäin suotavaa, että nämä työt suoritettiin eduskuntatalon pengermien rakentamisen yhteydessä, jolloin käyttämällä samaa ainetta, työtapaa ja teknillistä käsittelyä saataisiin pengerrakennuksen kokonaisuuden vaikutus yhtenäisemmäksi. Hyväksyen rahatoimikamarin esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuuttaa kamarin tekemään eduskuntatalon rakennustoimikunnan kanssa sopimuksen, jonka mukaan usein mainitut portaat ja pengermät sekä niiden katot rakennettaisiin eduskuntatalon pengermien rakennustyön yhteydessä ja kaikki nämä työt suoritettaisiin toimikunnan toimesta, sekä kaupungin puolesta sitoutua niin pian kuin puheena olevat työt oli suoritettu loppuun ja hyväksytty, niiden korvaukseksi maksamaan toimikunnalle 515,355 markkaa eli puolet arvioitujen kustannusten koko määrästä. Samalla kaupunginvaltuusto päätti [2]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön mainitun korvausmäärän, 515,355 markkaa.

Päävahdin ja Katajanokan kanavan välisen kadun leventäminen. Liikenteenjärjestelykomitea oli huomauttanut, että päävahdin ja Katajanokan kanavan välinen mäkinen ja käyrä katu oli liikennöivälle yleisölle vaarallinen, ja sen johdosta rakennuskonttorin katu- ja satamaosastojen päälliköt olivat lausuneet, että kyseinen kadunosa voitiin tasoittaa ja kivetä 93,000 markaksi arvioiduin kustannuksin. Jos katua samalla levennettiin 3 m, tarvittiin 50,000 markkaa lisää, mutta tämä työ oli mainittujen päällikköjen käsityksen mukaan toistaiseksi jätettävä siksensä, pääasiallisesti koska viereisen kanavan täyttämistä oli suunniteltu. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntää päävahdin ja Katajanokan kanavan välisen kadun tasoittamista ja kiveämistä varten 93,000 markan määrärahan, joka maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäisiin vuoden 1930 menoarvioon.

Pengerkadun tasoittaminen. Pengerkadun tonttien n:ot 17, 11 ja 7 omistajat olivat anoneet, että mainitun kadun tasoittamaton osa tasoitettaisiin ja avattaisiin liikenteelle, ja kaupunginvaltuusto päätti [4]) tähän esitykseen myöntyen merkitä vuoden 1930 talousarvioon 165,000 markkaa Pengerkadun tasoittamiseksi puoleen leveyteensä tonttien n:ot 19 ja 21 kohdalta sekä 68,000 markkaa viemäri- ja 133,000 markkaa vesijohdon rakentamiseksi Sakarin- ja Torkkelinkatujen väliseen osaan mainittua katua; että edellä mainitut työt sai panna alulle jo kuluvana vuonna ja niitä varten tarvittavat varat ennakolta maksaa kaupunginkassasta; että kysymys Pengerkadun tontin n:o 4 ja Torkkelinkadun välisen Pengerkadun alaosan länsipuolen tasoittamisesta jätettäisiin ratkaistavaksi talousarvion käsittelyn yhteydessä; sekä että Pengerkadun yläosan tasoittaminen jätettäisiin tuonnemmaksi.

---

[1]) Ks. v:n 1926 kert. s. 12. — [2]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 21 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 19 §. — [4]) S:n 23 p. lokak. 18 §.

Vuoden 1930 talousarvioon merkittiin sittemmin Pengerkadun alaosan tasoittamiseksi Kaikukujan ja Torkkelinkadun väliseltä osalta 1,616,000 markan määräraha, johon sisältyi edellä mainittu, aikaisemmin myönnetty määrä, 165,000 markkaa.

Siltasaarenkadun tasoittaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[1]) kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman Toisen ja Kolmannen linjan välisen Siltasaarenkadun osan tasoittamista tarkoittavan ehdotuksen, jonka mukaan katu tasoitettaisiin kaltevuuteen 1: 10, ynnä tämän työn 1,521,000 markkaan päättyvän kustannusarvion. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi antaa erityinen esitys tasoitustöiden panemisesta käyntiin.

Eläintarhantien järjestely. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[2]) Turuntien ja Helsinginkadun välisen Eläintarhantien osan järjestelyehdotuksen ynnä siihen liittyvän kustannusarvion, jotka oli laadittu kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta. Vuoden 1930 menosääntöön merkittiin[3]) mainittuja töitä varten 1,395,000 markan määräraha.

Vantaanjoen yli vievien siltain kunnossapito. Kaupunginvaltuusto, jolta Uudenmaan läänin maaherra oli vaatinut lausuntoa tie- ja vesirakennushallituksen laatimasta Vantaanjoen yli vievien siltain kunnossapitoa koskevasta ehdotuksesta, päätti[4]) antamassaan vastauksessa ilmoittaa kaupungin suostuvan huolehtimaan kaupungin puoleisen joen uoman yli vievän sillan kunnossapidosta sekä saman uoman yli vievän vanhan puusillan purkamisesta.

Munkkisaarenkadun viemärijohdon pidentäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että Hietalahden sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiö suoritti täyttämistöitä Hernesaarensalmessa sekä että sen johdosta oli välttämätöntä pidentää salmeen päättyvää Munkkisaarenkadun viemärijohtoa, rahatoimikamari oli valtuuttanut hallituksen heti panettamaan tämän työn käyntiin, koska viivytys voisi aiheuttaa arveluttavia terveydellisiä haittoja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[5]) kamarin toimenpiteen samalla päättäen merkitä työn suorittamisen edellyttämän määrärahan, 105,000 markkaa, vuoden 1930 menosääntöön ja oikeuttaa rakennuskonttorin käyttämään tämän määrän ennakolta kuluvana vuonna.

Leikkikentän järjestäminen Katajanokalle. Kaupunginvaltuusto epäsi[6]) erinäisten Katajanokan talojen omistajain anomuksen, että kortteli n:o 150 tasoitettaisiin ja järjestettäisiin lasten leikkikentäksi, sen jälkeen kun sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että satamahallitus antamissaan lausunnoissa täysin asiallisten syiden nojalla olivat suhtautuneet siihen kielteisesti. Ensiksi mainittu hallitus ehdotti tässä yhteydessä, että Katajanokan lasten leikkipaikkain tarve tyydytettäisiin siten, että Uspenskin katedraalia ympäröivät pengermät avattaisiin yleisölle, ja rahatoimikamari ilmoitti jo ryhtyneensä kreikkalais-katolisen seurakunnan kanssa tätä tarkoittaviin neuvotteluihin.

Hakasalmen ja Hesperian puistojen järjestely. Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi[7]) 100,000 markan määrärahan Hakasalmen ja Hesperian puistojen väliaikaista järjestelyä varten. Tästä määrästä käytettäisiin 90,000 markkaa hiekkakentän laajentamiseen, ruohokenttäin kuntoonpanemiseen, juhlakentän ja teiden järjestelyyn y. m., kun taas 10,000 markkaa oli varattu rappeutuneen mukavuuslaitoksen purkamista sekä toisen tällaisen laitoksen korjaamista ja laajentamista varten.

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 20 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 39 §. — [3]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [4]) S:n 18 p. syysk. 4 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 24 §. — [6]) S:n 18 p. syysk. 51 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 14 §.

XIII kaupunginosan korttelin n:o 416 järjestely. Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolta oli pyydetty lausuntoa Kansanvalistusseuran, Osakeyhtiö Oivan y. m. tekemästä esityksestä, että XIII kaupunginosan kortteli n:o 416 järjestettäisiin puistoksi, pääasiallisesti taiteilija J. Gallén-Kallelan laatimien piirustusten mukaisesti, ehdotti antamassaan lausunnossa mainitun anomuksen evättäväksi, koska kyseinen alue sijaitsi pimennon puoleisella rinteellä, jonka alaosat aina pysyisivät verraten kosteina ja korkeiden rakennusten varjostamina. Sitävastoin voitiin hallituksen mielestä puheena olevan korttelin pohjoisosaan hyvin järjestää väliaikainen pienehkö leikkikenttä. Samaa mieltä kuin hallitus oli myöskin rahatoimikamari, jonka mielestä myöskään ei ollut viisasta vielä tehdä lopullista päätöstä puheena olevan verraten keskeisen ja arvokkaan korttelin käytöstä, koska maan arvo todennäköisesti vieläkin kohoaisi läheisen eduskuntatalon valmistuttua ja viereisten korttelien tultua rakennetuiksi. Kamari oli puolestaan hyväksynyt hallituksen ehdotuksen väliaikaisen leikkikentän järjestämisestä kortteliin n:o 416 ja merkinnyt vuoden 1930 menosääntöehdotukseen tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei edellä mainittu esitys aiheuttaisi muita toimenpiteitä.

Korttelin n:o 523 luona olevan puistikon järjestely. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston yksissä neuvoin kaupunginpuutarhurin kanssa laatiman XIV kaupunginosan kortteliin n:o 523 Urheilukadun varrelle tulevan puistikon järjestelysuunnitelman. Työstä aiheutuvat kustannukset oli arvioitu 120,000 markaksi, mistä määrästä 20,000 markkaa oli merkitty kuluvan vuoden menoarvioon.

Torkkelinpuistikon istutukset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman Torkkelinpuistikon järjestelysuunnitelman, jonka toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset hallitus oli arvioinut 400,000 markaksi. Vuoden 1930 menosääntöön merkittiin sittemmin 200,000 markan määräraha puistikon tasoitustöiden aloittamista varten.

Urheilukentän rakentaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarin kehoituksesta laatinut ehdotuksen, joka tarkoitti urheilukentän järjestämistä Annalasta länteen sijaitseville alueille, missä vallitsi suuri puute urheilu- ja leikkikentistä. Ehdotus 1,045,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen lähetettiin valtuustolle, joka päätti [4]), että urheilukenttä oli rakennettava ehdotettuun paikkaan, ja sittemmin merkitsi vuoden 1930 menosääntöön 300,000 markan määrärahan työn aloittamista varten.

Kulkutautisairaalan ympäristön järjestely. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) rakennuskonttorin puisto-osaston laatiman kulkutautisairaalaa ympäröivän alueen järjestelysuunnitelman ynnä siihen liittyvän 927,000 markkaan päättyvän kustannusarvion. Työt oli suunniteltu aloitettaviksi vuonna 1930 ja suoritettaviksi viiden vuoden kuluessa. Ensimmäinen erä tarvittavaa määrärahaa, 100,000 markkaa, merkittiin edellä mainitun vuoden menoarvioon.

Krematorion ympäristöjen tasoittaminen. Koska krematorion ympäristö ei ollut laitoksen arvoa vastaavassa kunnossa eikä krematorioyhdistyksen taloudellinen asema sallinut sen uhrata varoja alueen kuntoonsaattamiseen, kaupunginvaltuusto päätti [6]), että kaupunki kustantaisi tämän työn. Samalla valtuusto hyväksyi kaupunginpuutarhurin laatiman sekä itse krematorion ympäristön että siihen rajoittuvan aivan perkaamattoman, perinpohjaisen siivouksen tarpeessa

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 12 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 18 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 19 §. — [4]) S:n 11 p. jouluk. 18 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 10 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 14 §.

olevan alueen tasoitus- ja istutussuunnitelman. Edellisestä työstä oli arvioitu olevan kustannuksia 99,000 markkaa ja jälkimmäisestä samoinkuin välttämättömästä n. s. kesävesijohdosta 146,000 markkaa. Nämä rahamäärät merkittiin vuoden 1930 menosääntöön.

Vallilan, Hermannin, Kumpulan ja Toukolan olojen johdosta esitetty valitus. Erään Vallilassa pidetyn kansalaiskokouksen toimeksiannosta eräs tässä kokouksessa asetettu komitea, johon kuului Vallilan, Hermannin, Kumpulan ja Toukolan asukkaiden edustajia, anoi

että mainittujen kaupunginosien kadut kunnostettaisiin ajan vaatimuksia vastaaviksi ja laskettaisiin yhtä hyviksi kuin kaupungin etelä- ja keskiosien sekä Töölön kadut;

että kaupunginasemakaavaan Sturenkadun varrelle merkitty kansanpuisto järjestettäisiin todelliseksi kansanpuistoksi;

että lasten leikkikenttä järjestettäisiin Hauhontien ja Hämeentien välillä sijaitsevan raitiotiehallin edustalla olevalle alueelle ja puistikko Hauhontien tonttien n:ot 4, 6 ja 8 edustalla olevalle alueelle;

että eräs Kangasalantien varrella oleva alue, joka kuivalla ilmalla oli sietämättömän pölyinen ja märällä ilmalla liejuinen, pantaisiin tyydyttävään kuntoon siten, että sitä voitaisiin käyttää leikkikentäksi;

että Kumtähden kartanon puistoalue järjestettäisiin todelliseksi kansanpuistoksi kunnollisine käytävineen ja paviljonkeineen;

että Kyläsaaren luona Vanhankaupunginlahteen laskeva likaviemäri viipymättä johdettaisiin muualle, koska se aiheutti lähiseutujen asukkaille terveydellisiä haittoja;

että Kyläsaareen rakennettaisiin kunnollinen uimalaitos ja sen rannat siivottaisiin sekä koko saari muutettaisiin puistoksi samoinkuin myös se osa saaren ranta- ja vesialueita, jota paraikaa täytettiin;

että Kyläsaaren ja Hermannin välinen, Arabian puoleinen Vanhankaupunginlahden ranta-alue järjestettäisiin kunnolliseksi urheilukentäksi ja että sen läheltä varattaisiin jokin sopiva ja tarkoituksenmukainen alue pyykkipaikaksi;

että lisää venevalkamia järjestettäisiin Kyläsaareen ja sinne otettaisiin kaupungin palkkaama veneitten kaitsija samaten kuin kaupungin muille venelaitureille; sekä

että Vallilantien ja Suvannontien välinen leikkikenttäalue viipymättä pantaisiin kuntoon.

Tämän anomuksen johdosta hankittu selvitys osoitti, että osa siinä esitetyistä toivomuksista jo oli täytetty, että joitakin toisia kirjelmässä mainittuja tarpeita varten oli merkitty määrärahat vuoden 1930 menosääntöehdotukseen ja lopuksi, että muutamat vaatimukset ilmeisesti perustuivat valituksen esittäjäin vaillinaiseen olojen tuntemukseen, niiden tyydyttäminen kun toistaiseksi ei ollut kaupungin vallassa. Kyläsaaren viemärijohtoon kohdistuvia valituksia rahatoimikamari kuitenkin oli pitänyt oikeutettuina ja senvuoksi kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta ottamaan harkittavakseen, voitaisiinko kysymys mainitun viemärijohdon varustamisesta puhdistuslaitoksella ratkaista erillään kaupungin viemärikysymyksen kokonaisuudesta tai, jos nämä kysymykset oli kytkettävä toisiinsa, voitaisiinko Kyläsaaren viemäriolojen järjestäminen toteuttaa suuren uudistusohjelman ensimmäisenä jaksona.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä rahatoimikamarin edellä mainitun toimenpiteen ja kehoittaa kamaria ja kaupungin yleisten

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 35 §.

töiden hallitusta huolehtimaan siitä, että tarpeellisia avoimia virkistyspaikkoja ajoissa varattiin ja järjestettiin kyseisiin kaupunginosiin; tutkimaan, voitiinko Kyläsaaren seuduilla mereen laskevien viemärijohtojen aiheuttamat haitat nopeasti poistaa; sekä tutkimaan, voitiinko uimalaitos järjestää puheena olevien alueiden asutusta varten.

Viisivuotiskauden 1930—34 uudistyöt ja hankinnat. Rahatoimikamari, joka oli pitänyt suotavana, että kaupungin hallintoelimillä, kun niiden oli tehtävä suuria, uusia yrityksiä koskevia päätöksiä, oli käytettävänään yleiskatsaus kaupungin arvioituihin menoihin ja tuloihin pitkähköksi ajaksi eteenpäin, oli vuonna 1924 hankkinut kaupungin lautakunnilta ja hallituksilta niiden talousarvioehdotukset viisivuotiskaudeksi 1925—29 ja niiden pohjalla laatinut[1]) mainittuun ajanjaksoon kohdistuvan koko kaupungin rahoitussuunnitelman, jolle kuitenkaan ei hankittu vahvistusta. Kokemus oli sittemmin osoittanut, ettei tällä viisivuotistalousarviolla ollut ollut niin suurta merkitystä kuin kamari oli olettanut. Todellisuudessa vuositalousarvioiden luvut kyseisenä ajanjaksona olivat olleet aivan toiset kuin laitosten viisivuotistalousarvioissa edellytetyt, eivätkä määrärahain summatkaan edes likimain vastanneet toisiaan. Viisivuotiskauden lähestyessä loppuaan kamari otti harkittavakseen kysymyksen, oliko pitkäaikaisia talousarvioita ensinkään laadittava, ja tuli tällöin siihen käsitykseen, että tuntui ylivoimaiselta saada tätä arviota laadituksi siten, että se vastaisi tarkoitustaan ja että sillä todellisuudessa olisi siihen uhrattavaa työtä vastaava merkitys. Jotenkin tarpeettomalta tuntui myöskin useaksi vuodeksi eteenpäin laatia yleiskatsausta kunnallishallinnon aiheuttamiin juokseviin menoihin ja tuloihin, koska vaihtelut olivat suhteellisen pienet ja ennakkoarviot tietenkin pakostakin oli tehtävä summittaisesti. Laskelmat saatiin yhtä varmoiksi, jos tulevien vuosien menoihin lisättiin todennäköisyysprosentti. Hankintojen, yleisten töiden y. m. aiheuttamien menojen suhteen kamari taas oli sitä mieltä, että useita vuosia käsittävä talousarvio olisi hyvin hyödyllinen, mutta että sellaisen laatimista ainakin vallitsevissa oloissa oli pidettävä mahdottomana. Kaupungin hallintoelimet eivät voineet yhdellä kertaa riittävän perusteellisesti syventyä eri ehdotuksiin, jotka olivat laajakantoisia ja monin tavoin toisistaan sekä monilukuisista eri seikoista ja olosuhteista riippuvaisia. Uudistyösuunnitelman laatiminen pitkähköä aikaa varten voisi helposti saada aikaan, että tästä ohjelmasta pidettäisiin kiinni, vaikka olosuhteet ja perusteellisempi harkinta vaatisivat aivan toisten suuntaviivain noudattamista jonkin hallinnonhaaran alalla. Rahatoimikamari oli niinmuodoin tullut siihen käsitykseen että viisivuotisrahoitussuunnitelman laatimisesta viideksi vuodeksi eteenpäin oli luovuttava, mutta oli kuitenkin halunnut koota ennakkotietoja ja ehdotuksia odotettavissa olevista uudistöistä ja hankinnoista voidakseen vuositalousarvioita laatiessaan paremmin arvostella kaupungin erilaisia tarpeita ja merkitä menoarvioehdotukseen määrärahat kiireellisimpien ja välttämättömimpien tarpeiden tyydyttämiseksi. Koottujen ennakkotietojen ja ehdotusten avulla voitaisiin helpommin kuin muuten noudattaa pitemmälle ulottuvaa suunnitelmanmukaisuutta kunnan taloudellisten mahdollisuuksien käytössä.

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella kamari ei ollut laatinut eri ehdotuksiin perustuvaa varsinaista uudistyösuunnitelmaa, joka olisi edellyttänyt, että kamarin olisi ollut alustavasti määrättävä kantansa useihin mitä laajakantoisimpiin kysymyksiin nähden, joita toistaiseksi ei ollut riittävästi selvi-

[1]) Ks. v:n 1924 kert. s. 232.

telty eikä valmisteltu niin perusteellisesti kuin kysymyksen oikea ratkaisu olisi vaatinut. Kamarin mielestä oli hyödyllisempää, että suunnitelmat julkaistiin sellaisinaan ja siten syntynyttä asiakirjaa vuositalousarvioita laadittaessa käytettiin lähteenä, josta heti voitiin nähdä, mitä muita kiireellisiä tarpeita oli tyydyttämistään odottamassa ja millaisia varainsijoituksia ne suunnilleen vaativat. Siten käytettynä tämä asiakirja ei suinkaan olisi merkitystä vailla, vaikka kaupunginvaltuusto ja rahatoimikamari eivät olisikaan siitä mielipidettään lausuneet. Huomattava merkitys eri viisivuotisehdotuksilla oli sikälikin, että niiden laatiminen oli pakottanut asianomaiset hallitukset ja lautakunnat harkitsemaan lähitulevaisuuden tarpeita. Tämä edisti epäilemättä heidän toimintansa ja viisivuotiskauden aikana esitettävien ehdotusten suunnitelmanmukaisuutta.

Mietintö [1]), jossa kamari oli tarkemmin kehittänyt edellä lyhyesti selostettuja käsityksiään viisivuotistalousarvion hyödyllisyydestä kaupungille, ynnä edellä mainitut eri hallitusten, lautakuntain ja laitosten laatimat vuosien 1930—34 uudistöitä ja -hankintoja koskevat ehdotukset sekä kamarin laatima arvio kaupungin likimääräisestä lainavarain tarpeesta saman ajanjakson kuluessa lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka päätti [2]), että kyseiset asiakirjat oli liitettävä valtuuston pöytäkirjoihin.

Höyrylaivan osto. Rahatoimikamari ilmoitti harkinneensa kysymystä, miten Länt. Pihlajasaaressa ja Lauttasaaressa olevien kaupungin uusien kansanpuistojen liikenneyhteys olisi sopivimmin järjestettävä, ja tällöin neuvotelleensa laivuri A. Österin kanssa, joka viime vuosina yksinoikeutettuna oli huolehtinut Seurasaaren, Korkeasaaren ja Mustikkamaan höyrypursiliikenteestä. Esilläolevan liikennekysymyksen järjestämiseksi oli ostettava höyrylaiva, ja todettiin, että osakeyhtiö Nyländska skärgårdsaktiebolaget oli halukas 325,000 markasta myymään omistamansa Västra skärgården-nimisen laivan, joka hyvin soveltui kyseiseen tarkoitukseen. Herra Öster ilmoitti suostuvansa ostamaan mainitun laivan ja ottamaan hoitaakseen liikenteen, kuitenkin edellyttäen, että kaupunki myönsi hänelle kauppahinnan suuruisen lainan ja korvasi hänelle ensimmäisenä purjehduskautena mahdollisesti koituvan tappion.

Rahatoimikamari päätti kuitenkin, että kaupunki ostaisi kyseisen höyrylaivan itselleen, mikä menettelytapa kamarin mielestä oli kaupungille edullisin, ja uskoisi laivuri Österille liikenteen hoitamisen kaupungin puolesta, mihin tämä oli ilmoittanut suostuvansa 500 markan kuukausikorvauksesta. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) edellä mainitut toimenpiteet ja päätti merkitä vuoden 1930 menosääntöön kuluvana vuonna ennakolta käytettäväksi 325,000 markan suuruisen määrärahan Västra skärgården-nimisen laivan ostamiseksi.

Kansanpuistoihin kohdistuva liikenne [4]). Laivuri K. J. Pakkanen y. m. anoivat, että voimassa oleva kaupungin kansanpuistojen ja satamain välisen liikenteen harjoittamista koskeva yksinoikeussopimus kumottaisiin tai, ellei sitä heti voitu tehdä, ettei sopimusta sen voimassaoloajan kuluttua umpeen enää uudistettaisi. Tämän anomuksen johdosta rahatoimikamari huomautti että se oli uskonut [5]) kaupungin kansanpuistoihin kohdistuvan säännöllisen liikenteen hoitamisen yksinoikeuksin herroille A. Österille ja J. G. Bäckströmille yhteisesti ja että heidän kanssaan tehty sopimus oli voimassa vuoden 1931 loppuun sekä että kamari ennen mainittua ajankohtaa tuli tekemään valtuustolle

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — [2]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 13 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 26 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 212. — [5]) S:n v:n 1921 kert. s. 56 ja 266.

esityksen kyseisen liikennekysymyksen vastaisesta järjestämisestä. Sopimuksen kumoaminen ennen sopimusajan päättymistä ei ollut mahdollista eikä yleiseltä kannalta katsoen suotavaakaan, koska mainitut herrat olivat hoitaneet tehtävänsä tyydyttävästi. Edelleen kamari huomautti, että herra Pakkasella ja muilla moottoriveneenomistajilla sekä palkkasoutajilla oli oikeus harjoittaa kansanpuistoihin kohdistuvaa liikennettä ja että he olivatkin tätä oikeutta käyttäneet hyväkseen. Yksinoikeus merkitsi ainoastaan sitä, ettei lauttaja höyrylaivalaitureita luovutettu heidän käytettäväkseen. Tutustuttuaan asiassa esitettyihin näkökohtiin kaupunginvaltuusto päätti[1]), ettei herra Pakkasen y. m. anomus antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Hietaniemen uimaranta. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari lausui, ettei kaupungin alueella ollut riittävää määrää uimapaikkoja, minkä vuoksi kamari ehdotti, että Hietaniemen ranta pantaisiin kuntoon tähän tarkoitukseen. Niemen pohjoisrannalla olleesta rakennuskonttorin hiekkavarastosta oli hiekkaa valunut ja levinnyt sekä itse rannalle että mereen, ja siten oli syntynyt erinomainen uimapaikka, jota yleisö olikin käyttänyt hyväkseen. Kamari piti sopivana, että Hietaniemen koko pohjoisranta, t. s. n. 450 m:n pituinen alue, luovutettaisiin uimapaikaksi ja pantaisiin kuntoon tähän tarkoitukseen. Tällöin olisi edellä mainitulla tavalla syntynyttä hiekkarantaa laajennettava naisille aidatun alueen itäpäässä olevaan niemekkeeseen saakka, puistoalue siistittävä, tie pantava kuntoon ja joitakin rakennuksia, kuten mukavuuslaitoksia, riisuutumiskatoksia y. m. rakennettava. Kaupunginvaltuusto myöntyi[2]) tähän esitykseen ja päätti, että uimapaikka oli järjestettävä Hietaniemen pohjoisrannalle; että rahatoimikamarin tuli tarkemmin määrätä tämän alueen rajat; merkitä vuoden 1930 menosääntöön 200,000 markan määrärahan kyseisen lisäalueen hiekoittamista varten; sekä oikeuttaa kamarin käyttämään tämän määrärahan jo kuluvana vuonna.

Vuoden 1930 talousarviota vahvistettaessa merkittiin sittemmin 75,000 markan määräraha erään Hietaniemellä olevan makasiinin sisustamiseen keittiöksi sekä kahden vesiklosetin asettamista varten, 500,000 markkaa Hietaniemenkadun sekä Hietaniemen kärkeen vievän tien viertämistä varten ja 325,000 markkaa rannan siistimistä ja hiekoittamista varten, edellä mainittu 200,000 markan määräraha siihen luettuna.

Viikin latokartanon lähtö- ja tulokatselmus. Marraskuun 13 p:nä 1928 toimitetussa Viikin latokartanon lähtö- ja tulokatselmuksessa kaupunki tuomittiin saamaan korvausta tilalla suoritetuista parannuksista yhteensä 73,900 markkaa, mutta toisaalta maksamaan valtiolle tilan rappeutumisesta korvausta 261,215 markkaa. Tästä päätöksestä valtion asiamies valitti asutushallitukselle, koska hänen mielestään tilaisuudessa ei ollut asianmukaisesti otettu huomioon valtion oikeutta. Katselmuslautakunta oli määrännyt kaupungin maksamaan 125,000 markkaa entisen navettarakennuksen kuntoonsaattamiseksi, kun taas asiamies vaati, että kaupungin joko oli rakennettava uusi navetta tai maksettava korvausta 250,000 markkaa. Edelleen asiamies vaati erään työväenasuinrakennuksen korjaamista ja erään ladon maalaamista tai myös näiden töiden korvaukseksi 14,100 markkaa samoinkuin myös, että valtio vapautettaisiin 14,000 markan hinnasta lunastamasta erinäisiä kaupungin rakennuttamia kellareita. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin lausuntoa mainitusta valituksesta, huomautti, että puheena olevan navettarakennuksen vuonna 1920 toimitetussa tulokatselmuksessa oli havaittu olevan

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 54 §. — [2]) S:n 13 p. marrask. 11 §.

hyvin huonossa kunnossa, mutta että se sen jälkeen ei ollut entisestään huonontunut, että kaupunki rappeutuneen, purettavaksi tuomitunt yöväenasuinrakennuksen sijaan oli rakennuttanut kaksi uutta rakennusta, jotka käsittivät useampia huoneita kuin entinen, sekä että edellä mainittuja kellareita ei mainittu vuoden 1920 katselmuskirjassa, joten ne kuuluivat kaupungille, mutta että koska katselmusmiehet olivat katsoneet ne tilalle tarpeellisiksi, valtion oli ne lunastettava. Kaupunginvaltuusto ehdotti [1]) että valtion asiamiehen esittämät valitukset edellä esitetyistä syistä hylättäisiin.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin vuoden 1928 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin vuoden 1928 tilinpäätöksen yhdistelmä oli seuraava:

Tulot.

Säästö vuodesta 1927	Smk	97,263,969: 44
Tuloja talousarvion mukaan	»	508,604,496: 47
Määrärahoja säästynyt	»	13,466,589: 94
Talousarvioon merkittyjä tuloja yli arvion	»	40,895,356: 62
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,719,353: 55
Yhteensä	Smk	661,949,766: 02

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	525,604,496: 47
Määrärahoja ylitetty	»	461,276: 57
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	2,069,461: 75
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	1,425,888: 44
Yhteensä	Smk	529,561,123: 23

Säästyneitä lainavaroja	Smk	71,487: 87
Tilierotus vuoteen 1927, säästöä	»	132,317,154: 92
Yhteensä	Smk	661,949,766: 02

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 12 p:nä kaupunkien kunnallishallintoa koskevan asetuksen määräysten mukaisesti päättämään edellä mainitun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta koska kaupungin tilintarkastajat vielä eivät olleet sitä tarkastaneet, kokous lykättiin [2]), mikäli se koski vuoden 1928 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tilintarkastuskertomuksen saavuttua.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mai-

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 10 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 1 §.

nittujen säätiöiden omistamain pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1928 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi [1]) johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti [2]) kaupunginvaltuustolle vuosineljännestilitaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä.

Lainan ottaminen. Vuonna 1928 kaupunginvaltuusto päätti [3]) ottaa kahta vuotta pitemmin maksuajoin ulkomaisessa rahalajissa lainan, joka kuoletettaisiin enintään 30 vuoden kuluessa ja olisi määrältään enintään 320,000,000 markkaa laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan. Maaliskuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä maistraatti ilmoitti [4]) sisäasiainministeriön helmikuun 26 ja 27 p:nä vahvistaneen kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen, kuitenkin velvoittaen valtuuston alistamaan ministeriön tutkittavaksi 40,187,000 markan suuruisen lainan osan käytön, jota valtuuston ministeriölle tekemässä esityksessä ei ollut määritelty.

Rahatoimikamari oli sittemmin kaupunginvaltuustolta saamainsa valtuuksien nojalla antanut newyorkilaiselle toiminimelle Brown Brothers & C:olle kesäkuun 1 p:ään 1930 asti kiinteän ja peruuttamattoman option ostaa kaupungin antamia kultaobligatioita, joiden korko oli 6 ½ % ja kuoletusaika 30 vuotta, 8 milj. dollarin kokonaismäärän sillä pohjalla ja niillä ehdoilla, joista rahatoimikamarin ja toiminimen kesken oli tarkemmin sovittu. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kamarin toimenpiteen.

Vuoden 1930 talousarviota vahvistettaessa kaupunginvaltuusto päätti [6]), että talousarviossa tarkemmin määriteltyihin tarkoituksiin mainittuna vuonna sai käyttää lainavaroja 45,300,000 markkaa. Tämä päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Rahatoimikamari valtuutettiin [7]) vuonna 1930 käyttämään kaupungin tarpeisiin lyhytaikaista luottoa yhteensä enintään 300,000,000 markkaa tai vastaava määrä ulkomaisena rahana.

Lainan myöntäminen Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, joka tarvitsi luottoa uudisrakennusohjelmansa [8]) toteuttamiseen, kaupunginvaltuusto päätti [9]) valtuuttaa rahatoimikamarin myöntämään kaupungin kassavaroista sen anoman 14,000,000 markan lyhytaikaisen lainan 7 ½ %:n vuosikoroin ja muuten kamarin määräämin ehdoin.

Osakehuoneiston ostokysymys. Kansanlastentarhain johtokunta huomautti, että Alppimajan lastentarhan hallussa oleva Alppikadun talossa n:o 11 sijaitseva huoneisto oli peräti sopimaton lastentarhatarkoituksiin, minkä vuoksi johtokunta oli koettanut saada selville, oliko tälle lastentarhalle mahdollista hankkia toinen huoneisto, ja tällöin kääntynyt Asunto-osakeyhtiö Arlan puoleen, jolla oli rakenteilla uudisrakennus Helsinginkadun tontille n:o 20. Yhtiö ilmoittikin olevansa halukas 415,000 markan hinnasta myymään kyseiseen tarkoitukseen osakkeet, jotka oikeuttivat 390 m²:n laajuiseen, mainitun uudisrakennuksen toisessa kerroksessa sijaitsevaan huoneistoon. Koska tämä erittäin hyvin soveltui Alppimajan lastentarhan tarpeisiin, rahatoimikamari johtokunnan esityksestä esitti, että kaupunki ostaisi

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 30 § ja 17 p. huhtik. 18 §. — [2]) S:n 4 p. syysk. 29 ja 30 § sekä 27 p. marrask. 13 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 50. — [4]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 1 §. — [5]) S:n 18 p. jouluk. 1 §. — [6]) S:n 18 p. jouluk. 2 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 1 §. — [8]) Ks. v:n 1928 kert. s. 51. — [9]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 18 §.

mainitut osakkeet. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [1]) evätä kamarin esityksen, koska ei katsottu kaupungille edulliseksi ryhtyä Asunto-osakeyhtiö Arlan osakkaaksi.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä sosialilautakunta lausui mielipiteenään, että puolikunnallista rakennustoimintaa, johon oli ryhdytty vuonna 1924 ja jonka tuloksia olivat Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiöiden n:ot 1, 2 ja 3 omistamat asuntotalot [2]) ,olisi jatkettava. Lautakunta piti tärkeänä, että se osa kunnan työväenasuntojen asukkaista, joille se oli taloudellisesti mahdollista, saataisiin siirtymään uuteen puolikunnalliseen rakennukseen, jotta heidän entiset huokeat, mutta monessa suhteessa puutteelliset asuntonsa voitaisiin luovuttaa huonommassa taloudellisessa asemassa oleville perheille, jotka asuivat asuntotarkastajan kiellettäviksi tuomitsemissa huoneistoissa tai joiden vuokran köyhäinhoito suoritti. Edelleen lautakunta ilmoitti, että lastensuojelulautakunta oli pitänyt suotavana, että kaupungin avustuksella järjestettäisiin asuntoja naimattomille äideille, ja että Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto oli halukas varaamaan itselleen tähän tarkoitukseen 15 huonetta puolikunnallisesta asuntotalosta. Ehdotetulle rakennusryhmälle sopivana paikkana mainittiin eräs korttelissa n:o 585 Mäkelänkadun varrella, Rautalammin- ja Kangasalanteiden välillä sijaitseva alue, jolle kaupunginarkkitehdin laatimien luonnospiirustusten mukaisesti olisi rakennettava kolme taloa, jotka sijoitettaisiin 10 m:n etäisyyteen toisistaan ja käsittäisivät yhteensä 42 1 huoneen ja 84 1 huoneen ja keittiön huoneistoa, 4 myymälähuoneistoa, joitakin autovajoja ja yleisen saunan. Yritys, jonka toteuttamisen oli arvioitu maksavan kaikkiaan 9,660,000 markkaa, rahoitettaisiin lautakunnan laskelmain mukaan siten, että tarkoitusta varten perustettu Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 4 antaisi käytettäväksi osakepääomansa, yhteensä 1,914,500 markkaa, joka jakautuisi 3,829:ään 500 markan määräiseen osakkeeseen, minkä lisäksi tarvittaisiin kaksi kiinnityslainaa, toinen 4,900,000 markan ja toinen 2,408,500 markan suuruinen, sekä vuokralaisten sisäänkirjoitusmaksuja 437,000 markkaa. Rahatoimikamari kannatti puolestaan sosialilautakunnan ehdotusta edellä mainittujen asuntorakennusten teettämisestä ja ilmoitti, että jos kaupunginvaltuustokin hyväksyi suunnitelman, kamari aikoi ryhtyä yhtiön perustamista ja kyseisen tonttipaikan vuokraamista tarkoittaviin toimenpiteihin.

Täydellisesti yhtyen sosialilautakunnan esittämään ja rahatoimikamarin kannattamaan ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti [3]), että kaupunki merkitsisi 3,759 perustettavan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 4-nimisen yhtiön 500 markan määräistä osaketta, mihin tarvittava rahamäärä, yhteensä 1,879,500 markkaa, otettaisiin talousarvion tililtä Osakkeiden merkintä pienasunto-osakeyhtiöissä; myöntää yhtiölle määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille 2,408,500 markan suuruisen kuoletuslainan ehdoin, että laina kiinnitettiin etuoikeuksin edellä mainitun 4,900,000 markan suuruisen lainan jälkeen samoinkuin että yhtiö suoritti 9 %:n vuotuismaksun, josta 7 ¾ % oli korkoa maksamattomalle lainamäärälle; sekä antaa rahatoimikamarille toimeksi ryhtyä tästä päätöksestä sekä yhtiön perustamisesta aiheutuviin toimenpiteihin.

---

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 11 §. — [2]) Ks. v:n 1924 kert. s. 104, v:n 1925 kert. s. 96, v:n 1927 kert. s. 78 ja v:n 1928 kert. s. 56. — [3]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 7 §.

Samalla valtuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria siinä tapauksessa, että osa edellä mainituista rakennuksista varattiin lastensuojelutarkoituksiin, antamaan tällä alalla työskenteleville yhtymille tilaisuuden tehdä tarjouksia osallistumisesta rakennusyhtiöön.

Tuulaakimaksu. Maistraatti ilmoitti[1]) valtioneuvoston joulukuun 28 p:nä 1928 määränneen, että tuulaakimaksua Helsingin kaupungissa vuonna 1929 sai kantaa kaksi prosenttia tuulaakiveron alaisen tavaran tullimaksusta.

Vastaukseksi sisäasiainministeriön maistraatin välityksellä esittämään tiedusteluun kaupunginvaltuusto päätti[2]) ehdottaa, että tuulaakimaksu vahvistettaisiin jatkuvasti olemaan 2 % tuulaakiverotuksen alaisen tavaran tullimaksusta. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupunki oli kantanut tuulaakia vuonna 1926 8,050,682: 80 markkaa, vuonna 1927 11,009,905: 10 markkaa ja vuonna 1928 12,936,709: 85 markkaa.

Liikennemaksutariffi. Suomen satamaliitto oli laatinut ehdotuksen uudeksi tariffiksi liikennemaksujen kannantaa varten maamme kaupungeissa, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi[3]) sen puolestaan sovellettavaksi Helsingissä. Samalla valtuusto anoi, että sisäasiainministeriö vahvistaisi tämän päätöksen noudatettavaksi. Koska kuitenkin valtioneuvosto oli asettanut komitean valmistelemaan erinäisiä kysymyksiä, jotka koskivat tuulaakimaksun poistamista ja niiden perusteiden tarkistamista, joiden mukaan kaupungit kantoivat määrättyjä, yleiseen liikenteeseen kohdistuvia maksuja, ministeriö ei ollut katsonut olevan syytä toistaiseksi muuttaa voimassa olevia tariffeja ja jätti senvuoksi kaupunginvaltuuston esityksen huomioon ottamatta[4]).

Vapautus liikennemaksujen suorittamisesta. Suomen höyrylaivaosakeyhtiö vapautettiin[5]) maksamasta liikennemaksuja Tanskassa rakennetuista Sirius-, Ilmatar- ja Ariel-nimisistä höyrylaivoistaan, jotka toukokuun 9 ja 31 p:nä sekä kesäkuun 30 p:nä olivat ensimmäisen kerran saapuneet Suomen satamaan, Helsinkiin, koska kaupunki puolestaan jo oli hyväksynyt[6]) uuden liikennemaksutariffiehdotuksen, jonka mukaan tällaisia maksuja ei enää suoritettaisi 19 rekisteritonnia suuremmista, kauppamerenkulkuun käytettävistä aluksista.

Liikennemaksujen palauttaminen. Aero osakeyhtiö, joka eräästä kertomusvuonna maahan tuodusta posti- ja matkustajalentokoneestaan oli suorittanut liikennemaksua 3,750 markkaa eli 0.5 % tavaran arvosta, anoi, että ellei tätä maksua voitu kokonaan palauttaa, sovellettaisiin vuosina 1927 ja 1928 hyväksyttyä[7]) arvioimistapaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi[8]) tähän anomukseen ja määräsi, että edellä mainittu liikennemaksu oli laskettava 0.15 %:ksi maahan tuodun lentokoneen arvosta ja että yhtiön siis tuli saada takaisin 2,625 markkaa jo suorittamastaan määrästä.

Samaten kaupunginvaltuusto päätti[9]), että kapteeni W. Bremerin maahan tuoman lentokoneen liikennemaksu laskettaisiin 0.15 %:n mukaan koneen arvosta ja että niin ollen jo maksettavaksi pannusta määrästä, 361: 50 markasta, palautettaisiin 253: 05 markkaa.

Kunnallisverojen kanto. Eväten rahatoimikamarin esittämän ehdotuksen, että kunnallisverojen kanto kertomusvuonna aloitettaisiin vasta syyskuussa ja lopetettaisiin joulukuussa, kaupunginvaltuusto määräsi[10]) mainitun kannon

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 14 §. — [2]) S:n 2 p. lokak. 3 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 49 §. — [4]) S:n 11 p. jouluk. 6 §. — [5]) S:n 18 p. syysk. 42 ja 43 § sekä 2 p. lokak. 21 §. — [6]) Ks. edell. asiaa. — [7]) Ks. v:n 1927 kert. s. 48 ja v:n 1928 kert. s. 56. — [8]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 20 §. — [9]) S:n 23 p. lokak. 16 §. — [10]) S:n 8 p. toukok. 21 §.

samoin kuin aikaisemmin toimitettavaksi neljässä erässä elo-, syys-, loka- ja marraskuussa.

Kunnallisverotus Suomenlinnassa. Suomenlinnan asukkaat, jotka olivat olleet sitä mieltä, että Helsingin kaupunki hyvin puutteellisesti huolehti kunnallisista tarpeista linnoitusalueella ja jotka myöskin olivat epäilleet kaupungin oikeutta verottaa heitä, olivat vuodesta 1926 lähtien kieltäytyneet suorittamasta maksettavakseen pantua kunnallisveroa. Verotuskysymys oli alistettu tuomioistuimen tutkittavaksi, ja korkein hallinto-oikeus oli ratkaissut sen siten, että Suomenlinnan selitettiin kuuluvan Helsingin kaupunkiin ja sen asukkaat velvollisiksi suorittamaan veroa kaupungille. Sen johdosta Suomenlinnan kunnalliskomitea linnoitusalueen asukkaiden edustajana anoi, että vuosien 1925—27 verojäämät saisi maksaa kahden vuoden aikana ja että lisävero poistettaisiin. Anomuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että Suomenlinnalla oli kunnallishallinnossa sama asema kuin kaupungin muilla saarilla ja laitaosilla ja että sen asukkaat olivat sairaan-, köyhäin- ja oikeudenhoidon y. m. suhteen nauttineet aivan samoja etuja kuin kaupungin muut asukkaat. Kamari ehdotti kuitenkin, että suomenlinnalaisille kyseisessä veronmaksussa myönnettäisiin joitakin helpotuksia, jotta se ei koituisi yksityisille veronmaksajille, joista suurin osa todennäköisesti kieltäytyessään maksamasta veroa oli ainoastaan noudattanut muiden esimerkkiä, kohtuuttomaksi rasitukseksi. Kamarin mielestä oli maksuajan pidennystä myönnettävä siinä muodossa, että vuoden 1925 verot ja puolet vuoden 1926 veroista suoritettaisiin helmi—heinäkuussa 1929 ja loput vuoden 1926 veroista ja koko vuoden 1927 vero tammi—kesäkuussa 1930 siten, että kuukausittain erääntyisi yksi verolipun kuponki ja lisävero suoritettaisiin viimeisen kupongin erääntyessä. Sen jälkeen kun oli hankittu asiantuntijalausunnot kysymyksistä, oliko kunta oikeutettu vapauttamaan yhden tai useampia jäsenistään kunnallisveron suorittamisvelvollisuudesta, poistamaan maksettavaksi pannun lisäveron sekä myöntämään näiden verojen maksuajan pidennystä, ja eräs niistä henkilöistä, joilta asiaa oli tiedusteltu, professori O. Talas, suullisesti oli vastannut ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi ja kahteen jälkimmäiseen myöntävästi, kuitenkin nimenomaan huomauttaen, ettei hänellä ollut ollut tilaisuutta erikoisesti tutkia tätä kysymystä, kaupunginvaltuusto päätti[1])

oikeuttaa Suomenlinnan asukkaat suorittamaan kunnallisveronsa vuosilta 1925—27 maalis—elokuussa 1929 sekä tammi—kesäkuussa 1930;

vapauttaa heidät maksamasta vuosien 1925—27 verojen lisäveroa edellyttäen, että edellä mainittuja maksuaikoja noudatettiin; sekä

oikeuttaa ne henkilöt, jotka jo olivat suorittaneet mainittujen vuosien verojen lisäveron, saamaan sen takaisin.

Rahatoimikamarin asiamiesosastolla tapahtuneet kavallukset. Kaupunginjohtaja A. Castrén ilmoitti, että rahatoimikamarin asiamies M. Wilskman oli tunnustanut kavaltaneensa 1,902,427: 80 markkaa kauppakirjain kartoittamista varten kantamiaan varoja sekä 73,000 markkaa aviopuolisoiden G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusvaroja. Edelliset kavallukset olivat tapahtuneet osaksi siten, ettei lainhuutoja ja kiinnityksiä varten tarvittavia kauppa-, velka- ja muita asiakirjoja ollut johtosäännön mukaisesti varustettu leimamerkeillä rahatoimikonttorissa, vaan että Wilskman oli itse vastaanottanut leimamerkkien ostamista varten suoritetut varat toimittamatta niitä kaupun-

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 18 §.

ginkassaan, osaksi taas siten, että vaikkakin rahat oli maksettu rahatoimikonttoriin eli siis oikeaan paikkaan, asiakirjoihin ei siellä ollut kiinnitetty leimoja, vaan leimamerkit oli irrallisina toimitettu Wilskmanille, joka sitten jatkuvasti oli kiinnittänyt niitä sellaisiin kauppa- ja velkakirjoihin, joiden leimamerkkejä varten vastaanottamansa rahat hän oli itse pitänyt. Erään 280,000 markan määrän hän oli saanut anastetuksi siten, että eräs rahatoimikamarin johtajista oli siirtänyt in blanco erään herra Wilskmanin vastaanottaman kamarille asetetun shekin ja sen jälkeen antanut sen takaisin herra Wilskmanille, joka sen sijaan että olisi vienyt sen kaupunginkassaan nosti rahat itselleen.

Kaupunginjohtajan ilmoituksen johdosta vt Nurminen huomautti, että täydellinen selvitys oli saatava siitä, oliko eri virkamiesten leväperäisyys antanut tilaisuuden näihin väärinkäytöksiin tai ollut omiaan niitä helpottamaan ja keitä henkilöitä voitiin pitää niistä vastuunalaisina sekä että perinpohjainen tilintarkastus oli pantava toimeen kaikissa rahavaroja hoitavissa kunnan virastoissa. Vt Nurminen ehdotti sen johdosta, että viisijäseninen komitea asetettaisiin tutkimaan rahatoimikamarin asiamiesosaston ja muidenkin kaupungin virastojen raha-asiain hoitoa sekä että valmisteluvaliokunta saisi toimekseen laatia tarkemman ehdotuksen komitean työsuunnitelmaksi, joka ehdotus esitettäisiin valtuustolle seuraavassa kokouksessa, jolloin myöskin komitean jäsenet valittaisiin. Ehdotus tutkimustoimikunnan asettamisesta lähetettiin [1]) valmisteluvaliokuntaan.

Myöhemmin rahatoimikamari lähetti valtuustolle selonteon [2]) asiasta ynnä ehdotuksen sen aiheuttamiksi toimenpiteiksi. Kamari lausui, että valantehnyt tilintarkastaja filosofianmaisteri J. Someri kaupungin revisionikonttorin reviisorin O. Paldanin avustamana oli kamarin kehoituksesta toimittanut asiamiesosastolla perinpohjaisen tarkastuksen sekä että kamari oli hankkinut lakitieteenkandidaateilta G. Norrménilta ja E. Cavoniukselta selvityksen siitä, voitiinko kaupunkia pitää velvollisena vastaamaan kavalluksen aiheuttamista vahingoista. Selontekoon liittyi kertomus edellä mainitusta tarkastuksesta, kaupungin revisionikonttorin maistraatille kysymyksestä antama selonteko sekä poliisilaitoksen etsivän osaston antama raportti toimitetusta asiamies Wilskmanin kuulustelusta. Herrat Someri ja Paldani olivat saaneet selvitetyksi, että asiamies oli kantanut varoja niitä tilittämättä yhteensä 2,503,008 markkaa, mikä rahamäärä sopivasti voitiin jakaa seuraaviin ryhmiin: tontinostajain rahatoimikonttoriin suorittamia varoja 890,169 markkaa, rahatoimikamarille maksettavaksi asetettu 280,000 markan shekki, herra Wilskmanin suoraan tontinostajilta kantamia varoja 1,259,839 markkaa sekä G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusrahastolle kuuluvia varoja 73,000 markkaa. Tästä määrästä oli vähennettävä asiamiesosastolta löydetyn leimamerkkivaraston arvo, 527,580: 20 markkaa. Mitä tuli kavallettujen varojen korvaamisvelvollisuuteen, rahatoimikamarin mielestä oli selvää, että kaupungin tuli kantaa tappio ainakin ensimmäiseen edellä mainituista ryhmistä kuuluvissa tapauksissa, jolloin tontinostajat olivat suorittaneet maksunsa suoraan rahatoimikonttoriin, siis oikeaan paikkaan, mutta kohtuussyistä olisi kaupungin otettava vastatakseen asiamies Wilskmanin kavaltamasta koko määrästä. Tätä koskeva päätös olisi tehtävä kiireellisesti, koska voimassa olevan leima-asetuksen nojalla lainhuuto on haettava kolmen kuu-

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 26 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 28.

kauden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta uhalla, että leimavero muuten kohoaa määrättyjä prosentteja.

Valmisteluvaliokunta yhtyi periaatteellisesti rahatoimikamarin ehdotukseen, mutta piti oikeampana, ettei kaupunginvaltuuston päätöstä, mikäli se koski niiden kavallettujen varain korvaamista, jotka tontinomistajat olivat suorittaneet asiamies Wilskmanille henkilökohtaisesti rahana, leimamerkkeinä tai sellaisina shekkeinä, jotka eivät olleet asetetut rahatoimikamarin eikä rahatoimikonttorin maksettaviksi, ei ollut pantu täytäntöön, ennenkuin päätös oli saanut lain voiman, jota vastoin päätös muiden leimavarojen korvaamisesta heti pantaisiin täytäntöön. Tällöin oli valmisteluvaliokunnan käsityksen mukaan ne leimamerkit, jotka oli tavattu kauppa-asiakirjain joukosta osaksi irtonaisina, osaksi velkakirjoihin kiinnitettyinä, käytettävä kartoitettaessa niitä asiakirjoja, joihin ne kuuluivat, jota vastoin ne leimamerkit, jotka löydettiin herra Wilskmanin salkusta silloin kun hänet pidätettiin, käytettäisiin hänelle henkilökohtaisesti suoritettujen varain vaillingin peittämiseen.

Kaupunginvaltuusto yhtyi valmisteluvaliokunnan edellä esitettyyn käsitykseen ja päätti [1])

että ne varatuomari Wilskmanin kavaltamat varat, 794,082 markkaa, jotka asianomaiset tontinostajat olivat suorittaneet rahatoimikonttoriin tai joista oli annettu rahatoimikamarille tai rahatoimikonttorille maksettavaksi asetetut shekit, korvattaisiin kaupungin varoista ja tästä aiheutuva meno suoritettaisiin kuluvan vuoden tilierotuksesta, sekä että nämä varat oli käytettävä siten, että lainhuudot voitiin viipymättä hakea kyseisille myydyille tonteille, kaikki ehdoin, että asianomaiset tontinomistajat siirsivät kaupungille kaiken sen oikeuden korvauksen saamiseen tapahtuneen kavalluksen perusteella, joka heillä lain mukaan mahdollisesti voitiin katsoa olevan;

julistaa tämän päätöksen kiireellisenä täytäntöön pantavaksi;

että ne asiamies Wilskmanin kavaltamat varat, 1,108,345: 80 markkaa, jotka asianomaiset tontinostajat olivat suorittaneet hänelle itselleen rahalla, leimamerkeillä tai sellaisilla shekeillä, joita ei ollut asetettu rahatoimikamarille eikä rahatoimikonttorille maksettaviksi, edellä mainituin ehdoin niinikään korvattaisiin kaupungin varoista käyttämällä vuoden tilierotusta;

että edellä mainittua päätöstä ei saanut panna täytäntöön, ennenkuin se oli saanut lain voiman;

niinikään vuoden tilierotuksesta osoittaa 73,000 markkaa siirrettäväksi aviopuolisoiden G. V. ja M. H. Hyvösen lahjoitusrahastoon näissä varoissa syntyneen vajauksen peittämiseksi; sekä

lähettää maistraatin välityksellä asiamies M. Wilskmanin kavalluksen johdosta syntyneet asiakirjat vuositilintarkastajille asianmukaista toimenpidettä varten sekä pyytää, että vuositilintarkastajat ensi tilassa toimittaisivat kaupunginvaltuustolle tutkimuksensa tuloksen ehdotuksineen tarpeellisina pidetyiksi toimenpiteiksi.

Puhtaanapitolaitoksen työkoneiden kannattavuus. Vuoden 1928 talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto antoi [2]) rahatoimikamarille tehtäväksi antaa valtuustolle tarkan selvityksen puhtaanapitolaitokselle vuosiksi 1927—29 osoitettujen varain käytöstä, jonka selvityksen m. m. tuli valaista laitoksen autojen ja työkoneiden kannattavuutta sekä osoittaa, missä määrin menojen lisääntyminen johtui puhtaanapitotoiminnan laajenemi-

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 18 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 104.

sesta. Tämän tehtävän täyttääkseen rahatoimikamari lähetti valtuustolle puhtaanapitolaitoksen toimitusjohtajan laatiman promemorian [1]), jossa ensiksi tehtiin selvää kesänaikaisen katujen kunnossapidon järjestelystä ja tämän työn aiheuttamista kustannuksista sekä työn koneellistamisen taloudellisista vaikutuksista. Jos maksetut työpalkat laskettiin vuoden 1928 tuntipalkkain mukaan ja moottoriajoneuvojen pääoma-arvon korko sekä kuoletus 10 %:n mukaan, nousivat kesätöiden kustannukset vuonna 1926 4,523,750 markkaan, vuonna 1927 3,904,757 markkaan ja vuonna 1928 3,257,871 markkaan. Menot vähenivät siis vuosi vuodelta. Tähän ei vaikuttanut yksinomaan siirtyminen koneiden käyttöön, vaan myöskin itse työjärjestelmän muutos, joka oli tuntuvasti lisännyt työtehoa. Puhtaanapitolaitoksen johtaja laski, että erilaisten autojen käyttö kesällä 1926 oli aiheuttanut 185,409 markan säästön, vuonna 1927 204,172 markan ja vuonna 1928 397,429 markan säästön.

Siinä osassa promemoriaa, joka sisälsi selonteon katujen puhtaanapidosta talven aikana, ilmoitettiin, että näiden töiden kustannukset edellä mainitulla tavalla laskettuina vuonna 1926 nousivat 3,882,258 markkaan, vuonna 1927 2,702,593 markkaan ja vuonna 1928 3,338,520 markkaan, jolloin kuitenkin huomattakoon, että lumentulo talvella 1927 oli suhteellisen vähäinen. Koneiden käytön talvina 1926—28 aiheuttaman säästön laskettiin kyseisinä vuosina olleen 11,022 markkaa, 10,713 markkaa ja 266,656 markkaa. Seuraava yhdistelmä valaisee katujen puhtaanapidon aiheuttamia todellisia kustannuksia vuosina 1926—28 verrattuina niihin kustannuksiin, jotka näiden töiden suoritettuina ilman autojen ja moottorilla käyvien työkoneiden apua oli arvioitu aiheuttavan:

		1926.	1927.	1928.
Todelliset kustannukset..	Smk	8,406,009: —	6,607,350: —	6,596,391: —
Kustannukset, jos työ olisi suoritettu ilman autoja ja työkoneita.....	»	8,602,439: —	6,822,236: —	7,260,475: —

Kiinteistöjen puhtaanapidosta esitettiin samanlaisia laskelmia:

		1926.	1927.	1928.
Todelliset kustannukset..	Smk	4,050,015: —	4,009,470: —	3,832,457: —
Kustannukset, jos työ olisi suoritettu ilman autoja ja työkoneita.....	»	4,128,367: —	4,201,788: —	4,204,970: —

Kiinteistöjen puhtaanapitokustannukset vähenivät siis vuosi vuodelta, vaikkakin puhtaanapidettyjen kiinteistöjen lukumäärä samalla lisääntyi. Tämän hyvän tuloksen saavuttamiseen vaikutti työn koneellistamisen ohella myöskin työtehon lisääntyminen. Sitäpaitsi kiinteistöt oli jaettu piireihin järkiperäisemmällä tavalla kuin aikaisemmin, jolloin työntekijäin lukua oli voitu vähentää. Erinäiset kuormauspaikoilla suoritettavat järjestelyt voisivat vieläkin lisätä työtehoa, mutta niihin ei voida ryhtyä, ennenkuin lopulliset kuormauspaikat on osoitettu.

Puhtaanapitolaitoksen johtaja lopetti selontekonsa väitteeseen, että puhtaanapitotöiden koneellistaminen ei ollut lisännyt kustannuksia, vaan oli päinvastoin ollut omiaan niitä vähentämään. Menosääntö oli tosin vuosi vuodelta kohonnut, mutta tämä johtui siitä, että viranpitäjäin ja työntekijäin

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

palkkoja oli korotettu, että sekä viranomaiset että yleisö vaativat puhtaanapidolta entistä enemmän sekä että laitoksen puhtaanapidettävät sekä katualueet että kiinteistöt olivat lisääntyneet, ja ennen kaikkea autoliikenteen huomattavasta lisääntymisestä. Autojen ja työkoneiden ostomäärärahat olivat tietenkin tuntuvasti korottaneet laitoksen menosääntöä, mutta on otettava huomioon, että kaupungilla useita vuosia tulee olemaan hyötyä näistä hankinnoista, joiden aiheuttama kustannus kokonaan on sisällytetty ostovuoden talousarvioon.

Edellä mainitun selonteon ynnä siihen liittyneet graafilliset taulukot kaupunginvaltuusto päätti [1]) ainoastaan liittää pöytäkirjaansa.

Terveydenhoitolautakunnan kirjeenvaihdon postimaksuvapaus. Vapaakirjeoikeutta ja postirahavapautta koskevan asetuksen muuttamisesta kesäkuun 17 p:nä 1925 annetussa laissa terveydenhoitolautakunnalle oli myönnetty postirahavapaus sen kirjeenvaihdossa lääkintöhallituksen, piirilääkärin, valtion sairaanhoitolaitoksen lääkärin ja toimitsijan sekä lääninhallituksen kanssa. Lautakunta ei kuitenkaan ollut käyttänyt hyväkseen tätä oikeutta, vaan oli aikaa voittaakseen antanut vahtimestarinsa toimittaa perille kaikki edellä mainituille viranomaisille ja virkamiehille osoitetut kirjelmät. Sitävastoin lautakunta postilaitoksen välitystä käyttäen jotenkin runsain määrin vaihtoi kirjelmiä y. m. kaupungissa toimivien koulujen y. m. laitosten kanssa, joissa oli esiintynyt tarttuvien tautien tapauksia, sellaisten kuntien terveydenhoitolautakuntain, kunnallislautakuntain puheenjohtajain ja kunnanlääkärien kanssa, joissa tällaisten tautien tapauksia oli sattunut, kaupunkiin maitoa lähettävien talojen sekä muiden elintarpeiden tuottajien kanssa. Koska tätä kirjeenvaihtoa oli pidettävä erittäin yleishyödyllisenä toimintana, joka oli omiaan ehkäisemään tarttuvien tautien levenemistä sekä Helsingissä että maaseudullakin, kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtioneuvostolta anoa, että terveydenhoitolautakunnalle myönnetty postirahavapaus ulotettaisiin lautakunnan kaikkiin virkakirjelmiin.

Itsenäisyydenpäivä. Koska marraskuun 8 p:nä 1929 annettu laki joulukuun 6 p:n viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaaväivänä ei sisältänyt ohjeita siitä, miten on meneteltävä niiden viranpitäjäin ja työntekijäin suhteen, jotka työnsä laadun vuoksi eivät voi olla vapaina mainittuna päivänä, kaupunginvaltuusto päätti [3]), että niille kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille, joiden on pakko olla työssä joulukuun 6 p:nä, on heille lain tai palvelusehtosäännön mukaisesti tulevan palkan lisäksi suoritettava yhden päivän palkka tai jos työ kestää osan päivää, heidän palkkaansa vastaava tuntipalkka.

Luontoisetujen arviointi. Osan palolaitoksen henkilökuntaa muuttaessa Korkeavuorenkadun varrella olevaan uuteen taloon n:o 39 rahatoimikamari korotti sitä korvausta, joka heidän oli maksettava nauttimistaan luontoiseduista. Tämän toimenpiteen johdosta nämä viranpitäjät joutuivat taloudellisiin vaikeuksiin, ja palotoimikunta oli sen vuoksi rahatoimikamarilta anonut, että mainittua korvausta, joka vähennettiin heidän rahapalkastaan, alennettaisiin. Kamari piti esitettyä anomusta täysin perusteltuna ja huomautti kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, että nyt kyseessä olevat palolaitoksen toimet viimeisessä palkkajärjestelyssä todennäköisesti oli luettu liian alhaisiin palkkaluokkiin, mikä kuitenkaan ei ollut aiheuttanut mainittavaa haittaa niin kauan kuin niiden haltijat asuivat vaatimattomissa asunnoissa,

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 15 §. — [2]) S:n 23 p. lokak. 22 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 33 §.

joiden vuokra arvioitiin vähäiseksi. Vallitseva epäkohta voitiin saada korjatuksi joko siirtämällä toimet ylempään luokkaan, tai luontoisetukorvausta alentamalla. Asiaa käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti[1]) valtuuttaa rahatoimikamarin vapaasti asiaa harkiten vahvistamaan ne korvausmäärät, jotka Korkeavuorenkadun talossa n:o 39 asuvan palolaitoksen alipäällystön ja miehistön on suoritettava nauttimistaan luontoiseduista, marraskuun 1 p:stä lukien seuraavaan palkkajärjestelyyn asti.

Poliisilaitoksen menosääntö. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa poliisimestarin laatimasta poliisilaitoksen vuoden 1930 menosääntöehdotuksesta, jonka mukaan menot lisääntyisivät 509,000 markkaa eli 20,701,900 markkaan, valtuusto päätti[2]) antamassaan vastauksessa ehdottaa, että edellä mainittu talousarvioehdotus hyväksyttäisiin, sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan suorittamaan $^2/_7$ kustannuksista. Tarpeellinen määrä, 5,914,828: 59 markkaa, oli merkittävä vuoden 1931 menosääntöön.

Sairaalain viranpitäjäin luontoisedut. Tammikuun 25 p:nä rahatoimikamari päätti korottaa kaupungin viranpitäjäin heillä olevasta asuntoedusta suoritettavaa korvausta kuluvan vuoden alusta 10 %, mikä päätös tuli kaupungin sairaalain hallituksen tietoon vasta sairaalain viranpitäjäin jo nostettua tammikuun palkkansa. Hallitus anoi tällöin, että mainitut viranpitäjät vapautettaisiin palauttamasta saamaansa liikamäärää, mutta kaupunginvaltuusto päätti[3]) evätä tämän esityksen, koska nautituista luontoiseduista suoritettavan korvauksen määrä ohjesäännön mukaisesti on vahvistettava kalenterivuodeksi kerrallaan; koska tämän korvauksen suuruuden määrääminen on rahatoimikamarin asia; koska kaupungin sairaalain hallitus ei ollut esittänyt kestäviä syitä poikkeamiselleen voimassa olevista määräyksistä; koska palautettavat rahamäärät olivat niin mitättömät, ettei niiden palauttaminen voinut rasittaa asianomaisia viranpitäjiä; sekä koska myöntyminen hallituksen esitykseen aiheuttaisi sekaannusta kaikissa muissa kaupungin laitoksissa, joissa asia jo oli järjestetty rahatoimikamarin päätöksen mukaisesti.

Kaupunginkirjaston viranpitäjäin palkat. Suomen kirjastoseuran johtokunta oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt eräässä kirjastokokouksessa hyväksytyn ja seuran sittemmin tarkastaman ja hyväksymän ehdotuksen kirjastovirkailijain normaalipalkoiksi, mikä ehdotus seuran ilmoituksen mukaan oli tarkoitettu ohjeeksi ja vertailun pohjaksi asianomaisille kunnanviranomaisille. Samalla seura kehoitti asianomaisia siinä tapauksessa, että voimassa olevat palkat alittivat ehdotukseen merkityt, ryhtymään palkkain korottamista tarkoittaviin toimenpiteihin. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että ehdotetut normaalipalkat tosin olivat kaupunginkirjaston viranpitäjille suoritettuja palkkoja jonkin verran suuremmat, mutta että viimeksi mainitut olivat vahvistetut silmälläpitäen kaupungin koko virkamieskunnan palkkatasoa, joten puheena olevien palkkain korotus rikkoisi kaupungin eri virkain palkkojen välisen oikean suhteen. Hyväksyen rahatoimikamarin esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti[4]), ettei kirjastoseuran esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Terveydenhoitolautakunnan ent. desinfioinnin johtajalle G. W. Åhlgrenille, joka lokakuun 1 p:nä terveyssyistä oli siirretty kaitsijantoimeen, jonka kuukausipalkka oli 230 markkaa pie-

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 12 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 7 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 40 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 31 §.

nempi hänen aikaisempaan toimeensa liittyneitä palkkaetuja, myönnettiin [1]) tätä vähennystä vastaava henkilökohtainen palkanlisäys. Tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rakennuskonttorin satamaosaston avustava insinööri F. Seiderer, joka oli saanut ohjesäännön määräämän 14 palkkaluokan mukaisen palkan, 4,850 markkaa kuukaudessa, ja sen lisäksi 800 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen [2]), oli vuoden 1928 lopussa eronnut toimestaan, joka sen jälkeen oli ollut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta avoimeksi julistettuna. Halukkaita hakijoita oli kuitenkin ilmaantunut vasta hallituksen oikeutettua heidät esittämään palkkavaatimuksensa. Hallitus oli sen jälkeen valinnut virkaan insinööri F. Sonckin, joka samaten kuin hänen kaksi kilpahakijaansa oli määrännyt ehdoksi, että hänen palkkansa oli maksettava 15 palkkaluokan mukaan, t. s. oleva 5,300 markkaa kuukaudessa. Kysymys alistettiin kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, ja valtuusto päätti [3]) myöntää rakennuskonttorin satamaosaston avustavalle insinöörille F. Sonckille henkilökohtaista palkanlisäystä 450 markkaa kuukaudessa lukien helmikuun 7 p:stä sekä osoittaa kuluvaksi vuodeksi tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan, 4,837: 50 markkaa, talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset. Insinööri Sonckin erottua toimestaan lokakuun 1 p:nä kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) hänen seuraajansa, insinööri G. Lindin, saamaan samat palkkaedut.

Rakennuskonttorin satamaosaston vaakitsijalle I. A. Wittenbergille myönnettiin [5]) henkilökohtaista palkanlisäystä 350 markkaa kuukaudessa kuluvan vuoden alusta lukien. Päätöksen edellyttämä lisämääräraha, 4,200 markkaa, oli otettava talousarvion tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupunginarkkitehti oli ehdottanut, että rakennuskonttorin huonerakennusosaston kirjanpitäjäntoimi muutettaisiin 10 palkkaluokkaan kuuluvaksi konttoripäälliköntoimeksi, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari eivät olleet tahtoneet puoltaa kyseistä ehdotusta, m. m. koska kysymys rakennuskonttorin uudestaanjärjestämisestä oli päiväjärjestyksessä. Samalla mainitut viranomaiset myönsivät, että kirjanpitäjäntoimen haltijalle oli uskottu useita vaativia tehtäviä, jotka yleensä eivät kuulu kirjanpitäjälle. Sen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [6]) myöntää rakennuskonttorin huonerakennusosaston kirjanpitäjälle Hj. Sylvanderille henkilökohtaista palkanlisäystä 400 markkaa kuukaudessa toukokuun 1 p:stä lukien ja määräsi tähän kuluvana vuonna tarvittavaa lisämäärärahan, 3,200 markkaa, otettavaksi uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten varatuista käyttövaroistaan.

Evätty anomus henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä. Palotoimikunta oli anonut, että palolaitoksen työnjohtajalle O. Kulmalalle myönnettäisiin henkilökohtaista palkanlisäystä 500 markkaa kuukaudessa, koska Kulmala oli erittäin taitava amattimies, joka m. m. laatimalla paloautojen piirustuksia oli säästänyt kaupungille tuntuvia rahamääriä. Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [7]) palauttaa sen valmisteluvaliokuntaan antaen tälle tehtäväksi selvittää, harjoittiko työnjohtaja Kulmala virkatoimintaansa kenties haittaavaa teollisuustoimintaa. Valiokunnan sen jälkeen ilmoitettua, että Kulmala oli työssä klo 7:stä 16:een ja käytti vapaa-

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 14 §. — [2]) Ks. v:n 1923 kert. s. 232, v:n 1924 kert. s. 247, v:n 1927 kert. s. 215 ja v:n 1927 Kunnall. asetuskok. s. 154, 6 §. — [3]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 13 §. — [4]) S:n 2 p. lokak. 11 §. — [5]) S:n 3 p. huhtik. 15 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 231. — [6]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 24 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 31 §.

aikansa neuvojen ja ohjeiden antamiseen yhdessä veljensä kanssa omistamassaan työpajassa, kaupunginvaltuusto asiaa uudestaan esiteltäessä päätti[1]) evätä palotoimikunnan esityksen.

Palkansäästöt. Rahatoimikamari ilmoitti, että rahatoimikonttori vuoden 1927 loppuun saakka oli suorittanut siviiliviraston leski- ja orpokassalle palkansäästöt erinäisistä avoimista kaupungin toimista laskettuina asianomaisten toimien pohjapalkan perusteella silloin voimassa olleen kaupungin viranpitäjäin palkkausohjesäännön määräämällä tavalla. Toukokuun 7 p:nä 1926 erinäisille eläkekassoille menevästä palkansäästöstä annetun lain mukaan tämä säästö kuitenkin s. v. heinäkuun 1 p:stä on laskettava kiinteätä palkkaa vastaavaksi siihen katsomatta, onko tämä palkkaa vai palkkiota. Tämä uusi laskutapa lisäsi sen maksun määrää, joka kaupungin oli suoritettava palkansäästönä edellä mainitulta ajalta, 85,658 markkaa, ja lisäksi kassa velkoi kaupungilta palkansäästöä vuodelta 1920 kolmesta avoimesta nuoremman oikeusneuvosmiehen virasta 9,000 markkaa. Koska siviiliviraston edellä mainitut vaatimukset olivat riidattomat, kaupunginvaltuusto osoitti[2]) sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 94,658 markkaa kyseisten aikaisempien vuosien palkansäästöjen suorittamiseksi kassalle.

Hyväksyttyjä palkankorotusanomuksia. Helmikuun 1 p:nä 1929 annetun ja s. v. maaliskuun 1 p:nä voimaan tulleen ulosottolain muuttamista koskevan lain määräysten johdosta ensimmäinen kaupunginvouti menetti siihen asti saamansa virkasivutulot, nimittäin pankkiin talletettujen, pakkotoimin perittyjen virkavarain korot[3]). Tämän menetyksen korvaamiseksi kaupunginvaltuusto puolestaan päätti[4]), että ensimmäisen kaupunginvoudin virka siirrettäisiin maaliskuun 1 p:stä lukien 5:nnestä 15 palkkaluokkaan ja alisti tämän päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Luokittelun muutoksesta kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus, 37,500 markkaa, oli otettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rahatoimikamarin vahtimestarintoimi siirrettiin[5]) 5:nnestä 7 palkkaluokkaan ja vahtimestarinapulaisentoimet 3:nnesta 4 luokkaan kuluvan vuoden alusta lukien.

Rahatoimikonttorin ylivahtimestarintoimi siirrettiin[5]) 5:nnestä 7 palkkaluokkaan ja konttorin vahtimestarinapulaisentoimet 4:nnestä 5 luokkaan kuluvan vuoden alusta lukien.

Revisionikonttorin vahtimestarintoimi siirrettiin[6]) 1:sestä 2 palkkaluokkaan lokakuun 1 p:stä lukien. Päätös aiheutti kuluvana vuonna 480 markan lisämenon, joka oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rakennustarkastuskonttorin vahtimestarintoimi siirrettiin[7]) 1:sestä 2 palkkaluokkaan, koska viran haltijan palvelusaikaa oli pidennetty. Tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuva lisäkustannus, 1,485 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Vuoden 1927 palkkajärjestelyssä[8]) luettiin kunnalliskodin avustavan emännöitsijän toimi 2 palkkaluokkaan, jota vastoin kaupungin sairaalain vastaavat toimet kuuluivat 4 luokkaan. Koska tämä päätös oli epäoikeuden-

---

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 14 §. — [2]) S:n 8 p. toukok. 20 §. — [3]) Vrt. v:n 1927 kert. s. 108. — [4]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 20 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 31 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 8 §. — [7]) S:n 17 p. huhtik. 26 §. — [8]) Ks. v:n 1927 kert. s. 50 ja seur.

mukainen ensiksi mainitun toimen haltijaa kohtaan, kaupunginvaltuusto päätti[1]) siirtää kunnalliskodin avustavan emännöitsijän toimen tammikuun 1 p:stä lukien 4 palkkaluokkaan.

Sähkölaitoksen johtajan ilmoitettua, että sähkölaitoksen ammattitaitoisen monttöörin tuntipalkka tammikuun alusta oli 12: 50 markkaa, kun taas ylimonttöörien kuukausipalkka vastasi vain 11: 50 markan tuntipalkkaa, kaupunginvaltuusto päätti[2]) siirtää kolme ylimonttöörintointa huhtikuun 1 p:stä lukien 7:nnestä 8 palkkaluokkaan. Myöhemmin siirrettiin[3]) myöskin sähkölaitoksen johtojentarkastajantoimet 7:nnestä 8 palkkaluokkaan edellä mainitusta ajankohdasta lukien. Näiden päätösten johdosta tarpeelliset lisämäärärahat, 8,505 markkaa ja 6,075 markkaa, valtuusto osoitti talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupungintalon eteisvahtimestarin toimi siirrettiin[4]) 3:nnesta 4 palkkaluokkaan maaliskuun 1 p:stä lukien ja tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvat lisäkustannukset, 2,050 markkaa, osoitettiin talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Evättyjä palkankorotusanomuksia. Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijat anoivat, että oikeuden ensimmäisen, toisen, viidennen ja kuudennen osaston kaupunginpalvelijantoimet siirrettäisiin 4:nnestä 6 palkkaluokkaan ja kolmannen, neljännen. seitsemännen ja kahdeksannen osaston vastaavat toimet 6:nnesta 8 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti[5]) jättää tämän anomuksen huomioon ottamatta.

Koska kaupungin viranpitäjäin yleinen palkkajärjestely oli lähiaikoina odotettavissa, kaupunginvaltuusto päätti[6]) jättää huomioon ottamatta vakinaisten kaupunginviskaalien esittämät anomukset, että ensimmäisen kaupunginviskaalin toimi siirrettäisiin 14:nnestä 16 palkkaluokkaan ja muut viskaalintoimet 12:nnesta 14 luokkaan.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiset olivat anoneet, että heidän toimensa, jotka olivat luetut osaksi 5, osaksi 6 palkkaluokkaan, siirrettäisiin 9 luokkaan, jotavastoin heidän virkasivutulonsa poistettaisiin, mutta kaupunginvaltuusto päätti[7]) evätä tämän anomuksen, koska virkasivutulojärjestelmä epäilemättä oli omiaan lisäämään kyseisten viranpitäjäin työtehoa.

Rahatoimikonttorin kirjanpitäjät anoivat, että heidän toimensa siirrettäisiin 10:nnestä 12 palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut[8]) olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Samaten valtuusto epäsi[9]) satamahallituksen kanslian kanslia-apulaisen D. Cleven anomuksen, että hänen virkansa muutettaisiin 4 palkkaluokkaan luettavaksi kanslistinviraksi.

Satamahallituksen esityksen, että satamakannantakonttorin pääkassanhoitajantoimi siirrettäisiin 6:nnesta 7 palkkaluokkaan ja konttorin kaikkien haaraosastojen kassanhoitajantoimet 5:nnestä 6 luokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi[10]), koska ei ollut syytä saattaa kyseisiä viranhaltijoita muita kaupungin kassanhoitajia edullisempaan asemaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi[11]) satamahallituksen lähettämän anomuksen, että satamakannantakonttorin vaakamestarintoimi siirrettäisiin 6:nnesta 8 palkkaluokkaan, konttorin avustavan vaakamestarin toimet 4:nnestä 6 luokkaan ja vaakavahtimestarintoimet 3:nnesta 5 luokkaan, samoinkuin anomuk-

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 21 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 14 §. — [3]) S:n 4 p. syysk. 15 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 13 §. — [5]) S:n 3 p. huhtik. 17 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 33 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 55 §. — [8]) S:n 3 p. huhtik. 16 §. — [9]) S:n 13 p. maalisk. 23 §. — [10]) S:n 6 p. helmik. 26 §. — [11]) S:n 18 p. syysk. 25 ja 26 §.

sen, että satamaliikennekonttorin satamakonstaapelintoimet siirrettäisiin 3:nnesta 5 luokkaan, tarkastuskonstaapelintoimet 4:nnestä 6 luokkaan, ilmoitusosaston johtajantoimi 7:nnestä 9 luokkaan sekä saman osaston apulaisjohtajantoimi 4:nnestä 7 luokkaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) terveydenhoitolautakunnan anomuksen, että terveyspoliisin kaitsijan- ja desinfioitsijantoimet siirrettäisiin 6:nnesta 9 palkkaluokkaan ja terveystoimiston kaitsijantoimet 5:nnestä 9 luokkaan sekä että terveyspoliisin ylikaitsijalle ja desinfioinnin johtajalle, joiden toimet kuuluivat 7 luokkaan, myönnettäisiin vastaava palkankorotus.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin assistentin B. Willbergin anomus, että hänen toimensa siirrettäisiin 9:nnestä 12 palkkaluokkaan, ei aiheuttanut toimenpidettä [2]).

Kuusi maidontarkastuksen näytteidenottajaa, jotka aikaisemmin olivat olleet Helsingin maidontarkastusyhdistyksen palveluksessa, anoi, että heidän toimensa siirrettäisiin 5:nnestä 6 palkkaluokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [3]) olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) rahatoimikamarin tekemän esityksen, että köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreerinvirka tammikuun 1 p:stä lukien siirrettäisiin 13:nnesta 14 palkkaluokkaan, johon viimeksi mainittuun sairaalain tiliviraston vastaava virka oli luettu.

Köyhäinhoitolautakunnan ylivahtimestari anoi, että hänen toimensa siirrettäisiin 4:nnestä 7 palkkaluokkaan ja lautakunnan nuoremmat vahtimestarit samoinkuin köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston vahtimestari, että heidän toimensa siirrettäisiin 3:nnesta 5 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti [5]) evätä heidän anomuksensa.

Samaten kaupunginvaltuusto epäsi [6]) köyhäinhoitolautakunnan nuoremman järjestysmiehen H. Liimataisen anomuksen, että hänen toimensa siirrettäisiin 3:nnesta 5 palkkaluokkaan.

Köyhäinhoitolautakunnan esityksen, että kunnalliskodin työlaitoksen konttoriapulaisentoimi siirrettäisiin 4:nnestä 6 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi [7]) neuvoen kuitenkin lautakuntaa siinä tapauksessa, että lautakunta katsoi toimeen liittyvät tehtävät sellaisiksi, että sen haltijalta vaadittiin suurempaa pätevyyttä kuin konttoriapulaiselta, tekemään esityksen toimen järjestämisestä uudelleen ja sen nimityksen muuttamisesta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslian vahtimestarin K. A. Willbergin anomuksen hänen virkansa siirtämisestä 5:nnestä 7 palkkaluokkaan kaupunginvaltuusto epäsi [8]).

Kirjapainokoulun johtaja oli anonut, että mainitun koulun latomisen ammattiopettajanvirka siirrettäisiin 8:nnesta 10 palkkaluokkaan ja painamisen ammattiopettajanvirka 6:nnesta 9 luokkaan perustellen anomustaan sillä, että voimassa olevat palkat olivat liian alhaiset verrattuina ammattityöntekijöille vastaavilla aloilla suoritettuihin palkkoihin. Kaupunginvaltuusto päätti [9]) kuitenkin evätä tämän anomuksen, koska kirjapainokoulun palkkojen mahdollisesti tarpeelliseksi havaittava uudestaanjärjestäminen sopi toteutettavaksi vuonna 1930 käsiteltäväksi joutuvan kaupungin viranhaltijain yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

---

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 14 §. — [2]) S:n 23 p. lokak. 23 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 40 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 123. — [4]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 34 §. — [5]) S:n 13 p. maalisk. 22 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 18 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 22 §. — [8]) S:n 13 p. maalisk. 25 §. — [9]) S:n 18 p. syysk. 10 §.

Kaupunginkirjaston ensimmäinen vahtimestari A. Lindgren oli anonut, että hänen toimensa siirrettäisiin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan, toinen vahtimestari Y. A. Aaltonen ja kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston vahtimestari K. O. Kuhlberg, että heidän toimensa siirrettäisiin 3:nnesta 4 luokkaan ja mainitun haaraosaston vahtimestarinapulainen E. V. Lindgren, että hänen toimensa siirrettäisiin 2:sesta 3 luokkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [1]) olevan syytä myöntyä heidän anomukseensa.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että 58:lle mainittujen laitosten viranpitäjälle myönnettäisiin palkankorotus syyskuun 1 p:stä lukien, mutta kaupunginvaltuusto päätti [2]) ottaa tämän anomuksen käsiteltäväkseen vasta vuonna 1930 toimitettavan yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) kaupungin yleisten töiden hallituksen anomuksen, että rakennuskonttorin 9 ja 10 palkkaluokkiin luetut vaakitsijantoimet siirrettäisiin 11 luokkaan.

Oikeus nauttia palkkaetuja sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät kaupunginvaltuusto oikeutti saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä heille sairauden takia kahta kuukautta pitemmäksi ajaksi myönnetyn virkavapauden ajalta:

toinen julkinen notaari W. Toppelius huhtikuun 4 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta [4]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen E. Öhman kolmelta kuukaudelta kesäkuun 15 p:stä lukien [5]);

satamamestari F. M. Fagren kahdelta kuukaudelta elokuun 15 p:stä lukien [6]);

työnvälitystoimiston osastonjohtaja H. E. Blomqvist yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 15 p:stä lukien [7]);

Kivelän sairaalan alihoitajatar E. Anttonen neljältä kuukaudelta kesäkuun 1 p:stä lukien [8]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissäkävijä L. Winter yhdeltä kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien [9]);

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger kahdelta kuukaudelta marraskuun 1 p:stä lukien [10]);

kunnalliskodin osastonhoitajatar O. Saarenheimo yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 7 p:stä lukien [11]);

lastentarhain opettajatar A. Kontio toukokuun 13 ja 31 p:n väliseltä ajalta [12]);

kaupunginkirjaston amanuenssi S. Björk kahdelta kuukaudelta lokakuun 7 p:stä lukien [13]);

vesijohtolaitoksen kemistin apulainen F. Aulanko kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien [14]); sekä

vesijohtolaitoksen mittarinlukija E. Holmström maaliskuun 19 p:n ja huhtikuun 20 p:n väliseltä ajalta [12]).

Marian sairaalan osastonhoitajatar S. Johansson, joka lääkärintodistuksen nojalla oli ollut virkavapaana elokuun, anoi saada koko palkkansa mainitulta ajalta. Koska neiti Johansson ei sitä ennen vuoden varrella ollut ollut virka-

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 44 §. — [2]) S:n 27 p. marrask. 19 §. — [3]) S:n 3 p. huhtik. 15 §. — [4]) S:n 8 p. toukok. 37 § ja 12 p. kesäk. 36 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 46 §. — [6]) S:n 27 p. marrask. 15 §. — [7]) S:n 17 p. huhtik. 6 §. — [8]) S:n 4 p. syysk. 47 §. — [9]) S:n 23 p. lokak. 27 §. — [10]) S:n 11 p. jouluk. 67 §. — [11]) S:n 8 p. toukok. 39 §. — [12]) S:n 12 p. kesäk. 36 §. — [13]) S:n 11 p. jouluk. 68 §. — [14]) S:n 4 p. syysk. 27 §.

vapaana sairauden takia ja häneltä oli evätty elokuun palkka ilmeisesti sen johdosta, että lääkärintodistus oli ollut laadittu epäselvään muotoon, kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyä hänen anomukseensa.

Edelleen oikeutettiin erinäiset viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet palkkaetunsa vähentämättöminä kahdelta virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jatketun virkavapauden ajalta saamaan osa heille kuuluvaa palkkaa. Siten seuraavat viranpitäjät saivat kolme neljännestä palkastaan, nimittäin:

työnvälitystoimiston osastonjohtaja H. E. Blomqvist huhtikuun 15 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta [2]);

kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston amanuenssi O. Koivusalo maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta [3]); sekä

puhtaanapitolaitoksen varastonhoitaja O. Aarto huhtikuun 18 p:n ja elokuun 18 p:n väliseltä ajalta [4]).

Seuraavassa luetellut henkilöt oikeutettiin saamaan puolet palkastaan:

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar D. Kemilä vuoden 1928 marraskuun 2 ja 17 p:n väliseltä ajalta sekä toukokuun 23 p:stä 31:seen 1929 [5]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Vihervaara yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 23 p:stä lukien [6]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Peltola huhtikuun 3 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta [7]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Hyvärinen syyskuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseltä ajalta [8]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Reima 7 päivän ajalta [9]);

suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen G. E. Åkerman 38 päivältä [10]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar H. Palmgren vuoden 1928 marraskuun 11 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta [11]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar D. Börjeson vuoden 1928 marraskuun 10 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta [12]) sekä huhtikuun 18 p:stä toukokuun 31 p:ään 1929 [4]); sekä

Kansanlastentarhain opettajatar E. Salervo huhtikuun 18 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta [4]). Opettajatar E. Salervo oikeutettiin [13]) sitäpaitsi hänelle syyskuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään sairauden takia myönnetyn jatketun virkavapauden ajalta saamaan ansaitsemansa ikäkorotukset;

Kansanlastentarhain opettajatar H. Federley oikeutettiin [14]) hänelle lokakuun 29 p:n ja joulukuun 17 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn jatketun virkavapauden ajalta saamaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Marian sairaalan alihoitajatar T. A. Löfgren oikeutettiin [15]) maalis- ja huhtikuulta saamaan niin suuri osa palkastaan, kuin tarvittiin hänen hoitonsa kustantamiseen Marian sairaalassa, eli yhteensä 1,525 markkaa.

Marian sairaalan virkaatekevä osastonhoitajatar H. Swahn, joka helmi-

---

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 66 §. — [2]) S:n 8 p. toukok. 38 §. — [3]) S:n 17 p. huhtik. 23 §. — [4]) S:n 12 p. kesäk. 36 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 26 § ja 22 p. toukok. 30 §. — [6]) S:n 8 p. toukok. 35 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 36 § ja 12 p. kesäk. 36 §. — [8]) S:n 11 p. jouluk. 61 §. — [9]) S:n 11 p. jouluk. 62 §. — [10]) S:n 11 p. jouluk. 60 §. — [11]) S:n 23 p. tammik. 27 §. — [12]) S:n 23 p. tammik. 39 §. — [13]) S:n 11 p. jouluk. 63 §. — [14]) S:n 11 p. jouluk. 65 §. — [15]) S:n 17 p. huhtik. 29 §.

kuun 19 p:stä lähtien oli ollut sairaalassa hoidettavana, oikeutettiin [1]) nauttimaan maksutonta sairaanhoitoa lokakuun 15 p:ään asti, koska hän oli varaton eikä ollut saanut palkkaa sairautensa ajalta.

Marian sairaalan alihoitajatar K. Eklund oikeutettiin [2]) saamaan maksutonta sairaanhoitoa mainitussa sairaalassa syyskuun 21 p:stä vuoden loppuun sekä siltä osalta edellä mainittua aikaa, jolloin hän mahdollisesti ei ollut sairaalahoidon tarpeessa, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Kaupungin sairaalain hallitus anoi, että Nikkilän sairaalan osastonhoitajatar R. Swahn saisi puolet palkkaeduistaan vuoden 1928 helmikuun 1 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaana sairauden takia, mutta kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä tämän anomuksen, koska neiti Swahn oli ryhtynyt toimeensa vasta joulukuun 1 p:nä 1927 ja oli sen jälkeen yhteensä 2 ½ kuukautta ollut virkavapaana saaden palkkansa vähentämättömänä.

Oikeus nauttia palkkaa ammattiopintoja varten myönnetyn virkavapauden ajalta. Neljä kaupungin sairaaloissa palvelevaa sairaanhoitajatarta oikeutettiin [4]) saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä siltä kolmen kuukauden ajalta, jolloin he ottivat osaa Suomen sairaanhoitajataryhdistyksen järjestämiin sairaanhoitajatarten jatkokursseihin; näiden kurssien tarkoituksena oli osaksi suoda osanottajille tilaisuus tietojensa kartuttamiseen, osaksi herättää heissä harrastusta sairaanhoitajataroppilaiden ohjaus- ja opetustehtävään.

Suomenkielisten kansakoulujen kouluhoitajatar S. Setälä, jolle Pohjois-amerikkaan tehtävää opintomatkaa varten oli myönnetty virkavapautta syyskuun 1 p:stä joulukuun 21 p:ään, oikeutettiin [5]) tältä ajalta saamaan ikäkorotuksensa.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja A. Boström, joka oli ollut virkavapaana syyskuun 16 p:stä lokakuun 15 p:ään, jolloin hän kaupungin apurahalla oli tutkinut erinäisiä kansakoulukysymyksiä Skandinaviassa, oikeutettiin [6]) mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Kansanlastentarhain opettajattaret A. Soriola ja A. Sirelius, jotka olivat saaneet virkavapautta syyskuuksi harjoittaakseen sosialiministeriön myöntämin yhteensä 5,000 markan suuruisin apurahoin opintoja ulkomailla, oikeutettiin [7]) mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston avustava arkkitehti I. Wahlroos, joka oli saanut kuukauden virkavapauden tehdäkseen omalla kustannuksellaan opintomatkan Saksaan ja Italiaan, oikeutettiin [8]) mainitulta ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä.

Tuberkuloosihuoltotoimiston ylihoitajatar E. Åberg, joka osallistui kansainvälisiin yhteiskunnallisen terveydenhoidon kursseihin ja jolle tätä tarkoitusta varten oli myönnetty vuoden virkavapaus elokuun 1 p:stä lukien, oli anonut saada neljältä virkavapauskuukaudelta palkkaetunsa vähentämättöminä, mutta hänen anomuksensa evättiin [9]), koska hän oli kieltäytynyt antamasta apurahansaajilta tavallisesti vaadittua sitoumusta, jäädä määrätyksi ajaksi kaupungin palvelukseen.

V. t. kunnallispormestarin palkkaedut. Uudenmaan läänin maaherran velvoitettua [10]) lokakuun 31 p:nä 1928 antamallaan päätöksellä kaupungin suorittamaan v. t. kunnallispormestarille E. Gottlebenille hänelle oikeusneuvosmiehenä

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 48 § ja 23 p. lokak. 36 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 69 §. — [3]) S:n 6 p. helmik. 29 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 22 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 18 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 64 §. — [7]) S:n 12 p. kesäk. 53 §. — [8]) S:n 2 p. lokak. 8 §. — [9]) S:n 18 p. syysk. 50 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 67.

kuuluvat ikäkorotukset siltä ajalta, jolloin hän väliaikaisesti hoiti kunnallispormestarinvirkaa, ja kaupunginvaltuuston anottua korkeimmalta hallintooikeudelta maaherran päätöksen kumoamista tämä oikeus maaliskuun 6 p:nä antamassaan päätöksessä katsoi havaitun, ettei kaupunginvaltuusto ollut esittänyt syitä valituksen aiheena olleen maaherran päätöksen muuttamiseen, jonka varaan asia siis jäi [1]).

Viranpitäjän oikeus saada vakinaiset ikäkorotuksensa ajalta, jolloin hän viransijaisena hoitaa ylempää virkaa. Viitaten siihen, että korkein hallintooikeus oli myöntänyt [2]) virkaatoimittavalle kunnallispormestarille E. Gottlebenille oikeuden kantaa vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset sijaisena hoitamansa viran pohjapalkan lisäksi, Nikkilän sairaalan alilääkäri E. Svanljung, joka maaliskuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään 1928 määräyksestä oli hoitanut sairaalan ylilääkärinvirkaa [3]), anoi, että hänelle myönnettäisiin sama oikeus ja että hänelle siis maksettaisiin hänen vakinaiset ikäkorotuksensa mainitulta ajalta ynnä niiden korko lokakuun 1 p:stä lukien. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän anomukseen sikäli, että herra Svanljung oikeutettiin ilman korkohyvitystä saamaan kyseiset ikäkorotukset, 8,400 markkaa, mikä meno oli suoritettava pääluokassa Sairaanhoito olevista kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Virkaatoimittava oikeusneuvosmies K. Herrmann oikeutettiin [5]) syyskuun 1 p:stä lukien oikeusneuvosmiehenviran pohjapalkan lisäksi kantamaan siviilinotaarina ansaitsemansa ikäkorotukset.

Apulaisreviisori Y. Wahlroos, joka helmikuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään oli ollut virkaatoimittavana reviisorina ja nauttinut tähän virkaan liittyvää pohjapalkkaa, oikeutettiin [6]) sen lisäksi mainitulta ajalta kantamaan vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Palokunnan alipäällystön ikäkorotusoikeus. Palotoimikunta huomautti, että kaupunginvaltuuston vuonna 1919 tekemää päätöstä [7]), jonka mukaan palokunnan alipäällystön ikäkorotusten saamiseksi arvoasteeseen katsomatta tuli saada lukea virka-aikansa alkavaksi siitä päivästä, jolloin kukin oli ylennetty vanhemmaksi korpraaliksi, ei ollut sovellettu erinäisiin mainitun laitoksen toimihenkilöihin, jotka sen johdosta olivat jääneet vaille suurta osaa heille oikeastaan kuuluvasta palkasta, mikä heille toimikunnan mielestä oli korvattava. Kaupunginvaltuusto epäsi [8]) kuitenkin toimikunnan anomuksen katsoen vuoden 1922 palkkausohjesäännön määräysten sekä palvelusehtosäännön 20 §:n kumonneen sen poikkeussäännöksen, johon edellä viitattiin. Mainittu palvelusehtosäännön pykälä sai vuonna 1922 seuraavan muutetun sanamuodon:

Jokainen viranpitäjä, joka heinäkuun 1 p:n 1922 jälkeen, jolloin uusi palkkaussääntö astuu voimaan, tulee virkaan kunnan palveluksessa, on velvollinen alistumaan edellä oleviin ehtoihin ja määräyksiin.

Viranpitäjä, jolla aikaisemmin on ollut palkkaussääntöön merkitty toimi, on niinikään velvollinen alistumaan muutettuihin ehtoihin ja määräyksiin, ellei hän kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin muutokset on vahvistettu noudatettaviksi, ole sanonut itseänsä irti toimestaan tai asianmukaisessa järjestyksessä hakenut eroa.

Kansakoulunopettajain ikäkorotukset. Kansakoulunopettajat J. Tarpila,

---

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 13 §. — [2]) Ks. ylemp. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 68 ja 139. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 31 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 51 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 55 §. — [7]) Ks. v:n 1919 kert. s. 70. — [8]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 12 §.

V. Airanne, O. Juhola, V. O. Alanne, S. A. Knaapi, A. Sainio, J. Koivusalo, S. Rekola ja V. Seppä olivat Uudenmaan läänin maaherralta anoneet, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin maksamaan itsekullekin heistä anomuksessa tarkemmin mainittu rahamäärä, yhteensä 103,043 markkaa laillisine korkoineen tiedoksiantopäivästä lukien korvaukseksi siitä, ettei kaupunki laskettaessa heille tulevia ikäkorotuksia vuoden 1922 elokuun 1 p:n jälkeen ollut ottanut huomioon heidän muissa kunnissa palvelemiaan virkavuosia. Kaupunginvaltuusto, jolta oli vaadittu lausuntoa edellä mainitusta anomuksesta, lausui[1]) pääkohdittain seuraavaa: Anomuksesta ei käynyt selville, halusivatko hakijat valittaa kaupunginvaltuuston joulukuun 12 p:nä 1928 tekemästä kansakoulunopettajain ikäkorotuksia koskevasta päätöksestä[2]), vai oliko se käsitettävä lainhauksi. Siinä esitetty vaatimus kaupungin velvoittamisesta suorittamaan määrätty rahamäärä korkoineen, oli lähinnä katsottava ulosotonhaltijalle tehdyksi velkomukseksi, varsinkin koska anomuksen perusteluna nimenomaan mainittiin rahatoimikamarin kieltäytyminen suosiolla maksamasta. Koska kysymys sitäpaitsi koski yksityisten henkilöiden palkkavaatimuksia, oli luonnollista, että riita joutui laillisen tuomioistuimen, joko alioikeuden tai ulosotonhaltijan, ratkaistavaksi. Oikea viranomainen käsittelemään asiaa ulosotonhaltijana ei kuitenkaan tässä tapauksessa ollut maaherra, vaan Helsingin maistraatti. Kaupunginvaltuusto anoi senvuoksi, ettei maaherra ottaisi puheena olevaa anomusta käsiteltäväkseen. Sen varalta, että maaherra aikoi käsitellä anomusta valituksena kaupunginvaltuuston edellä mainitusta päätöksestä, valtuusto tahtoi huomauttaa, etteivät hakijat olleet kunnallislain 43 §:ssä säädetyllä tavalla neljäntoista päivän kuluessa valitusajan päättymisestä antaneet maistraatille diaaritodistusta valituksen tekemisestä, minkä vuoksi valitusta kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan tässäkään tapauksessa ei ollut otettava tutkittavaksi.

Jos maistraatti siitä huolimatta otti hakijain vaatimukset asiallisesti käsiteltäväkseen, kaupunginvaltuusto esitti, että ne hylättäisiin seuraavien syiden nojalla:

Asiakirjoista ilmeni, että hakijat oli nimitetty vakinaisiksi kansakoulunopettajiksi Helsinkiin lukien elokuun 1 p:stä 1921, Seppä ja Rekola sitä ennen toimittuaan yhden vuoden virkaatoimittavina opettajina kaupungin kansakouluissa, sekä että he ennen tuloaan kaupungin toimeen eri pitkiä ajanjaksoja olivat hoitaneet samanlaisia virkoja muissa kunnissa. Huhtikuun 15 p:nä 1921 kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 23 §:n 1 kohdan samoinkuin saman lain 16 §:n mukaisesti heille vuoden 1921 elokuun 1 p:n ja vuoden 1922 elokuun 1 p:n väliseltä ajalta oli suoritettu 480 markan vuotuinen lisäpalkkio 5, 10 ja 15 vuoden palveluksen nojalla, mutta viimeksi mainitusta päivästä lähtien heidän palkkansa oli maksettu heinäkuun 1 p:nä 1922 annetun kaupungin palkkausohjesäännön mukaisesti, jolloin ikäkorotukset oli laskettu heidän kaupungin, mutta ei vieraiden kuntain palveluksessa palvelemiensa virkavuosien perusteella.

Vuonna 1921 kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 15 §:ssä vahvistetaan kansakoulunopettajan alin palkka ja 16 §:ssä hänelle tuleva perheellisyysavustus sekä 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta tuleva ikäkorotus, jonka saamiseksi hänellä 23 §:n mukaan on oikeus lukea hyväkseen vieraissa kunnissa palvelemansa virkavuodet. Kansakoulunopettajanvirat oli kuitenkin kaupungin vuoden 1922 palkkausohjesäännössä luettu niin korkeaan

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 12 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 61.

palkkaluokkaan, että palkka tuntuvasti ylitti lain määräämän, vaikkakin ikäkorotukset maksettiin vasta asianomaisen opettajan oltua 3, 6 ja 10 vuotta kaupungin palveluksessa. Jos joku opettaja katsoi lain määräämän palkan perheellisyysavustuksineen ja ikäkorotuksineen itselleen edullisemmaksi, oli hänellä palkkausohjesäännön nimenomaisen määräyksen nojalla oikeus sen saamiseen. Niin ollen sovellettiin heinäkuun 1 p:stä 1922 kahta rinnakkaista palkkausjärjestelmää, ja jokaisen opettajan vapaan valinnan varassa oli, kumman mukaisesti hän halusi saada palkkansa. Mainittu vuoden 1922 palkkausohjesääntö julkaistiin kunnallisessa asetuskokoelmassa, ja sen täytyi olla jokaisen kansakoulunopettajan tiedossa. Hakijat olivatkin vastustelematta nostaneet ohjesäännön mukaiset palkkansa elokuun 1 p:stä 1922 lähtien luopuen siis heille muissa kunnissa palveltujen virkavuosien perusteella kuuluneista ikäkorotuksista. Jos heidän näitä ikäkorotuksia koskeva vaatimuksensa hyväksyttiin, oli heidän myöskin suoritettava takaisin ne määrät, jotka he kaupungin palkkausohjesäännön mukaisesti palkattuina olivat saaneet yli yleisessä laissa säädetyn palkan. Kansakoululaitoksen kustannuksia koskevan uuden lain voimaantulo vuonna 1926 ei muuttanut puheena olevaa asiaintilaa, kaupungit kun oikeutettiin itse järjestämään kansakoulunopettajiston palkkaus edellyttäen, ettei kokonaispalkka alittanut laissa säädettyä vähintä palkkaa. Vasta kaupunginvaltuuston hyväksymä ja kouluhallituksen maaliskuun 31 p:nä 1928 vahvistama kaupungin kansakoulujen uusi ohjesääntö muutti tilanteen olennaisesti. Sen tultua voimaan kaupungin kansakoulunopettajalla oli oikeus samalla kuin hän sai palkkansa kaupungin viranpitäjäin palkkausohjesäännön mukaisesti, saman ohjesäännön mukaisen ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen muussa kunnassa palvelemansa aika.

Jos hyväksyttiin periaate, että kansakoulunopettajalla jo ennen maaliskuun 31 p:ää 1928 oli oikeus lukea hyväkseen muissa kunnissa palvelemansa virkavuodet, joutui ratkaistavaksi kysymys, tuliko heidän saada ikäkorotukset kansakoululaitoksen kustannuksia koskevan lain vai kaupungin palkkausohjesäännön mukaisesti vai sitenkö, että vanhaa lakia oli sovellettava, kunnes uusi oli tullut voimaan ja sen jälkeen kaupungin palkkausohjesääntöä. Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan hakijat saisivat vuoden 1926 elokuun 1 p:ään ulottuvalta ajalta ikäkorotuksia 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 480 markkaa vuodessa ja sen jälkeen jokaisen nelivuotiskauden päätyttyä 4 % pohjapalkasta, toisen vaihtoehdon mukaan taas koko ajalta 3, 6 ja 10 vuoden palveluksesta palkkausohjesäännössä määrätyn summan, joka vaihteli elinkustannusindeksin vaihtelujen mukaan. Kaupunginvaltuuston käsityksen mukaan kaikki nämä vaihtoehdot kuitenkin perustuivat virheellisiin edellytyksiin.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusten saamiseksi. Raastuvanoikeuden vanhempi oikeusneuvosmies B. C. Carlson oikeutettiin[1]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 huhtikuun 24 p:n ja vuoden 1927 helmikuun 17 p:n välinen aika, jolloin hän virkaatoimittavana hoiti mainittua virkaa. Sitävastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä oikeusneuvosmies Carlsonin anomukseen saada edellä mainitussa tarkoituksessa lukea hyväkseen ne ajat, jotka hän oli toiminut Turun hovioikeuden ja korkeimman oikeuden lisäjäsenenä.

Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaiset G. Österman ja E. Carlström, jotka ennenkuin heidät nimitettiin toimiensa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä tilapäisinä apulaisina, edellinen vuodet 1925

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 56 §.

ja 1926 ja jälkimmäinen kesäkuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1927 oikeutettiin [1]), lukemaan myöskin mainitut ajat ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi, kuitenkin siten, että apulaisen Östermanin tuli saada nostaa ensimmäinen ikäkorotuksensa tammikuun 1 p:stä 1929 lähtien.

Ensimmäisen kaupunginvoudin kirjanpitäjä S. Wainikainen oikeutettiin [2]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1928 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli ollut ensimmäisen kaupunginvoudin palveluksessa ensin tilapäisenä konttoriapulaisena ja sittemmin tilapäisenä kirjanpitäjänä.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulainen E. Modeen oikeutettiin [3]) ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan koko se aika, jonka hän oli ollut konttorin palveluksessa, eli tammikuun 1 p:stä 1926, vaikkakin hän oli ensimmäisen vuoden palvellut tilapäisenä apulaisena.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston notaari T. Törnblom oikeutettiin [4]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1927 huhtikuun 20 p:n ja kesäkuun 30 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli ylimääräisenä apulaisena hoitanut siihen liittyviä tehtäviä.

Kaupungin painatustöiden valvoja T. J. Artman oikeutettiin [5]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 elokuun 1 p:n ja vuoden 1927 joulukuun 31 p:n välinen aika, jona hän oli hoitanut virkatehtäviään sopimuspalkoin.

Vahtimestari H. Holmberg, joka oli toiminut rahatoimikamarin kanslian ylimääräisenä vahtimestarina toukokuun 1 p:stä 1925 maaliskuun 1 p:ään 1929, jolloin hänet valittiin kiinteistöisännöitsijän kanslian vakinaiseksi vahtimestariksi, oikeutettiin [6]) lukemaan mainittu aika ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle huhtikuun 1 p:stä lähtien.

Satamakannantakonttorin apulaiskamreeri A. Ekebom oikeutettiin [7]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuodet 1925—28, jolloin hän määräyksen nojalla oli palvellut satamakamreerin apulaisena, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle helmikuun 1 p:stä 1929.

Satamakannantakonttorin haaraosaston johtaja L. Johansson oikeutettiin [8]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1929 helmikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ennen nimitystään toimensa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli suoritettava hänelle huhtikuun 1 p:stä lukien.

Avustava rakennustarkastaja A. Toivonen oikeutettiin [9]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 15 p:n ja vuoden 1928 joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä määräyksen nojalla.

Lääketieteenlisensiaatti G. Schwanck, joka syyskuun 4 p:nä valittiin terveydenhoidontarkastajaksi ja sitä ennen oli hoitanut mainittua virkaa virkaatoimittavana kesäkuun 1 p:stä 1921 lähtien, oikeutettiin [10]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttava virka-aikansa alkavaksi viimeksi mainitusta päivästä.

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 17 § ja 17 p. huhtik. 10 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 31 §. — [3]) S:n 23 p. tammik. 19 §. — [4]) S:n 11 p. jouluk. 50 §. — [5]) S:n 22 p. toukok. 21 §. — [6]) S:n 17 p. huhtik. 28 §. — [7]) S:n 27 p. helmik. 22 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 27 §. — [9]) S:n 12 p. kesäk. 31 §. — [10]) S:n 11 p. jouluk. 52 §.

Kunnallinen ammattientarkastaja A. Levanto oikeutettiin [1]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 heinäkuun 1 p:n ja lokakuun 20 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä osin sijaisena, osin virkaatoimittavana.

Marian sairaalan johtaja H. Bardy, joka oli toiminut Marian sairaalan ylilääkärinä tammikuun 28 p:stä 1919 ja sitäpaitsi sairaalan johtajana heinäkuun 1 p:stä 1927, anoi, että hän ikäkorotusten saamiseksi saisi lukea virkaaikansa alkavaksi nimityksestään ylilääkäriksi siitä huolimatta, että edellinen virka kuului 14:nteen ja jälkimmäinen 15 palkkaluokkaan. Rahatoimikamari ehdotti tämän anomuksen evättäväksi, koska viranpitäjällä voimassa olevien määräysten mukaan oli oikeus saada virkaikään perustuvaa palkanlisäystä ainoastaan samassa palkkaluokassa palveltujen virkavuosien nojalla, jota vastoin valmisteluvaliokunta oli sitä mieltä, että johtaja Bardyn johtajanviran pohjapalkan lisäksi tuli saada kaikki ylilääkärinvirassa ansaitsemansa ikäkorotukset, koska ensin mainittua virkaa ei täytetty hakemuksen nojalla, vaan siten, että kaupunginvaltuusto määräsi jonkun sairaalan ylilääkäreistä sen johtajaksi. Kaupunginvaltuusto yhtyi valiokunnan mielipiteeseen ja oikeutti [2]) johtaja Bardyn saamaan kolmannen ikäkorotuksensa ylilääkärinä helmikuun 1 p:stä lähtien.

Nikkilän sairaalan yöylihoitajatar S. Fagerlund oikeutettiin [3]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1927 marraskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana.

Köyhäinhoitolautakunnan kanslianjohtajatar H. Lindroos, joka oli hoitanut tointaan virkaatoimittavana huhtikuun 1 p:stä 1919 toukokuun 5 p:ään 1920, jolloin hänet valittiin sen vakinaiseksi haltijaksi, oikeutettiin [4]) lukemaan edellä mainittu aika hyväkseen ikäkorotuksen saamiseksi, kuitenkin siten, että kolmas ikäkorotus maksettaisiin hänelle vasta toukokuun 1 p:stä lukien.

Köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston kirjurinpulainen A. Eloniemi oikeutettiin [5]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä kirjuriapulaisena, eli joulukuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1928, jolloin hänet nimitettiin vakinaiseksi toimeensa. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle tammikuun 1 p:stä 1930.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Rantanen oikeutettiin [6]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli ollut Kivelän sairaalan virkaatoimittavana alihoitajattarena. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle syyskuun 1 p:stä lähtien.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Mäkinen oikeutettiin [7]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1924 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1929 helmikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli ollut Kivelän sairaalan ylimääräisenä alihoitajattarena. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle lokakuun 1 p:stä lukien.

Kunnalliskodin alihoitajatar A. Pettersson oikeutettiin [8]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1928 syyskuun 15 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut alihoitajattarena

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 57 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 47 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 31 §. — [4]) S:n 8 p. toukok. 33 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 58 §. — [6]) S:n 4 p. syysk. 22 §. — [7]) S:n 23 p. lokak. 25 §. — [8]) S:n 11 p. jouluk. 54 §.

Kivelän sairaalassa, sekä vuoden 1929 tammikuun 7 p:n ja maaliskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut osastonhoitajattaren sijaisena kunnalliskodissa. Sitävastoin valtuusto epäsi alihoitajatar Petterssonin anomuksen saada samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen vuoden 1918 toukokuun 15 p:n ja vuoden 1921 syyskuun 1 p:n välisen ajan, jolloin hän niinikään oli palvellut Kivelän sairaalan alihoitajattarena, koska hän viimeksi mainittuna päivänä erottuaan vasta enemmän kuin kaksi vuotta myöhemmin tuli uudestaan kaupungin palvelukseen.

Kunnalliskodin pesulaitoksen johtajattaren apulainen H. Kemppainen oikeutettiin [1]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 toukokuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut virkaatoimittavana alihoitajattarena, sekä s. v. syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli palvellut erään kodin alihoitajattaren sijaisena. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen P. Paldanius oikeutettiin [2]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1921 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1923 syyskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana.

Kansanlastentarhain kanslia-apulainen E. Kuusela oikeutettiin [3]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi aika tammikuun 1 p:stä 1921 samaan päivään vuonna 1925, jolloin hän oli hoitanut tehtäviään kansliassa tilapäisenä apulaisena, sekä saamaan ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta helmikuun 1 p:stä lähtien.

Kaasulaitoksen johtotyöosaston neuvoja E. Ahlstedt oikeutettiin [4]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1925 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli hoitanut tointaan tilapäisenä apulaisena, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava hänelle tammikuun 1 p:stä 1929.

Kaasulaitoksen konttoriapulaiset Hj. Kruskopf, T. Högberg ja G. Maconi oikeutettiin [5]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi apulainen Kruskopf vuoden 1918 syyskuun 25 p:n ja vuoden 1920 maaliskuun 1 p:n välinen aika, apulainen Högberg vuoden 1918 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1922 tammikuun 1 p:n välinen aika ja apulainen Maconi vuoden 1927 syyskuun 26 p:n ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, mitkä ajat he ennen nimitystään asianomaisten toimiensa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niihin kuuluvia tehtäviä virkaatoimittavina tai ylimääräisinä apulaisina. Kahden ensiksi mainitun tuli saada kolmas ikäkorotuksensa kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kaasulaitoksen Sörnäisten tehdaskonttorin konttoriapulainen E. Wessel oikeutettiin [6]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jonka hän oli ollut laitoksen palveluksessa, eli vuoden 1925 marraskuun 1 p:stä lähtien, vaikkakin hän mainitusta ajankohdasta tammikuun 1 p:ään 1927 oli palvellut tilapäisenä apulaisena. Ensimmäinen ikäkorotus oli maksettava tammikuun 1 p:stä 1929 lähtien.

Kaasulaitoksen aliputkimestari K. Blomqvist oikeutettiin [7]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 lokakuun 6 p:n

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 19 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 59 §. — [3]) S:n 13 p. maalisk. 24 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 24 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 31 § ja 4 p. syysk. 17 §. — [6]) S:n 23 p. tammik. 23 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 53 §.

ja vuoden 1929 tammikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään toimensa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä ylimääräisenä. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli suoritettava hänelle lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Satamakannantakonttorin veloittaja A. Källroos oikeutettiin [1]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1925 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1929 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli virkaatoimittavana hoitanut tointaan, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle toukokuun 1 p:stä lukien.

Sähkölaitoksen kirjanpitäjä K. Björkman oikeutettiin [2]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1918 elokuun 1 p:n ja vuoden 1922 joulukuun 15 p:n välinen aika, jolloin hän sopimuspalkoin oli toiminut kaupungin halkokonttorin kirjanpitäjänä. Kolmas ikäkorotus oli maksettava hänelle lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer oikeutettiin [3]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välinen sekä vuoden 1926 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään johtajantoimen vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä määräyksen nojalla.

Puhtaanapitolaitoksen tarkastaja K. G. Andersson oikeutettiin [4]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1926 kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välinen sekä vuoden 1926 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1927 elokuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli hoitanut tointaan virkaatoimittavana, kuitenkin siten, että hän saisi ensimmäisen ikäkorotuksen syyskuun 1 p:stä lukien.

Evättyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia. Satamakannantakonttorin veloittaja E. Candolin, joka tammikuun 1 p:stä 1928 huhtikuun 1 p:ään 1929 oli hoitanut tointaan viransijaisena, oli anonut, että tämä aika luettaisiin ikäkorotukseen oikeuttavaksi palvelusajaksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei hänen anomuksensa tällä kertaa aiheuttaisi toimenpidettä, koska kysymys oli pantu vireille liian aikaisin katsoen siihen, että hän siinä tapauksessa, että anomukseen myönnyttäisiin, saisi ensimmäisen ikäkorotuksensa vasta vuonna 1931.

Haaraosastonjohtaja H. Wallénin samaa tarkoittavan anomuksen kaupunginvaltuusto niinikään jätti [5]) ottamatta huomioon, koska neiti Wallén vasta tammikuun 1 p:nä 1928 määrättiin virkaatoimittavana hoitamaan sitä virkaa, jonka vakinaiseksi haltijaksi hän tuli helmikuun 1 p:nä 1929, ja anottu ikäkorotus siis tulisi maksettavaksi vasta vuonna 1931.

Kivelän sairaalan osastonhoitajatar I. Ahlholm, joka lokakuun 15 p:stä 1922 toukokuun 20 p:ään 1924 oli ollut osastonhoitajattarena Humaliston sairaalassa ja toukokuun 20 p:stä 1924 toukokuun 1 p:ään 1925 toiminut saman sairaalan ylihoitajattaren sijaisena, anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi edellä mainitun viransijaisuusajan, mutta koska hänelle viimeksi mainitusta päivästä lukien oli myönnetty anomansa virkaero ja hän vasta neljä vuotta myöhemmin tuli jälleen kaupungin palvelukseen, kaupunginvaltuusto ei katsonut [6]) olevan syytä myöntyä hänen anomukseensa.

---

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 32 §. — [2]) S:n 23 p. tammik. 25 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 20 §. — [4]) S:n 4 p. syysk. 16 §. — [5]) S:n 17 p. huhtik. 27 §. — [6]) S:n 4 p. syysk. 41 §.

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) tuberkuloosisairaalan ylihoitajattaren T. Jalon anomuksen saada lukea ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi sen ajan, jonka hän ennen tuloaan kaupungin toimeen oli hoitanut samanlaisia toimia yksityisissä ja valtion sairaaloissa.

Suomenkielisten kansakoulujen lääkäri A. Ruotsalainen anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi sen yhteensä yhdeksän kuukauden ajan vuosina 1912 ja 1913, jolloin hän oli ollut kaupungin kansakoulujen virkaatoimittavana lääkärinä, mutta kaupunginvaltuusto päätti [2]) evätä hänen anomuksensa, koska hakija vasta vuonna 1927 oli nimitetty koulujen vakinaiseksi lääkäriksi oltuaan 14 vuotta poissa kaupungin palveluksesta.

Kaasulaitoksen konttoriapulainen G. Maconi anoi saada lukea ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1909 marraskuun 22 p:n ja vuoden 1916 huhtikuun 1 p:n sekä vuoden 1917 joulukuun 7 p:n ja vuoden 1918 helmikuun 7 p:n väliset ajat, mutta koska hakija viimeksi mainittuna päivänä erottuaan vasta syyskuun 26 p:nä 1927 palasi kaupungin palvelukseen ja tätä palvelusajan keskeytystä pidettiin liian pitkäaikaisena, valtuusto päätti [3]) evätä hänen anomuksensa.

Sähkölaitoksen avustavan kassanhoitajattaren A. Åbergin anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, jonka hän ennen nimitystään avustavaksi kassanhoitajaksi oli toiminut konttoriapulaisena laitoksessa, kaupunginvaltuusto epäsi [4]), koska viranpitäjällä voimassa olevien määräysten mukaisesti oli oikeus ikäkorotukseen ainoastaan samassa palkkaluokassa palveltujen virkavuosien perusteella.

Kaupungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuuston toimeksiannosta [5]) rahatoimikamari oli ottanut harkittavakseen kysymyksen kaupungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden yleisestä korottamisesta ja asettanut valiokunnan sitä valmistelemaan. Sittemmin antamassaan mietinnössä [6]) tämä esitti yksityiskohtaisen ehdotuksen palkkiomääriksi, joita arvioitaessa oli otettu huomioon asianomaisen hallituksen y. m. jäsenten suoritettavana olevan työn määrä ja laatu, siihen menevä aika sekä hallituksen y. m. alaisten laitosten tärkeys ja suuruus samoinkuin heiltä vaadittava asiantuntemus, kuitenkin siten, että valiokunta ei ollut katsonut voivansa ehdottaa suurempaa erikoisasiantuntemusta edustaville jäsenille samasta luottamustoimesta suurempaa palkkiota kuin muille jäsenille. Valiokunnan ehdotus erosi aikaisemmin voimassa olleista määräyksistä sikäli, että varapuheenjohtajille oli merkitty erikoiset palkkiot sekä että viranpitäjille ja itseoikeutetuille jäsenille ehdotettiin maksettavaksi palkkio virka-ajan jälkeen pidetyistä valiokunnan kokouksista siitä huolimatta, mikä viranomainen komitean tai valiokunnan oli asettanut. Rahatoimikamari yhtyi valiokunnan ehdotukseen siten muutettuna, että kamarin jäsenten palkkio ehdotettiin korotettavaksi 150 markkaan kamarin vakinaiselta kokoukselta sekä 100 markkaan ylimääräiseltä ja jaoston kokoukselta, minkä ohessa kamari ehdotti, että palkkiot maksettaisiin vuosineljänneksittäin, koska korvauksen saaminen suoritetusta työstä muuten kohtuuttomasti viivästyi, varsinkin jos komitean tehtävä oli pitkäaikaista laatua.

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 34 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 35 §. — [3]) S:n 3 p. huhtik. 8 §. — [4]) S:n 3 p. huhtik. 10 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 91. — [6]) Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

Valiokunnan laatima palkkioehdotus ei koskenut kaupunginvaltuuston asettamia valiokuntia ja komiteoja, joiden palkkiot valtuusto itse sai määrätä, ei myöskään holhouslautakunnan palkkioita, jotka olivat laissa määrätyt. Edelleen kamari oli sitä mieltä, että taksoitus- ja tutkijalautakuntain ja kunnallisten vaalilautakuntain sekä vuositilintarkastajain, kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain, kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten ja kaupunginkassan tarkastusmiesten palkkiot oli jätettävä kyseisen uudestaanjärjestelyn ulkopuolelle ja määrättävä in casu.

Myöntyen rahatoimikamarin esittämään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä edellä mainitun valiokunnan sekä hallitusten y. m. toimielinten samoinkuin komiteain ja valiokuntain puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja jäsenille että komiteoihin ja valiokuntiin kuuluville toimielinten itseoikeutetuille ja viranpitäjäjäsenille samoinkuin myös rahatoimikamarin kamarin jäsenille ehdottamat uudet palkkiot sekä määrätä, että ne tulisivat voimaan heinäkuun 1 p:nä ja että kaikki palkkiot sen jälkeen suoritettaisiin vuosineljänneksittäin [2]). Kaupunginvaltuuston pysyväisten ja tilapäisten valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain ja jäsenten palkkio korotettiin samalla edellisten 150 markkaan ja jälkimmäisten 75 markkaan kokoukselta mainitusta ajankohdasta lukien. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [1]) edellä mainitun päätöksensä täytäntöönpanemiseksi tarvittavan 120,000 markan suuruisen määrärahan.

Raastuvanoikeuden puheenjohtajain palkkiot. Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) yhteisen raastuvanoikeuden uudistetun anomuksen raastuvanoikeuden puheenjohtajain palkkioiden korottamisesta 12,000 markkaan.

Kapunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti [4]) kaupunginvaltuutetuille valtuutetun tehtävästä vuonna 1929 suoritettavan korvauksen 75 markaksi ja puheenjohtajan palkkion 150 markaksi kokoukselta.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan viranpitäjäin palkkiot vuodelta 1928 vahvistettaisiin yhteensä 8,700 markaksi, mikä määrä vuoden 1928 menosäännön mukaisesti oli heille maksettu. Maaherra hyväksyi [6]) tämän esityksen helmikuun 14 p:nä.

Työväenopistojen puheenjohtajaneuvoston sihteerin palkkio vahvistettiin [7]) 200 markaksi kokoukselta.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin palkkio. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut, että hallituksen sihteerintoimi, joka oli sivutoimi, muutettaisiin 15 palkkaluokkaan kuuluvaksi vakinaiseksi viraksi, ja rahatoimikamari oli tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa pitänyt sitä varsin hyvin perusteltuna, koska ehdotettu uudistus tarkoitti erilaisten pienten sihteerintehtävien siirtämistä rakennuskonttorin teknillisiltä päälliköiltä näihin tehtäviin perehtyneelle virkamiehelle, jolloin ensin mainitut voisivat omistaa enemmän aikaa päätehtävälleen, teknillisten asiain hoidolle. Kuitenkaan ei kamarin mielestä ollut perustettava uutta vakinaista virkaa, ennenkuin vireillä oleva kysymys rakennuskonttorin uudestaanjärjestämisestä oli ratkaistu. Kamarin käsitykseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti [8]), että kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin palkkio syyskuun 1 p:stä

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 34 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 44. — [3]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 9 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 72. — [4]) Valt. pyötäk. 23 p. tammik. 40 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 41 §. — [6]) S:n 13 p. maalisk. 2 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 12 §. — [8]) S:n 12 p. kesäk. 21 §.

korotettaisiin 15 palkkaluokan mukaista palkkaa vastaavaan määrään, ja myönsi tätä tarkoitusta varten Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 16,000 markan lisämäärärahan.

Vuositilintarkastajain palkkionkorotus. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) vuoden 1930 alusta korottaa vuositilintarkastajain palkkiot puheenjohtajan 2,000 markasta 4,000 markkaan ja jäsenten 1,500 markasta 2,500 markkaan sekä lisätä vuoden 1930 menosääntöehdotukseen mainittuja palkkioita varten merkittyyn määrärahaan tarvittavan määrän, 13,000 markkaa.

Taksoitus- ja tutkijalautakuntain jäsenten palkkionkorotus. Edelleen valtuusto päätti [2]) korottaa taksoituslautakunnan osastonpuheenjohtajain palkkiot 75 markasta 100 markkaan kokoukselta ja taksoitus- ja tutkijalautakuntain jäsenten palkkiot 50 markasta 75 markkaan kokoukselta lukien tammikuun 1 p:stä 1930 samalla määräten, että kyseiset palkkiot oli maksettava vuosineljänneksittäin.

Evätty palkkionkorotusanomus. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat olivat anoneet palkkioittensa korottamista, puheenjohtaja 1,400 markasta 2,400 markkaan ja jäsenet 1,000 markasta 2,000 markkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [3]) olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Lisäys kaupunginvaltuuston tarverahamäärärahaan. Vuoden menosääntöön kaupunginvaltuuston tarverahoiksi merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, osaksi koska painatuskustannukset olivat lisääntyneet, osaksi koska erinäisiä edustus- ja matkakustannuksia ei ollut otettu huomioon talousarviota laadittaessa. Vajauksen peittämiseksi kaupunginvaltuusto myönsi [4]) vuoden tilierotuksesta 30,000 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha ensimmäiselle kaupunginvoudille. Koska menosääntöön ensimmäisen kaupunginvoudin lainopillisen apulaisen palkkaamista varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi [5]) siihen 15,000 markan lisäyksen suoritettavaksi Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin määrärahat. Koska rahatoimikamarin vuoden 1928 menosäännön painatuskustannusmääräraha oli liian niukka, oikeutettiin [6]) kamari ylittämään sitä 135,000 markkaa.

Vuoden 1928 yleisiä töitä varten myönnetyt rahatoimikamarin käyttövarat osoittivat vajausta 66,711: 14 markkaa, ja kaupunginvaltuusto päätti [7]) kamarin anomuksesta suostua niiden ylittämiseen mainitulla määrällä.

Erikoiskoneiden osto rahatoimikonttoriin. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä rahatoimikamari lausui, että taksoitukseen ja veronkantoon liittyvä konttorityö ehdottomasti oli koneellistettava ja uudenaikaistettava, jotta lakkaamatta lisääntyvät kustannukset saataisiin vähenemään ja työ samalla nopeammin suoritetuksi. Sopivilla koneilla voitaisiin veroluettelot, veroliput ja kirkkokonttorille menevät jäljennökset kirjoittaa ja laskea yhteen kaikki yhdellä kertaa. Yksin kunnallisverotuksen osalta tämä merkitsisi 100,000 markan vuotuista säästöä, mihin tulisi lisäksi 50,000 markkaa, jos koneellistaminen ulotettaisiin myöskin tulo- ja omaisuusverotukseen. Koneellistamisesta olisi lisäksi se hyöty, että veroliput voitaisiin jakaa jo ennen veroluettelojen asettamista nähtäväksi ja verovelvolliset siten hyvissä ajoin saisivat tiedon heille pantujen veroäyrien määrästä. Kamarin esityksestä

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 8 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 40 §. — [3]) S:n 2 p. lokak. 18 §. — [4]) S:n 11 p. jouluk. 9 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 16 §. — [6]) S:n 23 p. tammik. 16 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 15 §.

kaupunginvaltuusto päätti [1]) merkitä vuoden 1930 talousarvioon 363,000 markan määrärahan joidenkin erikoiskoneiden ostamista varten rahatoimikamarin veronkanto-osastolle sekä oikeuttaa konttorin nostamaan tämän rahamäärän ennakolta kuluvan vuoden aikana.

Lisämääräraha verotusvalmistelukunnalle. Verotusvalmistelukunnalle myönnettiin [2]) vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatima 90,000 markan lisäys valmistelukunnan kuluvan vuoden menosääntöön tilapäisten työvoimain palkkaamiseksi merkittyyn määrärahaan.

Valtionrautateiden satamaratakonttorin vuokra. Vuoden 1928 menosääntöön merkitty Helsingin makasiiniosakeyhtiön talossa Katajanokalla olevan valtionrautateiden satamaratakonttorin [3]) vuokramääräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, minkä vuoksi rahatoimikamari oli sallinut, että mainittua määrärahaa ylitettiin 46,321: 30 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän toimenpiteen [4]).

Satamahallinto oikeutettiin [5]) ylittämään vuoden 1928 menosääntöön merkittyjä määrahojaan yhteensä 117,000 markkaa, nimittäin talviliikenteen ylläpitämismääräraha 50,000 markkaa, satamakannantakonttorin kaluston korjausmääräraha 18,000 markkaa ja mainitun konttorin lämmitys- ja valaistusmääräraha 49,000 markkaa.

Vuoden 1928 talousarviossa ollut kaupungin satamanosturien määräraha oli osoittautunut liian niukaksi, koska nostureita oli käytetty tuntuvasti enemmän kuin talousarviota laadittaessa oli voitu edellyttää, minkä vuoksi rahatoimikamari oli oikeuttanut satamahallituksen ylittämään kyseistä määrärahaa 104,989: 05 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) tämän toimenpiteen.

Lisämääräraha rakennustarkastuskonttorille. Koska rakennustarkastuskonttorin kuluvan vuoden menosääntöön tilapäisiä työvoimia varten merkitty määräraha oli riittämätön yhä vilkkaana jatkuvan rakennustoiminnan johdosta, kaupunginvaltuusto myönsi [7]) sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 24,000 markan määrärahan, jolla konttoriin palkattaisiin yksi insinööri kolmeksi, yksi insinööri kahdeksi ja yksi insinööri yhdeksi kuukaudeksi.

Ammattioppilaslautakunta oikeutettiin [5]) ylittämään vuoden 1928 talousarviossa olevaa tarverahamäärärahaansa, joka oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, 8,000 markkaa.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin poliisimestarin anomuksista, että poliisilaitokselle myönnettäisiin tarpeen vaatima 35,000 markan suuruinen määräraha vielä viiden hevosen ostamiseen, mikä hänen mielestään oli tarpeellista kaupungin ja sen ympäristöjen järjestyksen turvaamiseksi; 70,000 markan lisämääräraha poliisilaitoksen moottoriveneiden, autojen ja moottoripyöräin korjauksiin; 29,250 markkaa viiden kirjoituskoneen ostamiseen; 35,000 markkaa sukelluspuvun hankkimiseen sukeltajalle, jonka tuli etsiä mereen upotettuja spriivarastoja sekä naarata hukkuneita henkilöitä; sekä 172,450 markkaa lisäystä erinäisiin poliisilaitoksen kuluvan vuoden menosäännössä oleviin määrärahoihin; ja kaupunginvaltuusto päätti [8]) antamas-

---

[1]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 12 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 27 §. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 181. — [4]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 6 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 16 §. — [6]) S:n 27 p. helmik. 11 §. — [7]) S:n 23 p. lokak. 21 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 5 §, 22 p. toukok. 4 ja 8 §, 4 p. syysk. 9 § ja 11 p. jouluk. 21 §.

saan vastauksessa ehdottaa, että anomuksiin myönnyttäisiin, sekä kaupungin puolesta sitoutua suorittamaan $^2/_7$ mainituista kustannuksista.

Määrärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [1]) ylittämään vuoden 1928 talousarvioon kulkutautien vastustamiseksi merkittyä määrärahaa, jonka tulirokon huomattava leveneminen mainittuna vuonna oli tehnyt riittämättömäksi, 29,000 markkaa.

Kuluvan vuoden menosäännön vastaava määräraha ei myöskään riittänyt tarkoitukseensa, samaten kaupungissa raivonneen ankaran tulirokkoepidemian takia. Kaupunginvaltuusto myönsi siihen senvuoksi tarpeelliset lisäykset, 60,000 markkaa [2]) sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan ja 25,000 markkaa [3]) vuoden tilierotuksesta.

Viimeksi mainituista varoista valtuusto myönsi [3]) terveydenhoitolautakunnalle vielä lisämäärärahoja yhteensä 44,500 markkaa, siitä 2,500 markkaa lautakunnan tarverahoihin, 15,000 markkaa lääkäri- ja yöpäivystystä varten, 1,000 markkaa maidontarkastamon tilapäisiä työvoimia varten, 3,000 markkaa lihantarkastamon siivousta ja pesua varten, 1,000 markkaa kunnallisen hammaspoliklinikan tarverahoihin ja 22,000 markkaa veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle, sekä Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 8,000 markan lisäyksen terveydenhoitolautakunnan vuoden 1929 automatka- ja päivärahamäärärahaan.

Koneiden ja kojeiden osto Marian sairaalaan. Pääluokassa Sairaanhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 80,000 markan suuruisen määrärahan uuden sterilisaattorin ostamiseksi Marian sairaalaan, koska vanha sterilisaattori oli todettu niin huonoksi, ettei sitä enää kannattanut korjata, sekä 73,430 markkaa tarpeellisten kojeiden ja koneiden ostamiseksi sairaalan sisätautien osaston laboratorioon.

Sairaidenkuljetusauton osto. Koska toinen kulkutautisairaalan sairaidenkuljetusautoista oli vanha ja epämukava ja sairaalahallitus senvuoksi oli lausunut toivomuksen, että se hylättäisiin henkilöautona ja sitä käytettäisiin taudin saastuttamien vaatteiden y. m. tavaran kuljettamiseen sairaalan desinfioimislaitokseen, kaupunginvaltuusto päätti [5]), että sairaalaan hankittaisiin uusi sairaidenkuljetusauto ja tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha, 105,000 markkaa, merkittäisiin vuoden 1930 menosääntöön.

Sairaanhoitomäärärahain ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa kaupungin sairaalain hallituksen ylittää erinäisiä vuoden 1928 menosääntöön merkittyjä kulkutautisairaalan määrärahoja yhteensä 89,000 markkaa, mitkä lisäkustannukset oli aiheuttanut kaupungissa raivonnut tulirokkoepidemia, ja Kivelän sairaalan lämpömäärärahaa 15,000 markkaa sen johdosta, että sairaalan sen omaa sahalaitosta korjattaessa oli ollut pakko ostaa sahattuja ja pilkottuja halkoja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) kamarin toimenpiteen.

Lisämäärärahoja sairaaloille. Koska erinäiset vuoden menosääntöön kaupungin sairaalain tarpeisiin merkityt määrärahat olivat riittämättömät, kaupunginvaltuusto myönsi [7]) vuoden tilierotuksesta lisämäärärahoja yhteensä 1,166,500 markkaa, siitä 244,000 markkaa Marian sairaalalle, 872,000 markkaa kulkutautisairaalalle ja 50,000 markkaa Kivelän sairaalalle.

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 16 §. — [2]) S:n 4 p. syysk. 20 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 45 § ja 2 p. lokak. 12 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 19 § ja 23 p. lokak. 20 §; ks. myös tätä kert. s. 39. — [5]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 29 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 17 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 42 §.

Lisämääräraha parantolahoidon kustantamiseksi. Kuluvan vuoden menosääntöön merkitty parantolahoidon määräraha osoittautui riittämättömäksi tarkoitukseensa, pääasiallisesti koska uusi tuberkuloosisairaala voi aloittaa toimintansa myöhemmin kuin talousarviota laadittaessa oli edellytetty. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) senvuoksi vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 220,000 markan lisämäärärahan.

Lisämäärärahoja sairaanhoitajatarkoululle. Kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti, että sairaanhoitajatarkoulun kuluvan vuoden talousarvion opetusmäärärahaa arvioitaessa oli opettajille suoritettava tuntipalkkio laskettu 60 markaksi, mutta että hallituksen oli ollut pakko maksaa tunnilta palkkiota 75 markasta 150 markkaan, jolloin seurauksena oli ollut, ettei mainittu määräraha riittänyt tarkoitukseensa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) tarpeen vaatiman 31,950 markan suuruisen määrärahan suoritettavaksi pääluokassa Sairaanhoito olevista kamarin käyttövaroista.

Sairaanhoitajatarkoululle, joka kertomusvuonna oli muuttanut uuteen huoneistoon, oli tämän johdosta aiheutunut erinäisiä muutto- ja siivouskustannuksia, joiden vuoksi koulun vuoden menosääntöön merkitty sekalaisten menojen määräraha kävi riittämättömäksi. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) sen johdosta vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 3,000 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha köyhäinhoitotarkoituksiin. Koska kuluvan vuoden menosääntöön otetut köyhäinhoitolautakunnan tarverahat eivät riittäneet tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto myönsi [4]) lautakunnalle pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan 10,000 markan lisämäärärahan.

Myöskin suoranaisten avustusten määrärahan osoittauduttua riittämättömäksi tarkoitukseensa sen johdosta, että lautakunnan avunsaajain lukumäärä oli tuntuvasti lisääntynyt kaupungissa vallitsevan työttömyyden sekä kunnalliskodissa ja työlaitoksessa vallitsevan tilanpuutteen johdosta, valtuusto päätti [5]) myöntää lautakunnalle tarpeen vaatiman lisämäärärahan, 3,250,000 markkaa, mistä 809,500 markkaa otettaisiin pääluokassa Köyhäinhoito olevista valtuuston käyttövaroista ja 2,440,500 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Köyhäinhoitolautakunnan esitettyä, että kunnalliskotiin perustettaisiin kolme 3 palkkaluokkaan kuuluvaa yöhoitajattarentointa, jotta kodin vanhat ja sairaat hoidokit yölläkin voisivat saada tarvitsemaansa hoitoa, mutta rahatoimikamarin tämän johdosta lausuttua, että suuri määrä kunnalliskodissa hoidettuja henkilöitä heti kun se kävi mahdolliseksi siirrettäisiin sairaaloihin, joten yöhoitajattarien tarve oli tilapäistä laatua, kaupunginvaltuusto päätti [6]) pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan myöntää 40,500 markan määrärahan kolmen tilapäisen yöhoitajattaren palkkaamiseksi kunnalliskotiin kuluvan vuoden ajaksi huhtikuun 1 p:stä lukien.

Lisämäärärahoja lastensuojelulautakunnalle. Kaupunginvaltuusto myönsi [7]) pääluokassa Lastensuojelutoiminta olevista käyttövaroistaan tarpeellisen 8,000 markan suuruisen lisäyksen vuoden menosäännössä olevaan lastensuojelulautakunnan tarverahamäärärahaan samoinkuin 1,000 markan lisäyksen lautakunnan kansliahuoneiston siivousmäärärahaan.

Määräraha koulukodeille: Koska lasten lähettäminen koulukodeista Helsingin kunnalliseen hammaspoliklinikkaan saamaan tarpeelliseksi havaittua hampaidenhoitoa oli tuottanut vaikeuksia, kaupunginvaltuusto päätti [8])

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 26 §. — [2]) S:n 13 p. marrask. 15 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 42 §. — [4]) S:n 4 p. syysk. 26 §. — [5]) S:n 23 p. lokak. 29 § ja 11 p. jouluk. 78 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 26 §. — [7]) S:n 23 p. lokak. 30 §. — [8]) S:n 6 p. helmik. 27 §.

myöntää Lastensuojelutoiminta-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 11,609: 75 markkaa hampaidenkorjausvälineiden hankkimiseksi koteihin, joissa poliklinikan lääkärit sittemmin voisivat tarpeen mukaan hoitaa lasten hampaita.

Määräraha Ryttylän tilalle. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön 16,200 markan määrärahan uuden muonamiehen palkkaamiseksi mainitulle tilalle, jonka työvoimien lisääminen oli välttämätöntä sen jälkeen kun siihen oli yhdistetty [2]) Siltalan talon maat.

Määrärahoja kansakouluille. Pääluokassa Opetus- ja sivistyslaitokset olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [3]) 70,000 markan määrärahan VIII luokkien ylläpitämiseksi syyslukukaudella suomenkielisissä kansakouluissa sekä 80,000 markkaa lisäykseksi kuluvan vuoden menosäännössä olevaan mainittujen koulujen sairaslomasijaisten palkkausmäärärahaan.

Vahtimestarin palkkaamiseksi Käpylän uuteen kansakouluun kuluvaksi vuodeksi elokuun 1 p:stä lukien kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 8,500 markan määrärahan suoritettavaksi talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Lisämääräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Rinnakkaisluokan ylläpitämiseksi valmistavan poikain ammattikoulun puutyöosastolla kaupunginvaltuusto myönsi [5]) 8,550 markan määrärahan pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan.

Lisämääräraha kansanlastentarhoille. Koska kuluvan vuoden menosääntöön kansanlastentarhain opettajattarien ja palveluskunnan sijaisten palkkaamista varten merkitty määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi [6]) siihen vuoden tilierotuksesta tarpeellisen 20,000 markan lisäyksen.

Määräraha lastenseimelle. Pääluokkaan Opetuslaitokset merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [7]) kansanlastentarhain johtokunnalle 40,000 markan määrärahan Vallilaan perustettavan lastenseimen perustamiskustannusten suorittamiseksi sekä 30,000 markkaa seimen ylläpitokustannuksiin kuluvana vuonna. Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto velvoitettiin, kunnes kysymys lastenseimien kunnallistamisesta oli ratkaistu, talousarvioehdotusta laatiessaan merkitsemään siihen mainitun seimen perustamista, hoitoa ja huoneiston vuokraa varten tarvittavat määrärahat.

Määräraha kaupunginkirjastolle. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) merkitä vuoden 1930 talousarvioon Pasilaan perustettavaa uutta kaupunginkirjaston haaraosastoa varten 138,000 markan määrärahan, josta 75,000 markkaa perustamiskustannuksiin ja loput ylläpitokustannuksiin kesäkuun 1 p:nä —joulukuun 31 p:nä 1930.

Määräraha sähkölaitokselle. Kaupunginvaltuusto myönsi [9]) luvussa Lisäyksiä palkkamenoihin olevista käyttövaroistaan 20,900 markkaa vanhemman toimistoapulaisen palkkaamiseksi sähkölaitoksen mittaritoimistoon.

Teknillisten laitosten määrärahain ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa vesijohtolaitoksen 223,000 markalla, kaasulaitoksen 598,000 markalla ja sähkölaitoksen 310,000 markalla ylittää erinäisiä vuoden 1928

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 17 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 12. — [3]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 46 § ja 2 p. lokak. 16 §. — [4]) S:n 4 p. syysk. 42 §. — [5]) S:n 27 p. marrask. 10 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 26 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 10 §. — [8]) S:n 27 p. marrask. 12 §; ks. myös tätä kert. s. 109 ja 133. — [9]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 18 §.

talousarvion määrärahoja, jotka olivat käyneet riittämättömiksi osin vuoden varrella toimeenpannun palkkajärjestelyn takia, osin kaupungissa vallitsevan vilkkaan rakennustoiminnan aiheuttaman työn lisääntymisen johdosta, ja kamarin esityksestä valtuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen.

Lisämääräraha kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [2]) tarpeellisen 30,000 markan suuruisen lisäyksen kertomusvuoden menosäännössä olevaan kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahamäärärahaan.

Lisämääräraha yleisiä töitä varten. Koska olosuhteet talvella olivat olleet erikoisen suotuisat pohjatutkimusten suorittamista varten, näitä töitä oli suoritettu tavallista enemmän, osaksi Herttoniemeen suunnitellun öljysataman, osaksi Sörnäisten niemekkeen ja Kulosaaren välisen sillan rakentamisen valmistelemiseksi. Tämän johdosta oli kertomusvuoden menosääntöön kaupungin satamissa suoritettavia mittauksia ja tutkimuksia varten merkitty määräraha käynyt riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto myönsi [3]) tarpeen vaatiman lisämäärärahan, 40,000 markkaa, käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta.

Työkoneiden osto rakennuskonttorille. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua rahatoimikamarille, että rakennuskonttorin katuosasto tarvitsi kaksi liikkuvaa nosturia ja kaksi kompressorilaitetta käytettäväksi niissä maa- ja louhimistöissä, jotka aiheutuivat vesijohdon uusimisesta Eläintarhan portin ja kansallismuseon väliltä, kamari, joka oli pitänyt erinomaisen tärkeänä, että mainitut johtotyöt suoritettiin nopeasti, ja muutenkin suotavana, että rakennuskonttorin koneellisia työvälineitä lisättiin, oli oikeuttanut hallituksen hankkimaan mainitut laitteet ja myöntänyt tähän tarkoitukseen tarvittavat varat ennakolta kaupunginkassasta. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän toimenpiteen ja päätti [4]), että vuoden 1930 menosääntöön merkittäisiin 524,000 markan suuruinen määräraha kahden liikkuvan nosturin ja kahden kompressorilaitteen ostamiseksi rakennuskonttorille sekä että tämän määrärahan sai käyttää ennakolta kuluvana vuonna.

Vuoden 1928 talousarvion määräraha täytemaan vastaanottoa varten rannoille oli osoittautunut liian niukaksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto oikeutti [5]) kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään sitä 200,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen valtuuttaminen ylittämään eräitä määrärahoja. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ylittämään vuoden 1928 menosääntöön merkittyä lämmitysjohtojen kunnossapitomäärärahaa 24,750 markkaa sen käytyä riittämättömäksi sen johdosta, että eräs Katajanokan pakkahuoneessa oleva höyrykattila oli särkynyt ja sen sijaan oli hankittava uusi [6]); vuoden 1928 menosääntöön merkittyä kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoainemäärärahaa 10,000 markkaa sen käytyä riittämättömäksi sen johdosta, että puutarhaan oli rakennettu uusi kasvikellari ja kasvihuone [7]); sekä vuoden 1928 menosääntöön lumenajoa varten kaupungin taloista merkittyä määrärahaa 25,903: 63 markkaa [8]).

---

[1]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 11 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 23 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 24 §. — [4]) S:n 17 p. huhtik. 11 §. — [5]) S:n 27 p. helmik. 10 §. — [6]) S:n 23 p. tammik. 16 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 19 §. — [8]) S:n 6 p. helmik. 16 §.

Katuvalaistusmäärärahain ylittäminen. Koska rahatoimikamari oli katsonut tarpeelliseksi vuoden 1928 lumettoman ja sen johdosta pimeän syksyn aikana sytyttää katulyhdyt aikaisemmin ja sammuttaa ne myöhemmin sekä lisätä katuvalaistusta erinäisissä paikoissa, mainitun vuoden menosäännön kaasuvalaistusmääräraha oli käynyt riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto päätti [1]) tästä tiedon saatuaan suostua siihen, että mainittua määrärahaa ylitettiin 104,000 markkaa. Sitten kun oli ilmennyt, että myöskin sähkövalaistusmääräraha samasta syystä oli liian niukka, valtuusto myöntyi siihen, että sitä sai ylittää [2]) yhteensä 382,932: 45 markkaa.

Lisämääräraha puhtaanapitolaitokselle. Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto osoitti [3]) 25,000 markkaa lisäykseksi talousarviossa olevaan puhtaanapitolaitoksen autojen vakuutusmäärärahaan.

Maatalouslautakunnan vuoden 1928 talousarviomäärärahat eivät epäsuotuisan kesän johdosta olleet riittäneet tarkoituksiinsa, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut lautakunnan ylittämään niitä enintään 75,225: 50 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen.

Lisämäärärahoja kaupungin maatiloille. Kaupungin maatilain kertomusvuoden talousarviota vahvistettaessa määrärahat arvioitiin edellyttäen, että Viikin latokartano olisi kaupungin hallussa ainoastaan maaliskuun 14 p:ään, jolloin tilan vuokrasopimus päättyi. Sopimus uudistettiin kuitenkin, jolloin oli seurauksena, etteivät talousarvion määrärahat riittäneet tarkoituksiinsa. Kaupunginvaltuusto myönsi [5]) vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 336,500 markan lisämäärärahan.

Lisämääräraha puhelimia varten. Koska kertomusvuoden menosääntöön uusia puhelimia ja puhelinmaksuja varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, osaksi koska kaupungin puhelinjärjestelmän automatisointi oli aiheuttanut kustannuksia, osaksi koska oli tullut lisäksi eräitä suuria uudislaitteita, kuten tuberkuloosisairaala, autoasemia y. m., kaupunginvaltuusto myönsi [6]) tarpeen vaatiman 100,000 markan lisäyksen otettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Kaupungin historiaa koskeva aineisto. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) lunastaa leskirouva H. Hartmanilta hänen edesmenneen miehensä arkistonhoitaja T. Hartmanin Helsingin kaupungin historian kirjoittamista varten keräämän aineiston ja myönsi tähän tarvittavan määrärahan, 50,000 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Tilastokonttorille annettiin tehtäväksi ottaa kokoelma haltuunsa.

Määräraha stadionin sijoittamista koskevan aatekilpailun järjestämiseksi. Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti [8]) varata erään Eläintarhan alueen stadionlaitoksen paikaksi, valtuusto päätti merkitä vuoden 1930 menosääntöön 100,000 markan määrärahan aatekilpailun järjestämiseksi sopivimman paikan löytämistä varten itse stadionrakennukselle [9]).

Määrärahoja komiteatöitä varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti [10]) tarpeen vaatiman 60,000 markan suuruisen lisäyksen siihen määrärahaan, joka vuonna 1928 myönnettiin [11]) joulukuun 9 p:nä 1927 annetun, kaupunkien kunnallislain muuttamista koskevan lain edellyttämää Helsingin kunnallishallinnon uudistamista koskevaa ehdotusta laatimaan asetetulle komitealle.

---

[1]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 16 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 15 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 31 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 44 §. — [5]) S:n 23 p. lokak. 15 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 25 §. — [7]) S:n 4 p. syysk. 55 §. — [8]) Ks. tätä kert. s. 21. — [9]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 54 §. — [10]) S:n 13 p. maalisk. 26 §. — [11]) Ks. v:n 1928 kert. s. 79.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) merkitä vuoden 1930 menosääntöön 50,000 markan määrärahan kaupungin ja valtion yhteisen sairaalakomitean menojen suorittamiseksi. Valtioneuvosto oli myöntänyt samaan tarkoitukseen yhtä suuren määrän.

Helsingin—Risteen rautatiehanketta varten asetetulle toimikunnalle myönnettiin [2]) anomuksesta 30,000 markan avustus Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Matka-apurahat. Niiden henkilöiden matkakustannusten peittämiseksi, jotka kaupungin edustajina tulivat ottamaan osaa Latviaan järjestettävään opintoretkeilyyn, kaupunginvaltuusto myönsi [3]) 12,000 markan määrärahan Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan.

Määräraha eduskuntavaaleja varten. Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 300,000 markan suuruisen määrärahan heinäkuun 1 ja 2 p:nä toimitettavien eduskuntavaalien aiheuttamia kustannuksia varten.

Lisämääräraha kunnallisvaalien keskuslautakunnalle. Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [5]) tarpeen vaatiman 17,464 markan lisäyksen vuoden 1928 menosääntöön vaaleja varten merkittyyn määrärahaan.

Kaupungin jäsenyys yhdistyksissä. Kaupunginvaltuusto päätti [6]), että kaupunki liittyisi jäsenenä Suomen standardisoimistyön edistämisyhdistykseen ja sitoutuisi suorittamaan yhdistykselle 10,000 markan vuosimaksun, mikä meno kuluvalta vuodelta suoritettaisiin Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Lisämäärärahain kirjanpito. Samalla kuin kaupunginvaltuusto myönsi [7]) lisäyksen köyhäinhoitolautakunnan suoranaisten avustusten määrärahaan, valtuusto antoi [8]) rahatoimikamarille tehtäväksi selvitellä, miten talousarvion määrärahoihin myönnettyjen lisäysten kirjanpito oli järjestettävä.

Rahatoimikamarin oikeus yleisiä töitä varten myönnettyjen määrärahain käyttämiseen. Kuluvan vuoden menosääntöä vahvistettaessa myönnettiin »rahatoimikamarin käytettäväksi yleisten töiden hallituksen esityksestä» 1,000,000 markkaa. Kamari, jonka mielestä hallituksen esityksen odottaminen kussakin yksityistapauksessa kuitenkin aiheutti turhaa viivytystä, anoi esittämiinsä syihin viitaten lupaa puheena olevan määrärahan käyttämiseen hallituksen mieltä kuulematta, mihin anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi [9]).

Oikeus määrärahojen siirtämiseen. Rahatoimikamari ilmoitti, ettei Kaisaniemen puiston lammikon ympärille tulevia valaistuslaitteita erinäisistä syistä ollut ehditty saada valmiiksi vuonna 1928, sekä suostuneensa siihen, että tämän johdosta käyttämättä jäänyt 54,300 markan suuruinen määrärahan osa saatiin siirtää vuoteen 1929, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [10]).

Koska rakennuskonttori osaksi syksyllä 1928 vallinneiden kosteiden säiden, osaksi työtarpeiden puutteen y. m. s. vaikeuksien takia ei ollut ehtinyt suorittaa loppuun kaikkia vuoden 1928 talousarvioon merkittyjä töitä, kaupunginvaltuusto päätti [11]), että erinäisistä määrärahoista sen johdosta käyttämättä jääneet rahamäärät, yhteensä 215,004: 74 markkaa, sai siirtää seuraavaan vuoteen.

---

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 24 §; ks. myös tätä kert. s. 34 ja 146. — [2]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 25 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 29 §; ks. myös tätä kert. s. 151. — [4]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 9 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 33 §. — [6]) S:n 12 p. kesäk. 52 §. — [7]) Ks. tätä kert. s. 83. — [8]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 29 §; vrt. v:n 1920 kert. s. 83. — [9]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 32 §. — [10]) S:n 6 p. helmik. 18 §. — [11]) S:n 6 p. helmik. 14 §.

Edelleen kamari oikeutettiin [1]) siirtämään vuoteen 1929 vuoden 1928 menosääntöön kaupungin työntekijäin palkkajärjestelyn aiheuttamia menoja varten samoinkuin puhelinkeskuspöydän hankkimiseksi rahatoimilaitokselle merkityistä määrärahoista käyttämättä jääneet osat.

Työttömyyden lieventämistä tarkoittavia toimenpiteitä. Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan 1,000,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi varsinkin rakennustyöläisten keskuudessa vallitsevan ankaran työttömyyden lieventämiseksi ja myöhemmin lisäksi 1,500,000 markkaa töiden järjestämiseksi työttömille henkilöille.

Pääluokassa Köyhäinhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [3]) köyhäinhoitolautakunnalle 100,000 markan määrärahan jaettavaksi vuokra-avustuksiksi työttömille sekä 50,000 markkaa käytettäväksi ruokaavustusten jakamiseen puutteessa oleville työttömille.

Syksyllä työttömyys uudestaan arveluttavasti lisääntyi, minkä johdosta rahatoimikamari pyysi kaupungin yleisten töiden hallitukselta suunnitelmaa sellaisia ylimääräisiä töitä varten, joihin voitiin ottaa työttömiä henkilöitä. Hallitus olikin täyttänyt tämän tehtävän ja kamari hyväksynyt sen työsuunnitelman. Aikaisemmin myönnettyjä varoja oli käyttämättä 250,000 markkaa, ja kamari ilmoitti, että se aluksi aikoi käyttää nämä hallituksen ehdottamiin hätäaputöihin, mutta voidakseen tarpeen vaatiessa viipymättä toteuttaa työttömyyden torjumista tarkoittavia laajempia suunnitelmiaan tarvitsi lisää varoja käytettäväkseen. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) senvuoksi myöntää rahatoimikamarille 1,500,000 markan määrärahan käytettäväksi hätäaputöiden järjestämiseen kaupungin ruumiillisen työn tekijöille otettavaksi Yleisten töiden pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista. Samaan tarkoitukseen myönnettiin [5]) myöhemmin 75,000 markkaa lisää vuoden tilierotuksesta. Edelleen kaupunginvaltuusto anoi [4]) valtioneuvostolta, että valtion toimesta pantaisiin työttömyyden lieventämiseksi käyntiin sopivia töitä Helsingissä ja sen ympäristössä.

Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi tutkia, miten työnsaantimahdollisuuksia tai muuta apua voitaisiin tarjota työttömille konttoristeille, liikeapulaisille y. m. samassa asemassa oleville henkilöille.

Lokakuun 3 p:nä työväentalossa pidetyssä työttömien kokouksessa nämä päättivät lähettää kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa lausuttiin seuraavat toivomukset:

1) että koska kaupungin työnvälitystoimisto ei täyttänyt tehtäväänsä, tarkan työttömyystilaston aikaansaamista, eri osissa kaupunkia, kuten Käpylässä, Vallilassa, Kalliossa, Töölössä ja Eirassa ainakin muutamina viikon päivinä pidettäisiin avoinna sen haaraosastoja työntekijäin ilmoittautumisen helpottamiseksi;

2) että kaupungin töihin ensi sijassa otettaisiin kaupungissa hengille kirjoitettuja työntekijöitä eikä, kuten oli sattunut, kaupungin ulkopuolella asuvia, hyvin toimeentulevia henkilöitä; että päätetyt työt pantaisiin viipymättä käyntiin mahdollisimman suurin työvoimin ja työntekijäin reaalipalkkaa vähentämättä;

3) että työpäivä lyhennettäisiin kuusituntiseksi reaalipalkan pysyessä muuttumattomana; että urakka- ja ylityöt lopetettaisiin; ettei kaupungin töitä

---

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 12 §. — [2]) S:n 23 p. tammik. 35 § ja 13 p. maalisk. 14 §. — [3]) S:n 13 p. maalisk. 14 §. — [4]) S:n 23 p. lokak. 17 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 38 §.

annettaisi urakoitsijoille, mutta ellei tätä voitu välttää, edellä mainitut toivomukset otettaisiin huomioon;

4) että kaupunki suunnittelisi ja rakennuttaisi tuotantolaitoksia, joissa naisille järjestettäisiin töitä ja maksettaisiin sama palkka kuin vastaavissa yksityisissä työpaikoissa;

5) että kaupunki panisi käyntiin töitä työttömille naisille, kuten jo oli tehty n. s. työtuvissa, ja maksaisi näistä töistä saman palkan kuin muista töistä; sekä

6) että niille työntekijöille, joille ei voitu järjestää työtä, viikottain annettaisiin viikkopalkkaa vastaava suoranainen avustus Helsingin ammatillisen keskusneuvoston ja työttömyystoimikunnan välityksellä.

Rahatoimikamarin ilmoitettua, että työnvälitystoimisto paraikaa valmisteli kysymystä haaraosaston perustamisesta Vallilaan sekä että kaupungin yleisiin töihin otettiin kaikki työntekijät toimiston välityksellä, joka sitäpaitsi osoitti niihin ainoastaan henkilöitä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, kaupunginvaltuusto päätti [1]) edellä mainitun kirjelmän johdosta ainoastaan myöntää vuoden tilierotuksesta 150,000 markkaa ruoka- ja vuokra-avustusten jakamiseen hätää kärsiville työttömille henkilöille sekä korottaa kaupungin avustamilla ammattikursseilla suoritetun tuntipalkan 2: 50 markasta 3 markkaan. Myöhemmin valtuusto myönsi [2]) vuoden tilierotuksesta vielä 150,000 markkaa käytettäväksi edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Työehtosopimukset kaupungin töissä. Rahatoimikamari ilmoitti evänneensä Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusjärjestön anomuksen, että kaupungin ja mainitun järjestön välillä tehtäisiin oheenpannun ehdotuksen mukainen työehtosopimus, samoinkuin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestön anomuksen, että eräiden kaupungin työntekijäin palkkoja korotettaisiin. Ensin mainittu järjestö oli lausunut toivomuksen, että sen esitys siinä tapauksessa, että kamari sen epäsi, alistettaisiin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Sen johdosta rahatoimikamari lähetti molemmat edellä mainitut anomukset kaupunginvaltuustolle, joka kuitenkin niitä käsiteltäessä jätti [3]) asiat kamarin päätösten varaan.

Lakkoon osallistuneiden työntekijäin työsopimuksen irtisanominen. Vtt Luostarinen, Riipinen ja Uusitalo lausuivat tekemässään aloitteessa, että kaikkien niiden kaupungin työntekijäin työsopimukset, jotka olivat osallistuneet Suomen ammattijärjestön marraskuun 16 p:ksi julistamaan lakkoon, oli sanottu irti. Lakon tarkoituksena oli ollut huomion kohdistaminen valtiollisten vankien oloissa vallitseviin epäkohtiin ja vankilain johdon näihin vankeihin soveltamien mielivaltaisten määräysten poistaminen. Koska lakko ei ollut vähimmässäkään määrässä kohdistunut kaupunkia tai sen työehtoja vastaan eikä myöskään ollut aiheuttanut kaupungille vähintäkään vahinkoa, aloitteentekijät anoivat, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria antamaan alaisilleen laitoksille määräyksen niiden työntekijäin irtisanomisen peruuttamisesta, jotka oli sanottu irti sen johdosta, että he olivat ottaneet osaa kyseiseen vastalauselakkoon.

Aloitteen johdosta antamassaan selityksessä rahatoimikamari huomautti, että kamari samaten kuin kaupungin yleisten töiden hallituskin oli ollut sitä mieltä, että niiden kaupungin työntekijäin, jotka olivat jääneet pois työstä ilmoittamatta tai sellaisen ilmoituksen perusteella, jota työnjohto ei ollut hy-

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 17§ ja 27 p. marrask. 1 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 38 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 35 §.

väksynyt, oli katsottava katkaisseen työsuhteensa, joten kaupungilla oli täysi oikeus sanoa heidät irti, niinkuin kamarin mielestä tulikin tapahtua. Niiden työntekijäin lukumäärä, jotka mainittuna päivänä olivat jääneet pois työstä, oli ollut 617 eli 22.1 % kaupungin koko työvoimasta; tästä joukosta oli 480 vakinaisissa ja 137 miestä hätäaputöissä olleita. Näin suurten työntekijäjoukkojen jääminen pois työstä oli kamarin mielestä vallattomuutta, joka ehdottomasti vaati kaupungin taholta ehkäiseviä toimenpiteitä, jos mieli saada hyvä järjestys säilymään työmailla. Varsinkin aikana, jolloin kaupunki suurin uhrauksin järjesti ylimääräisiä töitä hätää kärsiville, työntekijäin menettely oli anteeksiantamatonta. Kamari ei kuitenkaan tahtonut mennä rangaistusta määrätessään niin pitkälle, ettei lakon takia erotettuja työntekijöitä saisi ottaa takaisin työhön, vaan katsoi ainoastaan, että kaupungin ja lakossa olleiden välinen työsuhde oli katsottava katkenneeksi, mikä työntekijöille merkitsi mahdollisten palvelusvuosien perusteella ansaittujen kesäloma- ja sairasapuoikeuksien menetystä. Se merkitsi edelleen sitä, että lakossa olleet työntekijät oli sanottava irti, mutta rakennuskonttori oikeutettava tarpeen vaatiessa uudestaan ottamaan työhön entiset vakinaiset työntekijänsä, kun taas erotetut hätäaputyöntekijät otettaisiin uudestaan työhön työnvälitystoimiston välityksellä, kuten tavallisesti heidän hätätilansa huomioon ottaen. Eräät työnjohtajat olivat oikeuttaneet alaisensa työntekijät jäämään pois työstä, mitä menettelyä rahatoimikamarin mielestä oli tarkasti tutkittava, jotta nämä tapaukset voitaisiin käsitellä yhdenmukaisesti.

Sitten kun rahatoimikamarin edellä selostettu kanta oli ilmoitettu kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja puhtaanapitohallitukselle, nämä olivat ennen marraskuun 24 p:ää sanoneet irti kaikkien lakkoon osallistuneiden työntekijäin työsopimukset, ja lopputili oli maksettu saman kuukauden 30 p:nä. Siten erotettiin 379 vakinaista ja 123 hätäaputyöntekijää. Edellisistä tuli 232 heti otettavaksi takaisin rakennuskonttorin vakinaisiin töihin ja osa muista ylimääräisiin kivitöihin, kun taas hätäaputyöntekijöitä kehoitettiin odottamaan vuoroaan työnvälitystoimistossa.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti, ettei vttn Luostarisen, Riipisen ja Uusitalon ehdotus antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kunnan työntekijäin tuntipalkat. Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusneuvoston anomuksen, että kunnan kaikkien työntekijäin palkkoja korotettaisiin 1 markka tunnilta, kaupunginvaltuusto epäsi [2]) kehoittaen kuitenkin samalla rahatoimikamaria sille työntekijäin palkkojen suhteen myönnetyn valtuuden [3]) nojalla ottamaan harkittavakseen, oliko ottaen huomioon vallitsevat suhdanteet ja vastaavissa yksityisten töissä suoritetut palkat syytä korottaa kaupungin töissä suoritettuja maksimipalkkoja.

Työntekijän oikeus saada palkkaa sairasloman ajalta. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli lähettänyt rahatoimikamarille lampunhoitaja S. Ahosen esittämän anomuksen, että hänet oikeutettaisiin saamaan palkkansa vähentämättömänä kuukauden ajalta lukien marraskuun 22 p:stä 1928, minkä ajan hän lääkärin määräyksestä oli sairauden takia ollut vapaana työstään. Ahosella oli aikaisemmin ollut kahdeksan viikon sairasloma täysin palkkaeduin, ja koska tämä oli pisin aika, jolta työntekijöille kaupunginvaltuuston antamien Helsingin kaupungin työntekijöille tulevaa sairasavustusta

[1]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 25 § ja 11 p. jouluk. 77 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 13 §. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 73.

koskevien määräysten [1]) mukaan voitiin suorittaa täysi palkka, kamari tahtoi alistaa anomuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi samalla ehdottaen sen evättäväksi. Katsoen siihen, että Ahonen vuodesta 1901 lähtien oli moitteettomasti palvellut kaupungin kaasulaitosta, kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [2]) myöntyä hänen anomukseensa.

Edelleen oikeutettiin seuraavat kaupungin työntekijät, jotka toteen näytetyn sairauden takia olivat olleet työhön kykenemättömiä ja jo olivat saaneet palkan tällaisia tapauksia varten säädetyltä ajalta [3]), saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä alla mainitulta ajalta:

kaasulaitoksen putkityöntekijä F. E. Kjellin kuukauden ajalta toukokuun 3 p:stä lukien [4]);

kaasulaitoksen monttööri K. Kiukkola kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien [5]); sekä

puhtaanapitolaitoksen työntekijä A. Aho kuukaudelta huhtikuun 10 p:stä lukien [6]).

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut [7]) jakamaan menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustamiseksi merkittyjä määrärahoja, ilmoitti lähettämässään mietinnössä [8]), että anottujen avustusten kokonaismäärä, mikäli anotun avustuksen suuruus oli määritelty, oli kokonaista 1,737,212: 06 markkaa, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli kaikkiaan vain 720,000 markan suuruinen. Se seikka, että avustuksia vuosittain anottiin kaksi tai kolmekin kertaa enemmän kuin varoja oli käytettävissä, viittasi valiokunnan mielestä siihen, että tähän tarkoitukseen käytettävää määrärahaa oli huomattavasti lisättävä. Samoin kuin useana edellisenäkin vuonna valiokunnan oli ollut pakko suhtautua epäävästi tai kielteisesti sellaisiinkin anomuksiin, joiden tarkoitus sen mielestä ansaitsi kannatusta. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lauta- ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1930 helmikuun kuluessa antamaan kaupunginvaltuustolle selonteot niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Hyväksyen valiokunnan ehdotukset sellaisinaan kaupunginvaltuusto myönsi [9]) seuraaville yhdistyksille ja laitoksille alla mainitut avustukset:

Yhdistykselle Taidetta kouluihin taideteoksen ostamiseksi Annankadun kansakouluun	Smk	10,000: —
Opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunnalle koulun voimassapitoon	»	4,000: —
Nuoriso- ja raittiusseura Fylgialle	»	6,000: —
Helsingin ruotsalaiselle partiopiirille	»	4,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle sen yhteiskunnallista kasvatustyötä varten	»	15,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle puutarhatöiden, urheilun ja kerhotoiminnan järjestämiseksi alaikäisille katumyyjille sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimiston ja kesäleirin voimassapitoon ..	»	15,000: —

[1]) Ks. v:n 1925 kert. s. 88. — [2]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 7 §. — [3]) Ks. v:n 1925 Kunnall. asetuskok. s. 109. — [4]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 45 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 49 §. — [6]) S:n 4 p. syysk. 50 §. — [7]) Ks. tätä kert. s. 146. — [8]) Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — [9]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 26 §.

Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	Smk	12,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	80,000: —
Sairaanhoitajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolalle	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	60,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle lastenhoidon neuvonta-aseman ylläpitämiseksi Töölössä	»	10,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Käpylän osastolle lasten kesä- ja talvitoiminnan järjestämiseksi	»	2,000: —
Pasilan lastenseimelle	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten	»	35,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle sen kesävirkistys- ja siirtolatoimintaa sekä opintokerhotyötä varten	»	8,000: —
Naisammattiosastojen käsityöseuralle kesävirkistyksen järjestämiseksi työläisnaisille ja -lapsille	»	4,000: —
Maitopisara-yhdistykselle	»	145,000: —
Suomen sairaanhoitajatarliitolle kotisairaanhoito- ja terveydenhuoltokeskuksen ylläpitämistä varten	»	7,000: —
Sielunterveysseuralle viiden potilaan hoitokustannuksiin	»	10,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen taloustyöntekijäin kodin sekä Siuntiossa sijaitsevan lepokodin ylläpitämiseksi	»	20,000: —
Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle naisten yömajan voimassapitoon	»	3,000: —
Valkonauhayhdistykselle sen naisten työkodin voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle kesävirkistyksen järjestämiseksi varattomille äideille ja lapsille	»	13,000: —
Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistykselle sen kesäsiirtolan voimassapitoon	»	2,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	5,000: —
Suomen merimieslähetysseuralle Helsingin satamissa suoritettavaa lähetystyötä varten	»	20,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	10,000: —

Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle iltakoulua varten	Smk	5,000: —
Yhdistykselle Helsingfors svenska Marthaförening kodinhoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle	»	2,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle sen kuuromykkäin keskuudessa harjoittamaa valistus- ja kansansivistystyötä varten	»	1,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	20,000: —
Yhdistykselle Sokeain ystävät	»	5,000: —
Pelastusarmeijalle	»	35,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden kotiapulaisten kodin ylläpitämiseksi	»	10,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeleteosta varten	»	5,000: —
Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	4,000: —
Raittiusyhdistys Kilvelle	»	2,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusaluejärjestölle lasten ja varhaisnuorison raittiuskasvatustyötä sekä kesävirkistystoimintaa varten	»	6,000: —
Suomen työväen raittiusliiton Helsingin aluetoimikunnalle raittiusvalistustyötä varten	»	5,000: —
Yhteensä	Smk	720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaisen käytön suhteen oli alistettava sellaiseen valvontaan, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevain väkijuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä siten, että

yhdistys Taidetta kouluihin Helsingin ruotsinkielisen kansanopiston toimikunta, nuoriso- ja raittiusseura Fylgia sekä Helsingin ruotsalainen partiopiiri olisivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki pientenlastenkotinsa suhteen, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin ja Käpylän osastot, Pasilan lastenseimen toimikunta, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavan työnsä suhteen, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys, Naisammattiosastojen käsityöseura sekä Maitopisara-yhdistys olisivat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Suomen sairaanhoitajatarliitto ja Sieluterveysseura olisivat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Keski-Helsingin valkonauhayhdistys, Valkonauhayhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys, Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Helsingin

työväenyhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu, Helsingin suomalainen Marttayhdistys, Helsingfors svenska Marthaförening, Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys, Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingin sokeainyhdistys sekä Yhdistys Sokeain ystävät olisivat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin kaupunkilähetys yleisen toimintansa suhteen, Pelastusarmeija ja Helsingin Mariayhdistys olisivat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Yhdistykset Kirjoja sokeille ja Brage olisivat kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatorio olisi musiikkilautakunnan alainen; ja

Helsingin raittiusseura, Raittiusseura Kilpi, Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö ja Suomen työväen raittiusliitto olisivat raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa avustusten nauttimisen lisäehdoiksi, että kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät apua sitä tarvitseville, samalla kuin niiden sopivissa tapauksissa oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus katsoi tarpeelliseksi antaa; sekä

että kaupunginvaltuuston edellä selostettu päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten, johto- ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteihin ryhtymistä varten.

Avustuksen myöntäminen Konvalescenthem — Toipumakoti-yhdistykselle. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen anottua kaupungin varoista 12,000 markan avustusta Pukinmäessä olevan yhdistyksen lepokodin voimassapitämiseen kuluvana vuonna sekä 25,000 markkaa samaan tarkoitukseen vuodeksi 1930 kaupunginvaltuusto myöntyen anomuksen edelliseen osaan päätti [1]) myöntää yhdistykselle sen anomana purahan, 12,000 markkaa, Sairaanhoitonimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan sekä ottaa kysymyksen avustuksen myöntämisestä vuodeksi 1930 käsiteltäväkseen saman vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Avustuksen myöntäminen Veikkolan parantolan ylläpitämiseksi. Sielunterveysseura, joka oli perustanut Kirkkonummen pitäjään Veikkolan parantolan sellaisia toipilaita ja sielullisesti liikarasittuneita ja masentuneita henkilöitä varten, jotka sopivalla hoidolla voitiin pelastaa mielisairaudesta, oli anonut kaupungilta 100,000 markan avustusta tämän parantolan ylläpitokustannusten suorittamista varten. Sen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) kaupungin puolesta sitoutua suorittamaan jokaisesta parantolaan otetusta potilaasta, jolla köyhäinhoitolain mukaan oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, parantolalle avustusta Nikkilän sairaalassa annetun hoidon potilasta kohden päivässä kaupungille aiheuttaman kustannuksen ja Veikkolan parantolan hoitomaksun välisen erotuksen, joka arvioitiin 20 markaksi, kuitenkin siten, että vuotuisen avustuksen kokonaismäärä ei saanut ylittää 100,000 markkaa, sekä ehdoin, että parantola vuosineljänneksittäin tilitti saamainsa

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 34 §; ks. myös tätä kert. s. 106. — [2]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 43 §.

varain käytön sekä että kaupungin sairaalain hallitus valvoi avustusten tilitystä ja suoritusta laitokselle. Vuoden 1930 menosääntöön merkittiin 100,000 markan määräraha edellä mainittuun tarkoitukseen.

Määräraha sokeain hieromalaitokselle. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä Suomen sokeain hierojain yhdistys r. y. lausui, että hierojanammatti erittäin hyvin soveltui sokeille henkilöille ja että Helsingissäkin oli joukko sokeita hierojia, joiden kuitenkin huolimatta taitavuudestaan ammatissaan oli vaikeata saada potilaita sen johdosta, ettei heillä ollut mahdollisuutta potilaiden vastaanoton järjestämiseen. Yhdistys oli senvuoksi antanut järjestää Pengerkadun tontilla n:o 11 olevaan sokeain uuteen taloon tähän tarkoitukseen tarvittavan huoneiston. Koska tämän yrityksen rahoittaminen aiheutti yhdistykselle vaikeuksia, se anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi kunnan varoista 36,000 markan suuruisen vuokra-avustuksen vuoden 1929 huhtikuun 1 p:n ja vuoden 1930 maaliskuun 30 p:n väliseksi ajaksi sekä 12,000 markan suuruisen avustuksen käytettäväksi osittain palkkioksi laitoksen vastaavalle lääkärille, osittain sen valvonnasta edellä mainittuna aikana suoritettavia palkkioita varten. Myöntyen yhdistyksen anomukseen kaupunginvaltuusto osoitti [1]) anotut määrärahat, yhteensä 48,000 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Pasilan lastenseimen avustaminen. Pasilan lastenseimen johtokunta ilmoitti mainitun laitoksen joutuneen taloudelliseen ahdinkotilaan, jonka vuoksi johtokunta ei enää katsonut sen jatkuvan toiminnan rahoittamista mahdolliseksi, ja anoi, että kaupunki ottaisi seimen haltuunsa. Lastensuojelulautakunta ja kansanlastentarhain johtokunta olivat anomuksen johdosta lausuneet, että lastenseimen toiminta oli erittäin hyödyllistä ja kipeän tarpeen vaatimaa, minkä vuoksi sitä ei missään tapauksessa olisi lopetettava. Kuitenkin mainitut viranomaiset olivat sitä mieltä, että seimen ylläpitokustannukset pysyisivät tuntuvasti pienempinä, jos se edelleen, kuten siihenkin asti, olisi kaupunkilähetyksen alaisen johtokunnan hoidettavana kuin jos se kunnallistettaisiin, ja ehdottivat sentakia, että laitoksen velat, 15,000 markkaa, maksettaisiin kunnan varoilla ja sen lisäksi myönnettäisiin 25,000 markkaa avustukseksi sen ylläpitokustannuksiin kuluvana vuonna. Tämän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää Pasilan lastenseimelle 40,000 markan suuruisen avustuksen Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan käytettäväksi edellä mainitulla tavalla.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria harkitsemaan, oliko kaupungin syytä sen lisäksi, mitä valtuuston päätös lastentarhain kunnallistamisesta sisälsi, ottaa haltuunsa yksityisten perustamia lastenseimiä, sekä jos tämä katsottiin tarkoituksenmukaiseksi, ehdottamaan, mihin toimenpiteihin tämän johdosta olisi ryhdyttävä.

Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen. Suomen lastenhoitoyhdistys lausui, että sen kiinteistöt pelastuakseen rappeutumasta ehdottomasti vaativat korjauksia, mutta että yhdistyksellä ei ollut varoja 197,000 markaksi arvioitujen korjauskustannusten suorittamiseen, ja anoi viitaten siihen, että sen toiminnan oli katsottava tuntuvasti helpottavan kaupungin lastenhoitorasitusta, että tämä rahamäärä myönnettäisiin kaupungin varoista. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) tähän esitykseen määräten kyseisen menon, 197,000 markkaa, suoritettavaksi pääluokassa Lastensuojelutoiminta olevista valtuuston käyttövaroista.

Avustuksen myöntäminen Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdis-

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 32 §. — [2]) S:n 23 p. tammik. 38 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 46 §.

tykselle. Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys oli anonut kunnan varoista 78,000 markan avustusta ylläpitämälleen tyttökodille ja työkoululle, nimittäin 48,000 markkaa kotia rasittavan velan suorittamiseksi ja 30,000 markkaa juokseviin menoihin. Yhdistyksen anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto ei katsonut[1]) olevan syytä myöntää koko anottua määrää, mutta osoitti puheena olevaan tarkoitukseen 30,000 markkaa maksettavaksi Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista.

Eläinsuojelusyhdistyksen avustusanomus. Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) Suomen eläinsuojelusyhdistyksen anomuksen, että sille kaupungin varoista myönnettäisiin 10,000 markan suuruinen avustus, mutta kehoitti samalla yhdistystä anomaan avustusta vuodeksi 1930 myönnettävästä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahasta.

Määräraha kesäsiirtolaa varten. Helsingin opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunta anoi kunnan varoista avustusta 50:lle suomenkielisten kansakoulujen oppilaalle tarkoitetun kesäsiirtolan ylläpitämiseen. Tämä siirtola eroaisi yhdistyksen muista, maksuttomista siirtoloista sikäli, että pienten hoidokkien vanhemmat ja holhoojat suorittaisivat noin puolet heidän päivämaksuistaan. Toimikunta oli näet tiedustelemalla saanut selville, että monet vanhemmat mielellään lähettäisivät lapsensa kesäksi maalle ja maksaisivatkin osan heidän hoitokustannuksistaan ja matkakulut, mutta että sopivista kesäkodeista oli puute. Tämän puutteen toimikunnan edellä mainittu aloite tahtoi poistaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) toimikunnan anomukseen ja myönsi sille 54,750 markan määrärahan suomenkielisten kansakoulujen vähävaraisille oppilaille tarkoitetun, edellä mainittua tyyppiä olevan kesäsiirtolan perustamiseksi ja ylläpitämiseksi kesällä 1929.

Kauppaoppilaitosten avustaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä neljännen yleisen kauppaoppilaitosten opettajain kokouksen asettama komitea lausui, että pääkaupunki verrattuna maaseutukaupunkeihin liian niukasti avusti paikkakunnalla toimivia kauppaoppilaitoksia, ja anoi, että puheena olevien koulujen vuotuisia apurahoja korotettaisiin. Kaupunginvaltuusto, joka oli myöntänyt kauppakouluille ja liikeapulaisiltakursseille avustusta määräsumman luokkaa kohden ja kauppakorkeakouluille harkinnan mukaan, piti komitean perustelua — että avustusta olisi myönnettävä kaupungin asukasluvun mukaan — sangen outona ja päätti [4]) jättää anomuksen huomioon ottamatta.

Laulukuoron apuraha-anomus. Kilven kuoro oli anonut, että kaupunki myöntäisi 15,000 markan apurahan kuoron toukokuun 18—23 p:nä Tukholmaan tekemän opiskelu- ja retkeilymatkan aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [5]) olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Määrärahoja kongresseja varten. Suomen kunnallisteknillinen yhdistys ilmoitti aikovansa yhdessä Ruotsin kunnallisteknillisen yhdistyksen (Svenska kommunaltekniska föreningen) kanssa pitää vuosikokouksen Helsingissä elokuun 30—31 p:nä ja anoi, että kaupunki tarjoaisi kongressin osanottajille aterian ja suorittaisi kongressin yhteyteen järjestettävillä retkeilyillä käytettävien kulkuneuvojen vuokramaksut. Kaupunginvaltuusto suostui [6]) tähän anomukseen ja myönsi Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kyseiseen tarkoitukseen 25,000 markkaa.

---

[1]) Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 9 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 47 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 11 §. — [4]) S:n 13 p. marrask. 16 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 60 §. — [6]) S:n 12 p. kesäk. 23 §.

Samoista käyttövaroista kaupunginvaltuusto edelleen myönsi 25,000 markan määrärahan vastaanottojuhlan järjestämiseksi Helsingissä elokuun 6—9 p:nä pidettävän Pohjoismaiden hallinnollisen liiton yleisen kokouksen osanottajille [1]); 25,000 markkaa avustukseksi Helsingissä heinäkuussa [2]) pidettävän Pohjoismaiden kuuromykkäkongressin kustannusten suorittamiseen; sekä 25,000 markkaa avustukseksi Helsingissä kesäkuun 27—30 p:nä [3]) pidettävän kansainvälisen naisvoimistelujuhlan kustannuksiin.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Kaupunginorkesterin torvensoittaja E. Karttunen, joka syyskuun 1 p:nä 1903 tuli filharmonisen orkesterin palvelukseen ja sen jälkeen keskeytyksettä oli hoitanut tointaan orkesterin kunnallistamisenkin jälkeen, oikeutettiin [4]) lukemaan eläkkeeseen oikeuttaviksi virkavuosiksi koko mainitun päivän jälkeinen aika.

Puhtaanapitolaitoksen työntekijä R. Laaksonen oikeutettiin [5]) eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen se 7 vuoden 7 kuukauden aika, jonka hän ennen tuloaan kaupungin töihin oli ollut Helsingin kaasuvalaistusosakeyhtiön palveluksessa.

Myönnetyt eläkkeet. Seuraaville henkilöille kaupunginvaltuusto anomuksesta myönsi ylimääräisiä elinkautisia eläkkeitä alla mainitut kuukausimäärät:

rahatoimikonttorin ent. siivoojattarelle A. Wagellolle 54 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [6]);

ent. talonisännöitsijälle K. Gustavsonille, joka oli toiminut talonisännöitsijänä 25 vuotta 2 kuukautta ja ennen tuloaan tähän virkaan 6 vuotta henkikirjoittajana, 397 markkaa hänelle tulevan vakinaisen eläkkeen [7]) lisäksi, jolloin hän tuli saamaan talonisännöitsijän virkaan liittyvän täyden eläkkeen, tammikuun 1 p:stä lukien [8]);

desinfioimismajalan johtajattarelle J. Lindbergille 800 markkaa siitä päivästä lukien, jolloin hän erosi toimestaan [9]);

Marian sairaalan ent. portinvartijalle V. Rosenbergille, joka 13 vuoden 10 kuukauden palvelusajan jälkeen oli sairauden takia eronnut toimestaan, 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [10]);

kunnalliskodin ent. työnjohtajalle J. Rinteelle 400 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [11]);

kunnalliskodin ent. työnjohtajattarelle H. Kempelle 290 markasta 400 markkaan korotetun eläkkeen syyskuun 1 p:stä lukien [12]);

ruotsinkielisten kansakoulujen ent. siivoojattarelle M. Willbergille 110 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [13]);

sähkölaitoksen ent. portinvartijalle V. Virtaselle, joka 12 ½ vuoden palvelusajan jälkeen oli sairauden takia eronnut toimestaan, 350 markkaa maaliskuun 22 p:stä lukien [14]);

rakennuskonttorin ent. työntekijälle J. A. Oksaselle 300 markkaa sen 144: 80 markan suuruisen vahingonkorvauksen lisäksi, jota hän nautti työssä sattuneen tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella; eläke oli suoritettava vuoden 1930 tammikuun 1 p:stä lukien [15]);

rakennuskonttorin ent. työntekijälle V. Hermanssonille 175 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [16]);

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 55 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 59 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 61 §. — [4]) S:n 13 p. maalisk. 9 §. — [5]) S:n 3 p. huhtik. 12 §. — [6]) S:n 12 p. kesäk. 27 §; ks. myös tätä kert. os. II Rahatoimikamari. — [7]) Ks. v:n 1928 kert. s. 247. — [8]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 23 §. — [9]) S:n 11 p. jouluk. 72 §. — [10]) S:n 18 p. syysk. 49 §. — [11]) S:n 8 p. toukok. 29 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 87. — [12]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 53 §. — [13]) S:n 12 p. kesäk. 57 §. — [14]) S:n 12 p. kesäk. 41 §. — [15]) S:n 11 p. jouluk. 36 §. — [16]) S:n 11 p. jouluk. 70 §.

rakennuskonttorin satamaosaston sukeltajalle O. Ylöselle, joka oltuaan 4 vuotta kaupungin palveluksessa tapaturman johdosta oli tullut kykenemättömäksi ruumiilliseen työhön, 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [1]);

puhtaanapitolaitoksen ent. varastonhoitajalle F. O. Aarrolle 497 markkaa hänelle tulevan vakinaisen eläkkeen lisäksi, lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [2]);

parmaaja A. Immelinin leskelle 300 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [3]);

satamakannantakonttorin vahtimestarin K. H. Karlssonin leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [4]);

kaasulaitoksen lampunhoitajan V. J. Salmisen leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [5]);

sähkölaitoksen lämmittäjän O. Savolaisen leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [6]);

sähkölaitoksen ent. koneenkäyttäjän T. Iiskolan leskelle 300 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [7]);

rakennuskonttorin tiliviraston kamreerin O. W. Roosin leskelle 600 markkaa sekä hänen kolmelle alaikäiselle lapselleen 250 markkaa kullekin, kunnes he täyttävät 18 vuotta, kaikki lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [8]);

rakennuskonttorin satamaosaston kirvesmiehen A. Rinteen leskelle 350 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [9]);

alaikäiselle pojalle O. Aaltoselle, jonka isä kuoli tapaturmaisesti kaupungin työssä vuonna 1916 ja joka oli varaton ja lääkärintodistuksen mukaan työhön kykenemätön, 250 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [10]);

rakennuskonttorin satamaosaston sukeltajan G. Ekholmin leskelle 400 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [11]);

rakennuskonttorin varasto-osaston kirvesmiehen J. O. Lehtevän leskelle 300 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [12]); sekä

puhtaanapitolaitoksen työnjohtajan A. Tyynelän leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien, kunnes mahdollisesti toisin määrätään tai hän menee uuteen avioliittoon [13]).

Evättyjä eläkeanomuksia. Sitävastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin eläkeanomuksiin, jotka alla mainitut henkilöt olivat esittäneet, nim.:

kaupunginreviisori G. Winter, jolla [14]) 27 virkavuoden perusteella oli oikeus vähennettyyn eläkkeeseen, mutta joka oli anonut siihen ylimääräistä, vähennetyn eläkkeen ja kaupunginreviisorinvirkaan kuuluvan täyden eläkkeen välistä erotusta vastaavaa lisäystä;

kaupunginpalvelija A. V. Nybergin leski, koska hänen miesvainajansa oli ollut ainoastaan n. 10 vuotta kaupungin palveluksessa ja hän itse oli täysin työkykyinen [15]);

rakennustarkastuskonttorin ent. kanslistin G. Wileniuksen leski, koska hakija vielä oli verraten nuori eikä ollut lääkärintodistuksella osoittanut olevansa työhön kykenemätön [16]);

kunnalliskodin ent. konttoriapulainen A. Grönblom, jolle oli vuonna 1921 myönnetty [17]) ylimääräinen 350 markan kuukausieläkej a joka oli anonut tämän määrän korottamista [18]);

---

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 52 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 73 §. — [3]) S:n 12 p. kesäk. 56 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 34 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 30 §. — [6]) S:n 2 p. lokak. 24 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 37 §. — [8]) S:n 11 p. jouluk. 71 §. — [9]) S:n 2 p. lokak. 9 §. — [10]) S:n 4 p. syysk. 28 §. — [11]) S:n 18 p. syysk. 48 §. — [12]) S:n 22 p. toukok. 38 §. — [13]) S:n 3 p. huhtik. 33 §. — [14]) S:n 27 p. marrask. 21 §. — [15]) S:n 23 p. tammik. 29 §. — [16]) S:n 12 p. kesäk. 54 §. — [17]) Ks. v:n 1921 kert. s. 125. — [18]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 28 §.

suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarin W. G. Kvickin leski, koska hakija oli otettu mainittujen koulujen siivoojattareksi [1]);

suomenkielisten kansakoulujen ent. siivoojatar M. Silvonen, joka oli hoitanut tointaan syyskuun 1 p:stä 1910 lokakuun 1 p:ään 1924, koska hänen palvelusaikansa alitti eläkeohjesäännössä säädetyn 15 vuoden ajan eikä ollut esitetty säälittäviä seikkoja perusteluksi poikkeamiselle voimassa olevista määräyksistä [2]); sekä

eläkkeellä olleen vesijohtolaitoksen mittarinlukijan A. Lönnströmin leski, koska hakija oli työkykyinen ja sitäpaitsi voi toivoa saavansa apua pojaltaan [3]).

Hautausavut. Hautausavuksi myönnettiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Kivelän sairaalan ent. siivoojattaren H. Pulliaisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [4]) ja kaasulaitoksen edesmenneen mittarinlukijan K. Vileniuksen leskelle 1,890 markkaa [5]).

C. F. Ekholmin stipendirahastosta myönnetyt apurahat. Rahatoimikamarin julistettua C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1928 korkovaroista haettavaksi neljä 2,000 markan suuruista apurahaa ja neljän hakijan sen johdosta ilmoittauduttua kaupunginvaltuusto päätti [6]) myöntää mainitun suuruiset apurahat näille henkilöille, nim. optiikan opiskelijalle E. M. Damstenille, kelloseppä E. V. Elomaalle, alifaktori L. Fagerille ja kirjansitomonjohtaja V. I. Laineelle, ehdoin, että itsekunkin apurahansaajan opintomatkan tuli kestää vähintään kolme viikkoa. Loput käytettävänä olevista korkovaroista päätettiin lisätä vuoden 1929 korkovaroihin.

Lahjoitus. Rahatoimikamari ilmoitti, että edesmennyt leskirouva O. Sjöström jälkeensä jättämässään testamentissa oli määrännyt jäämistöstään Helsingin kaupungin hoitamalle J. A. J. Pippingskjöldin »Turvattomain äitien rahastolle» 30,000 markkaa, mitkä varat kaupungin oli joko suoranaisesti käytettävä tai annettava avustukseksi jollekin yhdistykselle, joka työskenteli samojen tarkoitusperien hyväksi, joiden edistämiseksi rahasto oli perustettu, kuitenkin siten, että varat etusijassa oli käytettävä turvattomien äitien lasten hoitoon. Edelleen testamentintekijä oli määrännyt, että lahjoitettujen varojen korot oli suoritettava hänen ottotyttärelleen H. A. Sjöströmille ja tämän lapsille heidän kuolemaansa asti. Saatuaan tiedon edellä mainituista määräyksistä kaupunginvaltuusto päätti [7]), että Helsingin kaupunki kiitollisena ottaisi vastaan leskirouva O. Sjöströmin jälkisäädöksessä kaupungille määrätyt varat sekä ottaisi ne hoitaakseen testamentin määräysten mukaisesti. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Vuoden 1930 meno- ja tulosääntö. Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen [8]) vuoden 1930 meno- ja tulosäännöksi ja talousarviovaliokunnan annettua siitä lausuntonsa [9]) kaupunginvaltuusto otti ehdotukset käsiteltävikseen sekä vahvisti [10]) kaupungin vuoden 1930 meno- ja tuloarvion [11]), joka osoitti seuraavat loppusummat:

---

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 23 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 34 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 13 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 20 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 24 §. — [6]) S:n 4 p. syysk. 18 §. — [7]) S:n 11 p. jouluk. 30 §. — [8]) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — [9]) S:n n:o 30. — [10]) Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 2 §. — [11]) Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

Menot.

1.	Velat	Smk	66,541,627: 40
2.	Virastot	»	8,119,617: —
3.	Kunnallishallinto	»	18,103,490: —
4.	Palolaitos	»	5,389,153: —
5.	Poliisilaitos	»	8,336,069: —
6.	Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7.	Terveydenhoito	»	8,155,857: —
8.	Sairaanhoito	»	43,002,126: —
9.	Köyhäinhoito	»	29,962,553: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	14,864,054: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	51,617,206: —
12.	Teknilliset laitokset	»	125,578,441: —
13.	Yleiset työt	»	124,641,893: —
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	5,792,000: —
15.	Puhtaanapito	»	19,805,785: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	6,805,910: —
17.	Kiinteä omaisuus	»	19,918,805: —
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	4,384,699: 40
19.	Sekalaiset menot	»	27,248,557: 90
		Yhteensä Smk	588,278,843: 70

Tulot.

	Säästöä vuodesta 1929	Smk	28,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	58,108,000: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	37,995,885: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	22,797,131: 70
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	14,292,029: 50
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	13,894,249: —
6.	Teknilliset laitokset	»	153,258,944: —
7.	Yleiset työt	»	682,419: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	7,150,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	9,357,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	44,709,120: —
11.	Sekalaiset tulot	»	6,346,040: —
12.	Verotus	»	191,688,025: 50
		Yhteensä Smk	588,278,843: 70

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Laatiessaan ehdotustaan kaupungin vuoden 1930 talousarvioksi rahatoimikamari oli jatkanut sitä momenttijaon yhtenäistämistä, joka jo vuoden 1929 talousarviossa toteutettiin palkkausmäärärahain suhteen. Jokaisen luvun momentit olivat kautta koko talousarvion ryhmitetyt samalla tavalla siten, että ensiksi merkittiin palkkausmäärärahat ja muut henkilökuntaan kohdistuvat määrärahat, sen jälkeen kansliamenojen määrärahat, sitten muut yhtenäistetyt momentit ja lopuksi erikoismomentit, joilla ei ollut suoranaista vastaavaisuutta muissa luvuissa. Muista muodollisista muutoksista mainittakoon, että puhtaanapitolaitoksen menosääntö oli laadittu kokonaan uudelle pohjalle, jotta laitoksen yksityisille suorittamien töiden kannattavuus ilmenisi siitä. Myöskin palolaitoksen talous-

arvio esiintyi uudessa asussa. Talousarvioehdotuksen asiallisesta sisällyksestä mainittakoon, että kamari mikäli mahdollista oli ottanut huomioon vallitsevan taloudellisen pulakauden vaatimukset. Viimeksi kuluneina suotuisina vuosina kaupungin talous oli vakiintunut ja sodan ajalta ja sitä seuranneilta pulavuosilta periytyneet heikkoudet saatu poistetuiksi, ja siksi kamarin oli onnistunut vallitsevista kireistä ajoista huolimatta laatia talousarvio terveelle pohjalle ja ottaa siinä huomioon sekä kaupungin kehityksen että ajankohdan erikoiset vaatimukset. Ne talousarvion momentit, joissa liikkumismahdollisuus oli suurin ja jotka tuntuvimmin vaikuttivat kaupungin kehitykseen, olivat uudistöiden määrärahat. Näitä sekä uudishankintamäärärahoja kamari merkitsi yhteensä 124.7 milj. markkaa vastaavan määrän oltua vuonna 1929 140.8 milj. markkaa. Ankarampaa supistamista vallitsevan pula-ajan takia kamari ei pitänyt suositeltavana, m. m. koska yksityisen yritteliäisyyden erinäisillä aloilla ollessa lamassa oli pakko järjestää kunnan töitä työttömyyden torjumiseksi. Eri määrärahatarpeita punnittaessa ja annettuja talousarvioehdotuksia keskenään vertailtaessa ei otettu huomioon ainoastaan ehdotettujen töiden välttämättömyyttä tai kiireellisyyttä ja kannattavuutta, vaan hyvin tärkeänä pidettiin sitäkin seikkaa, voitiinko työ suorittaa talvella. Mahdollisimman tarkasti vältettiin töitä ja uudishankintoja, jotka vaativat rahan vientiä ulkomaille, ja etusija annettiin töille, joita varten myönnettävät määrärahat käytettäisiin itse kaupungissa. Mitä menosääntöön kokonaisuutena tuli, kamari oli pyrkinyt vähentämään määrärahoja tai ainakin estämään niiden lisääntymistä, mikäli se kaupungin edun kannalta oli näyttänyt mahdolliselta. Samaten kuin aikaisemmin kamari kuitenkin oli katsonut liian niukkojen määrärahain myöntämisen työtapain nykyaikaistamiseksi merkitsevän tuhlausta ja oli senvuoksi suhtautunut myönteisesti uusien työkoneiden y. m. s. hankkimista koskeviin ehdotuksiin. Edelleen talousarvioehdotukseen oli merkitty auliisti määrärahoja, jotka tarkoittivat kaupungin eri laitosten varsinkin tuottavien, tarpeelliseksi havaittua kehittämistä. Sivistys-, opetus- y. m. s. tarkoituksia pidettiin niin tärkeinä, että niitä varten myönnettyjä määrärahoja yleensä oli lisätty. Kamari suhtautui niinikään suopeasti määrärahain myöntämiseen puistoja, istutuksia ja leikkikenttiä varten. Sosiaalisista syistä ja ottaen huomioon kireät taloudelliset olot kamari katsoi välttämättömäksi lisätä köyhäinhoito-, sairaanhoito- ja ylimääräisten töiden määrärahoja.

Vahvistettu menosääntö osoitti vuoden 1929 menosäännön arvioituihin menoihin verraten 9.1 milj. markan lisäystä. Suurin lisäys, 13.7 miljoonaa, oli havaittavissa yleisten töiden määrärahoissa, kun taas kaupungin velkain aiheuttamien määrärahojen lisäys oli 6.2 miljoonaa, opetus- ja sivistyslaitosten 5.8 miljoonaa, köyhäinhoidon 4.7 miljoonaa ja sairaanhoidon 3.6 miljoonaa. Kaupungin kiinteän omaisuuden menoihin tarvittiin 18.9 miljoonaa vähemmän kuin vuodeksi 1929 sen johdosta, että maa-alueita ostettaisiin vähemmän kuin kuluvana vuonna, ja sekalaisten menojen määrärahat vähenivät 10.2 miljoonaa, m. m. koska pienasuntotuotannon avustamista ei enää pidetty tarpeellisena. Teknilliset laitoksetkin tarvitsivat vähemmän määrärahoja kuin edellisenä vuonna, koska vesijohtolaitoksen kalliit muutos- ja uudisrakennustyöt olivat valmistuneet. Talousarvion tulopuoli osoitti, että menot voitiin peittää vakinaisilla tuloilla. Tärkeimpiä tulolähteitä olivat edelleenkin teknilliset laitokset, kaupungin kiinteä omaisuus ja satamat, vaikka viimeksi mainittujen tulot varovaisuussyistä arvioitiinkin pienemmiksi kuin vuoden 1929 talousarviossa. Lainavarain käyttö oli suhteellisen vähäinen,

45.3 miljoonaa, oltuaan kuluvan vuoden talousarvion mukaan 72.6 miljoonaa. Niitä osoitettiin yksinomaan tuottaviin tarkoituksiin. Vuoden 1929 118 miljoonaksi markaksi arvioidusta säästöstä merkittiin käytettäväksi 28 miljoonaa, joten kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten mukaisesti käytettäviksi kassavaroiksi jäisi n. 90 milj. markkaa.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa vuoden 1929 talousarvioon verrattuna havaittavista muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, merkittiin 66,541,627: 40 markkaa vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 60,380,625: 58 markkaa. Lisäystä osoittivat luvut Kuoletus, 116,325: 66 markkaa, ja Korot, 7,464,676: 16 markkaa, kun taas sekalaisiin menoihin merkittiin 1,420,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1929.

Toisessa pääluokassa, Virastot, korotettiin luvussa Maistraatti notaarille avioliittoasiain käsittelystä suoritettava palkkio 4,200 markasta 9,600 markkaan ja kesälomasijaisten määrärahaan lisättiin 1,000 markkaa. Luvun loppusumma lisääntyi 17,810 markkaa ja merkittiin 905,865 markaksi. Raastuvanoikeuden menoihin osoitettiin määrärahoja 3,035,535 markkaa eli 69,565 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäyksestä kohdistui 24,000 markkaa määrärahaan Tilapäistä työvoimaa, joka korotettiin 48,000 markasta 72,000 markkaan. — Luvussa Syyttäjistö korotettiin kesälomasijaisten määrärahaa 2,500 markkaa, koska oikeuskansleri ei enää hyväksynyt kaupunginviskaalien kesälomasijaisiksi muita kuin lainopillisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka tietenkin vaativat suuremman palkkion kuin vähemmän ansioituneet sijaiset. Uusia määrärahoja oli kaksi, 24,000 markkaa vuokraa ja 15,000 markkaa valaistusta varten; nämä tarvittiin sen johdosta, että kaupunginviskaaleille oli luovutettu virkahuone eräästä rahatoimikamarin vuokraamasta huoneistosta. Ulosottolaitoksen määrärahat, joiden määrä vuoden 1929 talousarviossa oli ollut 3,558,820 markkaa, kohosivat 3,706,177 markkaan. Laitoksen menosäännön vahvistaessaan valtuusto otti huomioon aikaisemmat päätöksensä [1]) ensimmäisen kaupunginvoudinviran siirtämisestä 15 palkkaluokkaan sekä ikäkorotusoikeuden myöntämisestä ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin kirjanpitäjälle, eräälle toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiselle sekä kahdelle rikostuomioiden toimeenpanokonttorin kanslia-apulaiselle. Raatihuoneenarkiston tarpeisiin osoitettiin määrärahoja 146,100 markkaa. Yhteensä sisältyi toiseen pääluokkaan arvioituja menoja 8,119,617 markkaa, joten lisäys oli 263,337 markkaa.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, lisättiin kaupunginvaltuuston määrärahoja 96,350 markkaa eli 854,974 markkaan; lisäyksestä tuli 37,000 markkaa painatus- ja sidontamäärärahan ja 40,000 markkaa edustuskustannusten osalle. Rahatoimikamarin menosääntöä korotettiin 792,155 markkaa eli 4,934,740 markkaan. Tällöin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset [2]) ikäkorotusten myöntämisestä asiamiesosaston notaarille ja kaupungin painatustöiden valvojalle, muutamien rahatoimikonttorin ylimääräisten konttoriapulaisten siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön ja palkankorotusten myöntämisestä sekä kamarin että konttorin vahtimestareille. Uusi oli erilaisten konttorikoneiden [3]) ostoa varten myönnetty 570,000 markan määräraha. Pankkien välityksellä tapahtuvasta veronkannannasta arvioitiin aiheutuvan kustannuksia 80,000 markkaa, eli

[1]) Ks. tätä kert. s. 65 ja 73—74. — [2]) S:n s. 65, 74 ja 134. — [3]) S:n s. 81.

30,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Satamahallinnon menosääntö päättyi 5,445,878 markkaan eli vuoden 1929 vastaavaa lukua 172,533 markkaa suurempaan määrään. Lisäyksestä kohdistui 10,395 markkaa satamahallituksen, 14,038 markkaa satamaliikennekonttorin ja 148,100 markkaa satamakannantakonttorin menoihin. Katajanokan uusi satamarata-asema aiheutti tietenkin kustannusten lisäystä. Palkkamäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemät erinäisten viranpitäjäin palkkaetuja koskevat päätökset[1]). Tilastokonttorille myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,227,110 markkaa, mikä merkitsi 137,710 markan lisäystä. Tämä johtui pääasiallisesti siitä, että konttorille hyväksytyn julkaisuohjelman mukaisesti vuonna 1930 painatettaisiin useampia julkaisuja kuin edellisenä vuonna. Konttorihuoneiston laajentamisen takia oli vuokra-, lämpö- y. m. määrärahoja lisättävä. Sosialilautakunnan määrärahoja korotettiin 25,905 markkaa, jolloin ne nousivat 409,000 markkaan. Tällöin otettiin huomioon päätökset[2]) lautakunnan vahtimestarintoimen merkitsemisestä vakinaiseen palkkaussääntöön sekä tämän viran haltijan oikeuttamisesta saamaan ikäkorotus. Kotitalousopetuksen määrärahoja lisättiin 5,000 markkaa, koska oli osoittautunut tarpeelliseksi varsinaisen koulukeittiötoiminnan lisäksi järjestää erikoiskursseja sekä hankkia erikoisalojen tuntijoita esitelmöitsijöiksi. Työnvälitystoimiston vuoden 1930 menoihin myönnettiin 724,450 markkaa eli 19,900 markkaa enemmän kuin vuonna 1929. Revisionilaitoksen menosääntö, joka päättyi 699,568 markkaan, osoitti lisäystä 13,725 markkaa, mistä 13,000 markkaa johtui vuositilintarkastajain palkkioiden korottamisesta[3]). Lisäykseen vaikutti myöskin päätös revisionikonttorin vahtimestarin palkan parantamisesta[4]). Verotusvalmistelukunnan arviomenot lisääntyivät 210,234 markkaa nousten 2,050,335 markkaan. Suurin lisäys kohdistui tilapäisten työvoimain määrärahaan, jota oli korotettava 100,000 markkaa työmäärän lisääntymisen johdosta sekä koska valmistelukunnan voidakseen käyttää hyväkseen tarvittavaa pätevää työvoimaa oli pakko maksaa suurempia palkkoja kuin siihen asti. Kaupunginvaltuuston päätös[5]) verotusvalmistelukunnan jäsenten palkkioiden korottamisesta teki palkkiomäärärahan lisäämisen välttämättömäksi, ja arvioitu vuokra kohosi 70,000 markkaa sen johdosta, että valmistelukunnan huoneistoa oli laajennettu. Rakennustarkastuskonttorin 772,660 markkaan päättyvää menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemät päätökset[6]) vahtimestarintoimen siirtämisestä 2 palkkaluokkaan sekä avustavan rakennustarkastajan oikeuttamisesta ikäkorotuksen saamiseen. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan menojen arvioitiin lisääntyvän 14,500 markkaa eli 25,800 markkaan. Palkkiomääräraha kohosi näet 9,800 markasta 14,800 markkaan ja tarverahamääräraha 9,500 markasta 11,000 markkaan, jotta toimikunta voisi piirrättää julkisivukaavioita, mahdollisesti järjestämällä pieniä kilpailuja. Oikeusaputoimiston menojen lisäys, joka aiheutui pääasiallisesti konttoriapulaisentoimen perustamisesta[7]) toimistoon, arvioitiin 17,820 markaksi. Urheilulautakunnan määrärahat nousivat 13,100 markkaan oltuaan vuoden 1929 talousarviossa 10,500 markan suuruiset. Raittiuslautakunnan tarpeisiin myönnettiin 223,100 markkaa eli 42,550 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1929. Lisäykseen sisältyi uusi 21,600 markan suuruinen määräraha sivuvaunullisen moottoripyörän ostoon. Ammattiopetuslautakunnankin määrärahat

[1]) Ks. tätä kert. s. 74 ja 134. — [2]) S:n s. 134 sekä os. II Rahatoimikamari. — [3]) S:n s. 80. — [4]) S:n s. 65. — [5]) S:n os. II Rahatoimikamari. — [6]) S:n s. 65 ja 74. — [7]) S:n s. 135.

kohosivat 18,500 markkaa eli 38,750 markkaan. Sekalaisiin menoihin myönnettiin määrärahoja 507,790 markkaa vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 251,250 markkaa. Tämä melkoinen menojen lisäys johtui siitä, että vuonna 1930 oli ryhdyttävä erinäisiin toimenpiteihin vuonna 1931 tapahtuvan tasavallan presidentin vaalin valmistamiseksi ja näiden arvioitiin aiheuttavan kustannuksia 250,000 markkaa. Aikaisemmin tähän pääluokkaan sisältynyt rahatoimikamarin käyttövarain määräraha siirrettiin yhdeksänteentoista, Sekalaiset menot-nimiseen pääluokkaan. Kolmannen pääluokan loppusumma, joka kuluvan vuoden menosäännössä oli ollut 17,266,978 markkaa, nousi 18,103,490 markkaan.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden menosääntöön verrattuna 740,708 markan suuruista arvioitujen menojen lisäystä, joka pääasiallisesti aiheutui siitä, että Käpylään ja Sörnäisten niemekkeelle oli perustettu uudet paloasemat. Kaluston hankintaa varten myönnettiin 1,030,600 markan suuruinen määräraha, jota vuonna 1929 vastasi 601,600 markkaa. Koko pääluokka päättyi 5,389,153 markkaan.

Viidenteen pääluokkaan, Poliisilaitos, sisältyi määrärahoja yhteensä 8,336,069 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 7,997,371 markkaa. Lisäyksestä, joka oli 338,698 markkaa, tuli suurin osa eli 331,182 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ylläpitämiseksi suorittaman käteisen apumaksun osalle. Valtuuston aikaisemmin tekemät päätökset [1]) ottaa säädetyssä suhteessa osaa erinäisiin ylimääräisiin menoihin otettiin huomioon.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin majoituksen aiheuttamia menoja varten 11,000 markkaa.

Seitsemännessä pääluokassa, Terveydenhoito, otettiin ensimmäisessä Terveydenhoitolautakunta-nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätökset [2]) lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korottamisesta sekä desinfioimismajalan järjestämisestä uudestaan. Luvun loppusumma oli 346,010 markkaa oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 333,300 markkaa. Seuraava luku, Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta, osoitti 9,655 markan suuruista menojen vähennystä, joka johtui siitä, että toinen kaupunginlääkäri R. Råbergh oli eronnut virastaan, jolloin hänen ikäkorotuksensa sekä hänelle maksettu vastaanottohuoneiston vuokra voitiin poistaa. Tässä yhteydessä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös [3]) ikäkorotuksen myöntämisestä kuuden vuoden palveluksesta terveydenhoidontarkastaja G. Schwanckille. Ensimmäisen kaupunginlääkärin kesälomasijaisen palkkiota korotettiin 500 markkaa, ja samaten oli välttämätöntä korottaa sairaskäynneistä suoritettavien lääkärinpalkkioiden määrärahaa 5,000 markkaa eli 35,000 markkaan. Myöskin luku Terveysolojen valvonta osoitti menojen vähennystä 648,186 markasta 642,276 markkaan eli 5,910 markkaa ikäkorotusten säästymisen johdosta. Tarverahamäärärahaa lisättiin 1,500 markkaa, jotta raitiotievuosikortit voitaisiin lunastaa kahdelle viranpitäjälle lisää, ja valtuuston päätös [4]) henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä eräälle kaitsijalle otettiin huomioon. Maidontarkastamon määrärahoja lisättiin 103,006 markkaa, joten ne nousivat 543,511 markkaan. Tällöin valtuusto otti huomioon aikaisemmin tekemänsä päätökset [5]) kolmen laboratooriapulaisen ja yhden pesijättärenapulaisen toimien

[1]) Ks. tätä kert. s. 81. — [2]) S:n s. 78 ja 134. — [3]) S:n s. 74. — [4]) S:n s. 63. — [5]) S:n s. 136.

perustamisesta tarkastamoon. Uusi oli 7,500 markan suuruinen määräraha maidonnäytteiden ostamista varten. Ammattientarkastuksen menojen arvioitiin lisääntyvän 2,970 markkaa eli 275,510 markkaan. Terveydellisten tutkimusten laboratoorin menoja varten oli myöskin vähäinen, 8,700 markan määrärahain lisäys tarpeen; määrärahain summa oli 338,320 markkaa. Sitävastoin terveystoimiston määrärahat vähenivät 410,480 markasta 407,180 markkaan, mikä johtui erinäisten ikäkorotusten säästymisestä, ja lihantarkastamon määrärahat 701,860 markasta 680,310 markkaan. Se seikka, että viimeksi mainitussa luvussa säästyi 21,550 markkaa siitä huolimatta, että ikäkorotuksia oli tullut lisää, johtui siitä, että avoinna olevaa johtajanvirkaa varten ei merkitty palkkamäärärahaa. Asuntotarkastuksen menojen laskettiin lisääntyvän 11,750 markkaa eli 247,400 markkaan. Luvussa Tuberkuloosihuoltotoimisto korotettiin kesälomasijaisten määrärahaa 14,700 markkaa eli 20,500 markkaan. Uusi oli tuberkuloottisten kodeissa suoritettavia suursiivouksia sekä huoltotoimiston huoneiston ylimääräistä siivousta varten myönnetty määräraha, 3,500 markkaa. Tarverahamääräraha, 25,350 markkaa, arvioitiin ottaen huomioon, että 1,500 markkaa sai käyttää kirjojen ja sanomalehtien ostamiseen ja 1,000 markkaa ilmoitusmaksujen suorittamiseen. Keuhkotautisten parantolahoitoa varten myönnettiin 500,000 markkaa eli 200,000 markkaa enemmän kuin edellisen vuoden talousarvion mukaan. Lisäys katsottiin välttämättömäksi, koska potilaiden lukumäärä oli lisääntynyt. Samaten korotettiin määrärahoja sairaspaikkojen kustantamiseksi Högsandin parantolassa 39,000 markkaa eli 287,000 markkaan ja Satakunnan parantolan kirurgisella lastenosastolla 51,400 markkaa eli 280,000 markkaan. Kaiken kaikkiaan tuberkuloosihuoltotoimiston määrärahat nousivat 2,081,242 markkaan. Kunnallisen hammaspoliklinikan menosääntö osoitti vähäistä 6,300 markan lisäystä nousten 334,430 markkaan pääasiallisesti sen johdosta, että klinikan kortistoa varten oli hankittava uudet kortit. Poliklinikoita ja muuta sairaanhoitoa varten myönnettiin määrärahoja 804,043 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 467,218 markkaa. Lisäyksestä, joka oli 336,825 markkaa, kohdistui suurin osa eli 279,865 markkaa Henkisesti sairaiden huoltotoimistoon, joka tarvitsi lisättyjä määrärahoja osaksi vasta perustetun [1]) keskuskodin ylläpitoon, osaksi perhehoitoon sijoitettujen potilaittensa hoitomaksuja varten. Professori O. Boijen sairaalasta varattiin kaupungin tarpeisiin 13 paikkaa aikaisempien 10 paikan sijasta, ja niistä suoritettava maksu korotettiin 23: 60 markasta 27: 80 markkaan vuorokaudelta. Erityiseen lukuun merkittiin määrärahoja yhteensä 107,580 markkaa uuteen huoneistoon siirrettyä ja laajennettua [2]) desinfioimismajalaa varten. Pääluokan loppusumma nousi 8,155,857 markkaan eli 867,146 markkaa yli vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, määrärahat lisääntyivät vuoden 1929 määrärahoihin verraten yhteensä 3,622,456 markkaa. Suurinta menojen lisäystä, 2,779,131 markkaa, osoittivat sairaalain palkkamäärärahat, pääasiallisesti koska oli perustettu lukuisia uusia virkoja [3]). Ruokintamäärärahat laskettiin kaikissa sairaaloissa 9 markan yksikköhinnan mukaan henkilöltä ja päivältä ja merkittiin yhteensä 8,825,692 markaksi lisäyksen ollessa 820,665 markkaa. Pääluokan kokonaislisäys jakautui eri lukujen kesken siten, että sairaalahallituksen määrärahat kohosivat 18,140 markkaa nousten 188,736 markkaan, tiliviraston määrärahat 6,720 markkaa eli 253,720 mark-

[1]) Ks. tätä kert. s. 131. — [2]) S:n s. 38 ja 135 ja 134. — [3]) S:n s. 136.

kaan, Marian sairaalan määrärahat 828,892 markkaa eli 9,099,801 markkaan, kulkutautisairaalan 385,462 markkaa eli 4,684,508 markkaan, mihin sisältyi 105,000 markkaa sairaidenkuljetusauton ostamiseen, Kivelän sairaalan määrärahat 448,890 markkaa eli 8,575,884 markkaan, Nikkilän sairaalan 525,299 markkaa eli 9,795,381 markkaan ja luvun Erinäiset sairaanhoitokulut määrärahat 227,908 markkaa eli 817,763 markkaan, mistä viimeksi mainitusta lisäyksestä 164,505 markkaa tuli sairaanhoitajatarkoulun osalle ja 100,000 markkaa aiheutui Sielunterveysseuralle myönnetystä avustuksesta, joka esimmäisen kerran sisältyi talousarvioon. Yhdistykselle Konvalescenthem—Toipumakoti myönnettiin [1]) avustusta sama määrä kuin edellisenä vuonna eli 25,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston käyttövaroja lisättiin 2,000,000 markkaa ja ne merkittiin 2,500,000 markaksi, jotta varoja olisi käytettävissä Nikkilän sairaalan uuden paviljongin kalustamiseen ja mahdollisesti tarpeellisten varasairaalain perustamiseen. Tuberkuloosisairaalan menosääntö sitävastoin päättyi 818,855 markkaa pienempään määrään kuin vuonna 1929, jolloin suuria määrärahoja tarvittiin kaluston uudishankintoihin.

Yhdeksännessä pääluokassa, Köyhäinhoito, menojen arvioitiin lisääntyvän 4,669,276 markkaa, ja niitä merkittiin menosääntöön 29,962,553 markkaa. Lisäys johtui etupäässä siitä, että köyhäinhoitolautakunnan työtupaa oli laajennettu, että suoranaisia avustuksia täytyi antaa enemmän kuin ennen sekä että sairaanhoitokustannukset olivat kohonneet. Köyhäinhoitolautakunnan ja kanslian osalta lisäys oli 93,235 markkaa. M. m. oli lautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenille myönnetty korotetut palkkiot, ja kesälomasijaisten määrärahaa oli korotettava, jotta avustuskanslioissa kesälomakuukausina voitaisiin pitää ylimääräisiä apulaisia. Tilapäisten työvoimain määrärahaa vahvistettaessa merkittiin m. m. eteisvartijan ja asiapoikien palkat korotetuin määrin. Valtuuston aikaisemmin tekemä päätös [2]) ikäkorotuksen myöntämisestä eräälle kanslianjohtajalle sekä eräälle kirjuriapulaiselle otettiin huomioon, samoin rahatoimikamarin päätös [3]) raitiotievuosikortin myöntämisestä toimitusjohtajalle ja apulaisjohtajalle. Kassa- ja tiliviraston menosääntöä korotettiin 29,415 markkaa, mihin sisältyi avustavalle kassanhoitajalle aikaisemmin myönnetty ikäkorotus, ja lasten päiväkodin aiheuttamat kustannukset arvioitiin 131,695 markaksi eli 1,825 markkaa suuremmiksi kuin vuonna 1929. Kunnalliskotia ja sen yhteydessä olevia laitoksia varten myönnettiin määrärahoja 8,985,268 markkaa, mikä kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna merkitsi 201,521 markan lisäystä. Lisäyksestä kohdistui 46,346 markkaa yhteisiin kustannuksiin, 128,045 markkaa kunnalliskodin, 17,620 markkaa työlaitoksen, 3,280 markkaa sikalan ja 6,230 markkaa pesulaitoksen menoihin. Mainittujen laitosten menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli perustanut [4]) kaksi lämmittäjäntointa ja kolme tilapäistä yöhoitajattarentointa kunnalliskotiin, siirtänyt avustavan emännöitsijäntoimen 2:sesta 4 palkkaluokkaan ja myöntänyt ikäkorotuksia erinäisille viranpitäjille. Koska työtupaa oli laajennettu, oli sen määrärahoja lisättävä 388,280 markkaa eli 1,184,120 markkaan. Suurin lisäys, 2,455,000 markkaa, oli havaittavissa luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä. Vallitsevien ahtaiden taloudellisten olojen vuoksi korotettiin myöskin arvaamattomiin tarpeisiin varattuja valtuuston käyttövaroja 1,500,000 markkaa, joten ne nousivat 2,500,000 markkaan.

---

[1]) Ks. tätä kert. s. 94. — [2]) S:n s. 75. — [3]) S:n os. II. Rahatoimikamari. — [4]) S:n s. 137, 83, 66 ja 75.

Kymmenes pääluokka, Lastensuojelutoiminta, osoitti menojen lisääntymistä 802,713 markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Lastensuojelulautakunta, otettiin huomioon, että lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita oli korotettu [1]) sekä että kansliaan oli perustettu [2]) vahtimestarinapulaisentoimi. Tämän luvun menojen lisäys oli 33,660 markkaa. Lastenhuoltolaitosten menoihin tarvittiin kuluvaksi vuodeksi myönnettyä 291,781 markkaa suurempi määräraha; lisäyksen aiheuttivat pääasiallisesti palkkamäärärahat, jotka kohosivat yhteensä 96,556 markkaa, ja kaluston hankintamääräraha, jota korotettiin 112,450 markkaa; edellinen lisäys johtui m. m. erinäisten uusien virkojen perustamisesta [2]) ja jälkimmäinen uusien koneiden hankkimisesta koulukotien työpajoihin. Luvun Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut y. m. määrärahat kohosivat 4,530,000 markasta 4,647,000 markkaan; lisäyksestä, joka oli 117,000 markkaa, suurin osa tuli keuhkotautisten ja tylsämielisten lasten hoitokustannusten osalle. Lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisia tiloja varten myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,902,344 markkaa eli 289,728 markkaa vähemmän kuin vuoden 1929 talousarvion mukaan. Suurin säästö, 310,500 markkaa, saatiin aikaan erässä Erinäiset rakennustyöt. Ainoastaan Ryttylän tilan arvioidut menot lisääntyivät jonkin verran, nim. 49,450 markkaa, m. m. koska tilalle oli perustettu [3]) uusi muonamiehentoimi. Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan arvaamattomiin tarpeisiin käytettäväksi varattu määräraha korotettiin 350,000 markasta 1,000,000 markkaan, ottaen huomioon Reijolan sairaalan järjestämisestä lastenkodiksi, entisten lastenkotien uudestaanjärjestämisestä sekä Sofianlehdon lastenkodin sisustamisesta ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Pääluokan loppusumma oli 14,864,054 markkaa oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 14,061,341 markkaa.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 3,039,867 markan lisäystä. Ensimmäiseen momenttiin sisältyvät johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot kohosivat, ensiksi mainittu 1, 200markasta 3,000 markkaan vuodessa ja jälkimmäiset 50 markasta 75 markkaan kokoukselta. Uusi oli 3,000 markan suuruinen määräraha palkkioksi johtokunnan asettamien komiteain jäsenille ja sihteereille. Palkkamäärärahat lisääntyivät yhteensä 547,471 markkaa. Niitä vahvistettaessa otettiin huomioon, että valtuusto aikaisemmin oli päättänyt [4]) perustaa uuden vahtimestarintoimen Käpylän kouluun sekä oikeuttanut [5]) erään veistonopettajan apulaisen saamaan ikäkorotuksen. Erä Vuokrat vahvistettiin 7,048,961 markaksi, jolloin lisäyksestä, 2,320,526 markasta, 744,413 markkaa aiheutui Käpylän uuden koulutalon arvioidusta vuokrasta. Mainittu uusi koulutalo teki sitäpaitsi lämpö-, valaistus-, siivousy. m. määrärahain korotuksen välttämättömäksi. Kaluston hankintaa varten myönnettiin määrärahoja 120,000 markkaa eli 60,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menosäännön mukaan, koska kirjoituskoneita oli ostettava jatkoluokille ja uusi koulukeittiö sisustettava. Suoranaisia avustuksia varten merkittiin 860,000 markkaa, mihin sisältyi 15,000 markkaa Oikokadun apukoulun lasten raitiotiemaksuja varten [6]). Oppilaiden kesävirkistysmäärärahaa korotettiin 200,000 markkaa eli 640,000 markkaan menojen lisäyksen johtuessa siitä, että kansakoululapset tulivat saamaan ainoastaan 50 %:n alennuksen lippujen hinnoista valtionrautateillä aikaisemman 75 %:n alennuksen sijasta, samoinkuin uusien kesäsiirtolain perustamisesta. Oppilaiden

[1]) Ks. tätä kert. s. 78. — [2]) S:n s. 137. — [3]) S:n s. 84. — [4]) S:n s. 138. — [5]) S:n s. 76. — [6]) S:n os. II. Rahatoimikamari.

urheilu- ja voimisteluharjoitusten edistämiseksi myönnettiin 44,000 markkaa eli 10,000 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarvion mukaan. Lisäys myönnettiin Kansan pojat-nimisen voimistelu- ja urheiluseuran määrärahan korottamiseksi. Kaiken kaikkiaan suomenkielisten kansakoulujen menot arvioitiin 22,157,163 markaksi. Ruotsinkielisten koulujen määrärahat kohosivat 861,473 markkaa eli 8,983,832 markkaan. Johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot korotettiin samoihin määriin kuin suomenkielisten koulujen menosäännössä. Komiteapalkkioihin varattiin 2,250 markkaa. Palkkamäärärahain kokonaislisäys oli 58,505 markkaa ja vuokramääräraha kohosi 796,390 markkaa eli 3,395,490 markkaan. Muut erät joko pysyivät entisellään tai osoittivat vähäistä lisäystä paitsi kalustomäärärahaa, jota voitiin supistaa 20,200 markkaa, ja suoranaisten avustusten määrärahaa, jota myöskin alennettiin 25,000 markkaa. Suomen ja ruotsinkielisten koulujen yhteiset menot, jotka vuoden 1929 talousarviossa olivat 295,32 markan suuruiset, arvioitiin 342,970 markaksi. Lisäys aiheutui pääasiallisesti siitä, että Kumpulan koulupuutarha oli lopullisesti valmistunut. Uusi oli 2,000 markan suuruinen määräraha tarkastajaneuvoston sihteerinpalkkiota sekä muita neuvoston kokousten aiheutta miamenoja varten. Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 62,340 markkaa, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa määrää 3,080 markkaa suurempi. Erotus aiheutui pääasiallisesti kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden järjestelyä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä [1]). Yleisten ammattilaiskoulujen menojen arvioitiin alenevan 126,672 markkaa eli 823,724 markkaan, nimittäin taideteollisuuskeskuskoulun osalta 8,950 markkaa eli 233,900 markkaan, yleisen ammattilaiskoulun osalta 106,580 markkaa eli 293,324 markkaan ja kirjapainokoulun osalta 11,142 markkaa eli 233,500 markkaan, kun taas koneja siltarakennusosakeyhtiön oppilaskoulun määräraha pysytettiin entisellään, 63,000 markan suuruisena. Valmistavaan poikain ammattikouluun oli aikomus vuonna 1930 perustaa rinnakkaisluokka puutöiden osastolle. Edelleen korotettaisiin lämmittäjän palkkiota 1,000 markkaa ja perustettaisiin varastonhoitajantoimi, mikä kaikki aiheutti lisämenoja. Koulun määrärahoja korotettiin senvuoksi 56,765 markkaa eli 1,018,265 markkaan. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun menot lisääntyivät 34,136 markkaa, pääasiallisesti vuokraerän vaikutuksesta. Suomenkielinen työväenopisto tarvitsi määrärahoja yhteensä 1,224,372 markkaa ja ruotsinkielinen työväenopisto 257,415 markkaa, mikä merkitsi yhteensä 79,235 markan arviomenojen lisäystä. Lisäys johtui siitä, että taloudenhoitajantoimi oli perustettu kumpaankin opistoon. Edelliseen oli otettava uusi vahtimestari. Luennoitsijain ja tuntiopettajain palkkioita varten tarvittiin lisätyt määrärahat, koska toimintaa oli laajennettu, ja vuokramenot lisääntyivät, osaksi koska kansakouluhuoneistoja ei enää luovutettu opiston käytettäväksi, osaksi koska opistotalon arvioitua vuokraa oli korotettu. Ruotsinkielisenkin opiston vuokramäärärahaa lisättiin 5,000 markkaa, jotta illanviettoja varten voitaisiin vuokrata suurempi juhlasali. Kansanlastentarhain menosäännössä oli edelliseen vuoteen verraten havaittavissa 593,306 markan lisäys, josta suurin osa, 569,776 markkaa, kohdistui erään Lastentarhain voimassapito. Suoranaisten voimassapitokustannusten kohoaminen aiheutui uuden kunnallisen lastenseimen perustamisesta [2]) Vallilaan, lastentarhahuoneistojen vuokrien kohoamisesta, ikäkorotus-

[1]) Ks. tätä kert. s. 78. — [2]) S:n s. 133.

ten myöntämisestä ja lasten ruokintakustannusten lisääntymisestä. Kansliakustannuksetkin osoittivat lisäystä, m. m. koska kanslia oli siirretty uuteen tilavampaan huoneistoon sekä koska ylimääräistä työvoimaa entistä enemmän oli käytettävä. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös [1]) ikäkorotuksen myöntämisestä kanslia-apulaiselle otettiin huomioon. Menojen vähenemistä oli havaittavissa erässä Eläkemaksut kaupungin sanottua' irti sopimuksensa Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa kaikkien lastentarhain paitsi Ebeneserkodin osalta. Niistä yhdeksästä kauppa- ja teknillisestä oppilaitoksesta, joita varten oli ollut tapana merkitä määrärahat talousarvioon, kuusi sai lisätyn määrärahan, mistä aiheutui 215,000 markan lisäys [2]). Luvun loppusumma oli 816,000 markkaa. Kaupunginkirjaston arvioidut menot lisääntyivät 324,948 markkaa eli 2,934,256 markkaan. Palkkausmäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon, että rahatoimikamari oli myöntänyt [3]) palkankorotuksen Käpylän haaraosaston siivoojattarelle. Tilapäisen työvoiman määrärahaa korotettiin 80,000 markkaa eli 240,000 markkaan, jotta lainausosastoilla ja lukusaleissa toimivien apulaisten tuntipalkka voitaisiin korottaa 10 markasta 15:een. Samasta syystä korotettiin kesälomasijaisten määräraha 36,000 markasta 54,000 markkaan. Lämpöä, valaistusta y. m. varten tarvittiin jonkin verran suurempi määräraha kuin edellisenä vuonna, koska Käpylän haaraosastoa oli laajennettu, mutta koska mainitulle haaraosastolle vuokratusta Käpylän kansakoulun huoneistosta ei laskettu mitään vuokraa, voitiin vuokramäärärahaa alentaa 18,000 markkaa eli 99,200 markkaan. Kirjallisuuden sekä sanoma- ja aikakauslehtien hankintamääräraha korotettiin 520,000 markasta 550,000 markkaan ja painatus- ja sidontamääräraha 270,000 markasta 285,000 markkaan. Haarakirjaston perustamiseksi Pasilaan ja sen ylläpitämiseksi myönnettiin uusi 138,000 markan suuruinen määräraha [4]). Kaupunginmuseon menosääntöön, joka päättyi 242,640 markkaan, merkittiin uusi erä, Arkeologisia kaivauksia varten Vanhankaupungin alueella, 20,000 markkaa. Aikaisemmin tehty päätös [5]) hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkion korottamisesta otettiin huomioon. Luvun Musiikkilautakunta arviomenot lisääntyivät 100,195 markkaa eli 2,958,695 markkaan. Tähänkin lukuun merkittiin hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille korotetut palkkiot ja sitäpaitsi rahatoimikamarin tekemän päätöksen mukaisesti sihteerille korotettu palkkio. Kaupunginorkesterin määräraha osoitti 68,675 markan lisäystä ja ulkoilmakonserttien määräraha 26,000 markan lisäystä; viimeksi mainittu lisäys aiheutui siitä, että ulkoilmakonsertteja aiottiin järjestää useammin kuin aikaisemmin eikä ainoastaan Kallioon, Hermanniin, Vallilaan ja Käpylään, vaan myöskin Toukolaan ja Pasilaan. Erinäisiä sivistyslaitoksia varten merkityt määrärahat kohosivat 295,000 markkaa eli 810,000 markkaan. Lisäyksestä tuli 50,000 markkaa Suomen kansallisteatterin, 55,000 markkaa Svenska teaternin, 55,000 markkaa Kansan näyttämön, 45,000 markkaa Koiton näyttämön, 10,000 markkaa Sörnäisten työväen teatterin ja 25,000 markkaa Helsingin konservatorion hyväksi, ja uusina määrärahoina merkittiin 25,000 markkaa Suomen työväenteatterin kannatusosakeyhtiölle ja 30,000 markkaa Helsingin taidehallille. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa musiikkilautakunnalle tehtäväksi ryhtyä Suomalaisen oopperan kanssa neuvotteluihin oopperoitten esittämisestä myöskin ruotsinkielellä. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 600,000 markkaa, mikä

[1]) Ks. tätä kert. s. 76. — [2]) Vrt. s. 96. — [3]) Ks. os. II. Rahatoimikamari. — [4]) S:n s. 84 ja 133. — [5]) S:n s. 78.

määrä oli 300,000 markkaa suurempi vuoden 1929 talousarvion vastaavaa erää. Suurempi määräraha oli tarpeen niiden kustannusten peittämiseksi, jotka aiheutuisivat ammattikoulujen muutosta Kansakoulukadun varrelle rakennettuun uuteen koulutaloon. Yhdestoista pääluokka päättyi 51,617,206 markkaan osoittaen menojen lisäystä 5,845,253 markkaa.

Kahdennessatoista pääluokassa, Teknilliset laitokset, arvioidut menot vähenivät yhteensä 2,213,195 markkaa. Vesijohtolaitosta varten tarvittiin näet 11,681,230 markkaa vähemmän kuin vuonna 1929, jota vastoin kaasulaitoksen määrärahoja oli korotettava 5,821,366 markkaa ja sähkölaitoksen määrärahoja 3,646,669 markkaa. Edellä mainittu suuri menojen vähennys johtui yksinomaan siitä, että uudistöitä ei tarvinnut suorittaa yhtä paljon kuin vuonna 1929. Muut luvun Vesijohtolaitos menoryhmät osoittivat lisäystä: hallinto 6,420 markkaa, kassa- ja tilivirasto 34,115 markkaa, käyttö 184,835 markkaa, johtoverkko, vesisäiliö ja johtojen tarkastus 86,800 markkaa, mittari- ja talojohto-osasto, työpaja ja varasto 57,600 markkaa ja sekalaiset menot 35,000 markkaa, siitä 10,000 markkaa työpalkkain maksamiseen joulukuun 6 p:ltä, jonka lain mukaan tulee olla vapaapäivä [1]). Rahatoimikamarin käyttövaroja lisättiin 100,000 markkaa. Ainoastaan yleisiä vesiposteja ja satamain vesijohtoja varten oleva määräraha pysyi muuttumattomana. Uudistöitä varten myönnettiin kaikkiaan 10,105,000 markkaa, nimittäin 460,000 markkaa työkalujen ja kaluston ostoon, 350,000 markkaa vesimittarien ostoon, 1,200,000 markkaa [2]) turbogeneraattorin ja kattilan asettamiseksi Vanhaan kaupunkiin, 580,000markkaa erinäisiä Vanhassakaupungissa suoritettavia täydennystöi tävarten, 215,000 markkaa johtojen laskemiseksi ja vesipostien asettamiseksi Länsisatamaan, 200,000 markkaa vesijohdon laskemiseksi Itämerenkadun itäosaan, 87,000 markkaa vesijohdon ja neljän vesipostin asettamiseksi Rahapajanrantaan, 1,157,000 markkaa keskikaupungin vanhojen johtojen uusimiseen, 491,000 markkaa johtojen laskemiseksi X kaupunginosan katuihin sekä 133,000 markkaa XI kaupunginosassa suoritettavia samanlaisia töitä varten, XII kaupunginosassa 126,000 markkaa ja XIV kaupunginosassa 553,000 markkaa, vesijohdon laskemiseksi Eläintarhaan Eläintarhanportin ja Alppilan välille 3,870,000 markkaa sekä Eläintarhassa Mäntymäen kohdalla olevan johdon alentamiseksi 250,000 markkaa, johtojen laskemiseksi Toukolan katuihin 208,000 markkaa ja Käpylän Väinölänkatuun 225,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö, joka päättyi 47,511,615 markkaan, osoitti 5,821,366 markan lisäystä, jonka pääasiallisesti aiheutti kaasunkulutuksen odotettu lisääntyminen, mutta myöskin se seikka, että palkkamäärärahoja korotettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen [3]) mukaisesti sekä että suurempi rahamäärä kuin kuluvana vuonna varattiin uudistöitä varten. Hallintomäärärahoja lisättiin 4,000 markkaa, kassa- ja tiliviraston määrärahoja 212,175 markkaa, käyttömäärärahoja 3,729,120 markkaa, johtoverkon ja jakelukellon määrärahoja 5,000 markkaa, jakelumäärärahoja 15,000 markkaa, johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn määrärahoja 100,051 markkaa, sekalaisten menojen määrärahoja 445,000 markkaa, siitä 20,000 markkaa joulukuun 6 p:n työpalkkoihin, katuvalaistusmäärärahoja 65,520 markkaa, rahatoimikamarin määräyksen mukaan arvaamattomiin tarpeisiin käytettäviä määrärahoja 50,000 markkaa sekä uudistöiden määrärahoja 1,195,500 markkaa. Viimeksi mainittu määräraha, joka kaiken kaikkiaan nousi 12,994,500 mark-

[1]) Vrt. tätä kert. s. 62. — [2]) Ks. tätä kert. s. 43. — [3]) S:n s. 76.

kaan, oli aiottu alla mainittuihin tarkoituksiin: pääputkiverkon laajentamiseen 2,175,500 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen 100,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettamiseen 100,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 2,300,000 markkaa, kaluston hankintaan 104,000 markkaa, kojejärjestelmää ynnä puhdistusarkkuja varten 2,600,000 markkaa, uusia kaasuuuneja varten 4,000,000 markkaa[1]), mittarihuonetta ynnä asemamittaria, kaupunkisäätäjää, venttiilejä ja putkia varten 1,200,000 markkaa, naftaliinin poistamiseen kaasusta käytettävän kojeen ostoon 60,000 markkaa, kahden siirrettävän hiiltenkuljetuslaitteen hankkimiseen 90,000 markkaa, kahden Toledovaa'an ostoon 65,000 markkaa ja bensolinpuhdistuskojeen ostoon 200,000 markkaa. Luvussa Sähkölaitos osoittivat uudistyömäärärahat suurinta eli 2,551,300 markan lisäystä, ja koko luvun menojen lisäys oli 3,646,669 markkaa. Muista menoryhmistä hallintomäärärahat lisääntyivät 7,300 markkaa, kassa- ja tiliviraston määrärahat 98,524 markkaa, käyttömäärärahat 377,815 markkaa, jakeluosaston määrärahat 250,730 markkaa, katuvalaistusmäärärahat 150,000 markkaa ja sekalaisiin menoihin varatut määrärahat 211,000 markkaa, mihin sisältyi uusi, joulukuun 6 p:n työpalkkoja varten tarkoitettu 20,000 markan suuruinen määräraha. Palkkamäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli päättänyt[2]) perustaa erään uuden toimen, merkitä erään toimen vakinaiseen palkkasääntöön ja siirtää toisia toimia ylempään palkkaluokkaan sekä myöntänyt eräälle viranpitäjälle ikäkorotuksen. Uudistöiden määräraha, joka oli yhteensä 29,333,000 markan suuruinen, jakautui seuraaviin eriin: sähkölaitoksen laajennukset, 26,543,000 markkaa, mistä 3,202,000 markkaa rakennuksia, 6,620,000 markkaa koneistoa ja 16,721,000 markkaa johtoverkostoa varten, jolloin viimeksi mainittuun summaan sisältyi se 7,300,000 markan määräraha, jonka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt uuden kattilahuoneen ja höyrykattilan hankkimiseen[3]); katuvalaistusauton osto, 90,000 markkaa, hallituksen määräyksen mukaan suoritettavat johtotyöt, 500,000 markkaa; talojohtotyöt, 250,000 markkaa; mittarien osto, 1,300,000 markkaa; kaluston ja työkoneiden hankinta, 200,000 markkaa, sekä johtolaitteet virran vastaanottamiseksi Imatran voimalaitoksesta, 450,000 markkaa. Kahdennentoista pääluokan menot arvioitiin yhteensä 125,578,441 markaksi oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 127,791,636 markkaa.

Kolmannessatoista, Yleisten töiden pääluokassa lisättiin ensimmäisen, Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori-nimisen luvun määrärahoja 407,844 markkaa eli 4,947,488 markkaan. Tällöin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset[4]) hallituksen puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkioiden korottamisesta, kaupungininsinöörin palkasta, henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä työpäällikkö S. Randelinille, ylimääräisille insinööreille G. Lindille ja F. Sonckille, kirjanpitäjä Hj. Sylvanderille sekä vaakitsija I. Wittenbergille, uuden viran perustamisesta geodeettiosastolle sekä erinäisten virkain siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön. Kesälomasijaisia varten merkittiin 5,300 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 1,000 markkaa. Uusi oli Mariankadun talossa n:o 22 olevan satamaosaston huoneiston vuokramääräraha, 84,000 markkaa. Hallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin merkittiin 15,000 markkaa, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 10,000 markan lisäystä. Tiliviraston määrärahoja voitiin supistaa 9,154 markkaa, mikä

[1]) Ks. tätä kert. s. 43. — [2]) S:n s. 138, 134, 66 ja 78. — [3]) S:n s. 44. — [4]) S:n s. 78, 79, 141, 64, 139 ja 134.

johtui siitä, että kamreerinvirka oli avoinna ja sen ent. haltijan ikäkorotukset poistuivat. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjaus- ja kunnossapitomäärärahoja yhteensä 6,026,930 markkaa, siitä sairaalain korjauksiin 1,130,300 markkaa, kansakoulujen 722,500 markkaa, lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten 573,800 markkaa, poliisilaitoksen hallussa olevien rakennusten 375,300 markkaa ja kunnan työväenasuntojen korjauksiin 346,430 markkaa. Nimikkeen Uudis- ja muutosrakennukset kohdalle oli yhdistetty määrärahoja yhteensä 23,988,200 markkaa. Vuoden 1929 vastaava luku oli 23,591,750 markkaa. Seuraavat määrärahat kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämiä [1]) töitä varten merkittiin talousarvioon: kiviparakin sisustaminen desinfioimismajalaksi 427,000 markkaa, jäähdytyslaitoksen rakentaminen kunnalliskotiin 465,000 markkaa, juurikasvikellarin sisustaminen kunnalliskotiin 350,000 markkaa, ammattikoulutalon rakennuttaminen 2,699 markkaa, Marian sairaalan lastenosaston muutostyöt 363,000 markkaa, vesiklosettien asettaminen Snellmaninkadun kansakouluun 150,000 markkaa, uuden paviljongin rakennuttaminen Nikkilän sairaalaan 7,880,000 markkaa sekä Nikkilän sairaalan kattilahuoneen laajentaminen y. m. 660,000 markkaa. Sitäpaitsi myönnettiin 96,900 markkaa kunnalliskodin paviljonkien A, B ja C portaiden jatkamiseen, 86,800 markkaa uusien pesukoneiden hankkimiseksi kunnalliskodin pesulaitokseen [2]), 15,000 markkaa uuden lämminvesiboilerin hankkimiseksi kunnalliskotiin [2]), 32,500 markkaa työpajahuoneen sisustamiseksi kunnalliskodin kattilahuonerakennukseen [2]), 3,000,000 markkaa rakennettavaksi päätettyä [3]) Mäkelän kansakoulutaloa varten, 50,000 markkaa Mustikkamaan uimalaitoksen täydennystöihin, 509,000 markkaa paloaseman rakennuttamiseksi Käpylään [4]), 10,000 markkaa mukavuuslaitoksen rakennuttamiseksi Kumpulan siirtolapuutarhaan, 321,000 markkaa uuden valimon aikaansaamiseksi valmistavaan poikain ammattikouluun, 75,000 markkaa keittiön y. m. sisustamiseksi erääseen Hietaniemessä olevaan makasiiniin [5]), 350,000 markkaa neljännen poliisiaseman rakennuksen korottamiseen, 75,000 markkaa poliisilaitoksen koiratarhan siirtämiseen, 3,000,000 markkaa uusien sairaalarakennen teettämiseen, 3,000,000 markkaa teurastamon rakennuskustannuksiin, 113,000 markkaa poliisilaitoksen autovajan laajentamiseen [6]) ja 260,000 markkaa höyrymankelin ja sentrifuugin hankkimiseksi Nikkilän sairaalaan [7]). Luvussa Kadut ja yleiset paikat laskettiin korjaus- ja kunnossapitomenojen nousevan 1,860,000 markkaan, t. s. jäävän 110,000 markkaa alle vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän. Vähennys kohdistui etupäässä erään Katukilpien uudistus. Myöskin uudistöiden määrärahoja voitiin alentaa 3,298,145 markkaa eli 18,901,355 markkaan. Tästä määrästä käytettäisiin 7,970,000 markkaa kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, viertämiseen tai asfaltoimiseen sekä niiden jalkakäytävien teettämiseen; m. m. mainittakoon, että 700,000 markkaa osoitettiin Senaatintorin toisen puoliskon kiveämiseen, 400,000 markkaa Käpylän teiden viertämiseen ja pintatervaamiseen, 300,000 markkaa Toukolassa suoritettavia samoja töitä varten, 1,000,000 markkaa Vallilan katujen ja jalkakäytävien saattamiseksi lopulliseen kuntoon sekä 1,500,000 markkaa kenttäkivikatujen asfaltoimiseen rahatoimikamarin ja maistraatin määräysten mukaisesti. Uusien katujen tasoittamiseen merkittiin määrärahoja yhteensä 9,781,000 markkaa. Edelleen myönnettiin 100,000 markkaa korokkeiden ja liikennemerkkien asettamiseen rahatoimikamarin määräysten

[1]) Ks. tätä kert. s. 38, 37, 39, 40 ja 35. — [2]) S:n s. 40. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 23 ja 32. — [4]) Ks. tätä kert. s. 31. — [5]) S:n s. 53. — [6]) S:n s. 38. — [7]) S:n s. 37.

mukaan, 200,000 markkaa täytemaan vastaanottamiseen, 35,000 markkaa portaiden rakentamiseen Torkkelinkadun ja Franzéninkadun välille, 300,000 markkaa Karstulantien työväenasuntoryhmän pihamaan tasoittamiseen sekä 515,355 markkaa eduskuntatalon pengermäin portaiden rakentamiseen [1]). Kanavain ja viemärien korjauksiin ja kunnossapitoon tarvittiin määrärahoja yhteensä 1,390,000 markkaa eli 5,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1929. Uudisrakennustöistä aiheutuvat kustannukset arvioitiin 3,065,500 markaksi, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa lukua 2,060,500 markkaa pienempi. Suurin edellä mainitun nimikkeen kohdalle merkityistä määrärahoista, 589,000 markkaa, myönnettiin viemärin rakennuttamiseksi Pasilasta Pikkuhuopalahteen laskevaan ojaan. Rantain täyttämisen takia oli viemärin n:o 42 laskujohto rakennettava uudestaan, minkä työn kustannukset arvioitiin 360,000 markaksi, ja samasta syystä oli Telakkakadun viemärinsuuta pidennettävä 355,000 markaksi arvioiduin kustannuksin. Savilan puhdistusaseman rakennusta oli laajennettava 261,000 markalla, ja viemärien laskemiseksi uusiin katuihin myönnettiin kaikkiaan 853,500 markkaa. Teiden korjauksia ja kunnossapitoa varten myönnettiin määrärahoja 2,500,000 markkaa ja uudistöitä varten 5,322,000 markkaa, yhteensä 7,822,000 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 8,089,000 markkaa. Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin määrärahoja yhteensä 1,343,000 markkaa, siitä 470,000 korjauksiin ja kunnossapitoon ja 873,000 markkaa uudistöihin. Tämän luvun menojen lisäys oli 159,000 markkaa. Vuonna 1930 suoritettavat uudistyöt olivat seuraavat: erään Eläintarhan urheilukentälle tulevan harjoituskentän väliaikainen tasoitus, jota varten osoitettiin 25,000 markkaa, lasten kahlaamon sekä juomavesilaitteiden järjestäminen Kallion urheilukentälle, 175,000 ja 48,000 markkaa, uuden harjoituskentän kuntoonpanettaminen Annalan tienoille [2]), 300,000 markkaa, ja Hietaniemen uimarannan kuntoonpaneminen [3]), 325,000 markkaa. Kaupungin satamain menosääntö kohosi 3,203,000 markkaa eli 23,867,000 markkaan sen johdosta, että uudistöitä varten myönnettiin suurempia määrärahoja. Nimikkeen Korjaus ja kunnossapito kohdalle merkityt määrärahat näet hieman alenivat, nimittäin 4,245,000 markasta 4,172,000 markkaan, jota vastoin uudistöitä suoritettaisiin 19,695,000 markalla vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 16,419,000 markkaa. Kyseisiin uudistöihin sisältyi Länsisataman rakennustöiden jatkaminen, määräraha 6,000,000 markkaa, Länsisatamaan johtava liikenneväylä, 2,560,000 markkaa, Salmisaaren itä- ja pohjoisrantain tasoitus, 300,000 markkaa, Kellosaaren lentosataman rantasiltain sekä toimisto- y. m. rakennusten teettäminen, 1,000,000 markkaa, Hernesaaren tasoitus ja viereisen salmen täyttäminen, 2,000,000 markkaa, Katajanokansataman laajennustyöt, 6,400,000 markkaa, 200 uuden venepaikan järjestäminen, 150,000 markkaa, Munkkisaarenkadun viemärin pidentäminen Hernesaarensalmeen, 105,000 markkaa [4]), Merisataman teiden päällystäminen, 200,000 markkaa, täytemaan vastaanottaminen rannoille, 300,000 markkaa, ja työkoneiden hankkiminen, 680,000 markkaa. Istutusten kunnossapitämiseen arvioitiin tarvittavan 3,795,400 markkaa ja uudistöitä varten 3,274,300 markkaa; nämä määrärahat osoittivat vuoteen 1929 verraten lisäystä edellinen 578,000 markkaa ja jälkimmäinen 1,478,500 markkaa. Kunnossapitokustannusten kohoaminen aiheutui siitä, että palkkamäärärahoja oli pakko korottaa sekä että uusia istutuksia oli tullut lisää. Uusi oli 12,000 markan suuruinen Uspenskin katedraalin ympärillä olevien istu-

[1]) Ks. tätä kert. s. 46. — [2]) S:n s. 49. — [3]) S:n s. 53. — [4]) S:n s. 48.

tusten hoitomääräraha [1]). Suurehkoista uudistyömäärärahoista mainittakoon 500,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelyä varten, 740,000 markkaa siirtolapuutarhatarkoituksiin, 310,000 markkaa istutusten järjestämiseksi Hauhon- ja Kangasalanteiden välille, 245,000 markkaa istutusten järjestämiseksi krematorion luo [2]) ja 200,000 markkaa Hietaniemen puistoalueen tasoittamiseen. Lukuun Varasto merkittiin 400,000 markan määräraha työkalujen ja pienemmän kaluston ostoa ja kunnossapitoa varten sekä 3,002,000 markkaa uusien työkoneiden ostoon. Konepajoihin hankittaisiin rautasorvi, pyöristyskone ja taivutuskone, minkä vuoksi määrärahain summa, joka vuonna 1929 oli ainoastaan 10,000 markkaa, korotettiin 117,000 markkaan. Kaikkiaan myönnettiin varastoa varten 4,165,200 markkaa, mikä merkitsi 1,730,300 markan suuruista määrärahain lisäystä. Lukuun Sekalaista tarvittiin uusi 500,000 markan suuruinen määräraha puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikan siirtämiseen Ruoholahdesta Jätkäsaareen, kortteliin n:o 263 [3]). Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin määrärahoja 3,075,000 markkaa, mikä määrä oli vuoden 1929 menosäännön vastaavaa määrärahaa 815,000 markkaa suurempi. Mainittuun lukuun sisältyi uusi 250,000 markan suuruinen määräraha palkkain suorittamiseksi kaupungin työntekijöille joulukuun 6 p:ltä. Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavien ylimääräisten töiden määrärahaa korotettiin 10,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaan, koska varoja oli varattava hätäaputöitä varten, joita todennäköisesti oli pantava käyntiin huomattavan runsaasti vuoden 1930 kuluessa. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 124,641,893 markkaan oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 110,924,853 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin lupa oli hankittava, ennenkuin sai panna käyntiin sellaisia yleisten töiden pääluokkaan merkittyjä uudistöitä, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljänteentoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, merkittiin määrärahoja yhteensä 5,792,000 markkaa eli 1,395,500 markkaa enemmän kuin vuoden 1929 talousarviossa.

Viidennessätoista pääluokassa, Puhtaanapito, menojen lisäys oli 434,970 markkaa; määrärahoja näet laskettiin tarvittavan 19,805,785 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän oltua 19,370,815 markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos, otettiin huomioon hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korotus sekä puhtaanapitolaitoksen johtajan ja tarkastajan ikäkorotukset [4]). Luvun loppusumma kohosi 6,905 markkaa eli 278,685 markkaan. Tiliviraston arviomenot lisääntyivät 4,155 markkaa eli 248,390 markkaan. Kolmanteen lukuun yhdistettiin kaupungin katuosuuksien puhtaanapidon aiheuttamat määrärahat, jotka nousivat 8,730,420 markkaan. Tätä määrää vahvistettaessa otettiin huomioon, että joulukuun 6 p:n työpalkkoihin tarvittaisiin 8,000 markkaa. Neljänteen lukuun, Kaupungin kiinteistöt ja mukavuuslaitokset, sisältyi määrärahoja yhteensä 2,020,905 markkaa, kun taas yksityisten katuosuuksien puhtaanapitokustannukset arvioitiin 1,027,135 markaksi, mihin sisältyi uusi 2,000 markan suuruinen määräraha joulukuun 6 p:n työpalkkoja varten, ja yksityisten kiinteistöjen puhtaanapitokustannukset 4,130,250 markaksi. Uudistöitä ja -hankintoja varten myönnettiin määrärahoja 3,170,000 markkaa, siitä 2,120,000 markkaa työkoneiden ostoon ja 1,050,000 markkaa korttelissa n:o

[1]) Ks. tätä kert. s. 48. — [2]) S:n s. 49. — [3]) S:n s. 46. — [4]) S:n s. 78 ja 77.

263 olevalla puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikalla suoritettavia erilaisia töitä varten. Viimeksi mainittua määrärahaa ei kuitenkaan saanut ryhtyä käyttämään, ennenkuin rahatoimikamari oli hankkinut ja lähettänyt kaupunginvaltuustolle satamahallituksen ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot suunnitelluista töistä.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahain summa vahvistettiin 6,805,910 markaksi oltuaan vuoden 1929 menosäännössä 6,629,050 markkaa. Lisäys, 176,860 markkaa, kohdistui ainoastaan keskuskeittolaan, jonka menosääntöön merkittiin uusi 200,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin. Kauppahallien menosääntö aleni sensijaan hiukan, nim. 22,750 markkaa eli 627,550 markkaan.

Seitsemännentoista pääluokan, Kiinteä omaisuus, ensimmäisen, Kaupunkitalot-nimisen luvun arvioidut menot lisääntyivät 42,190 markkaa nousten 1,487,850 markkaan. Huomattakoon, että kaupungin kiinteistöjen hallinto oli järjestetty uudestaan ja että erinäisiä uusia kiinteistöjä oli tullut lisää. Luokiteltujen palkkojen määrärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon, että kaupungintalon ovenvartijalle oli myönnetty palkankorotus [1]) ja kiinteistöisännöitsijän kanslian vahtimestari oikeutettu saamaan ikäkorotus [2]). Kunnan työväenasuntojen menosääntö päättyi 1,186,715 markkaan, mikä määrä oli vuoden 1929 talousarvion vastaavaa erää 79,240 markkaa suurempi. Suurin, 36,000 markkaa, oli lisäys erässä Sisäkorjaukset; vuokramäärärahaa korotettiin 21,420 markkaa, osaksi koska kerhohuoneistoista oli suoritettava vuokra koko vuodelta, osaksi koska uutena eränä merkittiin lastenseimen vuokra [3]), ja palkkamäärärahat lisääntyivät yhteensä 19,770 markkaa, m. m. sen johdosta, että oli päätetty palkata kaksi voimistelunneuvojaa ja ottaa yksi siivoojatar lisää. Sitäpaitsi korotettaisiin entisen siivoojattaren palkka 8,400 markasta 10,200 markkaan, ja emännöitsijälle rahatoimikamari oli myöntänyt ikäkorotuksen. Maatalouslautakunnan ja sen hoitamien tilain määrärahoja lisättiin 153,445 markkaa eli 3,453,635 markkaan. Vahvistettaessa ensimmäistä momenttia, Palkkiot, otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös [4]) lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korottamisesta. Tuntuvaa lisäystä osoittivat palkkamäärärahat, joita korotettiin yhteensä 50,705 markkaa, Viikin latokartanon vuokra, joka merkittiin 111,450 markaksi oltuaan vuonna 1929 75,250 markkaa, kaluston kunnossapitomääräraha, jota korotettiin 25,000 markkaa, tarverahamääräraha, joka lisääntyi 9,400 markkaa, navettain ja sikalain määrärahat, jotka kohosivat 80,000 markkaa, koska Tuomarinkylän tilalle oli hankittava karjaa, vero- ja vakuutusmäärärahat, joita oli lisättävä 30,000 markkaa, sekä kaupunginkassaan suoritettavat korot, joiden arvioitiin lisääntyvän 30,000 markkaa. Toisaalta eräät menoerät alenivat: kaluston hankintamääräraha 31,000 markkaa, tallien määräraha 20,000 markkaa, maanviljelyksen määräraha 20,000 markkaa ja rakennusten määräraha 43,000 markkaa. Kansanpuistojen tarpeisiin myönnettiin määrärahoja 2,440,605 markkaa vuoden 1929 menosäännön vastaavan määrän oltua 2,589,368 markkaa, joten siis vähennys oli 148,763 markkaa. Tämä aiheutui etusijassa uudisrakennusmäärärahain supistumisesta. Eri menoryhmien kesken kansanpuistojen määrärahat jakautuivat seuraavasti: yleiset hallintokustannukset 89,380 markkaa, mihin sisältyi kaksi uutta määrärahaa, nim. 3,000 markkaa tarverahoiksi ja 2,500 markkaa

[1]) Ks. tätä kert. s. 66. — [2]) S:n s. 74. — [3]) S:n s. 133. — [4]) S:n s. 78.

matka- ja kuljetuskustannuksiin, Seurasaari 263,725 markkaa, Korkeasaari 1,148,250 markkaa, siitä 509,460 markkaa puistoa ja 638,790 markkaa eläintarhaa varten, Mustikkamaa 82,950 markkaa, Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puisto 28,000 markkaa, Tuurholman lepokoti 30,480 markkaa, Palosaari 29,720 markkaa, Mustasaari 55,400 markkaa, Varsasaari 33,600 markkaa, Pihlajasaari 165,100 markkaa, Lauttasaari 54,000 markkaa sekä vasta ostetun[1]) höyrylaivan Västra skärgårdenin käyttökustannukset 460,000 markkaa, siitä 300,000 markkaa tarpeellisia uusia höyrykattiloita varten. Viidenteen lukuun, Sekalaiset menot, joka vuoden 1929 talousarviossa oli noussut 30,242,890 markkaan, sisältyi määrärahoja yhteensä 11,250,000 markkaa. Huomattava vähennys johtui siitä, että kiinteistöjä tultaisiin ostamaan vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rahatoimikamarin käytettäväksi tilapäismenoihin varattua määrärahaa lisättiin 100,000 markkaa, joten se kohosi 200,000 markkaan. Maan ostamiseen Keskuskadun leventämiseksi myönnettiin 3,000,000 markan määräraha [2]), Tuurholman verotilan ostoa varten 7,000,000 markkaa [3]) ja Siltalan tilan ostoon 475,000 markkaa [4]). Pääluokan loppusumma oli 19,918,805 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 38,785,583 markkaa.

Kahdeksannentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, määrärahat lisääntyivät 483,276 markkaa eli 4,384,699: 40 markkaan.

Yhdeksänteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot, merkittyjä määrärahoja voitiin vähentää yhteensä 10,206,248: 90 markkaa ja niitä merkittiin yhteensä 27,248,557: 90 markkaa. Vähennyksestä kohdistui 75,000 markkaa lukuun Lisäykset palkkamenoihin, jossa tosin sairaslomasijaisten määrärahaa korotettiin 25,000 markkaa, mutta sensijaan uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten myönnetyt kaupunginvaltuuston käyttövarat voitiin vahvistaa ainoastaan 300,000 markaksi vuoden 1929 vastaavan määrän oltua 400,000 markkaa. Suurin arvioitujen menojen vähennys oli kuitenkin havaittavissa luvussa Sekalaiset määrärahat, jonka loppusumma aleni 10,681,375 markasta 1,874,000 markkaan sen johdosta, että rakennustoiminnan avustamiseksi ei myönnetty määrärahoja sekä että vuoden 1929 menosääntöön sisältyneet Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä sekä Botby gods aktiebolag yhtiön osakkeiden lunastamista varten tarkoitetut määrärahat voitiin poistaa. Sitävastoin korotettiin lasten ja varhaisnuorison voimistelu- ja leikkityön edistämismäärärahaa 10,000 markkaa, voimisteluseurojen toiminnan tukemiseksi tarkoitettua määrärahaa niinikään 10,000 markkaa ja valiokunta- ja komiteamenojen määrärahaa 50,000 markkaa. Uusina määrärahoina merkittiin tähän lukuun vuosimaksu Suomen standardisoimistoimikunnalle, 10,000 markkaa [5]), opetusministeriön retkeilylautakunnalle myönnetty avustus, 20,000 markkaa, Västra skärgården-laivan ostomääräraha, 325,000 markkaa [6]), 100,000 markan määräraha kilpailun järjestämistä varten stadionin paikkakysymyksen selvittelemiseksi, mikä määräraha annettiin rahatoimikamarin käytettäväksi, sekä 50,000 markan määräraha valtion ja kaupungin yhteisen keskussairaalakomitean menoja varten [7]). Luvussa Naisten työtuvat arvioitiin työtupien toiminnan aiheuttama vajaus 500,000 markaksi eli 50,000 markkaa vuoden 1929 talousarvion vastaavaa määrää suuremmaksi, ja mahdollisen työttömyyden varalta myönnettyjä rahatoimikamarin käyttövaroja lisättiin niinikään 50,000 markkaa. Poistoihin ja palautuksiin kaupunginvaltuusto varasi 18,000,000 markkaa eli 4,000,000

[1]) Ks. tätä kert. s. 52. — [2]) S:n s. 13. — [3]) S:n s. 11. — [4]) S:n s. 12. — [5]) S:n s. 87. — [6]) S:n s. 52. — [7]) S:n s. 34 ja 146.

markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi ja arvaamattomiin tarpeisiin yhteensä 3,000,000 markkaa, siitä 1,000,000 markkaa kaupunginvaltuuston ja 1,000,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi, kun taas 1,000,000 markkaa varattiin odotettavissa olevan ankaran työttömyyden vaikutusten lieventämistä tarkoittavien toimenpiteiden kustantamiseen.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästöksi 28,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, kaupunginvaltuusto osoitti alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrärahat vastedes otettavasta lainasta:

Turbogeneraattorin ynnä kattilan hankkiminen Vanhaankaupunkiin [1]	Smk	900,000: —
Vesijohtojen laskeminen [2]	»	3,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen [3]	»	1,400,000: —
Kojejärjestelmän ynnä puhdistusarkkujen hankkiminen kaasulaitokseen [3]	»	1,900,000: —
Kaasu-uunien rakentaminen [3]	»	1,300,000: —
Sähkölaitoksen laajentaminen [4]	»	16,900,000: —
Länsisataman laajennustyöt [5]	»	6,000,000: —
Katajanokan sataman laajennustyöt [5]	»	6,400,000: —
Tuurholman verotilan R N 1 osto [6]	»	7,000,000: —
	Yhteensä Smk	45,300,000: —

Lainavaroja myönnettäessä noudatettiin samoja periaatteita kuin edellisenä vuonna. Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot 12,808,000 markaksi eli 1,295,000 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna. Koko osaston määrärahain summa oli 58,108,000 markkaa, mitä vuoden 1929 talousarviossa vastasi 84,073,000 markkaa.

Toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kolmesta luvusta ensimmäinen, Erinäiset verot, osoitti 25,000 markan lisäystä, koska koiraveron odotettiin tuottavan kaupungille mainitun suuruisen tulon, ja kolmas, Sekalaista, 200,000 markan lisäystä, joka kohdistui erään Veronlisäystä kantoajan jälkeen maksetuista veroista, kun taas lukuun Satamat yhdistettyjen tulojen laskettiin vähenevän 1,065,455 markkaa. Tämän osaston tulojen kokonaismäärä väheni 840,455 markkaa eli 37,995,885 markkaan.

Kolmanteen osastoon, Terveyden- ja sairaanhoito, kuuluvien tulojen arvioitiin lisääntyvän 6,594,964: 80 markkaa eli 22,797,131: 70 markkaan, mistä lisäyksestä 171,347: 80 markkaa kohdistui lukuun Terveydenhoito ja 6,423,617 markkaa lukuun Sairaanhoito. Edellinen määrä jakautui seuraavien eräin kesken: maidontutkimusmaksut, joista saatava tulo arvioitiin kuluvan vuoden talousarvioon merkittyä määrää 45,228: 80 markkaa suuremmaksi, kunnallisen hammaspoliklinikan tulot, joiden oletettiin kohoavan 77,500 markkaa, sekä desinfiointi- ja cyanisavustusmaksut, joiden aiheuttama tulojen lisäys arvioitiin 3,000 markaksi, minkä lisäksi köyhäinhoidon henkisesti sairaiden keskuskodissa annetusta sairaanhoidosta sekä kodin henkilökunnan luontoiseduistaan suorittamat korvaukset merkittiin uutena, yhteensä 45,619 markan suuruisena eränä. Sairaanhoidon aiheuttamien tulojen lisäyksestä kohdistui

[1]) Ks. tätä kert. s. 42. — [2]) S:n s. 110. — [3]) S:n s. 43, 44 ja 111. — [4]) S:n s. 44 ja 111. — [5]) S:n s. 45 ja 113. — [6]) S:n s. 11 ja 116.

200,000 markkaa Marian sairaalaan, 45,000 markkaa Kivelän sairaalaan, 50,000 markkaa Nikkilän sairaalaan ja 700,000 markkaa erään Köyhäinhoidon suoritettava korvaus sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa. Toimenhaltijain nauttimistaan luontoiseduista suoritettavaa korvausta lisättiin 428,617 markkaa. Luvun loppusumman melkoiseen kohoamiseen vaikutti kuitenkin ensi sijassa uusi 5,000,000 markan erä, nim. valtionapu, johon kaupungilla oli oikeus toukokuun 31 p:nä 1929 annetun ja tammikuun 1 p:nä 1930 voimaan astuneen kunnallisille mielisairaaloille ja tuberkuloosisairaaloille tulevaa valtionapua koskevan lain nojalla.

Neljännessä osastossa, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, arviotulot merkittiin 988,730 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna; lisäys jakautui osaston kolmen luvun kesken siten, että kunnalliskodin ja työlaitoksen arvioitiin aiheuttavan tuloja 507,372 markkaa enemmän kuin vuoden 1929 tulosäännön mukaan, verojen taas 50,000 markkaa ja lastenhoitolaitosten 431,358 markkaa enemmän; viimeksi mainitusta määrästä 203,734 markkaa aiheutui koulukotien valtionavun odotetusta lisääntymisestä; mainittu valtionapu merkittiin yhteensä 2,560,125: 50 markaksi.

Viidennen luvun, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 852,730 markkaa. Osaston loppusumma oli 13,894,249 markkaa, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	7,100,000: —
Oppilaiden kesävirkistys	»	400,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	172,144: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,395,789: —
Työväenopisto	»	728,800: —
Kansanlastentarhat	»	2,127,316: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
	Yhteensä Smk	12,424,049: —

Vertailun vuoksi mainittakoon, että vuoden 1929 tulosääntö sisälsi valtionapuja edellä mainittuihin tarkoituksiin yhteensä 11,617,319 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta, että kaupunginorkesterille vuodeksi 1931 myönnettäisiin valtionapua sama määrä kuin vuodeksi 1930 eli 500,000 markkaa.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat tulot merkittiin kuudenteen pääluokkaan ja arvioitiin 153,258,944 markaksi eli 18,738,926 markkaa yli vuoden 1929 talousarvion vastaavan määrän. Vesijohtolaitoksen tuloarvio kohosi näet 2,508,410 markkaa eli 24,005,130 markkaan, kaasulaitoksen 9,450,648 markkaa eli 52,923,666 markkaan ja sähkölaitoksen 6,779,868 markkaa eli 76,330,148 markkaan.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, voitiin merkitä 54,921 markan tulojen lisäys, jonka aiheutti yksinomaan luku Sekalaista. Tähän lukuun merkittyä korvausta Hämeentien kunnossapidosta korotettiin puheena olevan kadun varrella sijaitsevien talojen omistajain kanssa tehdyn uuden sopimuksen mukaisesti 11,745 markkaa, jolloin se nousi 16,293 markkaan, ja viranpitäjäin nauttimistaan luontoiseduista suoritettava korvaus merkittiin 28,476 markaksi vuoden 1929 tuloarvion 25,300 markan sijasta. Edelleen merkittiin tulosääntöön uusi erä, Valtionapu teiden ylläpitämisestä, 60,000 markkaa, mihin avustukseen kaupungilla oli oikeus toukokuun 3 p:nä 1927 annetun tielain nojalla. Kaupungille rakennuskonttorin kantamista toimitusmaksuista kertyvien tulojen arvioitiin sensijaan vähenevän 20,000 markkaa.

Kahdeksanteen osastoon merkittiin puhtaanapitolaitoksen tulot. Laitoksen vuoden 1930 tulosääntö erosi edellisen vuoden arviosta sikäli, että eri momentteihin oli yhdistetty toisaalta kaupungin omien katuosuuksien ja kiinteistöjen puhtaanapidon aiheuttamat tulot ja menot, toisaalta yksityisten laskuun suoritettujen töiden vastaavat tulot ja menot. Laitoksen tulosääntö, joka vuonna 1929 päättyi 6,610,000 markkaan, nousi vuodelta 1930 7,150,000 markkaan, mistä kaupungin katuosuuksien puhtaanapito aiheutti 500,000 markkaa, kaupungin kiinteistöjen puhtaanapito 370,000 markkaa, kaupungin käymäläin puhtaanapito 60,000 markkaa, yksityisten katuosuuksien puhtaanapito 1,270,000 markkaa ja yksityisten kiinteistöjen puhtaanapito 4,600,000 markkaa. Lannanmyynnistä arvioitiin kertyvän tuloja 300,000 markkaa, ja sekalaiset tulot merkittiin 50,000 markaksi.

Yhdeksännen osaston, Kauppatorit, kauppahallit ja keskuskeittola, tuloeristä kauppahallimyymäläin vuokrat osoittivat 680,000 markan ja toripaikkain vuokrat 200,000 markan lisäystä, jota vastoin myyntikojujen ja -pöytäin vuokrista arvioitiin kertyvän tuloja 29,000 markkaa vähemmän kuin vuoden 1929 tulosäännön mukaan. Tämän osaston arvioidut kokonaistulot lisääntyivät 851,000 markkaa eli 9,357,000 markkaan.

Vahvistettaessa kymmenennen pääluokan, Kiinteä omaisuus, tuloja kaupunginvaltuusto katsoi voivansa lisätä tontinlunastuksista saatavaa tuloa 1,000,000 markkaa, joten se merkittiin 10,000,000 markaksi siitä huolimatta, että tonttien myynti vuonna 1930 todennäköisesti tuli olemaan suhteellisen vähäistä. Lukuun Tontinlunastukset merkittiin näet myöskin kaupungille lisätystä rakennusoikeudesta tuleva korvaus, jonka yhdessä aikaisemmin myytyjen tonttien myyntihinnan kuoletusmaksujen kanssa arvioitiin nousevan edellä mainittuun määrään. Kiinteistöt-nimisen luvun arviotulot kohosivat 3,464,873 markkaa. Kansakoulutalojen vuokrat merkittiin 9,729,296 markaksi vuoden 1929 tulosäännön 7,093,335 markan sijasta ja suomenkieliselle työväenopistolle luovutetun rakennuksen vuokra 675,600 markaksi vuoden 1929 638,300 markan sijasta. Myöskin kiinteistöisännöitsijän hoitamien talojen vuokrain edellytettiin kohoavan 398,772 markkaa eli 2,535,117 markkaan sen johdosta, että joitakin taloja oli tullut lisää ja vuokria osittain oli korotettu. Viimeksi mainitusta syystä myöskin kunnallisista työväenasunnoista saatavat tulot lisääntyivät 318,180 markkaa eli 3,464,580 markkaan. Uusi erä oli Lastentarhain vuokrat, 74,440 markkaa. Luvun loppusumma oli 19,589,300 markkaa. Seuraavaan lukuun, Erinäiset vuokrat, merkittiin rakennusten ja tilusten vuokrat 4,810,000 markasta 5,500,000 markkaan korotetuin määrin, jota vastoin tilapäisten maan ja kenttäin vuokrain arvioitiin vähenevän 346,900 markkaa eli 5,455,100 markkaan, kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin suoritettavien maksujen 230,000 markkaa eli 300,000 markkaan ja virutusmaksujen 4,000 markkaa eli 8,000 markkaan. Maatiloista ja kansanpuistoista laskettiin kertyvän tuloja kaikkiaan 3,842,520 markkaa vastaavan määrän oltua vuoden 1929 talousarviossa 3,786,800 markkaa. Edellisestä määrästä tuli 3,200,000 markkaa maatalouslautakunnan hoitamien tilain ja loput, 642,520 markkaa, kansanpuistojen osalle; viimeksi mainittuun tuloryhmään merkittiin seuraavat uudet erät: Varsasaari, 5,000 markkaa, Pihlajasaari, 15,000 markkaa, Lauttasaari, 10,000 markkaa, ja höyrylaiva Västra skärgården, 160,000 markkaa. Kymmenennen osaston tulojen loppusumma kohosi 40,065,227 markasta 44,709,120 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot lisääntyivät 3,434,414 markkaa eli 6,346,040 markkaan. Lisäys aiheutui melkein yksinomaan siitä,

että kaupunki toukokuun 31 p:nä 1929 annetun kunnallisille mielisairaaloille sekä tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille ja tuberkuloosin vastustamistyön edistämiseksi annettavaa valtionapua koskevan lain nojalla voi laskea saavansa 3,940,000 markan valtionavun Nikkilän sairaalan uuden paviljongin rakentamiseen. Toisaalta supistettiin erää Rakennustarkastuksen toimitusmaksut 500,000 markkaa eli 400,000 markkaan ja erää Siltamaksut 100,000 markkaa eli 700,000 markkaan.

Kahdenteentoista pääluokkaan merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä, joka vuoden 1929 tulosäännössä oli ollut 197,513,624: 38 markkaa, 191,688,025: 50 markaksi eli siis 5,825,598: 88 markkaa ensiksi mainittua määrää pienemmäksi.

C. Muut asiat.

Palokunnan käyttäminen ylläpitämään järjestystä. Sen johdosta, että vakinainen palokunta ilman että tulenvaara uhkasi elokuun 1 p:nä oli hälyytetty Sirkuskadulle, mihin työläisiä oli kokoontunut sodanvastaiseen mielenosoitukseen, vtt Luostarinen, Löfberg ja Nurminen pyysivät kaupunginjohtajaa selittämään, oliko hän antanut määräyksen, että palokunta oli komennettava ruiskuttamaan vettä työläisten päälle, ja jos näin oli laita, tiesikö hän tällä toimenpiteellään syvästi loukanneensa työntekijöitä ja toimineensa vastoin palojärjestystä.

Koska kirjelmä kuitenkaan ei sisältänyt sellaista ehdotusta, jonka yksityinen vt kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 9 §:n mukaan voi esittää kaupunginvaltuustolle, tämä välikysymys ei aiheuttanut [1]) toimenpidettä.

Sittemmin vt Luostarinen y. m. antoivat uuden kirjelmän ja lausuivat siinä, että palokunnan komentaminen työväen rauhallista, sotaa vastaan kohdistettua mielenosoitusta ehkäisemään ei ollut palokunnan tarkoitusperien mukaista sekä ettei kaupunginjohtajalla voimassa olevien ohje- ja johtosääntöjen mukaan ollut oikeutta antaa määräystä palokunnan komentamisesta. Se seikka, ettei kaupungin ylin päällikkö noudattanut voimassa olevia määräyksiä, oli omansa vahingoittamaan hänen arvovaltaansa ja heikontamaan kuria kaupungin virkamiehistön keskuudessa, ja hänen sekaantumisensa asioihin, jotka eivät kuuluneet hänen toimipiiriinsä, esti häntä riittävän tehokkaasti valvomasta alaistensa virkatoimia. Viitaten edellä esitettyyn aloitteentekijät anoivat, että kaupunginvaltuusto lausuisi kaupunginjohtajalle, että hän jo aikaisemmin samoinkuin nyt puheena olevalla tapauksella oli osoittautunut sopimattomaksi kaupunginjohtajan vastuulliseen toimeen.

Kaupunginjohtaja, jota oli pyydetty lausumaan mielipiteensä aloitteessa esitetyistä syytöksistä, toi esiin, että poliisimestari neuvotellessaan hänen kanssaan järjestyksen ylläpitämisestä kommunistien järjestämänä n. s. punaisena päivänä oli lausunut toivomuksen, että kaupungin palokunta tarpeen vaatitiessa avustaisi vakinaista järjestysvaltaa. Kaupunginjohtaja katsoi sittemmin tilanteen uhkaavan kehittyä sellaiseksi, että varokeinot olivat tarpeen, ja kehoitti palopäällikköä mainittuna päivänä pitämään palokunnan ambulanssineen varuillaan, lausuen samalla toivomuksen, että palokunta antaisi poliisimestarille apuaan, jos tämä sitä pyysi. Tämän menettelyn hän katsoi sekä oikeutensa että velvollisuutensa mukaiseksi.

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 57 § ja 18 p. syysk. 44 §.

Tutustuttuaan kaupunginjohtajan selitykseen kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei aloite aiheuttaisi toimenpidettä.

Ilmoitusten julkaiseminen Työväenjärjestöjen tiedonantajassa. Sen johdosta, että rahatoimikamari oli päättänyt, että kamarin ja sen alaisten virastojen ja laitosten ilmoitukset julkaistaisiin kaikissa Helsingin päälehdissä, ei kuitenkaan Työväenjärjestöjen tiedonantajassa, vtt Nurminen ja Niemistö kaupunginvaltuuston sosialistisen ryhmän puolesta tekivät aloitteen, jossa esitettiin, että valtuusto velvoittaisi rahatoimikamarin muuttamaan edellä mainittua päätöstään siten, että kaupungin asioita koskevat ilmoitukset oli julkaistava myöskin Työväenjärjestöjen tiedonantajassa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto lausui, että rahatoimikamarilla oli oikeus itse päättää, missä lehdissä se julkaisi ilmoituksensa, mutta päätti [2]) samalla, että valtuuston ilmoitukset vastedes julkaistaisiin mainitussa sanomalehdessä.

Työväenjärjestöjen tiedonantajan tilaaminen kaupunginkirjaston lukusaleihin. Kaupunginkirjastonhoitaja U. Therman ilmoitti, että kaupunginkirjaston johtokunta oli päättänyt tilata Suomen sosialistisen työväenpuolueen äänenkannattajan, Työväenjärjestöjen tiedonantajan, kaupunginkirjaston lukusaleihin sekä että hän oli kieltäytynyt panemasta tätä päätöstä täytäntöön, koska kirjaston tehtävänä sen ohjesäännön mukaan on tarjota yleisölle tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen, jollaisena mainittua sanomalehteä, jonka toimitus oli asetettu syytteeseen maanpetoksesta, tuskin voitiin pitää. Kaupunginkirjastonhoitaja huomautti edelleen, ettei sensuroimishalu ollut aiheuttanut hänen kieltäytymistään. Hankittaessa kirjallisuutta kirjastoon oli mikäli mahdollista noudatettu vapaamielistä menettelyä. Siten oli puheena oleva sanomalehti jo useina vuosina hankittu pääkirjaston opintolukusaliin, missä se oli erään kirjaston virkailijan huostassa ja annettiin pyydettäessä luettavaksi, ja lehden täydellisiä vuosikertoja säilytettiin sidottuina kirjaston sanomalehtikokoelmissa. Johto oli ainoastaan tahtonut välttää lehden suoranaista tarjoamista lukuisille sanomalehtisaleissa kävijöille, joiden joukossa oli runsaasti arvostelukyvyttömiä aineksia. Kaupunginkirjastonhoitajan kirjelmän johdosta rahatoimikamari lausui mielipiteenään, että kirjastonhoitajalla katsoen kysymyksen laatuun ja sen aikaisempiin vaiheisiin [3]) näytti olleen täysi syy odottaa kaupunginvaltuuston asiasta tekemää päätöstä, ennenkuin hän ryhtyi panemaan johtokunnan edellä mainittua päätöstä täytäntöön, sekä ehdotti, että valtuusto toteaisi, että kaupunginkirjastonhoitaja edellä mainitulla toimenpiteellään ei ollut jättänyt huomioon ottamatta kirjaston täydellisyyteen ja kirjallisuudenharrastajain tarpeihin kohdistuvia oikeutettuja vaatimuksia sekä ettei Työväenjärjestöjen tiedonantajaa voitu katsoa sellaiseksi hyödylliseksi ja sivistäväksi lukemiseksi, jota tarkoitetaan kaupunginkirjaston ohjesäännön 1 §:ssä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ei katsonut [4]) asiakseen ryhtyä sen johdosta toimenpiteisiin, koska kirjallisuuden hankinta ja sanomalehtien tilaaminen kaupunginkirjastoon ohjesäännön mukaan kuului kirjaston johtokunnalle.

Kaupunginvaltuuston diariin merkityt ratkaisemattomat asiat. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olleiden asiain luetteloa [5]) valtuusto päätti [6]) poistaa diarista eräiden

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 27 § ja 13 p. marrask. 13 §. — [2]) S:n 13 p. maalisk. 28 § ja 12 p. kesäk. 50 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 264. — [4]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 27 §. — [5]) Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — [6]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 6 §.

urheiluseurojen anomuksen Alppilan hiihtomäen kuntoonpanemisesta, koska anomuksen esittäjät myöhemmin olivat ehdottaneet, että eräs Herttoniemen alue luovutettaisiin hiihtomäen rakentamista varten; sekä kaupungin yleisten töiden hallitukselle annetun tehtävän [1]), joka koski pientenlastenkodin pääpiirustusten ynnä seikkaperäisen kustannusarvion teettämistä ja antamista kaupunginvaltuustolle, koska valtuusto jo oli vahvistanut Sofianlehtoon rakennettavan lastenkodin pääpiirustukset.

Hesperiankatujen poikkileikkauksen muuttaminen. Sen johdosta, että uusi, korttelit n:ot 448 ja 465 käsittävä kaupunginasemakaava oli vahvistettu [2]) ja sen mukaan edellisen korttelin pohjoispuolella ollut katupenger poistettu, kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut Hesperiankatujen poikkileikkauksen muutosehdotuksen. Maistraatille tästä ehdotuksesta antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto päätti [3]) ilmoittaa, ettei sillä ollut ehdotuksen hyväksymistä vastaan mitään muistuttamista.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Maistraatille annetuissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimia ehdotuksia vastaan, jotka koskivat seuraavain tonttien rajain korkeusasemia:

II kaupunginosan korttelin n:o 95 a tonttien [4]);
XIII kaupunginosan korttelien n:ot 402 ja 448 tonttien [5]);
XIV kaupunginosan korttelin n:o 552 tonttien [5]);
XIII kaupunginosan korttelien n:ot 413 ja 433 tonttien [6]);
XIII kaupunginosan korttelin n:o 412 b tonttien n:ot 7, 10 ja 12 [7]) sekä
XIV kaupunginosan korttelin n:o 463 tonttien [8]).

Mäkelän teollisuusalueen rakennusjärjestys. Hyväksyessään [9]) Mäkelän teollisuusalueelle uuden jaoituskaavan kaupunginvaltuusto samalla päätti [10]), että sikäläisiä asuntokortteleja n:ot 701, 703 ja 705—709 rakennettaessa oli noudatettava Vallilan kivirakennustonteille vuonna 1924 vahvistettua [11]) rakennusjärjestystä. Muiden tonttien suhteen oli voimassa vuonna 1917 vahvistettu Helsingin tehdas-, makasiini- ja varastotontteja koskeva rakennusjärjestys.

Rakennusjärjestyksen 50 ja 53 §:n muutos. Vuonna 1917 annetussa kaupungin rakennusjärjestyksessä määrättiin, että talossa olevien kerrosten luvun tuli vastata sitä kokonaislukua, joka saadaan, kun rakennuksen korkeus ilmaistuna metrein jaetaan luvulla, joka osoittaa kerrosten keskikorkeutta laskettuna lattiasta toiseen ja metrein ilmaistuna. Tämä suhdeluku oli rakennusjärjestyksen 53 §:n mukaan 3.8, ja maistraatti voi joissakin tapauksissa alentaa sen 3.4:ään. Sen lisäksi, että kerrosluku oli määrätty, rajoitti mahdollisuutta ullakon käyttämiseen asuintarkoituksiin määräys, että tätä etua ei myönnetty niiden kaupunginosain tontinomistajille, joihin saa rakentaa ainoastaan huvilarakennuksia, sekä että ullakkokerros, jonka lattia oli yhtä, joissakin tapauksissa kahta metriä alempana ulkomuurin yläreunaa, oli luettava kerrokseksi. Sallittua rakennuksenkorkeutta taas, joka aikaisemmin oli ollut 2.5 m suurempi kuin kadun leveys metrein ilmaistuna, muutettiin valaistussuhteiden parantamiseksi vuonna 1917 siten, että se sai olla 1.5 m suurempi kadun leveyttä. Nämä määräykset olivat vaikuttaneet päinvastoin kuin tarkoituksena oli ollut,

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 35. — [2]) S:n v:n 1928 kert. s. 5, 6, 7 ja 19. — [3]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 9 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 6 §. — [5]) S:n 22 p. toukok. 6 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 3 §. — [7]) S:n 13 p. marrask. 3 §. — [8]) S:n 27 p. marrask. 6 §. — [9]) Ks. tätä kert. s. 3. — [10]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 7 §. — [11]) Ks. v:n 1924 Kunnall. asetuskok. s. 74.

sillä niitä sovellettaessa käytäntöön oli huoneiden korkeus supistettu pienimpään sallittuun määrään, 2.7 m:iin. Määräys ullakkokerroksen lattian suhteesta ulkomuurin yläreunaan oli johtanut suorastaan luonnottomiin tuloksiin korotettaessa vuoden 1895 rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti rakennettuja rakennuksia, ja myöskin uudisrakennusten ullakkokerrokset olivat saaneet rakennustaiteellisesti erittäin epätyydyttävän ratkaisun. Terveydellisessä suhteessa rakennuskorkeuden alentaminen 1 m verran ei ollut parantanut valaistussuhteita, koska katto oli sijoitettu 50° kaltevuuteen ja ullakkokerroksen ylälista aina asetettu katonkaltevuuden sallimaan ylimpään rajaan. Siitä, että kaupunkikuva huomattavissa osissa kaupunkia on pahasti rumentunut, voitanee suurelta osalta syyttää rakennusjärjestyksen epäonnistuneita, kerroslukua ja ullakkokerroksia koskevia määräyksiä. Maistraatin kaupungin rakennusjärjestystä tarkastamaan asettama komitea olikin ehdottanut, että 50 ja 53 § muutettaisiin siten, että kävisi mahdolliseksi aikaansaada osalle kaupungin keskustassa sijaitsevia kortteleita yleinen kattolistakorkeuksien järjestely, ja vahvisti huonekorkeuden 2.9 m:ksi, paitsi yhdessä kerroksessa, jossa se sai olla 2.7 m. Koska kuitenkin varmaan kestäisi kauan, ennenkuin komitean laatima rakennusjärjestyksen muutosehdotus oli kokonaan vahvistettu, ja koska erivapautuksia voimassa olevista määräyksistä eräissä tapauksissa jo oli myönnetty ja useita sitä tarkoittavia anomuksia annettu sisäasianministeriölle, joka ei halunnut niitä käsitellä, ennenkuin kaupungin viranomaiset olivat käsitelleet rakennuskorkeutta koskevan kysymyksen kokonaisuudessaan, kaupunginvaltuusto päätti [1]) anoa valtioneuvostolta, että kaupungin rakennusjärjestyksen 50 ja 53 § muutettaisiin komitean ehdotuksen mukaisesti.

Tähän anomukseen myöntyen valtioneuvosto heinäkuun 27 p:nä vahvisti [2]) kyseessä olevan rakennusjärjestyksen muutoksen.

Lupa perustaa sairaala korttelii n:o 517. Maistraatilta saapuneen ilmoituksen [3]) mukaan sisäasiainministeriö tammikuun 19 p:nä oli myöntynyt kaupunginvaltuuston esitykseen, joka koski XIV kaupunginosan korttelin n:o 517 tonteille n:ot 4—6 suunnitellun rakennuksen teettämistä kolmikerroksiseksi sekä sen käyttämistä sairaalatarkoituksiin.

Lupa poiketa rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Maistraatilta saapuneen ilmoituksen [4]) mukaan sisäasiainministeriö toukokuun 13 p:nä oli oikeuttanut Helsingin suomalaisen säästöpankin II kaupunginosan korttelin n:o 35 Kluuvikadun tontille n:o 4 tulevaa uudisrakennustaan rakennuttaessaan poikkeamaan rakennusjärjestyksen 50 §:n määräyksistä sikäli, että kyseisen rakennuksen sai tehdä + 29 m korkuiseksi nollavesitasosta, jolloin rakennustyössä muuten oli tarkasti noudatettava rakennusjärjestyksen määräyksiä ja asianmukaisesti vahvistettuja piirustuksia sekä paloviranomaisten paloturvallisuuden takia antamia määräyksiä.

Sisäasiainministeriön vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa Kansallisosakepankin anomuksesta saada vastedes rakennuttaa omistamillaan II kaupunginosan korttelissa n:o 34 sijaitsevilla Kluuvikadun tontilla n:o 2 ja Aleksanterinkadun tontilla n:o 15 olevat rakennuksensa 29.0 m korkeuteen nollavesitasosta valtuusto päätti [5]) ainoastaan viitata valtioneuvostolle osoittamaansa kirjelmään, joka koski rakennusjärjestyksen 50 ja 53 §:n muut-

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 13 § ja valt. pain. asiakirj. n:o 21. — [2]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 8 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 46. — [3]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 2 §; ks. v:n 1928 kert. s. 114. — [4]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 5 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 113. — [5]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 14 §.

tamista ja josta kävi ilmi, että valtuusto puolestaan hyväksyi ehdotetun rakennuskorkeuden.

Osakeyhtiö Fredrikinkatu 19 anoi saada korottaessaan omistamaansa Fredrikinkadun taloa n:o 19 nostaa kattolistan 3 m ylemmäksi rakennusjärjestyksessä sallittua korkeutta ja ilmoitti suostuvansa siinä tapauksessa, että anottu lupa myönnettiin, suorittamaan kaupunginkassaan 60,000 markkaa eli 15,000 markan korvauksen jokaiselta huoneelta, joka saatiin lisää sen johdosta, että rakennus korotettiin edellä mainituin poikkeuksin voimassa olevista määräyksistä. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa ehdottaa sen hyväksyttäväksi katsoen siihen, että kaikki kaupungin ammattiviranomaiset terveydenhoitolautakuntaa lukuun ottamatta olivat sitä puoltaneet, että Fredrikinkadun tontti n:o 19 käsitti kokonaisen korttelin, joka osaksi sijaitsi avonaisten paikkain varrella, sekä että luvan myöntäminen tähän vähäiseen poikkeukseen rakennustaiteellisessa suhteessa olisi eduksi kaupunkikuvalle.

Lupa tornirakennusten käyttämiseen. Asunto-osakeyhtiö Aamutähti ja Työväenrakennusosakeyhtiö Fridhem anoivat yhteisesti saada sisustaa kahteen VII kaupunginosan korttelissa n:o 126 sijaitseville Tehtaankadun tonteille n:ot 11 ja 13 rakennettuun tornirakennukseen asuinhuoneita, jotka sijaitsisivat 3.30 ja 2.80 m korkeammalla kuin rakennusjärjestyksen mukaan oli sallittua, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut mitään huomauttamista tämän esityksen hyväksymistä vastaan ehdoin, että yhtiö täten saamansa oikeuden korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 150,000 markkaa, mikä vastasi 15,000 markkaa jokaista torneihin sisustettavaa huonetta kohden.

Asunto-osakeyhtiö Joukola anoi saada sisustaa VII kaupunginosan korttelissa n:o 126 Vuorimiehenkadun tontilla n:o 10 omistamaansa tornirakennukseen asuinhuoneita, jotka sijaitsisivat 2.3 m rakennusjärjestyksessä sallitun korkeuden yläpuolella, ja kaupunginvaltuusto päätti [3]) ehdottaa tämän anomuksen hyväksyttäväksi ehdoin, että palopäällikön antamia määräyksiä tarkasti noudatettiin huoneita sisustettaessa sekä että yhtiö suoritti sille myönnetyn oikeuden korvaukseksi kaupunginkassaan 15,000 markkaa jokaiselta torniin sisustettavalta huoneelta eli yhteensä 105,000 markkaa.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä Kiinteistöosakeyhtiö Pharmacia lausui, että julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta tarkastaessaan sen rakennuksen piirustuksia, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa III kaupunginosan korttelissa n:o 59 sijaitsevalle Yrjönkadun tontille n:o 19, oli katsonut, että niitä olisi muutettava sikäli, että Ratakadun puoleisen julkisivun kattolista, joka rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti oli suunniteltu 40.6 m nollavesitason yläpuolelle, alennettaisiin + 37.6 m:iin ja rakennukseen tehtäisiin n. s. taitekerros, jolloin uudisrakennus paremmin sopeutuisi naapuritalonsa yhteyteen. Yhtiön rakennusoikeus supistuisi tämän muutoksen johdosta jonkin verran, ja yhtiö anoi, että se hyvitykseksi tästä saisi osaksi asunto-, osaksi ateljeetarkoituksiin käyttää erästä piirustuksiin merkittyä pienehköä tornirakennusta, jonka tarkoituksena oli sopivasti ratkaista siirtyminen Ratakadun varrelle suunnitellusta korkeasta rakennuksenosasta Yrjönkadun varrelle tulevaan tuntuvasti matalampaan osaan. Puheena olevat huoneet tulisivat sijaitsemaan kolmessa kerroksessa, 11 m rakennusjärjestyksen

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 7 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 32 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 33 §.

mukaan sallitun rakennuskorkeuden yläpuolella. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti sen hyväksyttäväksi, mutta huomautti samalla, että yhtiö muuttaessaan piirustuksiaan julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan ehdottamalla tavalla menettäisi yhden, mutta sitä vastoin saisi kahdeksan huonetta lisää käyttämällä hyväkseen tornirakennusta, minkä johdosta hallitus ehdotti, että anottu oikeus myönnettäisiin yhtiölle määrätystä, esimerkiksi 70,000 markan suuruisesta rahakorvauksesta. Kaupunginvaltuusto yhtyi tähän mielipiteeseen ja päätti [1]) ehdottaa yhtiön anomuksen hyväksyttäväksi ehdoin, että tämä alistui tarkasti noudattamaan palopäällikön määräyksiä ja suoritti sille myönnetystä luvasta kaupunginkassaan korvausta 70,000 markkaa.

Edelleen kaupunginvaltuusto ehdotti seuraavat anomukset, jotka koskivat luvan myöntämistä tornirakennusten sisustamiseen ja käyttämiseen, hyväksyttäviksi alla mainituin ehdoin:

Osakeyhtiö Kivikkolinnan anomuksen saada sisustaa kaksi asuinhuonetta ja ateljeerin X kaupunginosan korttelissa n:o 285 Hämeentien varrella sijaitsevalle tontille n:o 26 asianomaisella luvalla rakennettuun tornirakennukseen ehdoin, että yhtiö sille myönnetyn oikeuden korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 60,000 markkaa sekä että palopäällikön antamia määräyksiä tarkasti noudatettiin huoneita sisustettaessa ja käytettäessä [2]);

Maalaiskuntien talo-osakeyhtiön anomuksen saada sisustaa IV kaupunginosan korttelissa n:o 77 sijaitsevalle Albertinkadun tontille n:o 6 asianomaisella luvalla teetetyn tornirakennuksen Maalaiskuntien liiton henkilökunnan ruokasaliksi ehdoin, että yhtiö suoritti tämän oikeuden korvaukseksi kaupunginkassaan 60,000 markkaa eli 15,000 markkaa jokaiselta huoneelta, joka kyseiseen torniin voitiin sisustaa [3]);

Asunto-osakeyhtiö Peterin anomuksen saada sisustaa VII kaupunginosan korttelissa n:o 134 olevalla Pietarinkadun tontilla n:o 1 olevaan uudisrakennukseen kolme pääty- ja tornihuonetta sekä käyttää niitä ehdoin, että yhtiö tästä korvaukseksi suoritti kaupunginkassaan 45,000 markkaa sekä että huoneita sisustettaessa tarkasti noudatettiin palopäällikön antamia määräyksiä [4]);

Johanneslinna asunto-osakeyhtiön anomuksen saada sisustaa ateljeeriksi ynnä siihen kuuluviksi odotus- y. m. huoneiksi VII kaupunginosan korttelissa n:o 107 sijaitsevalle Tarkk'ampujankadun tontille n:o 17 rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti teetetyn tornirakennuksensa, kuitenkin ehdoin, että yhtiö saatuaan anomansa luvan suoritti kaupunginkassaan 45,000 markan korvauksen ja huoneita sisustettaessa ja käytettäessä tarkasti noudatti palopäällikön määräyksiä [5]);

Aktiebolaget Badhusgatan 14-nimisen yhtiön anomuksen saada sisustaa ateljeeriksi sen tornirakennuksen, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa VII kaupunginosan korttelissa n:o 101 sijaitsevalle Etelärannan tontille n:o 2, ehdoin, että yhtiö tämän luvan korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 45,000 markkaa sekä huoneita sisustettaessa ja käytettäessä tarkasti noudatti palopäällikön määräyksiä [6]).

Rakennusajan pidentäminen. Helsingin teknillinen opisto osakeyhtiön hallitus lausui, että kaupunki vuonna 1923 oli luovuttanut [7]) mainitulle yhtiölle XIII kaupunginosan korttelissa n:o 436 Apollonkadun varrella sijaitsevat

---

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 34 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 16 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 41 §. — [4]) S:n 23 p. lokak. 9 §. — [5]) S:n 13 p. marrask. 8 §. — [6]) S:n 27 p. marrask. 3 §. — [7]) Ks. v:n 1923 kert. s. 27.

tontit n:ot 8 ja 10 ehdoin, että ne kolmen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta oli rakennettava silloin voimassa olleiden tontinmyyntiehtojen edellyttämältä osalta, ja kaupunginvaltuuston vuonna 1926 tekemällä päätöksellä tätä rakennusaikaa oli pidennetty [1]), kolme vuotta eli joulukuun 1 p:ään 1929, mutta että yhtiö ei ollut säädetyn määräajan kuluessa rakennuttanut muuta kuin kolmikerroksisen rakennuksen tontille n:o 8, jota vastoin tontti n:o 10 edelleen oli rakentamatta, koska yhtiön ei ollut onnistunut saada tarpeellisia varoja sen rakennuttamiseen. Huomauttaen, että opistossa oli runsaasti oppilaita, joiden luku osoitti lisääntyvää suuntaa, minkä johdosta koulurakennusta muutaman vuoden kuluttua todennäköisesti oli laajennettava, hallitus anoi mahdollisimman pitkää rakennusajan pidennystä. Kaupunginvaltuusto päättikin [2]) ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat sekä laitoksen yleishyödyllisyyden myöntää Helsingin teknillinen opisto osakeyhtiölle Apollonkadun tontin n:o 10 rakennusajan pidennystä joulukuun 1 p:ään 1934.

Vuonna 1924 kaupunki möi [3]) ruotsalaiselle Olaus-Petri-seurakunnalle Minervankadun tontin n:o 6 (Apollonkadun n:ot 14—16) m. m. ehdoin, että rakennustöiden tontilla tuli olla aloitetut viiden vuoden kuluessa kauppasopimuksen tekemisestä. Seurakunnan Ruotsin valtiopäiville esittämää anomusta 200,000 markan suuruisen valtionavun myöntämisestä kirkkorakennusta varten ei kuitenkaan ollut ratkaistu ennen tämän määräajan päättymistä, ja seurakunnan kirkkoneuvosto anoi, että sopimuksen mukaista rakennusaikaa tämän johdosta jatkettaisiin kolme vuotta lukien tammikuun 8 p:stä 1930. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän anomukseen.

Sähköenergian hankintasopimus. Vuonna 1920 Helsingin kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välillä tehdyssä sähköenergian hankintasopimuksessa [5]) määrättiin, että annetun energiamäärän hinnan tuli olla 20 % pienempi saman energiamäärän aikaansaamiseksi tarpeellista arvioitua keskimääräistä polttoainekustannusta, jos se hyödyllisesti kehitettiin sähkölaitoksen Sörnäisten höyrylaitoksessa, mutta että jos polttoaineenkulutus jonakin vuonna olisi niin pieni, ettei siitä voisi saada varmaa pohjaa hinnan laskemiselle, mainitulla tavalla laskettu hinta olisi kohtuudenmukaisesti oikaistava. Sen jälkeen kun virran otto Imatran voimalaitoksesta oli alkanut [6]), oli tultu edellä mainittuun tilanteeseen, Sörnäisissä tapahtuva energian kehittäminen kun oli supistunut mitättömiin. Rahatoimikamari oli sen johdosta neuvotellut Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kanssa, joka oli ilmoittanut suostuvansa sopimusajan jäljellä olevaksi osaksi luopumaan edellä mainitussa, vuonna 1920 tehdyssä sopimuksessa vahvistetusta yhtiön kaupunkiin toimittaman energian hinnan laskuperusteesta sekä tyytyvänsä samaan korvaukseen, jonka kaupunki maksoi Imatran voimalaitokselle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän sopimuksen päättäen [7]) muuttaa Helsingin kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välillä voimassa olevaa sähköenergian hankintasopimusta siten, että sähkölaitos polttoainekustannuksistaan huolimatta suorittaisi yhtiön laitokselle antamasta virrasta kilowattitunnilta 15 penniä vuonna 1929, 14.80 penniä vuonna 1930 sekä 14.60 penniä vuonna 1931.

Matkustussääntö. Koska ei ollut olemassa yhdenmukaisia määräyksiä siitä, milloin ja miten paljon kaupungin viranhaltijoilla oli oikeus saada korvausta virkamatkojen aiheuttamista kustannuksista, rahatoimikamari oli

[1]) Ks. v:n 1926 kert. s. 92. — [2]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 21 §. — [3]) Ks. v:n 1924 kert. s. 12. — [4]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 51 §. — [5]) Ks. v:n 1920 kert. s. 151. — [6]) S:n v:n 1928 kert. s. 39 sekä s. 114 ja seur. — [7]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 17 §.

kehoittanut palkkakomiteaansa valmistelemaan tätä kysymystä sekä laatimaan ehdotuksen kaupungin matkustussäännöksi. Tämän tehtävän täyttäen komitea oli tutkinut niitä periaatteita, joita olisi noudatettava suoritettaessa kaupungin viranpitäjille korvausta virkamatkojen aiheuttamista kustannuksista, ja tällöin yksimielisesti omaksunut sen käsityksen, ettei riittänyt, että ainoastaan määrättiin sen päivärahan suuruus, joka kaupungin asioissa matkustavilla henkilöillä oli oikeus saada suoranaisten matkakustannusten lisäksi, vaan että samalla oli annettava yksityiskohtaiset määräykset siitä, miten matkalaskut oli laadittava, samoinkuin siitä, mitä oli pidettävä kaupungin asioissa tehtynä matkana, mitä matkakuluihin sai lukea, y. m. siihen kuuluvista seikoista, t. s. laadittava täydellinen n. s. matkustussääntö. Sen mukaisesti komitea ryhtyi laatimaan ehdotustaan [1]) käyttäen työssään esikuvanaan vuonna 1928 laadittua valtion virkamiesten matkustussääntöä.

Kaupungin asioissa tehtyinä, korvaukseen oikeuttavina matkoina oli komitean ehdotuksen mukaan pidettävä niitä kaupungin luottamushenkilöiden tai viranpitäjäin kaupungin järjestetyn alueen ulkopuolelle tekemiä matkoja, jotka suoritettiin asianomaisen korkeamman viranomaisen toimeksiannosta tai ohje- ja johtosääntöjen määräysten nojalla. Sitävastoin komitea ei pitänyt sopivana ottaa sääntöön kaupungin alueella tehtäviä matkoja koskevia määräyksiä, koska kysymys niiden aiheuttamien kustannusten korvaamisesta jo oli täysin tyydyttävästi järjestetty osin siten, että asianomaisille viranpitäjille tarpeen vaatiessa hankittiin joko raitiotievuosikortti tai raitiotielippuja, osin siten, että useilla virastoilla oli käytettävänään henkilöautoja, joita voitiin tähän tarkoitukseen käyttää. Virka-asioissa ulkomaille tehtyjen matkojen kustannukset oli komitean mielestä korvattava kulloinkin erikseen tehtävän sopimuksen mukaisesti. Kaupungin asioissa matkustavat henkilöt olivat komitean ehdotuksessa matkakustannusten korvaukseen ja päivärahan määrään katsoen jaetut kolmeen luokkaan siten, että ensimmäiseen luokkaan oli luettu kaupungin luottamusmiehet sekä viranpitäjät, joiden palkka oli 11—20 palkkaluokan mukainen, sitä vastaava tai suurempi, toiseen luokkaan viranpitäjät, joilla oli 5—10 palkkaluokan mukainen tai sitä vastaava palkka ja kolmanteen luokkaan viranpitäjät, joiden palkka oli 1—4 palkkaluokan mukainen tai määrältään sitä vastaava. Päivärahan suorittamista oli komitean mielestä erinäisillä määräyksillä rajoitettava. Koska päiväraha oli tarkoitettu matkan varrella aiheutuneiden menojen korvaukseksi, ei sitä olisi maksettava viranpitäjälle, joka matkustaessaan virka-asioissa johonkin kaupungin laitokseen saa siellä vapaan asunnon ja ruuan. Tätä rajoitusta komitea kuitenkaan ei halunnut ulottaa luottamusmiehiin, koska nämä sellaisen matkan ajalta voivat menettää säännöllisen tulonsa. Edelleen komitea oli ottanut ehdotukseensa määräyksen, että päivärahaa ei makseta matkoista, jotka kestävät lyhyemmän ajan kuin kuusi tuntia, ellei matkustaja ole kaupungin luottamusmies, missä tapauksessa hänellä on oikeus saada täysi korvaus. Lopuksi komitea tahtoi huomauttaa, että kaupungin asioissa tehdyt matkat oli järjestettävä siten, että ne tulivat kaupungille mahdollisimman huokeiksi. Virkamatkoilla oli senvuoksi käytettävä sitä kulkuneuvoa, joka kulloinkin osoittautui kaupungille edullisimmaksi. Samaten tuli viranpitäjän, jos hänellä oli useita toimituksia pidettävänään, järjestää nämä siten, että saavutettiin mahdollisimman suuri matkakulujen ja päivärahain säästö.

Rahatoimikamarin lähetettyä komitean edellä selostetun Helsingin kau-

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 32 v:lta 1928.

pungin luottamusmiesten ja viranpitäjäin matkustussäännön ehdotuksen [1]) omine puoltolauseineen kaupunginvaltuustolle valtuusto hyväksyi [2]) sen tehtyään siihen erinäisiä muodollisia muutoksia [3]) ja määräsi, että sääntöä olinoudatettava toukokuun 1 p:stä 1929 lukien.

Ulosottoapulaisten työaika. Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiset olivat anoneet, että heille vahvistettaisiin määrätty työaika, mutta kaupunginvaltuusto päätti [4]) jättää tämän anomuksen huomioon ottamatta, koska paraikaa laadittiin uutta palvelussääntöä, joka tuli sisältämään hakijain virantoimitusaikaa koskevia määräyksiä.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaus. Samalla kuin revisionikonttori antoi lausuntonsa kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain palkkionkorotusanomuksesta [5]) konttori ehdotti, että mainitun omaisuuden inventtaus uskottaisiin revisionikonttorin reviisorien tehtäväksi. Kaupunginvaltuusto epäsi [6]) kuitenkin tämän ehdotuksen katsoen sen olevan vastoin sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön että inventtaajain johtosäännön määräyksiä.

Katukauppa. Vuonna 1925 kaupunginvaltuusto päätti [7]), että makkarain myyntiä sai harjoittaa kaupungin kaduilla klo 20—1, mutta niinä neljänä vuonna, joina tätä päätöstä oli sovellettu, kokemus oli osoittanut, että kyseinen kauppa kävi hyvin huonosti ensimmäisenä tuntina ja oli vilkkaimmillaan klo 1, jolloin se oli lopetettava. Tähän viitaten kaupungin makkaranmyyntipaikkain vuokraajat olivat anoneet, että sallittu myyntiaika pidennettäisiin klo 3:een. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [8]), että makkarainmyynti kaupungin kaduilla vuoden 1930 alusta lukien olisi sallittu klo 21:stä klo 2:een.

Lihan jälkitarkastus. Terveydenhoitolautakunta huomautti, että kaupunkiin muilta paikkakunnilta tuotu liha usein oli laadultaan epätyydyttävää, varsinkin milloin se oli tarkastettu tarkastusasemilla, mikä johtui osittain siitä, että se oli saatu epähygienisissä oloissa teurastetuista eläimistä, osittain siitä, ettei sitä ennen kuljetusta ollut sopivalla tavalla käsitelty. Ainoa tehokas keino parannuksen aikaansaamiseksi tässä suhteessa oli lautakunnan mielestä elokuun 25 p:nä 1922 annetun lihantarkastuslain 6 §:ssä edellytetyn jälkitarkastuksen järjestäminen. Lautakunnan esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [9]) valtioneuvostolta anoa, että Helsinkiin järjestettäisiin kaupungin ulkopuolella olevissa tarkastamoissa tarkastetun lihan jälkitarkastus.

Alueläkärien johtosääntö. Kaupunginvaltuuston vuonna 1928 hyväksymän [10]), kunnan viranhaltijoilta vaadittavaa kielitaitoa koskevan päätöksen edellyttämän Helsingin alueläkärien johtosäännön muutoksen Uudenmaan läänin maaherra vahvisti [11]) maaliskuun 13 p:nä.

Sairaalain vuosikertomusten julkaiseminen. Antamassaan lausunnossa kaupungin sairaalain hallituksen anomuksesta, että sairaalain vuosikertomukset julkaistaisiin joka vuosi, tilastokonttori huomautti, että painettu selonteko kaupungin terveyden- ja sairaanhoidosta vuoteen 1920 asti oli julkaistu vuosittain, mutta kaupunginvaltuuston vuonna 1922 tekemän päätöksen [12]) mukaisesti siitä lähtien joka kolmas vuosi käsittäen tällöin aina edellisen kolmivuotiskauden. Samalla oli julkaisun laajuutta supistettu, ja se sisälsi pääasiallisesti

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 32 v:lta 1928. — [2]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 5 §. — [3]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 30. — [4]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 55 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 80. — [6]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 18 §. — [7]) Ks. v:n 1925 kert. s. 45. — [8]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 14 §. — [9]) S:n 3 p. huhtik. 21 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 120. — [11]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 2 §. — [12]) Ks. v:n 1922 kert. s. 133.

kaikille sairaaloille yhteisiä taulukoita. Asianomaisten taholta oli usein valitettu sitä, ettei kertomuksia enää painatettu niiden alkuperäisessä muodossa ja että sekä numero- että asiatiedot pääsivät julkisuuteen tuntuvasti myöhästyneinä. Se painatuskustannusten säästö, joka tämän järjestelmän oli odotettu aiheuttavan, oli käytännössä pääasiallisesti rajoittunut taulukoissa saavutettuun tilansäästöön, teksti kun ei ollut tullut mainittavasti lyhyemmäksi sen johdosta, että se julkaistiin joka kolmas vuosi. Tilastokonttori ehdotti niin ollen, että kaupungin terveyden- ja sairaanhoitotilasto kolmivuotiskauden 1927—29 päätyttyä julkaistaisiin kahtena osana, joista toinen sisältäisi terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten vuosikertomukset ja painettaisiin vuosittain, kun taas toinen, joka käsittäisi kaupungin tautisuutta ja kuolleisuutta, valtion, kunnan ja yksityisten sairaalain potilasmäärää y. m. valaisevan varsinaisen tilaston, julkaistaisiin joka kolmas vuosi. Konttorin ehdotuksen toteuttaminen aiheuttaisi 10,000 markan vuotuisen lisäkustannuksen, kolmivuotiskaudelta yhteensä 30,000 markkaa. Tässä yhteydessä konttori myöskin anoi, että se oikeutettaisiin yksissä neuvoin sairaalatarkastajan kanssa julkaisemaan sairaalain vuosikertomukset jonkin verran laajennetun suunnitelman mukaan sekä velvoitettaisiin toimittamaan niistä eripainoksia sairaalain johtajille, mutta ettei sairaalain hallituksen anomus aiheuttaisi muita toimenpiteitä.

Edellä selostettujen esitysten johdosta kaupunginvaltuusto päätti [1])

että julkaisu Helsingin kaupungin tilasto I Terveyden- ja sairaanhoito vuodesta 1930 lukien jaettaisiin kahteen osaan siten, että terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten vuosikertomukset julkaistaisiin toisessa, joka vuosi ilmestyvässä osassa ja varsinainen tilasto toisessa, joka kolmas vuosi ilmestyvässä osassa;

että edellä mainittuja julkaisuja ei saanut laajentaa enempää kuin että vuotuinen julkaisu aiheutti enintään 20,000 markan ja kolmivuotisjulkaisu enintään 30,000 markan kustannuksen;

että kustannuksia aiheuttavia lisäyksiä tai muutoksia ei saanut tehdä vuosikertomusten ylipainoksiin; sekä

ettei sairaalahallituksen esitys muilta kohdin antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kaupungin sairaaloita koskevat määräykset. Toukokuun 31 p:nä 1929 annettu laki kunnallisille mielisairaaloille sekä tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille ja tuberkuloosin vastustamistyön edistämiseksi annettavasta valtionavusta sekä heinäkuun 31 p:nä s. v. annettu asetus sen toimeenpanosta sisälsivät eräitä määräyksiä niistä edellytyksistä, jotka vaadittiin valtionavun myöntämiseksi; m. m. oli sairaaloissa noudatettava lääkintöhallituksen vahvistamaa johtosääntöä, jonka sisällyksestä myöskin annettiin tarkempia määräyksiä. Kaupungin sairaaloille vahvistettu ohjesääntö sekä niiden säännöt ja johtosäännöt eivät kuitenkaan kaikilta osiltaan vastanneet mainitun lain määräyksiä. Tämän johdosta rahatoimikamari ehdotti, ettei mainittuja säännöksiä täydennettäisi eikä muutettaisi eikä myöskään laadittaisi uutta erityistä johtosääntöä sairaaloille, vaan että niistä laissa edellytetyistä määräyksistä, jotka puuttuivat sairaaloille vahvistetuista ohje- y. m. säännöistä, laadittaisiin valtionavun saantia varten tarpeellinen lisäsääntö, jolle hankittaisiin lääkintöhallituksen vahvistus ja joka liitettäisiin voimassa oleviin määräyksiin. Kamarin ehdotus hyväksyttiin [2]).

Kahdeksan tunnin työpäivä sairaaloissa. Kaupunginvaltuuston vuonna

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 14 §. — [2]) S:n 27 p. marrask. 11 §.

1926 annettua [1]) kaupungin sairaalain hallitukselle tehtäväksi esittää selvityksen siitä, millä edellytyksillä kahdeksan tunnin työpäivä voitiin ottaa käytäntöön kaupungin sairaaloissa tai hoitohenkilökunnan ja palveluskunnan työtaakkaa muulla tavalla vähentää, hallitus marraskuun 25:ntenä 1927 päivätyssä kirjelmässä [2]) ilmoitti, että puheena oleva työajan lyhentäminen lisäisi vuotuisia menoja 3,083,811: 50 markkaa ja edellytti lisäksi asuntojen hankkimista hoitohenkilökunnalle, mistä hallitus laski koituvan kustannuksia 5,500,000 markkaa. Samalla hallitus huomautti, ettei sairaalatyö sen mielestä kuulunut niihin toiminta-aloihin, joihin 8 tunnin työpäivän periaate alunperin oli ajateltu sovellettavaksi. Epäämätön tosiasia oli kuitenkin, että kaupungin sairaalain hoitohenkilökunnan työtaakka oli liian raskas ja aiheutti liikarasitusta, jonka johdosta hoitajattarille usein oli pakko myöntää virkavapautta terveytensä hoitamista varten. Hallitus piti senvuoksi toivottavana, että heidän työtaakkaansa kevennettäisiin, mikä kuitenkin voi tapahtua sekä viranpitäjille että sairaaloille sopivammalla tavalla kuin ottamalla käytäntöön kahdeksan tunnin työpäivä, esimerkiksi siten, että hoitohenkilökunnalle kuukauden kesäloman lisäksi myönnettäisiin puolen kuukauden loma etupäässä talvikuukausina. Palvelushenkilökunnan työajasta hallitus ilmoitti, että niillä tähän ryhmään kuuluvilla viranpitäjillä, jotka suorittivat yhtäjaksoista työtä ilman mainittavia väliaikoja, jo oli kahdeksan tunnin työpäivä, sekä että palveluskunnan työaika yleensä oli lyhyempi kuin sairaanhoitajattarien.

Rahatoimikamari piti [2]) hallituksen laskelmia pääasiassa oikeina, mutta huomautti, että ne oli laadittu ennen vuoden 1927 palkkajärjestelyä vallinneiden olojen pohjalle ja ottamatta huomioon tuberkuloosisairaalaa. Tämän johdosta kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöönottamisesta aiheutuvat kustannukset lisääntyisivät n. 200,000 markkaa. Suurimmat vaikeudet uudistuksen toteuttamisessa aiheutti epäilemättä jo mainittu asuntokysymys. Melkoisten pääomien kiinnittäminen uudisrakennuksiin esimerkiksi Marian sairaalassa olisi kamarin mielestä huonosti harkittua, koska sairaala todennäköisesti lähitulevaisuudessa oli siirrettävä muuanne. Jokin keino oli kuitenkin keksittävä sairaalain hoitohenkilökunnan kohtuuttoman raskaan työtaakan keventämiseksi, ja kamari piti puolestaan hallituksen ehdotusta ylimääräisen loman myöntämisestä jotenkin onnistuneena ottaen huomioon, että asuntojen puute teki työvoimain tuntuvan lisäämisen mahdottomaksi. Ehdotus perustui siihen edellytykseen, että ainakin suurin osa vapaista viranpitäjistä viettäisi loma-aikansa muualla, jolloin heidän asuntonsa vapautuisivat sijaisten käytettäviksi. Poissaoloajaltaan heidät olisi kokonaan vapautettava suorittamasta korvausta luontoiseduista eikä, kuten siihen asti, ainoastaan ruokamaksun suorittamisesta. Kamari ei kuitenkaan katsonut ehdotetun ylimääräisen talviloman yksin riittävän tuottamaan kyllin suurta huojennusta hoitohenkilökunnan työhön ja yhtyi senvuoksi Suomen sairaanhoitajataryhdistyksen ehdotukseen, että puheena olevan henkilökunnan työaika sitäpaitsi rajoitettaisiin 54 tehokkaaseen työtuntiin viikossa. Tämän ehdotuksen toteuttaminen edellytti n. 50 uuden viranpitäjän ottamista sairaaloihin. Näille voitaisiin hankkia asunnot sairaalain ulkopuolelta, mielellään oikeuttamalla heidät itse järjestämään asuntokysymyksensä. Yöhoitajattarien suhteen hallitus ehdotti, että heille myönnettäisiin niin monta vapaata vuorokautta jokaisen neljän viikon virantoimituskauden kuluessa, että heidän työtuntiensa lukumäärä tuli olemaan sama kuin muun sairaanhoitohenkilökunnan vastaavan ajan kuluessa. Kamarin puolta-

[1]) Ks. v:n 1926 kert. s. 101. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

mien uudistusten toteuttaminen lisäisi arvion mukaan kaupungin menoja n. 1,500,000 markkaa vuodessa.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari oli kiinnittänyt huomionsa siihen seikkaan, että kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaita liian paljon käytettiin työvoimana, mikä oli haitaksi sekä heidän terveydelleen että opetukselle. Kamarin käsityksen mukaan oppilaiden työaika ei missään tapauksessa saanut ylittää vakinaisen hoitohenkilökunnan työaikaa, ja heidän tuli saada oppijaksoon sisältyvä tietopuolinen opetuksensa vakinaisena työaikana eikä, kuten oli ollut laita, sairaalassa suoritetun työpäivän päätyttyä. Myöskin oppilaiden yötyö olisi rajoitettava siihen, mikä opetuksen kannalta katsottiin välttämättömäksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin edellä selostetun ehdotuksen ja päätti [1])

että kaupungin sairaalain hoitohenkilökunnan työaika rajoitettaisiin 54 tehokkaaseen viikkotuntiin ja yöhoitajattarien työaika 216 tuntiin neljän viikon työkautena;

että hoitohenkilökunnalle vuosittain oli myönnettävä 2 viikon ylimääräinen loma etupäässä talvikuukausien aikana;

että viranpitäjäin lomansa ajalta tuli saada palkkansa luontoisetukorvausta vähentämättä, jos he mainituksi ajaksi luovuttivat asuntonsa sairaalan käytettäväksi;

että sairaanhoitajatarkoulun oppilaiden työaika ei saanut ylittää hoitohenkilökunnan työaikaa sekä että tietopuolisenkin opetuksen tuli tapahtua työaikana;

että oppilaiden käyttämistä vakinaisena työvoimana oli vältettävä ja että heitä sai käyttää yötyöhön ainoastaan sen verran kuin heidän opetuksensa kannalta oli tarpeellista;

että edellä mainitut toimenpiteet toteutettaisiin lukien tammikuun 1 p:stä 1930; sekä

että sairaalahallituksen tuli kiireellisesti ryhtyä tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että vastedes rakennettaviin uusiin sairaaloihin oli järjestettävä hoitohenkilökunnan ja oppilaiden asuinhuoneita niin runsaasti, että 48 tunnin tehokas työviikko voitiin toteuttaa sairaaloissa.

Keskuskodin perustaminen henkisesti sairaita varten. Henkisesti sairaiden huoltotoimiston lääkäri lääketieteenlisensiaatti E. Anttinen lausui, että toimisto hyvällä menestyksellä oli järjestänyt kotihoitoa potilailleen. Tätä hoitomuotoa oli lääketieteenlisensiaatti Anttisen mielestä laajennettava, mikä kuitenkin edellytti sairaskodin perustamista sen seudun keskukseen, jolle potilaat olivat sijoitetut perhehoitoon. Koti olisi vastaanottolaitos, josta potilaat myöhemmin voitaisiin siirtää sopiviin yksityiskoteihin, ja sinne otettaisiin takaisin sellaiset potilaat, joiden hoito perheissä syystä tai toisesta ei menestynyt tai joita perhe ei enää halunnut pitää luonaan. Kodin johtajattaren tehtävänä olisi myöskin hankkia hoitokoteja sekä valvoa perhehoitoon annettujen potilaiden oloja. Jos koti suunniteltiin käsittäväksi kuusi paikkaa naispotilaille, arvioitiin sen perustamiskustannukset 27,117 markaksi ja ylläpitokustannukset kuluvan vuoden yhdeksältä kuukaudelta 72,800 markaksi, kun taas kodista voitiin laskea saatavan tuloa 19,440 markkaa siinä tapauksessa, että vahvistet-

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 18 §.

tiin 12 markan maksu kannettavaksi potilasta ja vuorokautta kohden. Hyväksyen ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti [1]) pääluokassa Terveydenhoito olevista käyttövaroistaan myöntää 27,117 markan suuruisen määrärahan henkisesti sairaiden huoltotoimiston valvonnan alaisten potilaiden keskuskodin perustamista varten ja 72,800 markkaa kodin ylläpitokustannuksiin kuluvana vuonna sekä perustaa tähän keskuskotiin 5 palkkaluokkaan kuuluvan sairaanhoitajattarentoimen ja sopimuspalkkaisen palvelijattarentoimen.

Kaupungin kansakoulujen tarkastajaneuvoston johtosääntö. Kansakoulujen tarkastajaneuvoston laatiman neuvoston johtosääntöehdotuksen [2]) kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) erinäisin vähäisin muutoksin ja lisäyksin [4]).

Kansakoulujen jatko-opetus. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta anoi oikeutta syyslukukaudesta lähtien perustaa VIII luokkia niitä oppilaita varten, jotka läpikäytyään VII luokan halusivat suorittaa oppivelvollisuutensa loppuun täydellisellä, päivittäin toimivalla jatkoluokalla. Johtokunta liitti esitykseensä selonteon suunnitelluilla uusilla luokilla noudatettavasta opetusohjelmasta ja ilmoitti arvioineensa tarvittavien VIII luokkien lukumäärän neljäksi. Rahatoimikamarin puollettua johtokunnan anomusta ja arvioitua neljästä koululuokasta aiheutuvat kustannukset n. 180,000 markaksi vuodessa, mistä 70,000 markkaa kuluvaksi vuodeksi, kaupunginvaltuusto päätti [5]) oikeuttaa suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tulevana syksynä perustamaan tarpeellisen määrän väliaikaisia VIII luokkia, joilla opetus käsitti 30 viikkotuntia ja joita sai ylläpitää, kunnes kansakoulujen jatko-opetus oli lopullisesti järjestetty.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta lausui, että Snellmaninkadun kouluun vuonna 1928 koetteeksi perustettu [6]) VIII poikaluokka oli työskennellyt hyvin tuloksin, ja anoi siihen viitaten oikeutta saada edelleen ylläpitää kyseistä luokkaa. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [7]) oikeuttaa johtokunnan, kunnes jatko-opetus oli ehditty järjestää kansakoulujen ohjesäännön mukaisesti, ylläpitämään Snellmaninkadun koulussa VIII poikaluokkaa, joka työskentelisi päiväkouluna täydellisin lukuohjelmin, pääasiallisesti yhdessä VII luokan kanssa.

Edelleen valtuusto oikeutti [8]) ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan, kunnes jatko-opetus oli ehditty järjestää ohjesäännön mukaisesti, tarpeen vaatiessa järjestämään tytöillekin VIII luokkia, jotka toimisivat päiväkouluna täydellisin opetusohjelmin, pääasiallisesti yhdessä VII luokan kanssa, kuitenkin siten, että Snellmaninkadun ja Annankadun kansakoulujen VIII luokat oli yhdistettävä yhdeksi luokaksi.

Opetuksen harjoittelu kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [9]) väliaikaisen ylioppilasseminaarin johtajan lehtori H. A. Salmenkallion anomukseen, että mainitun seminaarin oppilaat lukuvuonna 1929—30 saisivat kuunnella opetusta ja antaa harjoitustunteja kaupungin suomenkielisissä kansakouluissa ehdoin, että kaupungille korvattiin kaikki siitä suoranaisesti aiheutuvat siivous-, valaistus- y. m. kustannukset.

Työväenopistojen ohjesäännöt. Maistraatti ilmoitti [10]), että kouluhallitus joulukuun 19 p:nä 1928 oli vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän [11]) Helsingin kaupungin suomenkielisen työväenopiston ohjesäännön [12]) ja s. v.

[1]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 25 §. — [2]) Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — [3]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 11 §. — [4]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 15. — [5]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 46 §; ks. myös tätä kert. s. 84. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 128. — [7]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 47 §. — [8]) S:n 11 p. jouluk. 46 §. — [9]) S:n 17 p. huhtik. 22 §. — [10]) S:n 23 p. tammik. 2 §. — [11]) Ks. v:n 1928 kert. s. 121. — [12]) Ks. v:n 1928 Kunnall. asetuskok. s. 77.

joulukuun 21 p:nä Helsingin kaupungin ruotsinkielisen työväenopiston ohjesäännön [1]).

Työväenopistojen puheenjohtajaneuvoston pöytäkirjakieli. Työväenopistojen puheenjohtajaneuvosto oikeutettiin [2]) toistaiseksi laatimaan pöytäkirjansa rinnan suomeksi ja ruotsiksi.

Kaupunginkirjaston haaraosaston perustaminen Pasilaan. Pasilan työväenyhdistyksen huomautettua, että kirjaston ja lukusalin perustaminen Pasilaan olisi tärkeätä ennen kaikkea nuorison kasvatuksen kannalta ja tähän viitaten anottua, että kaupunginkirjaston haaraosasto perustettaisiin mainittuun kaupunginosaan, ja kaupunginkirjaston johtokunnan pidettyä tätä aloitetta kaikin puolin kannatettavana kaupunginvaltuusto päätti [3]), että ehdotettu haarakirjasto perustettaisiin ja avattaisiin yleisölle kesäkuun 1 p:nä 1930, sekä että siihen perustettaisiin 3 palkkaluokkaan kuuluva johtajantoimi sekä sopimuspalkkainen siivoojattarentoimi.

Lastenseimen perustaminen. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) Vallilaan perustettavaksi lastenseimen, joka sijoitettaisiin tätä tarkoitusta varten sisustettuun, Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3:lla korttelin n:o 555 tontille n:o 16 tekeillä olevaan uudisrakennukseen, ja uskoi seimen avaamisen ja hoidon kansanlastentarhain johtokunnan tehtäväksi.

Yksityisten lastenseimien kunnallistaminen. Kaupunginvaltuusto oli kehoittanut [5]) rahatoimikamaria ottamaan harkittavakseen, oliko kaupungin syytä sen lisäksi, mitä valtuuston toukokuun 30 p:nä 1928 tekemä lastentarhain kunnallistamista koskeva päätös [6]) sisälsi, ottaa haltuunsa yksityisten perustamia lastenseimiä sekä, jos tämä katsottiin tarkoituksenmukaiseksi, antamaan valtuustolle ehdotuksen siitä johtuviksi toimenpiteiksi. Tämän tehtävän täyttääkseen kamari hankki asiasta lausunnot kansanlastentarhain johtokunnalta ja lastensuojelulautakunnalta, jotka olivat yhtä mieltä siitä, että lastenseimien kunnallistaminen yhteiskunnallisen lastensuojelun kannalta olisi hyödyllistä. Johtokunta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei toistaiseksi ollut tarpeellista kokemusta kunnallisten seimien sisäisestä järjestelystä sekä että sopivien johtajattarien saaminen niihin aiheuttaisi vaikeuksia. Johtokunta ehdotti, että yksityiset seimet kunnallistettaisiin n. s. asteettaisesti t. s. että laitoksia toistaiseksi hoidettaisiin yksityisinä laitoksina, mutta niille myönnettäisiin entistä runsaammat avustukset kunnan varoista ja niille järjestettäisiin kunnallinen valvonta. Jos toiminta järjestettäisiin siten, saavutettaisiin kokemusta, johon nojauduttaisiin perustettaessa kunnallisia seimiä tai kunnallistettaessa yksityisiä. Lastensuojelulautakunta taas oli sitä mieltä, että kaupungin tulisi perustaa omia lastenseimiä, jotka toimisivat lautakunnan valvonnan alaisina, sekä että kaupunki sikäli kuin tällaisia laitoksia saatiin aikaan voisi lakata avustamasta yksityisiä seimiä.

Rahatoimikamari yhtyi kansanlastentarhain johtokunnan lausuntoon ja oli sitä mieltä, että ehdotettu valvonta sopivimmin uskottaisiin johtokunnalle. Jos kehitys ohjattaisiin johtokunnan ehdottamaan suuntaan, muuttuisi todennäköisesti tuntuva osa seimistä ajanpitkään kunnallisiksi, ja vältyttäisiin niiltä vaikeuksilta, joita välitön kunnallistaminen aiheuttaisi. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [7]) antaa kysymyksen yksityisten ylläpitämien lastenseimien kunnallistamisesta raueta ja antoi samalla

[1]) Ks. Komm. förf. saml. 1928. s. 77. — [2]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 12 §. — [3]) S:n 27 p. marrask. 21 §; ks. myös tätä kert. s. 84. — [4]) Valt. pöytäk. 6 p. helmik. 10 §. — [5]) S:n 23 p. tammik. 38 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 130. — [7]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 11 §.

kamarille toimeksi laatia kunnallisia lastenseimiä perustettaessa noudatettavan suunnitelman.

Erinäisten toimien siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön. Kaupunginvaltuusto päätti [1]), että seuraavassa luetellut tilapäiset toimet, joiden haltijoiden toiminta oli säännöllisesti jatkuvaa ja jotka asemaltaan ja työtehtäviltään olivat verrattavissa kaupungin vakinaisiin viranpitäjiin, vuoden 1930 alusta siirrettäisiin vakinaiseen palkkasääntöön ja seuraaviin palkkaluokkiin:

kuusi rahatoimikonttorin ylimääräistä konttoriapulaisentointa, joista kolme 4:nteen ja kolme 5 palkkaluokkaan;

yksi satamakannantakonttorin ylimääräinen konttorikirjurintoimi 4 palkkaluokkaan ja haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen V luokkaan;

sosialilautakunnan vahtimestarintoimi 1 palkkaluokkaan;

henkisesti sairaiden huoltotoimiston lääkärinvirka 3 palkkaluokkaan ja haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen II luokkaan;

Ryttylän koulukodin sepäntoimi 4 palkkaluokkaan;

kolme kaasulaitoksen tilapäistä konttoriapulaisentointa ja yksi painajantoimi 2 palkkaluokkaan ja yksi saman laitoksen piirustajantoimi 7 luokkaan;

sähkölaitoksen tilapäinen johtojentarkastajantoimi 8 palkkaluokkaan; sekä

kaksi rakennuskonttorin satamaosaston tilapäistä insinöörintointa 14 palkkaluokkaan ja haltijoilta vaadittavan kielitaidon suhteen IV luokkaan sekä yksi saman osaston piirustajantoimi 8 palkkaluokkaan.

Kaikkien edellä lueteltujen virkain haltijat oikeutettiin lukemaan kaupunginvaltuuston päätöksellä vakinaisiksi muutetuissa tilapäisissä toimissaan palvelemansa ajat ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi.

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi [1]) verotusvalmistelukunnan anomuksen vahtimestarin, kahdenkymmenen kanslia-apulaisen ja yhdeksän ylimääräisen kanslistin toimien siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön, koska eduskunnassa paraillaan oli käsiteltävänä kysymys uudesta verolainsäädännöstä ja verotusvalmistelu sen tultua voimaan kenties järjestettäisiin kokonaan uudestaan.

Samaten valtuusto epäsi [1]) ammattiopetuslaitosten johtokunnan ehdotuksen mainittujen laitosten naispuolisen tarkastajantoimen siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön.

Desinfioimismajalan toimien uudestaanjärjestely. Desinfioimismajalan tultua järjestetyksi ajanmukaiseen kuntoon ja varustetuksi uusilla kojeilla, joiden hoitaminen vaati suurempaa pätevyyttä kuin siihen asti oli vaadittu majalan henkilökunnalta, kaupunginvaltuusto päätti [2]) tammikuun 1 p:stä 1930 lakkauttaa desinfioimismajalan johtajattaren- ja pesijättärentoimet ja samasta ajankohdasta lukien perustaa 6 palkkaluokkaan kuuluvan johtajattarentoimen, joka haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen luettaisiin kuuluvaksi V luokkaan, sekä samasta päivästä lukien sopimuspalkkaiset kylvettäjättären- ja talonmiehen-lämmittäjäntoimet.

Sairaalain toimien uudestaanjärjestely. Kaupunginvaltuusto päätti [3]), että kaksi Marian sairaalan kirurgisen osaston nuoremman apulaislääkärin virkaa tammikuun 1 p:stä 1930 lukien muutettaisiin 9 palkkaluokkaan kuuluviksi apulaislääkärinviroiksi, sairaalan lastenosaston alilääkärinvirka 12 palkkaluokkaan kuuluvaksi ylilääkärinviraksi ja saman osaston nuoremman apulaislääkärin virka 9 palkkaluokkaan kuuluvaksi apulaislääkärinviraksi.

---

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 17 § ja 4 p. syysk. 15 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 41 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 27 §.

Sairaanhoitajatarkoulun toimet. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksen sairaanhoitajatarkoulun kotitalouden opettajattarentoimen muuttamisesta 7 palkkaluokkaan kuuluvaksi vakinaiseksi toimeksi kaupunginvaltuusto epäsi [1]), koska kyseisen viranpitäjän opetusvelvollisuus oli ainoastaan 202 tuntia vuodessa, mikä ei likimainkaan vastannut vakinaiselle viranpitäjälle säädettyä täyttä päivittäistä työaikaa.

Erään köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisenviran nimityksen muuttaminen. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]) toukokuun 1 p:stä lukien muuttaa köyhäinhoitolautakunnan Vallilan avustuskanslian kirjuriapulaisentoimen apulaiskassanhoitajantoimeksi, jonka tuli kuulua samaan palkkaluokkaan kuin entinen virka.

Kaupungin teknillisten laitosten johtajantoimet. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että kaupunginvaltuusto ottaisi kiireellisenä käsiteltäväkseen kysymyksen teknillisten laitosten johtajain palkkaetujen järjestämisestä. Hallitus piti kyseisiä palkkoja liian pieninä verrattuina mainituilla viranpitäjillä ennen maailmansotaa olleisiin palkkoihin ja ottaen huomioon sen erikoisaseman, joka ennen kaikkea kaasulaitoksella, mutta jossain määrin sähkölaitoksellakin oli kaupungin laitosten joukossa, ne kun yhä enemmän olivat kehittyneet tuloa tuottaviksi liikelaitoksiksi. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari lausui mielipiteenään, että teknillisten laitosten johtavissa asemissa olevien viranpitäjäin palkkaetujen järjestely näytti toivottavalta ja että sopimuspalkkajärjestelmä tuntui tarjoavan asialle parhaan ratkaisun, mutta että kysymys olisi ratkaistava vasta tarkan harkinnan jälkeen. Sitten kun asia oli palautettu kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen ja tämä siitä antamassaan uudessa lausunnossa oli yhtynyt rahatoimikamarin kantaan, että johtajain palkat sopivimmin olisi vahvistettava henkilökohtaisten sopimusten pohjalla, sekä samalla ehdottanut, että kaasu- ja sähkölaitoksille asetettaisiin yhteinen johtaja, kaupunginvaltuusto päätti [3]) antaa kysymyksen teknillisten laitosten ylijohtajanviran perustamisesta ja näiden laitosten johtajain palkkain järjestelystä toistaiseksi raueta, koska ajankohta ei ollut suotuisa mainittujen uudistusten toteuttamiselle, kaupungin keskushallinnon perinpohjainen uudestaanjärjestely kun paraillaan oli valmisteltavana ja sen voimaantulo tuntuvasti vaikuttaisi teknillisten laitostenkin hallintoon.

Uuden toimen perustaminen oikeusaputoimistoon. Sen jälkeen kun oli selvitetty, että oikeusaputoimistoon ehdottomasti tarvittiin konttoriapulainen, joka suorittaisi esiintyvät konekirjoitustyöt, toimittaisi toimiston asiat postikonttorissa ja virastoissa sekä hoitaisi toimiston kassan, kaupunginvaltuusto päätti [4]) tammikuun 1 p:stä 1930 lukien perustaa toimistoon 1 palkkaluokkaan kuuluvan konttoriapulaisentoimen.

Uusien toimien perustaminen palolaitokseen. Palotoimikunta huomautti, että Käpylän uusi paloasema todennäköisesti olisi valmis syyskuun 1 p:nä 1930, ja lausui samalla käsityksenään, että asemalle tarvittava miehistö olisi otettava palvelukseen sitä ennen, jotta se olisi tehtäväänsä kouluutettu, kun asema otettiin käytäntöön. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [5]), että palolaitokseen perustettaisiin kahdeksan 6 palkkaluokkaan kuuluvaa korpraalintointa lukien heinäkuun 1 p:stä 1930 ja että mainitun vuoden menosääntöön merkittäisiin heidän palkkaamistaan varten 100,800 markan suuruinen määräraha.

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 39 §. — [2]) S:n 8 p. toukok. 30 §. — [3]) S:n 4 p. syysk. 13 §. — [4]) S:n 27 p. marrask. 20 §. — [5]) S:n 11 p. jouluk. 29 §.

Uusien toimien perustaminen maitolaboratooriin. Terveydenhoitolautakunta huomautti, että vuoden 1928 elokuun ja vuoden 1929 toukokuun välisenä aikana kaupungin maitolaboratoorissa tutkituista maidonnäytteistä melkoisen osan oli todettu sisältävän tauteja synnyttäviä streptokokkeja. Tämän johdosta suoritettiin erinäisiä jatkettuja tutkimuksia, joiden tulos antoi lautakunnalle aiheen kieltää 381 lehmän maidon tuonnin Helsinkiin. Jotta mahdollisuuksien mukaan voitaisiin ehkäistä kulkutautien syntyminen kaupungissa, oli lautakunnan mielestä välttämätöntä, että maitolaboratoorissa vähintään kaksi kertaa kuukaudessa bakteriologisesti tutkittiin kaikista Helsinkiin maitoa tuovista taloista otetut maidonnäytteet, mihin työhön maitolaboratoorin työvoimat kuitenkaan eivät riittäneet. Lautakunta anoi edellä esitettyyn viitaten, että maitolaboratooriin tammikuun 1 p:stä 1930 perustettaisiin kolme uutta 3 palkkaluokkaan kuuluvaa laboratooriapulaisen tointa, ja valtuusto myöntyi [1]) tähän anomukseen.

Uuden toimen perustaminen maidontarkastamoon. Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]) tammikuun 1 p:stä 1930 perustaa maidontarkastamoon uuden sopimuspalkkaisen pesijättärentoimen.

Uusien toimien perustaminen kaupungin sairaaloihin. Koska seuraavassa mainittujen kaupungin sairaalain työmäärä oli huomattavasti lisääntynyt, kaupunginvaltuusto päätti [3]), että tammikuun 1 p:stä 1930 lukien perustettaisiin seuraavat uudet toimet:

Marian sairaalan kirurgiselle osastolle 12 palkkaluokkaan kuuluva alilääkärintoimi ja 9 palkkaluokkaan kuuluva apulaislääkärintoimi sekä kylvettäjäntoimi, pesuapulaisentoimi ja kolme siivoojattarentointa, viimeksi mainitut sopimuspalkoin; sekä

Nikkilän sairaalaan 5 palkkaluokkaan kuuluva hoitajantoimi ja sopimuspalkkainen pesuapulaisentoimi.

Samalla valtuusto päätti jäädä odottamaan lopullista tietoa Nikkilän uuden paviljongin valmistumisajasta, ennenkuin päätettiin niiden uusien virkain perustamisesta, jotka tarvittiin sairaalan laajentamisen jälkeen.

Kaupunginvaltuuston päätös [4]) sairaalain hoitohenkilökunnan tehokkaan työajan supistamisesta 54 viikkotuntiin teki työvoimain lisäämisen välttämättömäksi. Sairaalain hallituksen tarkemmin määriteltyä lisätyövoimain tarpeen valtuusto päätti [5]) perustaa seuraavat uudet toimet lukien tammikuun 1 p:stä 1930: Marian sairaalaan 15, kulkutautisairaalaan 7, Kivelän sairaalaan 17, Nikkilän sairaalaan 5 ja tuberkuloosisairaalaan 13 3 palkkaluokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointa sekä Kivelän sairaalaan 3 ja Nikkilän sairaalaan 3 5 palkkaluokkaan kuuluvaa hoitajantointa.

Kaupungin sairaalain hallitus oli tässä yhteydessä ehdottanut, että edellä mainittujen uusien toimien haltijoille, joiden tilanpuutteen takia oli asuttava asianomaisten laitosten ulkopuolella, asetuksen mukaisen palkan lisäksi maksettaisiin vuokrarahaa 400 markkaa kuukaudessa soveltamalla heihin samoja määräyksiä palkan vähentämisestä luontoisetujen perusteella kuin muihin kaupungin viranpitäjiin. Kaupunginvaltuusto hylkäsi [5]) kuitenkin tämän ehdotuksen ollen samaten kuin rahatoimikamarikin sitä mieltä, että sairaalain ulkopuolella asuvalle hoitohenkilökunnalle tulevain vuokra-avustusten suuruus oli määrättävä vuosittain talousarvion yhteydessä, jotta se niin tarkasti kuin mahdollista vastaisi sairaalassa ja sen ulkopuolella olevista asunnoista suoritettavien vuokrain välistä erotusta.

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 22 §. — [2]) S:n 27 p. marrask. 16 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 27 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 131. — [5]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 28 §.

Kaupungin sairaalain hallituksen ehdotettua, että Hietaniemenkadun varrella olevaan Marian sairaalan sairaanhoitajatarkotiin otettaisiin henkilö, joka valvoisi järjestystä kodissa sekä huolehtisi sen kalustosta, vaatevarastosta, pesusta y. m., kaupunginvaltuusto päätti [1]) perustaa kotiin tammikuun 1 p:stä 1930 lukien 5 palkkaluokkaan kuuluvan kodinhoitajattarentoimen, joka haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen luettaisiin kuuluvaksi V luokkaan.

Edelleen valtuusto päätti [2]), että 4 palkkaluokkaan kuuluva autonkuljettajantoimi perustettaisiin Kivelän sairaalaan ja samanlainen toimi kulkutautisairaalaan, molemmat lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Marian sairaalan ylihoitajattaren apulaisentoimi. Kaupungin sairaalain hallitus uudisti vuonna 1928 tekemänsä ehdotuksen [3]), että Marian sairaalaan perustettaisiin ylihoitajattaren apulaisentoimi, tällä kertaa perustellen anomustaan lisäksi sillä, että uudelle viranpitäjälle sopivasti voitaisiin uskoa myöskin Hietaniemenkadun sairaanhoitajatarkodin emännyys. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) kuitenkin pysyä aikaisemmalla epäävällä kannallaan ehdotuksen suhteen.

Uuden toimen perustaminen köyhäinhoitolautakunnan työtupaan. Koska köyhäinhoitolautakunnan naisten työtuvassa työskentelevien henkilöiden lukumäärä oli tuntuvasti lisääntynyt ja myöskin laitoksen huoneistoa oli laajennettu, kaupunginvaltuusto päätti [5]) tammikuun 1 p:stä 1930 perustaa työtupaan sopimuspalkkaisen apulaisjohtajattarentoimen.

Uusien virkain perustaminen kunnalliskotiin. Sen jälkeen kun kunnalliskotiin oli hankittu kaksi uutta höyrykattilaa sekä erinäisiä muita koneellisia varusteita, kävi lämmittäjähenkilökunnan lisääminen välttämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto päätti [6]), että 4 palkkaluokkaan kuuluva lämmittäjäntoimi ja 2 palkkaluokkaan kuuluva samanlainen toimi perustettaisiin lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Uuden toimen perustaminen lastensuojelulautakuntaan. Koska lastensuojelulautakunnan kanslian vahtimestarin tehtävät olivat lisääntyneet siinä määrin, ettei yksi henkilö enää ehtinyt niitä suorittaa, kaupunginvaltuusto päätti [7]) perustaa kansliaan helmikuun 1 p:stä lukien sopimuspalkkaisen vahtimestarinapulaisentoimen ja myönsi tähän tarkoitukseen kuluvaksi vuodeksi 6,600 markkaa suoritettavaksi talousarvioon uusia virkoja ja palkankorotuksia varten merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Uusien toimien perustaminen koulukoteihin. Kaupunginvaltuusto päätti [8]), että Toivolan koulukotiin toukokuun 1 p:stä lukien perustettaisiin 5 palkkaluokkaan kuuluva miespuolinen kaitsijantoimi, joka haltijalta vaadittavan suomen- ja ruotsinkielen taidon suhteen oli luettava V luokkaan. Uusi viranhaltija tuli lähinnä huolehtimaan kotiin sijoitettujen alaikäisten lainrikkojain valvonnasta sekä avustamaan veistonopetuksessa ja erinäisissä korjaustöissä.

Lastensuojelulautakunta oikeutettiin [9]) tammikuun 1 p:stä 1930 ottamaan Ryttylän koulukodin palvelukseen sopimuspalkkainen hoitajatarharjoittelija, jonka tehtävänä pääasiallisesti olisi tarpeen vaatiessa toimia vakinaisten hoitajattarien sijaisena näiden kesälomain, vapaapäivien tai tilapäisten sairauksien aikana, koska kyseisten sijaisuuksien järjestely laitoksen kasvaessa oli käynyt yhä hankalammaksi.

[1]) Valt. pöytäk. 2 p. lokak. 13 §. — [2]) S:n 18 p syysk. 33 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 136. — [4]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 27 §. — [5]) S:n 18 p. syysk. 12 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 24 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 28 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 30 §. — [9]) S:n 18 p. syysk. 35 §.

Uuden toimen perustaminen kansakouluihin. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) elokuun 1 p:stä lukien perustaa Käpylän uuteen kansakouluun 4 palkkaluokkaan kuuluvan vahtimestarintoimen.

Uusien toimien perustaminen työväenopistoihin. Koska työväenopistojen uudet ohjesäännöt [2]) edellyttivät, että kummallakin opistolla oli oma taloudenhoitajansa, kaupunginvaltuusto päätti [3]) syyskuun 1 p:stä lukien perustaa taloudenhoitajantoimen sekä suomalaiseen että ruotsalaiseen työväenopistoon. Tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvat kustannukset, 4,080 markkaa, oli suoritettava pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Uusien toimien perustaminen kaasulaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoitettua, että kaasulaitoksen neuvojan, joka myös oli toiminut apulaisena laitoksen näyttely- ja myyntihuoneistossa, kaasunkuluttajain lukumäärän huomattavasti lisäännyttyä oli tullut pakko omistaa koko aikansa neuvontatoiminnalle, kaupunginvaltuusto myöntyen hallituksen esitykseen päätti [4]) tammikuun 1 p:stä 1930 lukien perustaa kaasulaitokseen 4 palkkaluokkaan kuuluvan liikeapulaisentoimen. Samalla valtuusto määräsi, että uuden toimen haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen tuli kuulua V luokkaan.

Koska kaasulaitos yhä enemmän oli alkanut käyttää automaattisia kaasumittareita, oli myöskin kaupungissa olevien tällaisten mittarien lukemisesta ja tyhjentämisestä huolehtivaa henkilökuntaa lisättävä, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti [5]), että kaasulaitokseen tammikuun 1 p:stä 1930 perustettaisiin 4 palkkaluokkaan kuuluva automaatinhoitajantoimi. Samalla valtuusto määräsi, että tämän toimen haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen tuli kuulua V luokkaan.

Edelleen oli välttämätöntä lisätä kaasulaitoksen Sörnäisissä olevan tehdaskonttorin työvoimia, koska sen työ oli huomattavasti lisääntynyt koksinvalmistuksen ja -myynnin lisääntymisen johdosta. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) senvuoksi, että kaasulaitokseen tammikuun 1 p:stä 1930 perustettaisiin 6 palkkaluokkaan kuuluva rahastajantoimi ja 3 luokkaan kuuluva konttoriapulaisentoimi sekä että nämä toimet haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen sijoitettaisiin V luokkaan.

Kaasunkulutuksen lisääntyminen oli tehnyt välttämättömäksi hankkia laitokselle paljon uusia laitteita, joiden hoito ja korjaukset aiheuttivat lisätyötä. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) senvuoksi, että laitokseen tammikuun 1 p:stä 1930 perustettaisiin 8 palkkaluokkaan kuuluva avustavan työnjohtajan toimi.

Uuden toimen perustaminen sähkölaitokseen. Koska sähkönkuluttajain lukumäärä oli tuntuvasti lisääntynyt, kaupunginvaltuusto päätti [8]), että laitoksen mittaritoimistoon helmikuun 1 p:stä lukien perustettaisiin 5 palkkaluokkaan kuuluva vanhemman toimistoapulaisen toimi.

Uuden toimen perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupungin yleisten töiden hallitus lausui, että oli tärkeätä, että rakennuskonttorin geodeettisen osaston suorittamat kolmio- ja polygooniverkkomittaukset saatiin suoritetuiksi niin nopeasti kuin mahdollista, mutta ettei osastolla ollut käytettävänään

---

[1]) Valt. pöytäk. 4 p. syysk. 42 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 120. — [3]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 13 §. — [4]) S:n 18 p. syysk. 27 §. — [5]) S:n 18 p. syysk. 30 §. — [6]) S:n 18 p. syysk. 31 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 32 §. — [8]) S:n 23 p. tammik. 18 §.

riittävästi tähän työhön pystyviä työvoimia. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto hallituksen ehdotukseen myöntyen päätti [1]), että rakennuskonttorin geodeettiselle osastolle tammikuun 1 p:stä 1930 perustettaisiin 13 palkkaluokkaan kuuluva avustavan insinöörin toimi, joka haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen oli luettava IV luokkaan.

Toimien lakkauttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) tammikuun 1 p:stä 1930 lakkauttaa alilääkärintoimen, nuoremman apulaislääkärintoimen, ylihoitajattarentoimen ja kolme osastonhoitajattarentointa, jotka olivat käyneet tarpeettomiksi sen jälkeen kun Humaliston sairaala elokuun 31 p:nä oli tyhjennetty [3]). Edelleen lakkautettaisiin [4]) eräs Kivelän sairaalan rengintoimi osaksi edellä mainitusta syystä, osaksi koska vasta perustetun autonkuljettajantoimen haltija sai hoitaakseen osan rengin tehtävistä.

Revisionikonttorin reviisorille S. Puraselle, joka oli valittu kaupungin kiinteistöjen väliaikaiseksi isännöitsijäksi, myönnettiin [5]) ero entisestä toimestaan helmikuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginreviisorin virkaero. Kaupunginreviisori G. Winterille myönnettiin [6]) anomuksesta ero virastaan lukien joulukuun 31 p:stä.

Toisen kaupunginlääkärin virkaero. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) oheenliittäen puoltolauseensa lähettää valtioneuvostolle toisen kaupunginlääkärin H. Råberghin virkaeroanomuksen.

Virkaeron myöntäminen kunnallisille ammattientarkastajille. Kunnallisille ammattientarkastajille B. Olinille ja H. Korvelle myönnettiin [8]) anomuksista virkaero, edelliselle elokuun 15 p:stä ja jälkimmäiselle joulukuun 1 p:stä lukien.

Kulkutautisairaalan johtajan virkaero. Kulkutautisairaalan johtajalle M. Björksténille myönnettiin [9]) anomuksesta ero virastaan syyskuun 16 p:stä lukien.

Lastenvalvoja E. A. Aaltiolle myönnettiin [10]) anomuksesta virkaero huhtikuun 1 p:stä lukien.

Kaupungininsinöörin virkaero. Kaupungininsinööri E. Molanderille myönnettiin [11]) anomuksestaan virkaero kesäkuun 15 p:stä lukien.

Eroamisvelvollisen viranpitäjän oikeus pysyä virassaan. Satamakapteeni A. Lindforsille vuonna 1928 myönnetty [12]) oikeus pysyä virassaan pidennettiin [13]) olemaan voimassa marraskuun 1 p:ään 1930. Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnetty vastaava oikeus [12]) pidennettiin [14]) olemaan voimassa maaliskuun 10 p:ään 1930 ja kaupungingeodeetti W. O. Lillelle niinikään myönnetty [15]) oikeus tammikuun 1 p:ään 1931.

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi [16]) eteläisen alueen aluelääkärin O. F. Hästeskon anomuksen, että hänelle vuonna 1928 myönnettyä [12]) oikeutta pysyä virassaan 65 vuotta täytettyään pidennettäisiin.

Reviisorin vaali. Revisionikonttorin reviisoriksi valittiin [17]) 14 hakijasta Turun kaupunginreviisori V. Lappi.

Toisen kaupunginlääkärintoimen hoidattaminen. Koska uusi asetus mielisairaiden hoidosta paraikaa oli tekeillä ja sitäpaitsi oli vireillä kysymys poliisilääkärintoimen merkitsemisestä vakinaiseen palkkasääntöön ja näiden uudistusten täytäntöönpano aiheuttaisi muutoksia toisen kaupunginlääkärin johto-

---

[1]) Valt. pöytäk. 18 p. syysk. 20 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 34 §. — [3]) S:n 18 p. syysk. 38 §. — [4]) Ks. tätä kert s. 137. — [5]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 43 §. — [6]) S:n 27 p. marrask. 21 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 30 §. — [8]) S:n 4 p. syysk. 39 ja 53 §. — [9]) S:n 4 p. syysk. 51 §. — [10]) S:n 23 p. tammik. 37 §. — [11]) S:n 17 p. huhtik. 24 §. — [12]) Ks v:n 1928 kert. s. 139—140. — [13]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 48 §. — [14]) S:n 3 p. huhtik. 31 §. — [15]) S:n 11 p. jouluk 49 §. — [16]) S:n 8 p. toukok. 31 §. — [17]) S:n 17 p. huhtik. 2 § ja 22 p. toukok. 11 §.

sääntöön, kaupunginvaltuusto päätti [1]), että avoinna oleva toisen kaupunginlääkärin toimi toistaiseksi saisi jäädä sijaisten hoidettavaksi edellyttäen, että valtionviranomaiset siihen suostuivat.

Alueläkärin vaali. Eteläisen alueen alueläkäriksi valittiin [2]) kahdesta hakijasta lääketieteenlisensiaatti E. Sillman.

Terveydenhoidontarkastajan vaali. V. t. terveydenhoidontarkastajan C. G. Schwanckin, joka toukokuun 24 p:stä 1921 lähtien määräyksen nojalla [3]) oli hoitanut tointaan terveydenhoitolautakunnan palveluksessa, anottua, että hänet nimitettäisiin sen vakinaiseksi haltijaksi, lautakunta oli esittänyt kaupunginvaltuustolle, että herra Schwanck, jos se katsottiin mahdolliseksi, nimitettäisiin vakinaiseksi terveydenhoidontarkastajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien. Valtuusto epäsi [4]) kuitenkin tämän anomuksen samalla kehoittaen terveydenhoitolautakuntaa julistamaan kyseisen viran haettavaksi. Lautakunta ilmoitti sittemmin, että sen meneteltyä valtuuston kehoituksen mukaisesti virkaa oli hakenut ainoastaan lääketieteenlisensiaatti C. G. Schwanck, jonka valtuusto valitsikin [5]) virkaan.

Kunnallisen ammattientarkastajan vaali. Kunnalliseksi ammattientarkastajaksi valittiin [6]) kahdeksasta hakijasta diploomi-insinööri H. Korpi.

Teurastamon johtajan vaali. Kaupungin teurastamon johtajaksi valittiin [7]) neljästä hakijasta eläinlääketieteentohtori H. Tallqvist.

Eläinlääkintäbakteriologin vaali. Eläinlääketieteentohtori H. Tallqvistin tultua nimitetyksi teurastamon johtajaksi valittiin [8]) siten avoimeksi joutuneeseen eläinlääkintäbakteriologinvirkaan sen ainoa hakija, eläinlääketieteentohtori J. Sjölund.

Marian sairaalan lastenosaston lääkärintoimet. Sen jälkeen kun Marian sairaalan lastenosaston alilääkärintoimi oli muutettu [9]) ylilääkärintoimeksi ja nuoremman apulaislääkärin toimi apulaislääkärintoimeksi, kaupunginvaltuusto päätti [10]) tointa avoimeksi julistamatta valita kyseisen osaston ylilääkäriksi silloisen alilääkärin A. de la Chapellen sekä valtuuttaa kaupungin sairaalain hallituksen niinikään julistamatta mainitun osaston apulaislääkärintointa haettavaksi valitsemaan siihen silloisen nuoremman apulaislääkärin P. von Bonsdorffin.

Kulkutautisairaalan johtajantoimi. Kulkutautisairaalan alilääkäri H. von Willebrand määrättiin [11]) oman toimensa ohella hoitamaan sairaalan johtajantointa syyskuun 15 p:stä lähtien ja kunnes toimi oli vakinaisesti täytetty. Samalla tohtori von Willebrand oikeutettiin sijaisuuden ajalta saamaan vakinaisen palkkansa lisäksi johtajan- ja alilääkärintoimien pohjapalkkain välinen erotus.

Kulkutautisairaalan ylilääkäriksi ja johtajaksi valittiin [12]) sittemmin ainoa hakija, saman sairaalan alilääkäri, lääketieteen- ja kirurgiantohtori H. von Willebrand.

Kivelän sairaalan apulaislääkärintoimen täyttäminen. Koska Kivelän sairaalan mielisairaiden osaston potilasmäärän tuntuva lisääntyminen oli samassa määrässä lisännyt myöskin lääkärien työtaakkaa, kaupungin sairaalain hallitus oli katsonut sopivaksi siirtää erään sisätautien osaston alilääkärintoimen väliaikaisesti ensiksi mainitulle osastolle ja sen vuoksi julistanut avoinna ole-

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 38 §.— [2]) S:n 4 p. syysk. 32 §. — [3]) Ks. v:n 1921 kert. s. 216. — [4]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 26 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 37 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 24 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 134 ja tätä kert. s. 139. — [7]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 22 §. — [8]) S:n 4 p. syysk. 40 §. — [9]) Ks. tätä kert. s. 134. — [10]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 32 §. — [11]) S:n 23 p. lokak. 28 §. — [12]) S:n 27 p. marrask. 18 §.

van mainitun toimen mielisairaalalääkärien haettavaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen.

Lastenvalvojan vaali. Lastenvalvojaksi valittiin [2]) 16 hakijasta filosofian- ja lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia. Raastuvanoikeus vahvisti [3]) tämän päätöksen huhtikuun 19 p:nä.

Kaupungininsinöörin vaali. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä rahatoimikamari ilmoitti yhtyvänsä kaupungin yleisten töiden hallituksen esittämään mielipiteeseen, että kaupungininsinöörinvirka, joka tuli avoimeksi [4]) kaupungininsinööri E. Molanderin erotessa kesäkuun 15 p:nä, oli viipymättä täytettävä uudestaan. Hallitus oli sitä mieltä, ettei viran julistamisesta haettavaksi olisi toivottua tulosta, ja olisi senvuoksi neuvotellut sellaisten henkilöiden kanssa, joita se puolestaan piti sopivina hoitamaan kaupungininsinöörin vaativia työtehtäviä. Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto näistä valitsisi kaupungininsinööriksi yli-insinööri O. Martikaisen, joka oli ilmoittanut suostuvansa ottamaan kyseisen viran vastaan edellyttäen, että hänelle myönnettiin 10,000 markan kuukausipalkka sekä oikeus hoitaa Runeberginkadun talon n:o 29 isännöitsijäntointa. Kaupunginvaltuusto epäsi [5]) kuitenkin kamarin esityksen ja antoi kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi julistaa kaupungininsinöörinviran tavallisessa järjestyksessä haettavaksi ohjesäännön mukaisin palkkaeduin.

Hallituksen tämän jälkeen täytettyä valtuuston antaman tehtävän ilman että määräajan kuluessa oli ilmoittautunut ainoatakaan hakijaa, kaupunginvaltuusto päätti [6]) valita kaupungininsinööriksi yli-insinööri O. Martikaisen hyväksyen hänen edellä mainitut, palkkaa sekä sivutoimen pitämistä koskevat ehtonsa.

Kunnallispormestarinvirka. Maistraatilta saapui ilmoitus, että Turun hovioikeus oli myöntänyt kunnallispormestari L. Ehrnroothille jatkuvaa virkavapautta vuoden ajaksi huhtikuun 1 p:stä lukien sekä määrännyt oikeusneuvosmies E. Gottlebenin hänen sijaisekseen mainituksi ajaksi. Kaupunginvaltuusto oikeutti [7]) v. t. kunnallispormestarin saamaan sijaispalkkioksi pormestarinvirkaan liittyvän pohjapalkan ynnä neuvosmiehenvirassaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Pöytäkirjaan merkittiin [8]) maistraatilta saapunut tiedonanto, että Turun hovioikeus lokakuun 2 p:nä oli myöntänyt virkaatekevälle kunnallispormestarille E. Gottlebenille sairauden takia virkavapauden lokakuun 4 p:n ja marraskuun 14 p:n väliseksi ajaksi sekä määrännyt virkaatekeväksi kunnallispormestariksi mainituksi ajaksi maistraatinsihteerin oikeusneuvosmies F. Hasselblattin.

Myönnettyjä virkavapauksia. Kunnallisen ammattientarkastajan A. Levannon, joka maaliskuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään oli määrätty hoitamaan Helsingin ja Turun piirien naispuolisen ammattientarkastajan virkaa ja jolle terveydenhoitolautakunta tämän johdosta palvelusehtosäännön määräysten nojalla oli myöntänyt virkavapauden kahdeksi kuukaudeksi, sijaisena teknikko K. Lundberg, kaupunginvaltuusto vapautti [9]) virkatehtävistään myöskin touko-syyskuuksi samalla määräten hänen sijaisekseen rouva Lundbergin, jonka tuli saada virkaan liittyvä pohjapalkka.

---

[1]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 44 §; vrt. tätä kert s. 39. — [2]) Valt. pöytäk. 3 p. huhtik. 28 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 25 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 139. — [5]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 40 §. — [6]) S:n 18 p. syysk. 19 §. — [7]) S:n 22 p. toukok. 13 §; ks. myös tätä kert. s. 71 ja v:n 1928 kert. s. 67 ja 141. — [8]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 4 §. — [9]) S:n 3 p. huhtik. 23 § ja 12 p. kesäk. 42 §.

Kaupungininsinöörintoimi. Kaupunginvaltuusto määräsi [1]) rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työpäällikön S. Randelinin oman virkansa ohella hoitamaan avoinna olevaa kaupungininsinöörinvirkaa kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään ja saamaan työpäällikön- ja kaupungininsinöörinvirkain palkkojen välisen erotuksen, 1,400 markkaa, sekä katu- ja viemäriosaston päällikön K. J. Willandtin samoin ehdoin hoitamaan kaupungininsinöörinvirkaa viimeksi mainitusta päivästä, kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Rakennuskonttorin tiliviraston kamreerintoimi. Kaupunginvaltuusto määräsi [2]) rakennuskonttorin tiliviraston kirjanpitäjän O. Wiklundin oman toimensa ohella hoitamaan edellisen haltijan kuoltua avoimeksi joutunutta kamreerintointa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty ja valittu henkilö oli ryhtynyt sitä hoitamaan.

Kansalaisoikeudet. 56 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisoikeutta koskevia anomuksia [3]); 1 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä antaa lausuntoaan mainitunlaatuisista hakemuksista. Ensiksi mainituista tapauksista 25 koski Venäjän, 11 Ruotsin, 7 Viron, 5 Saksan, 2 Puolan, 2 Norjan, 1 Kreikan ja 1 Rumanian kansalaisia.

Elinkeino-oikeudet. 24 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi puoltavan lausunnon [4]) ulkomaalaisten anomuksista saada oikeus elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa.

1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti [5]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupan harjoittamisoikeutta koskevan anomuksen hyväksymistä vastaan.

144 tapauksessa valtuusto puolsi [6]) anomuksia, jotka koskivat oikeutta alkoholipitoisten aineiden myyntiin.

1 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [7]) anomusta, joka koski oikeutta huutokauppaliikkeen harjoittamiseen.

1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti [8]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista rohdoskaupan harjoittamisoikeuden myöntämistä vastaan.

Lupa harjoittaa työnvälitystä. Yhdistyksen Svenska handelshögskolans studentkår anottua saada ylläpitää työnvälitystoimistoa paikkain hankkimiseksi opiston oppilaille kaupunginvaltuusto anomuksesta antamassaan lausunnossa päätti [9]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sen hyväksymistä vastaan.

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys oli maistraatilta anonut oikeutta saada jatkuvasti [10]) kolmen vuoden aikana välittää työtä pojille sekä lisäksi perustaa miesten työnvälitystoimiston. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto ilmoitti [11]) voivansa puoltaa sitä, mikäli se koski työn välittämistä pojille, mutta piti yhdistyksen oikeuttamista välittämään työtä aikuisille tarpeettomana, koska kaupungin työnvälitystoimisto hoiti tämän tehtävän täysin tyydyttävästi.

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 30 §; vrt. tätä kert. s. 139 ja 142. — [2]) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 28 §. — [3]) S:n 6 p. helmik. 8 §, 27 p. helmik. 8 §, 3 p. huhtik. 9 §, 8 p. toukok. 40 §, 22 p. toukok. 15 §, 12 p. kesäk. 12 §, 4 p. syysk. 34 §, 18 p. syysk. 21 §, 23 p. lokak. 7 §, 13 p. marrask. 4 § ja 27 p. marrask. 9 §. — [4]) S:n 23 p. tammik. 7 §, 6 p. helmik. 3, 4 ja 7 §, 27 p. helmik. 1 ja 3 §, 13 p. maalisk. 4 §, 3 p. huhtik. 4, 5 ja 6 §, 22 p. toukok. 14 §, 12 p. kesäk. 6 ja 17 §, 4 p. syysk. 2, 3 ja 4 §, 2 p. lokak. 1 ja 2 §, 23 p. lokak. 1 ja 5 § sekä 27 p. marrask. 2 ja 5 §. — [5]) S:n 8 p. toukok. 2 §. — [6]) S:n 23 p. tammik. 42 §, 6 p. helmik. 21 §, 27 p. helmik. 9 §, 3 p. huhtik. 20 §, 12 p. kesäk. 44 ja 45 §, 4 p. syysk. 35 ja 36 §, 18 p. syysk. 24 §, 23 p. lokak. 32 §, 27 p. marrask. 8 § ja 11 p. jouluk. 76 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 3 §. — [8]) S:n 22 p. toukok. 3 §. — [9]) S:n 12 p. kesäk. 3 §. — [10]) Ks. v:n 1927 kert. s. 134. — [11]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 4 §.

Oikeus omistaa kiinteistöjä. 2 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [1]) ulkomaalaisten anomuksia saada omistaa maassa kiinteistöjä.

Kaupungin uusi äänestysaluejako. Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) maistraatin lähettämän ehdotuksen kaupungin jakamisesta uudestaan äänestysalueisiin kunnallisvaaleja varten siten, että m. m. alueiden lukumäärä lisääntyi 38:sta 52:een.

Lausunto ehdotuksesta kuorma-ajuritaksaksi. Huomauttaen, että viimeinen, vuonna 1919 vahvistettu kuorma-ajuritaksa jo oli tyyten joutunut pois käytännöstä ja lisäksi koski ainoastaan hevosajoneuvoilla suoritettuja ajoja sekä että yleisö tavarankuljetuksissa sen johdosta oli melkoisesti riippuvainen ajomiesten mielivallasta, maistraatti lähetti valtuustolle ehdotuksen uudeksi kuorma-ajuritaksaksi pyytäen siitä lausuntoa. Antamassaan vastauksessa kaupunginvaltuusto päätti [3]) puoltaa ehdotusta edellyttäen, että siinä esiintyvät katujen ja yleisten paikkain nimet oikaistiin äskettäin vahvistetun uuden nimistön [4]) mukaisesti.

Kuuromykkäin koti. Viipurin piirin matkapappi kuuromykkäin sielunhoitoa varten O. A. Myyryläinen anoi, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi hänet m. m. Helsingin kaupungin puolesta valtioneuvostolle esittämään, että kuuromykille henkilöille perustettaisiin koti yleisillä varoilla, mutta kaupunginvaltuusto päätti [5]) evätä tämän esityksen hankittuaan selvityksen siitä, että kaupunki itse täysin tyydyttävällä ja lain mukaisella tavalla voi huolehtia kuuromykkäin ja aistiviallisten jäsentensä hoidosta.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavia luontoissuorituksia koskevan lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti päätti [6]) esittää, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohden vuonna 1929 määrättäisiin 9: 06 markkaa, mistä määrästä aamiaisen korvaukseksi sopisi laskea 3: 17 markkaa, päivällisen 4: 08 markkaa ja illallisen 1: 81 markkaa, sekä normaalirehuannoksen hinnaksi hevosta kohden päivässä 16: 20 markkaa, mikä viimeksi mainittu hinta oli laskettu Uudenmaan läänin maaherran lokakuun 30 p:nä 1928 päivätyn kiertokirjeen mukaisesti.

Helsingin ja Porvoon välinen maantie. Rahatoimikamari ilmoitti, että eräs kamarin asettama komitea [7]) yhdessä Porvoon kaupungin, Porvoon maalaiskunnan sekä Sipoon ja Helsingin pitäjäin edustajain ynnä erinäisten asiantuntijain kanssa oli pohtinut esitettyä ehdotusta valtion kustantaman suoran maantien aikaansaamisesta Helsingin ja Porvoon välille ja että tällöin oli oltu yksimielisiä ehdotetun liikenneväylän tarpeellisuudesta, koska mainittujen kaupunkien välinen olemassa oleva maantie teki suuren mutkan pohjoiseen, minkä lisäksi se oli mäkinen ja kiemurteleva ja siten erittäin sopimaton yhä lisääntyvään moottoriajoneuvoliikenteeseen. Ehdotettu uusi tie helpottaisi huomattavasti kummankin kaupungin muonitusta sekä niiden välisten kuntain maataloustuotteiden myyntimahdollisuuksia. Tie voitaisiin vastedes ulottaa Viipuriin asti ja mahdollisesti joskus rakentaa uudestaan kestävästä aineesta, jolloin sitä voitaisiin käyttää Helsingin ja sieltä itään sijaitsevien satamakaupunkien väliseen raskaaseen tavaraliikenteeseen sinä osana talvea,

[1]) Valt. pöytäk. 22 p. toukok. 2 § ja 4 p. syysk. 6 §. — [2]) S:n 13 p. marrask. 1 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 78. — [3]) Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 6 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 25. — [4]) Ks. v:n 1927 kert. s. 130 ja v:n 1928 kert. s. 142. — [5]) Valt. pöytäk. 13 p. maalisk. 20 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 1 §. — [7]) Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari.

jolloin niiden satamat olivat suljettuina. Rahatoimikamarin puolestaan täydellisesti yhdyttyä edellä lyhyesti selostettuihin näkökohtiin kaupunginvaltuusto sen esityksestä päätti [1]) yhdessä Porvoon kaupungin ja Porvoon maalaiskunnan sekä Sipoon, Helsingin ja Kulosaaren maalaiskuntain kanssa anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että uusi yleinen maantie, joka tulisi 6 m leveä, mutta voitaisiin leventää 9 m levyiseksi, valtion kustannuksella rakennettaisiin Helsingin ja Porvoon kaupunkien välille Kulosaaren, Herttoniemen, Puodinkylän, Östersundomin, Söderkullan, Boxbyn, Kullåbyn, Karlebyn ja Drägsbyn kautta sekä siten, että se koskettaisi Puodinkylän, Östersundomin ja Sipoon lahtia; sekä että maaherra heti ryhtyisi uuden tielain edellyttämiin toimenpiteisiin tämän tien rakentamiseksi, jotta tarpeelliset tutkimukset ja kustannusarviot jo tänä kesänä voitaisiin toimittaa ja laatia sekä tarpeelliset määrärahat varata tarkoitukseen valtion tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon.

Helsingin kaupungin esikaupunkikysymyksen selvittely. Valtioneuvostolle oli saapunut useita anomuksia, jotka tarkoittivat osaksi erinäisten Helsingin kaupungin lähellä sijaitsevien alueiden liittämistä kunnallisessa, hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa kaupunkiin, osaksi luvan myöntämistä uusien kuntain muodostamiseen tällaisista alueista. Tämän johdosta sekä koska Helsingin läheisyydessä oli lukuisia taajaväkisiä asutuskeskuksia, joille olisi laadittava asemakaava, rakennusjärjestys, terveydenhoitosääntö, palo- ja poliisijärjestys, sisäasiainministeriö lokakuun 22 p:nä 1928 oli määrännyt kunnallisen keskustoimiston johtajan Y. Harvian toimeenpanemaan kunnallisen jaoituksen muuttamisesta toukokuun 19 p:nä 1925 annetun lain 8 luvussa edellytetyn selvityksen sekä antamaan ministeriölle lain 31 §:ssä mainitun ehdotuksen, ottaen huomioon myöskin, mitä saman lain 4 §:ssä säädetään. Sen alueen laajuudesta, johon selvitys oli kohdistettava, ministeriö ei antanut tarkempia ohjeita, mutta lausui toivomuksen, että se ulotettaisiin käsittämään ainakin ne alueet, jotka vuonna 1923 annetussa ylemmän asteen itsehallintoa ja maan jakamista lääneihin ja maakuntiin koskevassa komiteanmietinnössä oli ehdotettu kuuluviksi Helsingin hallintoalueeseen [2]). Edellä mainitun määräyksen johdosta oli selvitysmiehelle lausunnon antamista varten lähetetty anomukset ja asiakirjat, jotka koskivat Huopalahden kunnan jakamista kahdeksi eri kunnaksi; Leppävaaran taajaväkisen yhdyskunnan muodostamista itsenäiseksi kunnaksi; Helsingin pitäjän Pakinkylän yhdistämistä Helsingin kaupunkiin; erinäisten Suomenlinnan linnoitusaluseeseen kuuluvien saarien erottamista niistä kunnista, joihin ne kuuluivat, ja yhdistämistä itsenäiseksi kunnaksi; Huopalahden kunnan ja Munkkiniemen yhdyskunnan pohjoisen osan liittämistä Haagan kauppalaan; sekä Malmin—Tapaninkylän asutusalueen muodostamista kauppalaksi.

Saatuaan edellä mainitun tehtävän suorittaakseen selvitysmies esitti, että kaupunginvaltuusto valitsisi tarpeellisen määrän henkilöitä edustamaan kaupunkia Helsingin läheisten alueiden uudestaanjärjestämistä koskevissa alustavissa neuvotteluissa sekä tätä kysymystä koskevien lausuntojen ja tietojen antamisessa. Edelleen selvitysmies anoi, että hänet oikeutettaisiin julkaisemaan selvityksen aiheuttamat mietinnöt, kartat ja mahdolliset lausunnot kaupunginvaltuuston painetuissa asiakirjoissa sekä että kaupunki kustantaisi niiden painatuksen.

---

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 8 §. — [2]) Ks. v:n 1924 kert. s. 162.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän anomukseen samalla valiten pyydetyiksi edustajiksi vtt Janatuisen, Norrménin, Nurmisen, Peurakosken ja Uddin sekä kaupunginjohtaja A. Castrénin ja apulaiskaupunginjohtajat J. W. Andersinin ja V. Huplin.

Lausunnot Malmin—Tapaninkylän asemakaavan aikaansaamista sekä näiden alueiden ja Pukinmäen huvilayhdyskunnan liittämistä kaupunkiin koskevista kysymyksistä. Vuonna 1923 kamreeri H. A. Parmala y. m. anoivat, että ryhdyttäisiin toimenpiteihin suunnitelmallisen asemakaavan aikaansaamiseksi Malmin—Tapaninkylän alueille. Rajakkaisten alueiden liittämistä kaupunkiin käsittelevä komitea selvitteli sen jälkeen tätä kysymystä, ja sen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [2]), ettei edellä mainittu anomus aiheuttaisi toimenpidettä, vaan jätettäisiin mahdollisen uuden aloitteen varaan.

Vuonna 1925 Helsingin maalaiskunta anoi valtioneuvostolta, että Malmi ja Tapaninkylä liitettäisiin Helsingin kaupunkiin. Tästä anomuksesta pyydettiin lausuntoa kaupunginvaltuustolta, joka antamassaan vastauksessa päätti [2]) ilmoittaa, ettei se ollut katsonut olevan syytä asian silloisessa vaiheessa ryhtyä sitä asiallisesti käsittelemään, mutta edellytti saavansa tilaisuuden Helsinkiä ympäröivien alueiden kunnallisen jaoituksen yleistä uudestaanjärjestämistä koskevan kysymyksen yhteydessä lausua mielipiteensä myöskin Malmin—Tapaninkylän mahdollisesta liittämisestä kaupunkiin.

Filosofiantohtori A. Laitakarin y. m. vuonna 1925 esittämä anomus Pukinmäen huvilayhdyskunnan liittämisestä Helsingin kaupunkiin poistettiin [2]) diaarista, ja asian johdosta kertyneet asiakirjat liitettiin pöytäkirjaan.

Pukinmäen yhdyskunnan rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuusto, jolta Uudenmaan läänin maaherra oli pyytänyt lausuntoa Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen hyväksymästä, Helsingin kaupunginarkkitehdin laatimasta Pukinmäen huvilayhdyskunnan rakennusjärjestysehdotuksesta, päätti [3]) ainoastaan ilmoittaa maaherralle, että valtuusto jo oli antanut lausuntonsa kyseisestä ehdotuksesta ja hyväksynyt sen [4]).

Haagan kauppalan kanssa lihantarkastuksesta tehty sopimus. Sisäasiainministeriön pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa Haagan kauppalan anomuksesta, että lihantarkastus määrättäisiin pakolliseksi kauppalan alueella, valtuusto päätti [5]) vastauksessaan puoltaa anomusta. Samalla valtuusto hyväksyi [5]) seuraavansisältöisen terveydenhoitolautakunnan laatiman sopimusehdotuksen yhteisen lihantarkastuksen järjestämisestä Helsingin kaupungin ja Haagan kauppalan kesken:

Helsingin kaupunki ja Haagan kauppala suostuvat siihen, että kaupunki ja kauppala yhdistetään yhdeksi lihantarkastuspiiriksi, jossa lihan kaupan, kuljetuksen ja säilyttämisen sekä teurastamojen suhteen on noudatettava Helsingissä voimassa olevia terveydenhoitomääräyksiä. Lihantarkastamona käytetään Helsingin kaupungin tarkastamoa.

Haagan kauppala korvaa Helsingin kaupungin eläinlääkärien kauppalan alueelle tekemät matkat, jota vastoin kauppalan ei tarvitse ottaa osaa kaupungineläinlääkärin palkan suorittamiseen eikä lihantarkastamon menoihin.

Syyskuun 1 p:nä 1922 makkarain ja muiden lihatuotteiden valmistuksen valvonnasta annetussa asetuksessa edellytettyä tarkastusta varten kauppala määrää yhden tai tarpeen vaatiessa useampia tarkastusmiehiä.

Tämä sopimus, joka tulee voimaan niin pian kuin se on asianmukaisesti

---

[1]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 9 §. — [2]) S:n 12 p. kesäk. 10 §. — [3]) S:n 17 p. huhtik. 4 §. — [4]) Ks. v:n 1927 kert. s. 132. — [5]) S:n 18 p. syysk. 2 §.

hyväksytty, on voimassa, kunnes se jommaltakummalta puolelta irtisanotaan, jolloin irtisanomisaika on kolme (3) kuukautta.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1929 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [1]) kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Vuositilintarkastajain vaali. Vuoden 1929 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [2]) toimittaja A. Aallon, toimistonjohtaja A. Edbergin, ylim. neuvosmiehen O. Ekmanin, maalari S. Heikkilän, pankinkamreeri V. Hougbergin, ammattiliiton sihteerin E. Härmän, johtaja J. Kaupin, taloudenhoitaja A. Lassilan, pankinjohtaja V. Laurolan, toimittaja A. E. Leinon, sähköteknikko V. V. Salovaaran ja pankinjohtaja H. von Troilin sekä varamiehiksi konttoripäällikkö W. Leinon, pankinkamreeri F. Säfströmin, pankinjohtaja W. Ewersin, kirjatyöntekijä F. Perhon, kauppias N. von Weymarnin, taloudenhoitaja E. Virtasen, tilintarkastaja J. Somerin, professori I. Kaitilan, filosofiankandidaatti A. Hällforsin, kamreeri T. H. Vilppulan, metallityöntekijä F. A. Åkermanin ja prokuristi A. Englundin.

Jäsenten valitseminen valiokuntiin ja komiteoihin. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi [3]) vtt Aallon, Bergmanin, Kiven, Lavoniuksen, Mannermaan, Moision, Ramsayn, Töttermanin ja Uusitalon sekä jäsenen Kiven anomuksestaan saatua vapautuksen tästä tehtävästä vtn Wuolteen. Valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin jäsen Lavonius.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakokysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan jäseniksi valittiin [4]) vtt Lagerborg-Stenius, S. Lehtinen, Railo, Seppälä ja Tötterman; samalla valiokunta valtuutettiin vahvistamaan ne määräajat, joiden kuluessa avustusanomukset ja asianomaisilta hallituksilta ja lautakunnilta saatavat lausunnot oli annettava.

Vuonna 1928 vt Lindfors valittiin [5]) sen komitean jäseneksi, joka laati ehdotusta niiksi toimenpiteiksi, joihin oli ryhdyttävä kaupunkien kunnallislain muuttamisesta joulukuun 9 p:nä 1927 annetussa laissa säädettyjen uudistusten toteuttamiseksi Helsingissä. Sen jälkeen kun hänet kuitenkin oli valittu kaupunginvaltuuston puheenjohtajaksi ja hän tämän johdosta oli tullut komiteankin puheenjohtajaksi, kaupunginvaltuusto valitsi [6]) uudeksi jäseneksi hänen sijaansa professori A. Tulenheimon. Vt Tollet vapautettiin [7]) anomuksestaan saman komitean jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi vt Norrmén.

Valtioneuvoston ehdotettua [8]), että asetettaisiin sekakomitea laatimaan seikkaperäistä ehdotusta valtion ja Helsingin kaupungin välillä keskussairaalakysymyksessä suunniteltua yhteistoimintaa koskevaksi sopimukseksi samoinkuin tarpeellisia piirustuksia ja kustannusarvioita, ja valittua edustajikseen tähän komiteaan apulaisylilääkäri E. Anttisen, professori J. J. Karvosen, johtaja T. Salmion sekä professorit S. E. Wichmannin ja A. Ylpön kaupunginvaltuusto päätti [9]) valita edustajikseen samaan komiteaan vtt Huotarin, Langenskiöldin ja Uddin sekä lääketieteenlisensiaatti E. Suolahden ja kehoittaa rahatoimikamaria valitsemaan komiteaan yhden jäsenen.

Stadionkomitean jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi [10]) puheenjohtaja Lindforsin, vtt Mannermaan, Nurmisen ja Paloheimon sekä kamreeri R. Granholmin.

---

[1]) Valt. pöytäk. 17 p. huhtik. 18 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 2 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 4 § ja 23 p. lokak. 14 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 5 §. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 149. — [6]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 45 §. — [7]) S:n 3 p. huhtik. 7 §. — [8]) Ks. tätä kert. s. 31 ja seur. — [9]) Valt. pöytäk. 27 p. marrask. 24 §. — [10]) S:n 23 p. lokak. 2 §; vrt. tätä kert. s. 20.

Koska Helsingin ja Porvoon välisen uuden tien rakennuttamiskysymystä [1]) valmistelevan komitean mielestä jo nyt olisi tutkittava mahdollisuuksia ulottaa suunniteltu tie Viipuriin asti ja tämä tehtävä uskottava kuntainväliselle komitealle, kaupunginvaltuusto päätti [2]) komitean esittämät näkökohdat hyväksyen valita Helsingin kaupungin edustajiksi mainittuun uuteen komiteaan insinööri E. von Frenckellin, rahatoimenjohtaja V. Huplin sekä insinööri E. Moringin.

Helsingin kauppakamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [3]) asettaa komitean kaikinpuolisesti harkitsemaan Helsingin kaupunkia koskevia rautatie- ja maantiekysymyksiä sekä harkintansa perusteella laatimaan pääkaupungin maaliikenneohjelmaa. Komitean jäseniksi valittiin [3]) varapuheenjohtaja V. Tanner, vtt von Frenckell, Nurminen ja Paloheimo sekä kanslianjohtaja J. W. Andersin.

Rajakkaisten alueiden liittämistä Helsinkiin valmistelemaan asetetun komitean lakkauttaminen. Komitea, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä rajakkaisten alueiden liittämisestä Helsinkiin, vapautettiin [4]) tehtävästään valtioneuvoston määrättyä kunnallisen keskustoimiston johtajan Y. Harvian Helsingin kaupungin esikaupunkikysymystä selvittelemään.

Työväenopistojen johtokunnat. Kouluhallituksen vahvistettua [5]) kaupungin molempien työväenopistojen ohjesäännöt kaupunginvaltuusto päätti [6]) niihin sisältyvien määräysten mukaisesti valita jäsenet laitosten johtokuntiin vuodeksi 1929. Suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan valittiin esittelijäneuvos E. Böök, filosofiantohtori T. Hultin, lastensuojelulautakunnan toimitusjohtaja R. Liukkonen, filosofiantohtori B. Malmio, kirjatyöntekijä F. Perho ja toimittaja Y. Räisänen sekä varajäseniksi filosofiantohtori K. S. Laurila ja työnvälitysneuvoja T. Uski ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan jäseniksi filosofiantohtori J. af Forselles, kansakoulunopettaja A. Jansson, filosofiantohtori A. Mickwitz, rouva F. Pietikäinen, professori E. J. Rosberg ja libristi F. Sundqvist sekä varajäseniksi toimittaja K. A. Fagerholm ja filosofiantohtori Hj. Öhman.

Vapautus hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä. Terveydenhoitolautakunnan jäseneksi vuoden 1930 loppuun valittiin [7]) vt Lövberg rouva H. Karvisen sijaan, joka helmikuusta 1928 lähtien ei ollut ollut tavattavissa ja todennäköisesti oleskeli ulkomailla. Lautakunnan varajäseneksi samaksi ajaksi valittiin [7]) lääketieteenlisenisaatti E. Anttinen edesmenneen professori Y. Kajavan sijaan.

Vt Leopold vapautettiin [8]) anomuksestaan köyhäinhoitolautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi vt Kreander. Maaliskuun 29 p:nä kuolleen ent. aluelääkärin V. Leontjeffin sijaan valittiin [9]) lautakunnan jäseneksi isännöitsijä C. F. Fagerholm.

Hallitusten ja lautakuntain jäsenten vaali. Kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi seuraavaksi toimikaudeksi valittiin [10]):

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckell, johtaja Y. Harvia ja ent. kansakoulunopettaja J. E. Janatuinen

---

[1]) Ks. tätä kert. s. 143 ja os. II. Rahatoimikamari. — [2]) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 19 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 7 §. — [4]) S:n 12 p. kesäk. 10 §; ks. myös v:n 1920 kert. s. 202 ja tätä kert. s. 144. — [5]) Ks. tätä kert. s. 132 ja v:n 1928 kert. s. 147. — [6]) Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 2 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 23 §. — [8]) S:n 23 p. tammik. 36 §. — [9]) S:n 8 p. toukok. 23 §. — [10]) S:n 11 p; jouluk. 2 ja 3 §.

sekä varajäseniksi maalari U. L. Nurminen ja lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman;

rahatoimikamariin: jäseniksi ent. pankinjohtaja G. Estlander, insinööri E. von Frenckell, taloudenhoitaja A. Halme, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, pankkiylitarkastaja J. A. Levonius ja seppä A. Virta;

satamahallitukseen: jäseniksi ravintolanhoitaja S. Koskinen, satamatyöntekijä K. Lahtinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, johtaja J. Pelin sekä varapuheenjohtajaksi johtaja H. Ramsay;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajaksi toimittaja A. E. Leino, työnantajain edustajiksi johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius, varamiehenään toimittaja O. Tiderman, sekä työntekijäin edustajiksi toimitsija E. Härmä ja toimittaja M. Paasivuori, varamiehenään maalari U. Nurminen;

sosialilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvia, arkkitehti S. Lagerborg-Stenius, toimittaja V. Meltti, taloudenhoitaja H. Moisio, toimittaja M. Paasivuori, kirjelajittelija P. Rahikainen ja arkkitehti M. Välikangas;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: kamreeri V. Apajalahti, maalarimestari H. A. Bergström, filosofianmaisteri A. Edberg, konttoripäällikkö K. E. Grönlund, seppä J. Halla, johtaja P. E. Hallblom, kirjaltaja F. Perho, varastonhoitaja K. V. Saxell ja kansakoulunopettaja J. A. Tarpila;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: rakennusmestari T. Backberg, varatuomari H. Munck, puuseppä L. Salomaa, rakennusmestari G. Welroos ja viilaaja F. A. Åkerman;

kaupunginkassan inventtaajiksi: kamreeri V. Hougberg ja valantehnyt tilintarkastaja J. Toiviainen sekä näiden varamiehiksi kamreeri S. Ehrstedt ja konttoristi E. Jokinen;

verotuslautakuntaan: jäseniksi vakuutusvirkailija J. Ahokas, ylireviisori Y. Ainio, konttoripäällikkö K. R. Bergbom, vanhempi hallitussihteeri E. von Bonsdorff, kamreeri R. Estlander, varatuomari B. von Fieandt, varatuomari V. Gyllenbögel, maalarimestari A. Haanoja, johtaja N. Kavaleff, silittäjätär H. Laine, ompelijatar S. Lehtinen, varatuomari K. A. A. Linturi, sähkötyöntekijä T. Mutikainen, kauppaneuvos A. Nyman, konttoripäällikkö G. Pätynen, viilaaja V. Rajala, asiamies V. Ruohonen, varatuomari U. Rusk, kansakoulunopettaja J. Tarpila, työnvälitysneuvoja T. Uski ja kelloseppä J. Valvio;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi protokollasihteeri G. W. Boijer, metallityöntekijä H. P. Kalervo, ylikamreeri K. Lassila, johtaja R. Laurén, rappaaja H. Markkanen, konttoripäällikkö E. Pikoff, puuseppä L. Salomaa ja nuorempi hallintosihteeri I. Toivanen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarjanne ja työnvälitysneuvoja T. Uski;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hallintoneuvos A. Rikberg;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseneksi varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa, varatuomari A. Salo ja rouva M. Schultz-Cajander;

urheilulautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckell, kirjaltaja A. Grönroos, lääketieteenlisensiaatti K. Kari, verhoilija V. Lähteinen ja lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi pankinvirkailija R. E. Heikel ja muurari O. Paananen sekä varajäseniksi osastonjohtaja W. Englund ja johtaja J. Herajärvi;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kauppaneuvos V. von Wright, varapuheenjohtajaksi insinööri E. Söderman, jäseniksi maalarimestari A. Haanoja, kultaseppä O. Lindroos, kirjansitoja E. Merikoski ja kirjaltaja E. Virtanen sekä varajäseniksi viilaaja Hj. Blomqvist, insinööri K. F. Kreander ja puuseppä M. Rinne;

palotoimikuntaan: jäseniksi viilaaja Hj. Blomqvist, veturinkuljettaja F. Gröndahl, johtaja G. Idström, insinööri I. Killinen ja työmies R. Reunanen;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi rakennusmestari P. Astikainen, filosofiantohtori G. Hartwall, dosentti F. Langenskiöld, metallityöntekijä R. Parviainen ja järjestösihteeri E. Sallila sekä puheenjohtajaksi professori E. Sandelin ja varapuheenjohtajaksi dosentti K. F. Hirvisalo;

köyhäinhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi palomestari W. Bergström ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman, rouva L. Uurtamo ja professori A. Ylppö sekä puheenjohtajaksi professori M. Ruuth ja varapuheenjohtajaksi rouva A. Huotari;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi kouluneuvos K. Ahtiala ja rouva H. Kaukonen;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi metallityöntekijä G. A. Lindroos ja rouva M. Schultz-Cajander;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Ivalo, kansakoulunopettaja A. Jansson, ompelijatar S. Lehtinen, johtaja L. Lyytikäinen, maalari K. J. Nikula ja ompelijatar M. Paaso sekä puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wright;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böök, filosofiantohtori T. Hultin, johtaja R. Liukkonen, kirjaltaja F. Perho, toimittaja Y. Räisänen ja metallityöntekijä T. Soivio sekä varajäseniksi professori K. S. Laurila ja vanh. lehtori B. Malmio;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja K. A. Fagerholm, filosofiantohtori J. af Forselles, vanh. lehtori A. Mickwitz, rouva F. Pietikäinen, professori J. E. Rosberg ja libristi F. Sundqvist sekä varajäseniksi kansakoulunopettaja A. Jansson ja vanh. lehtori R. Hj. Öhman;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouva Th. Hanemann, lääketieteenlisensiaatti N. Jännes, ompelijatar H. Järveläinen, rouva M. Oksanen ja kirkkoherra E. Wirén;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti S. Lagerborg-Stenius ja amanuenssi A. Pettersson;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholm, toimittaja A. Huotari, kirjaltaja V. Isola, alikirjastonhoitaja H. E. Pipping ja ylikirjastonhoitaja G. Schauman;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio, intendentti A. Hämäläinen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeck;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi rouva E. von Frenckell, vaatturimestari T. Hiekkaranta, kauppaneuvos A. Niklander, filosofiantohtori H. Ramsay ja maalari E. Salminen;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori K. A. Ahlfors, insinööri E. Schröder ja metallityöntekijä V. Uurtamo sekä puheenjohtajaksi professori B. Wuolle ja varapuheenjohtajaksi ylikonemestari V. V. Salovaara;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi johtaja G. K. Bergman, pankinjohtaja T. Grotenfelt, metallityöntekijä A. Nuotio, monttööri O. W. Oksanen ja työmies V. Riipinen sekä puheenjohtajaksi insinööri E. Moring ja varapuheenjohtajaksi arkkitehti K. S. Kallio;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi rakennusmestari A. Malmi, johtaja C. Neovius, kivityöntekijä O. Nuutinen ja rehtori M. Sergelius; sekä

maatalouslautakuntaan: jäseniksi professori E. Ehrnrooth, kirvesmies A. Lindegrén, varatuomari H. Munck, metsäneuvos J. O. Peurakoski ja johtaja V. Tanner.

Jäsenten valitseminen lakimääräisiin lautakuntiin. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa tulevia eduskuntavaaleja varten valitsemaan kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan valtuusto valitsi [1]) lautakunnan jäseniksi toimittaja A. E. Leinon ja aktuaari A. Sallménin sekä varajäseneksi insinööri E. von Frenckellin.

Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenmäärän kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi [2]) mainittuun lautakuntaan jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, varatuomari B. von Fieandtin, kirjaltaja A. Karvosenojan ja konttoripäällikkö G. Pätysen sekä varajäseniksi vanh. hallitussihteerin E. von Bonsdorffin, johtaja C. F. Mannerströmin, kansakoulunopettaja J. A. Tarpilan ja kirvesmies A. Uusitalon.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallituksiin. Taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntaan valittiin [3]) filosofiantohtori J. Ailio ja arkkitehti V. Jung sekä varajäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgren ja ylijohtaja Y. Sadeniemi.

Stadionsäätiön jäseniksi valittiin [3]) palomestari W. Bergström, kaupunginjohtaja A. Castrén, filosofianmaisteri G. Estlander, insinööri E. von Frenckell, rahatoimenjohtaja V. Hupli, autonkuljettaja O. Lasanen, insinööri E. Moring, maalari U. Nurminen, muurari O. Paananen, vuorineuvos K. A. Paloheimo, pankinjohtaja E. Hj. Rydman, poliisimestarinapulainen K. Soinio, lakitieteentohtori J. O. Söderhjelm, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman ja viilaaja A. Åkerman.

Vanhempainneuvostojen valitseminen. Saatuaan ilmoituksen, etteivät muutamat vuoden 1928 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1930 syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi asetetuista kaupungin koulujen vanhempainneuvostoista enää olleet täysilukuiset, koska niistä eri syistä oli eronnut jäseniä, sekä että kaksi uutta koulua oli aloittanut toimintansa syyskuun 1 p:nä, valtuusto päätti [4]) valita uudet jäsenet eronneiden sijaan sekä vanhempainneuvostot uusille kouluille, kaikki edellä mainitun toimikauden jäljelläolevaksi ajaksi.

Kaupungin edustajat eri tilaisuuksissa. Saatuaan ilmoituksen, että Suomen satamaliitto aikoi pitää seuraavan varsinaisen kokouksensa Viipurissa toukokuun 31 p:nä, kaupunginvaltuusto päätti [5]), koska kaupungilla liiton sääntöjen mukaan oli kokouksessa käytettävänään neljä ääntä, valita siihen edustajikseen neljä henkilöä, nimittäin puheenjohtaja Lindforsin, vtn Ramsayn sekä rahatoimenjohtaja V. Huplin ja satamalaitoksen johtajan O. E. Jaatisen.

Turun kaupungin kehoitettua Helsingin kaupunkia valitsemaan edustajansa kesäkuun 18 p:nä vietettävään Turun kaupungin seitsensatavuotis-

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 22 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 4 §. — [3]) S:n 11 p. jouluk. 2 §. — [4]) S:n 13 p. maalisk. 1 §, 4 p. syysk. 10 ja 11 § sekä 2 p. lokak. 5 §. — [5]) S:n 8 p. toukok. 24 §.

muistojuhlaan kaupunginvaltuusto päätti [1]) määrätä edustajikseen tähän tilaisuuteen puheenjohtaja Lindforsin, varapuheenjohtaja Tannerin ja kaupunginjohtaja A. Castrénin. Viimeksi mainitun sijaan, joka oli ilmoittanut olevansa estynyt ottamasta tätä tehtävää vastaan, valittiin [2]) sittemmin vt Paloheimo.

Kaupunginvaltuusto valitsi [3]) puheenjohtaja Lindforsin yhdessä vttn Halmeen ja Paloheimon kanssa vuoden 1930 loppuun asti edustamaan kaupunkia Helsingin—Risteen rautatiesuunnitelmaa kannattavien kuntain edustajain kesken pidettävissä neuvotteluissa.

Suomen kaupunkiliitto ilmoitti, että joukko maamme kaupunkien edustajia Latvian kaupunkiliiton kutsumina tuli kesän aikana vierailemaan Riiassa sekä yhdessä tai parissa muussa Latvian kaupungissa, ja anoi, että kaupunginvaltuusto valitsisi sopivaksi harkitsemansa määrän henkilöitä edustamaan Helsinkiä tällä retkellä. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [4]) valita edustajikseen vtt Estlanderin, Janatuisen ja Railon.

Edustajikseen Tampereella syyskuun 30 p:nä ja lokakuun 1 p:nä pidettävään kaupunkiliiton kuudenteen kongressiin valtuusto valitsi [5]) puheenjohtaja Lindforsin, varapuheenjohtaja Tannerin sekä vtt Lavoniuksen, Niemistön, Tolletin ja Tulenheimon sekä varamiehiksi vtt Estlanderin, Halmeen ja Nurmisen. Kahdelle ensiksi mainitulle annettiin tehtäväksi [6]) edustaa kaupunkia myöskin siinä juhlassa, jonka Tampereen kaupunki lokakuun 1—2 p:nä aikoi järjestää perustamisensa sataviisikymmenvuotismuiston juhlimiseksi.

---

[1]) Valt. pöytäk. 8 p. toukok. 4 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 16 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 25 §. — [4]) S:n 22 p. toukok. 29 §; ks. myös tätä kert s. 87. — [5]) Valt. pöytäk. 12 p. kesäk. 8 §. — [6]) S:n 18 p. syysk. 37 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi kertomusvuonna kaupunginjohtaja ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä jompikumpi avustavista kaupunginjohtajista, insinööri J. W. Andersin tai johtaja V. A. Hupli. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat filosofianmaisteri G. Estlander, insinööri E. von Frenckell, taloudenhoitaja A. Halme, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, pankkiylitarkastaja J. A. Levonius ja seppä A. Virta. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan [1]). Myöskin kansanpuistojen jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja ja kaksi jäsentä [1]).

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat varatuomari A. Blomberg, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad sekä filosofianmaisterit H. Dalström [2]) ja A. Danielson. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, avustavana notaarina hovioikeudenauskultantti I. Nordberg ja kirjaajana neiti I. Heikel. Asiamiehenä oli varatuomari M. Wilskman [3]) ja asiamiesosaston notaarina varatuomari T. Törnblom. Kaupungin painatustöiden valvojana toimi ent. kirjapainonjohtaja T. J. Artman.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 108 ja kamarin jaostolla ja kansanpuistojen jaostolla 80 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 7,419 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,670.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.*

Maan pakkolunastaminen tietä varten. Rahatoimikamari päätti [4]) anoa Uudenmaan läänin maaherralta lupaa saada pakkolunastaa erään Oulunkylästä Tuomarinkylään rakennettavaksi päätettyä [5]) tietä varten tarpeellisen alueen, joka oli määrätty yhteiseksi 75 palstalle, koska kaikkien näiden omistajilta ei oltu saatu suostumusta kyseisen alueen vapaaehtoiseen luovutukseen.

[1]) Ks. tätä kert. s. 259. — [2]) S:n s. 262. — [3]) S:n s. 264. — [4]) Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 359 §. — [5]) Ks. v:n 1925 kert. s. 21.

Leppäsuon alueen pakkolunastaminen. Uudenmaan läänin maaherran syyskuun 30 p:nä vahvistettua Leppäsuon alueen pakkolunastuskorvauksen 260 markaksi m²:ltä eli yhteensä 5,166,200 markaksi rahatoimikamari päätti [1]) yrittää oikeudenkäynnillä saada korvausmäärän alennetuksi ja valtuutti lakitieteenkandidaatti G. Norrménin edelleenkin ajamaan asiaa. Kaupungin oikeuden turvaamiseksi oli kuitenkin edellä mainittu pakkolunastuskorvaus määräajan kuluessa talletettava vastapuolen lukuun lääninrahastoon.

Kauppahinnan suorituksen lykkääminen. Kiinteistö osakeyhtiö Kaisaniemenkatu 4 oli anonut, että sen ostaman Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 kauppahinnan suorittamisen saisi lykätä, ja rahatoimikamari päätti [2]) myöntää hakijayhtiölle maksun lykkäystä 1,223,250 markan osalta lokakuun 1 p:ään ehdoin, että tälle erälle suoritettiin 9 %:n mukainen korko lukien erääntymispäivästä, heinäkuun 12:nnesta.

Myydyt tontit. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alla mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m².	Huutokauppahinta, Smk.
344	Franzeninkatu	3	Rakennusmestari G. Welroos [3])	1,011.150	500,000 —
420	Mechelininkatu	10	Varatuomari E. Rotkirch [4])	1,121.073	1,681,500 —
420	„	12	Toiminimi F. A. Wirta &	930.000	1,008,000 —
420	„	14	Atte Wainio [5])	930.000	1,008,000 —
433	„	24	Osakeyhtiö Kalliotalo aktiebolag [6])	1,025.000	1,173,000 —
412 b	Runeberginkatu	12	Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta [7])	1,112.506	2,500 000 —
420	Väinämöisenkatu	9	Rakennusmestari A. Miettinen [8])	1,080.319	660,500 —
475	Välskärinkatu	3	Herra A. Sippola [9])	932.342	482,000 —
475	„	7	Varatuomari A. Heinonen [8])	1,526.217	430,000 —

Tonttien luovuttaminen. Erinäisten rahatoimikamarin aikaisemmin myymien tonttien siirryttyä oston johdosta uusille omistajille, ennenkuin tontin hinta oli kokonaan maksettu, rahatoimikamari päätti myöntyä seuraavassa mainittujen yhtiöiden anomuksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista seuraavien tonttien maksamatonta kauppahintaa koskevista velkasitoumuksista siirrettäisiin hakijoille: korttelissa n:o 449 olevan Etel. Hesperiankadun tontin n:o 30 Asunto-osakeyhtiö Hesperiankatu 30:lle [10]); korttelissa n:o 470 sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 51 Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 51:lle [11]); sekä korttelissa n:o 449 olevan Museokadun tontin n:o 37 Asunto-osakeyhtiö Museokatu n:o 37:lle [12]).

Sitten kun toiminimen Kehä, Pölhö & Kumpp. vuonna 1928 ostama [13]) korttelissa n:o 38 a sijaitseva Kaisaniemenkadun tontti n:o 7 oli jaettu [14]) kahdeksi tontiksi, jotka oli merkitty Mikonkadun n:oiksi 15 a ja 15 b, rahatoimi-

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,818 §. — [2]) S:n 11 p. kesäk. 1,190 §. — [3]) S:n 12 p. maalisk. 508 §. — [4]) S:n 16 p. huhtik. 741 §. — [5]) S:n 2 p. huhtik. 655 §. — [6]) S:n 11 p. kesäk. 1,170 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,546 §; vrt. tätä kert. siv. 19. — [8]) Rkmrin pöytäk. 16 p. huhtik. 740 §. — [9]) S:n 23 p. huhtik. 781 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. lokak. 6,977 §; ks. v:n 1920 kert. s. 213. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. lokak. 6,978 §; ks. v:n 1926 kert. s. 132. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,094 §; ks. v:n 1920 kert. s. 213. — [13]) Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [14]) Ks. tätä kert. s. 8.

kamari hyväksyi [1]) tontin n:o 15 a luovutuksen Kiinteimistö osakeyhtiö Kaisankulmalle ja tontin n:o 15 b luovutuksen Kiinteimistö osakeyhtiö Mikonlinnalle määräten vastuun kauppahinnan suorittamisesta jaettavaksi siten, että edellisen yhtiön osalle tuli 8,000,000 markkaa ja jälkimmäisen osalle 6,000,000 markkaa.

Sitten kun rakennusmestari O. Honkasalo vuonna 1927 toimeenpannussa huutokaupassa oli perustettavan yhtiön laskuun ostanut [2]) korttelissa n:o 499 sijaitsevan Humalistonkadun tontin n:o 3, tehtiin [3]) kauppakirja sittemmin tämän Asunto-osakeyhtiö Humalistonkatu 3-nimisen yhtiön kanssa.

Tonttiluettelot. Rahatoimikamari hyväksyi [4]) kertomusvuonna myytäväksi tarjolla olevien tonttien luettelon.

Sen ohessa kamari hyväksyi [4]) eräitä muutoksia tonttien myyntiä ja pihamaan rakennuttamista koskeviin määräyksiin.

Tonttimääräyksiä. Rahatoimikamari [5]) päätti, että XIII kaupunginosan kortteleissa n:ot 413 ja 433 sijaitsevia tontteja koskeviin kauppakirjoihin oli otettava seuraava määräys: »eikä tontteja eristettäkö toisistaan yhtenäisen pihamaa-alueen osalta muuten kuin rakennuskonttorin laatiman mallin mukaisella harvalla aitauksella».

Tonttien lunastaminen ilman huutokauppaa. Erinäiset Taipaleen alueen tonttimaiden vuokraajat olivat anoneet saada kaupunginvaltuuston vuonna 1908 tekemän, XIII, XIV ja XV kaupunginosissa sijaitsevan vuokramaan myyntiä koskevan päätöksen [6]) nojalla huutokaupatta lunastaa vuokra-alueensa omikseen. Sen johdosta eräs rahatoimikamarin lainopillinen jaosto asiaa tutkiessaan oli todennut, että Taipaleen alueen päävuokraaja, Aktiebolaget karamell-, chokolad- och marmeladfabriken Westerlund & C:o, oli vuonna 1911 mainitun päätöksen nojalla ilman huutokauppaa lunastanut [7]) 3,312.7 m² puheena olevasta vuokra-alueesta. Muun osan aluetta yhtiö oli luovuttanut alivuokraajille, ja sopimusajan mentyä umpeen kaupunki oli tehnyt näiden kanssa välittömät vuokrasopimukset kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja velvoittaen vuokraajat tämän ajan kuluttua umpeen luovuttamaan alueet kaupungille.

Strömstenin viljelysten vuokraajain samaa tarkoittavan anomuksen johdosta jaosto huomautti, että ne alueet, joita ei tarvittu katumaaksi, olivat aiotut muihin yleisiin tarkoituksiin, minkä vuoksi rahatoimikamarilla ei ollut syytä käyttää hyväkseen kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen kamarille varaamaa oikeutta myöntyä tonttimaan lunastamiseen ilman edelläkäyvää huutokauppaa.

Jaoston ehdotuksen mukaisesti rahatoimikamari epäsi [8]) Taipaleen ja Strömstenin viljelysten vuokraajain edellä mainitut anomukset, että heidät oikeutettaisiin lunastamaan vuokra-alueensa.

Sitävastoin leskirouva A. Kosken perilliset oikeutettiin [9]) ilman edelläkäyvää huutokauppaa lunastamaan XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b sijaitseva Runeberginkadun tontti n:o 50, joka vastasi entistä vuokra-aluetta Kivelä litt. h.

Maan pakkolunastaminen Imatran voimalaitoksen tarpeisiin. Sitten kun Uudenmaan läänin maaherra heinäkuun 20 p:nä antamallaan päätöksellä oli

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,208 §. — [2]) Ks. v:n 1927 kert. s. 143. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 7,686 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 142 §, 22 p. tammik. 155 § ja 4 p. kesäk. 1,118 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 81. — [5]) Rkmrin pöytäk. 13 p. syysk. 1,577 §. — [6]) Ks. v:n 1908 kert. s. 35. — [7]) Ks. v:n 1911 kert. s. 20. — [8]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 304 ja 305 §. — [9]) S:n 15 p. helmik. 306 §.

vahvistanut sen maan pakkolunastushinnan, joka kaupungin oli luovutettava [1]) Imatran voimalaitoksen tarpeisiin, 287,118: 25 markaksi, jota vastoin kaupungin pyytämä hinta oli 968,525 markkaa tai — toisen laskelman mukaan — 812,655 markkaa, rahatoimikamari antoi [2]) asiamiehelleen tehtäväksi yrittää saada korvausmäärän korotetuksi Helsingin pitäjän varsinaisilla talvikäräjillä.

Kalastustorpan lunastaminen. Sen johdosta että kalastaja A. Hänninen ja hänen vaimonsa A. Hänninen sekä kalastaja A. Willberg olivat Helsingin maalaiskunnan läntisen piirin vuokralautakunnalta anoneet saada lunastaa kalastustorpaksi kaupungin omistaman, Melkön tilaan n:o 2 kuuluvan Mäntysaaren ynnä tarpeelliset kalavedet, rahatoimikamari kehoitti [3]) asiamiestä yrittämään saada aikaan sellaisen sopimuksen, että hakijat luopuisivat lunastusoikeudestaan saaden kaupungilta joko määrätyn korvaussumman tai pienemmän korvauksen ynnä sen lisäksi oikeuden saaren ja kalaveden vuokraamiseen sopimuksilla, joita lunastuslaki ei koskisi, ne kun olisi laadittu sen voimaantulemisen jälkeen. Kysymyksen lopullinen ratkaiseminen jätettiin riippuvaiseksi kalastajain Hännisen ja Willbergin kamarin tarjoukseen antamasta vastauksesta.

Tienjako. Rahatoimikamari päätti [4]) tehdä Uudenmaan läänin maaherralle valituksen Pukinmäen tienjakotoimituksesta.

Viikin ruutikellarialue. Rahatoimikamari hyväksyi [5]) ehdotuksen Viikin ruutikellarialueen rajain suoristamisesta, mutta määräsi samalla, että vanhain aitain tuli saada jäädä paikoilleen, kunnes kaupunki ryhtyi lähialueita järjestämään. Jos valtio sitä ennen rakennutti uusia aitoja, oli nämä kuitenkin asetettava uusia rajoja myöten.

2. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.*

Sörnäisten paloasema. Rahatoimikamari määräsi [6]) Sörnäisten paloaseman sijoitettavaksi Sörnäisten niemekkeen tontille n:o 3, joka silloin oli Osakeyhtiö Rudolf Hamfeltin hallussa. Mainitulle yhtiölle päätettiin sen sijaan tarjota varastotontti n:o 11.

Tontin luovuttaminen Vallilaan rakennettavaa kirkkoa varten. Asiamiehelle annettiin [7]) tehtäväksi viipymättä sanoa irti Vallilan korttelia n:o 583 koskeva vuokrasopimus sekä tehdä Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kanssa sopimus näiden korttelien vuokraamisesta niille kaupunginvaltuuston marraskuun 30 p:nä 1915 vahvistamin ehdoin [8]). Vuokrasopimuksessa oli valtuustolle nimenomaan pidätettävä kyseiseen kortteliin teetettävien rakennusten piirustusten tarkastamis- ja hyväksymisoikeus.

Tonttien varaaminen. Helsingin maidontarkastusyhdistyksen anottua, että erinäisiä Vallilan ja Mäkelän tontteja varattaisiin maito- ja elintarveteollisuuden tarpeisiin, rahatoimikamari päätti [9]) toistaiseksi varata seuraavat

[1]) Ks.v:n 1927 kert. s. 145 ja v:n 1928 kert. s. 157. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. jouluk. 7,500 § ja rkmrin pöytäk. 20 p. jouluk. 2,416 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,608 § — [4]) S:n 5 p. huhtik. 687 §. — [5]) S:n 28 p. syysk. 1,688 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 157. — [6]) Rkmrin pöytäk. 20 p. syysk. 1,635 §. — [7]) S:n 25 p. tammik. 180 §. — [8]) Ks. v:n 1915 kert. s. 19. — [9]) Rkmrin pöytäk. 8 p. marrask. 2,027 §.

tontit mainittuun tarkoitukseen: korttelissa n:o 534 sijaitsevan Teollisuuskadun tontin n:o 5, korttelissa n:o 697 olevan saman kadun tontin n:o 11 sekä koko teollisuuskorttelin n:o 698. Alueita vuokrattaessa oli sovellettava Vallilan ja Mäkelän tehdastonteille vahvistettuja [1]) vuokraehtoja.

Tuurholman huvilapalstat. Rahatoimikamari päätti [2]) merkitä notariaattiluetteloonsa, että seuraavat Tuurholman yksinäiseen verotilaan R N 124 kuuluvat huvilapalstat olivat vuokratut alla mainituille henkilöille: 1.22 ha käsittävä Stansvikissa sijaitseva huvilapalsta filosofiantohtori H. M. J. Relanderille tammikuun 1 p:stä 1929 tammikuun 1 p:ään 1948 187: 50 markan vuosivuokrasta, Hevossalmen lähellä sijaitseva Bergvik-niminen 3.27 tynnyrinalaa käsittävä maa-alue sekä 0.314 ha käsittävä lisäalue tammikuun 1 p:stä 1929 lokakuun 1 p:ään 1946 herra S. Vuoriolle 436 markan vuosivuokrasta sekä 0.352 m² käsittävä Herttoniemen lahden rannalla Vuohimäellä sijaitseva maa-alue rouva S. Grabowskylle tammikuun 1 p:stä 1929 tammikuun 1 p:ään 1946 53: 48 markan vuosivuokrasta. Sitäpaitsi oli Stansvikin etelärannalla oleva Tallbacka-niminen 1.100 ha käsittävä huvilapalsta vuokrattuna lakitieteenkandidaatti G. Norrménille tammikuun 1 p:ään 1930 150 markan vuosivuokrasta sekä tammikuun 1 p:stä 1930 tammikuun 1 p:ään 1955 2,410 m²:n laajuinen alue 3,600 markan vuosivuokrasta 5 %:n korotuksin joka viides vuosi.

Kalaveden vuokralleanto. Tuurholman tilaan kuuluvat kalavedet vuokrattiin [3]) kalastaja V. Willmanille kolmeksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 600 markan vuosimaksusta.

Kaupungin laitosten käytettävinä olevien alueiden vuokramaksut. Rahatoimikamari velvoitti [4]) kaupungin virastot ja laitokset vuoden 1930 alusta lukien maksamaan vuokraa käytettävinään olevista varastopaikoista ja suojista, jotka sijaitsivat varastopaikoiksi tarkoitetuilla ja kamarin hallinnossa olevilla alueilla, sekä lähettämään rahatoimikamariin ilmoitukset kyseisistä alueista ja niiden pinta-aloista.

Kumpulan omakotitonttien vuokramaksut. Rahatoimikamari päätti [5]), että syksyn kuluessa maksettavaksi erääntyvien Kumpulan omakotitonttien vuokramaksujen suorittamisen sai lykätä elokuun 1 p:ään 1930 ehdoin, että vuokraajat suorittivat maksamattomalle määrälle 8 %:n koron erääntymispäivästä maksupäivään. Samalla kamari määräsi, että maksuliput vastedes oli jaettava heinäkuun 1 p:nä.

Vuokralle annetut asuntotontit ja -alueet. Rahatoimikamari teki seuraavat asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Hermanni, ent. lentoaseman viereinen alue	Hevosenkengittäjät J. Heino ja V. Harjunen [6])	3 kk. irtis.	3,600 —
Humalisto, huvilaan n:o 55 kuuluva huvilapalsta n:o 2	Tehtailija C. F. Spennertin kuolinpesä [7])	1932, jouluk. 31	10,525 —
Hämeentie, tontti n:o 96 kortt. n:o 552	P. J. Svenssonin perilliset [8])	3 kk. irtis.	42,000 —

[1]) Ks. v:n 1920 kert. s. 4. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. marrask. 7,222 §. — [3]) S:n 9 p. lokak. 6,703 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 2 p. heinäk. 1,329 §. — [5]) S:n 3 p. jouluk. 2,270 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk 3,987 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 13 p. elok. 1,447 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. jouluk. 1928 6,411 §.

Koskela, litt. A-B-C-D	Yhdistys Koteja tylsämielisille [1]	1979, toukok. 31	100 —
Kumpula, tontti n:o 18 kortt. n:o 936	Kirvesmies O. J. Kajander [2]	1935, kesäk. 1	1,000 —
		1945, kesäk. 1	1,500 —
		1955, kesäk. 1	1,875 —
		1965, kesäk. 1	2,250 —
		1980, kesäk. 1	2,625 —
S:n tontti n:o 30 kortt. n:o 936	Putkityömies A. J. Toivonen [3]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 35 „ „ 937	Kirvesmies J. Timonen [4]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 10 „ „ 927	Työmies U. A. Huhta [5]	1940, kesäk. 1	1,200 —
		1950, kesäk. 1	1,800 —
		1960, kesäk. 1	2,250 —
		1970, kesäk. 1	2,700 —
		1980, kesäk. 1	3,200 —
S:n „ „ 12 „ „ 927	Autonkuljettaja A. Söderholm [6]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 71 „ „ 927	Kemigrafi Y. Miettinen [7]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 75 „ „ 927	Kirvesmies G. Holmberg [8]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 77 „ „ 927	Kivityömiehen vaimo F. Mäkelä [9]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 79 „ „ 927	Leskirouva A. Åkerstedt [10]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 7 „ „ 924	Kirvesmies V. E. Ketola [11]	1940, kesäk. 1	1,500 —
		1950, kesäk. 1	2,250 —
		1960, kesäk. 1	2,800 —
		1970, kesäk. 1	3,400 —
		1980, kesäk. 1	4,000 —
S:n „ „ 94 „ „ 924	Puuseppä J. J. Elo [12]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 67 „ „ 928	Ulkotyömies V. A. Niemi [13]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 55 „ „ 932	Ulkotyömies J. Klemettinen [14]	1940, kesäk. 1	1,720 —
		1950, kesäk. 1	2,580 —
		1960, kesäk. 1	3,225 —
		1970, kesäk. 1	3,870 —
		1980, kesäk. 1	4,520 —
S:n „ „ 57 „ „ 932	Työmies K. Hokkanen [15]	1930, kesäk. 1	Kuten edell
S:n „ „ 68 „ „ 932	Viilaaja S. Lehti [16]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n „ „ 70 „ „ 932	Kauppias S. Warnberg [17]	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
Käpylän tila, asuntopalsta n:o 4	Rouva A. Karlsson sekä poika E. Ilola [18]	1934, jouluk. 1	4,000 —
S:n s:n lisäalue		3 kk. irtis.	400 —
Lauttasaari, 4 patterialueen huvilapalsta n:o 3	Rouva H. Selin [19]	6 kk. irtis.	2,400 —
S:n 4 patterialueen huvilapalsta n:o 4	Kauppias V. Åberg [19]	6 kk. irtis.	1,200 —
S:n 5 patterialueen huvilapalstat n:ot 1 ja 2	Kalastajanleski I. Sundström [20]	6 kk. irtis.	1,800 —
Meilahti, huvilapalsta n:o 2 Toivola	Liikemies C. ja rouva C. Hagström [21]	1934, marrask. 1	40,000 —
Mustikkamaa, huvila-alue n:o 4 b	Rakennusmestari E. V. Wickman [22]	1930, toukok. 1	3,600 —

[1]) Rkmrin jstn pöytäk.7 p. kesäk. 5,018 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 4,127 §. — [3]) S:n 24 p. toukok. 4,972 §. — [4]) S:n 16 p. tammik. 3,148 §. — [5]) S:n 30 p. tammik. 3,282 §. — [6]) S:n 16 p. tammik. 3,147 §. — [7]) S:n 16 p. tammik. 3,149 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 3,600 §. — [9]) S:n 16 p. tammik. 3,146 § — [10]) S:n 30 p. tammik. 3,281 §. — [11]) S:n 24 p. huhtik. 4,464 §. — [12]) S:n 9 p. tammik. 3,030 §. — [13]) S:n 3 p. huhtik. 4,126 §. — [14]) S:n 20 p. elok. 5,764 §. — [15]) S:n 20 p. elok. 5,765 §. — [16]) S:n 13 p. maalisk. 3,812 §. — [17]) S:n 13 p. maalisk. 3,811 §. — [18]) S:n 17 p. huhtik. 4, 332 §. — [19]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 317 §. — [20]) S:n 15 p. helmik. 317 § ja rkmrin jstn pöytäk. 20 p. huhtik. 4,435 §. — [21]) Rkmrin pöytäk. 4 p. lokak. 1,724 §. — [22]) Rkmin jstn pöytäk. 25 p lokak. 6,977 §.

Oulunkylä länt. huvilaryhmä, asuntopalsta n:o 3 a	Herra N. Nikiforow [1])	1946, elok. 31	400	—
S:n s:n asuntopalsta n:o 3 b	Haastemies I. Nikiforow [1])	1949, elok. 31	600	—
Reimars, tontti n:o 4 kortt. n:o 17	Työnjohtaja E. Nyholm [2])	1938, jouluk. 31	900	—
		1948, jouluk. 31	1,080	—
		1958, jouluk. 31	1,260	—
		1968, jouluk. 31	1,440	—
		1970, jouluk. 31	1,620	—
S:n tontti n:o 3 kortt. n:o 19	Ruokatavarakauppias A. Ekberg [3])	1930, jouluk. 31	3,000	—
		1940, jouluk. 31	3,600	—
		1950, jouluk. 31	4,200	—
		1960, jouluk. 31	4,800	—
		1970, jouluk. 31	5,400	—
S:n „ „ 5 „ „ 21	Herra J. Alén [4])	1938, jouluk. 31	750	—
		1948, jouluk. 31	900	—
		1958, jouluk. 31	1,050	—
		1968, jouluk. 31	1,200	—
		1970, jouluk. 31	1,350	—
Salmisaari, huvilapalsta, 500 m²	Rouva K. Lönnberg [5])	3 kk. irtis.	1,200	—
Stuurenkatu, tontti n:o 32—34 kortt. n:o 557	Asunto-osakeyhtiö Stuurenkatu 32—34 [6])	1934, jouluk. 31	19,000	—
		1944, jouluk. 31	24,000	—
		1954, jouluk. 31	32,000	—
		1964, jouluk. 31	40,000	—
		1974, jouluk. 31	48,000	—
		1984, jouluk. 31	56,000	—
		1999, jouluk. 31	64,000	—
Toukola, tontti n:o 22 kortt. n:o 915	Työmies F. K. Lindroos [7])	1932, kesäk. 1	900	—
		1942, kesäk. 1	2,000	—
		1952, kesäk. 1	2,500	—
		1962, kesäk. 1	3,000	—
		1980, kesäk. 1	3,500	—
Vallila, tontti n:o 45 kortt. n:o 585	Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 [8])	1939, jouluk. 31	30,000	—
		1949, jouluk. 31	65,000	—
		1959, jouluk. 31	80,000	—
		1969, jouluk. 31	100,000	—
		1979, jouluk. 31	125,000	—
		1989, jouluk. 31	150,000	—
		1999, jouluk. 31	180,000	—

Vuokraoikeutta koskeva riita-asia. Helsingin kaupunki, joka vuosina 1922 ja 1925 tehdyillä sopimuksilla oli vuokrannut viljelyspalstan Suo n:o 1 vuoden 1933 loppuun saakka maanviljelijä D. Lahtiselle, oli raastuvanoikeudessa esittänyt valituksen sen johdosta, ettei Lahtinen ollut määräaikoina suorittanut vuokraansa, ja oikeus tuomitsi hänet sen johdosta vuokraoikeutensa menettäneeksi ja velvolliseksi viipymättä poistamaan alueella olevat rakennuksensa. Vastaaja Lahtinen saattoi vetoamalla jutun Turun hovioikeuden tutkittavaksi, ja tämä oikeus kumosi raastuvanoikeuden päätöksen sen nojalla, ettei edellä mainituissa vuokrasopimuksissa ollut määräystä siitä, että vuokramaksun suorittamisen laiminlyöminen aiheuttaisi vuokraoikeuden menettämisen. Korkein oikeus vahvisti [9]) hovioikeuden tuomion ja velvoitti Helsingin kaupungin maksamaan Lahtiselle 600 markkaa hänelle jutusta aiheutuneiden kulujen korvaukseksi.

[1]) Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 87 §. — [2]) S:n 4 p. kesäk. 1,123 §. — [3]) S:n 20 p. syysk. 1,624 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. toukok. 4,895 §. — [5]) S:n 28 p. kesäk. 5,418 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 11 p. toukok. 1926 740 §. — [7]) Rkmrin jstn pyötäk. 30 p. lokak. 6,998 §; ks. v:n 1923 kert. s. 176. — [8]) Rkmrin pöytäk. 30 p. huhtik. 859 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,539 §.

Pasilankadun tonttia n:o 13 koskeva riita-asia. Herra J. W. Wanhalan ja Helsingin kaupungin välisessä, korttelissa n:o 567 sijaitsevan Pasilankadun tontin n:o 13 vuokraoikeutta koskevassa oikeusjutussa [1]) huhtikuun 17 p:nä antamallaan tuomiolla raastuvanoikeus hylkäsi herra Wanhalan vaatimukset, minkä vuoksi tämä vetosi tuomiosta ylempään oikeuteen. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti [2]) valtuuttaa kaupunginjohtaja A. Castrénin ja asiamies M. Wilskmanin ryhtymään neuvotteluihin herra Wanhalan kanssa sovinnolliseen ratkaisuun pääsemiseksi sekä olla allekirjoittamatta kyseistä tonttia koskevaa vuokrasopimusta, ennenkuin riita-asia oli lopullisesti ratkaistu.

Erään Vallilan alueen vuokralleanto. Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen [3]) mukaisesti rahatoimikamari vuokrasi [4]) osan Vallilan korttelia n:o 581 Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle 14,000 markan vuosivuokrasta. Sopimus koski 2,800 m²:n laajuista aluetta, josta 500 m² jo vuonna 1927 oli vuokrattu yhtiölle. Viimeksi mainittu vuokrasopimus peruutettiin [5]) ensiksi mainitun voimaantulopäivästä lukien.

Tehdastonttien vuokralleanto. Helsingin kutomo- ja kravattitehdas osakeyhtiölle vuokrattiin [6]) korttelissa n:o 696 Elimäenkadun varrella sijaitsevat tehdastontit n:ot 9 ja 11 huhtikuun 1 p:ään 1959 vuosivuokrasta, jonka ensimmäisenä kymmenvuotiskautena tuli olla 16,956 markkaa, toisena 23,738: 40 markkaa ja viimeisenä 30,520: 80 markkaa.

Korttelissa n:o 696 Elimäenkadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 15 vuokrattiin [7]) Osakeyhtiö Jalolaastille 30 vuodeksi huhtikuun 1 p:stä lukien vuosivuokrasta, joka ensimmäisenä kymmenvuotiskautena olisi 8,478 markkaa ja sen jälkeen kohoaisi 40 % kultakin kymmenvuotiskaudelta, sekä muuten kaupunginvaltuuston vahvistamin ehdoin.

Pasilan kauppahallin alue vuokrattiin [8]) Kiviteollisuus osuuskunta Pohjalle r. l. viideksi vuodeksi huhtikuun 1 p:stä lukien 2,000 markan vuosivuokrasta.

Munkkisaaren alueiden vuokralleanto. Osakeyhtiö Henry Auto aktiebolagille vuokrattiin [9]), 1,100 m² käsittävä Munkkisaaren alue helmikuun 1 p:stä lukien kolmen kuukauden irtisanomisajoin 5,500 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, ettei alueelle teetetty rakennuksia samoinkuin että se ympäröitiin siistillä lauta-aidalla, jossa oli riittävän leveät portit, jotka palokunta helposti voi avata.

Hietalahden Sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiölle vuokrattiin [10]) eräs 5,460 m²:n laajuinen Munkkisaaren alue marraskuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1957 ja vuosivuokra määrättiin 27,300 markaksi joulukuun 31 p:ään 1937, 54,600 markaksi seuraavalta kymmenvuotiskaudelta ja 81,900 markaksi vuokra-ajan loppuosalta. Sitäpaitsi yhtiölle taattiin sille aikaisemmin luovutetun 4,470 m²:n laajuisen alueen vuokraoikeuden pidennys joulukuun 31 p:stä 1935 joulukuun 31 p:ään 1957. Ensimmäisenä kymmenvuotiskautena vuosivuokran tuli olla 22,350 markkaa, toisena 44,700 markkaa ja viimeisenä 67,050 markkaa. Edelleen yhtiö oikeutettiin [11]) rakennuttamaan väliaikaisia rakennuksia myöskin sille 10 m leveälle maa-alueelle, jolle rakentaminen erästä Munkkisaaren osaa koskevan vuokrasopimuksen mukaan ei ollut sallittua [12]).

---

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 163. — [2]) Rkmrin pöytäk. 26. p. huhtik. 824 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 24. — [4]) Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 953 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,433 §. — [6]) S:n 13 p. maalisk. 3,745 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 2 p. huhtik. 658 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 631 §; ks. myös tätä kert. s. . — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 3,276 §. — [10]) S:n 28 p. maalisk. 1928 3,287 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,196 §. — [12]) Ks. v:n 1928 kert. s. 25.

Lupa myönnettiin ehdoin, että yhtiö vaadittaessa purki ja poisti rakennukset sekä että niiden piirustukset alistettiin rahatoimikamarin tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi.

Bensiinin ja petroolin varastopaikat. Osakeyhtiölle Hans Wiencke aktiebolag vuokrattiin [1]) 450 m² Munkkisaaren eteläpuolella sijaitsevasta täytetystä alueesta bensiinin, petroolin ja tynnyriöljyjen säilytyspaikaksi. Sopimus oli voimassa huhtikuun 1 p:stä lukien 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin, ja vuokramaksu vahvistettiin 20 markaksi m²:ltä, yhteensä 9,000 markaksi vuodessa. Vuokraaja velvoitettiin aitaamaan alue siistillä lautaaidalla, alistamaan alueelle tulevien rakennusten piirustukset asianomaisten viranomaisten hyväksyttäviksi sekä noudattamaan kaupungin paloviranomaisten tai rahatoimikamarin mahdollisesti antamia palosuojelua koskevia määräyksiä.

Herra R. Rahikaiselle vuokrattiin [2]) entisen Kyläsaaren sillan pohjoispuolella oleva alue toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin vuosivuokrasta, jonka tuli olla 20 markkaa m²:ltä, kuitenkin vähintään 12,000 markkaa, ja joka oli suoritettava neljännesvuosittain ennakolta kaupunginkassaan, ja vuokraaja oikeutettiin rakennuttamaan alueelle varastosuoja, johon sopi enintään 50 tonnia bensiiniä tai petroolia. Ehdoksi määrättiin, että rakennuksen piirustukset oli alistettava rahatoimikamarin hyväksyttäviksi. Samalla herra Rahikainen oikeutettiin omalla kustannuksellaan rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti rakennuttamaan makasiiniin vievä tie.

Merisataman varastopaikat. Rahatoimikamari päätti [3]):

että Kaivopuiston puoleinen ranta mukavuuslaitokseen saakka varattaisiin hiekanpurkauspaikaksi ja tien pohjoispuoli etupäässä rakennusaineita varten 30 päivän varastoimisoikeuksin;

että halkokauppa siirrettäisiin alueen n:o 14 länsipuolelle;

että mukavuuslaitoksen ja alueen n:o 14 välinen alue varattaisiin rakennusaineita varten 30 päivän varastoimisoikeuksin, kuitenkin siten, että se oli otettava käytäntöön ainoastaan ellei muita alueita ollut käytettävissä;

että satamahallituksen alaiset ranta-alueet n:ot 10—12 varattaisiin etupäässä halkoja varten;

että muut satamahallituksen alaiset alueen n:o 14 länsipuolella olevat alueet varattaisiin ensi sijassa rakennusaineita varten;

että joitakin rakennuksia huonon kuntonsa vuoksi määrättäisiin purettavaksi ennen syyskuun 1 p:ää;

että kaikki roju oli vuokraajan toimesta poistettava vuokralle annetuilta varastopaikoilta ennen syyskuun 1 p:ää vuokrasopimuksen irtisanomisen uhalla;

että puhtaanapitolaitos velvoitettaisiin puhdistamaan varastopaikkain ulkopuolelle jäävät alueet; sekä

ettei lyhyin irtisanomisajoin vuokrattujen varastopaikkain vuokramaksua korotettaisi rakennetultakaan alalta.

Merisataman halkosaha osakeyhtiölle vuokrattiin [4]) toistaiseksi toukokuun 15 p:stä lukien kolmen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin Merisataman varastopaikka n:o 4 halkosahan paikaksi. Vuokramaksu vahvistettiin 11,600 markaksi vuodessa. Kiinteistötuote osakeyhtiölle vuokrattiin [5])

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 182 § ja rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk. 3,981 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 22 p marrask. 2,177 §. — [3]) S:n 28 p. toukok. 1,052 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. toukok. 4,772 §. — [5]) S:n 17 p. lokak. 6,828 § ja 4 p. jouluk. 7,506 §.

samaan tarkoitukseen Merisataman varastopaikat n:ot 2 a ja 2 d lokakuun 17 p:stä lukien kolmen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 7,800 markan vuosimaksusta.

Rakennuskonttorin satamaosastolle luovutettiin [1]) Merisataman alue n:o 10 vuokratta joulukuun 31 p:ään 1929 ja sen jälkeen 6,400 markan vuosimaksusta.

Erään XX kaupunginosan alueen vuokralleanto. Helsingin makasiiniosakeyhtiölle luovutettiin [2]) 187 m² käsittävä alue XX kaupunginosan korttelista n:o 247 marraskuun 1 p:stä 1929 heinäkuun 1 p:ään 1944 sopimuksen mukaisesti vahvistetusta [3]) vuosivuokrasta, joka oli 1: 50 markkaa m²:ltä.

Korttelin n:o 758 hiilivarastopaikat. XX kaupunginosan korttelin n:o 758 hiilivarastopaikoista vuokrattiin [4]) Osuustukkukaupalle ja Osuusliike Elannolle yhteisest i1,000 m², Yleiselle varasto-osakeyhtiölle ja Suomen teollisuuskonttorille yhteisesti 2,000 m², Helsingin kivihiiliosakeyhtiölle 1,525 m² ja Asunto-osakeyhtiöitten polttoaine osuuskunnalle niinikään 1,525 m². Samalla Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettiin toiminimien omien toivomusten mukaan vähässä määrin muuttamaan kyseisten varastopaikkain rajoja ja niiden vuorojärjestystä.

Itämerenkadun varastopaikat. Itämerenkadun varastopaikka n:o 9 vuokrattiin [5]) heinäkuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1932 Kotkan puu- ja rakennusosakeyhtiölle vuokramaksusta, jonka tuli olla 26,700 markkaa ensimmäiseltä, 33,375 markkaa toiselta ja 40,050 markkaa kolmannelta vuodelta ja 46,725 markkaa vuokra-ajan loppuosalta; varastopaikka n:o 10 herra V. Maulalle samaksi ajaksi vastaavasti 41,700 markan, 52,125 markan, 62,550 markan ja 72,975 markan maksuista; varastopaikka n:o 11 K. H. Renlund osakeyhtiölle samaksi ajaksi vastaavasti 31,400 markan, 39,250 markan, 47,100 markan ja 54,950 markan maksuista; varastopaikka n:o 12 Helsingin puu osakeyhtiölle samaksi ajaksi 13,600 markan, 17,000 markan, 20,400 markan ja 23,800 markan maksuista.

Varastopaikat n:ot 16 ja 17 luovutettiin [6]) rakennuskonttorin varasto-osastolle lokakuun 9 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1932, vuoden 1929 loppuun maksutta ja sen jälkeen 38,000 markan vuosimaksusta.

Varastopaikka n:o 40 luovutettiin [7]) Aktiebolaget Radiator osakeyhtiölle lokakuun 1 p:stä 1929 tammikuun 1 p:ään 1933 12,660 markan vuosimaksusta.

Ruoholahden varastopaikat. Ruoholahden varastopaikat n:ot 1, 2, 3—4 ja 13 vuokrattiin [8]) viideksi vuodeksi lukien heinäkuun 1 p:stä 1929 toiminimille August Eklöfille, Veljekset Uddille ja Helsingin puu osakeyhtiölle sekä kaupungin rakennuskonttorille vuosimaksuista, jotka edellä mainitussa järjestyksessä olivat 79,200 markkaa, 90,000 markkaa, 110,800 markkaa ja 79,800 markkaa sekä ehdoin, ettei raiteita laskettu katuihin eikä jalkakäytäviin ja että alueet ympäröitiin siisteillä, normaalipiirustusten mukaan rakennetuilla lauta-aidoilla.

Myöhemmin rahatoimikamari päätti [9]), että rakennuskonttorin edellä mainitun varastopaikan vuokra kannettaisiin vasta tammikuun 1 p:stä 1030 lukien.

Varastopaikka n:o 14 b vuokrattiin [10]) everstiluutnantti E. Waseniukselle heinäkuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1932 ja vuosivuokra määrättiin

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,570 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak.1,847 §. — [3]) Ks. v:n 1919 kert. s. 20. — [4]) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,137 §. — [5]) S:n 27 p. elok. 1,501 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. lokak. 6,702 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 6. p. elok. 1,421 §. — [8]) S:n 17 p. toukok. 972 § ja 15 p. lokak. 1,821 §. — [9]) S:n 13 p. jouluk. 2,356 §. — [10]) S:n 26 p. lokak. 1,905 §.

7,500 markaksi ensimmäiseltä, 9,375 markaksi toiselta ja 11,250 markaksi kolmannelta vuokravuodelta sekä 13,125 markaksi vuoden 1932 kesäkuun 30 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta. Varastopaikka n:o 14 c vuokrattiin [1]) rakennusmestari E. J. Niemelle samaksi ajaksi vastaavasti 7,000 markan, 8,750 markan, 10,500 markan ja 12,250 markan suuruisista maksuista.

Varastopaikka n:o 15 ynnä 1,000 m² käsittävä lisäalue vuokrattiin [2]) Aktiebolaget Vitrifer osakeyhtiölle elokuun 1 p:stä 1929 heinäkuun 1 p:ään 1931 50,000 markan vuosivuokrasta.

Katajanokan varastopaikat. Korttelissa n:o 190 Linnankadun varrella sijaitseva varastopaikka n:o 17 luovutettiin [3]) rakennuskonttorin satamaosastolle joulukuun 31 p:ään 1929 vuokratta ja sen jälkeen 7,200 markan vuosivuokrasta.

Sörnäisten varastopaikat. Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevat varastopaikat n:ot 8 ja 9 vuokrattiin [4]) Osakeyhtiö Constructor aktiebolagille, edellinen helmikuun 1 p:stä lukien 50,700 markan vuokrasta, jälkimmäinen toukokuun 1 p:stä lukien 10,980 markan vuokrasta.

Suomen petroolintuonti osakeyhtiö Masutille vuokrattiin [5]) 12,400 m² käsittävä Sörnäisten niemekkeen alue huhtikuun 1 p:stä 1935 joulukuun 31 p:ään 1940 99,200 markan vuosimaksusta sekä 14,000 m² käsittävä lisäalue huhtikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1940 112,000 markan vuosimaksusta. Jälkimmäinen alue supistettiin [6]) kuitenkin 13,895 m²:iin lukien lokakuun 19 p:stä 1929, minkä johdosta vuosivuokra samasta ajankohdasta lukien alennettiin 111,160 markkaan.

Viljelyspalstain vuokralleanto. Oulunkylän viljelyspalstat litt. d, e, f ja g vuokrattiin [7]) tammikuun 1 p:stä 1929 kauppias A. Koskiselle 2,410 markkaan alennetusta vuosivuokrasta. Samalla kamari päätti myöntää ja palauttaa siihenastiselle vuokraajalle S. Palmulle vastaavan alennuksen eli 500 markkaa vuodelta 1928.

Koskinen ei kuitenkaan määräajan kuluessa allekirjoittanut alueita litt. d ja e koskevaa vuokravälikirjaa, minkä johdosta tämä sopimus peruutettiin.

Herra A. Skogsterille vuokrattiin [8]) Oulunkylän viljelyspalstat litt A ja B viideksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1929 1,800 markan vuosimaksusta.

Suon alueen viljelyspalstat litt. A ja C vuokrattiin [9]) niinikään viideksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1929 lukien herra K. Mäenpäälle 1,200 markan maksusta ensimmäiseltä vuodelta ja 200 markan vuosittaisin korotuksin.

Helsingin pitäjän Malminkylän Stormossan-nimisestä alueesta vuokrattiin [10]) palsta n:o 1 K. U. Suistolle, palsta n:o 2 A. Lithille ja palsta n:o 3 K. Elgille, kaikki viideksi vuodeksi 400 markan vuosivuokrasta hehtaarilta ehdoin, että vuokraajat siinä tapauksessa, että kaupunki tarvitsi alueet tai osia niistä omiin tarkoituksiinsa, kolmen kuukauden kuluttua määräyksen saamisesta saaden kohtuullisen vuokramaksun alennuksen luovuttivat ne kaupungin vapaasti käytettäväksi, ei kuitenkaan kesä—syyskuun välisenä aikana.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,906 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. heinäk. 5,637 §. — [3]) S:n 9 p. heinäk. 5,570 §. — [4]) S:n 30 p. tammik. 3,283 § ja 24 p. huhtik. 4,426 §. — [5]) S:n 27 p. maalisk. 3,966 §; vrt. v:n 1920 kert. s. 219. — [6]) Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,874 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 3,285 § sekä 28 p. kesäk. 5,400 ja 5,401 §. — [8]) S:n 8 p. toukok. 4,623 §. — [9]) S:n 16 p. toukok. 4,766 §. — [10]) S:n 6 p. marrask. 7,141 §.

Puutarhuri A. Holmqvistille vuokrattiin [1]) eräs puutarha- ja eräs viljelyspalsta kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin, edellinen tammikuun 1 p:stä 1930 7,200 markan vuosivuokrasta ja jälkimmäinen tammikuun 1 p:stä 1929 3,200 markan vuosivuokrasta.

Perunapalstat. Rakennuskonttorin laatima, perunapalstain vuokralleantoa vuosina 1929—31 koskeva ehdotus hyväksyttiin [2]).

Kumpulan n. s. Palokunnanniitty vuokrattiin [3]) aikaisemmin voimassa ollein ehdoin kesän ajaksi yhteisesti Helsingin suomalaiselle ja ruotsalaiselle Marttayhdistykselle luovutettavaksi niiden jäsenille perunanviljelystä varten.

Kaasulaitoksen työntekijöille luovutettiin [4]) Sörnäisten teurastamoalueelta 50 200 m²:n laajuista perunapalstaa 35 markan maksusta palstalta.

Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle vuokrattiin [5]) eräs lisäalue Mustikkamaalta kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja 500 markan vuosivuokrasta.

Mustikkamaan laivaveistämöalue vuokrattiin [6]) Työväen pursiseuralle kesäkuun 1 p:stä lukien toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 1,500 markan vuosivuokrasta.

Eräs Kivinokan alue vuokrattiin [7]) Helsingin varhaisnuorison aluejärjestönimiselle nuorisoseuralle kesävirkistystoimintaa varten; rakennuskonttorin tuli tarkemmin osoittaa kyseinen alue.

Voimistelu- ja urheiluseura Ponnistukselle vuokrattiin [8]) 1 ha:n laajuinen Kivinokan alue kesäksi 1929 1,000 markan vuosivuokrasta, joka oli maksettava ennakolta kaupunginkassaan.

Lammassaari vuokrattiin [9]) Raittiusseura Koitolle viideksi vuodeksi lukien maaliskuun 15 p:stä 1929 2,700 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että yleisölle myönnettiin vapaa pääsy saareen sekä että yhdistys vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomisesta luovutti saaren kaupungille, jos tämä tarvitsi alueen omiin tarkoituksiinsa.

Herttoniemen koulutontti. Helsingin maalaiskunnalle vuokrattiin [10]) kansakoulutalon rakennuttamista varten eräs Herttoniemen alue joulukuun 31 p:ään 1978 5,375 markan vuosivuokrasta.

Maan luovuttaminen Pakinkylän läpi rakennettavaa tietä varten. Pakinkylän tielautakunnan ja työttömyyslautakunnan yhteisesti tekemästä anomuksesta, joka koski tien rakentamista Pakinkylässä olevien kaupungin maiden poikki, rahatoimikamari päätti [11]) luovuttaa tielaissa edellytetylle, tätä tarkoitusta varten asetettavalle lautakunnalle 8 metrin levyisen maakaistaleen käyttöoikeuden ehdoin, ettei kaupungin tarvinnut ottaa osaa ei rakennuseikä kunnossapitokustannuksiin, ennenkuin tie liitettiin sen varsinaiseen katuverkostoon, sekä että kaupunki sai määrätä tien suunnan ja korkeussuhteet.

Pidennetyt vuokraoikeudet. Rahatoimikamari myönsi seuraavien tilusten vuokraajille vuokraoikeuden pidennyksen:

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. marrask. 2,018 §. — [2]) S:n 1 p. helmik. 218 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,459 §. — [4]) S:n 24 p. huhtik. 4,463 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 143 §. — [6]) S:n 4 p. kesäk. 1,133 §. — [7]) S:n 28 p. kesäk. 1,274 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,488 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 21 § ja 22 p. helmik. 368 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,118 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 26 p. marrask. 2,210 §.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty.		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä	mihin	
Böölen tila, asuntopalsta litt. C.	Huvilanomistaja O. Tammelin [1]	1929, maalisk. 20	1934, maalisk. 20	2,400 —
S:n viljelyspalsta litt. e				120 —
Hietaniemi, tilukseen n:o 67 kuuluva tonttipalsta n:o 5	Herra J. V. Nyman [2]	1929, lokak. 15	1 kk. irtis. viimeistään 1 p. kesäk. 1930	1,300 —
Humalisto, huvilapalstan n:o 1 alue a-b-c-d-a	Puutarhuri M. Schoschkoffin kuolinpesä [3]	1929, elok. 1	1 kk. irtis.	12,000 —
S:n huvilapalsta n:o 6	Varatuomari A. Mangström [4]	1929, tammik. 1	3 kk. irtis.	18,000 —
Hämeentie, tontit n:o 41, 43 ja 45	Helsingfors Aktiebostäder [5]	1929, kesäk. 1	1 kk. irtis.	24,000 —
Kumpula, asuntopalsta litt. z.	Maanviljelijä Hj. ja rouva A. Sederholm [6]	1929, tammik. 1	1934, tammik. 1	3,000 —
Mustikkamaa, huvilaalue n:o 1	Helsingin työväenyhdistys r. y. [7]	1930, maalisk 1	6 kk. irtis.	500 —
Pasila, asuntopalsta litt. C	Huvilanomistaja F. Välimäki [8]	1930, syysk. 1	1935, syysk. 1	1,800 —
Reijola, puutarhapalsta litt. a	Kuorma-ajuri V. Jussila [9]	1930, tammik. 1	1935, tammik. 1	400 —
S:n Rödbacka-nim. torppa n:o 11	Varatuomari L. Pohjanheimo [10]	1929, syysk. 1	1934, syysk. 1	2,500 —
S:n viljelyspalsta litt. A ja B	Herra A. Korhonen [11]	1930, tammik. 1	1935, tammik. 1	1,500 —
S:n viljelyspalsta litt. C ja D	Herra K. Sorja [12]	1931, tammik. 1	1935, tammik. 1	3,600 —
S:n viljelyspalsta litt. b	Neiti E. Nordenskiöld [13]	1930, tammik. 1	1935, tammik. 1	125 —
Vanhakaupunki, viljelyspalsta Forsby litt. D	Leskirouva J. Carlsson [14]	1930, tammik. 1	6 kk. irtis.	2,000 —

Reijolan ja Kumpulan palstat vuokrattiin ehdoin, että vuokraajat kolmen kuukauden kuluttua määräyksen saamisesta vuokramaksun kohtuullista alennusta vastaan luovuttivat alueet tai osia niistä kaupungin vapaasti käytettäviksi, jos kaupunki tarvitsi niitä omiin tarkoituksiinsa; palsta Humalisto n:o 6 taas ehdoin, että kadun rakentamista varten tarvittava maa luovutettiin kaupungin käytettäväksi tammikuun 1 p:stä 1930.

Hesperian alue. Leskirouva E. Klotschkoffin perillisille myönnettiin [15] Hesperian alueen palstain litt. A, B ja C vuokraoikeuden pidennys ehdoin, että vuokraajat heti purkivat ja poistivat eräitä rappeutuneita rakennuksia sekä että vuokrasopimus, jonka irtisanomisaika edelleenkin olisi kuusi kuukautta, lakkasi olemasta voimassa toukokuun 31 p:nä 1932.

Länt. Kaivopuisto. Eräiden Länt. Kaivopuiston huvilapalstain vuokra-aika pidennettiin [16] heinäkuun 1 p:ään 1933.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,617 §. — [2]) S:n 17 p. lokak. 6,823 §. — [3]) S:n 11 p. kesäk. 5,209 §. — [4]) S:n 17 p. huhtik. 4,331 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,395 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,139 §. — [7]) S:n 25 p. lokak. 6,975 §. — [8]) S:n 27 p. marrask. 7,495 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,242 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,563 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,240 §. — [12]) S:n 29 p. marrask. 2,241 §. — [13]) S:n 29 p. marrask. 2,243 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. lokak. 6,818 §. — [15]) S:n 29 p. marrask. 2,239 §. — [16]) Rkmrin jstn. pöytäk. 13 p. maalisk. 3,760 ja 3,761 §; ks. myös tätä kert. s. 25.

Toiminimelle Nobel Standard osakeyhtiö Suomessa myönnettiin [1]) Sörnäisten niemekkeen palstain litt. A, B ja C vuokraoikeuden pidennys tammikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1940 137,880 markan vuosivuokrasta.

Kortteli n:o 178. Ford Motor Company of Finland osakeyhtiölle myönnettiin [2]) sille vuokratun VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitsevan alueen vuokraoikeuden pidennys viideksi vuodeksi lukien heinäkuun 1 p:stä 1931 ehdoin, että vuosivuokra, 4,517 dollaria, kohosi 20 % sekä että aikaisempaan kaupungin ja yhtiön väliseen sopimukseen tehtiin seuraavat muutokset ja lisäykset:

Kumpaisellekin asianosaiselle pidätetään vuokra-aikana kahdentoista kuukauden irtisanomisaika. Vuokrasopimuksesta poistetaan 2 §:n toinen ja kolmas lause, jotka velvoittavat kaupungin pitämään kunnossa alueella olevat rautatieraiteet sekä oikeuttavat yhtiön ilman korvausvelvollisuutta purkamaan erään puurakennuksen. Edelleen kaupunki pidätti itselleen oikeuden 7 §:ssä mainitun kuormauslaiturin siirtämiseen tai muuttamiseen, jos raiteiden rakentaminen tai satamaradan siirtäminen teki sen tarpeelliseksi.

Kaikki yhtiön jo rakennuttamat sekä vastaiset laitteet samoinkuin jo rakennetut ja vastaiset muutos- ja lisärakennukset, niin myös kaikki seinä- ja lattiakiinteä sisustus ja varustus joutui vuokrakauden päättyessä kaupungin omaisuudeksi kuitenkin lukuun ottamatta nyt olemassa olevaa sähkötavarahissiä ja liikkuvaa nosturia.

Katajanokan varastopaikat. Sähköosakeyhtiö A. E. G:lle myönnettiin [3]) Katajanokan varastopaikan n:o 13 pidennetty vuokraoikeus viiden vuoden ajaksi heinäkuun 1 p:stä lukien 20 markan vuokramaksusta m^2:ltä ja vuodelta ensimmäisenä vuokravuotena sekä 5 markan korotuksin m^2:ltä kunakin seuraavana vuonna ehdoin, että 146 m^2 käsittävä osa kyseistä varastopaikkaa syyskuun 1 p:nä 1930 luovutettiin kaupungille Mastokadun laajentamista varten vuokramaksua suhteellisesti alentamalla.

Samoin ehdoin vuokrattiin [4]) Katajanokan varastopaikka n:o 14 jatkuvasti Suomen höyrylaivaosakeyhtiölle viideksi vuodeksi heinäkuun 1 p:stä lukien.

Loviselund. Kalastaja F. L. Karlssonin kanssa tehty Kulosaaren tilan maalla olevaa Loviselundin aluetta sekä talon kalavesiä koskeva sopimus pidennettiin [5]) vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä 1929 samoin ehdoin kuin aikaisemmin. Kalastaja Karlssonin sittemmin kuoltua hänen oikeudenomistajansa luopuivat [6]) kalastusoikeudesta lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Eevankatu,tontti n:o 4 kortt. n:o 569	Varatuomari V. Takanen ja arkkitehti A. Toivonen [7])
Elimäenkatu, tontti n:o 22 kortt. n:o 693	Osakeyhtiö Väliseinä aktiebolag [8])
S:n tontti n:o 24 kortt. n:o 693	Herra H. Ruusurinne [9])
Eläintarha, huvilapalsta n:o 9	Isännöitsijä K. A. Nieminen [10])

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk. 3,965 §; ks. myös tätä kert. s. 24. — [2]) Rkmrin pöytäk. 1 p. lokak. 1,713 §. — [3]) S:n 19 p. lokak. 1,863 §. — [4]) Rkmrin jstn. pöytäk. 17 p. lokak. 6,821 §. — [5]) Rkmrin jstn. pöytäk 8 p. toukok. 4,631 §. — [6]) S:n 11 p. jouluk. 7,683 §. — [7]) S:n 17 p. lokak. 6,784 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 3,391 §. — [9]) S:n 28 p. kesäk. 5,367 §. — [10]) S:n 13 p. helmik. 3,405 §.

Eläintarha, huvilapalsta n:o 9	Mekaanikko K. Johansson [1]
S:n huvilapalstat n:o 9	Helsingin Diakonissalaitos [2]
Fjälldal, asuntopalsta kortt. n:o 416	Herra K. Vihonen [3]
Hertankatu, tontti n:o 17 kortt. n:o 569	Työmies K. O. Laaksonen [4]
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 20	Työmies A. Korte [5]
S:n huvilapalsta n:o 55	Helsingin maalaiskunta [6]
S:n „ „ 57	Kirvesmies J. F. Löfstedt [7]
Humalisto, huvila-alue n:o 17 C	Leskirouva H. S. Tuomila [8]
S:n huvilapalsta n:o 23 Ulfåsa	Varatuomari V. Sarkanen [9]
Hämeentie, tontti n:o 81 kortt. n:o 651	Talonomistaja F. Virtanen [10]
Kumpula, asuntopalsta litt. M	Ajuri J. Leiqvist [11]
S:n asuntopalsta litt. R	Ajuri J. A. Odell [12]
S:n tontti n:o 10 kortt. n:o 927	Herra J. E. Wehmas [13]
S:n „ „ 73 „ „ 927	Liikemies J. Palmroos [14]
S:n „ „ 73 „ „ 927	Autonkuljettaja E. A. Hellstén [15]
S:n „ „ 61 „ „ 933	Vuokraaja H. Seppälä [16]
S:n „ „ 63 „ „ 933	Liikemies T. Seppälä [17]
S:n „ „ 63 „ „ 933	Herra J. V. Vanhala [18]
S:n „ „ 65 „ „ 933	Asunto-osakeyhtiö Limingantie n:o 65—67 [19]
S:n „ „ 67 „ „ 933	
S:n „ „ 69 „ „ 933	Asunto-osakeyhtiö Limingantie n:o 69—71 [20]
S:n „ „ 71 „ „ 933	
S:n „ „ 62 „ „ 935	Kirvesmies K. Heikkinen [21]
S:n „ „ 28 „ „ 941	Autonkuljettaja R. Henriksson [22]
Käpylä, tontti n:o 19 a kortt. n:o 823	Arkkitehti A. Toivonen [23]
S:n tontti n:o 7 kortt. n:o 861	Varatuomari N. A. Lang [24]
S:n „ „ 7 „ „ 861	Kivityömies V. Konttinen [25]
S:n „ „ 16 „ „ 861	Autonkuljettaja R. Valander [26]
S:n „ „ 2 „ „ 862	Kauppias O. S. Holmgren [27]
S:n „ „ 34 „ „ 867	Työmies L. L. Nygård [28]
S:n „ „ 11 „ „ 868	Herra N. Kivinen [29]
S:n „ „ 14 „ „ 868	Kauppias G. E. Holmgren ja työmies E. Hytönen [30]
S:n „ „ 15 „ „ 868	Kauppias O. Maijala [31]
S:n „ „ 9 b „ „ 869	Filosofianmaisteri W. Hellén [32]
S:n „ „ 10 a „ „ 869	Suomen Nahkatehtaitten keskus osakeyhtiö [33]
S:n „ „ 5 a „ „ 870	Tarkastaja E. Valtimo [34]
S:n „ „ 4 „ „ 873	Herra M. Santala [35]
S:n „ „ 25 „ „ 876	Herrat A. Viljamaa ja K. Pietilä [36]
S:n „ „ 29 „ „ 876	Kansakoulunopettaja J. Saviola [37]
S:n „ „ 10 „ „ 891	Liikemies N. Kuusisto [38]
Lohjantie, tontti n:o 15 kortt. n:o 540	Hovineuvos F. Nygrén [39]
Länt. Ourasaari	Ajuri V. Ahlqvist [40]
Meilahti, huvilapalsta n:o 2 a Toivola	Tarkastaja A. N. Ahlström [41]

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. lokak. 6,679 §. — [2]) S:n 6 p. marrask. 7,153 §. — [3]) S:n 6 p. marrask. 7,146 §. — [4]) S:n 9 p. heinäk. 5,565 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 5,922 §. — [6]) S:n 28 p. kesäk. 5,368 §. — [7]) S:n 13 p. maalisk. 3,772 §. — [8]) S:n 6 p. helmik. 3,337 §. — [9]) S:n 9 p. heinäk. 5,571 §. — [10]) S:n 13 p. elok. 5,666 §. — [11]) S:n 30 p. toukok. 4,984 §. — [12]) S:n 30 p. lokak. 7,012 §. — [13]) S:n 6 p. lokak. 7,148 §. — [14]) S:n 11 p. syysk. 6,121 §. — [15]) S:n 17 p. lokak. 6,819 § — [16]) S:n 20 p. elok. 5,769 §. — [17]) S:n 20 p. elok. 5,768 §. — [18]) S:n 14 p. marrask. 7,317 §. — [19]) S:n 9 p. tammik. 3,028 §. — [20]) S:n 13 p. helmik. 3,446 §. — [21]) S:n 16 p. tammik. 3,141 §. — [22]) S:n 30 p. tammik. 3,280 §. — [23]) S:n 2 p. lokak. 6,545 §. — [24]) S:n 27 p. maalisk. 3,994 §. — [25]) S:n 20 p. elok. 5,770 §. — [26]) S:n 9 p. tammik. 3,029 §. — [27]) S:n 13 p. helmik. 3,404 §. — [28]) S:n 20 p. elok. 5,771 §. — [29]) S:n 9 p. heinäk. 5,569 §. — [30]) S:n 24 p. huhtik. 4,465 §. — [31]) S:n 23 p. lokak. 6,868 §. — [32]) S:n 23 p. lokak. 6,867 §. — [33]) S:n 6 p. marrask. 7,147 §. — [34]) S:n 2 p. heinäk. 5,489 §. — [35]) S:n 4 p. syysk. 5,944 §. — [36]) S:n 23 p. jouluk. 7,816 §. — [37]) S:n 4 p. syysk. 5,943 §. — [38]) S:n 14 p. marrask. 7,316 §. — [39]) S:n 20 p. elok. 5766 §. — [40]) S:n 17 p. huhtik. 4,334 §. — [41]) S:n 18 p. jouluk. 7,746 §.

Meilahti, huvilapalsta n:o 4 Orkolinna	Tehtailija K. Renström [1])
S:n huvilapalsta n:o 25 a Mainiemi	Filosofianmaisteri A. O. A. Väisänen [2])
S:n „ „ 25 b	Tilanomistaja K. U. F. Raivio [3])
S:n „ „ 25 b	Johtaja E. E. Kietz [4])
S:n „ „ 28 a sekä viljelyspalsta litt. A	Herra J. Hj. Mattila [5])
Oulunkylä, huvilapalsta n:o 4, Hopstycksbacken	Liikemies F. J. Alho [6])
S:n huvilapalsta n:o 8, Kvarnåkern	Rakennusteknikko K. F. Lindman [7])
S:n „ „ 2, Torparbacken	Maanviljelijä L. Voutilainen [8])
S:n „ „ 9, „	Monttööri K. Warén [9])
Pasilankatu, tontti n:o 2 kortt. n:o 560	Pankinjohtaja H. Hertzberg [10])
S:n tontti n:o 18 kortt. n:o 566	Herra A. G. Nyman [11])
S:n „ „ 21 „ „ 569	Herra N. T. ja rouva A. I. Vuori [12])
S:n „ „ 26 „ „ 571	Herra J. V. Järvinen [13])
S:n „ „ 28 „ „ 571	Herra F. F. Holmberg [14])
S:n „ „ 34 „ „ 573	Herra V. Koskinen [15])
Reimars, tontti n:o 9 kortt. n:o 21	Talonmies F. H. Åberg [16])
S:n tontti n:o 2 kortt. n:o 22	Herra J. Nordström [17])
S:n „ „ 3 „ „ 23	Herra R. Syrjänen [18])
S:n „ „ 3 „ „ 23	Konttoristi G. Vesanto [19])
Ruskeasuo, palsta n:o 19	Herra K. J. From [20])
S:n palsta n:o 36	Herra J. O. Arenius [21])
Sulhanen, saari n:o 128	Leskirouva N. Svärd [22])
Sörnäisten rantatie, tontti n:o 6 kortt. n:o 283	Osakeyhtlö Suvilahden lautatarha aktiebolag [23])
Teollisuuskatu, tontti n:o 17 kortt. n:o 695	Tilanomistaja A. Österman [24])
S:n tontti n:o 29 kortt. n:o 693	Osakeyhtiö Colas aktiebolag [25])
Toukola, tontti n:o 2 kortt. n:o 9	Varatuomari H. Thors [26])
S:n tontti n:o 4 kortt. n:o 12	Herra E. A. Bäckström [27])
S:n „ „ 4 „ „ 909	Neiti T. E. Litzén [28])
S:n „ „ 13 „ „ 912	Kemigraafi O. T. Kaski [29])
S:n „ „ 6 „ „ 913 sekä tonttiin rajoittuva sisäalue	Aktiebolaget Arabia osakeyhtiö [30])
S:n tontti n:o 7 kortt. n:o 916	Ajuri A. V. Lehtonen [31])
S:n „ „ 19 „ „ 916	Herra G. Blomqvist [32])
Vallila, tontti n:o 43 kortt. n:o 531	Talonomistaja V. Riihimäki [33])
S:n tontti n:o 7 kortt. n:o 580	Agronoomi T. R. Laurén ja varatuomari V. V. Wahlberg [34])
Vallilantie, tontti n:o 12 kortt. n:o 530	Hovineuvos F. Nygrén [35])
S:n tontti n:o 9 kortt. n:o 540	Isännöitsijä T. G. Wallenius [36])

Kumpulan ravirata. Kumpulan raviratoa koskeva vuokrasopimus siirrettiin [37]) yhdistykselle Suomen raviurheilun ystävät yksinään ja Suomen kenttäratsastusklubi vapautettiin kaikista sopimuksen mukaisista kyseistä aluetta koskevista velvollisuuksista.

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. huhtik. 4,307 §. — [2]) S:n 10 p. huhtik. 4,221 §. — [3]) S:n 2 p. toukok. 4,537 §. — [4]) S:n 9 p. heinäk. 5,564 §. — [5]) S:n 6 p. marrask. 7,142 §. — [6]) S:n 4 p. syysk. 5,941 §. — [7]) S:n 27 p. helmik. 3,576 §. — [8]) S:n 4 p. jouluk. 7,504 §. — [9]) S:n 16 p. heinäk. 5,605 §. — [10]) S:n 9 p. lokak. 6,690 §. — [11]) S:n 13 p. elok. 5,664 §. — [12]) S:n 3 p. huhtik. 4,106 §. — [13]) S:n 16 p. tammik. 3,135 §. — [14]) S:n 16 p. heinäk. 5,609 §. — [15]) S:n 28 p. kesäk. 5,360 §. — [16]) Rkmrin pöytäk. 12 p. huhtik. 725 §. — [17]) S:n 14 p. toukok. 955 §. — [18]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. syysk. 5,940 §. — [19]) S:n 27 p. marrask. 7,437 §. — [20]) S:n 3 p. huhtik. 4,105 §. — [21]) S:n 13 p. maalisk. 3,751 §. — [22]) S:n 9 p. lokak. 6,699 §. — [23]) S:n 25 p. syysk. 6,540 §. — [24]) S:n 7 p. kesäk. 5,090 §. — [25]) S:n 18 p. jouluk. 7,684 §. — [26]) S:n 4 p. jouluk. 7,503 §. — [27]) S:n 13 p. maalisk. 3,778 §. — [28]) S:n 20 p. elok. 5,767 §. — [29]) S:n 24 p. huhtik. 4,466 §. — [30]) S:n 27 p. helmik. 3,601 §. — [31]) S:n 30 p. toukok. 4,975 §. — [32]) S:n 30 p. toukok. 4,976 §. — [33]) S:n 27 p. maalisk. 3,995 §. — [34]) S:n 30 p. lokak. 7,013 §. — [35]) S:n 20 elok. 5,766 §. — [36]) S:n 23 p. toukok. 4,846 §. — [37]) Rkmrin pöytäk. 1 p. marrask. 1,994 §.

Kortteli n:o 178. Aikaisemmin Osakeyhtiö Marmoriteollisuuden hallussa ollut[1]) Hernesaarenkadun varrella sijaitseva varastoalue litt. A sekä osa samassa korttelissa olevaa tehdasrakennusta n:o 5 luovutettiin[2]) toukokuun 2 p:stä 1929 maaliskuun 1 p:ään 1932 Osakeyhtiö Marmorille yhteensä 16,040 markan suuruisesta vuosivuokrasta.

Peruutettuja vuokrasopimuksia. Maalari B. A. Flytströmin[3]) ja varastonhoitaja H. Pajusen[4]) kanssa tehdyt, Kumpulan korttelin n:o 935 tontin n:o 45 ja korttelin n:o 936 tontin n:o 18 vuokraamista koskevat sopimukset peruutettiin[5]). Samaten peruutettiin[6]) puuseppä P. Vataselle vuokrattua[7]) Reimarsin korttelin n:o 24 tonttia n:o 3 koskeva vuokrasopimus lukien tammikuun 4 p:stä 1928.

Irtisanottuja vuokrasopimuksia. Rouva D. Frentzin kanssa tehty[8]), alueen Toivo n:o 49 eteläistä tonttipaikkaa koskeva vuokrasopimus sanottiin irti[9]) syyskuun 1 p:ään. Samaten sanottiin irti[10]) erinäisiä Humaliston, Reijolan, Bergan, Strömstenin viljelysten ja Mustikkamaan sekä Hernesaaren asuntoalueita koskevatvuokrasopimukset.

Vuokrasopimuksen muuttaminen. Tehtailija F. H. Lindroosin anomuksesta rahatoimikamari päätti[11]), että tämän kanssa tehtyä korttelissa n:o 693 Teollisuuskadun varrella sijaitsevia tehdastontteja n:ot 25—27 koskevaa vuokrasopimusta muutettaisiin poistamalla siitä kohta 5, joka sisälsi määräyksiä sopimuksen irtisanomisesta vuokra-ajan kuluessa sekä tontilla olevien rakennusten poistamisesta. Samalla kamari valtuutti asiamiehensä anomuksesta tekemään saman muutoksen muidenkin Mäkelän alueella sijaitsevien tehdastonttien vuokrasopimuksiin.

Vuonna 1923 25 ja 10 vuodeksi vuokralle annettujen[12]) Pukinmäen viljelysryhmään kuuluvien palstain n:o 2, Gästgivarsin, ja n:o 6, Lukubergin, vuokrasopimukset peruutettiin[13]) maaliskuun 14 p:stä lukien ja alueet vuokrattiin uudelleen 18 vuoden ajaksi eli maaliskuun 14 p:ään 1948, edellinen pinta-alaltaan 34.556 ha:iin supistettuna konemestari A. Lepistölle 17,278 markan vuosimaksusta ja jälkimmäinen samaten 13.192 ha:iin supistettuna herra F. Aholle 5,936: 40 markan vuosimaksusta.

Vuokra-alueiden järjestely. Herttoniemen huvilapalstan n:o 63 vuokraajan, toimittaja G. Malmströmin anottua, että rajakkainen palsta järjesteltäisiin uudestaan siten, että hänen alueelleen vievä tie jäisi sen rajojen ulkopuolelle, rahatoimikamari päätti[14]), että huvilapalstan n:o 62 rajat järjesteltäisiin kaupungingeodeetin esittämän ehdotuksen mukaisesti ja sen vuokraaja velvoitettaisiin viipymättä aitaamaan palstansa ja siirtämään sen rajan ulkopuolella oleva ulkohuone rajan sisäpuolelle. Uudestaanjärjestelyn aiheuttamat kustannukset oli suoritettava[15]) Yleisten töiden pääluokassa olevista kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari päätti[16]), että Suomen höyrylaivaosakeyhtiölle hiilivarastopaikaksi luovutettu osa n. s. laivaveistämöaluetta erotettaisiin Helsingin laivatelakka osakeyhtiön vuokraamasta alueesta ja luovutettaisiin

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 177. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,598 §. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 148. — [4]) S:n v:n 1928 kert. s. 160. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. toukok. 4,993 § ja 13 p. helmik. 3,447 §. — [6]) S:n 23 p. toukok. 4,872 §. — [7]) Ks. v:n 1928 kert. s. 161. — [8]) Ks. v:n 1926 kert. s. 137. — [9]) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 336 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. jouluk. 7,741 §, 11 p. huhtik. 4,287 § ja 24 p. huhtik. 4,455 §, rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,238 § ja 15 p. maalisk. 542 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 18 p. syysk. 6,429 § ja 14 p. marrask. 7,214 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 1 p. helmik. 223 §. — [12]) Ks. v:n 1923 kert. s. 177 ja 178. — [13]) Rkmrin pöytäk. 30 p. huhtik. 864 §. — [14]) S:n 23 p. heinäk. 1,383 §. — [15]) S:n 24 p. syysk. 1,661 §. — [16]) S:n 1 p. marrask. 1,995 §.

suoraan ensiksi mainitulle yhtiölle maaliskuun 1 p:stä 1930 kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 20 markan vuosivuokrasta m²:ltä. Korvaukseksi siten aiheutuneesta veistämö-alueen supistumisesta myönnettiin jälkimmäiselle yhtiölle 4,000 markan alennus vuosivuokrasta lukien maaliskuun 1 p:stä 1930.

Paloteiden ja vesijohdon rakennuttaminen Sörnäisten niemekkeelle. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että paloteiden rakennuttaminen ja vesijohdon ulottaminen Sörnäisten niemekkeelle edellytti, että kaupungin tuli saada käytettäväkseen 105 m² Masut osakeyhtiölle vuokratusta alueesta sekä että Nobel Standard osakeyhtiö Suomessa siirsi vuokra-aluettaan ympäröivän lauta-aidan etelämmäksi tai, jos aita säilytettiin paikallaan, suoritti kaupungille 14,000 markkaa korvaukseksi erään alueen alla olevan vesijohdon muuttamisesta ja uuden vesijohtokanavan kaivamisesta. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti [1]) kehoittaa edellistä yhtiötä heti luovuttamaan tarvittavan maan kaupungin käytettäväksi vuokramaksun suhteellista huojistusta vastaan ja määräsi, että jälkimmäinen yhtiö sai pitää hallussaan koko aidatun alueensa ehdoin, että kaupunki sai vapaasti käyttää alueen poikki kulkevia teitä muihinkin kuin palosuojelustarkoituksiin sekä että yhtiö suoritti edellä mainitun 14,000 markan korvausmaksun.

Vuokramaksujen vahvistaminen. Sitten kun tehdaskorttelille n:o 697 oli vahvistettu uusi jaoituskaava, rahatoimikamari määräsi [2]), että Helsingin meijeriliikkeelle vuokrattujen mainitun korttelin tonttien vuokramaksun tuli olla 33,545 markkaa vuodessa, mikä määrä kohoaisi 40 % kymmenen ja kahdenkymmenen vuoden kuluttua.

Vuokramaksujen alentaminen. Oulunkylässä olevan Sarkapelto n:o 1 nimisen huvilapalstan vuokramaksu alennettiin [3]) toistaiseksi 800 markasta 400 markkaan kuukaudessa.

Korvaus vuokra-alueen supistumisesta. P. J. Svenssonin kuolinpesälle myönnettiin [4]) rahatoimikamarin käyttövaroista 75 markan kertakaikkinen korvaus siitä, että kuolinpesä oli luovuttanut kaupungille osan sille vuokratuista Mäkelän asuntopalstoista n:ot 1 ja 2.

Vapaampi käyttöoikeus, johon sisältyi vuokraajan oikeuttaminen rahatoimikamarilta lupaa hankkimatta luovuttamaan vuokraoikeutensa toiselle henkilölle, myönnettiin [5]) Etel. Blekholman vuokraajalle, ravintoloitsija C. F. Nybergille.

Huvila-alue Humalisto n:o 3. Rahatoimikamari vastasi kieltävästi johtaja F. Timperin tiedusteluun, voitiinko hänelle myöntää huvila-alueen Humalisto n:o 3 pidennetty vuokraoikeus, saiko hän ilman huutokauppaa lunastaa kyseistä aluetta vastaavan tontin sekä aikoiko kaupunki rakentaa vesijohdon Turuntien tontille n:o 64 ja alueelle Humalisto n:o 3. Sitävastoin herra Timper vapautettiin [6]) rahatoimikamarin hänelle aikaisemmin määräämästä velvollisuudesta poistaa eräs vaja, jonka myymisestä kamari antoi määräyksen kiinteistöisännöitsijälle.

Kolmivuotiskatselmukset. Katselmusmiehet antoivat selonteot vuoden varrella toimitetuista kolmivuotiskatselmuksista, ja rahatoimikamari päätti [7]) kehoittaa asianomaisia ennen heinäkuun 1 p:ää 1930 korjaamaan katselmuskirjassa mainitut puutteellisuudet.

Töölön sokeritehtaan viereinen kuja. Toimitetussa kolmivuotiskatselmuksessa huomautettiin, että Töölön sokeritehtaan etelärajan ja sen vieressä

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,874 §. — [2]) S:n 28 p. kesäk. 1,263 §.; vrt. v:n 1928 kert. s. 164. — [3]) Rkmrin pöytäk. 1 p. marrask. 1,992 §. — [4]) S:n 31 p. toukok. 1,082 §. — [5]) S:n 1 p. maalisk. 414 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,364 §. — [7]) S:n 29 p. marrask. 2,238 §.

olevan vuokrapalstan välinen kuja oli hyvin huonossa kunnossa ja epäsiisti, minkä johdosta rahatoimikamari antoi[1]) puhtaanapitolaitokselle tehtäväksi kujan puhdistamisen ja rakennuskonttorille sen sulkemisen liikenteeltä.

Osakeyhtiö Arabia aktiebolag, jolle oli vuokrattu eräs Toukolan alue, velvoitettiin[2]) siirtämään Damaskuksentien varrella olevan käymälän pohjoispuolella oleva likakaivo sekä saman rakennuksen länsipuolella olevat rikkalaatikot itse rakennukseen; laittamaan kyseiseen rakennuksen osaan viemärijohto, tehokkaat ilmanvaihtolaitteet sekä riittävän suuret ja korkeat imutorvet; poistamaan mainitun tien varrelta rumentava lauta-aita ja rakentamaan sen sijaan samanlainen aitaus kuin muilla puolilla oli alueen ja tien välillä; tasoittamaan käymälän ja tien välinen alue ja istuttamaan siisti pensasaita pitkin sen rajoja; sekä ryhtymään samoihin toimenpiteihin Siamintien varrella olevan käymälän suhteen.

Yhteinen pihamaa. Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö sekä Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 oikeutettiin[3]) järjestämään kaikille Vallilan korttelin n:o 555 tonteille yhteinen pihamaa mainittujen yhtiöitten kesken tehdyn sopimuksen mukaisesti ja vapautettiin samalla asianomaisiin vuokrasopimuksiin sisältyvästä aitauksen rakentamisvelvollisuudesta.

Kauppahallit. Rahatoimikamari päätti[4]), että kauppahallimyymälöitä edelläkäyneen huutokaupan nojalla vuokralle annettaessa 10 % vuosivuokrasta oli suoritettava ennakolta huutokauppatilaisuudessa.

Sittemmin kamari vahvisti[5]) kaikkien kaupungin kauppahallimyymäläin vuosivuokrat lukien tammikuun 1 p:stä 1930 sekä määräsi[6]), että vuokrat mainitusta ajankohdasta lähtien oli suoritettava kuukausittain ennakolta.

Vuoden varrella huutokaupattiin erään Rantatorin hallin myymälän vuokraoikeus 13,500 markasta[7]), kahden Rantatorin hallin, neljän Kasarmintorin hallin sekä kahden Hakaniemen hallin myymälän vuokraoikeudet yhteensä 127,400 markasta[8]), yhden Rantatorin hallin myymälän vuokraoikeus 9,600 markasta ja neljän Kasarmintorin hallin myymälän vuokraoikeus yhteensä 76,800 markasta[6]).

Torikauppa. Kiinteistöisännöitsijän ehdotuksesta rahatoimikamari päätti[9]) korottaa Kauppatorin, Hakaniementorin ja Hietalahdentorin myyntipaikkain vuosivuokrat tammikuun 1 p:stä 1930 lukien seuraaviin määriin:

Kauppatorin myyntipaikkain: vihannesten 1,380 markkaan, lihan 2,340 markkaan, suolakalan (kaksoispaikat) 4,680 markkaan, lohen 2,340 markkaan, tuoreen kalan 1,380 markkaan, leivän 1,380 markkaan, lintujen 1,380 markkaan, juuston 2,340 markkaan, munain 1,380 markkaan, hedelmien ja kukkien 2,340 markkaan sekä marjain ja oksien 420 markkaan;

80 Hakaniementorin myyntipaikan 660 markkaan paikalta; sekä

4 Hietalahdentorin myyntipaikan 360 markkaan paikalta.

Sokeat henkilöt oikeutettiin[10]) siihen asti voimassa ollein ehdoin jatkuvasti vuonna 1929 harjoittamaan Kauppatorilla omien valmisteittensa kauppaa.

Mainitut kauppiaat anoivat sittemmin saada myydä muitakin tavaroita kuin omia valmisteitaan, ja rahatoimikamari päätti[11]) sen johdosta, että he saivat pitää torilla kaupan ainoastaan omia valmisteitaan enintään vuoden

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,535 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 707 §. — [3]) S:n 31 p. toukok. 1,076 §. — [4]) S:n 17 p. toukok. 973 §. — [5]) S:n 27 p. elok. 1,499 § ja 1 p. marrask. 1,991 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. jouluk. 7,680 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 19 maalisk. 561 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. kesäk. 5,207 §, 16 p. heinäk. 5,606 § ja 17 p. lokak. 6,820 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 27 p. elok. 1,500 § ja 1 p. marrask. 1,987 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 46 §. — [11]) S:n 16 p. heinäk. 1,362 §.

loppuun velvollisina jo sitä ennen siirtämään pois kauppansa, jos viranomaiset katsoivat sen välttämättömäksi. Samalla myönnettiin heille lupa siirtää kauppansa Hakaniemen torille, mistä he voimassa olevin hinnoin voivat saada toripaikkoja myydäkseen sekä itse valmistamiaan että muiden valmistamia tavaroita.

N. s. narinkka. Valiokunta, jonka rahatoimikamari oli asettanut valmistelemaan kysymystä n. s. narinkkakaupan poistamisesta Simonkadulta heinäkuun 1 p:stä lukien sekä tilapäisten myyntipaikkain osoittamisesta rajoitetulle määrälle sikäläisiä kauppiaita, oli ehdottanut, että eräs Eläintarhantien ja Aleksis Kiven kadun välillä sijaitseva korttelin n:o 301 b alue luovutettaisiin kyseiseen tarkoitukseen. Tätä kysymystä käsiteltäessä rahatoimikamari päätti [1]), että 30 myyntikojua siirrettäisiin Simonkadulta mainittuun kortteliin, ja myönsi käyttövaroistaan 30,000 markan määrärahan korttelin kuntoonpanemista ja aitaamista varten. Sitäpaitsi kamari päätti antaa asiamiehelle tehtäväksi heti sanoa irti usein mainitussa korttelissa olevia varastopaikkoja koskevat vuokrasopimukset.

Tämän kamarin päätöksen johdosta eräät korttelin n:o 301 b tienoilla asuvat henkilöt anoivat, että narinkkakauppa joko kokonaan lakkautettaisiin tai myös siirrettäisiin sopivampaan paikkaan, mutta koska päätös koski ainoastaan kyseisen korttelin käytön tilapäistä järjestämistä, kamari ei ottanut [2]) tätä anomusta huomioon.

Rakennuskonttorille annettiin [3]) tehtäväksi siirtää 25 myyntikojua Simonkadulta kortteliin n:o 301 b, panettaa ne käyttökelpoiseen kuntoon, varustaa ne järjestysnumeroilla ja sijoittaa ne sopiviin paikkoihin, kaikki enintään 30,000 markkaan nousevin kustannuksin, minkä rahamäärän kamari oli osoittanut tähän tarkoitukseen. Sitäpaitsi rakennettaisiin ja sijoitettaisiin asianomaisten vuokraajain toimesta ja heidän kustannuksellaan, mutta rakennuskonttorin määräysten mukaisesti, 5 kaksoiskojua. Edellä mainitut myyntikojut annettaisiin vuokralle 6 kuukauden irtisanomisajoin vuokramaksuista, joiden tuli olla 200 markkaa kuukaudelta pienemmistä ja 300 markkaa suuremmista kojuista.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]) sallia joidenkin narinkkakauppiaiden jatkaa liikettään Simonkadulla kesäkuun 1 p:ään 1930 rahatoimikamari päätti [5]) luovuttaa heille mainitulla kadulla olevan sivurakennuksen vuoden 1929 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1930 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi voimassa olevista vuokrista siten, että aina kaksi kauppiasta saisi haltuunsa yhden osaston ja että henkilöille, joilla ennestään oli käytettävänään myyntihuoneisto tai jotka käyttivät kyseistä rakennusta ainoastaan varastona, ei myönnettäisi myyntikojua.

Koska siirrettävät narinkkamyymälät rakennuskonttorin antaman ilmoituksen mukaan olivat niin vanhat ja niin huonossa kunnossa, ettei niitä voitu siirtää toiseen paikkaan säilytettäviksi, rahatoimikamari päätti [6]), että ne myytäisiin huutokaupalla.

Makkarakaupan harjoittaminen kaupungin kaduilla. Oikeus vuonna 1929 myydä makkaroita Robertin- ja Yrjönkatujen kulmauksessa huudettiin [7]) toimitetussa huutokaupassa 41,000 markalla.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. huhtik. 645 § ja 23 p. huhtik. 814 §. — [2]) S:n 2 p. heinäk. 1,327 §. — [3]) S:n 9 p. heinäk. 1,335 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 41. — [5]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,909 §. — [6]) S:n 15 p. marrask. 2,114 §. — [7]) S:n 19 p. helmik. 339 §.

Rahatoimikamari päätti [1]), että makkarakauppaa vuonna 1930 sai harjoittaa samoissa paikoissa kuin aikaisemmin ja sitäpaitsi Runebergin- ja Museokatujen kulmauksessa. Myyntioikeudet päätettiin luovuttaa huutokaupalla ja vuosivuokrasta oli 10 % suoritettava huutokauppatilaisuudessa.

Sittemmin annettiin [2]) oikeudet makkarain myyntiin vuonna 1930 seuraavissa paikoissa: Hakaniementorilla, Kauppatorilla, Erottajalla, Heikinpuistossa, Rautatientorilla, Fredrikintorilla, Arkadianaukiolla, Hämeentien ja Helsinginkadun kulmassa, Robertin- ja Yrjönkatujen kulmassa, Pitkänsillan eteläpuolella sekä Runebergin- ja Museokatujen kulmassa yhteensä 554,500 markan maksuista.

Muu katukauppa. Rahatoimikamari päätti [3]) antaa vuokralle kaupungin vesikioskit, vaunupaikat, jäätelönmyyntipaikat, marjain ja hedelmäin myyntipaikat sekä valokuvauspaikat samoin ehdoin kuin aikaisemmin, ainoastaan sellaisin lisäyksin, että vuokraajan huutokauppatilaisuudessa tuli suorittaa 5 % vuokramaksusta, huhtikuun 15 p:nä puolet jäljelle jäävästä erästä ja heinäkuun 1 p:nä loput. Vuokraajat pitivät kuitenkin näitä ehtoja liian ankarina ja anoivat vuokramaksujen suoritusehtojen lieventämistä, minkä johdosta kamari päätti [4]) suostua siihen, että 5 % koko sovitusta määrästä suoritettaisiin huutokauppatilaisuudessa, 20 % huhtikuun 15 p:nä, 25 % kesäkuun 1 p:nä sekä 50 % heinäkuun 1 p:nä.

Huutokaupan jälkeen vuokrattiin [5]) sittemmin 26 jäätelönmyyntipaikkaa huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi maksuista, jotka vaihtelivat 6,900 markasta 45,100 markkaan ja yhteensä tekivät 408,000 markkaa. Maksujen vakuudeksi oli annettava kamarin hyväksymät takaukset.

Vaunuista tapahtuvaa virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten vuokrattiin [6]) huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi kuusi eri paikkaa, joista vuokramaksut nousivat yhteensä 74,700 markkaan.

28 vesikioskia vuokrattiin [6]) samaksi ajaksi, ja vuokramaksut tekivät yhteensä 1,178,500 markkaa. Sittemmin erään kioskin vuokra alennettiin [7]) 40,200 markasta 35,000 markkaan, minkä ohessa kamari oikeutti [8]) Kaivopuiston kioskin vuokraajan sairauden takia siirtämään sopimuksen toiselle henkilölle.

Marjain myyntiä varten lauantaisin ja sunnuntaisin huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana luovutettiin [9]) Kaisaniemestä kolme paikkaa yhteensä 28,700 markan maksuista.

Hietaniemen hiekkarannasta vuokrattiin [10]) kesän ajaksi eräs paikka, jolla vuokraaja oikeutettiin harjoittamaan hedelmäin, virvoitusjuomain ja makeisten kauppaa sekä valokuvausta 1,500 markan maksusta.

Sitäpaitsi myönnettiin [11]) oikeus ulkoilmavalokuvauksen harjoittamiseen kahdessa paikassa Kaisaniemessä 42,500 markan maksuista, mistä puolet oli suoritettava ennakolta maaliskuun 15 p:nä ja loput seuraavan heinäkuun 1 p:nä. Samaan tarkoitukseen vuokrattiin [12]) edelleen kesän ajaksi yhteensä 17,000 markan maksuista Korkeasaaresta kolme paikkaa, Mustikkamaalta

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. marrask. 1,993 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. marrask. 7,489 § ja 23 p. jouluk. 7,813 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 311 §. — [4]) S:n 8 p. maalisk. 492 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,815 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 561 §. — [7]) S:n 20 p. elok. 1,451 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,452 §. — [9]) S:n 6 p. maalisk. 3,680 §. — [10]) S:n 13 p. elok. 5,706 §. — [11]) S:n 6 p. maalisk. 3,680 § ja 13 p. maalisk. 3,810 §. — [12]) S:n 12 p. tammik. 3,096 ja 3,097 §, 5 p. helmik. 3,323 ja 3,324 §, 16 p. maalisk. 3,890 §, 11 p. huhtik. 4,284 § sekä 14 p. toukok. 4,743 ja 4,745 §.

kaksi paikkaa sekä Seurasaaresta, Mustasaaresta ja Lauttasaaresta kustakin yksi paikka.

Toiminimi Automatic oikeutettiin [1]) kesän aikana pitämään Korkeasaaressa kaksi automaattia yhteensä 2,000 markan ennakkomaksusta.

Osakeyhtiölle Teknillinen tehdas Valkoinen risti myönnettiin [2]) lupa Eläintarhan urheilukentällä pidettyjen suurehkojen urheilukilpailujen aikana myydä siellä n. s. Stadionpastilleja noudattaen samoja määräyksiä, jotka oli säädetty noudatettaviksi samanlaisessa myynnissä Pallokentällä.

Suomen kaasupuolustusyhdistys oikeutettiin [3]) maaliskuun 18 ja 24 p:n välisenä aikana myymään kaupungin kaduilla leikkinaamareita sekä pystyttämään eri paikkoihin kioskeja jäsenmerkkien ja edellä mainittujen naamarien myyntiä varten.

Arpain myynti. Suomen punaiselle ristille ja Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle luovutettiin [4]) Hakaniementorin vesikioski arpain myyntiä varten viikon ajaksi marraskuun 6 p:stä lukien.

Lupa kilpien, ilmoitusten y. m. mainoslaitteiden asettamiseen. Helsingin ilmapuolustusyhdistys oikeutettiin [5]) maaliskuun 18 ja 24 p:n väliseksi ajaksi asettamaan Kauppatorille lentokone sekä joitakin kaasunaamareilla varustettuja mannekiineja.

Osakeyhtiö F. Tilgmann oikeutettiin [6]) siirtämään eräs ilmoituspylväs Hakaniementorilta rakennuskonttorin osoittamaan paikkaan Sepän- ja Laivurinkatujen risteykseen.

Suomen ilmapuolustusliitto oikeutettiin [7]) kiinnittämään mainostaulu Aleksanterinkadun poikki talojen n:ot 15 ja 44 välille elokuun 26 p:n ja syyskuun 4 p:n väliseksi ajaksi, jolloin kaupungissa oli ilmailunäyttely.

Osakeyhtiö F. Tilgmann oikeutettiin [8]) pystyttämään ilmoituspylväitä seuraaviin paikkoihin: Päävartiontorille, Vuorimiehenkadun ja Etelärannan risteykseen, Kolmikulmalle, Kasarmintorille kaasulaitoksen kohdalle, ruotsalaisen teatterin edustalle, Heikinpuistoon Kaivokadun kulman kohdalle, Kansallismuseon edustalle, Ateneumin edustalle, Unionin- ja Liisankatujen risteykseen sekä Sepän- ja Laivurinkatujen risteykseen 1,000 markan maksusta pylväältä. Sittemmin rahatoimikamari päätti [9]), että Kansallismuseon kohdalle pystytetty pylväs oli lokakuun 1 p:stä poistettava, koska se oli osoittautunut liikenteelle haitalliseksi.

Toiminimi Ford Motor Company of Finland oikeutettiin [10]) maaliskuun 14 ja 24 p:n väliseksi ajaksi pystyttämään mainospylväitä seuraaviin paikkoihin: Kansallismuseon edustalle, Erottajantorille, Kauppatorille, Hakaniementorille, Arkadianaukiolle sekä Ylioppilastalon edustalle ehdoin, että toiminimi pylväitä sijoitettaessa noudatti poliisin antamia määräyksiä ja suoritti sille myönnetystä oikeudesta korvausta 50 markkaa pylväältä päivässä.

Sittemmin Suomen näyttämöiden liitto anoi, että Fordnäyttelyn johdosta Kauppatorille ja Ylioppilastalon edustalle pystytetyt mainospylväät saisivat jäädä paikoilleen taidehalliin maaliskuun 25 p:n ja huhtikuun 14 p:n väliseksi ajaksi järjestetyn mainosnäyttelyn ajaksi, mihin rahatoimikamari myöntyi [11]) ehdoin, että liitto suoritti kaupunginkassaan 50 markkaa pylväältä päivässä.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. huhtik. 4,437 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 13 p. elok. 1,449 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,802 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 5 p. marrask. 1,996 §. — [5]) S:n 1 p. maalisk. 415 §. — [6]) S:n 15 p. maalisk. 532 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. elok. 5,773 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 86 § ja 15 p. maalisk. 532 §. — [9]) S:n 4 p. lokak. 1,732 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 3,758 §. — [11]) S:n 25 p. maalisk. 3,950 §.

Pankkiiriosakeyhtiö Waldemar von Bonsdorff & C:o oikeutettiin [1]) järjestämään valomainos Heikinpuistossa olevaan Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kioskiin maaliskuun 15 p:stä lukien 3,000 markan vuosimaksusta ja velvoitettiin poistamaan mainos kuukauden kuluttua määräyksen saamisesta. Sopimus peruutettiin [2]) sittemmin, koska hakija ei ollut sitä allekirjoittanut.

Suomen työväen teatterin kannatusosakeyhtiö oikeutettiin [3]) asettamaan kaksi ilmoituskaappia, toinen kiinteistöisännöitsijän osoittamaan paikkaan Pitkänsillan pohjoispäähän, toinen Sirkuskadun varrella olevaan toiminimen Kreuger & Toll lauta-aitaan.

Rahatoimikamari ilmoitti [4]) Suomalainen ooppera osakeyhtiön tiedustelun johdosta, ettei kamarilla ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että ilmoituskaappeja kiinnitettiin Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön pylväihin sopiviin, yhtiön osoittamiin paikkoihin.

Edelleen kamari myöntyi [5]) johtaja O. Lundbomin anomukseen saada valaista Heikinkadun talon n:o 10 julkisivun kahdella Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtopylväihin kiinnitetyllä valonheittäjällä, kuitenkin edellyttäen, ettei valaistus häikäissyt kadullakulkijoita ja että edellä mainitun yhtiön suostumus hankittiin.

Kuormauskorokkeen rakentaminen. Yhtiö Ford Motor Company of Finland oikeutettiin [6]) rakentamaan 16.5 m pitkä ja 3 m leveä autojen kuormauskoroke rautatieraiteen eteläpuolelle ja Kalastajatorilta korttelin n:o 178 läpi vievän kadun länsipuolelle ehdoin, että hakijayhtiö luovutti korokkeen yleisesti käytettäväksi ja että se poistettiin 3 kuukauden kuluessa määräyksen saamisesta.

Muuntaja-asemat. Sähkölaitos oikeutettiin [7]) rakentamaan muuntaja-asema Eläintarhaan sekä samanlaiset asemat Marian sairaalan alueelle ja Japaninkadun varrelle.

Radioantennit. Rahatoimikamari ratkaisi [8]) lukuisia anomuksia, jotka koskivat oikeutta radioantennien vetämiseen kaupungin maan yli.

Lupa raiteiden rakentamiseen. Osakeyhtiö Colas aktiebolag oikeutettiin [9]) rakentamaan Teollisuuskadun tehdastontilta n:o 31 rautatielinjaan 20 m pitkä kapearaiteinen rata ehdoin, että yhtiö kaupunginvaltuuston vuonna 1920 tekemän päätöksen [10]) mukaisesti suoritti 5 markan vuosimaksun metriltä eli yhteensä 100 markkaa, minkä ohessa yhtiö oli velvollinen rahatoimikamarin kehoituksesta heti ilman irtisanomisaikaa poistamaan raiteet ja saattamaan kadun sen entiseen kuntoon. Edelleen yhtiö oikeutettiin [11]) samoin ehdoin rakentamaan kapearaiteinen rata Teollisuuskadun poikki tontin n:o 29 kohdalta.

Lupa pylväiden pystyttämiseen. Sosialilautakunta ilmoitti, että sähkölaitoksen johtopylväitä Käpylässä, Kumpulassa ja Toukolassa oli tuettu kasvaviin puihin kiinnitetyillä tukilangoilla, minkä johdosta rahatoimikamari päätti [12]) huomauttaa sähkölaitokselle, ettei tukilankoja missään tapauksessa saanut kiinnittää tonttialueilla kasvaviin puihin ja että tätä menettelyä kaupungin puistoalueilla sai käyttää ainoastaan kaupunginpuutarhurin kussakin erikoistapauksessa annettua siihen luvan.

[1]) Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 82 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,399 §. — [3]) S:n 18 p. kesäk. 5,266 § ja 17 p. lokak. 6,831 §. — [4]) S:n 6 p. marrask 7,134 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 11 p. lokak. 1,801 §. — [6]) S:n 18 p. kesäk. 1,212 §. — [7]) S:n 23 p. heinäk. 1,391 ja 1,392 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,534 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 3,034 §, 16 p. tammik. 3152—3,155 §, 23 p. tammik. 3,211 §, 18 p. syysk. 6,422 ja 6,423 § sekä 17 p. lokak. 6,830 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 28 p. syysk. 1,694 §. — [10]) Ks. v:n 1920 kert. s. 29. — [11]) Rkmrin pöytäk. 20. p. jouluk. 2,425 §. — [12]) S:n 15 p. maalisk. 538 §.

Helsingin postikonttori oikeutettiin [1]) pystyttämään postilaatikkoa varten tarkoitettu pylväs Eläintarhan huvilan n:o 6 ja Eläintarhantien väliselle ruohokentälle.

Lupa hajoituskaivojen teettämiseen. Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnettiin [2]) määrätyin ehdoin lupa rakentaa hajoituskaivo Ankkurikadun jalkakäytävän alle sekä samanlainen kaivo rakennuskonttorin tarkemmin osoittamaan paikkaan XX kaupunginosan korttelin n:o 247 pohjoispuolelle.

Osuustukkukauppa r. l. oikeutettiin [3]) rakentamaan 1.5 m leveä hajoituskaivo Katajanokan kortteliin n:o 186 Ankkurikadun jalkakäytävään ehdoin, että työ suoritettiin jalkakäytävän alla olevaa sähkökaapelia vahingoittamatta ja siirtämättä sekä että kaivo poistettiin kolmen kuukauden kuluttua kaupungin viranomaisten annettua siitä määräyksen. Kaivoa varten tarpeellinen pinta-ala, 5 m², luovutettiin vuokratta toiminimen käytettäväksi.

Puutarhanäyttely. Rahatoimikamari päätti [4]) lainata Suomen yleiselle puutarhanäyttelylle 20 lippua, 30 lipputankoa sekä koristekasveja niin paljon kuin niitä oli käytettävissä. Samalla näyttelyn toimikunta oikeutettiin [4]) maksutta pystyttämään Suomen messujen mainostorneja Arkadianaukiolle, molemmin puolin Pitkää siltaa, Kauppatorille, Erottajalle, Fabianin- ja Etel. Esplanaadikatujen risteykseen sekä Ylioppilastalon aukiolle sekä saamaan näyttelyä varten vuokratta käytettäväkseen Tähtitorninmäen pohjoisrinteen, kaikki kuitenkin ehdoin, että toimikunta vastasi kaikesta kaupungin edellä mainitulle kiinteälle ja irtaimelle omaisuudelle luovutuksen johdosta mahdollisesti koituvasta vahingosta.

Mainitun puutarhanäyttelyn toimikunta tarjosi sittemmin kaupungin lunastettavaksi Tähtitorninmäen rinteelle näyttelyä varten rakennetut pengermät portaineen, mutta rahatoimikamari päätti [5]) evätä tämän tarjouksen ja samalla oikeuttaa toimikunnan jättämään paikoilleen pengermämuuriin istutetut kukat ja taimet. Jos ne poistettiin, oli toimikunta velvollinen poistamaan myöskin pengermät portaineen sekä panettamaan alueen entiseen kuntoonsa.

Uspenskin katedraalin ympäristö. Kreikkalaiskatolinen seurakunta ilmoitti rahatoimikamarin tiedustelun johdosta suostuvansa luovuttamaan Uspenskin katedraalin ympärillä olevat pengermät yleisön käytettäviksi puistoksi ja lasten leikkipaikaksi ehdoin, että pallopelit y. m. s. meluisat leikit siellä kiellettiin; että pääsy alueelle oli vapaa kesällä joka päivä klo 22:een ja muina vuodenaikoina hämärän tuloon asti paitsi lauantaisin ja pyhäin aattoina, jolloin pengermän sisäänkäytävä oli suljettava klo 17 ja pidettävä suljettuna seuraavaan sunnuntai- tai pyhäpäivään klo 13:een; että kaupungin palkkaama vartija tarkasti valvoi yleisöä; sekä että kaupunki otti huolehtiakseen alueen puhtaanapidosta ja vastasi kaikesta yleisön mahdollisesti aiheuttamasta vahingosta. Rahatoimikamari hyväksyi [6]) nämä ehdot.

Urheilukentät. Rahatoimikamari hyväksyi [7]) urheilulautakunnan laatiman ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän käyttöoikeuden jakamisesta.

Samalla kamari määräsi [7]), että kentän käyttömaksujen tuli olla 5,000 markkaa maaottelukilpailuista, 1,000 markkaa kansainvälisistä kilpailuista, 500 markkaa kansallisista kilpailuista, kuitenkin ainoastaan 200 markkaa kansallisista jalkapallokilpailuista, sekä 200 markkaa paikallisista kilpailuista.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,407 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 181 § ja 15 p. lokak. 1,847 §. — [3]) S:n 2 p. heinäk. 1,321 §. — [4]) S:n 4 p. kesäk. 1,090 §. — [5]) S:n 24 p. syysk. 1,667 §. — [6]) S:n 28 p. kesäk. 1,301 § ja 2 p. heinäk. 1,324 §. — [7]) S:n 30 p. huhtik. 861 §.

Kiinteistöisännöitsijä oikeutettiin [1]) vastedes päättämään kaupungin puistojen ja kenttäin käytöstä.

Kuuromykkäin urheiluliitolle myönnettiin [2]) 500 markan alennus Eläintarhan urheilukentän vuokrasta heinäkuun 6 ja 7 p:ltä, jolloin kentällä liiton toimesta pidettiin kansainväliset urheilukilpailut.

Kaisaniemen puiston n. s. pieni kenttä varattiin [3]) pesäpalloilijoille arkipäivisin klo 18:sta ja sunnuntaisin klo 12:sta lähtien.

Rakennuskonttorille annettiin [4]) tehtäväksi rakennuttaa kaksi aitiota Eläintarhan urheilukentälle 4,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, minkä määrän rahatoimikamari osoitti käyttövaroistaan.

Sähkölaitosta kehoitettiin [5]) järjestämään sähkövalaistus Eläintarhan ja Kallion sekä Haapaniemen urheilukenttäin pukeutumispaviljonkeihin. Rahatoimikamari myönsi [6]) tähän tarkoitukseen 4,100 markan määrärahan Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan.

Osakeyhtiö Suomen yleisradio oikeutettiin [7]) toistaiseksi jättämään paikoilleen Eläintarhan urheilukentälle Suomen-Ruotsin maaottelun radiointia varten rakennuttamansa kuulutustorni.

Kaupungin puistojen, aukioiden y. m. käyttöoikeudet. Seuraavat yhdistykset y. m. oikeutettiin alla mainittuihin tarkoituksiin käyttämään kaupungin puistoja ja aukioita:

urheiluseura Helsingin luistelijat luovuttamaan Kaisaniemenlahden eteläranta Suomen-Norjan maaottelun ajaksi luistinkilpailujen katsojille [8]);

Helsingin suojeluskuntapiirin piiriesikunta toukokuun 22, 24, 25 ja 26 p:nä käyttämään Kaisaniemen pienempää kenttää pesäpallokilpailuja varten [9]);

Helsingin Kisa-Veikot lokakuun 6 p:nä käyttämään Kaivopuistoa maratonkilpailun järjestämiseen sekä samaan tilaisuuteen järjestämään virvoitusjuomain tarjoilu Kaivohuoneen edustalla olevalle aukiolle ehdoin, että yhdistys vastasi kaikesta luovutuksen puiston ruohokentille ja istutuksille mahdollisesti aiheuttamasta vahingosta [10]);

Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsingin osasto kesäkuun aikana käyttämään Tehtaankadun 15—17:ssä, Neljännen linjan 13—15:ssä ja Töölönkadun 41—45:ssä olevien kansakoulujen pihamaita voimisteluharjoitusten järjestämiseen [11]);

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys kesän aikana kerran viikossa käyttämään Kaisaniemen kansakoulun pihamaata voimistelunopettaja K. Karvosen johtamia urheiluharjoituksia varten [12]);

Suomen naisten liikuntakasvatusliitto kesäkuun 30 p:nä klo 14—16 käyttämään Johanneksenkirkon viereistä urheilukenttää kenttäjumalanpalveluksen järjestämiseen [13]);

Voimistelu- ja urheiluseura Into heinäkuun 6—8 p:nä järjestämään kansainväliset painikilpailut Mäkelänkadun varrella Vallilassa olevalle ulkoilmateatterin alueelle [14]);

Suomen voimistelu- ja urheiluliitto sijoittamaan kesäkuun 30 p:nä toimeenpantavien Hämeenlinnan-Helsingin pyöräilykilpailujen loppumaali Kaivopuistoon [15]);

[1]) Rkmrin pöytäk. 30 p. huhtik. 861 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 922 §. — [3]) S:n 24 p. toukok. 1,009 § ja rkmrin jstn pöytäk. 11 p. kesäk. 5,196 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,473 § ja 3 p. syysk. 1,527 §. — [5]) S:n 3 p. syysk. 1,528 §. — [6]) S:n 13 p. syysk. 1,582 §. — [7]) S:n 20 p. syysk. 1,630 §. — [8]) S:n 8 p. helmik. 269 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk. 3,996 §. — [10]) S:n 17 p. huhtik. 4,308 §. — [11]) S:n 16 p. toukok. 4,782 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,154 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. kesäk. 5,205 §. — [14]) S:n 18 p. kesäk. 5,264 §. — [15]) S:n 28 p. kesäk. 5,408 §.

Helsingin moottoripyöräklubi sijoittamaan heinäkuun 28 p:nä toimeenpanemiensa propagandakilpailujen lähtökohta ja maali Senaatintorille Nikolainkirkon portaiden edustalle [1]);

Voimistelu- ja urheiluseura Jyry käyttämään Kaisaniemen suuren urheilukentän pohjoispuolella olevaa ruohokenttää elokuun 24—26 p:nä painikilpailujen järjestämiseen [2]);

Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Kisa-Toverit r. y. lokakuun 13 p:nä sulkemaan Kaisaniemen puisto 1 ½ tunnin ajaksi juoksukilpailujen järjestämiseksi [3]);

Helsingin ilmapuolustusyhdistys maaliskuun 23 tai 24 p:nä sulkemaan liikenteeltä Katajanokan äärimmäinen kärki lentonäytösten järjestämistä varten [4]);

Suomen ilmapuolustusliitto elokuun 27 p:n ja syyskuun 4 p:n välisenä aikana pitämään hallussaan erästä Unionin- ja Fabianinkatujen välistä aluetta [5]);

suomalaisten ylioppilasosakuntain asettama toimikunta toukokuun 1 p:nä klo 9:stä a. p. viettämään vappujuhlaa Ullanlinnan kylpylaitoksen edustalla olevalla avoimella paikalla [6]);

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta toukokuun 13 p:nä saamaan käytettäväkseen Ullanlinnan kylpylaitokseen päin viettävä mäenrinne, sijoittamaan sinne penkkejä n. 2,000 henkilölle, rakentamaan korokkeet puhujia ja laulukuoroa varten sekä pystyttämään lipputankoja, kaikki ehdoin, että paikka heti juhlan päätyttyä palautettiin entiseen kuntoonsa [7]);

neljännen pohjoismaisen kuuromykkäkongressin toimikunta pitämään hallussaan Seurasaarta heinäkuun 11 p:nä klo 19—24 [8]);

yhdistys Ekenäs folkhälsa huhtikuun 13 p:stä toukokuun 2 p:ään pitämään karusellia Hakaniementorilla tai Tehtaanpuistossa ehdoin, että yhdistys sijoitti karusellin poliisiviranomaisten osoittamaan paikkaan [9]);

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto toukokuuksi saamaan käytettäväkseen Kaisaniemen pohjoisosa lasten Tivolin järjestämistä varten [10]);

yhdistys Koteja kodittomille lapsille toukokuun 5 p:stä kesäkuun 2 p:ään pitämään lasten Tivolia Hakaniemenpuistossa [10]);

Helsingin suomalaisten partiojärjestöjen toimikunta toukokuun 9 p:nä järjestämään partioleiri Kaivopuiston valleille ja molemmille hiekkakentille ehdoin, ettei rantatietä suljettu ajoliikenteeltä [11]);

Helsingin ruotsalainen partiopiiri lokakuun 6 p:nä käyttämään partionäytöksen järjestämiseen erästä Kaisaniemen aluetta, jota etelän puolelta rajoittivat verkkopallokentät, lännen puolelta ravintolaan vievä ajotie, pohjoisen puolelta ravintolasta soutuklubiin vievä rantatie ja idän puolelta kasvitieteellinen puutarha, ehdoin, ettei hoidettuja ruohokenttiä ja istutuksia vahingoitettu sekä että kaupungille korvattiin kaikki vahingot, jotka näytös voi sille aiheuttaa [12]);

Helsingin kansallinen edistysseura kesäkuun 30 p:nä pitämään hallussaan läntisessä Kaivopuistossa olevan mäen itärinnettä vaaliesitelmien järjestämiseksi [13]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. heinäk. 5,488 §. — [2]) S:n 13 p. elok. 5,702 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 28 p. syysk. 1,692 §. — [4]) S:n 1 p. maalisk. 416 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,409 §. — [6]) S:n 24 p. huhtik. 4,454 §. — [7]) S:n 2 p. toukok. 4,602 §. — [8]) S:n 31 p. toukok. 5,055 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 141 §. — [10]) S:n 29 p. tammik. 191 § ja 22 p. helmik. 365 §. — [11]) S:n 5 p. huhtik. 688 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. lokak. 6,592 §. — [13]) S:n 28 p. kesäk. 5,421 §.

Helsingin kirvesmiesten vaalitoimintayhdistys syyskuun 13 p:nä järjestämään Tehtaanpuistoon yleinen veronmaksajain kokous [1]);

Suomen rauhanliiton Helsingin osasto sunnuntaina kesäkuun 30 p:nä, heinäkuun 21 p:nä ja elokuun 18 p:nä järjestämään ulkoilmakokouksia Kaisaniemen lounaisosaan [2]);

Suomen antimilitaristinen liitto kesäkuun 9 p:nä, heinäkuun 14 p:nä ja elokuun 18 p:nä pitämään ulkoilmakokouksia Kaisaniemen lounaisosassa [3]);

Helsingin sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö toukokuun 1 p:nä käyttämään Eläintarhan Mäntymäkeä vappujuhlansa [4]) ja kesäkuun 2 p:nä kieltolakijuhlan järjestämiseen [5]);

Helsingin ammatillinen keskusneuvosto toukokuun 1 p:nä pitämään hallussaan Hakaniemen ja Hesperian puistoja sekä tässä tilaisuudessa 100 markan ennakkomaksusta käyttämään siellä olevaa puhujalavaa [6]);

Sosialidemokraattinen raittiusyhdistys toukokuun 26 p:nä järjestämään juhla Hakaniemen puistoon [7]);

Sosialistisen työväen raittiusliitto kesäkuun 9 p:nä järjestämään kieltolakijuhla Mäntymäelle [8]);

Helsingin metallityöläisten yhteinen valistusseura kesäkuun 28 p:nä viettämään yleistä kansanjuhlaa Kyläsaaressa [9]);

Helsingin työväen paikallisjärjestö kesäkuun 30 p:nä järjestämään kansanjuhla Mustikkamaalle [10]);

Suomen metalliteollisuustyöntekijäin liitto heinäkuun 14 p:nä järjestämään kansanjuhla Mustikkamaalle [11]);

Helsingin raittiusseura perjantaisin klo 19—21 käyttämään Lapinlahdenkadun kansakoulun pihamaata lasten urheilu- ja leikkiharjoitusten järjestämiseen [12]);

Suomen lähetysseura kesäkuun 28 p:nä klo 15—19 järjestämään ulkoilmakokous Kaivopuistoon sekä panemaan toimeen ulkoilmakokouksia ja jumalanpalveluksia Seurasaaressa kesän aikana ehdoin, että ajoista sovittiin kansanpuistojen valvojan kanssa [13]);

Kansainvälinen raamatuntutkijain seura kesän aikana joka sunnuntai-ilta klo 18—21 järjestämään jumalanpalveluksia Kaisaniemenpuistoon meteorologisen keskuslaitoksen viereiselle kummulle [14]);

Pelastusarmeija pitämään ulkoilmakokouksia Kaivopuistossa sunnuntaina kesäkuun 23 p:nä klo 15.15 ja klo 23 sekä erinäisissä muissa paikoissa kesäkuun 1 p:n ja lokakuun 30 p:n välisenä aikana [15]);

Suomen vapaakirkon Helsingin seurakunta kesäkuun 15 p:nä klo 19 järjestämään ulkoilmakokous Seurasaareen [16]); sekä

Helsingin ruotsalainen baptistiseurakunta heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana torstaisin ja sunnuntaisin klo 18—22 pitämään hallussaan erästä Vedutan kahvilan ja patterien välisen tien eteläpuolella ja Läntisestä Kaivopuistosta miesten uimalaitokselle vievän tien itäpuolella olevaa aluetta [17]).

Lumenkaatopaikat. Rahatoimikamari päätti [18]), että hevosilla kuljetettuja lumikuormia sai kaataa seuraaviin paikkoihin: Taivallahden rantaan pohjoisen

[1]) Rkmrin pöytäk. 10 p. syysk. 1,571 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. toukok. 4,989 §. — [3]) S:n 30 p. toukok. 4,990 §. — [4]) S:n 3 p. huhtik. 4,123 §. — [5]) S:n 16 p. toukok. 4,774 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 4,124 §. — [7]) S:n 2 p. toukok. 4,590 §. — [8]) S:n 8 p. toukok. 4,619 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 31 p. toukok. 1,079 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. kesäk. 5,230 §. — [11]) S:n 14 p. kesäk. 5,231 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,238 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,599 § ja 14 p. kesäk. 5,236 §. — [14]) S:n 30 p. toukok. 4,988 §. — [15]) S:n 6 p. kesäk. 5,136 ja 5,140 §. — [16]) S:n 7 p. kesäk. 5,191 §. — [17]) S:n 2 p. heinäk. 5,486 §. — [18]) Rkmrin pöytäk. 13 p. jouluk. 2,358 §.

purkaussillan luo; Ruoholahteen metsähallituksen halkovarastopaikan luo; Länsisatamaan korttelin n:o 263 länsiosaan Mittaajankadun varrelle; Länsisatamaan Neptunin- ja Tarmonkatujen risteykseen; Telakkakadun päässä olevan laiturin länsipuolelle; Katajanokan rantaan Linnankadun pohjoispuolelle; Tervasaaren pohjoispuolelle; Siltavuorenrantaan Maurinkadun päähän; Siltavuorensatamaan Näkinkujan päähän; Hanasaaren pohjoispuolelle; Sörnäisten satamaan Käenkujan venesillan pohjoispuolelle; kortteleihin n:ot 322 ja 353 Helsinginkadun varrelle; kortteliin n:o 389 Aleksis Kiven kadun varrelle; kortteliin n:o 708 Mäkelänkadun varrelle; Kyläsaaren ja mannermaan väliselle jäälle; Käpylän kortteliin n:o 827; kulkutautisairaala-alueen pohjoisosaan;

että moottoriajoneuvoilla kuljetettua lunta sai kaataa: Taivallahden eteläisen purkauslaiturin luo; Salmisaaren etelärantaan Itämerenkadun varrelle; Länsisatamaan Saukon länsirannalle Mittaajankadun varrelle; Länsisatamaan Neptunin- ja Tarmonkatujen risteykseen; Helsinginniemen ja Munkkisaaren väliselle rannalle Telakkakadun päässä olevan laiturin länsipuolelle; Katajanokan rantaan Linnankadun pohjoispuolelle; Siltavuorenrantaan Maurinkadun päähän; insinööritoimisto A. A. Palmbergin Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevan varastoalueen eteläpuolella olevan laiturin luo;

osoittaa yksinomaan puhtaanapitolaitoksen omiin tarpeisiin seuraavat kaatopaikat: Töölönlahden rannan vastapäätä Turuntien tonttia n:o 24; erään Seurasaarentien varrella sijaitsevan alueen; Sirpalesaarta vastapäätä olevan niemen länsiosan; Helsingin laivatelakan alueen; sekä erään Keisarinkarinlaiturin luona olevan alueen.

Edelleen kamari päätti, että lumenkaadon tuli tapahtua klo 7:n ja klo 19:n välillä ja kielsi vastuun uhalla kaatamasta lunta osoitettuja paikkoja ympäröivälle jäälle.

Luistinradat ja kelkkamäet. Ulkoilmakahvila Mississipin omistajat A. Ekman ja I. Nyström oikeutettiin [1]) pitämään n. 3,000 m²:n laajuista luistinrataa Humallahden jäällä ja kelkkamäkeä Humalvuorella ehdoin, että he noudattivat rakennuskonttorin ja urheilulautakunnan mahdollisesti antamia, rataa ja mäkeä koskevia määräyksiä. Yleisön tuli saada maksutta käyttää hyväkseen luistinrataa ja kelkkamäkeä joka päivä klo 18:aan asti.

Herra H. Granrothille myönnettiin [2]) lupa pitää luistinrataa Merisatamassa ehdoin, että radan pukeutumishuoneet pidettiin lämpiminä sekä että radan hoidosta pidettiin riittävästi huolta.

Luistinseura Helsingfors skridskoklubb oikeutettiin [3]) talveksi 1929—30 järjestämään luistinrata Johanneksenkirkon viereiselle urheilukentälle ja ylläpitämään sitä ehdoin, että seura korvasi kentälle ja viereisille istutuksille tästä kenties koituvat vahingot ja keväällä panetti kentän entiseen kuntoonsa noudattaen kaupunginviranomaisten mahdollisesti antamia ohjeita.

Yhdistys Helsingin luistelijat oikeutettiin [4]) talvella 1929—30 pitämään luistinrataa Kaisaniemenlahdella.

Omnibusautoliikenne. Rahatoimikamari epäsi [5]) insinööri N. Garoffin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin seisottamaan kaksi omnibusautoa Etelärannan kauppahallin luo n. 5 minuutiksi joka matkalla sekä että omnibusautoille hyväksyttäisiin erityiset seisotuspaikat, koska insinööri Garoff ei ollut esittänyt mitään todistusta siitä, että hän oli saanut maistraatilta luvan paikallisliikenteen harjoittamiseen Helsingissä.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. tammik. 3,279 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 19 §. — [3]) S:n 10 p. jouluk. 2,328 §. — [4]) S:n 20 p. jouluk. 2,415 §. — [5]) S:n 8 p. maalisk. 490 §.

Samalla kamari päätti [1]), että kamarille oli hankittava luettelo kaikista niistä henkilöistä, jotka olivat saaneet maaherralta luvan harjoittaa linja-autoliikennettä maaseudun ja Helsingin välillä.

Maistraatille antamassaan lausunnossa rahatoimikamari päätti [2]) puoltaa Osakeyhtiö Omnibus aktiebolagin anomusta saada kesäkuukausina sunnuntaisin harjoittaa linja-autoliikennettä Erottajan ja Seurasaareen vievän sillan itäpään välillä.

Lupa jäiden ottamiseen. Seuraavat toiminimet ja yksityishenkilöt oikeutettiin talvella 1928—29 ottamaan jäitä alla mainituista paikoista seuraavista maksuista:

Herra A. E. Lindholm kahdelta jääradalta, joista toinen sijaitsi Vanhankaupungin selällä, toinen Humallahdella ja jotka kumpikin käsittivät 1,000 m², 30 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 600 markasta [3]);

Osakeyhtiö Hugo Bastmanin höyrypanimo 3,000 m²:n laajuiselta Vanhankaupunginselän alueelta 30 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 900 markasta [4]); sekä

Herra P. Nyman 1,750 m²:n laajuiselta Vantaanjoen alueelta 40 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 700 markasta [5]).

Aug. Ludv. Hartwallin kivennäisvesitehdasosakeyhtiö oikeutettiin [6]) talvella 1929—30 ottamaan jäitä 4,000 m²:n laajuiselta alueelta Vantaanjoen Pikkukoskenlahdesta 40 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 1,600 markasta.

Kaikissa tapauksissa määrättiin luvan myöntämisen ehdoksi, että vuokramaksut oli suoritettava ennakolta kaupunginkassaan, että jääradat huolellisesti aidattiin kuusilla kaupungin kalastuksenkaitsijan antamien ohjeiden mukaisesti sekä että kaikkia mainitun virkailijan antamia määräyksiä noudatettiin.

Lupa puiden kaatamiseen, puiden istuttamiseen y. m. Sähkölaitokselle huomautettiin [7]), että milloin sen työt vaativat kaupungin puistoissa tai muilla kaupungin omistamilla tai vuokraamilla alueilla olevien puiden kaatamista tai oksimista, asianomaisille oli siitä ilmoitettava ja tarpeen vaatiessa hankittava heidän suostumuksensa sekä tärkeimmissä tapauksissa kaupunginpuutarhurin lausunto.

Rahatoimikamari oikeutti [8]) kiinteistöosakeyhtiö Gripin istuttamaan muutamia puita Turuntielle talon n:o 29 edustalle sekä saamaan taimet ilmaiseksi kaupungin taimistosta, kuitenkin ehdoin, ettei puita istutettu liian lähelle jalkakäytävällä olevia pylväitä sekä että yhtiö vastasi kaikista työn aiheuttamista kustannuksista ja suoritti istutuksen kaupunginpuutarhurin antamien ohjeiden mukaisesti.

Kansakoulunjohtaja T. Terhenvuo oikeutettiin [9]) istuttamaan 30 tammentainta Korkeasaareen ehdoin, että kansanpuistojen valvojan antamia ohjeita tarkasti noudatettiin. Taimet herra Terhenvuon tuli [10]) saada ilmaiseksi kaupungin taimistosta.

Rahatoimikamari päätti [11]), että Herttoniemen-Marjaniemen tietä varten luovutetulla maalla olevat puut sai käyttää itse tien rakentamiseen.

Hiekanottopaikat y. m. Rahatoimikamarin saatua tietoonsa, että kaksi autokuormallista multaa oli yön aikana luvatta kuljetettu eräästä Mustikka-

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. maalisk. 490 §. — [2]) S:n 28 p. kesäk. 1,260 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 3,210 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 3,339 §. — [5]) S:n 13 p. helmik. 3,439 §. — [6]) S:n 14 p. marrask. 7,311 §. — [7]) S:n 12 p. tammik. 101 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 322 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 153. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 4,748 §. — [10]) S:n 16 p. toukok. 4,786 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 7 p. toukok. 923 §.

maalla olevasta perunapellosta mainitussa saaressa olevan ravintolan edustalle, kamari päätti [1]) antaa ravintolan vuokraajalle, Helsingin työväenyhdistykselle, ankaran varoituksen sekä velvoittaa yhdistyksen maksamaan kyseisestä mullasta kaupungille korvausta 250 markkaa.

Rakennuskonttorin satamarakennusosasto oikeutettiin nostamaan [2]) merenpohjasta Melkön ja Pihlajasaaren väliltä sekä vaihtoehtoisesti myöskin Kruunuvuorenselältä enintään 250,000 m³ hiekkaa sekä kesällä varastoimaan [3]) n. 20,000 m³ Hietaniemelle.

Metsästysoikeudet. Hammaslääkäri T. Ekman oikeutettiin [4]) vuonna 1929 harjoittamaan varis- ja rastasmetsästystä vuokraamallaan [5]) alueella.

Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnettiin [6]) lupa samana vuonna harjoittaa metsästystä Viikin latokartanon mailla sekä linnustusta Vanhankaupungin selällä, Herttoniemen ja Kulosaaren tilain vedet mukaan luettuina, 100 markan ennakkovuokramaksusta.

Metsästysoikeus kaupungille kuuluvalla osalla Pikkuhuopalahtea ynnä sen ranta-alueilla vuokrattiin [7]) luutnantti B. L. Lerchelle vuodeksi 1930 500 markan vuokramaksusta sekä ehdoin, ettei alueen lintukantaa vaarannettu sekä että vuokraaja luvattoman metsästyksen ehkäisemiseksi järjesti alueelle tehokkaan valvonnan.

Lupa rakennusten teettämiseen. Purjehdusseura Helsingfors segelklubb oikeutettiin [8]) rakennuttamaan venevaja Ison-Pässin saareen.

Opiskelija V. Klevström oikeutettiin [9]) rakennuttamaan Varsasaareen virvoitusjuomain myyntikioski viiden vuoden ajaksi 5,000 markan vuosikorvauksesta.

Purjehdusseura Nyländska jaktklubben oikeutettiin [10]) rakennuttamaan Lågharu-nimiselle luodolle starttipaviljonki sekä lauttasillan rantapatsas sekä käyttämään luotoa kilpapurjehduksia toimeenpantaessa purjehduskauden aikana ehdoin, että muutkin purjehdusseurat saivat kohtuullisesta korvauksesta järjestää kilpapurjehduksensa samalta luodolta ja että seura,kuuden kuukauden kuluttua määräyksen saamisesta luovutti luodon kaupungin vapaasti käytettäväksi.

Rouva H. Scheininille myönnettiin [11]) lupa kioskin rakennuttamiseen Lauttasaareen ja kahvilaliikkeen harjoittamiseen siinä 5,000 markan vuosimaksusta vuoden 1929 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1934 kesäkuun 1 p:n välisenä aikana ehdoin, että rakennus vuokrakauden päätyttyä korvauksetta joutui kaupungin omaisuudeksi sekä että kioskissa sovellettiin samoja tavarainhintoja kuin muissa kansanpuistojen ravintoloissa.

Lupa rakennusten säilyttämiseen. Vuokraaja J. Hellsten oikeutettiin [12]) toistaiseksi pitämään omistamansa rakennus Strömstenin viljelysten n:o 6:ksi merkityllä entisellä vuokrapalstalla 500 markan kuukausimaksusta sekä kuukauden irtisanomisajoin.

Tohtori E. Sillman oikeutettiin [13]) pitämään eräs Länt. Pihlajasaaressa oleva saunarakennus paikallaan vuoden 1929 loppuun sekä luovuttamaan se saareen

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,188 § ja rkmrin pöytäk. 30 p. heinäk. 1,417 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 2 p. heinäk. 1,325 §. — [3]) S:n 9 p. heinäk. 1,337 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,806 §. — [5]) Ks. v:n 1926 kert. s. 142. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,138 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 6,428 § ja 25 p. syysk. 6,542 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 3,448 §. — [9]) S:n 30 p. huhtik. 4,581 §. — [10]) Rkmin pöytäk. 7 p. toukok. 921 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,049 §, ks. myös 23 p. elok. 5,774 §, 1 p. lokak. 6,664 § ja 9 p. jouluk. 7,634 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 956 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. kesäk. 5,232 §.

sijoitetun lastensiirtolan käytettäväksi ehdoin, että hän saamansa oikeuden korvaukseksi suoritti kaupunginkassaan 500 markkaa.

Kalastajat H. A. ja G. Löfström, E. Holmström, G. Tullander, E. Hellström ja M. From oikeutettiin [1]) toistaiseksi aikaisemmin voimassa ollein ehdoin asumaan Hernesaaressa, kunnes rakennuskonttori pani siellä töitä käyntiin, edellyttäen kuitenkin, että vuokraajat sitoutuivat rahatoimikamarin kehoituksesta heti ilman irtisanomisaikaa muuttamaan sekä poistamaan rakennuksensa ja luovuttamaan vuokra-alueet kaupungin vapaasti käytettäväksi uhalla, että kaupungilla muuten oli oikeus poistaa rakennukset ja siistiä alue asianomaisten vuokraajain kustannuksella.

Vuokrasopimus sanottiin [2]) sittemmin irti joulukuun 1 p:ään.

Varatuomari V. Takanen ja arkkitehti A. Toivonen oikeutettiin [3]) toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 600 markan vuosimaksusta pitämään eräs asuinrakennus Eevankadun tontilla n:o 4, vaikka rakennus osaksi ulottui tontinrajan ulkopuolelle.

Sitäpaitsi eräät muut kaupungin maan vuokraajat saivat [4]) luvan lyhyehköjä aikoja pitää rakennuksensa asianomaisilla vuokra-alueilla.

Kioskin siirto. Rahatoimikamari päätti [5]) kehoittaa Raitiotie- ja omnibus-osakeyhtiötä siirtämään omistamansa Hämeentiellä olevan kioskin kortteliin n:o 581.

Rakennusten poistaminen. Koska seppä P. Mäkinen rahatoimikamarin kehoituksesta [6]) huolimatta ei ollut ennen syyskuun 15 p:ää poistanut rakennuksiaan Hietaniemen varastopaikalta n:o 28, kamari päätti Mäkisen kanssa tehdyssä vuokrasopimuksessa olevan määräyksen nojalla antaa rakennuskonttorille tehtäväksi purkaa kyseiset rakennukset sekä viedä aineet Mäkisen osoittamaan paikkaan tai, jos hän kieltäytyi määräämästä paikkaa, jollekin kaupungin alueelle, sekä aikanaan lähettää kamarille laskun tämän tehtävän aiheuttamista kustannuksista, jotka perittäisiin Mäkiseltä.

Samaten oli meneteltävä johtaja O. E. Tannerin [7]) suhteen, joka oli laiminlyönyt ennen heinäkuun 22 p:ää poistaa rakennuksensa Fleminginkadun tontilta n:o 14, sekä herra G. Grönlundin [8]) suhteen, joka ei ollut ennen kesäkuun 1 p:ää poistanut rakennuksiaan Ruoholahden varastopaikalta n:o 4 a.

Rahatoimikamari päätti [9]), että ent. desinfioimismajala ulkohuonerakennuksineen heti tarjottaisiin huutokaupalla enimmän tarjoavalle ehdoin, että rakennukset purettiin ja kuljetettiin pois ennen heinäkuun loppua.

Rakennuskonttorille annettiin [10]) tehtäväksi heti sopivimmaksi katsomallaan tavalla poistaa Jätkäsaaren uimalaitos.

Petroolisäiliöiden rakentamisluvat. Suomen petroolintuonti osakeyhtiö oikeutettiin [11]) rakennuttamaan Sörnäisten niemekkeelle 5,000 tonnia petroolia vetävä säiliö aikaisemmin sallitun 1,500—2,000 tonnin säiliön sijaan ehdoin, että säiliö varustettiin tarpeellisilla suojalaitteilla palopäällikön tarpeelliseksi katsomalla tavalla.

Rahatoimikamari ilmoitti [12]) tiedustelun johdosta, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että Osakeyhtiö K. H. Renlund aktiebolagille

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. syysk. 6,429 §. — [2]) S:n 11 p. marrask. 7,214 §. — [3]) S:n 27 p. marrask. 7,496 §. — [4]) S:n 16 p. tammik. 3,144 §, 6 p. helmik. 3,338 § ja 11 p. kesäk. 5,232 § sekä rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 956 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 3,500 §. — [6]) S:n 6 p. kesäk. 5,133 § ja 25 p. syysk. 6,538 — [7]) Rkmrin pöytäk. 2 p. huhtik. 659 § ja rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,539 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,451 § ja 25 p. syysk. 6,541 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,213 §. — [10]) S:n 18 p. kesäk. 1,216 §. — [11]) S:n 9 p. heinäk. 1,339 §. — [12]) S:n 23 p. heinäk. 1,379 §.

myönnettiin lupa maanalaisen 1,000 litran petroolisäiliön järjestämiseen Hämeentien tontille n:o 67.

Bensiininjakeluasemat. Toiminimi Auto Commerce oikeutettiin [1]) asettamaan ent. kaasulaitoksen tontille bensiininjakelulaite ehdoin, että tätä käytettiin ainoastaan toiminimen omiin tarpeisiin. Vuokramaksu vahvistettiin 6,000 markaksi vuodessa maaliskuun 1 p:stä lukien ja irtisanomisaika yhdeksi kuukaudeksi.

Edelleen kamari myöntyi [2]) anomukseen, että kulkutautisairaalan alueelle korvauksetta saisi rakentaa bensiinin säilytys- ja jakeluaseman, ehdoin, että asemaa käytettiin ainoastaan kaupungin sairaalain tarpeisiin sekä että lupa lakkasi olemasta voimassa kolme kuukautta irtisanomisen jälkeen.

Suomalainen öljytehdas E. Grönblom osakeyhtiön hallussa olevan Turuntien varrella sijaitsevan bensiininjakeluaseman vuokramaksua alennettiin [3]) 13,500 markkaa eli 26,500 markkaan vuodelta 1929, koska kaupungin vesijohtotyöt olivat estäneet asemalle suuntautuvaa liikennettä.

Maistraatille annetuissa lausunnoissa rahatoimikamari puolsi alla lueteltujen henkilöiden anomuksia saada järjestää bensiininjakeluasemia seuraaviin paikkoihin: johtaja A. Gyllenberg Hämeentien varrelle korttelin n:o 250 tontille n:o 30 [4]); Osakeyhtiö Autokoritehdas Aleksis Kiven kadun varrelle korttelin n:o 368 tontille n:o 11 [5]); Suomen kivennäisöljyosakeyhtiö kortteliin n:o 369 It. Brahenkadun varrelle, Penger- ja Helsinginkatujen risteykseen, Mäkelän- ja Pohjolankatujen risteykseen, Etelärannan tontille n:o 12, Liisankadun taloon n:o 14, Hietalahdenkadun taloon n:o 7, Mechelininkadun tontille n:o 27, Sörnäisten n. s. panimoalueelle sekä Tehtaankadun talossa n:o 11—13 olevaan autotalliin [6]); herra R. Rahikainen Hietalahdenrannan varrelle korttelin n:o 83 tontille n:o 1 A [7]); herra E. Nyberg Eerikinkadun varrelle korttelin n:o 156 tontille n:o 25 [8]); johtaja E. Nordling Kaisaniemenkadun tontilla n:o 9 olevaan autotalliin [9]); Vallilan autohalli ja korjaamo Eurantien varrelle korttelin n:o 581 talossa n:o 7 olevaan autohalliin [10]); Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu 8 Lapinlahdenkadun tontille n:o 8 [11]); Asunto-osakeyhtiö Vaasankatu 21 Vaasankadun tontille n:o 21 [12]); Suomen petroolintuonti-osakeyhtiö Masut Meritullinkadun tontille n:o 1 ehdoin, että ainoastaan yksi auto kerrallaan ajoi tontille ja että tämä tapahtui ainoastaan Pohjoisrannalta käsin, Siltasaarenkadun tontille n:o 3—5 sekä Merimiehenkadun tontille n:o 29 [13]); sekä Hiili ja koksi osakeyhtiö makasiinikortteliin n:o 257 Neptuninkadun varrelle [14]). Samaten kamari puolsi Aktiebolaget Triga osakeyhtiön anomusta [15]), että yhtiö oikeutettaisiin rakentamaan Unioninkadun varrelle korttelin n:o 45 tontille n:o 3 kolme maanalaista säiliötä eetterin y. m. tulenarkojen nesteiden säilyttämistä varten; sekä herra P. Rahikaisen anomusta [16]) saada säilyttää bensiiniä tynnyreissä eräässä Sörnäisten keskusvankilan alueella olevassa makasiinissa.

Sitävastoin kamari ei katsonut [17]) sopivaksi bensiininjakeluasemain sijoit-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. maalisk. 591 §. — [2]) S:n 3 p. toukok. 894 §. — [3]) S:n 20 p. syysk. 1,626 §. — [4]) S:n 25 p. tammik. 184 §. — [5]) S:n 1 p. maalisk. 425 §. — [6]) S:n 8 p. maalisk. 500 §, 7 p. kesäk. 1,147 §, 8 p. maalisk. 501 §, 28 p. kesäk. 1,286, 1,288, 1,289 ja 1,290 §, 2 p. heinäk. 1,317 § ja 17 p. syysk. 1,609 §. — [7]) S:n 5 p. huhtik. 677 §. — [8]) S:n 14 p. toukok. 957 §. — [9]) S:n 4 p. kesäk. 1,122 §. — [10]) S:n 18 p. kesäk. 1,240 §. — [11]) S:n 28 p. kesäk. 1,287 §. — [12]) S:n 28 p. kesäk. 1,294 §. — [13]) S:n 28 p. kesäk. 1,295 §, 2 p. heinäk. 1,319 § ja 29 p. marrask. 2,250 §. — [14]) S:n 2 p. heinäk. 1,316 §. — [15]) S:n 13 p. syysk. 1,576 §. — [16]) S:n 29 p. marrask. 2,249 §. — [17]) S:n 1 p. maalisk. 426 ja 427 §, 22 p. maalisk. 590 §, 7 p. kesäk. 1,142 §, 28 p. kesäk. 1,291, 1,292 ja 1,293 §, 6 p. syysk. 1,546 § sekä 29 p. marrask. 2,251 ja 2,252 §.

tamista Vuorimiehenkadun tontille n:o 12, Vuorimiehen-, Ullan- ja Muukalaiskatujen risteykseen, Mäkelänkadun ja Hämeentien risteykseen, Kalastajatorille, Hämeentien tontille n:o 9, Siltasaarenkadun tontille n:o 12, Humaliston huvilapalstalle n:o 2, Kivelänkadun varrelle korttelin n:o 473 tontille n:o 1 sekä Helsinginkadun varrelle korttelin n:o 343 tontille n:o 2.

Myöskään kamari ei voinut [1]) puoltaa Aktiebolaget Oil & Autocommerce osakeyhtiön anomusta saada kaivaa Sörnäisten n. s. panimoalueelle maahan 10 20,000 litran vetoista bensiinisäiliötä.

Maistraatin evättyä Suomen kivennäisöljyosakeyhtiöltä luvan bensiininjakeluaseman ja 2,500 litran vetoisen maanalaisen säiliön järjestämiseen Hämeentien varrelle tontille n:o 9 (osoite n:o 12), ja yhtiön valitettua tästä päätöksestä Uudenmaan läänin maaherralle tämä oli kumoten maistraatin päätöksen myöntynyt yhtiön anomukseen. Rahatoimikamari päätti [2]) tyytyä maaherran päätökseen.

Samaten kamari päätti [3]) tyytyä maaherran päätökseen, joka kumoten maistraatin kiellon oli oikeuttanut tukkukauppias O. Parkkisen rakennuttamaan omistamalleen Siltasaarenkadun tontille n:o 12 (osoite n:o 16) Fennia-järjestelmän mukaisen bensiinisäiliön.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Rahatoimikamari hyväksyi vuoden varrella Vallilan [4]), Toukolan [5]), Käpylän [6]), Kumpulan [7]), Reimarsin tilan [8]) ja Ruskeasuon [9]) vuokra-alueille, muille asunto- ja huvila-alueille [10]) sekä varasto- ja teollisuusalueille [11]) teetettävien uudisrakennusten piirustuksia ja sikäläisten vanhempien rakennusten muutospiirustuksia, Käpylän kortteliin n:o 824 Metsolantien tontille n:o 14 rakennettavan seurakuntatalon [12]) ja kunnalliskodin alueelle rakennettavan juurikasvikellarin y. m. [13]) piirustukset, Sofianlehdon pientenlastenkodin muutetut pääpiirustukset [14]), erään Töölön sokeritehtaan alueella olevan rakennuksen muutospiirustukset [15]), Länsisatamaan teetettävän muuntaja-aseman [16]) piirustukset, erään Pelastusarmeijan vuokra-alueella korttelissa n:o 178 olevan rakennuksen muutospiirustukset [17]), korttelin n:o 178 rakennettavan autovajan [18]) ja Suomen petroolintuonti osakeyhtiö Masutin Sörnäisten niemekkeellä olevalle vuokra-alueelle n:o 1 rakennettavan pumppuhuoneen [19]) piirustukset, Suomen Nobel Standard osakeyhtiön Sörnäisten niemekkeelle teetettävien uudisrakennusten piirustusten muutoksen [20]) sekä saman yhtiön Sörnäisten satamassa olevan öljytehtaan lisärakennus- ja muutos-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2 p. heinäk. 1,318 §. — [2]) S:n 1 p. marrask. 1,981 §. — [3]) S:n 22 p. marrask. 2,181 §. — [4]) S:n 1 p. helmik. 228 § ja rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,363 ja 5,413 § sekä 20 p. elok. 5,772 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. helmik. 3,589 §, 4 p. syysk. 5,950 §, 17 p. lokak. 6,807 ja 6,808 § sekä 30 p.l okak. 6,998 ja 6,999 §. — [6]) S:n 17 p. huhtik. 4,303 §, 2 p. toukok. 4,587 § ja 2 p. heinäk. 5,493 §. — [7]) S:n 16 p. tammik. 3,161 §, 27 p. helmik. 3,588 §, 13 p. maalisk. 3,816—3,818 §, 27 p. maalisk. 3,999—4,007 §, 24 p. huhtik. 4,467 §, 2 p. toukok. 4,569 §, 8 p. toukok. 4,638 §, 23 p. toukok. 4,890—4,893 §, 6 p. kesäk. 5,141—5,145 §, 18 p. kesäk. 5,272 § ja 11 p. syysk. 6,111 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 3,449 §, 20 p. helmik. 3,508 §, 3 p. huhtik. 4,119 §, 30 p. lokak. 6,995 ja 6,996 §, 21 p. marrask. 7,363 ja 7,364 § sekä 4 p. jouluk. 7,533 §. — [9]) S:n 11 p. jouluk. 7,648 §. — [10]) S:n 9 p. tammik. 3,087 §, 6 p. maalisk. 3,684 §, 17 p. huhtik. 4,378 §, 24 p. huhtik. 4,468 §, 28 p. kesäk. 5,410 §, 13 p. elok. 5,669 §, 4 p. syysk. 5,949 §, 6 p. marrask. 7,131 § ja 21 p. marrask. 7,362 sekä rkmrin pöytäk. 13 p. elok. 1,439 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. kesäk. 5,269 ja 5,270 §, 28 p. kesäk. 5,364, 5,411 ja 5,412 §, 23 p. heinäk. 5,643 §, 13 p. elok. 5,670 §, 4 p. syysk. 5,923 ja 5,947 §, 2 p. lokak. 6,584 §, 17 p. lokak. 6,805 §, 6 p. marrask. 7,130 §, 14 p. marrask. 7,244 §, 21 p. marrask. 7,361 § ja 4 p. jouluk. 7,534 § sekä rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,120 § ja 13 p. syysk. 1,574 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,299 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. syysk. 5,948 § ja rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 323 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 5 p. huhtik. 675 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,639 §. — [16]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,516 §. — [17]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. lokak. 6,997 §. — [18]) S:n 17 p. lokak. 6,806 §. — [19]) S:n 4 p. jouluk. 7,535 §. — [20]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,469 §.

piirustukset [1]), Hermannin lentoaseman viereen rakennettavan väliaikaisen pajan [2]), Merisatamaan teetettävän halkosahavajan [3]), Munkkisaaren eteläpuolella olevalle täytetylle alueelle teetettävän makasiinirakennuksen [4]), Hietaniemenkareille teetettävän venehuoneen ja vartijantuvan [5]), Herttoniemeen teetettävän varastorakennuksen [6]) ja Ison-Pässin saareen teetettävän venevajan [7]) piirustukset, Kaisaniemen ravintolan lisärakennuspiirustukset [8]), Korkeasaareen teetettävän näköalatornin [9]) sekä Lauttasaareen rakennettavan kahvilakioskin [10]) piirustukset.

Sitäpaitsi rahatoimikamari hyväksyi [11]) piirustuksen, joka koski sähköjohtojen vetämistä Vuori- ja Kaisaniemenkatujen alitse.

Terveydenhoitolautakunnan oikeus rakennuspiirustusten tarkastamiseen. Koska terveydenhoitosääntö oikeutti terveydenhoitolautakunnan antamaan lausuntonsa kunnan suunnittelemien sairaalain, koulujen, lastenkotien y. m. s. rakennusten piirustuksista, rahatoimikamari päätti [12]) kehoittaa esittelijöitä aina hankkimaan lautakunnan lausunnot mainitunlaatuisista asioista.

Nobel Standard osakeyhtiö Suomessa anoi vahvistusta Sörnäisten niemekkeellä olevalle vuokra-alueelleen rakennettavien säiliöiden, jakeluhuoneiden y. m. piirustuksille, ja rahatoimikamari päätti [13]) hyväksyä kyseiset piirustukset ehdoin, että säiliöiden ympärysmuurit rakennettiin betonista ja määrätyin välimatkoin varustettiin tukipilareilla; että säiliön ja suojamuurin välisen tilan pohja tehtiin täysin tiiviiksi; että kaikki palotoimikunnan antamassa lausunnossa mainitut puurakennukset poistettiin sekä että yhdistetyssä työpaja- ja autovajarakennuksessa autovaja kokonaan eristettiin työpajaosastosta ja sen ikkunat tehtiin lankalasista. Sitäpaitsi yhtiötä kehoitettiin ilmoittamaan kamarille, milloin uuden säiliön rakentamiseen ryhdyttiin, sekä ennen sen ottamista käytäntöön poistamaan Sörnäisten niemekkeeltä kaikki edellä mainitut puurakennukset, jotka sijaitsivat yhtiön vuokra-alueen itäpuolella tämän ja sataman välillä.

Suomen petroolintuonti osakeyhtiö Masut [14]) oikeutettiin rakennuttamaan autovaja ja varastorakennus Sörnäisten niemekkeelle kortteliin n:o 1 ehdoin, että rakennukset tehtiin kokonaan tulenkestävästä aineesta; että ainoastaan öljylämmitys oli sallittu alueella; että lämmityslaitteet tehtiin uudenaikaisten periaatteiden mukaisesti; sekä että toiminimi rakennuksen n:o 6 suhteen noudatti palopäällikön antamia, talon varustamista tulensammutuskojeilla sekä tulenkestävän aineen käyttämistä oviin ja ikkunoihin koskevia määräyksiä.

Lupa tornirakennusten käyttämiseen. Osakeyhtiö Euranlinna oikeutettiin [15]) sisustamaan ja käyttämään asuntotarkoituksiin kaksi Vallilan korttetissa n:o 582 olevaa tornirakennusta.

Rakennusajan pidentäminen. Kauppakuja osakeyhtiön ja Osakeyhtiö Kaisaniemenkatu n:o 9:n anomuksesta rahatoimikamari pidensi [16]) Kaisaniemenkadun tonttien n:ot 11 ja 13 rakennusaikaa yhden vuoden ja myönsi samalla yhtiölle kauppahinnan suorittamisen lykkäystä yhden vuoden ehdoin, että yhtiöt antoivat kamarin hyväksymän lisävakuuden 15 %:lle maksamattomasta

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. marrask. 2,031 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,469 §. — [3]) S:n 27 p. marrask. 7,498 §. — [4]) S:n 27 p. maalisk. 4,008 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 5,946 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 4,122 §. — [7]) S:n 13 p. helmik. 3,448 §. — [8]) S:n 27 p. maalisk. 4,009 §. — [9]) S:n 31 p. toukok. 5,046 §. — [10]) S:n 31 p. toukok. 5,049 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,084 §. — [12]) S:n 14 p. toukok. 959 §. — [13]) S:n 23 p. heinäk. 1,380 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. lokak. 6,895 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 30 p. huhtik. 877 §. — [16]) S:n 28 p. syysk. 1,682 §, 26 p. lokak. 1,917 § ja 5 p. marrask. 1,998 §.

kauppahinnasta sekä suorittivat 9 %:n koron maksamatta olevalle määrälle erääntymispäivästä maksupäivään.

Herra I. Niemisen anomus, että Reimarsin korttelin n:o 19 tontin n:o 4 rakennusaikaa pidennettäisiin yksi vuosi [1]), sekä Asunto-osakeyhtio Rauhalan samaa tarkoittava, Kumpulan korttelin n:o 940 tonttia n:o 8 koskeva anomus [2]) hyväksyttiin.

Kansakoulutalojen luovuttaminen muihin kuin koulutarkoituksiin. Seuraavat yhdistykset y. m. saivat luvan käyttää hyväkseen kaupungin kansakouluhuoneistoja alla mainittuina aikoina:

yhdistys Samfundet Folkhälsan i svenska Finland tammikuun 4—21 p:nä panemaan toimeen terveyssisar- ja sairaanhoitajatarkurssit Ratakadun kansakoulutalon voimistelusalissa [3]);

Naisvoimisteluseura Säkenet kerran viikossa käyttämään Töölön kansakoulun voimistelusalia [4]);

yhdistys Helsingin naisvoimistelijat kaksi kertaa viikossa käyttämään Töölön kansakoulun voimistelusalia [4]);

Töölön voimistelu- ja urheiluseura Vesa kaksi kertaa viikossa käyttämään Punavuorenkadun kansakoulun voimistelusalia [4]);

yhdistys Helsingin ponnistus kerran viikossa käyttämään Neljännen linjan 13—15:ssa olevan kansakoulun voimistelusalia [4]);

Helsingin sokeainyhdistyksen voimisteluseura neljä kertaa viikossa käyttämään Lapinlahdenkadun kansakoulun voimistelusalia [4]);

yhdistys Gymnastikföreningen i Helsingfors kaksi kertaa viikossa käyttämään Topeliuksenkadun kansakoulun voimistelusalia [4]);

yhdistys Balder kerran viikossa käyttämään Ratakadun kansakoulun voimistelusalia [4]);

neiti A. Elfving kerran viikossa käyttämään Ratakadun kansakoulun voimistelusalia [4]);

Helsingin vapaaseurakunta kesäkuun 13—17 p:nä käyttämään Punavuorenkadun kansakoulua majoitustarkoituksiin [5]);

Suomen kuuromykkäliitto heinäkuun 8—11 p:nä käyttämään Kaisaniemen, Neljännen linjan ja Annankadun kansakoulutaloja majoitustarkoituksiin [6]);

kätilökurssien osanottajat kesäkuun 3—17 p:nä asumaan Tehtaankadun kansakoulussa, kuitenkin edellyttäen, ettei koulun huoneistossa siihen aikaan suoritettu korjauksia; vuokran tuli olla 500 markkaa koko ajalta [7]);

Suomen osuuskauppojen keskuskunta kesäkuun 6—11 p:nä, 25-vuotisjuhlansa aikana, käyttämään Kaisaniemen kansakoulua 11,500 markan vuokrasta sekä ehdoin, että huoneistot käyttämisen jälkeen hyvin siivottiin keskuskunnan kustannuksella ja mahdolliset vahingot korvattiin [8]);

Pelastusarmeija kesäkuun 20—26 p:ksi, vuosikokouksensa ajaksi, saamaan majoitustarkoituksiin käytettäväkseen Punavuorenkadun kansakoulun, kuitenkin edellyttäen, ettei koulussa mainittuna aikana suoritettu korjaustöitä [9]);

Helsingin ruotsalainen vapaaseurakunta kesäkuun 1—3 p:nä käyttämään erästä Ratakadun varrella olevan Cygnaeuksenkoulun luokkahuonetta [10]);

Lutherilainen evankeliumiyhdistys kesäkuun 26—29 p:nä käyttämään majoitustarkoituksiin Annankadun kansakoulun neljää luokkahuonetta sekä voimistelusalia [11]);

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. marrask. 1,978 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. kesäk. 5,273 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 9 §. — [4]) S:n 8 p. helmik. 264 §. — [5]) S:n 5 p. maalisk. 469 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. maalisk 3,683 § ja 24 p. huhtik. 4,449 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 629 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. huhtik. 4,336 §. — [9]) S:n 16 p. toukok. 4,781 §. — [10]) S:n 23 p. toukok. 4,882 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,104 §.

retkeilylautakunta saamaan muilta paikkakunnilta saapuvien kansakouluoppilaiden majoitukseen kesäkuun ajaksi käytettäväkseen Ratakadun kansakoulun sekä heinäkuun 3 p:n ja elokuun 10 p:n väliseksi ajaksi Lapinlahdenkadun kansakoulun [1]);

voimistelunopettajattaret E. Ahlqvist ja G. Alfthan ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan määräysten mukaisesti käyttämään jotakin mainittujen koulujen voimistelusaleista [2]);

oppilaitos Svenska samskolan i Helsingfors lukuvuonna 1929—30 käyttämään Ratakadun kansakoulun voimistelusalia 2,500 markan korvauksesta sekä muuten ehdoin, että lupa voitiin peruuttaa, jos sen katsottiin aiheuttavan todellista hankaluutta kansakoululle, että kansakoulu vapaasti sai joskus käyttää voimistelusalia omiin tarkoituksiinsa sellaisinakin aikoina, joiksi se oli luovutettu yhteiskoululle, sekä ettei yhteiskoulu käyttänyt telineitä, joita voimistelunneuvojat pitivät liian heikkoina täysikasvuisten henkilöiden käytettäviksi [3]);

suomenkielinen työväenopisto opintopiiriopetustaan varten käyttämään Käpylän kansakoulutalon luokkahuoneita; samalla opistoa kehoitettiin ensi tilassa siirtämään sama opetus Snellmaninkoulusta toiseen sopivaan huoneistoon [4]);

Suomen partioliitto tammikuun 3—6 p:nä käyttämään Kaisaniemen sekä Tehtaankadun tai Punavuorenkadun kansakoulutaloja partiojohtaja- ja valistuskurssien toimeenpanemiseen ehdoin, että liitto korvasi valaistus- ja siivouskustannukset [5]);

urheiluseura Arbetarnas idrottsklubb kahtena iltana viikossa käyttämään Porthaninkadun kansakoulun voimistelusalia [6]);

Voimistelu- ja urheiluseura Kullervon poikaosasto kahtena iltana viikossa käyttämään Porthaninkadun kansakoulun voimistelusalia ehdoin, että seura suoritti valaistus- ja siivouskustannukset sekä ettei useampia kuin 20 henkilöä yhtaikaa voimistellut salissa; ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle annettiin tehtäväksi määrätä, minä päivinä seura saisi salin käytettäväkseen [7]);

Helsingin ruotsalaisen Marttayhdistyksen Bikupan-niminen piiri yhtenä iltana viikossa lukuvuonna 1930—31 käyttämään ompeluiltojaan varten Ratakadun ruotsalaisen kansakoulun käsityösalia ehdoin, että yhdistys korvasi siivous- ja valaistuskustannukset, etteivät kokousten osanottajat käyttäneet muita huoneita kuin käsityösalia ja sen ulkopuolella olevaa käytävää sekä että yhdistys heti luopui sille myönnetystä käyttöoikeudesta, jos salin käyttämisestä havaittiin koituvan haittaa koululle ja sen työlle [8]);

Suomen naisten liikuntakasvatusliitto tammikuun 2—4 p:nä 1930 käyttämään Neljännen linjan 13—15:ssä olevan kansakoulun voimistelusalia voimistelukurssien järjestämiseen ehdoin, että yhdistys vastasi kaikista huoneistolle tämän johdosta kenties aiheutuvista vahingoista ja korvasi valaistuksen ja siivouksen aiheuttamat kustannukset [9]);

Koulumatkailutoimisto saamaan joululoman ajaksi käytettäväkseen jonkin kaupungin kansakouluista; toimistoa kehoitettiin tarkemmin sopimaan asiasta asianomaisen kansakoulun johtajan kanssa [10]); sekä

Suomen opettajain raittiusliitto joululoman aikana järjestämään raittiusopetus- ja -valistustilaisuuksia Tehtaankadun kansakouluun koulun johtajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti [11]).

[1]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,110 §. — [2]) S:n 20 p. syysk. 1,631 §. — [3]) S:n 20 p. syysk. 1,632 § ja 28 p. syysk. 1,690 §. — [4]) S:n 4 p. lokak. 1,725 §. — [5]) S:n 4 p. lokak. 1,727 §. — [6]) S:n 11 p. lokak. 1,800 §. — [7]) S:n 15 p. marrask. 2,125 §. — [8]) S:n 10 p. jouluk. 2,325 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. jouluk. 7,649 §. — [10]) S:n 11 p. jouluk. 7,650 §. — [11]) S:n 11 p. jouluk. 7,651 §.

Kaupungin kaikki kansakouluhuoneistot lukuun ottamatta Punavuoren- ja Snellmaninkatujen kansakouluja luovutettiin heinäkuun 1 ja 2 p:ksi eduskuntavaaleja varten [1]).

Kaupungin rakennusten käyttö. Koska kaupungin sairaalain hallitus oli maaliskuun 1 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi antanut istuntosalinsa verotusvalmistelukunnan käytettäväksi, rahatoimikamari päätti [2]) oikeuttaa hallituksen mainittuna aikana pitämään kokouksensa kamarin huoneistossa.

Sittemmin päätettiin [3]), että kaupungintalossa oleva kaupungin sairaalain hallituksen istuntosali vuoden 1930 alusta luovutettaisiin verotusvalmistelukunnalle 70,000 markan vuosivuokrasta, kun taas hallitus saisi huoneiston Mariankadun talosta n:o 22.

Rahatoimikamari oikeutti [4]) kansankonservatorion sijoittamaan flyygelinsä suomenkielisen työväenopiston huoneistoon, missä konservatorion oppilaat saisivat käydä harjoittelemassa, ehdoin:

ettei soittokonetta sijoitettu fysiikkasaliin, missä säilytettiin opiston arvokkaita fysikaalisia opetusvälineitä;

että konservatorio korvasi opiston vahtimestarille oppilaittensa soitonharjoittelullaan hänelle aiheuttaman ylimääräisen työn;

että soitonharjoittelu oli sallittua ainoastaan klo 12:n ja klo 18:n välillä, enintään kahtena tuntina päivittäin;

että ainoastaan niillä konservatorion oppilailla, jotka samalla opiskelivat työväenopistossa, oli oikeus harjoitella kyseisellä flyygelillä;

että flyygeli siirrettiin konservatorion toimesta ja tarpeellista varovaisuutta noudattaen sekä että tarkoituksenmukaiset alustat sijoitettiin soittokoneen jalkojen alle lattian vahingoittumisen ehkäisemiseksi; sekä

ettei työväenopisto vastannut soittokoneelle sen ollessa opiston huoneistossa jollakin tavalla kenties aiheutuvasta vahingosta.

Helsingin makasiiniosakeyhtiölle luovutettiin [5]) 550 m² kaupungin valtionrautateiden käytettäväksi luovuttamasta [6]) Katajanokalla olevan yhtiön makasiinirakennuksen huoneistosta kesäkuun 1 p:stä lukien suoraan rahatoimikonttoriin maksettavasta 40 markan vuosivuokrasta m²:ltä. Rautatiehallituksen kanssa tehty vuokrasopimus jäi muuten ennalleen.

Osakeyhtiö Karl Fazer oikeutettiin [7]) maaliskuun 27 p:n ja huhtikuun 2 p:n väliseksi ajaksi järjestämään toiminimen valmisteiden näyttely ja myynti Esplanaadikappeliin 500 markan päivämaksusta.

Aktiebolaget Henry Auto osakeyhtiö oikeutettiin [8]) luovuttamaan alivuokralaiselle se Munkkisaaren rakennus, jonka yhtiö oli kaupungilta vuokrannut, kuitenkin ehdoin, että rahatoimikamari oli hyväksynyt kyseisen vuokralaisen.

Asevelvolliskutsuntaa varten luovutettiin [9]) Dagmarinkadun ent. kansakoulurakennus 1,800 markan vuokrasta sekä ehdoin, että kutsuntalautakunta sitäpaitsi suoritti yhdistykselle Arbetets vänner korvauksen lämmöstä ja valosta sekä talon vahtimestarille siivouksesta.

Seuraavat Herttoniemen huvilat vuokrattiin [10]) kesän ajaksi: huvila n:o 12 Sosialidemokraattiselle raittiusyhdistykselle Riennolle 1,800 markasta,

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 28 p. toukok. 1,048 §. — [2]) S:n 8 p. helmik. 257 §. — [3]) S:n 19 p. lokak. 1,861 §, 8 p. marrask. 2,017 § ja 15 p. marrask. 2,112 §. — [4]) S:n 24 p. syysk. 1,653 §. — [5]) S:n 4 p. kesäk, 1,134 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert s. 190. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 3,599 §. — [8]) S:n 18 p. syysk. 6,427 §. — [9]) S:n 18 p. kesäk. 5,257 §. — [10]) S:n 17 p. huhtik. 4,302 § ja 23 p. toukok. 4,873 §.

huvila n:o 16 Hyvösen lastenkodille 3,000 markasta sekä huvila n:o 59 B seppä A. Gaddille 300 markasta.

Herttoniemen huvila n:o 9 vuokrattiin [1]) Työväen voimistelijat ja Helsingin työväen naisvoimistelijat nimisille urheiluseuroille toukokuun 1 p:stä lukien 2,700 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 9 a yhdistykselle Helsingin työväen hiihtäjät samasta ajankohdasta lähtien ja 3,000 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 9 b eräälle Pelastusarmeijan partio-osastolle samasta ajankohdasta lukien ja 3,000 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 10 Helsingin raittiusseuralle 3,750 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 11 Helsingin työväenyhdistyksen sekakuorolle 1,500 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 14 Suomalaiselle naisvoimisteluseuralle samasta ajankohdasta lukien ja 1,800 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 15 piirustaja E. Monnille vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 4,800 markan vuosivuokrasta, huvila n:o 20 vaatturi J. Lammensivulle toukokuun 1 p:stä lukien 3,000 markan vuosivuokrasta mikä vuokrasopimus sittemmin syyskuun 1 p:stä lukien siirrettiin [2]) työmies A. Korteelle, huvila n:o 21 työmies R. S. Holmströmille samasta ajankohdasta ja 3,000 markan vuosivuokrasta sekä huvila n:o 22 työmies O. Eldille samasta ajankohdasta lukien ja 2,200 markan vuosivuokrasta.

Herttoniemen huvila n:o 12 vuokrattiin [3]) talveksi 1929—30 Helsingin hiihtäjät nimiselle urheiluseuralle 1,000 markan vuokrasta, joka oli ennakolta maksettava kaupunginkassaan.

Eräs Herttoniemessä huvilan n:o 20 ja höyrylaivalaiturin välillä oleva venevaja vuokrattiin [4]) puutarhuri Hj. Uuraslahdelle kesäkuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseksi ajaksi 200 markan vuokrasta.

Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokodille myönnettiin [5]) Herttoniemessä olevan n. s. Stamerin huvilan pidennetty, maksuton vuokraoikeus viiden vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien.

Eräs Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puiston ravintolan läheisyydessä sijaitseva pienehkö rakennus vuokrattiin [6]) kesän ajaksi rouva E. Paaterolle 1,500 markan vuokramaksusta.

Länt. Pihlajasaaren huviloista vuokrattiin [7]) seuraavat kesäksi 1929 alla mainituille henkilöille ja laitoksille: huvila n:o 1 lääketieteentohtori E. Sillmanille 10,000 markan vuokrasta, huvila n:o 7 a filosofianmaisteri R. Palmgrenille 6,000 markan vuokrasta, mistä puolet oli maksettava kesäkuun 15 p:nä ja loput heinäkuun 15 p:nä, sekä n. s. Holopaisen huvila poliisilaitoksen kesäsiirtolalle 3,000 markan vuokrasta, joka oli suoritettava elokuun 1 p:nä.

Eräs Mustikkamaan huvila vuokrattiin [8]) kesän ajaksi laivuri A. Österille 3,000 markan vuokrasta, josta puolet oli maksettava kesäkuun 1 p:nä ja loput elokuun 1 p:nä.

Pankinjohtaja I. Hildénille vuokrattiin [9]) kesän ajaksi Seurasaaren kaitsijanasunnon yläkerros 1,500 markan vuokrasta, mistä puolet oli maksettava heinäkuun 1 p:nä ja loput elokuun 1 p:nä.

Kaupungin uimalaitokset. Rahatoimikamari päätti [10]) kesän ajaksi luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille, Mustikkamaan uuden uima-

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. huhtik. 4,302 § ja 13 p. elok. 5,668 §. — [2]) S:n 4 p. syysk. 5,922 §. — [3]) S:n 21 p. marrask. 7,326 §. — [4]) S:n 13 p. elok. 5, 672 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,110 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. maalisk. 3,646 § ja rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 603 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,579 §, 24 p. toukok. 4,915 § ja 28 p. kesäk. 5,482 §. — [8]) S:n 11 p. huhtik. 4,286 §. — [9]) S:n 24 p. toukok. 4,916 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 24 p. toukok. 1,004 §.

laitoksen sekä Kyläsaaren uimalaitoksen Helsingin työväen uimareille ja Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen Voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle velvoittaen yhdistykset Helsingfors simsällskapin, Helsingin uimarit ja Jyryn kahtena päivänä luovuttamaan niiden hallussa olevat laitokset Työväen uimareille kilpailujen ja uimanäytösten järjestämistä varten sekä kolme ensiksi mainittua yhdistystä itsekunkin antamaan 20 vapaalippua Työväen uimareille. Talousarvioon uimakoulujen avustamiseksi merkitystä 40,000 markan suuruisesta määrärahasta myönnettiin edellä mainituille yhdistyksille jokaiselle 10,000 markkaa ehdoin, että asianomaisissa uimalaitoksissa ylläpidettiin eri miesten ja naisten osastoja, että kaupungin koulujen oppilaat, poliisi- ja palomiehistö sekä kaupungin avustamien leikkikerhojen lapset saivat maksutta uida ja nauttia uinninopetusta laitoksissa, t. s. että täydellisiä uimakouluja ylläpidettiin, että uimalaitoksissa pidettiin hyvää huolta siisteydestä ja järjestyksestä sekä että jokainen uimaseura, joka oli saanut avustusta, ennen tammikuun 1 p:ää 1930 antoi selonteon toiminnastaan vuonna 1929.

Ravintolain vuokralleanto. Rahatoimikamari päätti[1]) sanoa irti herra F. Joffsin kanssa tehdyn Korkeasaaren ravintolaa koskevan vuokrasopimuksen helmikuun 1 p:ään, koska herra Joffs ei ollut suorittanut vuoden 1928 jälkipuoliskon vuokramaksua ja sitäpaitsi hoiti ravintolaa huonosti. Asiamiehelle annettiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin päätöksen aiheuttamiin toimenpiteihin. Ravintola vuokrattiin[2]) sittemmin helmikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1931 ravintoloitsija R. Joffsille 45,000 markan vuosimaksusta sekä muuten seuraavin ehdoin:

että vuokraaja antoi sitoumuksen siitä, ettei ravintoloitsija F. Joffsilla eikä hänen vaimollaan saanut olla mitään tekemistä eikä tointa Korkeasaaren ravintolassa ja etteivät he saaneet siellä esiintyä muussa ominaisuudessa kuin ravintolavieraina;

että vuokrasopimus ei koskenut Palosaarta, joka jo seuraavana kesänä tarvittiin kansanpuiston omiin tarkoituksiin ja joka senvuoksi viimeistään toukokuun 1 p:nä 1930 oli luovutettava kaupungille;

että kaupungin ja ravintoloitsija F. Joffsin kesken aikaisemmin voimassa olleeseen sopimukseen lisättiin seuraavat täydentävät määräykset:

a) ravintola on kahvintarjoilua varten pidettävä avoinna ainakin lokakuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään;

b) heti talvikelin alkaessa, t. s. niin pian kuin hevosella voi ajaa Korkeasaareen, ravintola uudestaan avataan kahvintarjoilua varten ja pidetään avoinna joka päivä auringonlaskuun asti niin kauan keväällä, kuin jääkeli on kunnollinen;

c) ravintola on pidettävä avoinna joka päivä, kunnes höyrylautta tekee viimeisen matkansa;

d) kioskit on säännöllisesti pidettävä avoinna joka päivä klo 12—20, lautan laiturin luona oleva suuri kioski toukokuun 1 p:stä syyskuun 15:nteen, maakarhunhäkin luona oleva pienempi kioski toukokuun 15 p:stä elokuun 31:seen ja jääkarhunhäkin luona oleva kioski sunnuntaisin toukokuun 13 p:stä elokuun 15:nteen, ellei sada;

e) ravintolan käymälä on pidettävä siistinä ja maksutta käytettävissä ja vuokraajan on kuten aikaisemminkin palkattava järjestystä valvomaan naishenkilö ja luovutettava hänelle rakennuksessa oleva tähän tarkoitettu huone;

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. tammik. 3,089 §, 5 p. helmik. 3,329 § sekä 1 p. maalisk. 3,644 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 564 §.

f) kansanpuistojen jaoston on hyväksyttävä hovimestari, ja jos se katsoo siihen syytä olevan, voi se myöskin määrätä hovimestarin vaihdettavaksi;

g) vuokra on suoritettava täsmällisesti ja rahatoimikonttorin kuitti näytettävä valvojalle;

h) vuokraajan tulee sitoutua noudattamaan jaoston tai rahatoimikamarin mahdollisesti antamia muitakin määräyksiä.

Herra R. Joffsille vuokrattiin [1]) sitäpaitsi 15,000 markasta eräs Palosaaren huvila kahvilaliikkeen harjoittamista varten toukokuun 14 p:stä lokakuun 1 p:ään. Puolet vuokrasta oli suoritettava elokuun 1 p:nä ja loput syyskuun 1 p:nä.

Ravintoloitsija R. Joffs ei kuitenkaan uudistetuista muistutuksista huolimatta maksanut kaupungille Korkeasaaren ravintolan, Kulosaaren tilan päärakennuksen eikä erinnäisten muiden rakennusten vuokria, minkä vuoksi rahatoimikamari päätti [2]) sanoa irti hänen kanssaan tehdyt vuokrasopimukset [3]).

Tuurholman ravintolakioski ja kaksi sen viereistä myyntipaikkaa vuokrattiin [4]) rouva E. Paaterolle kolmeksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1929 15,000 markan vuosivuokrasta.

Mustasaaren ravintolan vuokraaja V. Sundberg vapautettiin [5]) anomuksestaan vuokrasopimuksestaan [6]) lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Länt. Pihlajasaaren kansanpuiston ravintola vuokrattiin [7]) kansanpuistojen ravintoloita yleensä koskevin vuokraehdoin viideksi kesäkaudeksi rouva B. Nylundille ja vuosivuokra määrättiin 10,000 markaksi vuosilta 1929 ja 1930, 15,000 markaksi vuodelta 1931 ja 20,000 markaksi vuosilta 1932 ja 1933. Vuosi 1929 katsottaisiin koevuodeksi.

Aktiebolaget restaurant Kaisaniemi — Osakeyhtiö ravintola Kaisaniemi nimisen yhtiön kanssa tehty Kaisaniemenpuistossa olevan ravintolan vuokrasopimus pidennettiin [8]) viideksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1931 ehdoin, että kaikki rakennukset vuokrakauden päättyessä ilman korvausta joutuivat kaupungin omaisuudeksi, että rakennukset vuokra-aikana pidettiin hyvässä kunnossa sekä että vuokramaksu oli 25,000 markkaa vuodessa lukien maaliskuun 1 p:stä 1929. Samalla kamari hyväksyi ravintolarakennuksen muutos- ja lisärakennusta tarkoittavan ehdotuksen edellyttäen, että vuokraaja niin pian kuin mahdollista suoritti ja kustansi kyseiset työt sekä purki ja poisti kaikki ulkohuonerakennukset ja korjautti soittolavan. N. s. meripaviljongin koillispuolelle sai kuitenkin rakennuttaa pienehkön hiilien, halkojen, käsirattaiden y. m. säilytysvajan.

Vuokralle otetut huoneistot. Rahatoimikamari otti vuoden varrella vuokralle seuraavat huoneistot, joihin sijoitettaisiin alla mainitut virastot ja laitokset:

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorille Aleksanterinkadun talossa n:o 16—18 sijaitsevan huoneiston kesäkuun 1 p:stä lukien kolmen vuoden ajaksi 60,000 markan vuosivuokrasta [9]);

kaupunginviskaalinvirastolle Aleksanterinkadun talossa n:o 16—18 sijaitsevan huoneiston kesäkuun 1 p:stä lukien kolmeksi vuodeksi 24,000 markan vuosivuokrasta [9]);

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 4,739 § sekä rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 968 § ja 9 p. heinäk. 1,356 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,281 §. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 147 ja tätä kert. s. 190. — [4]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 22 § ja 26 p. maalisk. 602 §. — [5]) S:n 20 p. syysk. 1,625 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 193. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. kesäk. 5,237 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 1 p. maalisk. 428 §. — [9]) S:n 15 p. helmik. 310 §.

oikeusaputoimiston tarpeisiin Aleksanterinkadun talossa n:o 16—18 sijaitsevan huoneiston kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 22,000 markan vuosivuokrasta [1]);

raittiuslautakunnan toimistolle sen siihenastisen Helenankadun talossa n:o 4 sijaitsevan huoneiston yhdeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 1,250 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [2]);

poliisilaitoksen kirjapainolle huoneiston Heikinkadun talosta n:o 12 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 40,000 markan vuosivuokrasta [3]);

poliisilaitoksen tutkimusosastolle huoneiston Aleksanterinkadun talosta n:o 16—18 kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 20,800 markan vuosivuokrasta [1]);

lihantarkastamon tarpeisiin Salomoninkadun talossa n:o 3 sijaitsevan huoneiston lukien kesäkuun 1 p:stä 1929 140,000 markan vuosivuokrasta [4]);

asuntotarkastuskonttorille kolme huonetta käsittävän huoneiston Mikonkadun talosta n:o 11 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 30,000 markan vuosivuokrasta [5]);

Siltasaarenkadun talossa n:o 3 sijaitsevan köyhäinhoitolautakunnan kansliahuoneiston laajentamiseksi sen viereisen, 4 huonetta ja keittiön käsittävän huoneiston 2 vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä 1930 24,000 markan vuosivuokrasta [6]);

köyhäinhoidon työtuvalle huoneiston Hämeentien talosta n:o 35 viideksi vuodeksi rakennuksen valmistumispäivästä lukien 6,200 markan vuosivuokrasta [7]) sekä toisen huoneiston samasta talosta tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 1930 11,000 markan vuokrasta lämpöineen [8]);

eräälle köyhäinhoitolautakunnan avustuskanslialle huoneiston Runebergin-kadun talosta n:o 58 tammikuun 1 p:stä 1930 tammikuun 1 p:ään 1931 2,200 markan kuukausivuokrasta [9]);

suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin huoneiston Oikokadun talosta n:o 7 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 45,000 markasta 60,000 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [10]); sekä lisäksi kaksi huonetta Pääskylänkadun talosta n:o 3 vuoden 1929 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1930 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi 2,500 markan kuukausivuokrasta; kuluvan vuoden osalle tuleva lisävuokra, 10,000 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset [11]);

ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin erään huoneiston Käpylästä vuoden ajaksi lukien kesäkuun 1 p:stä 1929 1,490 markan kuukausivuokrasta; tähän huoneistoon kuuluva keittiö ja yläkerroksessa oleva huone oli kiinteistöisännöitsijän toimesta annettava vuokralle ja niiden vuokra vähennettävä kansakoulujen suorittamasta vuokrasta [12]); sekä erään huoneen Eläintarhan huvilasta n:o 7 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 6,000 markan vuosivuokrasta [13]);

yleiselle ammattilaiskoululle huoneiston Aleksanterinkadun talosta n:o 21 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 180,000 markan vuosivuokrasta [14]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 310 §. — [2]) S:n 28 p. toukok. 1,039 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 145 §. — [4]) S:n 29 p. tammik. 199 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. huhtik. 4,121 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,450 §. — [7]) S:n 11 p. kesäk. 1,174 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 2,376 §. — [9]) S:n 17 p. jouluk. 2,377 §. — [10]) S:n 22 p. tammik. 165 §. — [11]) S:n 4 p. lokak. 1,728 §. — [12]) S:n 8 p. tammik. 30 §. — [13]) S:n 10 p. jouluk. 2,315 §. — [14]) S:n 22 p. tammik. 163 §.

kirjapainokoululle sen hallussa olleen Arkadiankadun talossa n:o 2 sijaitsevan huoneiston vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 104,000 markan vuosivuokrasta [1]);

kansanlastentarhain tarpeisiin erään huoneiston Hämeentien talosta n:o 2 vuoden 1929 helmikuun 1 p:n ja vuoden 1934 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi 85,200 markan vuosivuokrasta [2]); erään Toukolan omakoti osakeyhtiön talossa Toukolantien 13:ssa sijaitsevan huoneiston kahdeksi vuodeksi huhtikuun 1 p:stä lukien 36,000 markan vuosivuokrasta lämpöineen [3]); Kallion suomalaisen lastentarhan hallussa siihen asti olleen Siltasaarenkadun talossa n:o 11 sijaitsevan huoneiston kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 5,000 markasta 5,500 markkaan korotetusta kuukausivuokrasta [4]); Vuokko-nimisen lastentarhan hallussa siihen asti olleen Punavuorenkadun talossa n:o 7 sijaitsevan huoneiston kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi kolmen kuukauden irtisanomisajoin 2,400 markasta 2,800 markkaan korotetusta kuukausivuokrasta [4]); erään huoneiston Sammatintien talosta n:o 6 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 33,000 markan vuosivuokrasta [5]); Töölönkadun talon n:o 47 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 60,000 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [6]); erään huoneiston Fleminginkadun talosta n:o 13 5 vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 90,000 markan vuosivuokrasta [7]); erään huoneiston Eläintarhantien talosta n:o 1 10 vuodeksi lukien huoneiston korjaustöiden valmistumispäivästä 25 markan kuukausivuokrasta m^2:ltä [8]) ja erään Albertinkadun talon n:o 30 huoneiston vuoden 1929 joulukuun 1 p:n ja vuoden 1930 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi 2,800 markan kuukausivuokrasta [9]); sekä

rakennuskonttorin satamaosaston tarpeisiin huoneiston Kanavakadun n:ossa 22 sijaitsevasta Helsingin makasiiniosakeyhtiön talosta vuoden 1929 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1931 tammikuun 1 p:n väliseksi ajaksi 84,000 markan vuosivuokrasta [10]).

Heikinkadun talon n:o 12 omistajan ilmoitettua, että hänen aikomuksensa oli ollut vuokrata mainitussa talossa sijaitseva osin kansanlastentarhain kanslian, osin tilastokonttorin tarpeisiin aiottu huoneisto 45,000 markan vuosivuokrasta eikä 40,000 markan, minkä vuokran rahatoimikamari aikaisemmin oli hyväksynyt [11]), kamari päätti [12]) hyväksyä korotetunkin vuokran.

Kansanlastentarha Aulan hallussa olevan Eläintarhantien talon n:o 1 huoneiston vuokra alennettiin [13]) 5,500 markkaan kuukaudessa.

Käpylän urheilijain talo-osakeyhtiön kanssa tehty, yhtiön talossa Vipusentien n:oissa 19—21 sijaitsevaa kaupunginkirjaston huoneistoa koskeva vuokrasopimus päätettiin [14]) sanoa irti kesäkuun 1 p:ään. Samalla päätettiin tehdä mainitun talonomistajan kanssa kirjallinen sopimus, että kirjaston Käpylän haaraosasto mainitun ajankohdan jälkeen saisi jatkuvasti ja enintään syyskuun 1 p:ään pitää hallussaan entisen huoneistonsa kuukauden irtisanomisajoin sekä 1,500 markan kuukausivuokrasta.

Rahatoimikamari myönsi [15]) arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten varatuista käyttövaroistaan puhtaanapitolaitokselle 3,500 markan määrärahan kuukautta kohden 10 kuukauden ajaksi autotallin vuokraamiseksi laitoksen arvokkaampien autojen säilyttämistä varten.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. helmik. 219 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 207 §. — [3]) S:n 22 p. helmik. 366 §. — [4]) S:n 2 p. huhtik. 662 §. — [5]) S:n 9 p. huhtik. 718 §. — [6]) S:n 21 p. toukok. 991 §. — [7]) S:n 28 p. toukok. 1,041 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 1,178 §. — [9]) S:n 19 p. marrask. 2,155 §. — [10]) S:n 17 p. jouluk. 2,374 §. — [11]) Ks. v:n 1928 kert. s. 195. — [12]) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 344 §. — [13]) S:n 28 p. kesäk. 1,279 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,390 §. — [15]) S:n 20 p. helmik. 3,509 §.

3. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Vesijohdot. Vesijohdon laskemiseksi Turuntiehen Honka- ja Valpurinteiden välille rahatoimikamari myönsi [1]) luvussa Vesijohtolaitos olevista käyttövaroistaan 75,000 markkaa, ja vesijohdonlaskemiseksi Turuntiehen Valpurin- ja Kuusiteiden välille osoitettiin [2]) 40,000 markkaa, siitä 19,795: 60 markkaa edellä mainituista varoista ja loput kamarin yleisistä käyttövaroista. Edelleen kamari päätti [3]), että Munkkisaaren vesijohto oli uusittava enintään 50,000 markan kustannuksin, jotka suoritettaisiin luvussa Vesijohtolaitos olevista kamarin käyttövaroista, sekä että Mustikkamaan vesijohto korjattaisiin 6,751: 50 markan kustannuksin, jotka suoritettaisiin sekalaisten menojen pääluokan kohdalle merkityistä samoista varoista.

Koska valtionviranomaiset eivät olleet hyväksyneet Sörnäisten niemekkeelle rakennettavan vesijohdon vetämistä suunnitelman mukaisesti Sörnäisten keskusvankilan alueen läpi, rahatoimikamari määräsi [4]), että johto oli vedettävä Pääskylänkadun alitse.

Kaasujohdot. Luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [5]) 57,000 markan suuruisen määrärahan kaasujohtojen laskemiseksi Lintulahdenkatuun.

Puhelinkaapelin vetäminen Korkeasaareen. Uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta rahatoimikamari osoitti [6]) 19,800 markkaa uuden puhelinkaapelin vetämiseksi Korkeasaareen.

Ruumiskarin johtoloisto. Rakennuskonttorin satamaosasto oikeutettiin [7]) luovuttamaan merenkulkuhallitukselle Ruumiskarin johtoloiston siirtämiseen tarvittavat louhoskivet.

Lapinniemellä olevat raiteet. Rahatoimikamari päätti [8]) nimittää Lapinniemen yli Salmisaareen vievät raiteet Salmisaarenraiteiksi.

Laivasillan aitaaminen. Kansanpuistojen valvojan esityksestä rahatoimikamari päätti [9]) osoittaa pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan 5,000 markkaa aitauksen rakentamiseksi Vilhonvuorenkadun varrella olevan laivasillan ympärille sikäläisen lippujenmyynnin helpottamiseksi.

Johtojen y. m. s. laskeminen kaupungin katuihin. Sen johdosta, että asianomaiset lukuisia kertoja olivat rikkoneet määräyksiä siitä, mitä on otettava huomioon suoritettaessa kaivuutöitä kaupungin kaduilla, rahatoimikamari päätti [10]) kehoittaa kaupungin teknillisten laitosten hallitusta sekä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön ja Helsingin puhelinyhdistyksen johtokuntia tarkasti noudattamaan niitä ohjeita [11]), jotka kaupunginvaltuusto vuonna 1915 oli vahvistanut noudatettaviksi johtoja kaupungin katuihin laskettaessa tai niiden päällitse teetettäessä, erittäin viitaten mainittujen ohjeiden 7 §:ään, jonka mukaan kaikki laitokset ja viranomaiset tai yksityiset yritykset, jotka toimittivat johtojen sijoittamista kaupungin katuihin, olivat velvolliset vuosittain antamaan rakennuskonttoriin tarkat, mittakaavaan 1: 500 laaditut yksityiskohtaiset piirustukset vuoden varrella lisäksi tulleista johdoista ja ennen huhtikuun loppua antamaan rakennuskonttoriin tiedon vuoden kuluessa

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 335 §. — [2]) S:n 5 p. maalisk. 440 §. — [3]) S:n 16 p. heinäk. 1,363 § ja 3 p. syysk. 1,532 §. — [4]) S:n 13 p. syysk. 1,579 §. — [5]) S:n 28 p. syysk. 1,699 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,283 § ja rkmrin pöytäk. 19 p. huhtik. 764 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,140 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,139 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. heinäk. 5,628 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,537 §. — [11]) Ks. v:n 1915 kert. s. 44.

suoritettujen töittensä laajuudesta ja laadusta, minkä jälkeen konttorin tuli yksissä neuvoin asianomaisten kanssa laatia ohjelma, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus tutki ja vahvisti noudatettavaksi huomioon ottaen määräyksen, että rahatoimikamarin asia oli määrätä, kumpi jalkakäytävä oli varattava sähkövoima- ja -valaistusjohtoja varten. Sitäpaitsi rahatoimikamari päätti [1]) huomauttaa kaupungin laitoksille, että milloin mittauksia tai tutkimuksia oli suoritettava yksityisten omistamilla alueilla, asianomaisen alueen omistajalle hyvissä ajoin oli annettava tästä tieto, jotta hän voisi valvoa mahdollisia etujaan ja oikeuksiaan.

Kaupungin kaduilla olevat pylväät. Rahatoimikamari antoi [2]) kanslialleen tehtäväksi määrätä värivivahduksen, jolla kaikki kaupungin maalla olevat sähkölaitoksen, kaasulaitoksen, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön y. m. pylväät oli maalattava.

Sturenkadun silta. Kaupungin yleisten töiden hallitus tiedusteli, oliko Sturenkadun sillan rakennustyötä jatkettava näiden töiden edistyttyä niin pitkälle, että maatukien ja pilarien rakentamiseen voitiin ryhtyä, ja rahatoimikamari päätti [3]), että työtä oli jatkettava keskeytyksettä ja kustannukset suoritettava ennakkona kaupunginkassasta.

Korttelin n:o 331 läpi kulkeva kuja. Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu n:o 7:n ja Helsingin sokeainyhdistyksen anomuksesta rahatoimikamari päätti [4]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi viipymättä panettaa kuntoon XI kaupunginosan korttelin n:o 331 läpi vievän kujan tontin n:o 13 rajaan asti. Työn kustannuksista, 50,000 markasta, hakijat suorittaisivat kumpikin puolet. Edelleen kamari päätti, että kujan leventämiseksi tontista n:o 7 erotettaisiin 4.5 m leveä takapihana oleva alue ja tontista n:o 9 yhtä leveä alue sekä että kuja tontin n:o 9 koillisrajaa pitkin rakennettavan porttikäytävätunnelin kautta päättyisi Pengerkatuun; tämä tunneli tehtäisiin 7 metrin levyiseksi ja kaupunki kustantaisi sen kuntoonpanemisen, mihin tarkoitukseen rahatoimikamari myönsi 30,000 markan määrärahan yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Kujan valaistuksen kaupunki niinikään kustantaisi, ja sähkölaitos sai tehtäväkseen järjestää valaistuslaitteet. Kujan kunnossa- ja puhtaanapidon suhteen oli noudatettava voimassa olevia määräyksiä myöskin mitä tuli tonttien n:ot 23, 25, 27 ja 29 osalle tuleviin kunnossa- ja puhtaanapitokustannuksiin. Tätä kysymystä käsiteltäessä ilmeni, että tontin n:o 23 omistaja oli ilman lupaa yhdistänyt takapihaansa ja aidannut osan kujaan kuuluvasta maasta, minkä johdosta rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi heti poistaa aitauksen, minkä ohessa tontin omistajalta päätettiin vaatia vuokramaksu siltä ajalta, jonka hän oli käyttänyt aluetta. Edelleen kävi ilmi, että eräs tontilla n:o 31 oleva rakennus osaksi sijaitsi Pengerkadun varrella olevan tontin n:o 13 alueella ilman että oli olemassa mitään sopimusta, joka olisi antanut siihen oikeuden. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin tehtäväksi selvittää tämä asia.

Erilaisia katutöitä. Yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti 327,000 markkaa Eduskunta- ja Ainonkatujen tasoittamista [5]), 32,000 markkaa Aurorankadun ja Turuntien kulmauksen pyöristämistä [6]) sekä 5,000 markkaa Lönnrotin- ja Fredrikinkatujen koilliskulmauksen ja Etel. Esplanaadikadun ja Kasarminkadun risteyksessä olevien kulmain pyöristämistä [7]) varten.

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,537 §. — [2]) S:n 15 p. lokak. 1,814 §. — [3]) S:n 18 p. kesäk. 1,252 §. — [4]) S:n 26 p. lokak. 1,921 §. — [5]) S:n 15 p. helmik. 324 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,375 §. — [7]) S:n 15 p. lokak. 1,815 §.

Edelleen rahatoimikamari päätti [1]), että Osakeyhtiö Tektor saisi kokeeksi päällystää colprov-asfaltilla osan Pohjoisrantaa Liisanpuistikon kohdalta, ja myönsi kustannusten peittämiseksi käyttövaroistaan 15,000 markkaa.

Jalkakäytävät. Rakennuskonttorille annettiin [2]) tehtäväksi sen jälkeen kun Hämeentien tontin n:o 21 edustalla olevaa jalkakäytävää ympäröivä aitaus oli poistettu, panna kuntoon ja päällystää asfaltilla mainittu jalkakäytävä. Kamari osoitti tähän tarkoitukseen 11,000 markkaa käyttövaroistaan yleisten töiden pääluokan kohdalta.

Edelleen rakennuskonttoria kehoitettiin [3]) samalla tavalla panemaan kuntoon Hämeentien tontin n:o 23 edustalla oleva jalkakäytävä, mihin tarkoitukseen edellä mainituista käyttövaroista myönnettiin 13,500 markan määräraha.

Osakeyhtiö Joutselan anomuksesta rahatoimikamari päätti [4]), että Kaisaniemenpuistoon Mikonkadun tontin n:o 10 (osoite n:o 22) rajaa pitkin rakennettavaksi suunniteltu jalkakäytävä siirrettäisiin kuuden metrin päähän tontin rajasta.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 2,975: 80 markkaa Puutarhakadun tontin n:o 4 viereisen jalkakäytävän varustamiseen reunakivillä [5]) ja 40,000 markan määrärahan Arkadiankadun jalkakäytävän asfaltoimiseen Keskusosuusliike Hankkijan talon pohjoispuolelta [6]).

Kadun kunnossapito. Rahatoimikamari hyväksyi [7]) valtion ehdotuksen, joka koski kaupungille luovutettuja Kaivokadun tonttien n:ot 2 ja 4 osia ja jonka mukaan kaupunki omalla kustannuksellaan suorittaisi mainittujen tontinosien yhdistämisen Keskus- ja Mikonkatuihin sekä tässä yhteydessä tarpeellisen mainittujen katujen varrella olevien aitausten siirtämisen, jotavastoin valtio vastedes huolehtisi mainittujen kadunosien ja aitausten kunnossapidosta.

Vesialtaan siirtäminen. Rahatoimikamari osoitti [8]) käyttövaroistaan 2,000 markkaa Runeberginkadulla olevan hevosten juottoaltaan siirtämiseksi toiseen sopivampaan paikkaan ja antoi samalla vesijohtolaitokselle tehtäväksi ryhtyä tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Kadunpäällystysainetta koskeva päätös. Rahatoimikamarin kehoituksesta [9]) kaupungin yleisten töiden hallitus oli laatinut mietinnön, joka koski kaupungin lähivuosina suoritettavia kadunpäällystystöitä. Mietintö päättyi seuraavaan ehdotukseen:

että nupukiviä olisi käytettävä raskasliikenteisillä kaduilla, satamain ja tavara-asemain seuduilla sekä kaupungista maaseudulle johtavilla pääväylillä;

että pikkunupukiviä jyrätyin sepelipohjin käytettäisiin kaduilla ja teillä, missä kaltevuus on suurempi kuin 1 : 15—1 : 20, sekä sellaisilla kaduilla ja teillä, missä ei ole paljon johtoja ja missä sellainen peite mahdollisesti saattaisi olla asfalttikatua taloudellisesti edullisempi ottamalla kuitenkin huomioon tärinä ja puhtaanapitoseikat;

että asfalttikatupeitettä, toistaiseksi asfalttibetonia (esim. »Amiesitea»), ryhdyttäisiin laajemmalti käyttämään katujen kunnostamiseen;

että kaupunki entistä enemmän ryhtyisi katuja kunnostamaan ja tekisi

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 28 p. syysk. 1,680 §. — [2]) S:n 4 p. kesäk. 1,112 §. — [3]) S:n 4 p. kesäk. 1,113 §. — [4]) S:n 18 p. kesäk. 1,246 §. — [5]) S:n 30 p. heinäk. 1,404 §. — [6]) S:n 8 p. lokak. 1,744 §. — [7]) S:n 5 p. helmik. 237 §. — [8]) S:n 28 p. kesäk. 1,261 §. — [9]) S:n 28 p. elok. v. 1928 1,394 §.

tämän järjestelmällisesti alkaen keskustasta ja jatkaen kaupungin laitaosia kohti.

Rahatoimikamari hyväksyi [1]) periaatteellisesti tämän ehdotuksen ja antoi hallitukselle tehtäväksi laatia ja antaa kamarille lähivuosina edellä mainitulla tavalla suoritettavien katurakennus- ja -korjaustöiden ohjelman sekä ehdottaa, mitä vuorojärjestystä ohjelmaa toteutettaessa oli noudatettava.

Katujen hiekoittaminen. Koska oli kuulunut valituksia siitä, että kaupungin kadut monin paikoin olivat sangen liukkaat, jopa liikenteelle vaaralliset, rahatoimikamari päätti [2]) kehoittaa puhtaanapitolaitosta harkintansa mukaan toistaiseksi ja kunnes toisin päätettiin hiekoittamaan sekä kaupungin omia että yksityisten katuosuuksia ja jalkakäytäviä siellä, missä liukkaus vaikeutti liikennettä.

Sittemmin puhtaanapitohallitus anoi [3]), että puhtaanapitolaitos vapautettaisiin mainitusta jalkakäytäväin ylimääräisestä hiekoittamisesta, että poliisiviranomaisia kehoitettaisiin tehokkaasti valvomaan, että talonomistajat velvollisuutensa mukaisesti hiekoittivat kadut huolellisesti, sekä että kamari määräisi, mitkä kadut ja, ellei ensimmäistä pontta hyväksytty, mitkä jalkakäytävät ensi sijassa oli hiekoitettava. Tätä esitystä käsiteltäessä olivat puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer ja poliisimestarinapulainen K. Soinio asiantuntijoina saapuvilla. Tutustuttuaan katujen ja jalkakäytäväin hiekoittamisesta vuodenvaihteen jälkeen saatuihin kokemuksiin kamari päätti [4]), että kaupungin kustannuksella suoritettua ylimääräistä katujen ja jalkakäytäväin hiekoittamista ei jatkettaisi ja että jalkakäytäväin hiekoittaminen samoinkuin myös niiden puhtaana- ja kunnossapito sekä talvin että kesin jatkuvasti jäisi asianomaisten talonomistajien tehtäväksi. Katujen ajoratain hiekoittamisesta kamari päätti [4]), että puhtaanapitolaitoksen jatkuvasti tuli kaupungin kustannuksella hiekoittaa mäet ja muut liikenteelle vaaralliset paikat, varsinkin liukkaan ja iljanteisen kelin aikana; hallituksen tuli tällöin toimia yksissä neuvoin kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean kanssa.

Teiden kunnossapito. Eräiden Herttoniemessä, Degerössä, Strömsissä ja Puodinkylässä asuvien henkilöiden anottua, että kaupunki ankarain lumisateitten jälkeen auraisi auki tien Kulosaaresta Degerön sillalle tai ainakin Osuusliike Elannon Herttoniemessä olevaan myymälään asti rahatoimikamari päätti [5]) antaa puhtaanapitolaitokselle tehtäväksi vuonna 1929 koetteeksi pitää mainitun tien aurattuna, kuitenkin ainoastaan Kulosaaren ja omnibusautolinjan Herttoniemessä olevan päätekohdan väliseltä osalta.

Tehdystä anomuksesta rahatoimikamari päätti [6]) osoittaa käyttövaroistaan yleisten töiden pääluokan kohdalta 30,000 markkaa Kulosaaren ja Puodinkylän välisen tien Herttoniemen tilan maalla olevan, muuntaja-asemalle asti ulottuvan osan kuntoonpanemista ja tien muidenkin osien välttämättömimpiä korjauksia varten.

Edelleen kamari päätti [7]) käyttövaroistaan osoittaa 1,500 markkaa avustukseksi erään Tapaninkylän kylätien kuntoonpanoa varten.

Naurissaaren ja Kulosaaren tilan välisen tien oikaisemista ja leventämistä varten kamari myönsi [8]) 75,000 markan suuruisen määrärahan pääluokkaan Yleiset työt merkityistä käyttövaroistaan.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,165 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 51 §. — [3]) S:n 8 p. maalisk. 482 §. — [4]) S:n 12 p. maalisk. 511 §. — [5]) S:n 8 p. maalisk. 502 §. — [6]) S:n 11 p. kesäk. 1,184 § ja 18 p. kesäk. 1,214 §. — [7]) S:n 28 p. syysk. 1,691 §. — [8]) S:n 22 p. lokak. 1,900 §.

Osakeyhtiö Marjaniemen huvilayhdyskunta anoi saada ryhtyä oikaisemaan ja leventämään sitä Herttoniemen tilan maiden halki vievää tietä, jota Kulosaaren ja Puodinkylän välinen liikenne käytti; saada sorata ja tasoittaa saman tien Herttoniemen muuntaja-asemalta Strömsin tilan rajalle asti; sekä saada tähän tarkoitukseen ottaa soraa Viikin ja Kulosaaren teiden risteyksessä olevasta hiekkakuopasta tai jostakin muusta lähellä olevasta paikasta.

Koska kyseisen hyvin huonossa kunnossa olevan tien parantaminen oli erittäin kiitettävä yritys, jonka toteuttaminen olisi kaupungillekin hyödyksi, rahatoimikamari päätti [1]) myöntyä anomukseen edellyttäen, että yhtiö sopi asiasta Herttoniemen tilan vuokraajan kanssa siinä tapauksessa, että tien rakentaminen oli haitallinen hänen viljelyksilleen, ja että soran otto tapahtui kaupunginagronoomin osoitusten mukaisesti ja hänen valvomanaan. Strömsin tien varrella olevat venäläisten vanhat patterikasat sai kuitenkin ilman muuta käyttää tien täyteaineeksi.

Leikkikentät, puistot ja istutukset. Rahatoimikamari päätti [2]) kehoittaa kaikkia kaupungissa toimivia kouluja teroittamaan nuorisolle puistojen ja istutusten suojelemisen merkitystä.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua kustannusarvion väliaikaisten leikkikenttäin järjestämisestä XIII kaupunginosan kortteliin n:o 430 rahatoimikamari myönsi [3]) niistä varoista, jotka kaupunginvaltuusto oli antanut käytettäväksi hätäaputöiden järjestämiseen, 325,000 markan määrärahan suurimman suunnitellun leikkikentän tasoittamista varten.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti [4]) 70,000 markkaa Hakasalmen- ja Hesperianpuistojen kuntoonsaattamiseksi.

Ruokamullan hankkimiseksi Heikinpuiston eteläosassa oleville puille sekä uusien puiden istuttamiseksi kuolleiden sijaan kamari osoitti [5]) 24,400 markkaa talousarvion määrärahasta Puiden istuttaminen.

Samasta talousarvion määrärahasta kamari osoitti [6]) 9,000 markkaa 18 lehtipuun istuttamiseksi Bulevardille sekä ruokamullan hankkimiseksi niille.

Rahatoimikamari päätti [7]), että Uspenskin katedraalin istutuksia hoitamaan otettaisiin puistonvartija, ja siivoojatar ja myönsi heidän palkkaamiseksen kuluvaksi vuodeksi käyttövaroistaan 6,000 markan määrärahan.

Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunnan kanssa Johanneksenkirkon ja Kallion kirkon viereisten istutusten kunnossapidosta tehty sopimus [8]) uudistettiin [9]) kolmeksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 aikaisemmin voimassa ollein ehdoin, kuitenkin sellaisin muutoksin, että mainittujen kirkkojen viereisten istutusten kunnossapidosta oli suoritettava kaupungille korvausta 32,000 markkaa ja Kallion kirkon viereisen puistikon vanhemman osan kunnossapidosta 8,000 markkaa.

Kaupungin mailla kasvavat puut. Rakennuskonttorin puisto-osastolle annettiin [10]) tehtäväksi ryhtyä toimenpiteihin Lauttasaaren kansanpuistossa kasvavien puiden harventamiseksi.

Koska Vallilan ulkoilmateatterin alueella kasvavat puut uhkasivat surkastua, annettiin [11]) rakennuskonttorille tehtäväksi vedättää mainitulle

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. huhtik. 769 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 919 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 137 § ja 19 p. helmik. 332 §. — [4]) S:n 13 p. elok. 1,438 §. — [5]) S:n 3 p. syysk. 1,518 §. — [6]) S:n 3 p. syysk. 1,519 §. — [7]) S:n 2 p. heinäk. 1,324 §. — [8]) Ks. v:n 1927 kert. s. 187. — [9]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,907 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,483 §. — [11]) S:n 2 p. heinäk. 5,487 §.

alueelle vähintään 100 kuormaa savea, multaa ja soraa. Tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava metsien puhdistusmäärärahan varoilla.

Suomenlinnan puistikkojen puhtaanapito. Suomenlinnan komendanttivirasto anoi, että kaupunki kesän aikana huolehtisi mainitun linnoituksen alueella olevien puistikkojen puhtaanapidosta, koska niiden pitäminen tyydyttävässä kunnossa aiheutti sotilasviranomaisille suuria vaikeuksia. Asiasta hankittiin lausunto rakennuskonttorilta, joka ilmoitti, että työhön tarvittaisiin 24 viikon ajaksi kaksi naista, joiden tulisi saada 560 markan viikkopalkka eli yhteensä 13,440 markkaa, minkä määrän rahatoimikamari päätti [1]) osoittaa tarkoitukseen käyttövaroistaan.

Katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti [2]), että katuvalaistus puoliyölampuin lopetettaisiin toukokuun 21 p:nä ja aloitettaisiin jälleen elokuun 1 p:nä sekä että kokoyölamppuvalaistuksen tuli olla keskeytettynä toukokuun 29 p:n ja heinäkuun 20 p:n välisenä aikana.

Poliisimestarin esityksestä ja järjestyksen ylläpitämisen helpottamiseksi kamari edelleen määräsi [3]), että katuvalaistuksen valovahvuutta yön aikana ei kuten aikaisemmin vähennettäisi syyskuussa, mutta että se lokakuun 1 p:stä lähtien klo 24:n jälkeen oli vähennettävä puoleen vahvuuteensa.

Luvussa Sähkölaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 50,100 markan määrärahan valaistuksen järjestämiseen tuberkuloosisairaalaan vievälle tielle [4]); 5,000 markkaa Länsisataman raideristeyksen valaistuksen parantamiseen [5]); 20,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Kanavakadun tavara-aseman edustalle [6]); 20,000 markkaa Katajanokan laiturivalaistuksen parantamiseen [7]); 21,000 markkaa muutamien valaistuspylväiden hankkimiseen ja pystyttämiseen Hämeentielle [8]); 5,000 markkaa sähkökaapelin vetämiseen Senaatintorille [9]); 2,500 markkaa valaistuspylvään asettamiseen koetteeksi eräälle Hämeentiellä olevalle korokkeelle [10]); 8,900 markkaa kolmen katulyhdyn asettamiseen ent. Uudenmaan kasarmin itäpuolella olevalle tielle ja kahden katulyhdyn hankkimiseen Erottajalle [11]); 48,500 markkaa muutamien lyhtyjen asettamiseen Munkkiniemen-, Paciuksen- ja Meilahdenkaduille [12]) sekä 22,000 markkaa uusien lamppujen hankkimiseen Sirkuskadulle ja Sirkuspuistikkoon [13]). Edelleen kehoitettiin [14]) sähkölaitosta ensi tilassa järjestämään väliaikainen valaistus äskettäin kuntoon pannuille Topeliuksen- ja Mäkelänkatujen osille sekä suorittamaan tästä aiheutuvat kustannukset lukuun Sähkölaitos merkityillä kamarin käyttövaroilla.

Kaasulaitokselle annettiin [15]) tehtäväksi panettaa voimakkaammat lyhdyt n. s. kolera-altaan ja presidentin linnan edustalla olevan altaan luoteiskulmissa oleviin pylväisiin, minkä ohessa kamari päätti, että nämä lyhdyt oli pidettävä valaistuina myöskin kesän aikana.

Luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 26,000 markan määrärahan Senaatintorin valaistuslaitteiden järjestämistä [16]) ja 22,000 markkaa V kaupunginosan länsiosan valaistuksen parantamista [17]) varten sekä yleisistä käyttövaroistaan 1,500 markkaa Fabianinkadun va-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. huhtik. 766 §. — [2]) S:n 14 p. toukok. 958 §. — [3]) S:n 27 p. elok. 1,475 § ja 28 p. syysk. 1,679 §. — [4]) S:n 11 p. tammik. 55 §. — [5]) S:n 11 p. tammik. 58 §. — [6]) S:n 15 p. helmik. 320 §. — [7]) S:n 5 p. huhtik. 680 §. — [8]) S:n 4 p. kesäk. 1,124 §. — [9]) S:n 18 p. kesäk. 1,251 §. — [10]) S:n 6 p. syysk. 1,545 §. — [11]) S:n 20 p. syysk. 1,634 §. — [12]) S:n 13 p. syysk. 1,581 §. — [13]) S:n 8 p. marrask. 2,026 §. — [14]) S:n 30 p. marrask. 2,262 §. — [15]) S:n 24 p. toukok. 1,000 §. — [16]) S:n 18 p. kesäk. 1,251 §. — [17]) S:n 13 p. syysk. 1,581 §.

laistuksen parantamiseen talojen n:ot 28 ja 30 kohdalta [1]) ja 13,000 markkaa viiden pylväslampun pystyttämistä varten eri paikkoihin Sörnäisten satamaan ja Länsisatamaan [2]).

Normaalikellot. Eri paikoissa kaupunkia olevien normaalikellojen lämmittämiseksi sähkölampuilla rahatoimikamari myönsi [3]) käyttövaroistaan 6,250 markkaa.

Liikenteen järjestämistä tarkoittavia toimenpiteitä. Osakeyhtiö Omnibus oikeutettiin [4]) rakennuskonttorin antamien ohjeiden mukaisesti laajentamaan Erottajalla yhtiön omnibusautojen pysähdyspaikan luona olevaa koroketta.

Rahatoimikamari päätti [5]), että jalankulkijakorokkeet oli rakennettava Agricolankadun ja Viidennen linjan risteykseen sekä Sturen- ja Mäkelänkatujen risteykseen sekä että niistä aiheutuvat 10,000 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista. Rakennuskonttori sai [6]) tehtäväkseen rakentaa korokkeen Aleksanterin- ja Keskuskatujen risteykseen sekä sopia poliisiviranomaisten kanssa sen sijoittamisesta. Edelleen kamari päätti [7]), että Pohj. Rautatiekadulle oli sijoitettava kaksi koroketta.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [8]) sijoittamaan liikennekilpikonna katolisen kirkon edustalla olevalle aukiolle käyttämällä konttorin käytettäväksi tällaisiin tarkoituksiin myönnettyä talousarvion määrärahaa.

Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [9]) 22,000 markan määrärahan eräitä Rautatientorilla suoritettavia liikenteen järjestelytoimenpiteitä varten.

Koska Kauppatorille ja Ylioppilastalon edustalla olevalle aukiolle liikenteen järjestelemiseksi asetetut pylväät olivat sijoitetut turhan tiheästi, kamari antoi [10]) rakennuskonttorille tehtäväksi poistaa keskimäärin joka toisen pylvään.

Sähkölaitokselle annettiin [11]) tehtäväksi järjestää n. s. kolera-altaan sekä presidentin linnan edustalla olevan altaan luo valaistut, ajotien suuntaa osoittavat viitat.

Poliisimestarin esityksestä rahatoimikamari päätti [12]), että liikenteen sulkemismerkit oli asetettava Aleksanterinkadun läntiseen päähän, Esplanaadikadulle Sofian- ja Unioninkatujen välille sekä Vilhon- ja Kaisaniemenkatujen päihin sekä että Sörnäisten raitiotieaseman luona Kauppatorilla olevan korokkeen ympäristön kiveys oli tasoitettava, jotta se ei aiheuttaisi hankaluutta muulle pohjoiseen suuntautuvalle liikenteelle.

Rahatoimikamari myöntyi [13]) liikenteenjärjestelykomitean anomukseen, että sille myönnettäisiin 4,000 markan määräraha 20 uuden liikennemerkkipylvään hankkimiseen, ja määräsi varat otettavaksi kamarin harkinnan nojalla rakennettavia uusia korokkeita varten varatusta määrärahasta.

Sen johdosta, että maistraatti lokakuun 26 p:nä oli kieltänyt kaiken ajoneuvoliikenteen Mikonkadulta Kaisaniemeen ja päinvastoin, rahatoimikamari päätti [14]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi järjestää liikennesulut sopiviin paikkoihin.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,868 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,140 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 318 §. — [4]) S:n 15 p. tammik. 146 §. — [5]) S:n 8 p. helmik. 254 §. — [6]) S:n 19 p. maalisk. 566 §. — [7]) S:n 11 p. lokak. 1,796 §. — [8]) S:n 4 p. lokak. 1,729 §. — [9]) S:n 21 p. toukok. 994 §. — [10]) S:n 24 p. toukok. 998 §. — [11]) S:n 24 p. toukok. 1,000 §. — [12]) S:n 18 p. kesäk. 1,218 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. lokak. 6,894 §. — [14]) S:n 6 p. marrask. 7,136 §.

Edelleen kamari päätti[1]) osoittaa Ateneumin edustalla olevan osan Rautatientoria linja-autojen seisotuspaikaksi.

Maistraatille lähetettiin[2]) ehdotus, että autojen seisottaminen sekä raitiotievaunujen että omnibusautojen pysähdyspaikkojen kohdalle kiellettäisiin.

Jäälliikenne. Rakennuskonttorille annettiin[3]) tehtäväksi viipymättä rakentaa Katajanokan päästä jäälle vievä silta, jonka tuli olla siten rakennettu, että se kesti raskaan auto- ja varsinkin linja-autoliikenteen. Edelleen konttorin tuli rakentaa portaat Kaivopuiston rannasta Suomenlinnaan vievälle jalkapolulle ja asettaa varoitustauluja sen railon kohdalle, jonka yli mainittu käytävä kulki.

Puhelinkaapit. Puhelinkaapin rakentamiseksi vuokra-autoja varten Heikin- ja Lönnrotinkatujen kulmaan rahatoimikamari myönsi[4]) käyttövaroistaan 434: 40 markkaa sekä sittemmin lisäksi 19,797: 90 markkaa[5]) 23 puhelinkaapin hankkimiseksi ja asettamiseksi eri autoasemille.

Edelleen kamari päätti[6]), että puhelin oli asetettava ylioppilastalon edustalla olevalle autoasemalle. Sihteeri A. Blombergille annettiin tehtäväksi yhdessä poliisimestarinapulaisen K. Soinion kanssa tutkia, mihin paikkoihin puhelimia olisi asetettava vuonna 1930.

Raitiotieraiteen siirtäminen. Rahatoimikamari päätti[7]) sallia, että Kaisaniemenkadun tontin n:o 2 edustalla olevat raitiotieraiteet siirrettiin keskelle katua, ja kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta liikenteenjärjestelykomitean lausunnon hankittuaan ja Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön suorittaman raiteiden siirron yhteydessä siirtämään raiteiden eteläpuolella olevan korokkeen sekä niin pian kuin sääsuhteet sallivat järjestämään liikenteenjärjestelytoimikunnan osoitusten mukaisesti Kaisaniemenkadulle kaksi n. s. liikennekilpikonnaa.

Käpylän raitiotien rakentaminen kaksiraiteiseksi. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin[8]) rakentamaan 400 m Käpylän radasta kaksiraiteiseksi sekä pidentämään eteläisintä sivuamisraidetta 100 m ehdoin, että uusi raide sijoitettiin jo olemassaolevan länsipuolelle sekä että Mäkelän- ja Pohjolankatujen kulmassa oleva käyrä ja vaihde järjestettiin siten, että ne liittyivät jälkimmäisen kadun vastaiseen raidejärjestelmään.

Uusia raitioteitä. Sitten kun Arkadiankadulle rakennettu uusi raitiotie oli asianmukaisesti tarkastettu ilman että sitä vastaan oli esitetty muistutusta, rahatoimikamari päätti[9]) oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön heti aloittamaan sen liikenteen.

Valittujen tarkastusmiesten annettua toimituskirjan Ruoholahden—Turuntien uuden raitiotien tarkastuksesta yhtiö oikeutettiin[10]) heti aloittamaan liikenne tälläkin linjalla.

Kaupungin omissa ja kaupungin käytettävänä olevissa taloissa suoritetut korjaustyöt. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti[11]) 15,000 markan määrärahan lämpöjohtojen asettamiseksi raastuvanoikeuden seitsemännen ja kahdeksannen osaston hallussa oleviin huoneistoihin sekä toisen siviilinotaarin virkahuoneen sisustamista varten.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,361 §. — [2]) S:n 11 p. kesäk. 1,187 §. — [3]) S:n 12 p. helmik. 273 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,145 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,880 §. — [6]) S:n 10 p. jouluk. 2,327 §. — [7]) S:n 19 p. maalisk. 570 §. — [8]) S:n 23 p. huhtik. 792 §. — [9]) S:n 28 p. kesäk. 1,304 §. — [10]) S:n 19 p. marrask. 2,140 § ja 26 p. marrask. 2,198 §. — [11]) S:n 22 p. maalisk. 592 §.

Eräiden rahatoimikamarin kansliahuoneiston sähköjohtojen uusimista varten kamari myönsi [1]) pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan 4,500 markan määrärahan.

Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [2]) 15,000 markan määrärahan väliseinän rakentamiseksi ja sähkövoimajohtojen vetämiseksi rahatoimikonttorin huoneistoon.

Tilastokonttorin huoneiston ikkunain ja ovien korjauksiin rahatoimikamari myönsi [3]) 712 markan määrärahan.

Kaupunkikiinteistöjen sisäkorjauksia varten varatusta määrärahasta osoitettiin [4]) 11,000 markkaa kaupungintalon sähköjohtojen vahvistamiseksi sekä lämminvesilaitteen hankkimiseksi sinne.

Katajanokalla olevan satamakonttorin entisen huoneiston sisustamiseen tullipostikonttoria varten rakennuskonttori oli käyttänyt nostamattomia määrärahoja yhteensä 22,000 markkaa. Tarpeellisen lisäyksen, 20,500 markkaa, rahatoimikamari myönsi [5]) yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Samoista varoista osoitettiin [6]) 31,000 markkaa Katajanokan tullikamarin huutokauppahuoneiston laajentamista varten.

Rahatoimikamari päätti [7]), että satamakannantakonttorin ja tullikamarin huoneistojen sähkösoittojohdot oli uusittava 2,220: 20 markaksi arvioiduin kustannuksin, jotka suoritettaisiin rakennuskonttorin nostamattomilla määrärahoilla.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista osoitettiin 18,340 markkaa poliisilaitoksen tallin sähköjohtojen uusimista [8]) ja 5,000 markkaa osoitetoimiston huoneistossa suoritettâvia pienehköjä korjaustöitä [9]) varten, 5,400 markkaa poliisilaitoksen arkistohuoneen sisustamiseksi Aleksanterinkadun taloon n:o 24 [10]) ja 7,100 markkaa poliisilaitoksen puusepäntyöpajan laajentamiseksi [11]).

Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti [12]) 10,700 markkaa Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 b olevan kunnallisen hammaspoliklinikan huoneiston korjauksia varten.

Pääluokkaan Kiinteä omaisuus tilapäismenoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [13]) 24,000 markan määrärahan korjausten suorittamiseksi kaupungin sairaalain hallitukselle luovutetussa Mariankadun talon n:o 22 huoneistossa.

Käyttövaroistaan Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta rahatoimikamari myönsi [14]) 12,800 markan määrärahan sähkövoimajohdon sekä 6,500 markkaa radiojohdon vetämiseksi Marian sairaalan sisätautien osastolle.

Samoista varoista kamari myönsi [15]) 8,400 markan määrärahan käsityö- ja voimistelusalin sisustamiseksi Nummen Tavolan koulukotiin.

Edellä mainituista käyttövaroista rahatoimikamari vielä myönsi [16]) 12,200 markkaa Käpylän suomenkielisen kansakoulun hallussa olleiden yksityisten huoneistojen kuntoonpanemista varten; tämä määräraha oli jaettava siten, että varatuomari H. Jägerroos sai Pellervontien talossa n:o 15 sijaitsevan

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 3,336 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,382 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. marrask. 7,302 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,908 §. — [5]) S:n 11 p. tammik. 57 §. — [6]) S:n 8 p. helmik. 256 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,412 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 56 §. — [9]) S:n 11 p. tammik. 61 §. — [10]) S:n 30 p. huhtik. 874 §. — [11]) S:n 2 p. heinäk. 1,322 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,624 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,268 §. — [14]) S:n 8 p. kesäk. 1,169 §. — [15]) S:n 19 p. lokak. 1,871 §. — [16]) S:n 18 p. kesäk. 1,243 § ja 6 p. syysk. 1,556 §.

huoneiston korjauksiin 4,050 markkaa, pastori S. Sinisalo Sampsantien talossa n:o 24 olevan huoneiston korjauksiin 5,380 markkaa ja Käpylän seuratalo osakeyhtiö korttelissa n:o 802 Nyyrikintien varrella sijaitsevassa talossaan olevan huoneiston korjauksiin 2,770 markkaa.

Kansanlastentarhain kanslialle Heikinkadun talosta n:o 12 vuokratun [1]) huoneiston korjauksiin kamari myönsi [2]) 3,600 markkaa ja kanslian entisen Mikonkadun talossa n:o 11 sijaitsevan huoneiston korjauksiin 1,710: 50 markkaa, molemmat määrärahat käyttövaroistaan Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta.

Päiväkodin kansanlastentarhalle vuokratun [3]) Albertinkadun talossa n:o 30 olevan huoneiston korjauksiin rahatoimikamari myönsi [4]) 2,000 markan määrärahan, ruokahissin hankkimiseksi Sammatintien talossa n:o 6 olevaan kansanlastentarhaan 5,000 markan määrärahan [5]) ja suojaristikkojen hankkimiseksi jälkimmäisen kansanlastentarhan kellarikerroksen ikkunoihin 3,300 markan määrärahan [5]) otettavaksi talousarvion määrärahasta Lastentarhain korjaukset ja kunnossapito.

Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [6]) 17,000 markan määrärahan Katajanokalla olevan rakennuskonttorin satamaosaston huoneiston sisustamista varten.

Kiinteän omaisuuden pääluokkaan tilapäisiä menoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [7]) 32,000 markan määrärahan korjausten suorittamiseksi Korkeasaaren valvojan asunnossa ja samoista varoista Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta 3,000 markan määrärahan Korkeasaaren eläintenhoitajanasunnon sisäkorjauksia [8]) varten sekä 2,863: 30 markkaa Kulosaaren sillan vartijanasunnon korjauksiin [9]).

Korpaksen tilalla olevien rakennusten korjauksiin tarvittavien puuaineiden ostoon rahatoimikamari osoitti [10]) enintään 6,000 markkaa pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan.

Palovahingot. Kivelän sairaalan johtaja oikeutettiin eräiden sairaalalle aiheutuneiden palovahinkojen korjaamiseen käyttämään vakuutusyhtiöltä saatu korvaussumma, 1,740 markkaa [11]), ja kaupunginarkkitehti eräiden Käpylän kansakoulun palovahinkojen korjauksiin käyttämään samanlaisia varoja 6,000 markkaa [12]).

Lastensuojelulautakunnan ilmoitettua, että Oulunkylän pientenlastenkodissa oli sattunut tulipalo, rahatoimikamari päätti [13]) kehoittaa lautakuntaa viipymättä panemaan toimeen sellaisen poliisitutkimuksen, joka oli palovahingonkorvauksen saamisen ehtona, sekä lähettämään asian johdosta syntyneet asiakirjat rahatoimikonttoriin. Samalla annettiin rakennuskonttorille tehtäväksi viipymättä korjauttaa palon vahingoittama rakennus, minkä työn oli arvioitu tulevan maksamaan 6,600 markkaa. Korjauskustannuksiin oli ensi sijassa käytettävä palovakuutusyhtiöltä saatava korvausmäärä ja mahdollisesti tarvittava lisäys otettava yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista.

Rakennuksen purkaminen. Kiinteistöisännöitsijälle annettiin [14]) tehtä-

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 195 ja tätä kert. s. 193. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,557 § ja 14 p. marrask. 7,212 §. — [3]) Ks. tätä kert. s. 193. — [4]) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,155 §. — [5]) S:n 22 p. marrask. 2,179 §. — [6]) S:n 22 p. marrask. 2,178 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. heinäk. 5,657 § ja 23 p. elok. 5,775 § sekä rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,530 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,493 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 268 §. — [10]) S:n 19 p. lokak. 1,862 §. — [11]) S:n 11 p. tammik. 67 §. — [12]) S:n 1 p. maalisk. 424 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,640 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 8 p. maalisk. 503 §.

väksi myydä eräs Salmisaaressa oleva rakennus velvoittamalla ostaja poistamaan se viikon kuluessa.

Rahatoimikamari päätti [1]), että Harjutorin hallirakennus käymälöineen ja vieressä olevine vajoineen myytäisiin huutokaupalla enimmän tarjoavalle ehdoin, että ostaja purki ja kuljetti pois rakennukset ennen heinäkuun 31 p:ää.

Pasilan kauppahalli myytiin [2]) Kiviteollisuus osuuskunta Pohjalle 20,000 markasta, mistä 5,000 markkaa oli suoritettava heti, 5,000 markkaa kolmen kuukauden kuluttua, 5,000 markkaa kuuden ja 5,000 markkaa yhdeksän kuukauden kuluttua.

Erään Länt. Pihlajasaaressa olevan huvilan osto. Pihlajasaaren huvilapalstan n:o 7 ent. vuokraaja tarjosi kaupungille kaikki alueella olevat rakennukset ja laitteet 81,500 markan hinnasta edellyttäen, että kaupunki samalla 18,500 markan hinnasta lunasti huvilarakennuksessa olevaa irtaimistoa. Rahatoimikamari hyväksyi [3]) tämän tarjouksen.

Eräiden Mustikkamaan rakennusten osto. Edelleen kamari päätti [4]) ostaa herra E. V. Wickmanilta Mustikkamaan palstalla n:o 4 b olevan asuinrakennuksen ja vajan, joiden hinta, yhteensä 19,900 markkaa, osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Taivallahden kasarmialue. Rahatoimikamari hyväksyi [5]) seuraavan kaupunginvaltuuston vuonna 1927 hyväksymässä [6]) ja sittemmin kesäkuun 21 p:nä 1928 allekirjoitetussa kaupungin ja valtion välisessä tilusvaihtosopimuksessa mainittujen rakennusten teettämistä koskevan sopimuksen:

1 §. Tilusvaihtosopimuksessa mainitun Helsingin kaupungin velvollisuuden rakentaa Taivallahden kasarmialueelle kuutiometreissä määrättäviä rakennuksia, joiden arvo nousee ainakin 11,687,720 markkaan, rahatoimikamari toteuttaa siten, että rakennustyö tehdään puolustusministeriön laadittavien piirustusten ja työselitysten mukaisesti joko antamalla työ pienemmissä erissä tai yhtenäisenä suoritettavaksi joko urakalla tai muulla tavalla sen mukaan ja niinä aikoina, jotka puolustusministeriö hyväksi katsoo, kuitenkin niin, että kaupungin jälempänä mainitut maksuajat otetaan huomioon.

Rahatoimikamari sitoutuu sijoittamaan puolustusministeriön määräämään pankkiin talletustilille tilusvaihtosopimuksessa tämän rakennusvelvollisuuden toteuttamiseksi suoritettavat maksut siten, että ensimmäinen erä, 2,227,630 markkaa, on sijoitettu ennen vuoden 1928 loppua, toisesta erästä, joka on 4,290,490 markkaa, puolet 1 p:nä huhtikuuta 1929 ja puolet 1 p:nä lokakuuta s. v. sekä kolmannesta erästä, joka on 5,169,600 markkaa, puolet 1 p:nä huhtikuuta 1932 ja puolet 1 p:nä lokakuuta s. v. Sitäpaitsi sitoutuu rahatoimikamari samalle tilille sijoittamaan tilusvaihtosopimuksen mukaan myöhemmin suoritettavat määrät maksuvuosien edellä mainittuina kuukaudenpäivinä, sikäli kuin valtioneuvosto ehkä erikseen määrää.

Nämä varat korkoineen käytetään rakennustyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen niissä erissä, jotka työn suorittamista koskevassa sopimuksessa tai suunnitelmassa myöhemmin määritellään.

2 §. Puolustusministeriö sitoutuu kaikin puolin valmistelemaan rakennustyön suorituksen valtion etujen vaatimalla ja tarkoitustaan vastaavalla tavalla.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,211 §. — [2]) S:n 26 p. maalisk. 631 §. — [3]) S:n 5 p. helmik. 250 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,552 § ja 30 p. heinäk. 5,658 § sekä rkmrin pöytäk. 30 p. heinäk. 1,418 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 22 p. tammik. 153 §. — [6]) Ks. v:n 1927 kert. s. 20.

3 §. Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu keskenään hyvässä yhteisymmärryksessä toimimaan niin, että rakennustyössä saavutetaan mahdollisimman taloudellinen tulos.

4 §. Tämä sopimus, jota on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, tulee voimaan siinä tapauksessa, että valtioneuvosto sen hyväksyy.

Tammikuun 24 p:nä valtioneuvosto hyväksyi edellä olevan sopimuksen samalla määräten, että Helsingin kaupungin tuli sijoittaa siinä mainitut korvausmäärät kolmen kuukauden irtisanomisajoin Kansallis-osake-pankin täkäläiseen konttoriin.

Rakennusten teettäminen. Vartijanasunnon rakentamiseksi Varsasaareen rahatoimikamari osoitti [1]) pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 11,000 markkaa.

Tanssilavan y. m. rakentaminen korttelii n:o 702. Rakennuskonttorille annettiin [2]) tehtäväksi rakentaa tanssi- ja soittolavat kortteliin n:o 702 enintään 12,000 markan kustannuksin, mikä määrä osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Samalla kamari vahvisti [2]) maksun mainittujen lavojen käyttämisestä 25 markaksi päivältä.

Kansanpuistojen käymälät. Kansanpuistojen valvojaa kehoitettiin [3]) ryhtymään toimenpiteihin suuremman ja pienemmän käymälän rakennuttamiseksi Länt. Pihlajasaareen, mihin tarkoitukseen kamari osoitti 43,000 markkaa Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistojen määrärahasta.

Kahden käymälän rakentamiseksi Lauttasaareen kamari osoitti [4]) yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Kauppatorilla oleva mukavuuslaitos. Kauppatorilla olevan mukavuuslaitoksen siirtämistä ja laajentamista varten osoitettiin [5]) edellä mainituista käyttövaroista 25,000 markkaa.

Virutushuoneet. Rahatoimikamari päätti [6]), että Merisatamasta syksyn kuluessa oli poistettava kaksi virutushuonetta ja vuonna 1930 Humallahdesta kaksi ja Kyläsaaresta yksi virutushuone sekä että virutuslaiturit oli jätettävä entiselleen viimeksi mainitun vuoden syksyyn asti lukuun ottamatta Sörnäisten rantatien varrella korttelissa n:o 292 olevaa, joka oli poistettava jo syksyllä 1929.

Palovakuutukset. Rahatoimikamari päätti [7]) olla palovakuuttamatta Korkeavuorenkadun tontille n:o 7 teetettyjä palomiehistön asuinrakennuksia.

Rakennuskonttorin ilmoitettua, että rakennusajaksi otetut Kivelän sairaalan autotallin ja halkovajan palovakuutukset olivat erääntyneet, rahatoimikonttori oli kamarin kanslian kehoituksesta vakuuttanut edellä mainitut rakennukset, edellisen 300,000 markasta ja jälkimmäisen 100,000 markasta, minkä toimenpiteen kamari hyväksyi [8]).

Rahatoimikonttorille annettiin [9]) tehtäväksi palovakuuttaa Länt. Pihlajasaaren huvilat yhteensä 570,000 markasta [9]) ja Korkeasaaren rehumestarinrakennus 150,000 markasta [10]).

Kiinteistöisännöitsijälle annettiin [11]) tehtäväksi palovakuuttaa eräs korttelissa n:o 178 oleva yhtiön Ford motor company of Finland omistama

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 967 §. — [2]) S:n 9 p. heinäk. 1,338 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,887 § ja 20 p. huhtik. 4,438 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 31 p. toukok. 1,084 §. — [5]) S:n 3 p. toukok. 890 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,376 §. — [7]) S:n 2 p. huhtik. 639 §. — [8]) S:n 11 p. tammik. 66 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,885 § ja 20 p. huhtik. 4,430 §. — [10]) S:n 28 p. kesäk. 5,481 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,237 §.

rakennus, jota yhtiö ei ollut itse suostunut vakuuttamaan, koska se vuokrakauden päätyttyä joutui kaupungin omaisuudeksi.

Högrylaiva Västra skärgården kaskovakuutettiin [1]) kolmen kesäkuukauden ajaksi 350,000 markasta.

Viikin latokartanon rappiotila. Rahatoimikamari kehoitti [2]) maatalouslautakuntaa käytettävissään olevista varoista maksamaan valtiolle 1,620 markkaa korvaukseksi toimitetussa katselmuksessa havaitusta Viikin latokartanon metsän rappiotilasta.

Tuurholman tila. Asiamiehen ilmoitettua, että kesäkuun 27 p:nä oli tehty kauppakirja, joka koski Tuurholman yksinäisverotilan R N 1^{24} ja siitä lohkaistun uudistilan R N 1^{7} ostoa, rahatoimikamari päätti [3])

kehoittaa kiinteistöisännöitsijää ottamaan hoitoonsa tilalla olevat huvilarakennukset sekä palovakuuttamaan ne;

kehoittaa maatalouskonttoria a) huolehtimaan tilan maanviljelyksen hoidosta huomioon ottaen, että tilan vuokraajalle oli myönnetty vuokrasopimuksen mukainen nautintaoikeus marraskuun 1 p:ään asti, tai tekemään esityksen vuokrasopimuksen pidentämisestä; b) sopimaan tilalla olevan puutarhurin kanssa puutarhan vastaisesta hoidosta tai puutarhan mahdollisesta ottamisesta kaupungin omaan hoitoon; c) huolehtimaan vuokraajan ja puutarhurin hallussa olevien rakennusten hoidosta ja palovakuuttamisesta; sekä d) antamaan vakuuttaa tilan metsän.

Maatalouslautakunnalle annettiin [4]) tehtäväksi antaa harventaa Tuurholman metsä.

Uimapaikat. Rahatoimikamari päätti [5]), että Hietaniemen ranta, josta sen johdosta, että sinne varastoiduista hiekkamääristä tuntuva osa oli valunut mereen, oli tullut erittäin sopiva uimapaikka, luovutettaisiin tähän tarkoitukseen yleisön käytettäväksi sekä että alueen pohjoispuolella oleva lautaaita siirrettäisiin siten, että se tuli rajoittamaan itse uimapaikkaa.

Edelleen kamari päätti [6]) sallia erään Käpylän lähellä olevan kalliohaudan käyttämisen uimapaikkana.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [7]) käytettävissään olevilla talousarvion määrärahoilla jo syksyllä suorittamaan Hietaniemen uimarannan siistimis-, tasoitus- ja puutarhatöitä, jotka oli suoritettava loppuun seuraavana vuonna; heti kieltämään Hietaniemen kaatopaikan käyttö sekä palopäällikön ohjeiden mukaisesti sammuttamaan siellä kytevä tuli ja käyttämään tähän tarkoitukseen kamarin käyttövaroista myönnetty 6,000 markan määräraha. Viimeksi mainittuun tarkoitukseen myönnettiin lisäksi 500 markan määräraha palopäällikölle, jonka tuli valvoa ja johtaa sammutustyötä. Edelleen rahatoimikamari päätti sanoa irti Länt. Ourasaarta koskevan vuokrasopimuksen kesäkuun 1 p:ään 1930 ja olla tammikuun 1 p:stä 1930 vuokraamatta erästä herra P. Annitschewille luovutettua Hietaniemellä olevaa peltoa sekä merkitä vuoden 1930 talousarvioehdotukseen määrärahat erilaisia uimarannan kuntoonpanemista tarkoittavia töitä varten, jotka oli suoritettava ennen kesäkuun 1 p:ää, edellyttäen, että kaupunginvaltuusto myönsi tarpeelliset määrärahat.

Aurinkokylpypaikan järjestämiseksi Pihlajasaaren etelärannalle kamari osoitti yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 25,000

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,193 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,119 §. — [3]) S:n 28 p. kesäk. 1,257 §. — [4]) S:n 28 p. syysk. 1,683 §. — [5]) S:n 30 p. heinäk. 1,419 §. — [6]) S:n 6 p. elok. 1,432 §. — [7]) S:n 22 p. lokak. 1,888 § ja 8 p. marrask. 2,033 §.

markan määrärahan [1]) ja Lauttasaaren uimarannan siistimistä ja puhdistamista varten 3,000 markkaa [2]) talousarvion määrärahasta Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistot.

Kaupungin kansanpuistojen sillat ja laiturit. Kiinteän omaisuuden pääluokkaan tilapäisiä menoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti 15,000 markkaa sillan rakentamiseksi Korkeasaaren ja Palosaaren välille [3]) ja talousarvion määrärahasta Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistot 27,000 markkaa Pihlajasaaren ja 66,000 markkaa Lauttasaaren laiturin kuntoonpanemista varten [4]).

Edelleen kamari päätti [5]), että 15,000 markkaa rakennuskonttorille Mustikkamaan töitä varten myönnetystä määrärahasta oli käytettävä kahden maihinnousulaiturin rakentamiseen, joista toinen olisi tarkoitettu moottori- ja toinen soutuveneitä varten.

Kansanpuistojen liikenneyhteydet. Rahatoimikamari päätti [6]), että Sörnäisten niemekkeen ja Mustikkamaan välille kesän alusta avattaisiin uusi höyrylaivareitti ja että tätä tarkoitusta varten rakennettaisiin laituri Vilhonvuorenkadun päähän ja toinen laituri Mustikkamaan pohjoisrannalle. Moottoriveneliikenteelle päätettiin osoittaa Kulosaaren sillan kohdalla oleva laituri sekä Mustikkamaan ravintolaan kuuluva laituri. Uuden höyrylaivareitin liikennöiminen uskottiin herroille A. Österille ja J. G. Bäckströmille heidän kanssaan aikaisemmin tehtyyn, kaupungin kansanpuistoihin kohdistuvaa höyrypursiliikennettä koskevaan sopimukseen [7]) sisältyvin ehdoin.

Paremman liikenneyhteyden aikaansaamiseksi Tuurholmassa olevaan kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon rahatoimikamari päätti [8]) kääntyä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön puoleen anoen, että yhtiö mikäli mahdollista pyhäpäivisin sijoittaisi ylimääräisiä vaunuja Kulosaaren linjalle.

Samalla kamari päätti [8]) kehoittaa kansanpuistojen valvojaa tekemään sopimuksen jonkun sopivan henkilön kanssa säännöllisen liikenteen ylläpitämisestä Liisankadun päässä olevan laiturin ja kyseisen puiston välillä.

Lauttasaaressa oleva kaivo. Kansanpuistojen jaoston esityksestä rahatoimikamari päätti [9]) osoittaa Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa Lauttasaaren kansanpuiston alueella olevan kaivon kuntoonpanemiseksi.

Korkeasaaren näköalatorni. Näköalatornin rakentaminen Korkeasaareen annettiin [10]) urakalle Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle.

Korkeasaaressa suoritettavat korjaustyöt. Korkeasaaren eläintarhan malaijilaiskarhun häkin korjaamista varten kamari osoitti [11]) pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 11,360 markkaa.

Länt. Pihlajasaaren huvilat. Länt. Pihlajasaaren huvilain valvonta annettiin [12]) vähäisestä korvauksesta tehtäväksi läheisessä saaressa olevan Masuttoiminimen öljyvaraston vartijalle. Entisiä omistajia kehoitettiin poistamaan irtaimistonsa huviloista ennen huhtikuun loppua sekä luovuttamaan avaimet kaupungin kansanpuistojen valvojalle.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,052 § ja rkmrin pöytäk. 31 p. toukok. 1,085 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,050 §. — [3]) S:n 20 p. huhtik. 4,434 § ja rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 841 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,047 §. — [5]) S:n 9 p. heinäk. 5,553 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 435 §. — [7]) Ks. v:n 1921 kert. s. 266. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,183 §. — [9]) S:n 31 p. toukok. 5,053 § ja rkmrin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,666 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. tammik. 3,091 §. — [11]) S:n 28 p. kesäk. 5,479 § ja rkmrin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,359 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,491 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Lainan ottaminen. Rahatoimenjohtajan tehtyä selvää niistä vaikeuksista, joita pitemmälle kuin kahden vuoden maksuajalle otettavan lainan hankkiminen aiheutti, rahatoimikamari päätti [1]) antaa finanssivaliokunnalleen tehtäväksi kutsua kaupunginvaltuuston talousarviovaliokunnan johonkin rahatoimikamarin kokoukseen raha-asiainvaliokunnan sopivaksi katsomana päivänä neuvottelemaan edellä mainitusta kysymyksestä. Samalla kamari päätti, että asia oli käsiteltävä ehdottomasti salaisena.

Neuvoteltuaan sittemmin talousarviovaliokunnan kanssa ja rahatoimenjohtajan ilmoitettua, että Osuuskassojen keskuslainarahasto paraikaa oli aikeissa ottaa ulkomaisen lainan sekä että Suomen pankin johto piti suotavana, ettei kaupunki samaan aikaan esiintynyt lainamarkkinoilla, rahatoimikamari päätti [2]), ettei kaupunki toistaiseksi koettaisi saada hankituksi kyseistä lainaa, ellei lainamarkkinoilla tapahtunut suotuisaa käännettä. Kuitenkin kamarin tuli tarkasti seurata tilanteen kehitystä sekä pysyä kosketuksissa varsinkin Lontoon markkinain kanssa.

Rahatoimikamari hyväksyi [3]) Kansallis-osake-pankin tarjouksen hyväksyä neljä kaupungin asettamaa vekseliä, jokainen suuruudeltaan 25,000 puntaa 7 ½ %:n koroin ja erääntyviksi tammikuun 10 p:nä 1930. Jos virallinen diskonttokorko Englannissa muuttui ennen heinäkuun 10 p:ää, jolloin vekselit diskontattaisiin, muuttuisi sovittu diskonttokorko vastaavasti. Vekselien leimavero oli kaupungin maksettava.

Kaupungin lyhytaikaisen luoton tarpeen tyydyttämiseksi rahatoimikamari otti [4]) 50,000 punnan suuruisen lainan, minkä määrän Kansallis-osake-pankki asetti kaupungin käytettäväksi kahden kuukauden ajaksi, kesäkuun 20 p:stä lukien, 8 %:n koroin sekä oikeuttaen kaupungin pidentämään laina-aikaa vielä kuukauden, minkä ajan korosta oli tehtävä uusi sopimus.

The National City Bank of New York tarjosi kaupungille 7,000,000 markan lainan kolmeksi vuodeksi syyskuun 1 p:nä päivättyjä velkakirjoja vastaan, joiden korko oli 6 ½ % ja jotka haltijoilla oli oikeus konvertoida obligatioiksi, jotka erääntyivät maksettaviksi 20 vuoden kuluttua ilman että kaupungilla sitä aikaisemmin oli oikeutta lunastaa niitä. Obligatiot, jotka oli päivättävä samana päivänä kuin velkakirjat ja joiden koron tuli olla sama kuin niiden, oli heti laskettava liikkeeseen ja talletettava New Yorkiin. Velkakirjat emittoitaisiin 3 ¾ %:n provisioin ja kuukauden vapain koroin, joten niiden kurssi tulisi olemaan 95 ¾ % vastaten hiukan yli 8 %:n tehoisaa korkoa. Muunnettaessa velkakirjoja obligatioiksi olisi maksettava 1 %:n provisio, joten obligatioiden kurssi olisi 94 ¾ % ja tehoisa korko 7.1 %. Rahatoimikamari päätti [5]) periaatteellisesti hyväksyä tarjouksen, mutta samalla lausua tarjouksen tehneelle pankille toivomuksen, että kaupungille varattaisiin lainan konvertoimisoikeus kymmenen vuoden kuluttua ja mahdollisesti 103 %:iin korotettuun kurssiin. Pankin peruutettua tarjouksensa rahatoimikamari päätti [6]), ettei toistaiseksi ryhdyttäisi lainaneuvotteluihin minkään

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 128 §. — [2]) S:n 5 p. helmik. 233 §. — [3]) S:n 18 p. kesäk. 1,204 §. — [4]) S:n 18 p. kesäk. 1,205 §. — [5]) S:n 16 p. syysk. 1,586 a §. — [6]) S:n 20 p. syysk. 1,622 §.

pankin kanssa sekä että siinä tapauksessa, että lainatarjouksia saapui, kamarin finanssivaliokunta sai ratkaista, oliko ne otettava huomioon vai ei.

Koska rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että kamarin toimenpiteet laina-asiassa olivat herättäneet tyytymättömyyttä kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnassa sekä että valiokunta oli aikonut ehdottaa, että kamarille lainakysymyksen suhteen myönnetyt valtuudet siirrettäisiin valtuuston asettamalle toimikunnalle, kamari päätti käsityksenään lausua [1]), että kaupungin lainakysymystä sen silloisessa vaiheessa ei olisi esitettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi; että kaupungin luotto kärsisi siitä, että laina-asiakirjain allekirjoittamisvaltuudet kesken neuvotteluja siirrettäisiin toiselle hallintoelimelle; sekä että kamari oli halukas säännöllisesti kutsumaan finanssivaliokunnan kokouksiin kaupunginvaltuuston ja talousarviovaliokunnan puheenjohtajat, jotka siihenkin asti olivat olleet saapuvilla kamarin käsitellessä lainakysymystä. Myöhemmin kamari päätti [2]) antaa kaupunginvaltuustolle selonteon lainakysymyksen vaiheista sekä valita finanssivaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuuston puheenjohtajan I. Lindforsin ja talousarviovaliokunnan puheenjohtajan W. A. Lavoniuksen.

Rahatoimikamari hyväksyi [3]) raha-asiainvaliokunnan ehdotuksen kamarin jäsenen von Frenckellin lähettämisestä Berliiniin siellä neuvottelemaan lainakysymyksestä pankkilaitoksen The National City Bank of New York pääjohtajan ja Lontoon konttorin johtajan kanssa. Samalla kamari valtuutti valiokunnan vastedes kamarin mielipidettä tiedustelematta tarpeen vaatiessa lähettämään yhden tai useampia henkilöitä ulkomaille neuvottelemaan lainakysymyksestä ilman että näillä kuitenkaan oli oikeutta tehdä kaupungin puolesta lopullisia lupauksia tai sitovia sopimuksia. Insinööri von Frenckellin matkakustannukset, 7,223 markkaa, maksettiin [4]) provisioita y. m. varten varatusta määrärahasta.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti [5]), että The National City Bank of New York oli tarjoutunut uudistamaan kaupungin lyhytaikaisen lainan 60 päiväksi ehdoin, että pankki tammikuun loppuun asti sai optio-oikeuden 5,000,000 dollarin obligatiolainan järjestämiseen kaupungille 20 vuodeksi 7 %:n koroin, mikä laina laskettaisiin liikkeeseen kurssiin 94 pankin provision ollessa 4 % ja varaamalla kaupungille oikeus lainan konvertoimiseen 10 vuoden kuluttua. Jos obligatiot mahdollisen nousukonjunktuurin johdosta voitaisiin myydä 94:ää edullisempaan kurssiin, jaettaisiin kurssivoitto tasan kaupungin ja pankin kesken. Tämän lainan tehoisa korko nousisi yli 8 %:n.

Saatuaan tiedon edellä mainitusta odottamattoman epäedullisesta tarjouksesta kamarin finanssivaliokunta oli sähköteitse kääntynyt pankkiliikkeen Brown Brothers & C:o puoleen, joka antamassaan vastauksessa periaatteellisesti lupasi tarjota kaupungille 5,000,000 dollarin suuruisen lainan kuudeksi kuukaudeksi joulukuun 16 p:stä lukien 8 %:n koroin sekä ehdoin, että pankki sai kesäkuun 16 p:ään 1930 valintaoikeuden 8,000,000 dollarin suuruisen obligatiolainan hankkimiseen kaupungille 30 vuodeksi 6 ½ %:n koroin ja nettokurssiin 91, mikä laina kaupunki oikeutettiin konvertoimaan 10 vuoden kuluttua. Sitäpaitsi kaupungille myönnettiin oikeus vapailta markkinoilta ostaa kuoletusta varten tarvittavat obligatiot. Tämän lainan tehoisa korko olisi 7 ¼ % eli siis ¾ % alempi The National City Bankin tarjousta.

Rahatoimikamari päätti [6]) hyväksyä Brown Brothers & C:on tarjouksen ja samalla lausua seuraavat toivomukset:

[1]) Rkmrin pöytäk. 27 p. syysk. 1,671 §. — [2]) S:n 1 p. lokak. 1,704 §. — [3]) S:n 4 p. lokak. 1,736 §. — [4]) S:n 16 p. lokak. 1,848 §. — [5]) S:n 7 p. jouluk. 2,298 §. — [6]) S:n 9 p. jouluk. 2,300 §.

että pankki laskisi obligatiot liikkeeseen niin pian kuin tämä voi tapahtua n. 94:n kurssiin;

että optioaika lyhennettäisiin kesäkuun 1 p:ään 1930, jotta kaupunki saisi tilaisuuden luottokysymyksensä järjestämiseen muulla tavalla, ellei pankki voinut järjestää obligatiolainaa; sekä

että obligatiolainan korot olisi talletettava pankkiin vähintään 10 päivää ennen maksupäiviä eikä, kuten pankki oli ehdottanut, 30 päivää ennen niitä.

Pankin ilmoitettua suostuvansa tyydyttämään kaupungin edellä mainitut toivomukset ja lisäksi tarjouduttua [1]) jakamaan kaupungin kanssa sen kurssivoiton, joka syntyisi, jos obligatioiden myyntikurssi mahdollisesti ylittäisi 95 %, rahatoimikamari päätti [2]) lopullisesti hyväksyä Brown Brothers & C:on lainatarjouksen. Asiakirjat allekirjoitettiin joulukuun 17 p:nä.

Obligatioiden lunastaminen. Rahatoimikamari myöntyi [3]) M. M. Warburg & C:o nimisen pankkiiriliikkeen anomukseen, että kaupungin vuosien 1909 ja 1911 lainoihin kuuluvia obligatioita lunastettaisiin suoraan Helsingissä ilman Englannin välitystä.

Eräiden Tanskan alamaisten lausuttua Suomen Kööpenhaminassa olevan lähetystön välityksellä toivomuksen, että he saisivat lunastaa pienehkön määrän osin kaupungin vuosien 1909 ja 1911 lainoihin, osin vanhempiin lainoihin kuuluvia obligatioita, rahatoimikamari päätti [4]) tiedusteluun vastata, että kaupunki lunasti edellisiä Englannissa sovellettuun kurssiin ja jälkimmäisiä n. s. Pariisin kursseihin.

Hampurin Langebank tarjosi kaupungin lunastettavaksi vuosien 1898 ja 1900 lainoihin kuuluvia obligatioita 23.000 markan nimellisarvosta sekä vuosien 1892, 1898 ja 1900 lainoihin kuuluvia kuponkeja yhteensä 100,000 markan nimellisarvosta ehdoin, että kaupunki samalla lunasti vuoden 1902 obligatiolainaan kuuluvia kuponkeja 125,000 markan nimellisarvosta, obligatiot n. s. Pariisin kursseihin sekä kaikki kupongit 40 pfennigin hinnasta kappaleelta.

Koska pankki oli suostunut sen jälkeen myymään vuoden 1902 lainaobligatioihin kuuluvia kuponkeja 1 frangin kurssiin kupongilta ja koska tarjous käsitti huomattavan määrän obligatioita ja kuponkeja, hyväksyttiin [5]) se, kuitenkin nimenomaan ainoastaan mikäli se koski kyseistä obligatio- ja kuponkimäärää.

Rahatoimikamari hyväksyi [6]) Vereinsbank in Hamburg nimisen pankin anomuksen saada välityspalkkioksi kaupungin vuosien 1909 ja 1911 lainoihin kuuluvien obligatioiden lunastamisesta periä ¼ % lainaehdoissa määrätyn ⅛ %:n sijasta, missä tapauksessa pankki puolestaan vapauttaisi kaupungin velvollisuudesta pitää rahoja talletettuna pankkiin kyseisten obligatioiden lunastamista varten.

Rahatoimenjohtaja Hupli ilmoitti antaneensa New Yorkin National City Bankille tehtäväksi lunastaa New Yorkin markkinoilla siellä käyvään kurssiin kaupungin vuoden 1924 lainan huhtikuun 1 p:nä 1929 erääntyneen kuoletusmäärän. Rahatoimikamari hyväksyi [7]) tämän toimenpiteen.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1929 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: marraskuun 1 ja 2 p:nä vuoden 1892 4 ½ %:n lainasta 79 obligatiota à 5,000 markkaa, 292 obligatiota

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 10 p. jouluk. 2,301 §. — [2]) S:n 17 p. jouluk. 2,396 a §. — [3]) S:n 4 p. tammik. 11 §. — [4]) S:n 4 p. tammik. 14 §. — [5]) S:n 18 p. tammik. 132 §. — [6]) S:n 15 p. helmik. 300 §. — [7]) S:n 5 p. huhtik. 672 §.

à 1,000 markkaa ja 388 obligatiota à 500 markkaa, helmikuun 1 p:nä vuoden 1898 3 ½ %:n lainasta 33 obligatiota à 5,000 markkaa, 84 obligatiota à 2,000 markkaa, 108 obligatiota à 1,000 markkaa ja 207 obligatiota à 500 markkaa, samoin helmikuun 1 p:nä vuoden 1900 4 %:n lainasta 35 obligatiota à 5,000 markkaa, 88 obligatiota à 2,000 markkaa, 122 obligatiota à 1,000 markkaa ja 242 obligatiota à 500 markkaa sekä kesäkuun 4—6 p:nä vuoden 1902 4 %:n lainasta 3,102 obligatiota à 500 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijasta kaupunki lunasti: vuoden 1876 5 %:n lainasta 1 obligation à 1,000 markkaa, 4 obligatiota à 500 markkaa ja 1 obligation à 200 markkaa, vuoden 1909 4 ½ %:n lainasta 78 obligatiota à 2,515 markkaa, vuoden 1911 4 ½ %:n lainasta 99 obligatiota à 2,515 markkaa ja 124 obligatiota à 503 markkaa, vuoden 1913 5 %:n lainasta 262 obligatiota à 536 markkaa, vuoden 1916 5 %:n lainasta 20 sitoumuskirjaa à 25,000 markkaa, vuoden 1917 5 %:n lainasta 16 obligatiota à 10,000 markkaa, 14 obligatiota à 5,000 markkaa, 15 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 ensimmäisestä 5 ½ %:n lainasta 14 obligatiota à 10,000 markkaa, 14 obligatiota à 5,000 markkaa ja 68 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 toisesta 5 ½ %:n lainasta 81 obligatiota à 1,000 markkaa ja 14 obligatiota à 500 markkaa, vuoden 1922 7 %:n lainasta 260 obligatiota à 5,000 markkaa sekä vuoden 1924 6 ½ %:n lainasta 43 obligatiota à 1,000 dollaria ja 5 obligatiota à 500 dollaria.

Osakkeiden osto. Kaksi Helsingin makasiiniosakeyhtiön osaketta lunastettiin [1]) nimellisarvosta, 500 markasta osakkeelta. Tarvittavan rahamäärän kamari osoitti käyttövaroistaan. Myöhemmin ostettiin [2]) lisäksi 200 yhtiön osaketta, joiden hinta, 100,000 markkaa, määrättiin suoritettavaksi talousarvioon mainitun yhtiön osakkeiden ostoa varten merkitystä määrärahasta.

Edelleen kamari päätti [3]), että Helsingin makasiiniosakeyhtiön uusia osakkeita merkittäisiin kaupungin lahjoitusrahastojen nimiin sillä oikeudella, joka kaupungille kuului rahastojen omistamien mainitun yhtiön vanhempien osakkeiden nojalla.

Lainan myöntäminen asunto-osakeyhtiölle. Kahdeksan Asunto-osakeyhtiö Osmo-Käpylän osakkaan jätettyä velkasuhteensa kaupungin kanssa järjestämättä rahatoimikamarin vuonna 1928 määräämällä tavalla [4]), kamari päätti [5]) myöntää heille lainamäärän suorittamisen lykkäyksen tammikuun 31 p:ään 1930. Samalla asiamiehelle annettiin toimeksi oikeudenkäynnillä suoraan yhtiöltä periä ne rahamäärät, joita ei edellä mainittuun päivään mennessä ollut maksettu.

Lainan myöntäminen Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnettiin [6]) jo saadun 5,000,000 markan määrän lisäksi vielä 5,000,000 markkaa 7 ½ %:n koroin ja kuukauden irtisanomisajoin.

Lainan myöntäminen lahjoitusrahastoista. Laivureille A. Österille ja J. G. Bäckströmille myönnettiin [7]) kaupungin lahjoitusrahastoista 150,000 markan laina, josta puolet oli maksettava syyskuun 1 p:nä 1930 ja puolet syyskuun 1 p:nä 1931. Lainalle oli maksettava 10 %:n mukainen korko ja sen suorittamisen vakuudeksi kaupungin tuli saada kiinnitys laivuri Österin omistamaan Snappertunan kappelissa sijaitsevaan verotilaan Storgård n:o 1, minkä ohessa lainanottajain tuli antaa rahatoimikamarin hyväksymä takaus.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 559 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 2,146 §. — [3]) S:n 19 p. marrask. 2,147 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 218. — [5]) Rkmrin pöytäk. 20 p. jouluk. 2,418 §. — [6]) S:n 29 p. tammik. 197 §. — [7]) S:n 5 p. lokak. 1,741 § ja 8 p. lokak. 1,750 §.

Helsingin sokeainyhdistykselle myönnettiin [1]) kaupungin lahjoitusrahastoista 500,000 markan suuruinen laina kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 8 ½ %:n koroin, joka oli neljännesvuosittain maksettava kaupunginkassaan, ehdoin, että kaupunki lainan suorittamisen vakuudeksi sai kiinnityksen yhdistyksen omistamaan Pengerkadun taloon ja tonttiin n:o 11 etuoikeuksin yhteensä 4,176,000 markkaan nousevien lainain jälkeen.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 sai [2]) kaupungin lahjoitusrahastoista 1,000,000 markan lainan kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 8 ½ %:n koroin, joka oli maksettava maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun viimeisenä päivänä, sekä ehdoin, että laina kiinnitettiin yhtiön kiinteistöön etuoikeuksin yhteensä 3,900,000 markkaan nousevien lainain jälkeen.

Osakeyhtiö Stockmannilta ostettujen talojen kauppahinta. Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön anomuksesta rahatoimikamari päätti [3]) asettaa yhtiölle vekselin, joka vastasi kaupungin yhtiöltä ostamien kiinteistöjen kauppahintaa, 18,500,000 markkaa, siitä vähennettynä kiinteistöihin kiinnitetyt lainat, maksamattomat verot ja rasitukset, yhteensä 4,000,000 markkaa, ollen siis määrältään 14,000,000 markkaa, minkä vekselin yhtiö tunnustajana diskonttaisi Suomen pankissa ja siellä uudistaisi lyhentäen sitä niillä vuokramäärillä, jotka kaupungin sopimuksen mukaan tuli maksaa yhtiölle, ehdoin, että yhtiö suoritti kaikki kyseisen vekselin aiheuttamat kulungit tammikuun 1 p:ään 1933 sekä antoi vekselimäärän ja mainittujen kustannusten vakuudeksi joko Pohjoismaiden yhdyspankin takauksen tai kiinnityksen edellä mainittuihin kiinteistöihinsä.

Kiinnityksen siirtämiseen myöhemmäksi rahatoimikamari myöntyi [4]) erinäisissä tapauksissa.

Naisten työtupain tulot. Rahatoimikamari oikeutti [5]) naisten työtupain johtokunnan edelleenkin käyttämään työtupain tuloja esiintyvien menojen suorittamiseen.

Palosaaren pantterit. Kesän aikana oli Palosaaressa vahvistetusta maksusta pidetty näytteillä panttereita, joiden esityksistä oli kertynyt 48,000 markan nettotulo. Rahatoimikamari päätti [6]) siirtää tämän rahamäärän n. s. leijonarahastoon.

Kansanpuistojen hallinnossa ilmenneet väärinkäytökset. Sitten kun rahatoimenjohtajalle oli ilmoitettu, että kansanpuistojen hallinnossa arveltiin ilmenneen väärinkäytöksiä, eikä valvoja R. Palmgren tämän johdosta toimitetussa kuulustelussa ollut voinut antaa tyydyttävää selvitystä m. m. eräistä Korkeasaaresta tapahtuneista eläinten myynneistä, rahatoimikamari päätti [7]) toistaiseksi pidättää valvoja Palmgrenin virantoimituksesta ja kehoittaa tilintarkastaja J. A. Someria jatkamaan kansanpuistojen valvojan tilien tarkastusta, jonka suorittamisen hän aikaisemmin oli saanut toimekseen; ilmoittaa asian kaupunginreviisorille pyytäen, että revisionikonttori ottaisi haltuunsa kaikki kansanpuistojen valvojan kirjanpitoon kuuluvat asiakirjat ja ryhtyisi perinpohjaiseen tilintarkastukseen kaikkien epäiltyjen väärinkäytösten selvittämiseksi; sekä ilmoittaa asian poliisilaitoksen etsivälle osastolle sille mahdollisesti kuuluviin toimenpiteihin ryhtymistä varten.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 29 p. lokak. 1,932 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 2,148 §. — [3]) S:n 30 p. heinäk. 1,415 §. — [4]) S:n 1 p. helmik. 213 ja 214 §, 8 p. helmik. 262 §, 1 p. maalisk. 406 §, 5 p. huhtik. 668—671 §, 3 p. syysk. 1,542 §, 11 p. lokak. 1,775 §, 19 p. marrask. 2,145 §, 29 p. marrask. 2,235 ja 2,236 § sekä 20 p. jouluk. 2,402 §. — [5]) S:n 29 p. tammik. 188 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 7,089 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 8 p. marrask. 2,034 §.

Kiinteistöisännöitsijälle annettiin[1]) tehtäväksi väliaikaisesti hoitaa kansanpuistojen valvojan tehtävät.

Helsingin kaupungin ja Jyväskylän—Päijänteen laivaosakeyhtiön välisessä riitajutussa annettu tuomio. Helmikuun 25 p:nä 1924 annetulla tuomiolla olivat säädetyssä järjestyksessä valitut välimiehet ilmoittaneet selvitetyn, että Jyväskylän—Päijänteen laivaosakeyhtiön omistama höyryalus Suomi oli lokakuun 1 p:nä 1921 Kuhmoisten laiturissa törmännyt Helsingin kaupungin halkokonttorin uponneisiin koivutukkeihin paikalla, missä alukset laiturista lähtiessään tavallisesti peräytyivät, ja tällöin saanut potkurivian, sekä että onnettomuus ei ollut ollut aluksen päällystön tai miehistön törkeän huolimattomuuden aiheuttama. Tämän johdosta välimiehet selittivät kaupungin velvolliseksi suorittamaan yhtiölle korvausta yhteensä 15,602: 85 markkaa ynnä 6 %:n koron tammikuun 19 p:stä 1924, jolloin välimiehet ensimmäisen kerran käsittelivät asiaa, mihin tulisivat lisäksi jutun yhtiölle aiheuttamat kulungit, 2,500 markkaa, samoinkuin tuomion aiheuttamat kustannukset, 2,700 markkaa. Kihlakunnanoikeus, josta molemmat osapuolet hakivat tuomion muutosta, vahvisti lokakuun 30 p:nä 1925 välitystuomion sekä velvoitti kaupungin suorittamaan lisäksi 7,000 markkaa oikeudenkäyntikuluja. Hovioikeus vapautti heinäkuun 8 p:nä 1927 kaupungin viimeksi mainitusta velvollisuudesta ja alensi vahingonkorvausmäärän koron 5 %:iin, mutta jätti asian muuten kihlakunnanoikeuden päätöksen varaan. Korkein oikeus, joka joulukuun 7 p:nä 1928 lopullisesti ratkaisi riitajutun, vahvisti vahingonkorvauksen 19,902: 85 markaksi ja korvauksen, joka kaupungin oli suoritettava yhtiölle kaikista sen oikeudenkäyntikuluista, 5,000 markaksi, muuten jättäen hovioikeuden tuomion voimaan.

Rahatoimikonttorille annettiin[2]) tehtäväksi maksaa nämä rahamäärät sekä merkitä tämä meno halkokonttorin loppuselvitystilille.

Kunnallisverotus. Kaupunginvaltuuston määrättyä kunnallisverojen kannon kertomusvuonna tapahtuvaksi neljässä erässä elo-, syys-, loka- ja marraskuussa rahatoimikamari vahvisti[3]) kantopäivät eri kaupunginosissa asuville verovelvollisille ja kehoitti[4]) rahatoimikonttoria järjestämään veronkantopaikat myöskin Toukolaan, Käpylään ja Pasilaan.

Verotusvalmistelukunta ilmoitti, että veroäyrien lukumäärä tutkijalautakunnan suoritettua työnsä loppuun oli 32,505,628. Rahatoimikamari päätti[5]) tämän johdosta, että vuoden talousarviossa verotuksella koottavaksi vahvistettu määrä, 197,513,624: 38 markkaa, perittäisiin verovelvollisilta 6: 30 markan mukaan veroäyriltä.

Verohuojennuksen myöntäminen työttömille. Jäsen Virta oli ehdottanut, että työttömille henkilöille myönnettäisiin huojennuksia vuoden 1928 kunnallisverojen suorituksesta, mutta tämä ehdotus ei antanut[6]) rahatoimikamarille toimenpiteen aihetta, koska kamarilla ei ollut laillista oikeutta yleisen verohuojennuksen myöntämiseen, vaan sen tuli käsitellä tällaista etua koskevat anomukset in casu.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehdyt sopimukset. Rahatoimikamari päätti[7]), että Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehtyjen vapaita seisontapäiviä, huoneistonvuokria ja satamakannantakonttorin haara-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,087 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. huhtik. 4,225 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,109 §. — [4]) S:n 11 p. kesäk. 1,191 §. — [5]) S:n 8 p. kesäk. 1,168 § ja 23 p. heinäk. 1,402 §. — [6]) S:n 19 p. lokak. 1,860 §. — [7]) S:n 3 p. syysk. 1,506 §.

konttoreissa IV ja V toimitettavaa kantoa koskevien sopimusten tuli sellaisinaan pysyä voimassa myöskin vuonna 1930.

Kaupungin autojen verovapaus. Moottoriajoneuvojen verotuksesta tammikuun 18 p:nä vuonna 1929 annetun lain määräysten nojalla valtiovarainministeriö toukokuun 30 p:nä ja syyskuun 17 p:nä oli kuluvaksi vuodeksi vapauttanut[1]) kaupungin suorittamasta mainittua veroa eräistä kaupungin autoista ja muista moottoriajoneuvoista.

Liikennevero. Laivuri A. Öster oli oikeutettu höyrylautalla välittämään liikennettä Vilhonvuorenkadun uudesta laiturista Mustikkamaalle mi. m. ehdoin, että hän maksoi kaupunginkassaan määrätyn prosentin kyseisen liikenteen bruttotulosta. Anomuksestaan hänet sittemmin vapautettiin[2]) tästä maksuvelvollisuudesta kesäksi 1929, koska reitin kannattavuutta toistaiseksi oli vaikeata arvostella ja yksityiset henkilöt suuressa määrin olivat sijoittaneet omia moottoriveneitään liikenteeseen mainitulle reitille. Samalla laivuri Öster oikeutettiin itse määräämään omistamallaan höyrylautalla tehdystä matkasta suoritettavat maksut ehdoin, että hän ilmoitti ne rahatoimikamarille.

Koirain luetteloimismaksu. Koirain luetteloimisesta suoritettava korvaus korotettiin[3]) 5 markkaan koiralta.

Kansanpuistojen ravintolain tarjoiluhinnastot. Rahatoimikamari vahvisti[4]) kansanpuistojen ravintoloissa tapahtuvan tarjoilun hinnastot vuoden 1929 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1930 toukokuun 1 p:n väliseksi ajaksi.

Koska oli valitettu, ettei Seurasaaren ravintolan vuokraaja ollut noudattanut edellä mainittua vahvistettua hinnastoa, rahatoimikamari päätti[5]) antaa hänelle ankaran varoituksen.

Kulosaaren silta. Rahatoimikamari päätti[6]), että Kulosaaressa asuvat henkilöt saisivat 2,000 markalla lunastaa vuosikortin, joka oikeutti kulkemaan Kulosaaren sillan yli määrätyllä, varsinaisin numeroin rekisteröidyllä autolla, että Maanviljelijäin maitokeskusliike osakeyhtiö sai lunastaa tällaisen vuosikortin, joka koski kaikkia Kulosaareen maitoa kuljettavia yhtiön autoja, että vuosikorttia ei annettaisi koerekisterinumeroin varustetulle autolle sekä että vuosikortti olisi voimassa enintään neljälle autossa matkustavalle henkilölle, jota vastoin ylittävän matkustajamäärän tuli suorittaa tavallinen siltamaksu.

Edelleen kamari myöntyi[7]) Malmin piirin kruununnimismiehen anomukseen, että mainitun piirin poliisiviranomaisten auto saisi maksutta kulkea Kulosaaren sillan yli, mutta epäsi[8]) rakennustarkastaja H. Andersinin anomuksen saada vapaalippu samaan tarkoitukseen.

Mustikkamaalla olevan Pelastusarmeijan lasten kesäsiirtolan lapset sekä siirtolan virkapukuiset johtajat oikeutettiin[9]) maksutta kulkemaan Kulosaaren sillan yli siirtolaan mennessään ja sieltä palatessaan kesäkuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana.

Samaten vapautettiin[10]) Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen kodin johtajatar ja 14 asukasta suorittamasta kyseisiä siltamaksuja.

Västra skärgården-laivan lippumaksut ja vapautuksen myöntäminen niistä. Rahatoimikamari päätti[11]), että Länt. Pihlajasaaren kesäsiirtolaan sijoitetut lapset saivat maksutta matkustaa saareen Västra skärgården-laivassa

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,230 § ja 15 p. lokak. 1,823 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. heinäk. 5,631 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,056 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,282 §. — [5]) S:n 1 p. lokak. 6,667 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 16 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. toukok. 4,885 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 17 §. — [9]) S:n 11 p. kesäk. 1,200 a §. — [10]) S:n 16 p. heinäk. 1,377 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,554 §.

sen aamuvuorolla, että siirtolan johtajalle oli myönnettävä vapaalippu tälle reitille sekä että siirtolan pesun, ruoka-aineiden y. m. kuljetuksesta oli maksettava kerta kaikkiaan 300 markkaa kesältä.

Maksu tavarain kuljetuksesta Länt. Pihlajasaaren ravintolaan vahvistettiin [1]) 400 markaksi kesältä.

Edelleen rahatoimikamari päätti [2]) myöntää vapaaliput Västra skärgården-laivaan itsekullekin kaupungin palkkaamaan vartijamiehistöön kuuluvalle henkilölle oikeuttaen myöskin asianomaisen vaimon, palvelijattaren ja lapset käyttämään lippua, kuitenkin ainoastaan yksi henkilö kerrallaan; Länt. Pihlajasaaren ravintolan henkilökunnalle kolme lippua, joista jokainen oli voimassa kahdelle henkilölle kerrallaan; yhden lipun itsekullekin seuraavassa mainitulle henkilölle: kansanpuistojen valvojalle, rahatoimikamarin kansanpuistojenjaoston jäsenille ja toimihenkilöille; poliisimestarille; poliisimestarinapulaiselle; satamakapteenille; avustavalle satamakapteenille; rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikölle ja avustavalle työpäällikölle; sekä kaupunginarkkitehdille; samoinkuin kaksi lippua merenkulkuhallitukselle.

Kaupungin maan aitaamisoikeudesta suoritettavat maksut. Joulukuun 28 p:nä 1926 vahvistettua erikoistaksaa, jonka mukaan maksut kaupungin maan aitaamisesta rakennusyrityksiä varten oli laskettava, muutettiin [3]) siten, että korkeampi maksu kadun aitaamisesta oli suoritettava ainoastaan sikäli kuin aidattu alue oli kadulla, jolla oli raitiotie. Määräyksen tuli tulla voimaan maaliskuun 1 p:nä 1929.

Asunto-osakeyhtiö Eura sai [4]) anomuksestaan Hämeentien aitaamisesta korttelissa n:o 582 olevan tontin n:o 92 kohdalta maksettavaksi määrätyn maksun alennetuksi 34,106: 25 markasta 32,279: 10 markkaan.

Asunto-osakeyhtiö Siltavuorenkatu 14:n anomus kadun aitaamisesta määrätyn maksun suorituksen lykkäämisestä hyväksyttiin [5]) siten, että maksusta, joka alennettiin 15,480: 40 markkaan, oli suoritettava 5,000 markkaa heinäkuussa, 5,000 markkaa elokuussa ja 5,480: 40 markkaa syyskuussa ehdoin, että maksamatta oleville erille maksupäivään saakka suoritettiin 9 %:n korko.

Kiinteistö osakeyhtiö L. Viertotie 66 vapautettiin [6]) velvollisuudesta suorittaa maksua, 4,380 markkaa, kadun aitaamisesta XIV kaupunginosan korttelissa n:o 505 Ruusankadun varrella olevan tontin n:o 42 kohdalta vuoden 1929 helmikuun 15 p:n ja toukokuun 28 p:n väliseltä ajalta.

Rakennuskonttorin suorittamista töistä kannettavat maksut. Koska rahatoimikamarin vuonna 1920 tekemä päätös [7]) niistä maksuista, jotka rakennuskonttori sai kantaa suorittamistaan töistä, käytäntöön sovellettuna oli sikäli epäselvä, että n. s. lisäprosentille oli vahvistettu ainoastaan ylä- ja alarajat, ja koska määräykset sitäpaitsi eivät enää vastanneet ajan oloja, kaupungininsinööri oli laatinut seuraavan ehdotuksen kyseisten maksujen uusiksi laskuperusteiksi:

Eri osastojen ainekustannusten lasketaan olevan = ostohinta, jos myyntiliike on toimittanut tavarat suoraan, mutta = ostohinta + 10 % varastoimiskustannuksia, jos ne on saatu varaston kautta.

Eri osastojen työpalkat ovat = työnjohtajille ja työntekijöille todellisesti maksetut rahamäärät.

Varasto-osaston ainekustannusten lasketaan olevan = ostohinta + 10 %.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,554 §. — [2]) S:n 28 p. kesäk. 5,477 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 267 §. — [4]) S:n 26 p. huhtik. 827 §. — [5]) S:n 31 p. toukok. 1,065 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,378 §. — [7]) Ks. v:n 1920 kert. s. 243.

Varasto laskuttaa:
aineista: ainekustannukset + 20 % hallintokuluiksi;
suoritetusta työstä: työpalkat + 60 % hallintokuluiksi;
Lisäprosentti, joka aina merkitään kaupungin tulosääntöön tuloksi, lasketaan:

1) Rakennuskonttorin eri osastoille ja sellaisille kaupungin laitoksille, joita ei hoideta tuloa tuottavina liikeyrityksinä, 0 %:n mukaan;

2) Kaupungin liikemäisesti hoidetuille laitoksille ja kunnallisille osakeyhtiöille, jos työkustannukset ovat

pienemmät kuin 50,000 markkaa	20 %:n mukaan
50,000—500,000 markkaa	15 %:n »
suuremmat kuin 500,000 markkaa	10 %:n »

3) Yksityisille henkilöille ja toiminimille, jos työkustannukset ovat

pienemmät kuin 50,000 markkaa	30 %:n mukaan
50,000—500,000 markkaa	20 %:n »
suuremmat kuin 500,000 markkaa	10 %:n »

Kohtaan 1) kuuluvat laskut kirjoitetaan siis seuraavasti:
aineista: ainekustannukset .....
suoritetusta työstä: työpalkat .....

Kohtaan 2) kuuluvat laskut:
aineista: ainekustannukset .....
suoritetusta työstä: työpalkat .....
lisäprosentti 20 %—10 % .....

Kohtaan 3) kuuluvat laskut:
aineista: ainekustannukset .....
suoritetusta työstä: työpalkat .....
lisäprosentti 30 %—10 % .....

Rahatoimikamari hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen sellaisin muutoksin, että lisäprosenttia ei ollut laskettava töistä, jotka suoritettiin kaupungin lahjoitus rahastoihin kuuluvissa rakennuksissa ja laitoksissa.

Valtionavut. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö myönsi [2]) kaupungille 200,000 markan avustuksen työttömyyden torjumiseksi ehdoin, että rahatoimikamari ennen vuoden loppua lähetti sosialiministeriölle tilityksen mainittujen varain käytöstä.

Vuonna 1928 toimitetuista työnvälityksistä kaupunki nosti valtionapua 192,750 markkaa.

Heinäkuun 30 p:nä sosialiministeriö päätti [3]) myöntää kaupungille 98,400 markan suuruisen valtionavun oman sähkövoimakeskuksen ja valaistusverkon laittamiseksi sekä kolmen kellarin ja yhden vajan rakentamiseksi Bengtsårin koulukotiin. Kaikkiaan kaupunki nosti koulukoteja varten 791,901: 05 markkaa vuoden 1928 ja 1,568,400 markkaa vuoden 1929 valtionapua.

Kansakoulujen vuoden 1928 valtionavun viimeinen erä oli määrältään 790,800 markkaa, ja vuoden 1929 valtionapua kaupunki nosti 3,272,750 markkaa.

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 263 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 190 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. elok. 5,688 §.

Kansakouluoppilaiden kesävirkistyksen vuonna 1929 aiheuttamista kustannuksista valtio suoritti 322,666 markkaa, mistä 257,511 markkaa suomenkielisille ja 65,155 markkaa ruotsinkielisille [1]) kouluille.

Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoitti määränneensä maksettavaksi valmistavan tyttöjen ammattikoulun valtionavuksi kevätlukukaudelta 1929 228,000 markkaa [2]) ja s. v. syyslukukaudelta 152,000 markkaa [3]).

Valtionavuksi valmistavalle poikain ammattikoululle kaupunki nosti vuodeksi 1929 421,800 markkaa, siitä 250,000 markkaa kevätlukukautta [2]) ja 171,800 markkaa syyslukukautta [3]) varten.

Yleisen ammattilaiskoulun valtionapu kevätlukukaudeksi oli 52,230 markkaa [4]) ja syyslukukaudeksi 41,265 markkaa [3]) sekä kirjapainokoulun vastaavasti 31,300 markkaa [4]) ja 27,091 markkaa [3]).

Kansanlastentarhain vuoden 1928 valtionavun viimeinen erä oli suuruudeltaan 440,187: 15 markkaa, ja vuodeksi 1929 myönnettyä avustusta kaupunki nosti 1,455,000 markkaa.

Kouluhallituksen evättyä Helsingin kaupungilta valtionavun työväenopistolle syyslukukaudelta 1927 ja kevätlukukaudelta 1928 perustellen tätä siten, ettei opisto täyttänyt säädettyjä valtionavun saamisen ehtoja sikäli, ettei sillä mainittuna aikana ollut ollut kouluhallituksen vahvistamaa ohjesääntöä, rahatoimikamari oli vedonnut [5]) asiassa korkeimpaan oikeuteen, joka kuitenkin ainoastaan vahvisti [6]) kouluhallituksen päätöksen. Syyslukukaudelta 1928 kaupunki sittemmin sai 402,695: 70 markan suuruisen valtionavun [7]). Vuoden 1929 valtionapu oli määrältään 1,455,000 markkaa.

Kaupunginorkesterin voimassapitoon vuonna 1929 kaupunki sai valtion varoista avustusta 500,000 markkaa.

Rahatoimikamari päätti [8]), ettei Helsingin kaupunki hakisi lain myöntämää valtionapua kaupunginkirjastolle, koska avustus olisi vain hiukan yli 1 %:n eikä tämä vähäinen taloudellinen etu vastannut sitä hankaluutta, jonka avustuksen saannin ehtojen täyttäminen aiheuttaisi.

Hyvösen lastenkodin talousarvio. Rahatoimikamari vahvisti [9]) Hyvösen lastenkodille vuodeksi 1930 seuraavan talousarvion:

Menot.

Palkat	Smk	143,680: —
Ruokatalous	»	112,226: —
Vaatetus	»	25,000: —
Kalusto	»	25,000: —
Lämpö ja valo	»	26,000: —
Kulungit	»	25,000: —
Korjaukset	»	40,000: —
Säästö	»	18,910: —
Yhteensä	Smk	415,816: —

Tulot.

Korvaus 27 lapsen elatuksesta	Smk	87,480: —
Henkilökunnan suorittama korvaus luontoiseduista	»	48,336: —
Korkoja	»	280,000: —
Yhteensä	Smk	415,816: —

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. jouluk. 7,499 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 445 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. lokak. 6,546 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 446 §. — [5]) Vrt. v:n 1928 kert. s. 223. — [6]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 444 §. — [7]) S:n 19 p. maalisk. 556 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 25 §. — [9]) S:n 17 p. jouluk. 2,386 §.

Samalla kamari päätti huomauttaa lastenkodin johtokunnalle, ettei vahvistettuja talousarvion määriä saanut ilman kamarin lupaa ylittää.

Korvaus Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivien lasten koulunkäynnistä vieraassa kunnassa. Uudenmaan läänin lääninhallitus oli toukokuun 31 p:nä 1929 antamallaan päätöksellä velvoittanut Helsingin kaupungin suorittamaan Espoon kunnalle yhteensä 790 markkaa korvausta viiden Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivan lapsen koulunkäynnistä mainitussa kunnassa, jota vastoin kunnan samaa tarkoittava anomus 27 muun lapsen suhteen oli evätty. Rahatoimikamari päätti [1]) tyytyä tähän päätökseen.

Edelleen kehoitettiin [2]) suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa tätä tarkoitusta varten talousarvioon merkitystä määrärahasta maksamaan Kuopion kaupungille 9,444: 76 markkaa korvaukseksi kahden Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivan lapsen koulunkäynnistä Kuopiossa syyslukukautena 1925 sekä vuosina 1926—28.

Satamassa sattuneen vahingon korvaaminen. Rahatoimikamari vapautti [3]) konemestari S. A. Lyytikäisen ja nosturinkäyttäjä E. V. Koiviston kaikesta edesvastauksesta siitä vahingosta, joka vuonna 1928 oli aiheutunut [4]) eräälle Rahapajanrannassa olevista kaupungin nostokurjista.

Linnoitustöiden aiheuttaman vahingon korvaaminen. Valtiovarainvaliokunnan myönnettyä 461,561: 96 markan korvauksen niistä vahingoista, joita maailmansodan aikana suoritetut linnoitustyöt olivat aiheuttaneet Helsingin pitäjässä olevalle Tuomarinkylän tilalle, ja sitten kun oli selvitetty, että 367,800 markkaa tästä korvauksesta riidattomasti kuului tilan ent. omistajalle J. Kavaleffille, rahatoimikamari päätti [5]) tehdä herra Kavaleffin kanssa sopimuksen, jonka mukaan hän sai nostaa viimeksi mainitun määrän, jota vastoin jäljelle jäävä erä, jonka Helsingin kaupunki tilan omistajana vaati itselleen, mutta jonka suuruuden herra Kavaleff teki riidanalaiseksi, talletettaisiin rahatoimikonttoriin, kunnes toisin päätettiin. Neuvottelujen jälkeen rahatoimikamari sittemmin sopi [6]) herra Kavaleffin kanssa siitä, että tämä saisi nostaa lisäksi 29,660 markkaa, siitä 29,600 markkaa valtion sotavahinko-obligatioina ja 60 markkaa rahana, ynnä kaupungin mahdollisesti nostaman obligatioiden kuponkiveron.

Helsingin pitäjän Kaarelan kylän Tolvmans-nimisen tilan mille aiheutuneista samanlaisista vahingoista valtio oli määrännyt maksettavaksi 36,150: 78 markan suuruisen korvauksen, osaksi obligatioina, osaksi rahana. Tämä määrä jaettiin [7]) tilan ent. omistajan C. Engblomin ja kaupungin kesken siten, että herra Engblom sai nostaa 9,900 markkaa ja kaupunki 26,250: 78 markkaa, jolloin obligatiot ja käteisrahat jaettiin osapuolten kesken samaa suhdetta noudattaen.

Högrylaiva Västra skärgården vuokrattiin [8]) Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistykselle sunnuntaiksi kesäkuun 9 p:ksi klo 10:stä enintään klo 15:een 1,000 markan maksusta.

Korvaus kadun kiveämisestä. Turuntien tontin n:o 72 kiveämisestä oli laadittu kaksi laskua, määrältään toinen 33,938 markkaa ja toinen 32,610: 50 markkaa. Tontin omistaja, varatuomari A. Mangström, oli anonut saada suorittaa nämä rahamäärät erissä, ja rahatoimikamari päätti [9]) oikeuttaa hänet

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. lokak. 1,767 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,133 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 5 p. helmik. 232 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 224. — [5]) Rkmrin pöytäk. 1 p. marrask. 1,971 §. — [6]) S:n 17 p. jouluk. 2,388 §. — [7]) S:n 1 p. marrask. 1,972 § ja 5 p. marrask. 1,997 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,185 §. — [9]) Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 825 §.

suorittamaan edellisen laskun, 33,938 markkaa, toukokuun 15 p:nä ja toisen, 32,610: 50 markkaa, viimeistään elokuun 31 p:nä ehdoin, että viimeksi mainitulle määrälle erääntymispäivästä lukien maksettiin 9 %:n mukainen korko sekä että herra Mangström antoi vakuudeksi kiinnitetyn 25,000 markan haltijavelkakirjan.

Kiinteistöosakeyhtiö Länsi Viertotie n:o 66 oikeutettiin [1]) lykkäämään yhtiön maksettavaksi sen katuosuuden kiveämisestä pannun 67,789: 20 markan määräisen laskun suorittaminen lokakuun 1 p:ään ehdoin, että mainitulle määrälle suoritettiin 9 %:n korko erääntymispäivästä lukien sekä että vakuudeksi annettiin tonttiin kiinnitetty 100,000 markan suuruinen haltijavelkakirja.

Edelleen rahatoimikamari myöntyi [2]) siihen, että Asunto-osakeyhtiö Länsi viertotie 68 nimisen yhtiön maksettavaksi sen katuosuuden kiveämisestä pannun 74,621: 20 markan suuruisen laskun sai suorittaa siten, että 25,000 markkaa maksettiin toukokuun 6 p:nä, 25,000 markkaa heinäkuun 4 p:nä ja loput, 24,621: 20 markkaa, seuraavan elokuun 5 p:nä ehdoin, että maksamatta oleville määrille suoritettiin 9 %:n mukainen korko erääntymispäivästä lukien.

Korvaus kadun kuntoonpanemisesta. Liittopankki osakeyhtiön anottua vapautusta velvollisuudesta suorittaa rakennuskonttorin kirjoittamaa 53,871: 40 markan laskua konttorin yhtiön omistamalla osalla Keskuskatua suorittamista töistä rahatoimikamari päätti [3]) myöntyä tähän anomukseen, mikäli se koski 22,648: 90 markan määrää eli sen kadunosan kuntoonpanokustannuksia, jonka kunnossapito vastedes tuli kuulumaan mainitun kadun varrella korttelissa n:o 96 sijaitsevan tontin n:o 24 omistajalle.

Vakuutukset. Kiinteistöisännöitsijälle annettiin [4]) toimeksi hoitaa kaupungin kaikki sekä kiinteän että irtaimen omaisuuden palovakuutukset ja katsoa, että kaupungin omaisuus oli vakuutettu täydestä arvostaan.

Hietaniemenkadun talon n:o 7 palovakuutus korotettiin [5]) 2,000,000 markkaan.

Kaupungin uudet autot oli kaikki vakuutettava [6]) Keskinäisessä vakuutusosakeyhtiö Fenniassa, ja sikäli kuin vakuutukset Keskinäisessä vakuutuslaitos Sammossa erääntyivät, oli nekin siirrettävä ensiksi mainittuun vakuutuslaitokseen.

Katajanokan tavara-aseman vaa'at, 1 Toledo-vaaka ja 3 Lindell-merkkistä vaakaa, vakuutettiin [7]) ensin mainittu 38,150 markasta ja jälkimmäiset 14,800 markasta vaa'alta eli yhteensä 82,550 markasta.

Virkasivutulot kaupungin palkkausjärjestelmässä. Rahatoimikamari antoi [8]) palkkakomitealle tehtäväksi ottaa käsiteltäväkseen kysymyksen mahdollisiin toimenpiteihin ryhtymisestä niiden palkkauksessa esiintyvien epätasaisuuksien ja muiden haittain poistamiseksi, jotka aiheutuivat siitä, että eräät viranpitäjät, kuten esim. maistraatinsihteeri, saivat milloin suuremman, milloin pienemmän osan palkkaansa virkasivutuloina.

Vahvistetut palkat. Rahatoimikamari päätti [9]), että kamarin asiamiesosaston avustavan notaarin hovioikeudenauskultantti T. Nordbergin palkan maaliskuun 1 p:stä lukien tuli olla 2,800 markkaa kuukaudelta.

A. Vesterbergille, joka oli otettu siivoojattareksi rahatoimikamarin kansliaan huhtikuun 15 p:stä lukien, myönnettiin [10]) 600 markan kuukausipalkka.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 826 §. — [2]) S:n 3 p. toukok. 886 §. — [3]) S:n 16 p. heinäk. 1,370 §. — [4]) S:n 5 p. helmik. 251 §. — [5]) S:n 5 p. helmik. 249 §. — [6]) S:n 10 p. jouluk. 2,324 §. — [7]) S:n 15 p. helmik. 328 §. — [8]) S:n 15 p. lokak. 1,811 §. — [9]) S:n 22 p. helmik. 362 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. toukok. 4,750 §.

Verotusvalmistelukunnan kanslistin F. Grönroosin palkka vahvistettiin [1]) 1,841 markaksi kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari vahvisti [2]) eräiden köyhäinhoitolautakunnan alaisten sopimuspalkkaisten viranpitäjäin palkat.

Kunnalliskotiin äskettäin perustetun lämmittäjäntoimen palkka vahvistettiin 1,150 markaksi kuukaudessa [3]) ja lastensuojelulautakunnan uuden asiapojan palkka 600 markaksi kuukaudessa [4]).

Ryttylän koulukotiin perustetun [5]) hoitajattarentoimen palkka vahvistettiin [6]) 800 markaksi kuukaudessa.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin tuli toistaiseksi saada entisen suuruinen sopimuspalkka [7]). Myöhemmin kyseinen palkka [8]) vahvistettiin 1,300 markaksi kuukaudelta.

Suomenkielisen työväenopiston taloudenhoitajan kuukausipalkka vahvistettiin [9]) 1,200 markaksi ja ruotsinkielisen opiston taloudenhoitajan 400 markaksi syyskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari vahvisti [10]) erinäisten työmäärärahoista palkattujen kansanpuistojen viranpitäjäin palkat.

Ikäkorotukset. Toisen kaupunginvoudin konttorin kanslia-apulainen M. Hammarström, joka oli ollut mainitussa toimessa helmikuun 1 p:stä 1927 ja saanut palkkansa yhteismäärärahasta tammikuun 1 p:ään 1928, jolloin hänen toimensa merkittiin vakinaiseen palkkasääntöön, oikeutettiin [11]) helmikuun 1 p:stä 1930 lähtien nostamaan ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta.

Sosialilautakunnan vahtimestari V. Sippola, jonka toimi tammikuun 1 p:stä 1930 oli merkitty [12]) vakinaiseen palkkasääntöön, oikeutettiin [13]) mainitusta päivästä lähtien nostamaan ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta.

Siivoojatar F. Sundströmille, joka toukokuun 16 p:nä siirtyi Marian sairaalaan kulkutautisairaalasta, missä hänellä palvelusvuosiensa nojalla oli ollut korotettu sopimuspalkka, myönnettiin [14]) sama etu uudessa toimessaan.

Eräät tuberkuloosisairaalaan siirretyt viranpitäjät oikeutettiin [15]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen muussa kaupungin toimessa palvelemansa virka-ajat.

Kunnalliskodin alihoitajatar S. M. Järvinen oikeutettiin [16]) lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut Nikkilän sairaalan alihoitajattarena, siten, että hänen tuli saada nostaa ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta lukien lokakuun 1 p:stä 1928.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli myöntänyt mainittujen koulujen opettajattarelle T. Puhakalle kolmannen ikäkorotuksen lukien huhtikuun 1 p:stä 1928 hänen muualla palvelemiensa virkavuosien perusteella, mutta rahatoimikamari päätti [17]) olla hyväksymättä tätä toimenpidettä, koska kamarilla ei ollut tietoa opettajatar Puhakan toiminnasta muissa kunnissa. Myöskään kamari ei hyväksynyt [18]) toimenpidettä, joka tarkoitti saman edun myöntämistä opettaja H. Vakkilaiselle.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. maalisk. 519 §. — [2]) S:n 10 p. jouluk. 2,313 §. — [3]) S:n 8 p. tammik. 32 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 137. — [4]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 473 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 136. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. lokak. 6,581 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 475 §. — [8]) S:n 14 p. toukok. 938 §. — [9]) S:n 21 p. toukok. 990 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,321 § ja rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 252 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,455 §. — [12]) Ks. tätä kert. s. 132. — [13]) Rkmrin pöytäk. 26 p. marrask. 2,223 §. — [14]) S:n 11 p. kesäk. 1,198 §. — [15]) S:n 11 p. kesäk. 1,199 §. — [16]) S:n 15 p. tammik.115 §. — [17]) S:n 8 p. tammik. 28 §. — [18]) S:n 22 p. tammik. 166 §.

Myönnetyt palkankorotukset. Rahatoimikamari korotti [1]) vahtimestarinapulaisensa K. Palinin kuukausipalkan 1,300 markasta 1,600 markkaan syyskuun 1 p:stä lukien ehdoin, että hän tarvittaessa toimi kamarin autonkuljettajana.

Rahatoimikamarin ylimääräisen vahtimestarin H. Holmbergin palkka korotettiin [2]) 1,600 markkaan kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien.

Asiapoika A. Lekanderin palkka korotettiin [3]) 600 markkaan kuukaudessa toukokuun 1 p:stä lukien.

Kamarin kanslian siivoojattaren S. Saleniuksen palkka korotettiin [4]) 700 markkaan kuukaudessa lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Ammattioppilaslautakunnan kanslistin kuukausipalkka korotettiin [5]) 800 markkaan kesäkuun 1 p:stä lukien.

Henkikirjoittajan konttorin siivoojattaren A. Kupiaisen kuukausipalkka korotettiin [6]) 300 markasta 350 markkaan marraskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari päätti [7]), että kaupungin sairaalain keittäjättärien palkat oli korotettava kesäkuun 1 p:stä lukien sekä että tämän päätöksen aiheuttamat lisäkustannukset, 11,517 markkaa, oli suoritettava ikä- ja palkankorotuksia varten varatuista kamarin käyttövaroista.

Tuberkuloosisairaalan siivoojattaren F. E. Sundströmin kuukausipalkka korotettiin [8]) 866 markkaan tammikuun 1 p:stä lukien sekä edelleen 927 markkaan marraskuun 1 p:stä lukien.

Oulunkylän lastenkodin palvelijattaren A. Turusen kuukausipalkka korotettiin [9]) 850 markasta 900 markkaan tammikuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari päätti [10]), että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sihteerin palkkio lukien tammikuun 1 p:stä 1930 korotettaisiin 4,800 markkaan vuodessa.

Kaupunginkirjaston Käpylän haaraosaston siivoojattaren kuukausipalkka korotettiin [11]) 865 markkaan lokakuun 1 p:stä lukien.

Musiikkilautakunnan sihteerin vuosipalkka korotettiin [12]) 5,400 markkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1930.

Rakennuskonttorin varasto-osaston konttoriapulaisen H. Lundgrenin kuukausipalkkaa korotettiin [13]) heinäkuun 1 p:stä lukien 185 markkaa kuukaudessa, mikä korotus vastasi ikäkorotusta 6 vuoden palveluksesta ja oli suoritettava ikä- ja palkankorotuksia varten varatusta määrärahasta.

Kaupungin talojen sekä poliisilaitoksen hallussa olevien talojen henkilökunnan palkkoja korotettiin [14]) tammikuun 1 p:stä lukien 10 %, minkä suuruiseksi rahatoimikamari oli vahvistanut heillä olevan vuokraedun korotuksen. Päätöksen aiheuttama lisäkustannus, 3,540 markkaa poliisilaitoksen ja 4,572 markkaa kaupungin talojen osalta, oli suoritettava ikä- ja palkankorotuksiin varatuista kamarin käyttövaroista.

Luontoisetujen johdosta tehtävä vähennys. Rahatoimikamari vahvisti [15]) kaupungin viranpitäjäin palkoista luontoisetujen johdosta vähennettävät määrät.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,507 §. — [2]) S:n 5 p. helmik. 242 §. — [3]) S:n 12 p. huhtik. 738 §. — [4]) S:n 17 p. jouluk. 2,394 §. — [5]) S:n 21 p. toukok. 986 §. — [6]) S:n 15 p. lokak. 1,817 §. — [7]) S:n 28 p. toukok. 1,032 §. — [8]) S:n 5 p. maalisk. 461 §. — [9]) S:n 5 p. maalisk. 474 §. — [10]) S:n 28 p. toukok. 1,028 §. — [11]) S:n 12 p. marrask. 2,074 §. — [12]) S:n 17 p. syysk. 1,589 § ja rkmrin jstn pöytäk. 17 p. lokak. 6,804 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,587 §. — [14]) S:n 12 p. helmik. 278 §. — [15]) S:n 25 p. tammik. 171 ja 172 §, 5 p. helmik. 243 §, 8 p. helmik. 252 ja 253 §, rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 3,321 §, rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 290 §, 5 p. maalisk. 459 §, 9 p. huhtik. 716 §, 7 p. kesäk. 1,157 §, 28 p. kesäk. 1,312 §, rkmrin jstn pöytäk. 30 p. heinäk. 5,653 §, 11 p. syysk. 6,242 c §, rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,287 § ja 17 p. jouluk. 2,384 §,

Virkamatkat. Rakennustarkastajan ja avustavan rakennustarkastajan omilla autoillaan tekemistä virkamatkoista heille suoritettu korvaus korotettiin [1]) 300 markasta 400 markkaan kuukaudessa vuoden 1929 alusta lukien, kuitenkin sellaisin rajoituksin, että tämä korvaus oli maksettava ainoastaan niiltä vuoden 11 kuukaudelta, joina sanotut viranpitäjät tosiasiallisesti olivat virantoimituksessa.

Raitiotievuosikortit. Rahatoimikamari osoitti [2]) käyttövaroistaan 750 markkaa raitiotievuosikortin hankkimiseen eräälle toisen kaupunginvoudin konttorin ylimääräiselle ulosottoapulaiselle.

Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [3]) hankkimaan raitiotievuosikortti satamakaitsija C. W. Bruunille.

Rahatoimikamari osoitti [4]) käyttövaroistaan 1,125 markkaa raitiotievuosikortin hankkimiseksi avustavalle asuntotarkastajalle K. Rytköselle ja desinfioitsija S. Tallqvistille.

Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettiin [5]) lunastamaan raitiotievuosikortti kantomiehelle, jonka tehtävänä oli kaupungille tulevien laiturivuokrain kanto.

Rakennustarkastuskonttori oikeutettiin [6]) lunastamaan rakennustarkastajille 2 raitioteiden vuosikorttia sekä suorittamaan niiden hinta konttorin matkakustannusmäärärahasta.

Samalla kuin rahatoimikamari epäsi köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajan anomuksen, että hänelle maksettaisiin kilometrittäin korvaus niistä virkamatkoista, jotka hän teki omalla autollaan, kamari päätti [7]) myöntää sekä toimitusjohtajalle että apulaisjohtajalle raitiotievuosikortin ja oikeuttaa jälkimmäisen siinä tapauksessa, että hän mieluummin käytti omaa autoaan, saamaan vuosikortin sijasta sen hintaa vastaavan rahakorvauksen.

Sitävastoin rahatoimikamari epäsi [8]) sosialilautakunnan anomuksen raitiotievuosikortin myöntämisestä kotitalousneuvoja E. Kochille.

Puhtaanapitotyöntekijäin raitiotiematkat. Puhtaanapitolaitoksen hallituksen anottua ryhtymistä toimenpiteihin, jotta laitoksen työntekijät kuljetettaisiin raitiotievaunuilla eräille työmaille joka aamu ennen yleisen raitiotieliikenteen alkamista, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli ilmoittanut suostuvansa antamaan laitoksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen raitiovaunun, joka laitoksen määräämällä kellonlyömällä lähtisi Hämeentien kaupunginportilta keskikaupungille pitkin Hämeentietä—Pitkäsiltaa—Liisankatua—Senaatintoria—Aleksanterinkatua—Heikinkatua—Bulevardia—Hietalahdentoria—Ruoholahdenrantaa, mistä se palaisi Vallilassa olevaan yhtiön vaunuhalliin, kuitenkin edellyttäen

että vaunussa ei tarvinnut olla konduktööriä;

ettei vaunussa yhtaikaa matkustavien henkilöiden lukumäärä ylittänyt 50:tä;

että jokainen työntekijä vaunuun tullessaan näytti kuljettajalle puhtaanapitolaitoksen antaman henkilökortin;

että viisi tällaista korttia annettiin yhtiön liikenneosastolle, ennenkuin puheena oleva järjestely toteutettiin;

että yhtiölle jokaisesta vaunumatkasta tuleva korvaus vahvistettiin 50 markaksi matkustajain lukumäärästä riippumatta; sekä

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 3,027 §; ks. myös v:n 1927 kert. s. 215. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. tammik. 3,212 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 3,032 §. — [4]) S:n 3 p. huhtik. 4,129 §. — [5]) S:n 28 p. kesäk. 5,406 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 3,026 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 25 p. tammik. 179 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,435 §.

että tilitys tapahtui kuukausittain.

Rahatoimikamari hyväksyi [1]) yhtiön ehdotuksen samalla vahvistaen sen maksun, joka työntekijäin oli suoritettava edellä mainituista raitiotiematkoista, 18 markaksi kuukaudelta sekä antoi puhtaanapitohallitukselle toimeksi sopia Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kanssa puheena olevaa liikennettä koskevista yksityiskohdista ja suorittaa yhtiölle sovitun korvauksen.

Oikeus palkan nostamiseen opintomatkan ajalta. Rakennuskonttorin satamaosaston ylimääräinen insinööri A. Lindroos, joka oli ollut virkavapaana elokuun tehdäkseen opintomatkan omalla kustannuksellaan, oikeutettiin [2]) saamaan koko palkkansa mainitulta ajalta.

Vakanssisäästö. Sen johdosta, että toisen kaupunginlääkärin virka oli julistettu avoimeksi, rahatoimikamari päätti [3]) osoittaa muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikaisten sijaisten palkkioita varten varatusta määrärahasta 7,800 markkaa maksettavaksi vakanssisäästönä siviilivirkakunnan leski- ja orpokassalle.

Muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkiot. Kaupunginviskaali A. M. Enebäckin palkka osalta vuosia 1928 ja 1929 oli pidätetty, koska hän oli syytteenalaisena juopumuksesta ja sen johdosta pidätettynä virantoimituksesta. Sitten kun korkein oikeus kuitenkin lokakuun 25 p:nä antamallaan päätöksellä oli julistanut kaupunginviskaali Enebäckin syyttömäksi, rahatoimikamari päätti [4]), että hänelle maksamatta jätetty palkka vuodelta 1928, 2,509: 90 markkaa, oli maksettava kamarin käyttövaroista ja vuoden 1929 palkka, 45,200 markkaa, muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkausmäärärahasta.

Kaupungintalon puhelimenhoitajan I. Wikstedtin sijaisen palkkaamiseen hänen kesälomansa ajaksi rahatoimikamari myönsi [5]) puhelinkeskuksen määrärahasta 1,100 markkaa.

Määrärahasta Sijaispalkkiot muissa kuin sairaudentapauksissa rahatoimikamari osoitti [6]) 2,000 markkaa kunnalliskodin konttoristin R. Engblomin sijaisen palkkaamiseen kesäkuun 10 p:n ja heinäkuun 10 p:n välisenä aikana, joksi hänet oli kutsuttu sotaväen reserviharjoituksiin, sekä 2,380 markkaa palkkioksi suomenkielisten kansakoulujen opettajan A. A. Tynellin sijaiselle maaliskuun 5 ja 25 p:n väliseltä ajalta, jolloin opettaja Tynell samasta syystä oli virkavapaana [7]).

Rahatoimikamari päätti [8]) myöntää rakennuskonttorin katuosaston virkaatekevälle työpäällikölle R. Granqvistille 1,100 markan lisäpalkkion ja saman osaston virkaatekevälle avustavalle työpäällikölle K. Valjakalle 950 markan lisäpalkkion kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien ja kunnes vasta nimitetty kaupungininsinööri ryhtyi toimeensa. Meno oli suoritettava talousarvion määrärahasta Sijaispalkkiot muissa kuin sairaudentapauksissa.

Kirjanpitäjä O. Wiklundille, joka hoiti rakennuskonttorin tiliviraston avoinna olevaa kamreerintointa, myönnettiin [9]) tästä 1,950 markan lisäpalkkio kuukaudelta syyskuun 26 p:stä lukien.

Sairauden aikaisia viransijaisuuspalkkioita rahatoimikamari myönsi seuraavissa tapauksissa ja alla mainitut määrät talousarviossa tähän tarkoitukseen varatusta määrärahasta:

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 448 §. — [2]) S:n 24 p. syysk. 1,658 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. toukok. 4,783 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 10 p. jouluk. 2,322 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. heinäk. 5,492 §. — [6]) S:n 18 p. kesäk. 5,280 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 470 §. — [8]) S:n 10 p. syysk. 1,559 §. — [9]) S:n 8 p. lokak. 1,760 §.

v. t. kunnallispormestarin E. Gottlebenin sijaiselle lokakuun 4 p:n ja marraskuun 14 p:n väliseltä ajalta 8,300 markkaa [1]);

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen sijaiselle helmikuun 4 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta yhteensä 15,000 markkaa sekä tammi- ja helmikuulta 1930 3,000 markkaa kuukautta kohden viimeksi mainitun vuoden talousarvioon tällaisia tarkoituksia varten merkittävästä määrärahasta [2]);

maistraatin v. t. oikeusneuvosmiehen F. Hasselblattin sijaiselle heinäkuulta 4,715 markkaa [3]);

maistraatin kaupunginpalvelijan E. Lindellin sijaiselle kuukauden ajalta toukokuun 3 p:stä lukien 2,600 markkaa [4]);

ensimmäisen kaupunginvoudin P. Laxénin sijaiselle viikon ajalta joulukuun 27 p:stä lukien 1,000 markkaa [5]);

ensimmäisen kaupunginvoudin ulosottoapulaisen A. Österbergin sijaiselle elokuulta 2,000 markkaa [6]);

ensimmäisen kaupunginvoudin ulosottoapulaisen M. Forsbäckin sijaiselle kuukauden ajalta marraskuun 28 p:stä lukien 2,900 markkaa [7]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen E. Öhmannin sijaiselle maaliskuun 15 p:n ja toukokuun 15 p:n sekä kesäkuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisiltä ajoilta 5,400 markkaa [8]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen H. Hanemannin sijaiselle kahdelta kuukaudelta toukokuun 15 p:stä lukien 2,400 markkaa [9]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen H. Hällforsin sijaiselle kuukauden ajalta syyskuun 26 p:stä lukien 1,200 markkaa [10]);

toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisen J. A. Lindströmin sijaiselle kahdelta kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien 2,600 markkaa [11]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaisen S. Johanssonin sijaiselle tammikuun 23 p:n ja helmikuun 5 p:n väliseltä ajalta 850 markkaa [12]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaisen A. Laguksen sijaiselle kuukaudelta helmikuun 14 p:stä lukien 1,500 markkaa [13]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaisen G. Östermanin sijaiselle kahdelta kuukaudelta maaliskuun 26 p:stä lukien 3,000 markkaa [14]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin ulosottoapulaisen I. Nikiforowin sijaiselle kahdelta kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien 5,400 markkaa [15]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin ulosottoapulaisen A. F. Palmin sijaisille marraskuun 26 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 3,795 markkaa [16]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Wendellin sijaiselle helmikuun 12 p:n ja huhtikuun 11 p:n väliseltä ajalta 4,100 markkaa sekä 2,305: 33 markkaa korvaukseksi neuvosmies Wendellille hänen virkavapautensa aikana menettämistään puheenjohtajanpalkkiosta ja haastelunastuksista [17]) sekä neuvosmies Wendellille tammikuun 1 p:stä maaliskuun 1 p:ään 1930 myönnetyn virkavapauden aikaiselle sijaiselle 6,350 markkaa kuukaudelta tällaisia tarkoituksia varten mainitun vuoden talousarvioon merkittävästä määrärahasta [18]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,811 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,419 §, 17 p. huhtik. 4,324 §, 23 p. toukok, 4,875 § ja 23 p. jouluk. 7,824 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,226 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,635 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 3,047 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,384 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. jouluk. 7,660 §. — [8]) S:n 13 p. maalisk. 3,795 § ja rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,269 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. huhtik. 4,325 §. — [10]) S:n 2 p. lokak. 6,590 §. — [11]) S:n 3 p. huhtik. 4,116 §. — [12]) S:n 30 p. tammik. 3,271 §. — [13]) S:n 27 p. helmik. 3,587 §. — [14]) S:n 10 p. huhtik. 4,232 §. — [15]) S:n 9 p. tammik. 3,052 §. — [16]) S:n 11 p. jouluk. 7,661 §. — [17]) S:n 13 p. maalisk. 3,796 § ja 17 p. huhtik. 4,309 §. — [18]) S:n 23 p. jouluk. 7,823 §.

vanhemman oikeusneuvosmiehen G. L. Björkmanin sijaiselle tammikuun 25 p:n ja maaliskuun 8 p:n väliseltä ajalta 6,000 markkaa [1]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen G. Lagerbladin sijaiselle tammi- ja helmikuulta 6,000 markkaa [2]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen F. Gyllingin sijaiselle maaliskuun 14 ja 28 p:n väliseltä ajalta 400 markkaa sekä 600 markkaa neuvosmies Gyllingille hänen virkavapautensa aikana menettämien puheenjohtajanpalkkion ja haastelunastusten korvaukseksi [3]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Nymanin sijaiselle toukokuun 1 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 8,000 markkaa [4]);

nuoremman oikeusneuvosmiehen F. Poppiuksen sijaiselle huhtikuulta 3,000 markkaa ja elokuulta 2,000 markkaa sekä 3,350 markkaa neuvosmies Poppiukselle korvaukseksi hänen virkavapauden aikana menettämistään pöytäkirjanlunastuksista [5]);

vanhemman oikeusneuvosmiehen C. A. Timgrenin sijaisille toukokuun 7 ja 23 p:n väliseltä ajalta 1,900 markkaa [6]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajattaren G. Ehrströmin sijaiselle elokuun 31 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa [7]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. Carlssonin sijaiselle helmikuun 26 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta 4,200 markkaa [8]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. Stambejn sijaiselle kahdelta kuukaudelta toukokuun 15 p:stä lukien 4,200 markkaa [9]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan G. E. Hagelinin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta syyskuun 15 p:stä lukien 1,700 markkaa [10]);

ensimmäisen kaupunginviskaalin E. Nyyssölän sijaiselle toiselle kaupunginviskaalille A. Plantingille, joka oman virkansa ohella hoiti kaupunginviskaali Nyyssölän tointa elokuun 3 p:stä 31:seen, 765 markkaa eli ensimmäisen ja toisen kaupunginviskaalin virkain pohjapalkkain välisen erotuksen [11]);

neljännen kaupunginviskaalin H. J. Boströmin sijaiselle kahdelta viikolta tammikuun 24 p:stä lukien 2,000 markkaa [12]);

kaupunginviskaalinviraston kanslia-apulaisen L. Laguksen sijaiselle tammikuun 8 p:stä 31:seen 900 markkaa [13]);

rahatoimikamarin asiamiehen M. Wilskmanin sijaiselle kahdelta kuukaudelta yhteensä 5,800 markkaa [14]);

rahatoimikamarin kirjaajan I. Heikelin sijaisille lokakuun 2 ja 15 p:n väliseltä ajalta palkanlisäyksiä yhteensä 1,050 markkaa [15]);

Sörnäisten satamamestarin F. M. Fagrenin sijaiselle kahdelta kuukaudelta kesäkuun 15 p:stä lukien 6,500 markkaa [16]);

satamaliikennekonttorin satamakonstaapelin J. E. Nordbergin sijaiselle kahdelta kuukaudelta kesäkuun 1 p:stä lukien 3,000 markkaa [17]);

satamakannantakonttorin haaraosaston johtajan H. Wallénin sijaiselle veloittaja A. Källroosille 280 markkaa, Källroosin sijaiselle toimentaja G. Ingraeukselle 186: 60 markkaa sekä Ingraeuksen sijaiselle 886: 60 markkaa elokuun

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,420 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 3,049 §. — [3]) S:n 10 p. huhtik. 4,233 §. — [4]) S:n 23 p. toukok. 4,876 §. — [5]) S:n 23 p. toukok. 4,877 § ja 11 p. syysk. 6,120 §. — [6]) S:n 18 p. kesäk. 5,281 §. — [7]) S:n 11 p. syysk. 6,114 §. — [8]) S:n 24 p. huhtik. 4,439 §. — [9]) S:n 6 p. kesäk. 5,130 §. — [10]) S:n 25 p. syysk. 6,536 §. — [11]) S:n 18 p. syysk. 6,415 §. — [12]) S:n 30 p. tammik. 3,273 §. — [13]) S:n 30 p. tammik. 3,272 §. — [14]) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,141 §. — [15]) S:n 1 p. marrask. 1,970 §. — [16]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,577 §. — [17]) S:n 18 p. kesäk. 5,283 §.

12 ja 26 p:n väliseltä ajalta, jolloin haaraosaston johtaja Wallén oli sairauden takia virkavapaana [1]);

tilastokonttorin assistentin K. Hoffströmin sijaiselle laskuapulaiselle A. Emeléukselle 125 markan palkanlisäyksen, Emeléuksen sijaiselle laskuapulaiselle A.-M. Söderlundille 300 markan lisäyksen sekä Söderlundin sijaiselle 720 markan palkkion lokakuun 14 ja 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin assistentti Hoffström oli virkavapaana sairauden takia [2]);

tilastokonttorin assistenttien I. Juseliuksen ja E. Särkisillan sekä saman konttorin laskuapulaisen H. Montellin sijaiselle heinäkuun 1 p:n ja elokuun 6 p:n väliseltä ajalta 2,425 markkaa [3]);

tilastokonttorin laskuapulaisen G. Fontellin sijaiselle tammi- ja helmikuulta 3,400 markkaa [4]);

tilastokonttorin laskuapulaisen A. Emeléuksen sijaiselle kahdelta kuukaudelta helmikuun 25 p:stä lukien 3,400 markkaa [5]);

tilastokonttorin laskuapulaisen E. Renforsin sijaiselle laskuapulaiselle A.-M. Söderlundille 350 markan palkanlisäyksen ja apulaisen Söderlundin sijaiselle 840 markan palkkion huhtikuun 2 ja 23 p:n väliseltä ajalta, jolloin apulainen Renfors oli virkavapaana sairauden takia [6]);

tilastokonttorin laskuapulaisen E. Inbergin sijaiselle syyskuun 16 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,550 markkaa [7]);

sosialilautakunnan kotitalousneuvojan K. Olsonin sijaiselle kahdelta kuukaudelta tammikuun 14 p:stä lukien 4,600 markkaa [8]);

työnvälitystoimiston osastonjohtajan H. E. Blomqvistin sijaiselle tammi- ja helmikuulta 3,200 markkaa sekä maaliskuun 15 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 5,600 markkaa [9]);

kaupunginreviisori G. Winterin sijaiselle huhtikuun 22 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta 600 markan palkanlisäyksen [10]);

revisionikonttorin kirjaajan E. Cajanderin sijaiselle revisioniapulaiselle A. Kinnuselle 36 päivältä hänen oman palkkansa lisäksi 240 markan lisäpalkkion [11]);

oikeusavustajan apulaisen S. Ervastin sijaiselle kesäkuun 20 p:n ja elokuun 15 p:n väliseltä ajalta sekä edelleen viideltä päivältä viimeksi mainitusta ajankohdasta lukien 4,150 markkaa [12]);

terveydenhoidontarkastaja G. Schwanckin sijaiselle marraskuun 14 ja 24 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän ensimmäisen kaupunginlääkärin F. Hisingerin sairauden aikana määräyksen nojalla hoiti tämän virkaa, 1,700 markkaa [13]);

ammattientarkastaja E. Laurénin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta huhtikuun 15 p:stä lukien 2,600 markkaa [14]);

terveydenhoitolautakunnan yöpäivystäjän A. Mastin sijaiselle kahdelta kuukaudelta elokuun 6 p:stä lukien 3,400 markkaa [15]);

Käpylän alueen sairaanhoitajattaren E. Lundinin sijaiselle huhtikuun 29 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta sekä lisäksi yhdeltä kuukaudelta marraskuun 9 p:stä lukien yhteensä 3,290 markkaa [16]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. syysk. 5,956 §. — [3]) S:n 30 p. lokak. 7,005 §. — [3]) S:n 28 p. kesäk. 5,417 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 3,050 §. — [5]) S:n 27 p. helmik. 3,582 § ja 3 p. huhtik. 4,117 §. — [6]) S:n 3 p. huhtik. 4,117 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 6,413 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 3,421 § ja 27 p. maalisk. 3,985 §. — [9]) S:n 16 p. tammik. 3,163 § ja 24 p. huhtik. 4,440 § sekä rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 624 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. kesäk. 5,211 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 17 p. jouluk. 2,368 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,578 § ja 30 p. heinäk. 5,654 § sekä rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,597 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. jouluk. 7,556 §. — [14]) S:n 17 p. huhtik. 4,310 §. — [15]) S:n 20 p. elok. 5,763 §. — [16]) S:n 15 p. toukok. 4,775 § ja 4 p. jouluk. 7,555 §.

terveysolojen ylikaitsijan A. Johanssonin sijaiselle kesä- ja heinäkuulta 4,600 markkaa [1]);

terveysolojen kaitsijan S. Lehmuskallion sijaiselle kahdelta kuukaudelta maaliskuun 20 p:stä lukien, jolloin kaitsija Lehmuskallio ammattientarkastaja E. Heikkisen ollessa sairauden takia virkavapaana hoiti tämän virkaa, 4,200 markkaa [2]);

maitolaboratoorin pesijättären M. Martinmäen sijaiselle yhdeltä kuukaudelta marraskuun 15 p:stä lukien 1,214 markkaa [3]);

veneeristen tautien terveystoimiston sairaanhoitajattaren E. Sjöstedtin sijaiselle kahdelta kuukaudelta elokuun 1 p:stä lukien 3,400 markkaa [4]);

lihantarkastamon johtajan H. Tallqvistin sijaisille lokakuun 31 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta 2,650 markkaa [5]);

lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärin H. Tallgrenin sijaiselle helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,000 markkaa [6]);

kunnallisen hammaspoliklinikan toisen assistentin H. Laurentin sijaiselle helmikuulta 3,600 markkaa [7]);

kunnallisen hammaspoliklinikan avustavan assistentin A. Bröcker-Vuorisen sijaiselle ylimääräiselle assistentille A. Hjelmmanille 1,176 markan palkanlisäyksen sekä assistentti Hjelmmanin sijaiselle 1,400 markan palkkion kuudelta viikolta lokakuun 17 p:stä lukien, jolloin assistentti Bröcker-Vuorinen oli sairauden takia virkavapaana [8]);

kunnallisen hammaspoliklinikan klinikka-apulaisen E. Strömbergin sijaiselle helmikuun 1 p:n ja maaliskuun 15 p:n väliseltä ajalta 2,025 markkaa [9]);

sairaalain tiliviraston siivoojattaren J. Nymanin sijaiselle tammikuun 8 p:n ja maaliskuun 8 p:n väliseltä ajalta 1,000 markkaa [10]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun kotitalouden opettajattaren E. Mobergin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 15 p:stä lukien 1,950 markkaa [11]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattaren I. Steniuksen sijaiselle huhtikuun 10 p:n ja toukokuun 22 p:n väliseltä ajalta sekä lokakuun 21 p:n ja marraskuun 5 p:n väliseltä ajalta yhteensä 3,900 markkaa [12]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun vahtimestarin E. Adolfssonin sijaiselle kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien 912 markkaa [13]);

kansanlastentarhain tarkastajan S. Warheenmaan sijaiselle apulaistarkastaja L. Rudbäckille 600 markan palkanlisäyksen ja rouva Rudbäckin sijaiselle 1,500 markan palkkion marraskuulta, jolloin tarkastaja Warheenmaa oli virkavapaana sairauden takia [14]);

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitajan E. Mellbergin sijaisille maaliskuun 21 p:n ja huhtikuun 15 p:n, heinäkuun 15 ja 29 p:n sekä syyskuun 26 p:n ja lokakuun 10 p:n välisiltä ajoilta yhteensä 2,800 markkaa [15]);

köyhäinhoitolautakunnan kanslistin E. Hartikaisen sijaiselle toukokuun 5 ja 13 p:n väliseltä ajalta 1,550 markkaa [16]);

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen A. Eloniemen sijaiselle 3 viikolta tammikuun 14 p:stä lukien 900 markkaa [17]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. kesäk. 5,282 §. — [2]) S:n 27 p. maalisk. 3,984 §. — [3]) S:n 4 p. jouluk. 7,554 §. — [4]) S:n 4 p. syysk. 5,959 §. — [5]) S:n 14 p. marrask. 7,306 §. — [6]) S:n 27 p. helmik. 3,583 §. — [7]) S:n 27 p. helmik. 3,584 §. — [8]) S:n 14 p. marrask. 7,305 §. — [9]) S:n 27 p. helmik. 3,585 §. — [10]) S:n 8 p. toukok. 4,636 §. — [11]) S:n 13 p. helmik. 3,418 §. — [12]) S:n 17 p. huhtik. 4,311 § ja 14 p. marrask. 7,298 §. — [13]) S:n 18 p. syysk. 6,414 §. — [14]) S:n 14 p. marrask. 7,310 §. — [15]) S:n 17 p. huhtik. 4,317 §, 20 p. elok. 5,762 § ja 17 p. lokak. 6,816 §. — [16]) S:n 17 p. huhtik. 4,314 § ja 16 p. toukok. 4,779 §. — [17]) S:n 16 p. tammik. 3,165 §.

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen H. Sprangerin sijaiselle syys- ja lokakuulta 2,400 markkaa [1]) sekä kirjuriapulaisen A. Eloniemen sijaiselle marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun, jolloin apulainen Eloniemi saaden 300 markan palkanlisäyksen hoiti apulaisen Sprangerin virkaa, 2,700 markkaa [2]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän S. Amirchanjanzin sijaiselle helmikuun 3 ja 17 p:n väliseltä sekä edelleen toukokuun 15 ja 31 p:n väliseltä ajalta yhteensä 1,200 markkaa [3]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän L. Nymanin sijaiselle tammikuulta 1,200 markkaa [4]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän V. Lindgrenin sijaiselle lokakuun 10 ja 31 p:n väliseltä ajalta 900 markkaa [5]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän S. Soldanin sijaiselle kolmelta viikolta tammikuun 8 p:stä lukien 900 markkaa [6]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän A. Ritzin sijaiselle tammikuun 30 p:n ja helmikuun 20 p:n väliseltä ajalta, 2 viikon jatketulta virkavapausajalta helmikuun 20 p:stä lukien sekä edelleen heinäkuun 2 ja 16 p:n väliseltä ajalta yhteensä 2,100 markkaa [7]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän L. Winterin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta helmikuun 15 p:stä lukien, edelleen kesäkuun 11 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta, elokuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta sekä syyskuulta yhteensä 3,900 markkaa [8]);

köyhäinhoitolautakunnan vahtimestarin P. Törnqvistin sijaisille kahdelta viikolta tammikuun 30 p:stä lukien 400 markkaa [9]);

köyhäinhoidon tiliviraston kirjanpitäjän H. Vuorisen sijaisille yhdeltä kuukaudelta tammikuun 18 p:stä lukien 2,000 markkaa [10]);

köyhäinhoidon tiliviraston pääkassanhoitajan A. Lindgrenin sijaiselle elokuun 7 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta 1,575 markkaa [11]);

kunnalliskodin poliklinikan hoitajattaren M. Väätäsen sijaiselle maaliskuun 16 ja 30 p:n sekä huhtikuun 18 p:n ja kesäkuun 1 p:n välisiltä ajoilta yhteensä 1,690 markkaa [12]);

kunnalliskodin osastonhoitajattaren O. Saarenheimon sijaiselle kolmelta kuukaudelta tammikuun 7 p:stä lukien yhteensä 2,649 markkaa [13]);

kunnalliskodin osastonhoitajattaren I. Enbergin sijaiselle lokakuulta 900 markkaa [14]);

kunnalliskodin alihoitajattaren L. Neuvosen sijaiselle toukokuulta 850 markkaa [15]);

kunnalliskodin siivoojattaren A. Mykkäsen sijaiselle maaliskuun 15 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta 300 markkaa [16]);

kunnalliskodin siivoojattaren H. Liikasen sijaiselle yhdeltä kuukaudelta huhtikuun 16 p:stä lukien 300 markkaa [17]);

kunnalliskodin siivoojattaren T. Hyytiäisen sijaiselle huhtikuun 16 p:n ja toukokuun 16 p:n väliseltä ajalta 300 markkaa [18]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. syysk. 6,118 §. — [2]) S:n 14 p. marrask. 7,296 §. — [3]) S:n 13 p. helmik. 3,423 § ja 18 p. kesäk. 5,278 §. — [4]) S:n 16 p. tammik. 3,164 §. — [5]) S:n 14 p. marrask. 7,304 §. — [6]) S:n 16 p. tammik. 3,166 §. — [7]) S:n 13 p. helmik. 3,426 §, 13 p. maalisk. 3,798 § ja 20 p. elok. 5,760 §. — [8]) S:n 13 p. maalisk. 3,799 §, 9 p. heinäk. 5,574 §, 20 p. elok. 5,761 § ja 11 p. syysk. 6,115 §. — [9]) S:n 13 p. helmik. 3,424 §. — [10]) S:n 13 p. helmik. 3,427 §. — [11]) S:n 11 p. syysk. 6,117 §. — [12]) S:n 17 p. huhtik. 4,316 § ja 16 p. toukok. 4, 776 §. — [13]) S:n 13 p. helmik. 3,425 §, 13 p. maalisk. 3,797 § ja 17 p. huhtik. 4,313 §. — [14]) S:n 17 p. lokak. 6,814 §. — [15]) S:n 18 p. kesäk. 5,279 §. — [16]) S:n 17 p. huhtik. 4,315 §. — [17]) S:n 15 p. toukok. 4,777 §. — [18]) S:n 16 p. toukok. 4,778 §.

kunnalliskodin siivoojattaren A. Järvisen sijaiselle kolmelta kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien 900 markkaa [1]);

kunnalliskodin pesijättären A. Kurjen sijaiselle kahdelta kuukaudelta elokuun 3 p:stä lukien 700 markkaa [2]);

kunnalliskodin sikalanhoitajan E. Karlemanin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta syyskuun 15 p:stä lukien 400 markkaa [3]);

lastensuojelulautakunnan lastenvalvojan R. G. Kallian sijaiselle syyskuun 23 p:n ja lokakuun 7 p:n väliseltä ajalta 2,200 markkaa [4]);

lastensuojelulautakunnan rekisteri- ja tiedonantotoimiston kanslianhoitajan M. Tawaststjernan sijaiselle lokakuun 16 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,500 markkaa [5]);

lastensuojelulautakunnan naisopastajan V. Wessmanin sijaiselle kolmelta viikolta maaliskuun 27 p:stä lukien 750 markkaa [6]);

lastensuojelulautakunnan naisopastajan M. Ekholmin sijaiselle toukokuun 11 p:n ja heinäkuun 11 p:n väliseltä ajalta 3,800 markkaa [7]);

lastensuojelulautakunnan naisopastajan O. Sarinin sijaiselle toukokuun 12 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 950 markkaa [8]);

Oulunkylän lastenkodin lastenhoitajattaren C. Heiden sijaiselle lokakuulta 990 markkaa, siitä vähennettynä 390 markkaa nautituista luontoiseduista [9]);

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajattaren K. Näsślingin sijaiselle elokuun 29 p:n ja lokakuun 26 p:n väliseltä ajalta 1,980 markkaa [10]);

Kullatorpan lastenkodin keittäjättären I. Ekkvistin sijaiselle kahdelta viikolta kesäkuun 21 p:stä lukien 365 markkaa, siitä vähennettynä 165 markkaa nautituista luontoiseduista [11]);

Kullatorpan lastenkodin keittiöapulaisen I. Ahtisen sijaiselle marraskuun 14 p:n ja joulukuun 5 p:n väliseltä ajalta 531 markkaa, siitä vähennettynä 231 markkaa nautituista luontoiseduista [12]);

vastaanottokodin lastenhoitajattaren I. Jääskeläisen sijaiselle vuoden 1929 joulukuun 1 p:n ja vuoden 1930 tammikuun 15 p:n väliseltä ajalta 2,550 markkaa, siitä vähennettynä luontoisetujen korvaukseksi 1,072: 50 markkaa [13]); tästä sijaispalkkiosta oli 1,700 markkaa otettava kertomusvuoden määrärahasta ja 850 markkaa tällaisia tarkoituksia varten vuoden 1930 menosääntöön merkittävästä määrärahasta;

Bengtsårin koulukodin sepän ja lämmittäjän K. Vikmanin sijaiselle marraskuun 18 p:n ja joulukuun 9 p:n väliseltä ajalta 2,500 markkaa [14]);

Ryttylän koulukodin hoitajattaren M. Aflechtin sijaiselle toukokuun 3 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa, siitä vähennettynä 605 markkaa luontoisetujen korvaukseksi [15]);

Ryttylän koulukodin hoitajattaren T. Pastellin sijaiselle viikon ajalta kesäkuun 15 p:stä lukien 300 markkaa, siitä vähennettynä luontoisetujen korvaukseksi 150 markkaa [16]);

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Weckmanin sijaiselle huhtikuun 2 p:n ja toukokuun 11 p:n väliseltä ajalta 1,680 markkaa [17]);

---

[1]) Rmkrin jstn pöytäk. 17 p. lokak. 6,815 § ja 11 p. jouluk. 7,658 §. — [2]) S:n 11 p. syysk. 6,116 §. — [3]) S:n 17 p. lokak. 6,813 §. — [4]) S:n 14 p. marrask. 7,300 §. — [5]) S:n 14 p. marrask. 7,301§ ja 4 p. jouluk. 7,553 §. — [6]) S:n 17 p. huhtik. 4,312 §. — [7]) S:n 23 p. toukok. 4,878 §. — [8]) S:n 30 p. toukok. 4,994 §. — [9]) S:n 17 p. lokak. 6,817 §. — [10]) S:n 2 p. lokak. 6,588 §. — [11]) S:n 9 p. heinäk. 5,575 §. — [12]) S:n 4 p. jouluk. 7,552 §. — [13]) S:n 23 p. jouluk. 7,822 §. — [14]) S:n 4 p. jouluk. 7,551 §. — [15]) S:n 6 p. kesäk. 5,132 §. — [16]) S:n 9 p. heinäk. 5,576 §. — [17]) S:n 16 p. toukok. 4,784 §.

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle tammikuun 10 p:n ja helmikuun 24 p:n väliseltä ajalta 1,990 markkaa [1]);

kaupunginkirjaston amanuenssin H. Tukiaisen sijaiselle maaliskuun 4 ja 20 p:n väliseltä ajalta 660 markkaa [2]);

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Björkin sijaiselle maaliskuun 18 ja 24 p:n väliseltä ajalta sekä elokuun 16 p:n ja lokakuun 8 p:n väliseltä ajalta yhteensä 2,530 markkaa [3]);

kaupunginkirjaston amanuenssin M. Koskimiehen sijaiselle vuoden 1928 joulukuun 1 ja 8 p:n väliseltä ajalta sekä vuoden 1929 tammikuun 14 p:stä 27:nteen yhteensä 790 markkaa [4]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Saloviuksen sijaiselle tammikuun 20 ja 26 p:n väliseltä ajalta sekä maaliskuun 1 p:stä 11:nteen yhteensä 840 markkaa [5]);

kaupunginkirjaston amanuenssin O. Koivusalon sijaiselle vuoden 1928 lokakuun 23 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta yhteensä 3,080 markkaa, mistä 260 markkaa oli otettava vuoden 1928 määrärahasta, sekä sitäpaitsi tammi- ja helmikuulta 1929 yhteensä 2,710 markkaa [6]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. F. Ruusuvuoren sijaiselle tammikuun 10 ja 16 p:n väliseltä ajalta sekä edelleen tammikuun 28 p:n ja helmikuun 13 p:n väliseltä ajalta yhteensä 1,140 markkaa [7]);

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Sivénin sijaiselle marraskuun 12 ja 30 p:n väliseltä ajalta 880 markkaa [8]);

kaupunginkirjaston haarakirjastonjohtajan J. Weckmanin sijaiselle toukokuun 26 p:n ja kesäkuun 4 p:n väliseltä ajalta 240 markkaa [9]);

kaupunginkirjaston siivoojattaren V. Hartikan sijaiselle tammikuun 22 p:n ja maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta 520 markkaa [10]);

kaupunginkirjaston Vallilan haarakirjaston siivoojattaren S. Ristimäen sijaiselle kuukauden ajalta lokakuun 22 p:stä lukien 425 markkaa [11]);

kaupunginorkesterin viulutaiteilijan S. Backmanin sijaiselle syys- ja lokakuulta 4,600 markkaa [12]);

rakennuskonttorin katuosaston insinöörin R. Granqvistin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta heinäkuun 18 p:stä lukien 950 markan palkanlisäyksen [13]);

rakennuskonttorin varasto-osaston konttoriapulaisen G. R. Lindrothin sijaiselle helmikuun 21 p:n ja huhtikuun 21 p:n väliseltä ajalta 3,400 markkaa [14]);

rakennuskonttorin tiliviraston kamreerin O. Roosin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta elokuun 26 p:stä lukien 1,950 markkaa [15]);

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaisen F. Scottin sijaiselle toukokuun 9 p:n ja heinäkuun 9 p:n väliseltä ajalta 3,000 markkaa [16]);

puhtaanapitolaitoksen varastonhoitajan O. Aarron sijaiselle kahdelta kuukaudelta helmikuun 18 p:stä lukien 4,600 markkaa [17]) sekä huhtikuun 18 p:n ja elokuun 18 p:n väliseltä ajalta 9,200 markkaa [18]);

puhtaanapitolaitoksen kirjanpitäjän E. Michailoffin sijaiselle kahdelta kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien 2,400 markkaa [19]);

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. maalisk. 3,677 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 4,115 §. — [3]) S:n 3 p. huhtik. 4,115 § ja 17 p. lokak. 6,812 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 3,048 § ja 13 p. helmik. 3,422 §. — [5]) S:n 5 p. helmik. 3,422 § ja 27 p. maalisk. 3,983 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 3,048 §, 16 p. tammik. 3,170 § ja 6 p. maalisk. 3,678 §. — [7]) S:n 30 p. tammik. 3,270 § ja 27 p. helmik. 3,586 §. — [8]) S:n 4 p. jouluk. 7,558 §. — [9]) S:n 6 p. kesäk. 5,128 §. — [10]) S:n 13 p. maalisk. 3,800 §. — [11]) S:n 4 p. jouluk. 7,557 §. — [12]) S:n 25 p. syysk. 6,537 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,397 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. maalisk. 3,676 §. — [15]) S:n 4 p. syysk. 5,960 §. — [16]) S:n 23 p. toukok. 4,879 §. — [17]) S:n 6 p. maalisk. 3,679 §. — [18]) Rkmrin pöytäk. 28 p. toukok. 1,034 §. — [19]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,637 §.

raatihuoneen siivoojattaren H. Idströmin sijaiselle tammikuun 4 ja 18 p:n väliseltä ajalta 256: 65 markkaa [1]); sekä

raatihuoneen siivoojattaren I. Viljakaisen sijaiselle kesäkuun 1 ja 21 p:n väliseltä ajalta 385 markkaa [2]).

Virkavapauden aikainen palkka. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oikeutettiin [3]) maksamaan siivoojatar H. Efraimssonille täysi palkka niiltä 9 päivältä, jotka hän oli ollut virkavapaana sairauden takia, edellyttäen, että Efraimssonilla oli kuukausipalkka ja että hän oli ollut kaupungin palveluksessa yhtäjaksoisesti yhden vuoden.

Palkkiot eri tehtävistä. Vahtimestari J. Svenssonille myönnettiin [4]) 400 markan kuukausipalkkio huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseltä ajalta, jonka hän tuli toimimaan rahatoimikamarin autonkuljettajana, kuitenkin siten, että palkkiota ei maksettaisi Svenssonin loman ajalta, jota vastoin hän saisi 600 markkaa siltä kuukaudelta, jonka hän toimi vahtimestari Niemuran sijaisena. Ensiksi mainittu meno oli suoritettava kamarin autokulujen määrärahasta.

Rahatoimikamari vahvisti [5]) keskuskeittolan toimitusjohtajan C. Tigerstedtin palkkion vuodelta 1929 3,000 markaksi kuukaudelta.

Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydmanille myönnettiin [6]) 1,250 markan kuukausipalkkio varastopaikkain tarkastamisesta vuonna 1929.

Kalastuksenkaitsija G. A. Liljebergille myönnettiin [7]) kamarin käyttövaroista 900 markkaa korvaukseksi jäänottopaikkain valvonnasta talvella 1928—29.

Kiinteistöisännöitsijä oikeutettiin [8]) toistaiseksi suorittamaan Hietaniemenkadun talon n:o 4 talonmiehelle 450 markkaa kuukaudessa korvaukseksi mainitun talon portaiden ja hissin siivouksesta.

Kansanpuistojen jaoston esityksestä rahatoimikamari päätti [9]) myöntää herroille A. Österille ja J. G. Bäckströmille 7,000 markkaa kamarin käyttövaroista korvaukseksi Korkeasaaren liikenteen ylläpitämisestä tammikuun aikana. Samoista varoista kamari myöhemmin osoitti [10]) 400 markan korvauksen vuorokaudelta siitä, että laivuri Öster sitoutui joulukuun 15 p:n jälkeen ja kunnes jäätyminen sen esti höyrylautallaan ylläpitämään liikennettä Korkeasaareen kamarin vahvistamina aikoina.

Laivuri Österin palkkio Västra skärgården-laivan valvonnasta sekä Pihlajasaaren ja Lauttasaaren liikenteen ylläpitämisestä korotettiin [11]) 500 markasta 1,000 markkaan kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien. Lisämeno oli suoritettava talousarvion tililtä Pihlajasaaren ja Lauttasaaren puistot.

Notaari G. Brotherukselle myönnettiin [12]) kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta 5,000 markan palkkio kertomusvuonna suoritetuista kaupungin lainoja koskevan kirjeenvaihdon käännöksistä.

Samalla kamari päätti [13]), että notaari Brotheruksen vuonna 1930 tuli saada 500 markan kuukausipalkkio kamarin saksalaisen ja englantilaisen kirjeenvaihdon hoitamisesta sekä tilapäisten käännöstöiden suorittamisesta.

Seuraaville viranpitäjille, jotka yliaikana olivat avustaneet kaupungin

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk 30 p. tammik. 3,274 §. — [2]) S:n 28 p. kesäk. 5,416 §. — [3]) S:n 15 p. toukok. 4,780 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 12 p. huhtik. 739 §. — [5]) S:n 4 p. tammik. 6 §. — [6]) S:n 4 p. tammik. 18 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,805 §. — [8]) S:n 30 p. tammik. 3,275 §. — [9]) S:n 12 p. tammik. 3,088 § ja rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 139 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 13 p. jouluk. 2,353 §. — [11]) S:n 26 p. lokak. 1,920 §; ks. myös tätä kert. s. 52. — [12]) Rkmrin pöytäk. 20 p. jouluk. 2,408 §. — [13]) S:n 20 p. jouluk. 2,409 §.

vuoden 1930 talousarvioehdotuksen laadinnassa, maksettiin [1]) alla mainitun suuruiset palkkiot: sihteeri A. Danielsonille 7,500 markkaa, rahatoimikonttorin kirjanpito-osaston päällikölle E. Jernströmille 4,500 markkaa ja konttoriapulaiselle T. Leivolle 1,500 markkaa. Samoista varoista myönnettiin sihteeri Danielsonille edelleen 2,500 markan palkkio kaupungin viisivuotistalousarvion laadinnassa suoritetusta ylityöstä.

Rahatoimikamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta osoitettiin [2]) määrärahoja yhteensä 5,000 markkaa palkkioksi herra J. E. Andersinille rahatoimikamarin vuoden 1930 talousarvioehdotuksen perustelujen ruotsintamisesta.

Rahatoimikamarin käyttövaroista määrättiin kaupunginvaltuuston kanslian ensimmäiselle sihteerille E. Cavoniukselle maksettavaksi 1,000 markkaa palkkioksi hänen antamastaan lausunnosta, joka koski kaupungin vastuunalaisuutta asiamies Wilskmanin kavalluksista [3]), sekä 3,000 markkaa palkkioksi lausunnosta, joka koski kaupungin edun valvomista eräitä tonttikauppoja tehtäessä [4]).

Samoista varoista määrättiin [5]) professori L. Cederbergille maksettavaksi 5,000 markkaa palkkioksi lausunnosta, jonka hän oli antanut eräiden tonttikauppain laillisesta pätevyydestä.

Rahatoimikamari suoritti [6]) käyttövaroistaan 1,200 markkaa palkkioksi herra V. G. Bäckmanille kaupungin kiinteistöluettelon täydentämisestä.

Tilintarkastaja O. Paldanille maksettiin [7]) kamarin käyttövaroista 5,000 markan palkkio aviottomien lasten valvojan aikaisempien tilien tarkastuksesta.

Filosofianmaisteri E. Waroselle osoitettiin [8]) kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta 3,500 markan palkkio erinäisten asiain esittelystä kevään kuluessa rahatoimikamarissa ja sen palkkakomiteassa.

Ent. avustava kaupunginkirjanpitäjä A. Aure oikeutettiin [9]) saamaan valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta 1,500 markan palkkio erinäisten ylimääräisten töiden suorittamisesta tilastokonttorissa.

Käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [10]) 3,450 markkaa palkkioksi viulunsoittaja F. Griebenille tämän kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana musiikkilautakunnalle suorittamista kirjoitustöistä.

Rakennusmestareille R. Willmanille ja O. Holvikivelle myönnettiin [11]) yhteensä 18,000 markkaa palkkioksi heidän toimittamastaan kaupungin kansakoulukiinteistöjen ja -tonttien arvioinnista sekä myöhemmin lisäksi 1,200 markkaa Käpylän kansakoulurakennuksen arvioinnista.

Rahatoimikamari päätti [12]) maksaa käyttövaroistaan 500 markkaa insinööri T. Höijerille palkkioksi kaupungin ostaman Västra skärgården-laivan katsastuksesta.

Metsänhoitaja I. Hildénille, joka oli leimannut kansanpuistoista harvennustarkoituksessa kaadettavat puut, myönnettiin [13]) tästä työstä 4,000 markan palkkio rahatoimikamarin käyttövaroista.

Professori O. Heikinheimolle maksettiin [14]) rahatoimikamarin käyttövaroista 1,500 markan palkkio hänen antamastaan kaupungin metsänhoidon järjestelyä koskevasta lausunnosta.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 20 p. jouluk. 2,410 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. syysk. 6,244 § ja 2 p. lokak. 6,580 §. — [3]) S:n 9 p. lokak. 6,669 §. — [4]) S:n 30 p. lokak. 6,976 §. — [5]) S:n 30 p. lokak. 6,975 §. — [6]) S:n 13 p. maalisk. 3,793 §. — [7]) S:n 17 p. huhtik. 4,322 § ja 11 p. kesäk. 5,212 §. — [8]) S:n 8 p. toukok. 4,606 §. — [9]) S:n 11 p. syysk. 6,113 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,107 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. helmik. 3,551 § ja 9 p. lokak. 6,700 §. — [12]) S:n 6 p. kesäk. 5,089 §; ks. tätä kert s. 52. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. syysk. 6,242 §. — [14]) S:n 4 p. jouluk. 7,536 §.

Erään Bengtsårin tilalla suoritetun maanmittaustoimituksen aiheuttamien kustannusten suorittamiseksi rahatoimikamari myönsi [1]) käyttövaroistaan 17,996: 51 markkaa.

Samoista varoista myönnettiin [2]) professori K. M. Levanderille 800 markan palkkio hänen antamastaan lausunnosta, joka koski piisamimyyräin istuttamista Vanhankaupunginlahteen.

Kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutukset. Rahatoimikamari päätti [3]), että kaupungin työntekijät vuodeksi 1930 tapaturmavakuutettaisiin Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa sekä että kunnan ryhmävakuutus samaksi vuodeksi otettaisiin Vakuutusosakeyhtiö Kansassa Suomen vakuutuslaitosten yhteisessä kirjelmässä tarjotuin ehdoin.

Nauttimatta jääneen vapaa-ajan korvaaminen. Hakaniemen kauppahallin ent. yövartijalle A. Niinimäelle myönnettiin [4]) 11,000 markan korvaus siitä, että hänelle vuoden 1923 huhtikuun 1 p:n ja vuoden 1929 kesäkuun 15 p:n välisenä aikana ei ollut annettu tilaisuutta olla säädettyä määrää öitä vapaana yövartijantoimestaan.

Korkeasaaren ent. työntekijän V. Lehtisen leskelle myönnettiin [5]) 600 markkaa korvaukseksi siitä, ettei hänen miesvainajansa kesällä 1929 ollut saanut nauttia säädettyä kesälomaa.

Eläintenhoitaja K. Blomqvistin valitukset. Korkeasaaren eläintenhoitaja K. Blomqvist, joka useassa erässä yhteensä 15 vuotta oli ollut kaupungin kansanpuistojen palveluksessa, oli kesäkuun 15 p:nä erotettu toimestaan, koska hän ei ollut kyennyt sitä tyydyttävästi hoitamaan. Hän katsoi kuitenkin, ettei hän ollut saanut hänelle oikeuden mukaan tulevaa ikäkorotusta eikä myöskään ohjesäännön mukaista lomaa, ja anoi senvuoksi rahatoimikamarilta näiden laiminlyöntien korjaamista. Kamari myönsi [6]) hänelle käyttövaroistaan 500 markan ylimääräisen korvauksen ehdoin, että hän luopui kaikista muista virantoimitustaan kaupungin kansanpuistoissa koskevista korvausvaatimuksista.

Työntekijäin palkat. Rahatoimikamari vahvisti [7]) kaupungin työntekijöille maksettavien suurimpien palkkain määrät, joita oli sovellettava ensiksi tulevasta tilinmaksusta, huhtikuun 5 p:stä lukien.

Hätäaputyöt [8]). Kaupunginjohtaja A. Castrénin selostettua työmarkkinoilla vallitsevaa tilannetta sekä ilmoitettua, että kaupungilla oli hätäaputöissä 100 miestä ja varsinaisissa töissä 1,750 miestä, rahatoimikamari päätti [9]) oikeuttaa rakennuskonttorin työttömyyden lieventämiseksi järjestämään tilapäistöitä vielä 100 miehelle samalla lausuen mielipiteenään, että Itämerenkadun varrella suoritettavat Salmisaaren louhimistyöt olisi pantava käyntiin, koska puhtaanapitolaitoksen varasto mahdollisesti kesän aikana siirrettäisiin sinne Ruoholahdesta.

Sen johdosta, että eräs työttömien henkilöiden lähetystö oli kaupunginjohtaja A. Castrénilta anonut ylimääräisten töiden järjestämistä sekä raha- ja ruoka-avustusten antamista työttömille, rahatoimikamari päätti [10]) ainoastaan kehoittaa rakennuskonttoria niin runsaasti kuin mahdollista panettamaan käyntiin sellaisia töitä, joita varten oli merkitty määrärahat talousarvioon, sekä lisäksi järjestämään hätäaputöitä vielä 50 miehelle helmikuun ensimmäisen viikon aikana.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 11 p. lokak. 1,797 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,565 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,126 §. — [4]) S:n 4 p. lokak. 1,722 §. — [5]) S:n 20 p. jouluk. 2,422 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 7,087 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 5 p. huhtik. 674 §. — [8]) Ks. myös tätä kert. s. 88. — [9]) Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 189 §. — [10]) S:n 1 p. helmik. 231 §.

Kaupungin satamatöissä olevien työntekijäin anottua, ettei näitä töitä supistettaisi talven alkaessa, rahatoimikamari päätti [1]) valtuuttaa rakennuskonttorin satamaosaston jatkamaan Länsisataman laajennustöitä 80 miehen suuruisin työvoimin sekä käyttämään tähän tarkoitukseen enintään 260,000 markkaa kuukaudessa kyseisiä töitä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [2]) sijoittamaan 50 miestä Mäkelänkadun tasoitustöihin sekä käyttämään tähän tarkoitukseen 250,000 markkaa, mikä määrä oli jäljellä niistä määrärahoista, yhteensä 2,500,000 markasta, jotka kaupunginvaltuusto vuoden varrella oli myöntänyt [3]) työttömyyden torjumiseksi. Samalla kamari määräsi, että töihin oli otettava ainoastaan henkilöitä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja jotka olivat olleet työttöminä pitkähkön ajan.

Niistä varoista, jotka kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarin käytettäväksi tällaisiin tarkoituksiin, kamari osoitti [4]) 210,000 markkaa työn järjestämiseksi 20 miehelle, jotka saisivat ryhtyä rakentamaan penkereitä Teollisuuskadulta Sturensillalle.

Työttömien avustaminen. Käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [5]) Helsingin työttömäin komitealle 7,000 markan avustuksen sen vuokra- sekä muiden menojen peittämiseksi. Rahamäärä oli annettava erissä menotodisteilla varustettuja laskuja vastaan. Myöhemmin kamari myönsi [6]) lisäksi 500 markkaa kuukautta kohden marraskuun 1 p:stä lukien, kuitenkin enintään 3,000 markkaa, toimikunnan kanslianhoitajan ja kassanhoitajan palkkaamista varten.

Suoranaisten avustusten jakamista varten työttömille asetetun toimikunnan puheenjohtaja A. Halme teki selvää [7]) toimikunnan toiminnasta. Tämä oli pantu alulle heti kaupunginvaltuuston myönnettyä tarpeellisen määrärahan ja oli järjestetty siten, että avun tarvitsijain ensin oli ilmoittauduttava työnvälitystoimistoon, joka lähetti toimikunnalle anomukset ynnä tarpeelliset tiedot hakijoista, minkä jälkeen köyhäinhoitoviranomaisten lausunto hankittiin. Avustuksia annettaessa noudatettiin seuraavia periaatteita:

Vuokra-avustuksia saivat ainoastaan henkilöt, jotka olivat olleet työttöminä vähintään kuukauden. Perheen elättäjälle, jolla oli vaimo ja vähintään kaksi lasta, myönnettiin kuukauden vuokra, työttömälle henkilölle, jolla oli pienempi perhe elätettävänään, ½ kuukauden vuokra ja yksinäiselle työttömälle 150 markan vuokra-avustus. Ruoka-avustukseksi annettiin henkilöille, jotka olivat olleet työttöminä vähintään kaksi viikkoa, 20 markkaa viikossa ynnä lisäksi 5 markkaa jokaista lasta kohden, joka työttömällä oli elätettävänään.

Rahatoimikamarin oikeutettua [8]) toimikunnan oman harkintansa mukaan korottamaan avustusmääriä korotettiin [9]) pieniperheisten henkilöiden vuokra-avustus $^2/_3$:aan kuukausivuokrasta sekä viikoittainen ruoka-avustus 30 markkaan aikuisille henkilöille ja 15 markkaan lapsille.

Ammattikurssit. Rahatoimikamari hyväksyi [10]) naisten työtupain johtokunnan ammattikursseja varten laatiman ohjelman ynnä kustannusarvion sekä valtuutti johtokunnan tämän ohjelman puitteissa oman harkintansa mukaan järjestämään ammattikursseja työttömille naisille, kuitenkin siten, että raha-

[1]) Rkmrin pöytäk. 5 p. lokak. 1,739 §. — [2]) S:n 11 p. lokak. 1,805 §. — [3]) Ks. tätä kert. s. 88. — [4]) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,142 §. — [5]) S:n 11 p. lokak. 1,804 §. — [6]) S:n 26 p. lokak. 1,923 §. — [7]) S:n 7 p. jouluk. 2,299 §. — [8]) S:n 13 p. jouluk. 2,363 §. — [9]) S:n 20 p. jouluk. 2,397 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 44 § ja 15 p. marrask. 2,097 a §.

toimikamarin oli lopullisesti määrättävä kurssien alkamisen ajankohta. Tähän tarkoitukseen osoitettiin 163,973: 10 markkaa, mistä puolet eli 81,986: 55 markkaa oli otettava talousarvioon työttömyyden varalta rahatoimikamarin käytettäväksi merkitystä määrärahasta ja yhtä suuri määrä sosialiministeriön työn järjestämiseksi työttömille myöntämästä määrärahasta.

Samaten kamari hyväksyi [1]) johtokunnan laatiman 100 työttömälle naiselle järjestettävien ammattikurssien ohjelman. Kurssit aloitettaisiin kamarin määrättävänä ajankohtana, ei kuitenkaan ennen marraskuun 1 p:ää. Kustannuksista, jotka arvioitiin 125,000 markaksi, suoritettaisiin puolet työttömyyden varalta talousarvioon merkityillä rahatoimikamarin käyttövaroilla ja puolet sosialiministeriön samaan tarkoitukseen myöntämällä määrärahalla.

Sitäpaitsi johtokunta valtuutettiin [2]) järjestämään talouskursseja työttömille naisille marras- ja joulukuussa, mihin tarkoitukseen kamari osoitti 74,125 markkaa, siitä 42,817: 25 markkaa sosialiministeriön tällaisiin tarkoituksiin myöntämästä määrärahasta ja loput, 31,307: 75 markkaa, työttömyyden torjumiseksi varatuista kamarin käyttövaroista.

Lopuksi kamari hyväksyi [3]) johtokunnan laatiman ohjelman ammattikurssien järjestämistä varten työttömille naisille tammi—toukokuussa 1930; oikeutti johtokunnan tämän ohjelman puitteissa järjestämään kurssit oman harkintansa mukaisesti; myönsi johtokunnalle tilitysvelvollisuuksin 460,000 markan määrärahan tällaisia tarkoituksia varten vuoden 1930 talousarvioon merkittävistä varoista ja määräsi, että kurssien käyntiinpaneminen oli jätettävä kamarin tarkemman määräyksen varaan.

Kaupunkilähetyksen työtupa. Helsingin kaupunkilähetykselle myönnettiin [4]) työtuvan ylläpitämiseksi 50 vanhalle naiselle tammikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään 50,000 markan määräraha suoritettavaksi työttömyyden vastustamiseksi varatuista kamarin käyttövaroista, edellyttäen kuitenkin, että valtio myönsi tarkoitukseen yhtä suuren avustuksen.

Samalla kamari päätti [4]) kehoittaa köyhäinhoitolautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin, jotta kyseiset kaupunkilähetyksen hoidossa olevat naiset syksystä lähtien voitaisiin sijoittaa köyhäinhoitolautakunnan työtupaan.

Sittemmin kamari myönsi samoista varoista ja samoin ehdoin kuin aikaisemmin 45,500 markkaa lisää työn järjestämiseksi 70 vanhalle naiselle lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi [5]) sekä vuoden 1930 talousarvioon työttömyyden vastustamiseksi merkityistä käyttövaroistaan 70,000 markan määrärahan niinikään 70 naiselle tarkoitetun työtuvan ylläpitämiseen tammikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään 1930 edellyttäen, että sosialiministeriö myönsi tarkoitukseen yhtä suuren rahamäärän, sekä ehdoin, että kaupunkilähetys kuukausittain ilmoitti köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistoon työntekijättärille suoritettujen palkkain määrät [6]).

Sokeain keskuudessa vallitseva työttömyys. Helsingin sokeainyhdistykselle myönnettiin [7]) 12,696: 20 markan avustus käytettäväksi työn järjestämiseen sokeille henkilöille. Tämä rahamäärä osoitettiin sosialiministeriön tällaisia tarkoituksia varten myöntämästä määrärahasta. Myöhemmin yhdistykselle myönnettiin [8]) 24,500 markan lisäavustus työttömyyden varalta talousarvioon merkityistä rahatoimikamarin käyttövaroista.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,922 §. — [2]) S:n 15 p. marrask. 2,098 §. — [3]) S:n 13 p. jouluk. 2,359 §. — [4]) S:n 15 p. tammik. 106 §. — [5]) S:n 28 p. syysk. 1,678 § ja 15 p. marrask. 2,097 a §. — [6]) S:n 13 p. jouluk. 2,360 §. — [7]) S:n 4 p. tammik. 24 § ja 15 p. marrask. 2,097 a §. — [8]) S:n 19 p. marrask. 2,165 §.

Myönnetyt eläkkeet. Rahatoimikamari myönsi voimassa olevain eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti alla mainituille viranpitäjille ja työntekijöille elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiselle J. A. Lindströmille 1,399 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [1]);

rahatoimikamarin kanslian siivoojattarelle A. Palmroosille 335 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [2]);

rahatoimikonttorin siivoojattarelle A. J. Wagellolle 246 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [3]);

kaupunginreviisori G. Winterille 2,662 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [4]);

Sörnäisten satamamestarille M. Fagrenille 1,494 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [5]);

satamaliikennekonttorin satamakonstaapelille E. Nordbergille 1,203 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [6]);

palokorpraali T. Hytöselle 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [7]);

toiselle kaupunginlääkärille H. Råberghille 1,785 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien [8]);

aluelääkäri O. F. Hästeskolle 1,785 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [9]);

terveysolojen ylikaitsijalle A. Johanssonille 1,643 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [10]);

veneeristen tautien vastustamiseksi toimivan terveystoimiston kaitsijalle V. O. Westerbergille 852 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [11]);

kulkutautisairaalan ylilääkärille M. Björksténille 3,023 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [12]);

kulkutautisairaalan apulaislääkärille E. R. Nysténille 1,107 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [13]);

kulkutautisairaalan toimitsijalle G. E. Holmströmille 1,219 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [14]);

Kivelän sairaalan osastonhoitajattarelle A. Walkoselle 1,425 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [15]);

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle A. K. Haapasalolle 1,203 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [16]);

Kivelän sairaalan kylvettäjättärelle I. V. Björkholmille 333 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [17]);

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle A. K. Taipaleelle 1,203 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [18]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. J. V. Kohoselle syyskuun 1 p:stä lukien 1,785 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [19]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. E. Cajanderille elokuun 1 p:stä lukien 1,756 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [20]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle L. E. Haganille elokuun 1 p:stä lukien 1,529 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [21]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,270 §. — [2]) S:n 21 p. toukok. 993 §. — [3]) S:n 28 p. toukok. 1,045 §. — [4]) S:n 10 p. jouluk. 2,335 §. — [5]) S:n 15 p. lokak. 1,844 §. — [6]) S:n 19 p. maalisk. 581 § ja rkmrin jstn pöytäk. 18 p. syysk. 6,243 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,457 §. — [8]) S:n 5 p. maalisk. 466 §. — [9]) S:n 28 p. kesäk. 1,276 §. — [10]) S:n 20 p. elok. 1,456 §. — [11]) S:n 15 p. tammik. 114 §. — [12]) S:n 11 p. kesäk. 1,179 §. — [13]) S:n 2 p. huhtik. 665 §. — [14]) S:n 5 p. maalisk. 467 §. — [15]) S:n 4 p. kesäk. 1,102 §. — [16]) S:n 19 p. marrask. 2,161 §. — [17]) S:n 30 p. heinäk. 1,413 §. — [18]) S:n 15 p. tammik. 111 §. — [19]) S:n 17 p. syysk. 1,593 §. — [20]) S:n 24 p. syysk. 1,646 §. — [21]) S:n 24 p. syysk. 1,645 §.

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. I. Tawaststjernalle elokuun 1 p:stä lukien 1,529 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [1]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. S. Pfalerille elokuun 1 p:stä lukien 1,109 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [2]);

suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarille J. Frimanille 1,311 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [3]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. L. Frelanderille elokuun 1 p:stä lukien 1,785 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [4]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle K. Öhmanille elokuun 1 p:stä lukien 1,016 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [5]);

kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston siivoojattarelle A. K. Miettiselle 525 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [6]);

kaupunginorkesterin soittotaiteilijalle E. Karttuselle 1,632 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [7]);

vesijohtolaitoksen viilaajalle ja hienomekaanikolle J. E. Heinolle 1,337 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [8]);

vesilinnan vartijalle A. Levanille 625 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [9]);

kaasulaitoksen lampunhoitajalle S. Ahoselle 924 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [10]);

kaasulaitoksen lyhdynsytyttäjäin esimiehelle J. E. Alénille 868 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [11]);

kaasulaitoksen yövartijalle K. Ohlströmille 628 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [12]);

sähkölaitoksen rahastajalle F. F. Lindholmille 1,372 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1930 [13]);

sähkölaitoksen työntekijälle A. Pihamaalle 792 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [14]);

rakennuskonttorin katuosaston ajurille J. Heleniukselle 895 markkaa lukien marraskuun 25 p:stä 1928 [15]);

rakennuskonttorin katuosaston putkenlaskijalle J. Saariselle 790 markkaa huhtikuun 25 p:stä lukien [16]);

rakennuskonttorin satamaosaston laturille N. Allartille marraskuun 1 p:stä 1928 lukien 1,046 markkaa, siitä vähennettynä hänelle mahdollisesti vastedes tapaturman johdosta myönnettävä työkyvyttömyyseläke [17]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle J. Laitiselle 576 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1928 [18]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijälle A. Urholle 511 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [19]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle H. Vuoriselle 400 markkaa lukien joulukuun 15 p:stä 1928 [20]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle K. Selinille 463 markkaa maaliskuun 9 p:stä lukien [21]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,592 §. — [2]) S:n 24 p. syysk. 1,644 §. — [3]) S:n 4 p. kesäk. 1,101 §. — [4]) S:n 9 p. heinäk. 1,350 §. — [5]) S:n 10 p. jouluk. 2,332 §. — [6]) S:n 12 p. marrask. 2,035 §. — [7]) S:n 19 p. maalisk. 582 §. — [8]) S:n 19 p. marrask. 2,162 §. — [9]) S:n 12 p. marrask. 2,039 §. — [10]) S:n 20 p. elok. 1,467 §. — [11]) S:n 27 p. elok. 1,488 §. — [12]) S:n 20 p. elok. 1,464 §. — [13]) S:n 19 p. marrask. 2,160 §. — [14]) S:n 12 p. maalisk. 527 §. — [15]) S:n 16 p. huhtik. 761 §. — [16]) S:n 9 p. heinäk. 1,349 §. — [17]) S:n 8 p. tammik. 36 §. — [18]) S:n 8 p. tammik. 35 §. — [19]) S:n 5 p. maalisk. 464 §. — [20]) S:n 5 p. maalisk. 465 §. — [21]) S:n 7 p. toukok. 910 §.

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. J. Sjöbergille 737 markkaa kesäkuun 30 p:stä lukien [1]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle A. J. Puraselle 451 markkaa syyskuun 28 p:stä lukien [2]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle E. K. Kekäläiselle 442 markkaa heinäkuun 15 p:stä lukien [3]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. K. Hiltuselle 1,008 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [4]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijälle H. R. Bergmanille 484 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [5]);

rakennuskonttorin varasto-osaston työntekijälle K. V. Eklundille 606 markkaa lokakuun 7 p:stä lukien [6]);

puhtaanapitolaitoksen varastonhoitajalle F. O. Aarrolle 1,146 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [7]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. Hartoselle 863 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [8]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. Michelssonille 573 markkaa lukien lokakuun 9 p:stä 1928 [9]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle R. Laaksoselle 843 markkaa helmikuun 13 p:stä lukien [10]);

puhtaanapitolaitoksen työnjohtajalle K. J. Grönholmille 1,116 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [11]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. Heleniukselle 951 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [12]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle K. J. Böhlingille 751 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [13]);

puhtaanapitolaitoksen kadunlakaisijalle H. M. Airaksiselle 739 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [14]);

kiinteistöjen hallinnon vahtimestarille K. V. Sandbergille 917 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [15]); sekä

Ruoholahdessa olevien kaupungin virutushuoneiden ent. kaitsijalle W. F. Fahlströmille 580 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [16]).

Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen. Huhtikuun 23 p:nä kuolleen työnvälitystoimiston v. t. vahtimestarin F. Mielosen leski oikeutettiin [17]) saamaan miesvainajansa koko huhtikuun palkka.

Helmikuun 11 p:nä kuolleen ruotsinkielisten kansakoulujen vahtimestarin E. Nordströmin leski oikeutettiin [18]) saamaan miesvainajansa koko helmikuun palkka.

Lokakuun 9 p:nä kuolleiden kaupunginorkesterin soittotaiteilijain A. Väänäsen ja S. Backmanin kuolinpesät oikeutettiin [19]) saamaan heidän palkkansa koko lokakuulta.

Hautausavustukset. Hautausavustukseksi maksettiin tätä tarkoitusta varten pääluokkaan Eläkkeet ja apurahat merkitystä määrärahasta:

eläkkeellä olleen yövartija R. Gustafssonin kuolinpesälle 1,500 markkaa [20]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,594 §. — [2]) S:n 22 p. lokak. 1,889 §. — [3]) S:n 22 p. lokak. 1,890 §. — [4]) S:n 22 p. lokak. 1,891 §. — [5]) S:n 22 p. lokak. 1,892 §. — [6]) S:n 31 p. lokak. 1,966 §. — [7]) S:n 12 p. marrask. 2,036 §. — [8]) S:n 15 p. tammik. 112 §. — [9]) S:n 9 p. huhtik. 720 §. — [10]) S:n 23 p. huhtik. 804 §. — [11]) S:n 23 p. huhtik. 806 §. — [12]) S:n 23 p. huhtik. 807 §. — [13]) S:n 28 p. toukok. 1,046 §. — [14]) S:n 15 p. tammik. 113 §. — [15]) S:n 5 p. maalisk. 472 §. — [16]) S:n 17 p. syysk. 1,596 §. — [17]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. toukok. 4,880 §. — [18]) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 353 §. — [19]) S:n 3 p. jouluk. 2,288 §. — [20]) S:n 15 p. tammik. 109 §.

eläkkeellä olleen yövartija J. Nylundin kuolinpesälle 1,500 markkaa [1]);
parmaaja A. Immelinin leskelle 1,500 markkaa [2]);
eläkkeellä olleen työntekijä G. T. Sundströmin kuolinpesälle 1,500 markkaa [3]);
työntekijä A. Luoman kuolinpesälle 1,500 markkaa [4]);
työntekijä A. Jokisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [5]);
työntekijä K. H. Lempisen leskelle 1,500 markkaa [6]);
sukeltaja G. A. Ekholmin leskelle 1,647 markkaa [7]);
työntekijä K. A. Selinin kuolinpesälle 1,500 markkaa [8]);
työntekijä A. Rinteen leskelle 1,500 markkaa [9]);
kaasulaitoksen voitelijan J. Toivosen leskelle 1,500 markkaa [10]);
Korkeasaaren eläintarhan työntekijän V. Lehtisen leskelle 1,500 markkaa [11]);
edesmenneen eläkkeennauttijan ent. työntekijättären K. V. Toivosen veljelle 1,500 markkaa [12]); sekä
eläkkeellä olleen työntekijä G. W. Forsblomin kuolinpesälle 1,500 markkaa [13]).

Avustuksen myöntäminen sairaanhoitajataryhdistykselle. Rahatoimikamari myönsi [14]) käyttövaroistaan Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle 4,000 markan avustuksen yhdistyksen lepokodin ylläpitokustannusten suorittamiseksi.

Avustuksen myöntäminen aikakauslehteä varten. Suomen kunnallisvirkamiesten keskusliitto oli anonut 2,600 markan avustusta julkaisemansa Kunnallisvirkamiesten lehden vuoden 1929 kustannusten peittämiseksi, ja rahatoimikamari päätti [15]) myöntää mainitun avustuksen käyttövaroistaan.

Kulkutautien vastustaminen. Pelastusarmeija oikeutettiin [16]) saamaan ilmaiseksi terveydenhoitolautakunnan varastosta lysoolia käytettäväksi sen lastenkodeissa, milloin kulkutauteja oli liikkeellä kaupungissa.

Avustuksen myöntäminen kouluretkeilytoimistolle. Käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [17]) kouluretkeilytoimistolle avustusta yhteensä 20,000 markkaa, siitä 15,000 markkaa toimiston Helsingissä olevan asiamiehen palkkaamiseen kuluvana vuonna sekä 5,000 markkaa kaluston kunnossapitoa varten.

Berliinin matkailunäyttely. Berliinin matkailunäyttelyn Suomen osaston toimikunnalle myönnettiin [18]) rahatoimikamarin käyttövaroista 10,000 markan määräraha näyttelykustannusten peittämiseksi sekä Helsinkiä mainostavan kuvajulisteen valmistamiseksi. Samalla valittiin rahatoimenjohtaja V. Hupli kaupungin edustajaksi toimikuntaan.

Määrärahan myöntäminen Suomi-seuralle. Suomi-seuralle myönnettiin [19]) kamarin käyttövaroista 5,000 markan määräraha Helsinkiin vierailulle saapuvien ulkosuomalaisten vastaanoton järjestämistä varten.

Lippujen lainaaminen. Kristillinen taideseura anoi saada maaliskuun 22—24 p:nä vietettävää 10-vuotisjuhlaansa varten maksutta lainata 20 lippua juhlasalin koristamiseen y. m., mihin anomukseen rahatoimikamari myöntyi [20])

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. tammik. 164 §. — [2]) S:n 19 p. helmik. 349 §. — [3]) S:n 5 p. maalisk. 468 §. — [4]) S:n 12 p. maalisk. 526 §. — [5]) S:n 9 p. huhtik. 721 §. — [6]) S:n 11 p. kesäk. 1,194 §. — [7]) S:n 16 p. heinäk. 1,368 §. — [8]) S:n 30 p. heinäk. 1,410 §. — [9]) S:n 6 p. elok. 1,431 §. — [10]) S:n 12 p. marrask. 2,038 §. — [11]) S:n 29 p. marrask. 2,247 §. — [12]) S:n 26 p. marrask. 2,220 §. — [13]) S:n 13 p. jouluk. 2,357 §. — [14]) S:n 9 p. huhtik. 719 §. — [15]) S:n 17 p. jouluk. 2,385 §. — [16]) S:n 29 p. tammik. 205 §. — [17]) S:n 5 p. maalisk. 462 §. — [18]) S:n 14 p. toukok. 946 §. — [19]) S:n 28 p. kesäk. 1,275 §. — [20]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. maalisk. 3,675 §.

ehdoin, että yhdistys itse huolehti lippujen kuljetuksesta ja korjaamisesta sekä palautti ne rakennuskonttoriin viimeistään maaliskuun 25 p:nä uhalla, että ylittävältä ajalta muuten perittäisiin vuokramaksu.

Helsingin ilmapuolustusyhdistykselle lainattiin [1]) maaliskuun 18 ja 24 p:n väliseksi ajaksi 20 lippua ja lipputankoa, jotka rakennuskonttoria kehoitettiin luovuttamaan yhdistyksen käytettäväksi.

Rahatoimikamari myöntyi [2]) neljännen pohjoismaisen kuuromykkäinkongressin toimikunnan anomukseen, että sille ilmaiseksi lainattaisiin lippuja kaupungin varastosta, kuitenkin ehdoin, että toimikunta itse huolehti lippujen kuljetuksesta sekä korvasi mahdolliset vahingot.

Suomen naisten liikuntakasvatusliiton anottua, että sille kaupungin varastosta lainattaisiin muutamia eri maiden lippuja kesäkuun 27 ja 30 p:n väliseksi ajaksi, jolloin Helsingissä vietettiin kansainvälistä naisvoimistelujuhlaa, rahatoimikamari päätti [3]) kehoittaa rakennuskonttoria antamaan ilmaiseksi yhdistyksen käytettäväksi niin monta lippua kuin konttori katsoi voivansa tähän tarkoitukseen sillä hetkellä luovuttaa.

Oriveden kansanopistolle lainattiin [4]) kaupungin varastosta elokuun 3—4 p:ksi 50 lippua tavanmukaisesta maksusta.

Voimistelun, leikin ja urheilun edistämismäärärahat. Vuoden menosäännössä olevat määrärahat, 40,000 markkaa leikin ja urheilun edistämiseksi lasten ja nuorison keskuudessa sekä 70,000 markkaa voimisteluseurain toiminnan tukemiseksi, jaettiin [5]) seuraavien järjestöjen kesken:

Voimistelu- ja urheiluseura Visa	1,500	markkaa
Helsingin työväen hiihtäjät	1,000	»
Svenskt förbund för fysisk fostran för Finlands kvinnor	2,000	»
Töölön naisvoimistelijat	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Into	1,500	»
Ryttylän koulukodin voimistelu- ja urheiluseura Yritys	1,000	»
Helsingin kisaveikot	2,000	»
Idrottsföreningen Kamraterna	2,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	2,000	»
Työväen palloilijat	500	»
Svenska Finlands idrottsförbund-liiton Helsinginpiiri	2,000	»
Työväen urheiluliiton Helsinginpiiri	1,000	»
Helsingin voimistelijat	500	»
Kronohagens idrottsförening	2,000	»
Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	1,000	»
Suomen palloliiton Helsinginpiiri	1,500	»
Helsingin jalkapalloklubi	1,000	»
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsinginpiiri	1,500	»
Helsingin pallonlyöjät	500	»
Käpylän urheilijat	1,500	»
Suomalainen partiotyttöjärjestö Hespartto	500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry	2,000	»
Teollisuusseutujen evankelioimisseura	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	2,000	»

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. maalisk. 507 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,055 §. — [3]) S:n 11 p. kesäk. 5,197 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,401 §. — [5]) S:n 8 p. maalisk. 489 §.

Juutalainen urheiluseura Stjärnan	500	markkaa
Helsingin naisvoimistelijat	1,000	»
Toimen pojat	500	»
Käpylän kisailijat	500	»
Nuorisoliitto Fylgia	500	»
Helsingin ruotsalainen partiopiiri; Riddargossarna y. m.	2,000	»
Vallilan kunnallisten työväenasuntojen poikien ja tyttöjen voimistelu- ja urheiluseurat	1,000	»
Yhteensä	40,000	markkaa

Voimistelu- ja urheiluseura Visa	3,000	markkaa
Töölön naisvoimistelijat	2,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Into	2,000	»
Helsingin kisaveikot	2,000	»
Helsingin työväen voimistelijat	5,000	»
Idrottsföreningen Kamraterna	2,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	1,500	»
Helsingin voimistelijat	5,000	»
Kronohagens idrottsförening	2,000	»
Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	1,000	»
Suomalainen naisvoimisteluseura	4,000	»
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsinginpiiri	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Toive	1,000	»
Käpylän urheilijat	2,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry	3,000	»
Helsingin työväen naisvoimistelijat	5,000	»
Teollisuusseutujen evankelioimisseura	1,500	»
Naisvoimisteluseura Säkenet	3,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	2,500	»
Gymnastikföreningen i Helsingfors	2,000	»
Helsingin naisvoimistelijat	5,000	»
Nuorten miesten kristillinen yhdistys	2,000	»
Helsingin sokeain yhdistyksen voimisteluseura	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Katajaiset	2,000	»
Helsingfors gymnastikklubb	3,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	2,500	»
Svenska kvinnoförbundets gymnastikklubb	1,000	»
Kuuromykkäin voimistelu- ja urheiluseura	1,000	»
Helsingin ruotsalainen partiopiiri; Riddargossarna y. m.	500	»
Yhteensä	70,000	markkaa

Helsingin voimistelijoille myönnettiin [1]) pääluokkaan Kunnallishallinto sisältyvistä kamarin käyttövaroista 8,000 markan määräraha sen Turuntien varrella olevan vuokra-alueen kuntoonpanoa varten ja Käpylän kisailijoille 2,500 markan suuruinen avustus Käpylän hiihtomäen kunnossapitokustannusten suorittamiseksi [2]).

Luistinurheilun edistäminen. Vuoden menosäännössä oleva luistinratojen avustumääräraha jaettiin [3]) seuraavien seurain kesken:

[1]) Rkmrin pöytäk. 1 p. helmik. 226 §. — [2]) S:n 8 p. maalisk. 485 §. — [3]) S:n 18 p. kesäk. 1,215 §.

Helsingin luistelijat	18,000	markkaa
Työväen luistinrata	15,000	»
Helsingfors skridskoklubb	13,000	»
Urheiluseura Sparta	7,000	»
Osakeyhtiö Pallokenttä	7,000	»
Yhteensä	60,000	markkaa

Matka-apurahat. Rahatoimikamari päätti [1]) myöntää vuoden talousarvioon kaupungin viranpitäjien opintomatkastipendejä varten merkitystä määrärahasta seuraavat apurahat:

vanh. oikeusneuvosmiehelle G. Leopoldille	1,500	markkaa
toiselle kaupunginvoudille L. Merukselle	10,000	»
rahatoimikonttorin osastopäällikölle H. Öhmanille	8,000	»
kolmannelle palomestarille L. Gustafssonille	6,000	»
liikenteenjärjestelykomitean jäsenelle A. Aallolle	1,000	»
poliisimestarinapulaiselle K. Soiniolle	5,000	»
terveysolojen kaitsijalle S. Lehmuskalliolle	3,000	»
kunnallisen hammaspoliklinikan johtajalle T. Ekmanille	6,000	»
kulkutautisairaalan alilääkärille H. von Willebrandille	5,000	»
Nikkilän sairaalan alilääkärille A. Trouppille	8,000	»
sairaanhoitajatarkoulun johtajattarelle K. Neumanille	10,000	»
Marian sairaalan osastonhoitajattarelle E. Wasastjernalle	8,000	»
köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtajalle H. Myhrbergille	10,000	»
Ryttylän koulukodin veistonopettajalle L. Keinäselle	7,000	»
Oulunkylän lastenkodin johtajattarelle E. Boströmille	5,000	»
suomenkielisten kansakoulujen opettajalle J. E. Paalaselle	9,000	»
ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle A. Boströmille	8,000	»
ammattiopetuslaitosten johtokunnalle 9 apurahaa à 1,000 mk ja 2 apurahaa à 1,500 mk	12,000	»
valmistavan poikain ammattikoulun opettajalle E. Stenijlle	3,000	»
taideteollisuuskeskuskoululle	5,000	»
kaasulaitoksen piirustajalle R. Taxellille	10,000	»
kaasulaitoksen laborantille R. Succolle	12,000	»
sähkölaitoksen piirustajalle N. Jernvallille	8,000	»
sähkölaitoksen varastonhoitajalle E. Adamssonille	8,000	»
rakennuskonttorin katuosaston insinöörille H. Valjakalle	8,000	»
rakennuskonttorin katuosaston rakennusmestarille H. Nymanille	6,000	»
avustavalle kaupunginarkkitehdille B. Aminoffille	15,000	»
kaupunginagronoomi A. J. Tammiselle	2,000	»
Yhteensä	199,500	markkaa

Apurahain saajat olivat velvolliset ennen vuoden loppua antamaan matkakertomuksen sekä rahatoimikamarille että asianomaiselle lautakunnalle tai hallitukselle. Apurahan saaminen ei sinänsä sisältänyt oikeutta virkavapauteen matkan ajaksi palkkaetuja vähentämättä, vaan tuli asianomaisen tavallisella

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 284 ja 285 §, 5 p. maalisk. 478 §, 26 p. maalisk. 619 §, 3 p. toukok. 902—904 §, 7 p. toukok. 912 § ja 21 p. toukok. 988 §.

tavalla anoa virkavapautta tätä tarkoitusta varten. Apurahansaajan tuli myöskin sitoutua pysymään kaupungin palveluksessa kaksi vuotta matkan päätyttyä [1]).

Edelleen kamari päätti [2]) ilmoittaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa sitä vastaan, että seuraavat matka-apurahat myönnettiin asianomaisista työmäärärahoista, nim. 15,000 markkaa rakennuskonttorin satamaosaston insinöörille G. Lindille, 15,000 markkaa konttorin katuosaston avustavalle työpäällikölle R. Granqvistille, 12,000 markkaa konttorin huonerakennusosaston arkkitehdille A. Hytöselle, 4,000 markkaa saman osaston rakennusmestarille K. Nymanille sekä 10,000 markkaa sähkölaitoksen osastonjohtajalle R. Lindbohmille.

Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari sitäpaitsi myönsi alla luetelluille viranpitäjille seuraavan suuruiset matka-apurahat:

kanslianjohtaja J. W. Andersinille 10,000 markkaa liikenneolojen ja erikoisesti raitiotie- ja omnibusliikenteen tutkimiseksi Tukholmassa ja Kööpenhaminassa syyskuun kuluessa [3]);

rahatoimikamarin notaarille G. Brotherukselle 3,000 markkaa, jotta hän voisi kesälomansa aikana tutkia Skandinavian kunnallisvirastojen järjestelyä ja työtapoja [4]);

kaupungin painatustöiden valvojalle T. Artmanille 300 markkaa Kankaan paperitehtaalle tehtävää matkaa varten [5]);

kaupunginkamreeri P. J. Björkille 3,000 markkaa osanottoa varten Kööpenhaminassa pidettävään kaupunginkamreerien kongressiin sekä sikäläisen kunnallisen kirjanpito- ja kassajärjestelyn tutkimista varten [6]);

rahatoimikonttorin kirjanpito-osaston osastopäällikölle E. Jernströmille 3,000 markkaa, jotta hän saisi tilaisuuden käydä Tukholmassa huhtikuun 13—21 p:nä pidettävässä konttorikoneiden näyttelyssä [7]);

rakennustarkastaja H. Andersinille 3,000 markkaa Tukholman n. s. pilvenpiirtäjäin tutkimista varten [8]);

terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajalle O. von Hellensille 10,000 markkaa kauppamaidon n. s. pitkäaikaisen pastörisoimisen tarkoituksenmukaisuuden tutkimista varten [9]);

sairaalain tiliviraston inventtausapulaiselle E. Strengille 2,000 markkaa, jotta hän voisi tutustua Kööpenhaminassa toteutettuun sairaalain taloudellisen hallinnon standardisoimiseen [10]);

köyhäinhoitolautakunnalle enintään 3,500 markkaa jaettavaksi 250 markan suuruisina matka-apurahoina niille lautakunnan jäsenille ja sen alaisille viranpitäjille, jotka osallistuivat Viipurissa kesäkuun 15—17 p:nä pidettävään köyhäinhoitoväen kokoukseen [11]);

lastensuojelulautakunnalle 8,000 markkaa jaettavaksi matka-apurahoina niille lautakunnan jäsenille sekä lautakunnan kanslian ja sen alaisten lastenhuoltolaitosten toimihenkilöille, jotka aikoivat tehdä opintoretken Turkuun [12]); sekä

suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajaneuvostolle 10,000

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 285 §. — [2]) S:n 26 p. maalisk. 619 § ja 20 p. elok. 1,462 §. — [3]) S:n 3 p. syysk. 1,536 §. — [4]) S:n 30 p. huhtik. 850 §. — [5]) S:n 7 p. kesäk. 1,158 §. — [6]) S:n 3 p. syysk. 1,540 §. — [7]) S:n 9 p. huhtik. 702 §. — [8]) S:n 5 p. maalisk. 480 §. — [9]) S:n 11 p. kesäk. 1,175 §. — [10]) S:n 30 p. heinäk. 1,407 §. — [11]) S:n 4 p. kesäk. 1,108 §. — [12]) S:n 4 p. lokak. 1,735 §.

markkaa annettavaksi jollekulle tarkastajista matka-apurahaksi apukoulujen järjestelyn tutkimista varten Skandinaviassa, Saksassa ja Itävallassa [1]).

Lisämääräraha toisen kaupunginvoudin konttorille. Pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [2]) toiselle kaupunginvoudille 5,000 markan suuruisen määrärahan, jotta konttorissa voitaisiin kokeilla kirjeellistä velkomismenettelyä ennen ryhtymistä ulosottotoimenpiteisiin. Samalla kamari velvoitti toisen kaupunginvoudin kustantamaan tarvittavat lomakkeet tarverahoillaan.

Ensiksi mainituista varoista osoitettiin [3]) sittemmin 448 markkaa kaupunginvoudinkonttorille eräistä ulosmittauksista aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi.

Määrärahoja raastuvanoikeudelle. Kunnallishallinto-nimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [4]) 1,050 markan määrärahan ylimääräisen kaupunginpalvelijan palkkaamiseen raastuvanoikeuden kolmannelle ja neljännelle osastolle vuoden 1929 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1930 tammikuun 1 p:n väliseksi ajaksi.

Lisäyksiä rahatoimikamarin talousarviomäärärahoihin. Vuoden 1928 talousarvion pääluokassa Kunnallishallinto olleista käyttövaroistaan rahatoimikamari siirsi [5]) 17,564: 15 markkaa kamarin autokulujen määrärahaan, 7,120 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan, 4,682: 74 markkaa tarverahamäärärahaan, 493 markkaa siivousmäärärahaan, 1,900 markkaa asiamiesosaston tilapäisen työvoiman määrärahaan ja 13,185: 05 markkaa sekalaisten menojen pääluokassa oleviin kamarin käyttövaroihin.

Rahatoimikamarin sähköosoite. Rahatoimikamarin sähköosoitteen rekisteröintiä varten kamari myönsi [6]) käyttövaroistaan 600 markan määrärahan.

Rahatoimikamarin autot. Talousarvion määrärahasta Autokulut rahatoimikamari osoitti 5,495 markkaa suojusrenkaiden hankkimiseksi molempiin autoihinsa ja erikoissilmälasien ostoon autonkuljettajalle [7]), 1,000 markkaa kamarin vahtimestarin K. Palinin autonohjaajankurssin kustantamiseksi [8]) sekä 1,425 markkaa virkapuvun ostoon vahtimestari E. Niemuralle [9]).

Virhelaskurahat. Rahatoimikamari suostui [10]) siihen, että rahatoimikonttorin kassanhoitajain laskuvirheiden johdosta kaupungin kassoissa syntyneen 2,139: 70 markan suuruisen ylijäämän sai käyttää samalla tavalla syntyneen vajauksen peittämiseen, minkä ohessa kamari käyttövaroistaan myönsi tarvittavan lisäyksen, 454: 30 markkaa.

Rahatoimikonttorin lattiain vahaamista varten kamari myönsi [11]) 3,417: 75 markan suuruisen määrärahan pääluokkaan Kiinteä omaisuus tilapäisiä menoja varten merkityistä käyttövaroistaan.

Satamahallinnon määrärahain ylittäminen sekä myönnetyt lisämäärärahat. Rahatoimikamari oikeutti [12]) satamahallituksen 104,989: 05 markalla ylittämään vuoden 1928 menosääntöön nostureita varten merkittyä määrärahaa sekä tarvittavalla määrällä myöskin kertomusvuoden talousarvioon poistoja ja palautuksia varten merkittyä määrärahaa.

Käyttövaroistaan kamari myönsi satamahallitukselle 1,456 markan lisäyksen Suomen satamaliiton jäsenmaksua varten merkittyyn määrärahaan [13]),

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 23 p. huhtik. 795 §. — [2]) S:n 12 p. huhtik. 733 §. — [3]) S:n 28 p. kesäk. 1,262 §. — [4]) S:n 10 p. jouluk. 2,320 §. — [5]) S:n 26 p. helmik. 395 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,134 §. — [7]) S:n 27 p. maalisk. 3,998 §. — [8]) S:n 18 p. kesäk. 5,327 §. — [9]) S:n 14 p. marrask. 7,215 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 20 p. jouluk. 2,405 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. toukok. 4,785 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 5 p. helmik. 244 § ja 7 p. kesäk. 1,151 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,633 §.

2,500 markan lisäyksen satamahallituksen siivousmäärärahaan [1]) sekä 3,500 markan lisäyksen satamaliikennekonttorin siivousmäärärahaan [2]).

Tilastokonttorille myönnettiin [3]) kamarin käyttövaroista 975 markan lisäys sen siivousmäärärahaan sekä 4,000 markan lisäys sen tarverahojen määrärahaan [4]).

Vuositilintarkastajille myönnettiin [5]) edellä mainituista varoista 2,000 markan määräraha sihteerin palkkaamiseksi.

Työnvälitystoimistolle myönnettiin kamarin käyttövaroista 3,360 markan lisäys toimiston lämpö- ja valaistusmäärärahaan [6]), 500 markan lisäys sen siivousmäärärahaan [6]) sekä 6,100 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan [7]).

Rakennustarkastuskonttorille myönnettiin [8]) samoista varoista 275: 85 markan suuruinen lisäys konttorin tarverahoihin.

Määräraha valokuvia varten. Tukholman rakennusoloja valaisevan valokuva-aineiston kopiointia varten rahatoimikamari osoitti [9]) käyttövaroistaan 1,998: 85 markkaa.

Uusi rakennusjärjestys. Rakennustarkastajan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi [10]) käyttövaroistaan 5,000 markkaa ehdotetun uuden rakennusjärjestyksen mallin laatimista varten.

Lisämääräraha palolaitokselle. Arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta myönnettiin [11]) palolaitokselle tarpeellinen 6,000 markan suuruinen lisäys sen vuokramäärärahaan ja rahatoimikamarin käyttövaroista 3,000 markan suuruinen lisäys laitoksen tarverahoihin.

Määräraha poliisilaitokselle. Poliisimestari oli anonut 2,421: 70 markan määrärahaa sähkölamppujen ja armatuurien hankkimiseksi poliisilaitoksen uuteen autotalliin, ja rahatoimikamari päätti [12]) osoittaa pyydetyn rahamäärän maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta.

Vuoden 1928 menosääntöön sisältyneistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [13]) 2,925 markan lisäyksen poliisilaitoksen ruumiidenkuljetusmäärärahaan.

Määrärahoja terveydenhoitoa varten. Pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 600 markan määrärahan kuluvaksi vuodeksi henkilön palkkaamiseksi, joka huolehtisi rakennuspiirustusten kuljetuksesta maistraatista asuntotarkastuskonttoriin ja takaisin [14]), 5,000 markan määrärahan virkalakkien hankkimiseksi maidon- ja lihantarkastuksen henkilökunnalle [15]), 9,800 markan määrärahan lisäykseksi maidontarkastamon tarvikemäärärahaan sekä kaasua ja valaistusta varten varattuun määrärahaan [16]), 30,000 markan määrärahan vacuum-desinfioimiskojeen y. m. hankkimiseksi desinfioimismajalaan [17]) sekä 4,347: 60 markkaa lisäykseksi vuoden 1928 menosääntöön veneeristen tautien poliklinikkaa varten merkittyyn määrärahaan [18]).

Lisämääräraha kaupungin sairaalain hallitukselle. Vuoden 1928 talousarvion tililtä Palkkajärjestelyn aiheuttamat kustannukset rahatoimikamari osoitti [19]) tarpeen vaatiman 738,501: 40 markan suuruisen lisämäärärahan kaupungin sairaalain hallitukselle.

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 4 p. syysk. 5,955 §. — [2]) S:n 9 p. lokak. 6,692 §. — [3]) S:n 28 p. kesäk. 5,415 §. — [4]) S:n 9 p. lokak. 6,693 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 17 p. toukok. 981 §. — [6]) S:n 3 p. syysk. 1,512 §. — [7]) S:n 31 p. lokak. 1,954 §. — [8]) S:n 15 p. tammik. 95 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. elok. 5,707 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 63 §. — [11]) S:n 7 p. toukok. 908 § ja 12 p. marrask. 2,060 §. — [12]) S:n 15 p. helmik. 327 §. — [13]) S:n 26 p. helmik. 395 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,129 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 281 §. — [16]) S:n 28 p. syysk. 1,685 §. — [17]) S:n 4 p. kesäk. 1,128 §; ks. myös tätä kert. s. 38 ja 134. — [18]) Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 203 §. — [19]) S:n 15 p. tammik. 97 §.

Lämmittäjäin kurssit. Rahatoimikamari myönsi [1]) käyttövaroistaan 150 markkaa kurssimaksujen suorittamiseksi kahden Kivelän sairaalan lämmittäjän puolesta, jotka tulivat osallistumaan Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen toimesta lämmittäjille järjestettyihin luentokursseihin.

Lisämäärärahoja sairaanhoitoa varten. Kaupungin sairaalain hallitukselle myönnettiin [2]) rahatoimikamarin käytettäväksi ikä- ja palkankorotuksia varten talousarvioon merkityistä varoista 6,000 markan suuruinen lisäys hallituksen palkkiomäärärahaan sekä 3,850 markan lisäys Marian sairaalan lääkärien palkkausmäärärahaan.

Humaliston sairaalan desinfiointi. Entisen Humaliston sairaalan huoneistojen perinpohjaisen desinfioinnin kustantamiseksi rahatoimikamari myönsi [3]) käyttövaroistaan 6,093 markan suuruisen määrärahan.

Lisämäärärahoja köyhäinhoitolautakunnalle. Rahatoimikamari osoitti arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta 5,886 markan lisäyksen köyhäinhoitolautakunnan vuoden 1928 vuokramäärärahaan [4]) ja käyttövaroistaan 7,200 markkaa kolmen ylimääräisen konttoriapulaisen palkkaamiseksi lautakunnan kansliaan kahdeksi kuukaudeksi [5]) sekä oikeutti lautakunnan käyttäen tilapäistä työvoimaa varten myönnettyä määrärahaansa ottamaan kolmen kuukauden ajaksi kolme ylimääräistä kirjuriapulaista 1,200 markan suuruisin kuukausipalkoin [6]).

Ylimääräinen apulainen lastensuojelulautakuntaan. Rahatoimikamari osoitti [7]) käyttövaroistaan 1,600 markkaa ylimääräisen apulaisen palkkaamiseksi lastensuojelulautakunnan kanslian nuorisonhuolto-osastolle toukokuun 15 p:n ja kesäkuun 15 p:n väliseksi ajaksi.

Määrärahoja lastenkodeille. Sairaanhoitajattaren ja yöhoitajattaren palkkaamiseksi Kullatorpan lastenkotiin helmikuun loppuun asti rahatoimikamari myönsi vuoden 1928 talousarvioon merkityistä käyttövaroistaan 500 markkaa [8]) ja kuluvan vuoden menosäännön vastaavista varoista 5,860 markkaa [9]) sekä viimeksi mainituista varoista ylimääräisen hoitajattaren palkkaamiseksi kotiin 1 ½ kuukaudeksi 1,485 markkaa [10]) ja ylimääräisen yöhoitajattaren palkkaamiseksi kahdeksi kuukaudeksi lokakuun 15 p:stä lukien 1,980 markkaa [11]). Rahapalkasta oli vähennettävä nautittujen luontoisetujen korvaus.

Ryttylän tila. Lastensuojelulautakunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti [12]) pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 5,760 markkaa ylimääräisen tallimiehen palkkaamiseksi Ryttylän tilalle heinäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Kansakoulut. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle myönnettiin [13]) 851,366 markan lisäys mainittujen koulujen vuoden 1928 talousarvion palkkausmäärärahaan ja 9,864 markkaa voimistelunneuvojain palkkausmäärärahaan suoritettavaksi talousarvioon palkkajärjestelyn aiheuttamia menoja varten merkitystä määrärahasta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oikeutettiin ylittämään koulujen vuoden 1928 tarverahamäärärahaa 2,128: 25 markkaa [14]) ja sille myönnettiin sitäpaitsi kamarin käyttövaroista 6,000 markan suuruinen lisäys kuluvan vuoden kaluston ja opetusvälineiden ostomäärärahaan [15]).

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk. 4,010 § ja 24 p. huhtik. 4,470 §. — [2]) S:n 23 p. lokak. 6,900 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,064 §. — [4]) S:n 12 p. helmik. 287 §. — [5]) S:n 12 p. maalisk. 520 §. — [6]) S:n 1 p. lokak. 1,710 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,586 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 39 §. — [9]) S:n 19 p. helmik. 347 §. — [10]) S:n 20 p. elok. 1,454 §. — [11]) S:n 15 p. lokak. 1,836 §. — [12]) S:n 9 p. heinäk. 1,344 §. — [13]) S:n 8 p. tammik. 29 §. — [14]) S:n 22 p. tammik. 162 §. — [15]) S:n 26 p. maalisk. 617 §.

Kansakoululasten raitiotieliput. Rahatoimikamari oikeutti [1]) suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan hankkimaan tarpeellisen määrän raitiotielippuja varattomille, etäällä koulusta asuville Oikokadun apukoulun oppilaille sekä tarpeen vaatiessa myös heidän saattajilleen. Kuluvana vuonna tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Liikenne-elokuvien esittäminen. Rahatoimikamari myönsi [2]) käyttövaroistaan liikenteenjärjestelykomitealle 1,000 markan määrärahan kahden liikenne-elokuvan esittämiseksi ensi sijassa kansakoululapsille.

Lisämääräraha kirjapainokoululle. Kamarin käyttövaroista osoitettiin [3]) edelleen 4,608 markkaa kirjapainokoulun tuntipalkkain suorittamiseksi vuoden 1929 kevät- ja syyslukukautena.

Valmistavalle tyttöjen ammattikoululle myönnettiin [4]) arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta 30,000 markan lisäys sen vuokramäärärahaan.

Ylimääräisen opettajattaren palkkaamiseksi kouluun seitsemän viikon ajaksi rahatoimikamari myönsi [5]) käyttövaroistaan 3,412 markkaa.

Määrärahoja kansanlastentarhain tarkastajan kanslialle. Tällaisia tarkoituksia varten talousarvioon merkityistä varoista rahatoimikamari myönsi [6]) 7,000 markan lisäyksen talousarvion määrärahaan Kanslian vuokra ja lämpö sekä pääluokkaan Kunnallishallinto sisältyvistä käyttövaroistaan 5,010 markan lisäyksen kansliakulujen määrärahaan samoinkuin 500 markkaa kanslian muuttokustannusten suorittamista varten.

Sitäpaitsi kamari myönsi [7]) edellä mainituista käyttövaroistaan 2,200 markkaa lisäykseksi siivousmäärärahaan sekä ikä- ja palkankorotuksia varten merkitystä määrärahasta 2,090 markkaa ikäkorotukseksi kanslia-apulaiselle E. Kuuselalle.

Kansanlastentarhain määrärahain ylittäminen sekä niille myönnetyt lisämäärärahat. Rahatoimikamari myöntyi siihen, että Kotikallion lastentarhan vuoden 1928 menoarvion lämpö- ja valaistusmäärärahaa ylitettiin 2,500 markkaa ja kulunkimäärärahaa 1,400 markkaa [8]), Suomenlinnan lastentarhan kuluvan vuoden menosääntöön huoneiston vuokraa varten merkittyä määrärahaa 175 markkaa ja sen puhtaanapitomäärärahaa 400 markkaa [9]) sekä Päiväkodin ruokamäärärahaa 2,000 markkaa [10]).

Pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [11]) Kotivaran kansanlastentarhalle 1,738 markan lisämäärärahan. Edelleen kamari osoitti samoista varoista 2,511 markkaa Majgårdin lastentarhan muuttokustannusten suorittamiseksi [12]) sekä 700 markkaa Aulan lastentarhan [13]) ja 610 markkaa Alku-nimisen lastentarhan muuttokustannusten suorittamiseksi [14]) samoinkuin 450 markkaa lisäykseksi Päiväkodin lämpö- ja valaistusmäärärahaan [15]).

Arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten varatuista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi tarpeen vaatiman 9,238 markan suuruisen lisäyksen Barnabon lastentarhan vuokramäärärahaan [16]) sekä 14,675 markkaa

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,912 §. — [2]) S:n 13 p. jouluk. 2,362 §. — [3]) S:n 8 p. lokak. 1,755 §. — [4]) S:n 3 p. jouluk. 2,286 §. — [5]) S:n 12 p. marrask. 2,059 §. — [6]) S:n 28 p. kesäk. 1,283 § ja rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,443 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. lokak. 7,006 §. — [8]) S:n 9 p. tammik. 3,053 §. — [9]) S:n 30 p. lokak. 7,008 §. — [10]) S:n 23 p. lokak. 6,901 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,282 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,125 §. — [13]) S:n 9 p. heinäk. 5,560 §. — [14]) S:n 30 p. lokak. 7,007 §. — [15]) Rkmrin pöytäk. 31 p. lokak. 1,969 §. — [16]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,123 §.

Majgårdin [1]), 23,923 markkaa Touhulan [2]), 21,000 markkaa Kotivaran [3]), 28,600 markkaa Aulan [4]) ja 8,400 markkaa Päiväkodin [5]) lastentarhan vuokramäärärahaan.

Vallilan kunnallisen lastenseimen johtajattaren anomuksesta rahatoimikamari myönsi [6]) käyttövaroistaan 2,000 markan lisäyksen seimen puhtaanapitomäärärahaan.

Kansanlastentarhain lasten kesävirkistys. Kansanlastentarhain johtokunnan ehdotettua, että Päiväkoti-nimisen lastentarhan kirjoissa olevat lapset kesäkuun 1 p:n ja heinäkuun 15 p:n välisenä aikana joka päivä vietäisiin ylimääräisellä raitiovaunulla Toukolaan saamaan ulkoilmavirkistystä, rahatoimikamari osoitti [7]) käyttövaroistaan 1,000 markkaa kyseisten matkojen kustantamiseksi.

N. s. U-lasin hankkiminen kansanlastentarhan huoneiston ikkunoihin. Rahatoimikamari päätti [8]), että sen 2,800 markan suuruisen määrärahan, joka oli myönnetty n. s. U-lasin hankkimiseksi Barnabon lastentarhan ikkunoihin, sai käyttää huoneistossa suoritettaviin erilaisiin maalaus- ja sisustustöihin, koska asianomainen asunto-osakeyhtiö oli kustantanut kyseisen ikkunalasin panettamisen.

Määräraha lääkkeitä varten. Kansanlastentarhain johtokunta oikeutettiin [9]) käyttämään lastentarhain voimassapitomäärärahasta 500 markkaa lääkkeiden ostoon apulastentarha Aulan varattomille lapsille.

Määrärahoja työväenopistoille. Vuoden 1928 talousarviossa olleista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi ruotsinkieliselle työväenopistolle tarpeen vaatiman 379: 80 markan suuruisen lisäyksen sen vuokria ja vahtimestaripalkkioita varten varattuun määrärahaan [10]) ja kertomusvuoden menosäännön vastaavista varoista suomenkieliselle työväenopistolle 6,000 markan lisämäärärahan opintopiirien opettajain palkkaamiseksi [11]).

Tekijänoikeudesta suoritettavat korvaukset. Musiikkilautakunta oikeutettiin [12]) käyttämään kaupunginorkesterin määrärahasta 9,325 markkaa korvaukseksi säveltäjille, joiden teoksia orkesteri oli esittänyt vuonna 1928.

Ulkoilmamusiikki. Ulkoilmamusiikin esittämistä varten kesän aikana Toukolan omakotialueella rahatoimikamari myönsi [13]) käyttövaroistaan 4,500 markan suuruisen määrärahan.

Teknillisten laitosten määrärahain ylittäminen ja niille myönnetyt lisämäärärahat. Vuoden 1928 menosääntöön palkkajärjestelyn aiheuttamia kustannuksia varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [14]) lisämäärärahoja vesijohtolaitokselle 199,724 markkaa, kaasulaitokselle 313,500 markkaa ja sähkölaitokselle 387,020: 85 markkaa. Työntekijäin palkkain järjestelyn aiheuttamia menoja varten merkitystä määrärahasta myönnettiin mainituille laitoksille vastaavasti 113,131: 70 markkaa, 326,614: 07 markkaa ja 81,586: 10 markkaa.

Lukuun Vesijohtolaitos merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [15]) vesijohtolaitoksen Vanhassakaupungissa suorittamia allasrakennustöitä varten 55,204: 40 markan suuruisen lisämäärärahan välimiestuomioistui-

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,125 §. — [2]) Rmkrin pöytäk. 31 p. lokak. 1,950 §. — [3]) S:n 31 p. lokak. 1,951 §. — [4]) S:n 31 p. lokak. 1,968 §. — [5]) S:n 31 p. lokak. 1,969 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. lokak. 6,899 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,092 §. — [8]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. kesäk. 5,122 §. — [9]) S:n 6 p. kesäk. 5,124 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 15 p. tammik. 96 §. — [11]) S:n 31 p. lokak. 1,967 §. — [12]) S:n 15 p. tammik. 101 §. — [13]) S:n 7 p. kesäk. 1,159 §. — [14]) S:n 15 p. tammik. 94 §, 29 p. tammik. 202 § ja 26 p. huhtik. 831 §. — [15]) S:n 5 p. maalisk. 439 §.

men määrättyä tämän rahamäärän suoritettavaksi urakoitsijalle ylimääräisistä töistä.

Lukuun Kaasulaitos sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [1]) tarpeen vaatiman 36,000 markan suuruisen lisäyksen kaasulaitoksen tilapäisten työvoimain määrärahaan.

Määrärahoja rakennuskonttorille. Rahatoimikamari osoitti käyttövaroistaan 7,000 markkaa lisäykseksi rakennuskonttorin valaistusmäärärahaan [2]) ja 10,000 markkaa konttorin satamaosaston muuttamiseksi sen uuteen Katajanokalla olevaan huoneistoon [3]).

Yleisiä töitä varten myönnettyjen määrärahain ylittäminen sekä myönnetyt lisämäärärahat. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [4]) ylittämään erinäisiä vuoden 1928 talousarvion eriä yhteensä 31,669: 88 markkaa.

Rahatoimikamari myönsi [5]) 10,000 markan lisäyksen vuoden 1928 talousarvioon satama-alueilla olevia viemäreitä varten merkittyyn määrärahaan, 75,000 markkaa Lapinniemen tasoitustöiden määrärahaan sekä 7,000 markkaa pesuhuoneiden ja virutuslaiturien hoito- ja korjausmäärärahaan määräten nämä kustannukset suoritettavaksi työntekijäin palkkain järjestelyä varten kamarin käytettäväksi myönnetyn määrärahan varoilla.

Koska satamissa suoritettavia mittauksia ja tutkimuksia varten myönnetty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, rahatoimikamari myönsi [6]) siihen Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 15,000 markan lisäyksen.

Järjestysmiehen palkkaaminen Nikkilän sairaalarakennukselle. Sipoon ja Borgnäsin piirin kruununnimismiehen esityksestä rahatoimikamari osoitti [7]) edellä mainituista käyttövaroistaan 6,000 markkaa ylimääräisen järjestysmiehen palkkaamiseksi Nikkilään sikäläisen uuden sairaalapaviljongin rakennusajaksi eli syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1929. Asianomaista kruununnimismiestä pyydettiin ottamaan palvelukseen kyseinen järjestysmies sekä hankkimaan hänelle määräys toimia poliisikonstaapelina.

Työvälineiden hankkiminen. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [8]) 25,000 markan suuruisen määrärahan jarrulaitteiden järjestämiseksi niihin 25:een rakennuskonttorin 1 tonnin nostokurkeen, joista tällaiset laitteet puuttuivat, sekä 18,775 markkaa uusien mittauskojeiden hankkimista varten konttorin satamaosastolle [9]).

Rakennuskonttori oikeutettiin [10]) käyttämään enintään 80,000 markkaa rautaproomun hankkimista varten myönnetyn määrärahan ylijäämästä erään ruoppausproomun varustamiseen rautaisilla pohjaluukuilla.

Kaupungin asemakartta. Rahatoimikamari päätti [11]) antaa ottaa uuden painoksen kaupungin asemakaavasta ja myönsi rakennuskonttorille tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 38,950 markan määrärahan. Sitäpaitsi konttori oikeutettiin käyttämään ne 10,000 markkaa, jotka Osakeyhtiö F. Tilgmannin tuli suorittaa kyseisen kartan painatuksen yksinoikeudesta.

Lääkekaappien hankkiminen urheilukentille. Rahatoimikamari osoitti [12]) käyttövaroistaan 400 markkaa kahden lääkekaapin asettamiseksi, toisen Eläin-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 20 p. elok. 1,459 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. syysk. 6,112 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 17 p. jouluk. 2,374 §. — [4]) S:n 11 p. tammik. 70 §. — [5]) S:n 8 p. tammik. 34 §. — [6]) S:n 1 p. marrask. 1,980 §. — [7]) S:n 6 p. elok. 1,430 §. — [8]) S:n 15 p. tammik. 123 § ja 22 p. tammik. 156 §. — [9]) S:n 2 p. huhtik. 644 §. — [10]) S:n 4 p. kesäk. 1,130 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 3 p. toukok. 906 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. elok. 5,918 §.

tarhan ja toisen Kallion urheilukentälle; kaapit uskottiin kenttäin vahtimestarien hoidettaviksi.

Lisämääräraha puhtaanapitolaitokselle. Puhtaanapito-nimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [1]) 50,000 markan lisäyksen puhtaanapitolaitoksen tapaturmavakuutusmaksujen määrärahaan.

Määräraha kioskien ostoa varten. Vuoden 1928 menosääntöön merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [2]) 500 markan lisäyksen kioskien ostomäärärahaan.

Maatalouskonttorille myönnettiin [3]) työntekijäin palkkain järjestelyä varten varatuista kamarin käyttövaroista 1,446 markan lisäys vuoden 1928 palkkausmäärärahaan.

Eläkeoikeus. Neiti E. Packalénin anottua korvausta menettämästään eläkeoikeudesta rahatoimikamari päätti [4]) maksaa hänelle käyttövaroistaan 1,000 markkaa sekä antaa maatalouslautakunnalle tehtäväksi vastedes vuosittain antaa hänelle kaksi syltä halkoja sekä korjauttaa huoneen, jossa hän asui.

Lisämäärärahoja kansanpuistoille. Rahatoimikamari myönsi [5]) yhteensä 58,500 markkaa lisäystä erinäisiin kansanpuistojen vuoden 1928 menosäännön määrärahoihin työntekijäin palkkain järjestelyn aiheuttamiin menoihin varatuista käyttövaroistaan.

Kansanpuistojen valvojalle myönnettiin [6]) arvaamattomiin menoihin käytettäväksi 4,400 markkaa Pihlajasaaren ja Lauttasaaren puistoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta sekä pääluokkaan Kunnallishallinto sisältyvistä kamarin käyttövaroista 800 markkaa käytettäväksi jään ottoon Länt. Pihlajasaaren ravintolan tarpeisiin kesän ajaksi.

Rahatoimikamari päätti [7]), että Mustikkamaata varten talousarvioon merkitystä määrärahasta sai käyttää 3,600 markkaa ylimääräisen yövartijan palkkaamiseen saareen kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Muutamien puistopenkkien hankkimiseksi Länt. Pihlajasaaren uuteen kansanpuistoon kamari osoitti käyttövaroistaan Kunnallishallinto-nimisestä pääluokasta 4,225 markkaa [8]) sekä metallisten ilmoitustaulujen hankkimiseksi kaupungin kansanpuistoihin 5,000 markkaa [9]).

Määräraha Hietaniemen uimarantaa varten. Rahatoimikamari osoitti [10]) pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 2,000 markkaa vartijan ja siivoojattaren palkkaamiseksi Hietaniemen uimarantaan sekä ilmoitustaulujen hankkimiseksi.

Kumpulan siirtolapuutarhayhdistykselle myönnettiin [11]) kamarin käyttövaroista 3,000 markan määräraha, jotta yhdistykselle kävisi mahdolliseksi osallistua Helsingissä syyskuussa pidettävään yleiseen puutarhanäyttelyyn.

Helsingin kalakauppiasyhdistykselle myönnettiin [12]) samoista varoista 1,200 markan korvaus kaupungissa kaupan pidettyjä kaloja sekä yhdistyksen hintanoteerauksia koskevien tietojen antamisesta kuluvana vuonna.

Ajan tiedoittaminen. Niinikään edellä mainituista käyttövaroista kamari myönsi [13]) 2,000 markan määrärahan tähtitornista tapahtuvan aikamerkkien antamisen kustantamiseksi.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,330 §. — [2]) S:n 26 p. helmik. 395 §. — [3]) S:n 8 p. tammik. 33 §. — [4]) S:n 15 p. maalisk. 537 §. — [5]) S:n 8 p. tammik. 38 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,888 ja 3,889 §. — [7]) S:n 11 p. huhtik. 4,290 §. — [8]) S:n 31 p. toukok. 5,054 §, 7 p. kesäk. 5,186 § sekä rkmrin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,167 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,285 § ja rkmrin pöytäk. 19 p. huhtik 765 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. heinäk. 5,629 §. — [11]) S:n 2 p. toukok. 4,585 §. — [12]) S:n 23 p. tammik. 3,206 §. — [13]) S:n 2 p. lokak. 6,578 §.

Professori M. Herzensteinin muistomerkki. Rahatoimikamari päätti[1]) määrätä käyttövaroistaan maksettavaksi 9,975 markkaa Terijoen piirin nimismiehelle professori M. Herzensteinin muistomerkin korjauskustannusten suorittamiseksi.

Ruumiiden kuljetus. M. Monosen omistaman Helsingin hautaustoimiston ja ruumisarkkuliikkeen kanssa tehdyn sopimuksen[2]) voimassaoloaika pidennettiin[3]) tammikuun 1 p:ään 1934, minkä jälkeen se edelleen jatkuisi vuoden kerrallaan, kunnes jompikumpi sopimuskumppani sanoi sen irti.

Eläinsuojeluseuralle myönnettiin[4]) rahatoimikamarin käyttövaroista 1,775 markan määräraha korvaukseksi eläinraatojen kuljetuksen ja polttamisen sille aiheuttamista suoranaisista kustannuksista.

Edustusta, kongresseja y. m. varten myönnetyt määrärahat. Pääluokkaan Kunnallishallinto sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi määrärahoja erilaisiin edustustarkoituksiin sekä avustuksia kongresseille y.m., kuten alla olevasta luettelosta käy ilmi:

Tampereen kaupunkikokouksen ulkomaalaisten osanottajain vastaanottamista varten lokakuun 1 p:nä heidän paluumatkallaan vieraillessaan Helsingissä enintään 4,000 markkaa[5]);

juhlapäivällisten järjestämiseksi sen vuosikokouksen osanottajille, jonka Suomen maistraattien ja raastuvanoikeuksien yhdistys tuli pitämään Helsingissä syyskuun 20 ja 21 p:nä ja johon saapuisi edustajia Skandinaviasta, 6,000 markkaa[6]);

eräiden Ruotsista Helsinkiin vierailulle saapuvien kaupunginkamreerien vastaanoton järjestämiseksi 1,000 markkaa[7]);

vastaanoton järjestämiseksi 100:lle kansainvälisen kirurgiliiton jäsenelle, jotka heinäkuun 18 p:nä poikkeaisivat Helsinkiin matkalla Varsovassa pidettävään kongressiin, 6,000 markkaa[8]);

lounaan järjestämiseksi Helsingissä pidettävän tuberkuloosikokouksen osanottajille 6,000 markkaa[9]);

vastaanoton järjestämiseksi Helsinkiin huhtikuun 20 ja 21 p:nä kokoontuville köyhäinhoitoalan toimihenkilöille 4,000 markkaa[10]);

Helsinkiin vierailulle saapuvien turkulaisten lastensuojelutoimihenkilöiden vastaanoton järjestämiseksi 2,500 markkaa[11]);

päivällisten järjestämiseksi 25 huomattavalle amerikkalaiselle, jotka aikoivat käydä Helsingissä palatessaan Berliinin mainoskongressista, 5,000 markkaa[12]);

pankinjohtaja F. C. Schwettmanin kunniaksi järjestettyjen päivälliskutsujen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi 3,125 markkaa[13]); sekä

päivällisten järjestämiseksi saksalaiselle insinööri Blunckille, joka rakennuskonttorin kutsumana kävi kaupungissa tarkastamassa sen viemäriolojen järjestämistä koskevaa ehdotusta, 1,500 markkaa[14]).

Sitäpaitsi myönnettiin filosofianmaisteri E.Waroselle 1,520 markkaa niiden edustuskustannusten korvaukseksi, jotka Riian ja Tallinnan kaupunginjohtajain käynti Helsingissä oli hänelle aiheuttanut[15]), Suomen voimistelunopettajaliitolle 10,000 markan avustus Helsinkiin koulunuorison fyysillistä

---

[1]) Rkmrin. jstn pöytäk. 18 p. syysk. 6,420 §. — [2]) Ks. v:n 1927 kert. s. 207. — [3]) Rkmrin pöytäk. 28 p. toukok. 1,047 §. — [4]) S:n 29 p. tammik. 204 § ja rkmrin jstn pöytäk. 2 p. toukok. 4,588 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 24 p. syysk. 1,668 §. — [6]) S:n 6 p. elok. 1,433 §. — [7]) S:n 6 p. elok. 1,428 §. — [8]) S:n 2 p. huhtik. 638 §. — [9]) S:n 11 p. kesäk. 1,182 §. — [10]) S:n 16 p. huhtik. 759 §. — [11]) S:n 19 p. helmik. 348 §. — [12]) S:n 6 p. elok. 1,429 §. — [13]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,427 §. — [14]) S:n 9 p. heinäk. 5,590 §. — [15]) S:n 18 p. kesäk. 5,326 §.

kasvatusta pohtimaan kokoontuvan pohjoismaisen kongressin aiheuttamien kustannusten peittämiseksi [1]) sekä Suomen laululle 7,000 markan määräraha aamiaisten järjestämiseksi kaupunkiin vierailulle saapuvalle tshekkiläiselle Kriskowsky-mieskuorolle [2]).

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti kaupungin talojen kaluston osto- ja korjausmäärärahasta m. m. seuraavat rahamäärät:

erilaisen kaluston hankkimiseksi raastuvanoikeudelle yhteensä 49,090 markkaa sekä kaluston korjauksiin 5,000 markkaa [3]);

kaluston ostamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin 10,695 markkaa [4]);

kirjoituspöydän hankkimiseksi kaupunginvaltuuston kansliaan 850 markkaa [5]);

rahatoimikamarille 16 aurinkokaihtimen ja 3 pöydän hankkimiseksi 6,269: 50 markkaa sekä kaluston korjauksiin 2,500 markkaa [6]), kaluston hankkimiseksi kamarin kansliaan 1,830 markkaa [7]), Remington-kirjoituskoneen ja sitä varten tarvittavan pöydän ostamiseksi tarpeellisen määrärahan [8]), Parlograph-koneen ostoon 7,110 markkaa [9]), nojatuolin hankkimiseksi kamarin kanslian konekirjoitushuoneeseen ja oviverhojen hankkimiseksi kahvihuoneeseen 3,082: 10 markkaa [10]) sekä Remington-kirjoituskoneen vaihtamiseksi uuteen koneeseen 3,400 markan välimaksun [11]), erilaisten kalustoesineiden hankkimiseksi rahatoimenjohtajan huoneeseen 1,240 markkaa [12]), sähkölämmityskojeen hankkimiseksi kanslianjohtajan huoneeseen 150 markkaa [13]), kirjahyllyn hankkimiseksi asiamiesosastolle 915 markkaa [14]) ja Viscard-kansien säilytystelineen hankkimiseksi 1,710 markkaa [15]) sekä erilaisten kalustoesineiden hankkimiseksi kiinteistöosastolle 8,570: 50 markkaa [16]);

kirjahyllyn, sohvan, pöydän ja kahden tuolin hankkimiseksi rahatoimikamarin kansliaan 4,490 markkaa vuoden 1930 talousarvion yleisestä kalustomäärärahasta [17]);

yhteenlaskukoneen, kirjoituspöydän, Viscard-korttijärjestelmän ynnä sen telineen sekä kirjahyllyn hankkimiseksi kiinteistökonttoriin 12,000 markkaa [18]);

erinäisten konttorihuonekalujen hankkimiseksi kiinteistöisännöitsijän kansliaan 7,110 markkaa [19]);

rahatoimikonttorille postittamiskoneen ostamiseksi 15,000 markkaa [20]), palkka-, eläke- y. m. luettelojen kirjoittamiseen käytettävän Adrema-pistoittamiskoneen ostoon 23,400 markkaa [21]), kolmen Burroughs-Portable laskukoneen ostoon 23,250 markkaa [22]), kahden kirjoituskoneen ostoon 11,900 markkaa [23]), kolmen kirjoitustuolin ostoon yhteensä 1,660 markkaa [24]), lokerokaapin ostoon 1,100 markkaa [25]), lomakehyllyn ja kirjoituskonetuolin ostoon 930 markkaa [26]), viiden yksinkertaisen pöytälampun ostoon 550 markkaa [27]) sekä erinäisten muiden kalustoesineiden ostoon yhteensä 13,505 markkaa ja kaluston korjauksiin 1,000 markkaa [28]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 11 p. kesäk. 1,183 §. — [2]) S:n 26 p. huhtik. 837 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,429 § ja 24 p. huhtik. 4,444 §. — [4]) S:n 30 p. tammik. 3,263 §. — [5]) S:n 27 p. helmik. 3,552 §. — [6]) S:n 17 p. huhtik. 4,323 §. — [7]) S:n 6 p. helmik. 3,334 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 3,579 §. — [9]) S:n 3 p. huhtik. 4,120 §. — [10]) S:n 18 p. syysk. 6,417 §. — [11]) S:n 2 p. toukok. 4,605 §. — [12]) S:n 16 p. tammik. 3,169 §. — [13]) S:n 30 p. tammik. 3,290 §. — [14]) S:n 6 p. helmik. 3,335 §. — [15]) S:n 30 p. toukok. 4,995 §. — [16]) S:n 27 p. helmik. 3,604 §. — [17]) S:n 30 p. jouluk. 7,907 §. — [18]) Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,864 §. — [19]) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 3,333 §. — [20]) Rkmrin pöytäk. 11 p. kesäk. 1,180 §. — [21]) S:n 5 p. helmik. 235 §. — [22]) Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. heinäk. 5,490 §. — [23]) S:n 4 p. syysk. 5,957 §. — [24]) S:n 2 p. toukok. 4,583 § ja 16 p. toukok. 4,785 §. — [25]) S:n 23 p. lokak. 6,896 §. — [26]) S:n 4 p. syysk. 5,953 §. — [27]) S:n 14 p. marrask. 7,308 §. — [28]) S:n 16 p. tammik. 3,168 § ja 13 p. helmik. 3,430 §.

Burroughs Visible laskukoneen ostoon verotusvalmistelukunnalle 17,325 markkaa [1]);

erilaisten kalustoesineiden hankkimiseksi satamahallituksen kansliaan 5,830 markkaa [2]);

erilaisten kalustoesineiden ostamiseksi satamaliikennekonttoriin 17,075 markkaa sekä vanhemman kaluston korjauksia varten 2,100 markkaa [3]);

satamakannantakonttorille erään vanhemman koneen vaihtamiseksi Odhner-laskukoneeseen 3,920 markkaa [4]), viiden vaakapeitteen ostoon 2,250 markkaa [5]) sekä laskukoneen ja erinäisten kalustoesineiden hankkimiseksi III haaraosastolle 13,680 markkaa [6]);

tilastokonttorille laskukoneen y. m. kalustoesineiden hankkimiseksi yhteensä 26,170 markkaa [7]), Kardex-korttijärjestelmän ostoon 3,070 markkaa [8]), pölynimijän ja kolmen sähkölämmityskojeen hankkimiseksi 2,605 markkaa [9]), kolmen yksinkertaisen pöytälampun ostoon 375 markkaa [10]) sekä erään kirjoituspöydän korjausta varten 290 markkaa [11]);

Acme-korttikaapin ostamiseksi sosialilautakunnalle 2,500 markkaa [12]);

revisionikonttorille laskukoneen ostoon 5,310 markkaa [13]) sekä 3 nahkasalkun ostoon 600 markkaa [14]);

pesutelineen ostamiseksi verotusvalmistelukunnalle 150 markkaa [15]);

kirjoituskoneen ostamiseksi raittiuslautakunnalle 3,330 markkaa [16]);

Kardex-kaapin ja pöydän ostoon terveydenhoitolautakunnalle 15,800 markkaa [17]) sekä kirjoituskoneen ostoon 6,075 markkaa [18]);

tarkkailukellon ostamiseksi maidontarkastamon näytteidenottajan huoneeseen 2,000 markkaa [19]);

erinäisten kalustoesineiden ostamiseksi asuntotarkastuskonttoriin 8,730 markkaa sekä joidenkin vanhempien konttorihuonekalujen korjauksiin 1,200 markkaa [20]);

köyhäinhoitolautakunnalle erilaisten konttorihuonekalujen ja kalustoesineiden ostoon yhteensä 18,200 markkaa [21]), Remington-kirjoituskoneen ja laskukoneen ostoon asiamiesosastolle 11,700 markkaa [22]) sekä Viozon-nimisen ilmanpuhdistuskojeen hankkimiseksi erääseen lautakunnan avustuskanslioista 1,350 markkaa [23]) ja kassakaapin hankkimiseksi samaan kansliaan 9,200 markkaa [24]);

ikkunaverhojen ja verhotankojen hankkimiseksi apulastentarha Aulaan 270 markkaa sekä erilaisten kalustoesineiden korjauksiin 500 markkaa [25]);

voimistelutelineiden hankkimiseksi Alku-nimiseen kansanlastentarhaan 1,995 markkaa [26]) sekä 20 ikkunaverhotangon ostamiseksi 1,000 markkaa [27]);

kalustoesineiden hankkimiseksi Kotivaran kansanlastentarhaan 4,537: 25 markkaa ja saman lastentarhan kaluston korjauksiin 1,250 markkaa [28]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 8 p. lokak. 1,759 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,632 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 3,039 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 3,332 §. — [5]) S:n 21 p. marrask. 7,368 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 3,040 §. — [7]) S:n 9 p. tammik. 3,038 §, 2 p. toukok. 4,584 § ja 28 p. kesäk. 5,415 §. — [8]) S:n 9 p. lokak. 6,694 §. — [9]) S:n 30 p. tammik. 3,264 § ja 2 p. toukok. 4,584 §. — [10]) S:n 18 p. syysk. 6,416 §. — [11]) S:n 14 p. marrask. 7,302 §. — [12]) S:n 13 p. helmik. 3,428 §. — [13]) S:n 16 p. tammik. 3,167 §. — [14]) S:n 4 p. syysk. 5,951 §. — [15]) S:n 13 p. maalisk. 3,794 §. — [16]) S:n 30 p. tammik. 3,269 §. — [17]) S:n 9 p. tammik. 3,041 §. — [18]) S:n 13 p. helmik. 3,431 §. — [19]) S:n 18 p. kesäk. 5,276 §. — [20]) S:n 3 p. huhtik. 4,121 §. — [21]) S:n 30 p. tammik. 3,265 § ja 17 p. huhtik. 4,320 §. — [22]) S:n 6 p. helmik. 3,331 §. — [23]) S:n 11 p. jouluk. 7,659 §. — [24]) Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 555 §. — [25]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,560 §. — [26]) S:n 3 p. huhtik. 4,118 §. — [27]) S:n 2 p. lokak. 6,589 §. — [28]) Rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,282 §.

erilaisten kalustoesineiden hankkimiseksi kansanlastentarhain kansliaan 370 markkaa [1]);

erinäisten voimistelutelineiden hankkimiseksi Sammatintien talossa n:o 6 olevaan kansanlastentarhaan 1,615 markkaa [2]);

erilaisten kalustoesineiden hankkimiseksi Touhulan kansanlastentarhaan 1,750 markkaa [3]);

Majgård-nimiselle kansanlastentarhalle erinäisten kalustoesineiden ostoon 3,441 markkaa ja kaluston korjauksiin 1,500 markkaa [4]);

Solhällan kansanlastentarhan kaluston korjauksiin 5,500 markkaa [5]);

kymmenen harjoituskirjoituskoneen hankkimiseksi ruotsinkieliselle työväenopistolle 22,750 markkaa [6]);

viidentoista pienemmän ja yhden suuremman kirjoituskoneen ostamiseksi opetustarkoituksia varten suomenkieliselle työväenopistolle 36,600 markkaa [7]);

rakennuskonttorille erilaisten konttorihuonekalujen ostoon 11,610: 90 markkaa, rekisterikaapin ostoon 2,466 markkaa, laskukoneen ostoon 6,075 markkaa ja kirjoituskoneen ostoon 5,000 markkaa [8]) sekä erään pöydän korjausta varten 1,500 markkaa [9]);

kaluston hankkimiseksi rakennuskonttorin satamaosaston uuteen huoneistoon 44,564 markkaa vuoden 1930 talousarvioon merkittävästä kaluston ostomäärärahasta [10]); samoinkuin

puhtaanapitolaitokselle Adrema-koneen ostamiseksi 4,225 markkaa [11]), vanhan Smith Premier kirjoituskoneen vaihtamiseksi Remington-koneeseen 4,000 markkaa [12]); sekä erinäisten huonekalujen ostoon 800 markkaa [13]).

Rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin sitäpaitsi seuraavat rahamäärät:

erinäisten kalustoesineiden ostamiseksi raastuvanoikeudelle 4,000 markkaa [14]);

maton ja ikkunaverhojen ostamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin 970 markkaa [15]);

mattojen ostamiseksi rikostuomioiden toimeenpanokonttoriin 800 markkaa [16]);

erään kortiston ynnä sen järjestelykansien hankkimiseksi rahatoimikamarille 1,829: 50 markkaa sekä erinäisten kamarin huoneiston sähköjohtojen uusimista varten 4,500 markkaa [17]);

ikkunaverhojen ja valaistuslaitteiden hankkimiseksi satamaliikennekonttoriin 2,700 markkaa [18]);

ikkunaverhojen y. m. hankkimiseksi satamakannantakonttorin III haaraosastolle 600 markkaa [19]);

normaalikellon hankkimiseksi tullikamarin suureen toimistosaliin 1,235 markkaa [20]);

kahden Minimax-Perkeo merkkiä olevan tulensammutuskojeen hankkimiseksi Katajanokan kappaletavara-asemalle 1,850 markkaa [21]);

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 28 p. kesäk. 1,283 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,442 §. — [3]) S:n 23 p. toukok. 4,881 §. — [4]) S:n 6 p. kesäk. 5,125 §. — [5]) S:n 17 p. huhtik. 4,321 §. — [6]) S:n 6 p. kesäk. 5,131 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 6,418 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 3,580 §, 20 p. maalisk. 3,898 ja 3,899 § sekä 18 p. kesäk. 5,277 §. — [9]) S:n 2 p. toukok. 4,566 §. — [10]) S:n 18 p. jouluk. 7,732 §. — [11]) S:n 10 p. huhtik. 4,234 §. — [12]) S:n 30 p. tammik. 3,268 §. — [13]) S:n 14 p. marrask. 7,299 §. — [14]) S:n 13 p. helmik. 3,429 §. — [15]) S:n 30 p. tammik. 3,263 §. — [16]) S:n 24 p. huhtik. 4,441 §. — [17]) S:n 6 p. helmik. 3,336 § ja 9 p. lokak. 6,704 §. — [18]) S:n 9 p. tammik. 3,039 §. — [19]) S:n 9 p. tammik. 3,040 §. — [20]) S:n 4 p. syysk. 5,954 §. — [21]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,534 §.

käytävämaton sekä muutamien tuolihuopien ostamiseksi tilastokonttoriin 1,285 markkaa [1]); sekä

Kardex-järjestelmään kuuluvien korttien hankkimiseksi terveydenhoitolautakunnalle 1,105 markkaa [2]);

silityskoneen hankkimiseksi tuberkuloosisairaalaan 16,000 markkaa sekä vacuumpumpun ostamiseksi kulkutautisairaalan desinfioimiskojetta varten 10,000 markkaa [3]);

sähkölämmityskojeen hankkimiseksi Suomenlinnan lastentarhaan 364: 25 markkaa [4]);

kaasupadan montteeraamiseksi Solhällan kansanlastentarhaan 1,000 markkaa [5]);

puhtaanapitolaitokselle Adrema-koneen levyjen hankkimiseen 2,800 markkaa [6]); sekä

normaalikellon ostoa varten Rantatorin kauppahalliin 8,800 markkaa [7]).

Moottoripyörän ostoon rakennuskonttorin geodeettiselle osastolle rahatoimikamari myönsi [8]) käyttövaroistaan yleisten töiden pääluokan kohdalta 18,450 markan suuruisen määrärahan.

Kansanlastentarha Vuokon johtajatar oikeutettiin käyttämään 300 markkaa kaluston korjauksiin varattuja varoja uuden kaluston ostamiseen mainittuun lastentarhaan [9]) ja Majgård-nimisen kansanlastentarhan johtajatar käyttämään 600 markkaa muihin tarkoituksiin varattuja varoja lastentarhan huonekalujen maalaamiseen ja korjaamiseen [10]).

Kirjanpitokoneiden osto. Rahatoimikamari päätti [11]), että rahatoimikonttoriin hankittaisiin kaksi Burrough-Moon-Hopkins kirjanpitokonetta, joiden ostohinnan suorittamista varten kaupunginkassasta myönnettiin 84,000 markan ennakkomäärä.

Petersonin kodekirja. Rahatoimikonttoria kehoitettiin [12]) ostamaan 20 dollarin määräinen shekki Petersonin kodekirjan hankkimiseksi rahatoimikamarin kansliaan.

Rahatoimikamarin kanslian ilmoituskilvet. Rahatoimikamari päätti [13]) panettaa kansliahuoneistoonsa sekä asiamiesosaston huoneistoon ilmoituskilpiä, joissa yleisölle huomautettaisiin, ettei kamarin kansliassa eikä asiamiesosastolla otettu vastaan maksunsuorituksia, vaan että ne oli maksettava suoraan kaupunginkassaan.

Muistolahja. Hopeamaljan ostoa varten annettavaksi kaupunginvaltuuston kanslian sihteerille K. Reinille hänen täyttäessään 50 vuotta rahatoimikamari osoitti [14]) käyttövaroistaan 2,100 markkaa.

Vääntömankelin osto. Kansanpuistojen jaoston esityksestä rahatoimikamari päätti [15]) osoittaa käyttövaroistaan 4,000 markkaa vääntömankelin ostoon kansanpuistojen henkilökunnan tarpeisiin.

Eläinten hankkiminen Korkeasaaren eläintarhaan. Valvoja R. Palmgrenin ehdotuksesta rahatoimikamari päätti [16]) Suomen Norjan lähetystön välityksellä ostaa Korkeasaaren eläintarhaan kaksi myskihärkää 3,100 Norjan kruunun

---

[1]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik 3,038 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 3,041 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,248 ja 1,249 §. — [4]) S:n 15 p. marrask. 2,107 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. huhtik. 4,321 §. — [6]) S:n 10 p. huhtik. 4,234 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 1 p. helmik. 222 §. — [8]) S:n 8 p. maalisk. 484 §. — [9]) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. lokak. 6,897 §. — [10]) S:n 23 p. lokak. 6,898 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 11 p. kesäk. 1,188 §. — [12]) Rkmrin jstn pöytäk. 18 p. kesäk. 5,240 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 16 p. lokak. 1,850 §. — [14]) S:n 27 p. elok. 1,476 §. — [15]) Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,326 § ja rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 434 §. — [16]) Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. lokak. 6,665 §.

hintaan, mikä rahamäärä oli suoritettava Palosaaren eläinnäyttelystä kertyneillä voittovaroilla.

Toisen Korkeasaaren myskihäristä sittemmin kuoltua rahatoimikamari päätti [1]) antaa kansanpuistojen valvojalle toimeksi antaa yliopiston konservaattorin täyttää eläimen sekä tiedustella yliopiston eläintieteelliseltä laitokselta, halusiko se kustantaa eläimen täyttämisen, missä tapauksessa toinen myskihärkä aikanaan kuoltuaan ilmaiseksi luovutettaisiin yliopistolle. Jos vastaus olisi kielteinen, suoritettaisiin kustannukset n. s. leijonarahastosta [2]).

Rahatoimikamari hyväksyi [3]) Suvenniemen eläintieteellisen aseman johtajan F. Remmlerin tarjouksen omin verkoin pyydystää kaupungille Ahvenanmaalta kaksi hirveä sekä luovuttaa ne hyvässä kunnossa Korkeasaaren eläintarhalle. Korvaukseksi myönnettiin herra Remmlerille 25,000 markkaa, mistä 15,000 markkaa ennakolta pankkivakuutta vastaan. Hinta suoritettaisiin panterinäyttelyn [2]) voittovaroista.

Taideteosten osto kaupungin istutuksiin. Kuvanveistäjä J. R. Mäntyseltä ostettiin [4]) 88,000 markan hinnasta Naarashirvi-niminen veistos sijoitettavaksi Kaisaniemen lammikon luoteispuolella, vastapäätä Unioninkadulta tulevaa puistotietä olevalle kummulle 15,000 markan kustannuksin sekä kuvanveistäjä I. Saxelinin kuolinpesältä hänen Yllätys-niminen veistoksensa 40,000 markalla. Kuvanveistäjä Y. Liipolalle myönnettiin [5]) 3,000 markan suuruinen avustus niiden kustannusten suorittamiseksi, jotka olivat aiheutuneet Tellervo-veistoksen kuljetuksesta Unkarista Helsinkiin. Kaikki edellä mainitut menot oli suoritettava taideteosten ostamiseksi kaupungin yleisiin puistoihin myönnetyistä kamarin käyttövaroista.

Puhelimet. Rahatoimikamari päätti [6]), että erinäisiin kaupungin laitoksiin ja virastoihin oli hankittava uusia puhelimia sekä että joitakin puhelimia oli siirrettävä, ja määräsi tästä aiheutuvat kustannukset suoritettaviksi uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Samasta määrärahasta rahatoimikamari myönsi [7]) 3,150 markkaa tulipalojen ilmoittamiseen käytettävän puhelimen osuustodistuksen ostamiseksi palolaitokselle sekä kolmen kunnan työväenasunnoissa olevan vuokrapuhelimen muuttamiseksi osuuspuhelimiksi.

Kansanpuistojen palosuojelus. Tuurholman ja Länt. Pihlajasaaren kansanpuistoissa toimitetun palokatselmuksen johdosta rahatoimikamari päätti [8]), että näihin kansapuistoihin oli hankittava jonkin verran palokalustoa, ja antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ryhtyä eräihin katselmuksessa vaadittuihin toimenpiteihin. Myöskin Länt. Pihlajasaaren lastensiirtolan johtajaa päätettiin kehoittaa korjaamaan eräitä epäkohtia, jotka tulipalon sattuessa siirtolan hallussa olevissa rakennuksissa aiheuttaisivat vaaraa.

Käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi [9]) 960 markan määrärahan pelastus- ja palotikapuiden hankkimiseksi Länt. Pihlajasaaren kansanpuistoon.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 25 p. marrask. 2,192 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 212 ja v:n 1928 kert. s. 254. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 7,090 § ja rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,089 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 601 §, 2 p. huhtik. 636 § ja 20 p. elok. 1,472 §. — [5]) S:n 16 p. huhtik. 743 §; ks. v:n 1928 kert. s. 260. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. tammik. 3,031 §, 30 p. tammik. 3,266 ja 3,267 §, 13 p. helmik. 3,432 §, 27 p. helmik. 3,581 §, 13 p. maalisk. 3,820 ja 3,821 §, 20 p. maalisk. 3,900 §, 17 p. huhtik. 4,318 §, 24 p. huhtik. 4,443 §, 9 p. heinäk. 5,555 §, 27 p. elok. 5,916 §, 4 p. syysk. 5,958 §, 17 p. lokak. 6,810 ja 6,811 §, 14 p. marrask. 7,297 § ja 21 p. marrask. 7,369 § sekä rkmrin pöytäk. 6 p. elok. 1,425 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,414 § ja 30 p. lokak. 7,003 §. — [8]) S:n 30 p. heinäk. 5,662 §. — [9]) S:n 14 p. marrask. 7,213 §.

Tulensammutuskojeiden osto. Rahatoimikamari oikeutti [1]) puhtaanapitolaitoksen hankkimaan Minimax-Perkeo tulensammutuskojeen laitoksen autotalliin määräten kustannukset, 9,000 markkaa, suoritettaviksi kaluston hankintamäärärahasta.

Rahatoimikamari päätti [2]), että kaupungin ainespihaan oli hankittava vaahtosammutuskoje ja kaksi sikäläistä palopostia varustettava pikaliittimillä, sekä myönsi näihin tarkoituksiin tarvittavan määrärahan, 2,550 markkaa, käyttövaroistaan.

Romun myynti. Rahatoimikamari oikeutti [3]) kansanpuistojen valvojan vähintään 2,000 markan hinnasta myymään Lauttasaaren n. s. Liemaninniemellä olevan rautaromun.

Kasteluvaunujen myynti. Puhtaanapitolaitos oikeutettiin [4]) myymään viidet kasteluvaunut 2,500 markan hinnasta kappaleelta ja hyvittämään tällä tulolla tiliä Talousarvioon merkitsemättömät tulot.

Lahjoituksia. Johtaja K. E. Jonsson antoi kaupungille lahjaksi O. Kleinehn öljymaalauksen Helsingin Eteläsatama Ullanlinnanvuorilta nähtynä, ja rahatoimikamari päätti [5]) kiitollisena ottaa tämän lahjan vastaan.

Asiamies ilmoitti, että edesmennyt vaatturi K. N. Koskela oli testamentannut koko jäämistönsä kaupungin tuberkuloosihuoltotoimistolle käytettäväksi tuberkuloosin vastustamistyön hyväksi sekä että mainittu jäämistö toistaiseksi saadun selvityksen mukaan käsitti talletettuja varoja 26,221: 40 markkaa sekä Osakeyhtiö Otsolan talossa olevan osakehuoneiston. Tämän johdosta rahatoimikamari antoi [6]) asiamiehelleen toimeksi valvoa testamentin sekä huolehtia testamentintekijän jälkeen toimitettavasta perunkirjoituksesta.

Alma Liljebladin lahjoitusrahasto. Rahatoimikamari päätti [7]) myydä Alma Grönbergerin kuolinpesän omistamat Asunto-osakeyhtiö Iso Robertinkatu 16 nimisen yhtiön osakkeet n:ot 1—8 75,000 markasta, mistä määrästä 45,000 markkaa oli suoritettava heti ja loput viimeistään maaliskuun 31 p:nä 1930, jolloin osakekirjat luovutettaisiin ostajalle, sekä muuten ehdoin, että ostaja heti sai muuttaa siihen huoneistoon, johon osakkeet oikeuttivat, mutta että hänen tuli maksaa maksamattomalle kauppahinnalle 10 %:n korko joulukuun 1 p:stä lukien, kunnes kauppahinta oli kokonaan suoritettu.

Samalla päätettiin [8]), ettei muita kuolinpesän omistamia mainitun yhtiön osakkeita toistaiseksi myytäisi, vaan että niitä vastaavien huoneistojen vuokrat käytettäisiin avustuksiksi lahjoittajan testamentissaan määräämällä tavalla.

Kaupunginjohtaja Castrénille, kamarin jäsenelle Estlanderille ja asiamies Boströmille annettiin [9]) tehtäväksi laatia ehdotus edesmenneen rouva A. Grönbergerin toivomuksen mukaisesti perustettavan Alma Liljeblads fond för pauvres honteuxnimisen rahaston säännöiksi.

A. Grönbergerin kuolinpesän omistamien osakehuoneistojen hoito uskottiin [10]) kiinteistöisännöitsijälle.

Sittemmin rahatoimikamari vahvisti [11]) noudatettavaksi seuraavat Alma Liljeblads fond för pauvres honteux nimisen rahaston säännöt:

1 §. Avustuksia on kirjallisesti, oheenliittämällä selvitys hakijan iästä ja taloudellisesta asemasta, haettava rahatoimikamarilta vuosittain lokakuun kuluessa, josta yleisölle sanomalehdissä kuuluttamalla annetaan tieto.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 567 §. — [2]) S:n 8 p. marrask. 2,021 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,289 § ja 20 p. huhtik. 4,432 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,282 §. — [5]) S:n 17 p. syysk. 1,621 §. — [6]) S:n 20 p. jouluk. 2,417 §. — [7]) S:n 12 p. marrask. 2,075 §. — [8]) S:n 12 p. marrask. 2,076 §. — [9]) S:n 12 p. marrask. 2,077 §. — [10]) S:n 12 p. marrask. 2,078 §. — [11]) S:n 19 p. marrask. 2,133 §.

2 §. Avustukset, jotka eivät saa olla 1,000 markkaa pienempiä, jakaa rahatoimikamari yllämainitun selvityksen perusteella seuraavan marraskuun kuluessa.

3 §. Avustukset nostetaan kaupunginkassasta vuosittain joulukuun 15 p:stä alkaen.

Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö. Rafael Ahlströmin rahastojen korkovarat, 261,000 markkaa, käytettiin [1]) siten, että soitto-, sävellys- ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettuja varoja jakamaan asetetulle lautakunnalle ja Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnalle annettiin kummallekin 87,000 markkaa sekä Suomen kirjailijaliitolle ja yhdistykselle Finlands svenska författarförbund kummallekin 43,500 markkaa.

Saatuaan ilmoituksen, että Alma Uhlénin rahaston vuoden 1928 korot nousivat 6,624: 70 markkaan, rahatoimikamari päätti [2]) osoittaa 6,000 markkaa avustuksiksi hätääkärsiville naispuolisille konttoristeille ja liikeapulaisille. Halukkaita henkilöitä kehoitettiin sanomalehdissä julkaistulla ilmoituksella ennen toukokuun 19 p:ää anomaan avustusta rahastosta, ja yhdistyksen Hemmet för kvinnliga kontorister och affärsbiträden johtokunnan annettua lausuntonsa määräajan kuluessa saapuneista anomuksista rahatoimikamari päätti [3]) myöntää tilapäiset avustukset seuraaville henkilöille: E. Grassowille 2,000 markkaa, A. Hartmanille 1,500 markkaa, A. A. Hagelbergille 1,500 markkaa ja A. A. E. Sairaselle 1,000 markkaa.

Loput korkovaroista, 624: 70 markkaa, päätettiin lisätä pääomaan.

Rahatoimikonttorin ilmoitettua, että C. F. Ekholmin stipendirahaston korkovaroja oli käytettävissä 18,408: 65 markkaa, kamari päätti [4]), että näistä varoista annettaisiin kahdeksan 2,000 markan suuruista apurahaa, jotka julistettaisiin halukkaiden henkilöiden haettaviksi, sekä että 2,408: 65 markkaa lisättäisiin rahaston pääomaan.

R. Heimbergerin stipendirahaston käytettävissä olevista korkovaroista, joiden määrä oli 5,661: 10 markkaa, päätettiin [5]) myöntää 5,600 markkaa ammattiopetuslaitosten johtokunnan jaettavaksi, jota vastoin loput, 61: 10 markkaa, lisättäisiin rahaston pääomaan.

Rahatoimikamari päätti [6]) antaa K. H. Renlundin rahaston käytettävissä olevista korkovaroista yleiselle ammattilaiskoululle 700 markkaa, kirjapainokoululle 600 markkaa, suomenkieliselle työväenopistolle 400 markkaa, ruotsinkieliselle työväenopistolle 150 markkaa ja taideteollisuuskeskuskoululle 800 markkaa; jäännös, 5: 70 markkaa, oli lisättävä pääomaan.

Kelvollisen palvelusväen palkitsemisrahaston vuoden 1929 korkovarat nousivat [7]) 800 markkaan, ja seuraavat henkilöt saivat [8]) niistä kukin 100 markan suuruisen apurahan nim.: F. L. Bask, S. Fährman, K. V. Höman, M. Laitinen, A. L. Lehtonen, E. M. Ruohonen, I. E. Rönnberg ja A. E. Villgrén.

Edelleen kamari päätti [9]), että Alma Liljebladin n. s. kainojen köyhien rahastosta kuluvana vuonna annettaisiin avustuksina 40,000 markkaa ja loput korkovaroista lisättäisiin pääomaan. Sittemmin oli rahastosta anottu 117 avustusta, ja rahatoimikamarin asiamies oli tutkinut anomukset yhdessä erään Helsingin rouvasväenyhdistyksen edustajan kanssa, minkä jälkeen rahatoimikamari aikaisemmin jaettavaksi määrättyä summaa muuttaen päätti [10]) antaa rahaston korkovaroista 43,000 markkaa yhteensä 43 henkilölle, 1,000 markkaa

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. maalisk. 513 §. — [2]) S:n 23 p. huhtik. 820 §. — [3]) S:n 7 p. kesäk. 1,162 §. — [4]) S:n 23 p. huhtik. 821 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. huhtik. 4,445 §. — [6]) S:n 24 p. huhtik. 4,446 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 8 p. lokak. 1,761 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 2,365 §. — [9]) S:n 19 p. marrask. 2,134 §. — [10]) S:n 13 p. jouluk. 2,340 §.

kullekin, jolloin avustuksen myöntäminen 18 henkilön osalta uskottiin Rouvasväenyhdistykselle.

Leskirouva B. von Fieandt oikeutettiin [1]) myöskin vuonna 1929 saamaan 10,000 markan avustus Gunnar Hjeltin rahastosta.

C. Muut asiat.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti [2]):

1) että kamarin varsinaiset kokoukset kertomusvuonna pidettäisiin tiistaisin klo 19 ja perjantaisin klo 15 tai pyhän sattuessa lähinnä seuraavana arkipäivänä samaan aikaan, lauantaisin kuitenkin klo 14;

2) että kamarin jaosto kokoontuisi keskiviikkoisin klo 15, mutta että asianomaisilla jaostoilla olisi oikeus toisinkin sopia kokouspäivästä ja -ajasta;

3) että jaoston kokoonpano olisi seuraava: tammi—huhtikuussa herrat Estlander ja Halme, touko-elokuussa herrat Leopold ja Virta sekä syys—joulukuussa herrat Levonius ja von Frenckell; herra Estlanderin varamiehenä toimisi herra Leopold, herra Halmeen herra Virta, herra Leopoldin herra Levonius, herra Virran herra von Frenckell, herra Levoniuksen herra Estlander ja herra von Frenckellin varamiehenä herra Halme;

4) että kansanpuistojen jaostoon kuuluisivat samat jäsenet kuin vuonna 1928;

5) että kaupunginjohtajat ja sihteerit olisivat yleisön tavattavissa klo 13—15 sekä asiamies ja notaarit klo 10—15; samoinkuin

6) että rahatoimikamarin ja -konttorin tiedonannot ja ilmoitukset Sanomalehtien ilmoitustoimiston välityksellä julkaistaisiin sanomalehdissä Arbetarbladet, Helsingin sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen sosialidemokraatti ja Uusi Suomi.

Syyskuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään kamarin perjantaikokoukset pidettiin [3]) klo 16.

Kaupunginkassan vuosineljännestarkastuksissa tuli [4]) kaupunginjohtajan olla saapuvilla rahatoimikamarin edustajana.

Rahatoimikamarille asetetut laskut tuli [5]) kanslianjohtajan ja hänen ollessaan estyneenä rahatoimenjohtajan hyväksyä. Kamarille osoitetut tavalliset kirjeet tuli [6]) notaari G. Brotherukselle ottaa vastaan, avata ja jakaa asianomaisille virkamiehille, kun taas kirjatut ja vakuutetut lähetykset sekä postiosoitukset oli otettava vastaan ja kuitattava rahatoimikonttorissa erikoisen valtakirjan nojalla, jossa menettelytapa oli määrätty.

Kansanpuistojen valvojalla tuli [7]) olla vastaanotto yleisölle rahatoimikamarin kansliassa joka arkitiistai ja -perjantai klo 14—15.

Pääsiäislauantaina maaliskuun 30 p:nä oli [8]) kaikki rahatoimikamarin alaiset virastot pidettävä suljettuina.

Kesäaika kaupungin virastoissa. Rahatoimikonttori oikeutettiin [9]) myöskin kesällä 1929 ottamaan käytäntöön n. s. kesäaika [10]), jota oli sovellettava kesäkuun 1 p:stä lähtien ja kunnes kunnallisverojen kanto alkoi elokuussa.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,290 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 262. — [2]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 1 §. — [3]) S:n 3 p. syysk. 1,529 § ja 15 p. marrask. 2,100 §. — [4]) S:n 4 p. tammik. 2 §. — [5]) S:n 4 p. tammik. 3 §. — [6]) S:n 16 p. lokak. 1,851 §. — [7]) Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,495 §. — [8]) Rkmrin pöytäk. 26 p. maalisk. 614 §. — [9]) S:n 31 p. toukok. 1,067 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 263.

Verotusvalmistelukunnan virka-ajan tuli[1]) kesä-, heinä- ja elokuussa olla klo 9—15.15 paitsi lauantaisin ja pyhäin aattoina, jolloin se oli klo 9—13.15.

Kunnallishallinto ja sanomalehdistö. Rahatoimikamari päätti[2]), että ainoastaan rahatoimenjohtaja sai antaa sanomalehdistölle kaupungin raha-asioita koskevia tietoja sekä että rahatoimikamarissa vireillä olevista asioista ei saanut antaa tietoja, ennenkuin ne oli lopullisesti ratkaistu.

Kamarin notaarit velvoitettiin[3]) seuraamaan paikkakunnan sanomalehdistössä esiintyviä lausuntoja, jotka tavalla tai toisella koskivat kunnallishallintoa, sekä antamaan niistä tieto jollekulle kaupunginjohtajista tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Rahatoimikamari päätti[4]) ehdottaa maistraatille, että korttelien n:ot 448 ja 522 tontinrajojen korkeusasemia koskeva ehdotus vahvistettaisiin.

Kaupungin saatavien periminen. Rahatoimikonttori velvoitettiin[5]), milloin erääntynyttä määrää ei ollut suoritettu vahvistettuna kantoaikana, postitse velkomaan asianomaiselta perittävä määrä sekä ilmoittamaan velalliselle, että ellei suoritus tapahtunut kirjelmässä mainittuna määräpäivänä, asia heti jätettäisiin asiamiehelle oikeudellisia toimenpiteitä varten. Ellei kehoitusta noudatettu, tuli rahatoimikonttorin heti lähettää asia asiamiehelle, jonka viipymättä tuli haastattaa asianomainen.

Rahatoimikonttorin työmenetelmät. Rahatoimikonttorin kirjanpito-osaston työmenetelmistä rahatoimikamari päätti[6]):

että kirjanpidossa mikäli mahdollista oli käytettävä koneita ja kirjat ja kaavakkeet muutettava konetyöhön soveltuviksi;

että varsinaiset kirjanpitokirjat olivat kassakirja, memoriaali, jaoittelupääkirja, yleispääkirjanmemoriaali ja yleispääkirja;

että hyväksytyt laskut oli kirjattava kirjanpitokoneella jaoittelupääkirjan asianomaisille tililehdille ja samalla päivittäin päätettävään maksumääräysluettelo-nimiseen memoriaaliin, jonka loppusumma oli merkittävä jaoittelupääkirjaan maksumääräysten tilin hyväksi; muut memoriaalierät oli kirjattava kirjanpitokoneella jaoittelupääkirjaan ja samalla varsinaiseen memoriaaliin;

että maksetut laskut samaten kuin aikaisemmin oli merkittävä koneella kirjoitettuun kassatodisteluetteloon, jonka loppusumma oli merkittävä sidottuun, käsin kirjoitettuun kassakirjaan, sekä kirjanpitokoneella jaoittelupääkirjaan maksumääräystilin veloitukseksi ja kassatilin hyvitykseksi.

että tulot oli kirjattava kirjanpitokoneella jaoittelupääkirjaan ja samalla päivittäin päätettävään kassapäiväkirjaan, jonka loppusumma oli merkittävä jaoittelupääkirjan kassatilin veloitukseksi; että kassapäiväkirjan loppusumma oli merkittävä edellä mainittuun sidottuun kassakirjaan ja että jaoittelupääkirjasta määräaikoina oli lähetettävä asianomaisille virastoille hiilipaperijäljennökset, jotka otettiin merkittäessä erät pääkirjaan;

että kuukausibilanssit oli tehtävä kirjanpitokoneella;

että yleispääkirja oli pidettävä siten, että paitsi tilien avaus- ja päätösvientejä siihen kullekin tilille oli vietävä koko vuoden tilitapahtumat yhtenä ainoana debet- ja kredit-vientinä;

että kassakladi oli kirjoitettava kosmoskynällä;

että italialaismallinen kassakirja oli vaihdettava sarekekassakirjaan;

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,100 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 50 §. — [3]) S:n 7 p. toukok. 918 §. — [4]) S:n 5 p. huhtik. 686 §. — [5]) S:n 19 p. maalisk. 553 §. — [6]) S:n 7 p. kesäk. 1,136 §.

että lahjoitusvarojen kirjanpidon tuli jäädä ennalleen;

että oli muodostettava yksi tai useita perittävien tilejä ja että sikäli kuin rahatoimikonttori otti perittäväkseen tai itse maksuunpani kaupungin saatavia, ne heti oli kirjattava perittävien tilin velaksi ja asianomaisten tulotilien hyväksi; mikäli peruutuksia tai muita oikaisuja ilmeni, oli nekin viipymättä kirjattava samalla kuin ne tietenkin oli merkittävä asianomaisiin kantoluetteloihin;

että rahatoimikonttorin toimisto-osaston oli kassa- ja memoriaalitodisteiden perusteella päivittäin laadittava yksityiskohtainen selvitys perittävien tilille kirjatuista perittävistä sekä antaa kaupunginkamreerille ja rahatoimenjohtajalle niiden tilaa ja sen päivittäisiä muutoksia valaiseva raportti;

että maksumääräystiliä oli laajennettava siten, että sen alitilien hyväksi kirjattaisiin tilivirastojen lähetekirjeiden mukaan maksettavaksi lähettämien laskujen määrät ja että tämä oli tehtävä jo ennen laskujen suorittamista; sekä

että edellä mainitut muutokset oli pantava toimeen vuoden 1930 alusta.

Vuoden 1930 talousarvio. Kaikille kaupungin lautakunnille, hallituksille ja virastoille osoitetussa kiertokirjeessä rahatoimikamari kehoitti[1]) näitä vuoden 1930 talousarvioehdotuksia laatiessaan ottamaan huomioon m. m. seuraavaa: Ehdotukset oli kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten mukaan jätettävä kamarille viimeistään elokuun viimeisenä päivänä, kuitenkin siten, että kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitukset saivat lähettää ehdotuksensa viimeistään syyskuun 15 p:nä, mutta kaikki palkkausluettelonsa jo ennen kesäkuun loppua. Ehdotuksen tuli olla mahdollisimman täydellinen. Poikkeustapauksissa virastoilla ja lautakunnilla kuitenkin oli oikeus jälkeenpäin lähettää kamarille myöhemmin esiintulleiden seikkain aiheuttamia muutos- ja täydennysehdotuksia, jotka kamari otti talousarvioehdotuksessaan huomioon ainoastaan, jos ne olivat saapuneet, ennenkuin kamari oli lopettanut talousarvion ensimmäisen lukemisen, mutta muussa tapauksessa lähetti lausuntonsa ohella talousarviovaliokunnalle. Esitykset, jotka koskivat rakennusyrityksiä t. m. asioita, joista kaupunginvaltuuston oli tehtävä päätöksensä, ennenkuin rahatoimikamari voi niitä varten merkitä määrärahan talousarvioehdotukseensa, oli lähetettävä kamarille niin aikaisin kuin mahdollista ja viimeistään elokuun 31 p:nä. Neuvottelujen sellaisista ehdotuksista ja määrärahain tarpeista, jotka vaativat eri laitosten välistä yhteistoimintaa, tuli olla loppuun suoritetut, ennenkuin asianomainen ehdotus jätettiin kamarille. Edelleen huomautettiin, että kaupungin talous vaati mitä suurinta säästäväisyyttä, erittäinkin varsinaisissa hallinto-, hoito- y. m. kuluissa, sekä että pidättyväisyys oli tarpeen myöskin pääomansijoituksissa, jotta kaupungin velkataakkaa ei liiaksi lisättäisi. Samassa yhteydessä kamari lausui toivomuksen, että talousarvion tulopuoleen kohdistuvia ehdotuksia tehtäessä tarkasti harkittaisiin, missä tuloerissä kohtuullinen tulojen lisäys kenties olisi saavutettavissa korottamalla maksuja y. m. Uusia virkoja varten ei saanut merkitä määrärahoja ehdotuksiin, ellei näitä virkoja ollut säädetyssä järjestyksessä perustettu tai niiden perustamisesta tehty erillistä esitystä kaupunginvaltuustolle, missä viimeksi mainitussa tapauksessa ehdotusta ehdottomasti oli perusteltava viittaamalla mainittuun esitykseen. Muodon suhteen asianomaisten tuli noudattaa rahatoimikamarin laatimia kaavakkeita ja ylimalkaan laatia ehdotuksensa niin, että niitä mahdollisimman vähäisin muutoksin voitiin käyttää käsikirjoituksina rahatoimikamarin omaa

[1]) Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 947 §.

talousarvioehdotusta painatettaessa. Samasta syystä oli välttämätöntä, että sekä suomen- että ruotsinkielisen tekstin kielellinen asu oli tyydyttävä.

Sekä taulukko-osasto että perustelut ja liitteet oli lähetettävä kahtena kappaleena, ei kuitenkaan sellaisia asiakirjoja, joita ei otettaisi painettuun talousarvioehdotukseen. Halkojen, koksin, kaurain, heinäin, öljyn y. m. yksikköhinnat oli aina mainittava perusteluissa, ja jos kuljetusmatkan pituus, hankalat säilytysolot t. m. s. vaikuttivat hintaan, oli tämä nimenomaan mainittava perusteluissa asianomaisen momentin kohdalla.

Rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson valittiin[1]) avustamaan rahatoimenjohtajaa talousarvion laadinnassa syyskuun alusta viimeistään joulukuun 15 p:ään ja neiti T. Leivo samana aikana avustamaan sihteeri Danielsonia 1,900 markan kuukausipalkkiosta, joka oli suoritettava kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Talousarvioehdotuksen käsittelyn tuli[2]) tapahtua samassa järjestyksessä[3]) kuin aikaisemmin, ja kaupunginvaltuuston talousarviovaliokunnan edustajat oli kutsuttava kamarin kokouksiin vasta ehdotuksen ollessa valmiina toiseen lukemiseen. Sanomalehdistölle ei saanut antaa tietoja, ennenkuin ehdotus oli kamarissa lopullisesti käsitelty.

Vuosien 1875—87 kunnalliskertomukset. Rahatoimikamari päätti[4]) toistaiseksi siirtää kamarin sihteerin H. Dalströmin tilastokonttoriin antaen hänelle tehtäväksi laatia kertomukset Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta vuosina 1875—87 sekä yhtenäisen kunnalliskertomusten hakemiston vuoteen 1930 saakka. Sihteeri Dalström oikeutettiin säilyttämään sihteerintoimeensa liittyvät palkkaedut.

Helsingin-Satakunnan ratasuunnitelma. Tilastokonttorille annettiin[5]) tehtäväksi hankkia Helsingin—Satakunnan rautatielinjan kaupungille aiheuttamaa hyötyä valaisevia tilastotietoja. Samalla konttori oikeutettiin asiaa selvitellessään tarpeen mukaan käyttämään asiantuntijoita.

Kaupunkien finanssitilasto. Tilastokonttori oikeutettiin[6]) merkitsemään siihen Helsingin kaupungin rahaoloja vuosina 1925—27 valaisevaan tilastoon, jota konttori laati[7]) tilastolliselle päätoimistolle, kaupungin omaisuutta koskevat tiedot viimeisessä uudestaanarvioinnissa vahvistettujen arvojen mukaisesti ehdoin, että milloin kaupungin velat olivat merkityt kirjanpidollisen määränsä mukaisesti, tämä nimenomaan oli mainittava asianomaisen erän kohdalla. Kuitenkin konttorilla oli oikeus, mikäli se katsottiin tarpeelliseksi, ilmoittaa velkain määrä niiden todellisenkin arvon mukaisesti.

Vuokratiedustelu. Tilastokonttorille annettiin[8]) tehtäväksi kerätä tietoja Helsingin pienasuntojen vuokratasosta kesäkuussa sosialiministeriön tutkimus- ja tilastotoimiston laatiman suunnitelman mukaisesti, mistä aiheutuvat kustannukset, enintään 10,000 markkaa, oli suoritettava konttorin tilapäisen työvoiman määrärahasta. Tarpeellisten kyselykaavakkeiden painatuksen ja kerätyn aineiston käyttelyn hoitaisi ja kustantaisi ministeriö.

Työnvälitystoimiston haaraosasto. Rahatoimikamari päätti[9]), että Vallilaan oli perustettava työnvälitystoimiston haaraosasto, ja myönsi sen menojen suorittamista varten käyttövaroistaan 5,600 markan määrärahan.

Kaupungin historian aineisto. Tilastokonttorin ilmoitettua, ettei sillä ollut käytettävänään tulenvaaralta turvattua säilytyshuonetta rouva H. Hart-

[1]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,539 §. — [2]) S:n 12 p. lokak. 1,807 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 263. — [4]) Rkmrin pöytäk. 15 p. tammik. 126 §; ks. myös v:n 1928 kert. s. 92 ja 263. — [5]) Rkmrin pöytäk. 23 p. huhtik. 790 §. — [6]) S:n 26 p. huhtik. 835 §. — [7]) Ks. v:n 1928 kert. s. 4*. — [8]) Rkmrin pöytäk. 17 p. toukok. 971 §. — [9]) S:n 5 p. marrask. 2,012 §.

manilta lunastetulle [1]) kaupungin historian aineistolle, ja ehdotettua, että se toistaiseksi talletettaisiin valtionarkistoon, kamari päätti [2]) konttorin ehdotukseen myöntyen antaa asiamiehelle toimeksi sopia asiasta valtionarkiston kanssa sekä hankkia rouva Hartmanilta kirjallisen sitoumuksen, jossa hän luopui kaikista oikeuksistaan mainittuun aineistokokoelmaan.

Tietojen antaminen henkikirjoittajalle. Henkikirjoittajan anomuksesta rahatoimikamari kehoitti [3]) rakennuskonttoria lähettämään tälle ilmoitukset ja jäljennökset kaikista vuoden 1925 jälkeen vahvistetuista kaupunginasemakaavanmuutoksista ja vastedeskin noudattamaan samaa menettelyä.

Maidon tarkastustodistukset. Maidontarkastamo oikeutettiin [4]) antamaan kuukausittain todistukset toimitetusta maidon tarkastuksesta sitä haluaville tuottajille.

Sairaalain lomakevarastot. Rahatoimikamari päätti [5]), että kaupungin painatustöiden valvoja vuoden 1930 alusta lukien hoitaisi sairaalain lomakevarastot.

Kotivaran kansanlastentarha. Rahatoimikamari päätti [6]), että varsinaiset lastentarhaosastot viiden opettajattaren johtamina erotettaisiin Kotivaran kansanlastentarhasta ja sijoitettaisiin erääseen Sammatintien talossa n:o 6 olevaan huoneistoon, kun taas päiväkoti kahden opettajattaren johtamana jäisi entiseen huoneistoon Kumpulankadun 4:ään.

Kieltolain noudattaminen. Rahatoimikamari kehoitti [7]) rakennuskonttoria tarkasti valvomaan, että kieltolakia noudatettiin kaikilla kaupungin työmailla, sekä viipymättä erottamaan ne työnjohtajat ja työntekijät, jotka esiintyivät työmailla päihtyneinä.

Rakennuskonttorin vuosikertomus. Rahatoimikamari päätti [8]) lausua kaupungin yleisten töiden hallituksen vuosikertomuksen suhteen seuraavat toivomukset:

että marginaaliin painettavat aliotsakkeet otettaisiin käytäntöön myöskin rakennuskonttorin eri osastojen vuosikertomuksissa;

että kertomusta paikoitellen lyhennettäisiin ja keskitettäisiin; sekä

että kertomus entistä paremmin liittyisi talousarvioon.

Tässä yhteydessä kamari huomautti hallitukselle, ettei muita kuin siirtomäärärahoja saanut siirtää seuraavaan vuoteen.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Rahatoimikamari epäsi [9]) puhtaanapitohallituksen anomuksen, että puhtaanapitolaitos oikeutettaisiin veloittamaan kaupungin virastoja ja lautakuntia suoritetuista töistä, että puhtaanapitolaitokselle perustettaisiin oma kassavirasto ja että sen oikeuksia alitilittäjänä laajennettaisiin. Tässä yhteydessä hallitusta kehoitettiin vastedes liittämään talousarvioehdotuksiinsa erityinen laitoksen liiketoimintaa ja sen eri toiminnanhaarojen kannattavuutta valaiseva kannattavuuslaskelma.

Kaupunginpuutarhan kasvihuone päätettiin [10]) toistaiseksi pitää yleisölle avoinna arkipäivisin klo 11—15 ja sunnuntaisin klo 11—16.

Kansanpuistoihin kohdistuvan liikenteen aikataulut rahatoimikamari vahvisti [11]).

---

[1]) Ks. tätä kert. s. 86. — [2]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,048 §. — [3]) S:n 5 p. maalisk. 450 §. — [4]) S:n 5 p. helmik. 246 §. — [5]) S:n 11 p. lokak. 1,795 §. — [6]) S:n 9 p. huhtik. 718 §. — [7]) S:n 17 p. syysk. 1,620 §. — [8]) S:n 15 p. lokak. 1,842 §. — [9]) S:n 15 p. helmik. 303 § ja 26 p. helmik. 392 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 606 §. — [11]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,281 §, 7 p. kesäk. 5,184 §, 28 p. kesäk. 5,476 §, 16 p. heinäk. 5,630 § ja 23 p. elok. 5,780 §.

Kaivopuiston ja Kaisaniemen mukavuuslaitokset päätettiin [1]) pitää suljettuina vuosittain marraskuun 1 p:stä huhtikuun 1 p:ään.

Matkakertomuksia antoivat köyhäinhoitolautakunnan varapuheenjohtaja J. Virtanen [2]), ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Grönroos [3]), arkkitehti R.-V. Luukkonen [4]), rakennusmestari V. Hedman [4]), piirustaja E. Monni [4]), rahatoimikonttorin osastopäällikkö H. Storkåll [4]), sairaanhoitajatar E. Randelin [4]), osastonhoitajatar T. Tarvainen [4]), suomenkielisten kansakoulujen opettajatar L. Pylkkänen [4]), kotitalousneuvoja E. Koch [4]), suomenkielisen työväenopiston johtaja Z. Castrén [4]), sairaanhoitajatar N. Heikel [4]), avustava satamakapteeni C. Nygrén [4]), vesijohtolaitoksen konemestari A. Luckman [5]), sähkölaitoksen konemestari T. Condu [5]), terveysolojen kaitsija S. H. Lehmuskallio [6]), Ryttylän koulukodin veistonopettaja L. Keinänen [7]) ja rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston avustava insinööri R. Mallén [8]).

Kaupungin viranpitäjäin henkilörekisteri. Rahatoimikonttorille annettiin [9]) tehtäväksi pitää henkilörekisteriä kaupungin viranpitäjistä sekä käyttää luettelon laatimiseen tilapäistä ylimääräistä työvoimaa.

Rahatoimikamarin viranpitäjät [10]). Kaupunginjohtaja A. Castrénille myönnettiin [11]) sairauden takia kuuden viikon virkavapaus toukokuun 12 p:stä lukien täysin palkkaeduin.

Asiamies M. Wilskmanille myönnettiin [12]) sairauden takia virkavapaus kuukaudeksi toukokuun 13 p:stä lukien ja edelleen kuukaudeksi heinäkuun 3 p:stä lukien täysin palkkaeduin. Notaari Törnblom määrättiin mainittuina aikoina oman virkansa ohella hoitamaan asiamiehen tehtävät.

Sitten kun oli käynyt ilmi, että asiamies Wilskman oli kavaltanut hänelle uskottuja varoja ja hänet sen johdosta oli vangittu, rahatoimikamari päätti [13]) määrätä kaupunginviskaalin kanslianeuvos H. J. Boströmin toistaiseksi syyskuun 25 p:stä lukien hoitamaan asiamiehenvirkaa.

Ylimääräiseksi sihteeriksi rahatoimikamariin otettiin [14]) varatuomari U. Dahl tammikuun 19 p:stä lukien vuoden loppuun 6,350 markan kuukausipalkasta. Sittemmin päätettiin [15]), että varatuomari Dahlin jatkuvasti vuonna 1930 tuli olla kamarin ylimääräisenä sihteerinä ja saada 6,500 markkaan korotettu kuukausipalkka.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston ylimääräinen apulainen T. Nordberg määrättiin [16]) heinäkuussa oman virkansa ohella hoitamaan kamarin kirjaajan tehtävät 1,500 markan palkkiosta, joka oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Avustavalle notaarille I. Nordbergille, joka oli valittu kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteeriksi syyskuun 1 p:stä lukien, myönnettiin [17]) anomuksesta ero virastaan kamarin palveluksessa edellä mainitusta päivästä lukien. Avustavan notaarin virkaan liittyvät tehtävät uskottiin hovioikeudenauskultantti T. Nordbergille, jolle samalla myönnettiin ero ylimääräisestä toimestaan kamarin asiamiesosastolla.

Tilapäiseksi apulaiseksi viimeksi mainitulle osastolle otettiin [18]) syyskuun 23 p:stä toistaiseksi lakitieteen ylioppilas R. Lax, jolle myönnettiin 2,000 mar-

[1]) Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 2,050 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,132 §. — [3]) S:n 16 p. tammik. 3,133 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 288 §. — [5]) Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. maalisk. 3,982 §. — [6]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,513 §. — [7]) S:n 15 p. lokak. 1,840 §. — [8]) S:n 15 p. lokak. 1,841 §. — [9]) S:n 15 p. tammik. 119 §. — [10]) Ks. myös tätä kert. s. 152. — [11]) Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 964 §. — [12]) S:n 3 p. toukok. 901 § ja 28 p. kesäk. 1,309 §. — [13]) S:n 24 p. syysk. 1,669 §; ks. myös tätä kert. s. 58. — [14]) Rkmrin pöytäk. 15 p. tammik. 127 §. — [15]) S:n 22 p. marrask. 2,189 §. — [16]) S:n 28 p. kesäk. 1,310 §. — [17]) S:n 3 p. syysk. 1,504 §. — [18]) S:n 17 p. syysk. 1,606 §.

kan kuukausipalkka suoritettavaksi kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Rouva E. Nordberg otettiin ylimääräiseksi kanslistiksi rahatoimikamarin kansliaan maaliskuun alusta toukokuun loppuun 1,500 markan kuukausipalkoin [1]) ja rouva G. Levander ylimääräiseksi konekirjoittajattareksi kansliaan heinäkuun 22 p:n ja elokuun 22 p:n väliseksi ajaksi ja sittemmin edelleen elokuun 22 p:stä toistaiseksi 1,700 markan kuukausipalkoin [2]), mitkä menot oli suoritettava kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Ylimääräiseksi vahtimestarinapulaiseksi kamariin otettiin [3]) maaliskuun 1 p:stä lukien nuorukainen K. E. Palin, jonka kuukausipalkka määrättiin 1,300 markaksi.

Kiinteistöisännöitsijäksi valittiin [4]) helmikuun 1 p:stä lukien reviisori S. Puranen, jonka tuli saada 6,000 markan kuukausipalkka.

Rakennusmestariksi rahatoimikamarin väliaikaiselle kiinteistöosastolle valittiin [5]) maaliskuun 1 p:stä lukien rakennusmestari E. Eklund, jonka kuukausipalkka määrättiin olemaan 3,500 markkaa.

Kiinteistöosaston vahtimestarille K. V. Sandbergille myönnettiin [6]) anomuksestaan ero toimestaan maaliskuun 1 p:stä lukien ja hänen sijaansa valittiin vahtimestariksi kamarin ylimääräinen vahtimestarinapulainen H. Holmberg.

Kiinteistöosaston konttoriapulaiselle P. Grönbergille myönnettiin [7]) yksityisasiain takia virkavapautta puoleksi vuodeksi elokuun 25 p:stä lukien.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Erääseen rahatoimikonttorin konttoriapulaisenvirkaan valittiin [8]) neiti H. Bolinder, jonka tuli ryhtyä sitä hoitamaan kesäkuun 12 p:nä. Konttorin veronkannantaosaston 5 palkkaluokkaan kuuluviksi konttoriapulaisiksi rahatoimikamari valitsi [9]) neiti E. Söderholmin, jonka heti tuli ryhtyä hoitamaan neiti R. Wegeliuksen erottua avoimeksi tullutta tointa, sekä neidit T. Leivon ja L. Strahoffin, joiden tuli ryhtyä toimiinsa vuoden 1930 alusta. Toimisto-osaston 4 palkkaluokkaan kuuluva konttoriapulainen S. Luukanen siirrettiin tammikuun 1 p:stä 1930 5 palkkaluokan mukaiseen samanlaiseen toimeen. 4 palkkaluokkaan kuuluviksi konttoriapulaisiksi veronkannantaosastolle otettiin rouvat A. Rostedt ja M. Hein sekä neiti I. Lamminen tammikuun 1 p:stä 1930. 4 palkkaluokkaan kuuluvaksi konttoriapulaiseksi toimisto-osastolle valittiin neiti E. Sundvall, samaten tammikuun 1 p:stä 1930. Samalla kamari päätti [9]) siirtää konttoriapulaisen G. Dahlströmin kirjanpito-osastolta kassaosastolle sekä valita hänen virkaansa rouva E. Pehrmanin, joka aikaisemmin oli toiminut veronkannantaosastolla.

Kauppahallit. Rahatoimikamari päätti [10]) sanoa Hakaniementorin kauppahallin yövartijan A. Niinimäen irti toimestaan lokakuun 1 p:stä lukien sekä uskoa mainitun hallin vartioinnin Suomen vartioimis- ja sulkemisosakeyhtiön tehtäväksi. Saman hallin rengille E. N. Urolle myönnettiin [11]) ero toimestaan tammikuun 15 p:stä lukien, jolloin hänen seuraajakseen tuli G. T. Kullberg saaden 1,300 markan kuukausipalkan.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 377 § ja rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,769 §. — [2]) Rkmrin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,357 § ja 20 p. elok. 1,465 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 30 p. heinäk. 5,644 §. — [3]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,770 §. — [4]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 20 § ja 8 p. tammik. 49 §. — [5]) S:n 8 p. helmik. 266 §. — [6]) S:n 1 p. maalisk. 404 §. — [7]) S:n 6 p. elok. 1,427 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 1,189 §. — [9]) S:n 5 p. marrask. 2,005 §. — [10]) S:n 3 p. syysk. 1,525 §. — [11]) S:n 11 p. tammik. 89 §.

Virutushuoneet. Ruoholahden virutushuoneen kaitsijat V. Fahlström ja A. A. Villman sanottiin [1]) irti toimistaan kesäkuun 30 p:ään.

Kansanpuistojen valvojan kesäloma. Agronoomi Å. von Schoultz määrättiin [2]) valvoja R. Palmgrenin sijaiseksi tämän kesäloman ajaksi ja oikeutettiin saamaan 1,500 markan palkkio, joka oli suoritettava kansanpuistojen kesälomasijaisten määrärahasta. Samalla kamari määräsi, että valvoja Palmgren ei saanut nauttia kesälomaansa yhtäjaksoisesti, vaan että se oli jaettava useihin lyhyihin eriin, sekä että hänen oli annettava kaupunginjohtajalle tieto lomallelähdöstään.

Kansanpuistojen valvojan kanslian työvoimain lisääminen. Rahatoimikamari valtuutti [3]) kansliansa toistaiseksi ottamaan kansanpuistojen valvojan Korkeasaaressa olevaan kansliaan ylimääräisen apulaisen, jonka virka-ajan tuli olla klo 12.30 — 16.30 ja jolle myönnettiin 600 markan kuukausipalkka suoritettavaksi kansanpuistojen tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari päätti [4]), että Länt. Pihlajasaareen oli toukokuun 1 p:stä lukien otettava järjestystä ylläpitämään vakinainen vartija, jonka viideltä ensimmäiseltä kuukaudelta tuli saada 1,200 markan rahapalkka kuukautta kohden ja vuoden jäljellä olevilta kuukausilta 1,000 markkaa. Sitäpaitsi eräs saaren huviloista luovutettaisiin ilman vuokraa mainitulle vartijalle. Sittemmin vartijan palkka syyskuun 1 p:stä lukien korotettiin 1,500 markkaan. Lisäksi päätettiin [4]) Länt. Pihlajasaareen ottaa kaksi vartijaa toukokuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi 1,200 markan kuukausipalkoin, yksi ylimääräinen siivoojatar kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi 1,500 markan kuukausipalkoin ja sitäpaitsi kaksi vartijaa järjestystä ylläpitämään sunnuntaisin ja lauantai-iltoina 60 markan maksusta päivältä ja 40 markan maksusta illalta, yhteensä 3,200 markasta. Edellä mainitut menot oli suoritettava Länt. Pihlajasaaren kansanpuiston määrärahasta.

Edelleen kamari päätti [5]), että syyskuun 1 p:stä lukien otettaisiin kaksi vakinaista puistonvartijaa, joista toinen 1,300 markan kuukausipalkoin sijoitettaisiin Lauttasaareen ja toinen 1,500 markan kuukausipalkoin Varsasaareen. Kansanpuistojen jaostolle annettiin tehtäväksi vahvistaa ne rahamäärät, jotka nautittujen luontoisetujen perusteella oli vähennettävä mainittujen viranpitäjäin palkoista ottaen huomioon, että näiden määrien tuli vastata muille puistonvartijoille vahvistettuja vähennyksiä.

Sitäpaitsi rahatoimikamari osoitti [6]) Lauttasaaren kansanpuiston määrärahasta 3,600 markkaa kaitsijan palkkaamiseksi sinne, 6,000 markkaa kahden kesävartijan palkkaamiseksi sekä tarpeellisen määrärahan 2 sunnuntaivartijan palkkaamiseksi 100 markan mukaan päivältä, kaikki kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Keskuskeittolan johtokuntaan valittiin [7]) vuodeksi 1929 professori C. Tigerstedt puheenjohtajaksi ja toimitusjohtajaksi, rouvat H. Gebhard ja O. Tainio jäseniksi sekä filosofianmaisteri G. Estlander ja rouva H. Seppälä varajäseniksi.

Naisten työtupain johtokuntaan valittiin [8]) kertomusvuodeksi aktuaari A. Hällfors puheenjohtajaksi sekä neiti A. Bruun, varatuomari O. Kauppi, luottamusmies A. Luostarinen ja sähköteknikko V. V. Salovaara jäseniksi.

Tilastokonttorin viranpitäjät. Aktuaariksi tilastokonttoriin valittiin [9]) tilastollisen päätoimiston apulaisaktuaari filosofianmaisteri J. R. Torppa.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 15 p. maalisk. 531 §. — [2]) Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. heinäk. 5,655 §. — [3]) Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,115 §. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,889 § ja 24 p. toukok. 4,911 §. — [5]) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,533 §. — [6]) Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. toukok. 4,912 §. — [7]) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 6 §. — [8]) S:n 4 p. tammik. 7 §. — [9]) S:n 9 p. huhtik. 711 §.

Tilastokonttorin johtajalle O. Bruunille myönnettiin [1]) sairauden takia virkavapautta 3 viikoksi toukokuun 27 p:stä lukien, minä aikana aktuaari J. R. Torppa hoiti johtajan virkaa, amanuenssi V. Kuhlefelt aktuaari Torpan virkaa ja neiti D. Neovius amanuenssi Kuhlefeltin virkaa, itsekukin saaden asianomaiseen virkaan liittyvän pohjapalkan.

Virkaeron myöntäminen. Herttoniemen ja Kulosaaren isännöitsijä E. Monni sekä Oulunkylän kartanon isännöitsijä P. J. Björk sanottiin irti [2]) mainituista toimista heinäkuun 1 p:stä.

Köyhäinhoitolautakunnan työvoimain lisääminen. Rahatoimikamari oikeutti [3]) köyhäinhoitolautakunnan ottamaan kolme ylimääräistä kodissakävijää marraskuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi sekä käyttämään heidän palkkaamiseensa tilapäisen työvoiman määrärahaa.

Eroamisvelvollisen viranpitäjän oikeus pysyä virassaan. Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman oikeutettiin [4]) jäämään virkaansa vuoden ajaksi lukien lokakuun 26 p:stä, jolloin hän täytti 65 vuotta.

Oikeus pitää sivuvirkoja. Seuraavat henkilöt oikeutettiin vakinaisen kunnallisen virkansa ohella hoitamaan alla mainittuja sivuvirkoja:

avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriapulainen A. Lagus toistaiseksi toimimaan avustavana ensimmäisenä julkisena notaarina [5]);

satamakannantakonttorin haaraosaston johtaja L. Johansson toistaiseksi hoitamaan ruotsinkielisen työväenopiston taloudenhoitajan virkaa [6]);

ammattientarkastaja I. Schreck lukuvuonna 1929—30 neljänä tuntina viikossa opettamaan englanninkieltä Helsingin suomalaisessa lyseossa [7]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar L. Porkka lukuvuonna 1929—30 yhtenätoista tuntina viikossa opettamaan Helsingin yhteiskoulu ja reallukio nimisessä oppilaitoksessa [8]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. A. Tynell lukuvuonna 1929—30 toimimaan ylimääräisenä virkamiehenä valtioneuvoston julkaisuvarastossa [9]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja J. O. Metsikkö lukuvuonna 1929—30 hoitamaan opettajanvirkaa lääninvankilassa [10]);

suomenkielisten kansakoulujen opettaja V. Kanerva lukuvuonna 1929—30 hoitamaan erästä tointa Suomen vankeusyhdistyksen kansliassa [11]);

ruotsinkielisten kansakoulujen kouluhoitajatar M. Londén kahtena tuntina viikossa opettamaan valmistavassa tyttöjen ammattikoulussa [12]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja B. Holmström kevätlukukaudella hoitamaan kirjanpitäjäntointa Kaupunkien yleisessä palovakuutusyhdistyksessä [13]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajat T. Häggström ja J. Holmström lukuvuonna 1929—30 opettamaan edellinen laulua oppilaitoksessa Nya svenska läroverket ja jälkimmäinen kirjanpitoa ruotsalaisessa normaalilyseossa [14]);

suomenkielisen työväenopiston johtaja Z. Castrén hoitamaan opettajanvirkaa Kansalaiskorkeakoulussa kevätlukukautena 1929 ja lukuvuonna 1929—30 sekä olemaan yliopiston dosenttina [15]); sekä

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 4 p. kesäk. 1,116 §. — [2]) S:n 31 p. toukok. 1,083 §. — [3]) S:n 12 p. marrask. 2,069 §. — [4]) S:n 1 p. lokak. 1,705 §. — [5]) S:n 20 p. jouluk. 2,414 §. — [6]) S:n 2 p. heinäk. 1,313 §. — [7]) S:n 7 p. kesäk. 1,152 §. — [8]) S:n 30 p. huhtik. 848 §. — [9]) S:n 3 p. syysk. 1,511 §. — [10]) S:n 1 p. lokak. 1,709 §. — [11]) S:n 8 p. lokak. 1,753 §. — [12]) S:n 19 p. maalisk. 580 §. — [13]) S:n 29 p. tammik. 193 §. — [14]) S:n 28 p. toukok. 1,038 §. — [15]) S:n 29 p. tammik. 194 § ja 24 p. syysk. 1,652 §.

rakennuskonttorin katuosaston insinöörit W. Starck, H. Valjakka ja H. A. Relander lukuvuonna 1929—30 opettamaan Helsingin teollisuuskoulussa ehdoin, ettei tämä tapahtunut konttorille vahvistettuna virka-aikana [1]).

Sitävästoin rahatoimikamari epäsi [2]) köyhäinhoitolautakunnan asiamiehen V. A. Eloniemen anomuksen saada jatkuvasti hoitaa erästä sivutointa korkeimmassa hallinto-oikeudessa, koska herra Eloniemellä oli johtava virka ja kamari piti suotavana, etteivät varsinkaan ylempiin palkkaluokkiin kuuluvat viranpitäjät hajoittaneet aikaansa tehtäviin, jotka olivat vieraita heidän päätoimelleen.

Samaten kamari epäsi [3]) suomenkielisten kansakoulujen opettajan J. U. Autosen anomuksen saada sivuvirkana hoitaa kansakoulujen leski- ja orpokassan sihteerintointa.

Lupa asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin [4]) ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. Wikstedtille.

Rahatoimikamarin edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kamarin edustajaksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen valittiin [5]) jäsen Estlander, kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen kanslianjohtaja J. W. Andersin ja maatalouslautakuntaan jäsen Levonius. Viimeksi mainitulle annettiin tehtäväksi kamarin puolesta olla saapuvilla kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksissa.

Kaupungin edustajiksi tuberkuloosisairaalan loppukatselmukseen rahatoimikamari valitsi [6]) rakennuskonttorin avustavan arkkitehdin Y. Lagerbladin ja rakennusmestari K. V. Hedmanin. Kanslianjohtaja J. W. Andersin, insinöörit A. Ahlskog ja O. Fagerholm sekä kamarin jäsen Virta valittiin [7]) olemaan saapuvilla sairaalan johtotöiden loppukatselmuksessa.

Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinöörin anomuksesta kamari valitsi [8]) kanslianjohtaja J. W. Andersinin piiri-insinöörin kanssa neuvottelemaan Helsingin kaupungin katuverkoston yhdistämisestä Munkkiniemen y. m. paikkakuntain kautta kulkevaksi suunniteltuun maantiehen.

Kaupunginagronoomi A. J. Tamminen ja asiamies M. Wilskman valittiin [9]) edustamaan kaupunkia toukokuun 6 p:nä pidettävässä kokouksessa, jossa pohdittaisiin kysymystä Malmin, Mellunkylän, Vestersundomin, Nordsjön ja Puodinkylän kylissä olevien teiden rakentamisesta yleisiksi kyläteiksi.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille määrättiin [10]) edustamaan kaupunkia toimituksessa, joka tarkoitti tilusvaihdon johdosta kaupungin omaisuudeksi joutuneiden maa- ja vesialueiden erottamista Viikin latokartanosta.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille valittiin [11]) edustamaan kaupunkia Viikin latokartanon maalla toimitettavassa rajankäyntitoimituksessa.

Rahatoimikamarin edustajaksi syyskuun 28—30 p:nä Tampereella pidettävään kaupunkikokoukseeen valittiin [12]) kamarin jäsen von Frenckell.

Katajanokan uuden tavara-aseman loppukatselmus määrättiin [13]) kanslianjohtaja J. W. Andersinin ja kaupungininsinööri E. Molanderin toimitettavaksi, minkä ohessa rautatiehallitus valitsisi kaksi katselmusmiestä.

Arkadiankadun uuden raitiotielinjan tarkastaminen uskottiin [14]) kanslian-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 24 p. syysk. 1,657 § ja 1 p. lokak. 1,714 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 195 §. — [3]) S:n 29 p. tammik. 192 §. — [4]) S:n 19 p. helmik. 352 §. — [5]) S:n 4 p. tammik. 4 ja 5 §. — [6]) S:n 5 p. maalisk. 451 § ja 8 p. maalisk. 506 §. — [7]) S:n 14 p. toukok. 965 §. — [8]) S:n 5 p. helmik. 239 §. — [9]) S:n 9 p. huhtik. 710 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. maalisk. 3,789 §. — [11]) S:n 24 p. huhtik. 4,477 §. — [12]) Rkmrin pöytäk. 24 p. syysk. 1,670 §. — [13]) Rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 255 §. — [14]) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. kesäk. 5,228 §.

johtaja J. W. Andersinin, sähkölaitoksen toimitusjohtajan A. Marsion ja v. t. kaupungininsinöörin K. J. Willandtin tehtäväksi.

Varastopaikkain tarkastukset. Kamarin jäsenelle von Frenckellille annettiin [1]) tehtäväksi yhdessä työpäällikkö S. Randelinin ja tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydmanin kanssa toimittaa Merisataman varastopaikkain tarkastus.

Uimalaitoksen paikka. Koska urheilulautakunta ei pitänyt uuden uimalaitoksen rakentamista Mustikkamaalle tarpeellisena, rahatoimikamari antoi [2]) jäsenelleen von Frenckellille tehtäväksi yksissä neuvoin kamarin sihteerin K. Hård af Segerstadin, kaupungininsinööri E. Molanderin ja työpäällikkö S. Randelinin kanssa etsiä sopivan paikan uimalaitokselle.

Valiokunnat ja komiteat. Rahatoimikamari asetti [3]) valiokunnan, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén, kamarin jäsen von Frenckell ja rahatoimenjohtaja V. Hupli ja jolle annettiin tehtäväksi valmistella kysymystä uuden obligatiolainan ottamisesta.

Edelleen asetettiin [4]) komitea, johon tulivat rahatoimenjohtaja V. Hupli puheenjohtajaksi sekä professori I. V. Kaitila, varatuomari O. Kauppi ja johtaja P. Väisänen jäseniksi ja jonka tuli laatia ehdotus rahatoimikonttorin kirjanpidon ja sen kirjanpito-osaston työmenetelmien uudistamiseksi. Komitea valtuutettiin tarpeen vaatiessa käyttämään asiantuntijoita.

Valmistelemaan kysymystä kaupungin hallitusten, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioitten korottamisesta kamari asetti [5]) komitean, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén sekä jäsenet Halme ja Leopold, ensiksi mainittu puheenjohtajaksi.

Valmistelemaan kysymystä kunnallisen verotuksen perusteiden muuttamisesta kamari asetti [6]) komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä kamarin jäsenet Estlander ja von Frenckell, kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, toimittaja A. Huotari ja ent. kansakoulunopettaja E. Janatuinen jäseninä.

Maistraatin kehoitettua rahatoimikamaria valitsemaan yhden jäsenen komiteaan, jolla oli tehtävänään laatia ehdotus uudeksi poliisijärjestykseksi, rahatoimikamari päätti [7]) valita mainitun komitean jäseneksi insinööri E. von Frenckellin.

Valmistelemaan kysymystä Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen muuttamisesta rahatoimikamari päätti [8]) asettaa valiokunnan, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajana sekä rakennustarkastaja H. Andersin ja kamarin jäsen Levonius.

Jäseniksi siihen komiteaan, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä kunnallisen väestörekisterin aikaansaamisesta Helsingin kaupungille, valittiin [9]) kamarin jäsen Estlander puheenjohtajaksi sekä kaupunginvaltuuston sihteeri E. Cavonius ja tilastokonttorin johtaja O. Bruun jäseniksi.

Rahatoimikamari antoi [10]) komitealle, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén, kanslianjohtaja J. W. Andersin ja varatuomari O. Kauppi, tehtäväksi selvitellä kysymystä niistä haitoista, jotka aiheutuivat uuden kappaletavaraaseman sijoittamisesta Helsingin makasiiniosakeyhtiön rakennukseen.

Kysymystä uusien nykyaikaisten huoneistojen hankkimisesta Helsingin tullikamareille valmistelemaan asettamaansa komiteaan rahatoimikamari

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 23 p. huhtik. 788 §. — [2]) S:n 22 p. helmik. 379 §. — [3]) S:n 4 p. tammik. 15 §. — [4]) S:n 5 p. helmik. 236 §. — [5]) S:n 18 p. tammik. 130 §. — [6]) S:n 11 p. tammik. 75 § ja 18 p. tammik. 134 §. — [7]) S:n 10 p. jouluk. 2,323 §. — [8]) S:n 3 p. toukok. 892 §. — [9]) S:n 22 p. maalisk. 600 § ja 20 p. syysk. 1,640 §. — [10]) Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 843 §.

valitsi [1]) kamarin jäsenet von Frenckellin ja Halmeen, edellisen puheenjohtajaksi, joiden lisäksi tullihallituksen, keskuskauppakamarin ja satamahallituksen itsekunkin tuli valita komiteaan yksi edustaja.

Valmistelemaan kysymystä Kivelän sairaalan laajentamisesta asetettiin [2]) komitea, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä rahatoimenjohtaja V. Hupli, lääketieteen- ja kirurgiantohtori G. Langenskjöld, insinööri E. Moring, lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Suolahti ja työnvälitysneuvoja T. Uski jäseninä.

Rahatoimikamari asetti [3]) valiokunnan, jonka tuli jatkaa neuvotteluja valtion kanssa yhteistoiminnan aikaansaamisesta tämän ja kaupungin kesken sairaalain rakentamista koskevassa kysymyksessä. Valiokunnan jäseniksi tulivat jäsenet Estlander, Leopold ja Virta, ensiksi mainittu puheenjohtajana, ja se oikeutettiin tarpeen vaatiessa käyttämään asiantuntijoita.

Kanslianjohtaja J. W. Andersin valittiin [4]) rahatoimikamarin edustajaksi uusien sairaalain rakentamiskysymystä valmistelevaan valtion ja kaupungin yhteiseen komiteaan.

Komitealle, johon valittiin kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajaksi sekä ens. kaupunginlääkäri F. Hisinger, sairaalatarkastaja G. Palander, kaupunginarkkitehti G. Taucher ja palopäällikkö G. Wasenius jäseniksi, annettiin [5]) tehtäväksi valmistella kysymystä ja lähettää kamarille ehdotus sairaalain filmivarastojen sopivimmasta säilytystavasta.

Rahatoimikamari päätti [6]) asettaa komitean valmistelemaan kysymystä uuden paviljongin rakennuttamisesta kunnalliskotiin ja antaa sille tehtäväksi erityisesti harkita, oliko mahdollista siirtää työlaitos pois kunnalliskodin yhteydestä sekä järjestää maanviljelystyötä köyhäinhoidon huostaansa ottamille miehille. Tämän komitean puheenjohtajaksi valittiin kunnalliskodin johtaja H. Waahterlinna sekä jäseniksi kamarin jäsen Estlander, kaupunginagronoomi A. Tamminen ja kaupunginarkkitehti G. Taucher.

Komiteaan, joka asetettiin valmistelemaan kysymystä uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta Vallilaan, rahatoimikamari valitsi [7]) filosofianmaisteri G. Estlanderin puheenjohtajaksi sekä kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenen G. K. Bergmanin, ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin ja kamarin jäsenen Virran jäseniksi.

Rahatoimikamari asetti [8]) valiokunnan, johon tulivat kamarin jäsenet von Frenckell puheenjohtajaksi sekä Halme ja Leopold, laatimaan ehdotusta kaupungin käymälöissä suoritettavista korjauksista ja niiden mahdollisesta siirtämisestä sekä uusien käymäläin rakennuttamisesta eri osiin kaupunkia.

Laatimaan niiden tonttien luetteloa, jotka tarjottaisiin myytäviksi vuonna 1930, asetettiin [9]) komitea, johon tulivat kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, teknillinen sihteeri K. Hård af Segerstad ja kaupungingeodeetti W. O. Lille sekä kamarin jäsenet Estlander ja Halme.

Maistraatin päätettyä, että Kauppatorin länsiosa suljettaisiin ajoliikenteeltä toistaiseksi ja kunnes torin lopullinen järjestely oli toteutettu, rahatoimikamari antoi [10]) jäsenelleen von Frenckellille tehtäväksi yksissä neuvoin rakennuskonttorin katuosaston työpäällikön K. Willandtin ja poliisimestarinapulaisen K. Soinion kanssa laatia ehdotuksen päätöksen aiheuttamiksi toimenpiteiksi.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 13 p. jouluk. 2,349 §. — [2]) S:n 9 p. heinäk. 1,332 §. — [3]) S:n 27 p. syysk. 1,674 §. — [4]) S:n 3 p. jouluk. 2,264 §. — [5]) S:n 27 p. elok. 1,484 §. — [6]) S:n 16 p. huhtik. 756 §. — [7]) S:n 13 p. jouluk. 2,347 §. — [8]) S:n 22 p. tammik. 154 §. — [9]) S:n 22 p. marrask. 2,188 §. — [10]) S:n 19 p. helmik. 337 §.

Valmistelemaan kysymystä Kauppatorin ajoliikenteen järjestelemisestä rahatoimikamari päätti [1]) asettaa komitean, johon valittiin kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajaksi sekä insinööri E. von Frenckell, rahatoimenjohtaja V. Hupli ja poliisimestarinapulainen K. Soinio jäseniksi.

Kaupungin edustajaksi komiteaan, joka oli asetettu laatimaan järjestyssääntöjä ammattimaiselle autoliikenteelle, rahatoimikamari valitsi [2]) jäsenensä von Frenckellin.

Kaupunginjohtaja A. Castrénille ja kamarin jäsenelle Estlanderille annettiin [3]) tehtäväksi neuvotella Liittopankki osakeyhtiön kanssa Keskuskadun laajentamisesta mainitun kadun varrella sijaitsevan yhtiön omistaman talon (osoite n:o 7) kohdalta.

Ruoholahden varastopaikkain järjestelykysymyksen valmistelu uskottiin [4]) komitealle, joka oli asetettu laatimaan Merisataman varastopaikkain järjestelyä koskevaa ehdotusta.

Rahatoimikamari valitsi [5]) kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan neuvottelemaan kirkkovaltuusmiesten edustajain kanssa Malmin hautausmaan laajentamismahdollisuuksista.

Hietaniemen uuden uimarannan lopullista järjestelyä ja käyttöä koskevaa ehdotusta laatimaan asetettiin [6]) komitea, johon puheenjohtajaksi valittiin rahatoimenjohtaja V. Hupli ja jäseniksi kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, kamarin jäsen von Frenckell, verhoilijamestari V. Lähteinen, insinööri S. Randelin, poliisimestarinapulainen K. Soinio ja kaupunginarkkitehti G. Taucher.

Sörnäisten osakeyhtiön tarjouduttua määrätyin ehdoin luovuttamaan kaupungille Sörnäisten niemekkeellä sekä Isossa ja Pienessä Verkkosaaressa sijaitsevat vuokra-alueensa rahatoimikamari päätti [7]) asettaa toimikunnan, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä kaupunginsinööri O. Martikainen ja rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikkö S. Randelin jäseninä, tutkimaan kysymystä mainittujen alueiden tarpeellisuudesta ja hyödystä kaupungille sekä laatimaan ehdotusta siitä, millä ehdoilla alueet mahdollisesti voitaisiin hankkia kaupungille.

Rahatoimikamari antoi [8]) kaupunginjohtaja A. Castrénille ja jäsenelleen von Frenckellille tehtäväksi neuvotella erinäisten Lauttasaaren maanomistajain kanssa mahdollisista tilusvaihdoista.

Rahatoimikamari valitsi [9]) jäsenensä Halmeen edustajakseen siihen komiteaan, joka tuli jakamaan vuokra-avustuksia työttömille henkilöille kaupunginvaltuuston maaliskuun 13 p:nä tähän tarkoitukseen myöntämästä määrärahasta.

Sitten kun oli havaittu välttämättömäksi syksylläkin antaa työttömille henkilöille suoranaisia avustuksia, rahatoimikamari päätti [10]) asettaa tätä tarkoitusta varten toimikunnan ja valitsi [10]) siihen samalla edustajakseen jäsenensä Halmeen samalla kehoittaen köyhäinhoitolautakuntaa, työnvälitystoimistoa ja työttömiä valitsemaan kukin kaksi edustajaa, miehen ja naisen. Toimikunnan tuli kokoontua köyhäinhoidonjohtaja H. Myhrbergin kutsusta, valita keskuudestaan puheenjohtaja sekä ilmoittaa rahatoimikamarille, milloin se aloitti toimintansa, mitä menetelmiä se aikoi noudattaa ja miten suuret

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 378 §. — [2]) S:n 2 p. huhtik. 646 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 135 §. — [4]) S:n 3 p. toukok. 898 §. — [5]) S:n 18 p. kesäk. 1,244 §. — [6]) S:n 20 p. elok. 1,471 §. — [7]) S:n 5 p. lokak. 1,737 §. — [8]) S:n 18 p. tammik. 136 §. — [9]) S:n 15 p. maalisk. 533 §. — [10]) S:n 12 p. marrask. 2,091 §.

määrärahat se katsoi tarvitsevansa kuluvana vuonna. Marraskuun 30 p:nä hyväksyttiin [1]) toimikunnan työohjelma ja samalla työnvälitystoimiston johtaja V. O. Ahtio kutsuttiin sen jäseneksi.

Rahatoimikamari päätti [2]) asettaa komitean yksissä neuvoin Helsingin ja Porvoon maalaiskuntain edustajain kanssa laatimaan ehdotusta uuden suoran tien rakentamisesta Helsingistä Porvooseen sekä alustavasti pohtimaan kysymystä uuden kelvollisen tien aikaansaamisesta Pitäjänmäestä Hämeenkylän kautta Vihtiin. Komitean puheenjohtajaksi valittiin kamarin jäsen von Frenckell ja jäseniksi rahatoimenjohtaja V. Hupli ja insinööri E. Moring.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntiin. Seuraavat henkilöt valittiin alla lueteltujen yleishyödyllisten asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntiin:

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckinkatu 18—20:n: opettajatar J. Poijärvi ja filosofianmaisteri V. Kaukoranta [3]);

Asunto-osakeyhtiö Hauhon r. l.: kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. V. Karhumaa, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja johtaja K. R. Heinonen sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Blomberg ja johtaja O. Kauppi [4]);

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Virkamiesasuntoja osakeyhtiön: kamarin jäsen Estlander, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin sihteeri A. Blomberg [5]);

Asunto-osakeyhtiö Sturen: kanslianjohtaja J. W. Andersin, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin sihteeri A. Blomberg [6]);

Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu 27:n: kanslianjohtaja J. W. Andersin, sihteeri A. Blomberg, kauppias K. V. Hyvönen, varatuomari L. Silvenius ja asiamies M. Wilskman sekä varamiehiksi rouva F. Hyvönen ja kiinteistöisännöitsijä S. Puranen [7]);

Vallilan asunto-osuuskunnan r. l.: kamarin sihteeri A. Blomberg, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja kamarin jäsen Virta [8]);

Asunto-osuuskunta Kävyn r. l.: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson, kamarin jäsen Halme ja arkkitehti A. Toivonen sekä varalle kamarin sihteeri A. Danielson ja kamarin jäsen Virta [9]);

Oma-asunto-osakeyhtiön: kamarin sihteeri A. Blomberg, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varalle kamarin sihteeri A. Danielson ja kamarin jäsen Virta [10]);

Asunto-osakeyhtiö Tyynin: kamarin sihteeri A. Blomberg, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Virta sekä varalle sihteeri A. Danielson ja notaari T. Törnblom [11]);

Asunto-osuuskunta Voiton r. l.: kamarin sihteeri A. Danielson, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja taloudenhoitaja A. Halme sekä varajäseniksi sihteeri A. Blomberg ja kamarin jäsen Virta [12]);

Asunto-osakeyhtiö Osmo-Käpylän: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja avustava rakennustarkastaja A. Toivonen [13]);

Asunto-osuuskunta Käpylän r. l.: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson,

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 30 p. marrask. 2,258 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 691 §. — [3]) S:n 18 p. tammik. 147 §. — [4]) S:n 18 p. tammik. 148 §. — [5]) S:n 22 p. helmik. 372 §. — [6]) S:n 1 p. maalisk. 420 §. — [7]) S:n 26 p. maalisk. 613 §. — [8]) S:n 31 p. toukok. 1,078 §. — [9]) S:n 27 p. elok. 1,496 §. — [10]) Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,535 §. — [11]) Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,120 §. — [12]) S:n 26 p. marrask. 2,206 §. — [13]) S:n 26 p. marrask. 2,207 §.

kamarin jäsen Halme, herra E. Korttila ja arkkitehti V. Määttä sekä varajäseniksi kamarin sihteerit A. Blomberg ja A. Danielson [1]);

Asunto-osuuskunta Haavan r. l.: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson, kamarin jäsen Halme ja arkkitehti V. Määttä sekä varajäseniksi kamarin sihteerit A. Blomberg ja A. Danielson [2]); samoinkuin

Asunto-osakeyhtiö Aito bostadsaktiebolag'in: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson, rahatoimikamarin avustava notaari T. Nordberg ja arkkitehti A. Nyberg sekä varajäseniksi sihteeri A. Danielson ja johtaja K. Heinonen [3]).

Seuraavat tiedot rahatoimikamarin asiamiesosastolla käsitellyistä asioista valaisevat tämän osaston toiminnan laajuutta vuonna 1929:

Asian laatu.	Ratkaistuja.	Seuraavaan vuoteen siirtyneitä.	Yhteensä.
Vararikkoja, konkursseja, vuosihaasteita y. m.	267	3	270
Oikeudenkäyntejä ja perimisiä	424	137	561
Kiinnityksiä ja lainasopimuksia	77	6	83
Maanvuokra-asioita	332	23	355
Huoneenvuokra-asioita	34	1	35
Kauppakirjoja ja lainhuutoja	51	20	71
Testamentteja	4	—	4
Toimilupia ja urakkasopimuksia	74	3	77
Kunnallisveroja	7	23	30
Sekalaisia asioita	67	8	75
Yhteensä	1,337	224	1,561

Kertomusvuonna lähetettiin 1,334 kirjettä.

[1]) Rkmrin pöytäk. 26 p. marrask. 2,208 §, — [2]) S:n 26 p. marrask. 2,209 §. — [3]) S:n 10 p. jouluk. 2, 326 §.

Painatustöiden valvojan välityksellä suoritettiin vuonna 1929 seuraavat painatus- ja sidontatyöt, joiden kustannukset nousivat alla olevassa taulukossa mainittuihin määriin.

Lautakunta tai virasto, jonka laskuun työ suoritettiin.	Lomakkeet.		Muut painatustyöt.		Painatus-kulut.	Sidonta-kulut.	Yhteensä.
	Eri lajeja.	Yhteensä kpl.	Eri lajeja.	Yhteensä kpl.	Smk.		
Maistraatti	74	67,300	3	700	25,300	—	25,300
Raastuvanoikeus	89	90,250	—	—	30,969	50	31,019
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori	20	66,500	—	—	8,672	2,145	10,817
Toisen kaupunginvoudin konttori	26	364,500	—	—	27,669	4,625	32,294
Rikostuomioiden toimeenpanokonttori	14	116,500	—	—	8,070	4,762	12,832
Raatihuoneen arkisto	—	—	—	—	—	29,139	29,139
Kaupunginvaltuuston kanslia	15	28,520	38	11,780	152,907	—	152,907
Rahatoimikamarin kanslia ja asiamiesosasto	52	359,385	72	19,900	399,775	15,570	415,345
Rahatoimikonttori	89	1,323,350	3	650	126,733	9,829	136,562
Satamahallitus ja sen alaiset laitokset	23	199,300	—	—	12,945	2,250	15,195
Tilastokonttori	27	22,000	43	23,030	371,542	12,730	384,272
Työnvälitystoimisto	17	143 350	1	200	12,726	—	12,726
Verotusvalmisteluk unta	35	873,250	—	—	73,632	14,585	88,217
Terveydenhoitolautakunta ja sen alaiset laitokset	102	272,615	2	600	31,191	2,816	34,007
Sairaalat ja sairaalain tilivirasto	37	287,755	3	1,200	58,880	12,137	71,017
Köyhäinhoitolautakunta ja sen alaiset laitokset	84	207.500	2	350	37,068	—	37,068
Lastensuojelulautakunta	27	62,770	1	150	14,473	—	14,473
Suomenkieliset kansakoulut	25	69,700	1	1,000	13,611	—	13,611
Ruotsinkieliset kansakoulut	14	52,075	—	—	7,653	854	8,507
Muut opetuslaitokset	20	19,510	3	950	8,559	—	8,559
Kaupunginkirjasto	41	147,235	4	4,250	32,095	238,191	270,286
Kaupunginmuseo	2	800	2	5,000	10,829	—	10,829
Vesijohtolaitos	17	130,250	1	350	18,993	1,697	20,690
Kaasulaitos	92	1,303,510	1	350	99,503	4,217	103,720
Sähkölaitos	143	1,983,285	1	350	177,513	23,106	200 619
Rakennuskonttori	51	172,620	—	—	28,886	10,862	39,748
Puhtaanapitolaitos	19	79,000	—	—	10,975	1,128	12,103
Kansanpuistot	26	1,124,255	—	—	21,024	—	21,024
Muut lautakunnat ja laitokset	72	256,960	3	175	22,844	—	22.844
Yhteensä	1,253	9,824,045	184	70,985	1,845,037	390,693	2,235,730

Vuonna 1929 lomakkeiden painosmäärä edelleen lisääntyi n. 174,608 kpl:lla muiden painatustöiden painoksen taas hiukan vähentyessä. Rahatoimikamarin painatusmäärärahalla kustannettavien painettujen asiakirjain sivuluku väheni vuodesta 1928 310:llä ja painatuskustannukset alenivat 54,200 markalla. Painettujen asiakirjain liitteenä olevien karttojen painatuskustannukset vähenivät 37,973: 90 markasta 19,025 markkaan. Hinta painettua sivua kohden kohosi 113: 85 markasta v. 1928 113: 95 markkaan v. 1929, ellei

liitekarttoja oteta huomioon. Jos nämä otetaan huomioon, aleni hinta sivua kohden 125: 65 markasta v. 1928 120: 52 markkaan v. 1929.

Painatus- ja sidontakustannukset kohosivat 2,235,730 markkaan oltuaan v. 1928 1,927,901: 57 markkaa, joten lisäys oli 307,828: 43 markkaa. Painatus- ja sidontatöistä aiheutuvat kustannukset eivät kuitenkaan ole verrattavissa edellisen vuoden kustannuksiin, koska toisena vuotena suoritetaan sellaisia töitä, joiden varsinaiset työkustannukset samoinkuin paperi ovat paljoa kalliimmat edellisenä vuonna suoritettujen töiden vastaavia kustannuksia.

Huhtikuun 1 p:nä 1928 10 %:lla kohonneet kirjatyöntekijäin palkat korottivat jonkin verran kaupunginkin painatus- ja sidontatöiden hintoja, samoin myös virallisen paperin hinnan korotus, 5 %, jota paperia yksinomaan käytetään esim. maistraatin ja raastuvanoikeuden lomakkeihin.

Saavutettu säästö, joka v. 1927 oli ollut 95,817: 34 markkaa ja v. 1928 163,816: 50 markkaa, oli kertomusvuonna 64,509 markkaa. Säästöksi on kuten aikaisemminkin laskettu työn entisen hinnan ja asianomaisen vuoden yksikköhinnan välinen erotus. Säästöä laskettaessa ei siis ole otettu huomioon sellaisia töitä, joista jo edellisinä vuosina on suoritettu alennettu yksikköhinta.

Kaupungin ilmoituskustannukset v. 1929 olivat 264,929 markkaa oltuaan v. 1928 248,202: 90 markkaa, ja niistä saatu 7 %:n alennus v. 1929 19,838: 15 (v. 1928 18,704: 75) markkaa.

Painatus- ja sidontatöiden laskuja tarkastettiin 943 kpl.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1929 antama vuosikertomus oli seuraavan sisältöinen:

Konttorin henkilökunta. Edellisenä vuonna avoimeksi joutunut aktuaarintoimi, joka pätevien hakijain puutteessa oli jäänyt täyttämättä, julistettiin uudelleen haettavaksi helmikuussa, ja sitä haki 9 henkilöä, joista rahatoimikamari huhtikuun 9 p:nä valitsi viran haltijaksi tilastollisen päätoimiston avustavan aktuaarin J. R. Torpan; hän ryhtyi hoitamaan virkaa saman kuun 16 p:nä.

Vuoden 1928 alusta täyttämättä olleeseen 1 palkkaluokkaan kuuluvaan laskuapulaisentoimeen otettiin neiti A.-M. Söderlund, ja vuoden menoarvioon otettuun uuteen vahtimestarintoimeen vahtimestarinapulainen E. A. Gröndahl.

Virkavapaina sairauden tähden olivat vuoden varrella seuraavat viranpitäjät: johtaja O. Bruun kolme viikkoa toukokuun 21 p:stä lukien, jolloin rahatoimikamarin kesäkuun 4 p:nä antaman määräyksen nojalla aktuaari J. R. Torppa hoiti johtajan tehtäviä, amanuenssi V. Kuhlefelt aktuaarinvirkaa ja neiti D. Neovius viimeksimainitun virkaa; assistentti K. Hoffström lokakuun 14 ja 31 p:n välisenä aikana, sijaisenaan laskuapulainen A. Emeléus, jonka virkaa hoiti laskuapulainen A.-M. Söderlund ja hänen virkaansa taasen rouva E. von Veh; assistentti I. Juselius heinäkuun 15 ja 26 p:n välisenä aikana, ent. kaupunginkirjuri A. Aure sijaisenaan; assistentti E. Särkisilta heinäkuun 27 ja elokuun 6 p:n välisenä aikana, sijaisenaan samoin herra Aure; laskuapulainen G. Fontell tammi- ja helmikuun, sijaisenaan niinikään herra Aure (hän hoiti viransijaisuutta tammikuun 12 p:stä maaliskuun 11:nteen); laskuapulainen E. Renfors 3 viikon aikana lukien huhtikuun 2 p:stä, sijaisenaan laskuapulainen A.-M. Söderlund, jonka virkaa tänä aikana hoiti rouva E. Persson; laskuapulainen H. Montell heinäkuun 1 p:stä 14:nteen, sijaisenaan herra Aure; laskuapulainen E. Inberg 6 viikkoa syyskuun 16 p:stä lukien, sijaisenaan samoin herra Aure sekä laskuapulainen A. Emeléus kaksi kuukautta helmikuun 23 p:stä lukien, sijaisenaan myöskin herra Aure (hoitaen virkaa maaliskuun 11 p:stä toukokuun 11:nteen). Tässä mainittujen viransijaisuuksien palkkaamiseen tarvittavat määrärahat myönsi rahatoimikamari. Sitäpaitsi nauttivat palkatonta virkavapautta yksityisten asiain tähden aktuaari J. R. Torppa 8 päivän aikana lokakuussa, laskuapulainen A. Emeléus kolme viikkoa toukokuun 21 p:stä lukien sekä laskuapulainen A. Ikonen kesäkuun 25 ja 29 p:n välisenä aikana; kahdella viimeksimainitulla oli sijaisenaan ent. kaupunginkirjuri A. Aure.

Laskun mukaan palkattuina työskentelivät konttorissa eri aikoina neidit D. Neovius ja A. Grönroos, rouva E. von Veh sekä ent. kaupunginkirjuri A.

Aure, viimeksimainittu tammikuun 12 p:stä lähtien, milloin hän ei hoitanut mitään aikaisemmin mainittua viransijaisuutta.

Esiteltäessä tilastokonttorin vuonna 1928 rahatoimikamarille osoittamaa kirjelmää, joka koski kaupunginvaltuuston toimintaa vuosina 1875—87 koskevan selostuksen sekä kunnalliskertomusten yleishakemiston laatimista, kamari tammikuun 15 p:nä päätti kehoittaa konttoria ryhtymään kyseellisiin töihin. Niitä suorittamaan määrättiin tammikuun 21 p:stä lukien kamarin sihteeri H. Dalström, joka pysytettiin entisessä virassaan ja oikeutettiin nostamaan sitä seuraava palkka. Lopeteltuaan vuoden ensimmäisinä kuukausina rahatoimikamarissa hänelle kuuluvien asiain esittelyä hän kertomusvuoden kuluessa sai valmiiksi vuosia 1875 ja 1876 koskevat kunnalliskertomukset, joista edellämainittu ehdittiin painattaa; tarkoitus on samaan nidokseen yhdistää 3 à 4 vuoden kertomukset.

Siivoojatar S. Kylkisen palkka korotettiin 800 markkaan kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien. Konttoria varten vuoden varrella vuokrattuja kahta huonetta siivoamaan otettiin rouva M. Nyberg kesäkuun 15 p:stä lukien, ja hänelle myönnettiin 150 markan kuukausipalkka.

Vahtimestarinapulaisena toimi lokakuun 1 p:stä 1928 maaliskuun 1 p:ään 1929 nuorukainen R. Axelsson sekä kesäkuun 1 p:stä nuorukainen A. Gröndahl.

Johtaja sai kutsun yhdistyksen Verein deutscher Städtestatistiker vuosikokoukseen, joka pidettiin Kölnissä toukokuun 13 ja 14 p:nä sekä kansainvälisen tilastoseuran XVIII istuntoon Varsovassa elokuun 21:ntenä ja seuraavina päivinä, mutta hänellä ei ollut tilaisuutta olla läsnä mainituissa kokouksissa.

Konttorin huoneisto. Kansanlastentarhain tarkastajan kanslialle samasta talosta ja samasta kerroksesta, missä tilastokonttori sijaitsee, vuokratusta 5 huoneen ja keittiön huoneistosta luovutettiin kesäkuun 1 p:stä konttorin käytettäväksi 2 huonetta, ja oli tilastokonttorin maksettava tämän huoneiston koko vuosivuokrasta, 45,000 markasta, tarkastajan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla 15,000 markkaa; tämä meno suoritettiin rahatoimikamarin huoneistoa vuokrattaessa tarkoitusta varten osoittamasta määrärahasta. Kesäkuun 28 p:nä rahatoimikamari osoitti yleisistä käyttövaroistaan 975 markan suuruisen määrärahan huoneiston siivoamiseen ja 1,740 markan suuruisen määrärahan uusien sähköjohtojen asettamiseen sinne.

Uusia julkaisuja. Vuoden varrella ilmestyivät tilastokonttorin toimesta seuraavat yhdeksän julkaisua:

Helmik. 18 p:nä Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. I. Terveyden- ja sairaanhoito. Hälso- och sjukvård. 13. 1924—26. VI + 170 + 128 siv.

Maalisk. 3 » Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 39. 1926. IV + 226 + 188 siv.

Huhtik. 18 » Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 39. 1926. IV + 228 + 188 siv.

Heinäk. 19 » Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Utrikes handel och sjöfart. Uusi sarja. Ny serie. 2. 1928. IV + 20 + 92 siv.

Heinäk. 26 » Kommunalkalender för Helsingfors stad. 8. 1929. VIII + 258 siv.

Elok. 8 » Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 6. 1928. VIII + 106 siv.

Elok. 8 p:nä Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 6. 1928. VIII + 106 siv.
Jouluk. 11 » Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 40. 1927. IV + 264 + 196 siv.
Jouluk. 27 » Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 22. 1929. XIV + 338 siv.

Vuoden lopussa oli painossa vuoden 1927 suomalainen kunnalliskertomus, mistä oli painamatta ainoastaan hakemisto, vanhempien kunnalliskertomusten uuden sarjan alku sekä V (viimeinen) osa kaupunkia koskevat asetukset sisältävää kunnallista käsikirjaa, joka oli myöhästynyt osin odoteltaessa tulossa olevaa, mutta toistaiseksi ilmestymätöntä kansakouluasetusten kodifiointia, osin kirjapainon viivyttelyn vuoksi; viimeksimainittu julkaisu valmistuu kuitenkin kesäksi 1930. Vuoden varrella painettiin vielä vuoden 1929 asetuskokoelmaa 4 vihkoa, jotka täydennettyinä vuoden lopulla julkaistuilla asetuksilla varustetaan nimilehdellä ja hakemistolla ja nidotaan kirjaksi. Sitä paitsi konttori toimitti seuraavat ylipainokset kunnallisesta käsikirjasta sekä 1928 ja 1929 vuoden asetuskokoelmasta: Helsingin kaupungin rakennusjärjestys (350 suom., 300 ruots. kpl.), Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen muutos (400 suom., 400 ruots. kpl.); Sääntö Helsingin kaupungin palkkasääntöisten virkojen haltijoilta vaadittavasta kielitaidosta (200 kpl.); Helsingin kaupungin kuorma-ajuritaksa (900 kpl.); Helsingin kaupungin matkustussääntö (200 kpl.); Työväenopistojen ohjesäännöt (200 suom., 100 ruots. kpl.); Luettelo, käsittävä Helsingin kaupungin katujen y. m. nimet (200 suom., 200 ruots. kpl.); sekä Helsingin kaupungin kansakoulujen tarkastajaneuvoston johtosääntö (500 suom., 200 ruots. kpl.); näiden lisäksi otettiin liikenneohjesäännöstä uusi painos (1,000 kpl.).

Konttorin vuoden varrella ilmestyneiden julkaisujen laadinnassa tehdyistä muutoksista mainittakoon seuraavat:

Terveyden- ja sairaanhoitotilasto, joka käsitti vuodet 1924—26, ilmestyi nyt ensimmäisen kerran kaksikielisenä julkaisuna rinnakkaisin suomen- ja ruotsinkielisin tekstein, minkä lisäksi julkaisun sisällystä tuntuvasti karsittiin painatuskustannusten vähentämiseksi. Kun sen lisäksi käytettiin pienempiä kirjasinlajeja, kävi mahdolliseksi supistaa julkaisu 298-sivuiseksi, jota vastoin edellinen, niinikään kolmivuotiskautta käsittelevä vuosikerta, molemmat julkaisut yhteen laskien, käsitti 938 sivua. Karsinta suoritettiin pääasiassa kaupunginvaltuuston tarkoitusta varten asettaman komitean edotusten mukaan, mitkä valtuusto hyväksyi vuonna 1927. Ensi sijassa jätettiin pois liian yksityiskohtaisina pidettyjä taulukoita, aikaisempiin vuosiin kohdistuvia yleiskatsauksia ja pidempiä ajanjaksoja valaisevia vertailuja sekä lopuksi suhdelukuja sisältäviä taulukkoja, nämä luvut kun tarvittaessa voidaan laskea julkaisujen absoluuttisten lukujen perusteella.

Kunnalliskalenterissa lyhennettiin eri laitoksia ja viranomaisia koskevia selostuksia jättämällä niistä pois itsestään selvät ja vähemmän tärkeät tiedot. Toiselta puolen taas otettiin uuteen osastoon erinäisiä kaupungin viranpitäjäin yhtymiä koskevia tietoja; tarkoituksena oli julkaista kalenterissa myöskin kunnan työntekijäin järjestöjä koskevia tietoja, mutta ne eivät katsoneet voivansa antaa konttorille siihen tarvittavia alkutietoja.

Vuosikirjasta jätettiin pois erinäisiä taulukkoja, koska niihin sisältyvistä asioista osottautui mahdottomaksi saada tuoreita tietoja, ja otettiin sen sijaan useita uusia taulukkoja, joiden tarkoituksena ensi sijassa oli valaista kaupungin liikenneoloja.

Avun ja tietojen antaminen muille viranomaisille. Kuten lähinnä edellisinäkin vuosina konttori sai sosialiministeriöltä kuukausittain elinkustannusindeksiä koskevia tietoja, minkä jälkeen konttori laski vuokraindeksiluvun kaupunginvaltuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen mukaan ja antoi rahatoimikamarille, rahatoimikonttorille ja kaupungininsinöörille lähinnä edellisen kuukauden indeksitiedot.

Toukokuun 13 p:nä konttori antoi rahatoimikamarille lausunnon sosialiministeriön tekemästä esityksestä, että järjestettäisiin tiedustelu kaupungin vuokratason selvillesaamiseksi kesäkuun 1 p:n jälkeen, ja kamari antoi toukokuun 17 p:nä mainitun tiedustelun järjestämisen konttorin tehtäväksi. Se toimitettiin samalla tavalla kuin aikaisemmin. Kerätyt tiedot yhdisteltiin tilastokonttorissa, jonka jälkeen valmiit taulukot alkuaineistoineen lähetettiin soisaliministeriölle.

Entiseen tapaan lähetettiin merenkulkuhallitukselle laivaliikennettä satamissa ja satamakannantaa vuonna 1928 koskevia tietoja. Kuten tavallisesti konttori laati Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululiitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia.

Tilastokonttori suoritti lisäksi vuoden varrella harvinaisen suuren määrän erilaatuisia selvityksiä ja tutkimuksia.

Rahatoimikamaria varten konttori suoritti kaupungin viranpitäjille sairauden johdosta myönnettyjä virkavapauksia koskevan tiedustelun, joka kuitenkin ulotettiin ainoastaan tapauksiin, joissa sairastuneelle oli määrätty ja palkattu sijainen. Kirjelmästä, jossa konttori toukokuun 30 p:nä selosti tämän tiedustelun tuloksia, ilmeni, etteivät eri virastot olleet järjestelmällisesti eikä yhdenmukaisesti kirjanneet kyseellisiä virkavapauksia, minkä tähden olisi ryhdyttävä tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Kaupunkiliiton pyydettyä maan kaupungeilta niiden arkisto-oloja koskevia tietoja konttori rahatoimikamarin kehoituksesta keräsi kysymyksessä olevat tiedot kaupungin eri laitoksilta sekä lausui kesäkuun 19:ntenä päivätyssä kirjelmässään rahatoimikamarille, että kaupungin arkistoesineitä ei olisi luovutettava valtion maakunta-arkistolle, vaan että näytti välttämättömältä perustaa kaupunkiarkisto, mihin voitaisiin sijoittaa virastojen vanhemmat asiakirjat.

Metsätieteellisen koelaitoksen laskuun kerättiin kaupungin kiinteistöjen polttoainekulutusta koskevia tietoja, jotka oli tarkoitettu käytettäväksi maan halkojenkulutusta laskettaessa.

Maanviljelyshallituksen toimeenpaneman yleisen maanviljelystiedustelun tilastokonttori toimitti Helsingin kaupungin osalta, jolloin hankittiin satoa, kotieläinten lukua y. m. koskevat tiedot niiltä viljelyksiltä, jotka annettujen ohjeiden mukaan oli otettava huomioon. Tiedustelua ei suoritettu loppuun kertomusvuoden kuluessa.

Rahatoimikamarille tehtiin erinäisiä laskelmia, jotka koskivat kaupungin kiinteistöjen arvoa, niiden palovakuutusmäärää sekä suoritettuja palovakuutusmaksuja.

Rahatoimikamarin määräyksestä tilastokonttori toimitti tarjona olevan tilaston ja muiden hankittujen tietojen perusteella tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli saada selville, mitä hyötyä kaupungille olisi Helsingistä johonkin kohtaan Porin rataa suunnitellusta rautatiestä. Tutkimuksen tulokset konttori ilmoitti rahatoimikamarille elokuun 14:ntenä päivätyssä kirjelmässä.

Haagissa olevalle kansainvälisen tilastoseuran pysyväiselle toimistolle lähetettiin useita toimiston julkaisemaan Annuaire des grandes villes-nimiseen hakemistoon tarvittavia tietoja sisältäviä taulukoita.

Suuri joukko koti- ja ulkomaisia kunnallisia y. m. viranomaisia ja yksityishenkilöitä pyysi vuoden varrella Helsinkiä koskevia tilasto- y. m. tietoja, ja konttori koetti, mikäli mahdollista, täyttää asianomaisten toivomukset. Niinpä annettiin sosialiministeriölle yksityiskohtaisia tietoja rakennustoiminnasta, Rooman kunnallisille viranomaisille autojen luvusta sekä autotaksasta, tri E. O. Wiklundille Tukholmaan väestötilaston järjestelystä, tri H. Hausteinille Berliniin ja tri J. Mellylle Budapestiin veneristen tautien levenemisestä, Forschungsinstitut für Fremdenverkehr-laitokselle Berliniin matkustajain lukumäärästä y. m.

Raha-asiatilasto. Vuoden kuluessa suoritettiin loppuun niiden tiedustelukaavakkeiden suuritöinen täyttäminen, jotka tilastollinen päätoimisto oli lähettänyt saadakseen aineistoa kaupunkien raha-asioita valaisevaa tilastoa varten, minkä jälkeen tiedot lähetettiin tilastolliselle päätoimistolle. Kuten edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, on tästä aiheutunut työ ollut sangen vaivalloista, koska tiedustelukaavakkeita ei voitu täyttää ainoastaan tilinpäätöskertomuksen avulla, vaan oli tilaston monessa tapauksessa perustuttava kirjanpitokirjoihin ja todisteihin.

Jo aikaisemmin alkuun pantu yksityiskohtainen tilastollinen selvitys kaupungin raha-asioista vuosisadanvaihdoksen jälkeisenä aikana otettiin kertomusvuonna jatkuvasti käsiteltäväksi, mikäli työvoimia oli käytettävissä. Konttori aikoo erityisessä julkaisussa valaista kaupungin talouden muodostusta ja sen raha-asiain kehitystä pidempänä ajanjaksona.

Toimenpiteet kunnallisen tilaston parantamiseksi. Saadakseen kunnallisten viranomaisten uudisrakennustoiminnasta laatiman tilaston sekä sanomalehdille ja yleisölle siitä annetut tiedot yhdenmukaisemmiksi konttori kertomusvuonna teki rakennustarkastuskonttorin kanssa sopimuksen kyseellisen tilaston laadintatavasta. Tilastokonttorin laatimat taulukot lähetetään kuukausittain rakennustarkastuskonttoriin, joka vastaisuudessa käyttää yksinomaan tätä tilastoa.

Kaupungin sairaalain hallituksen anottua kaupunginvaltuustolta sairaaloille oikeutta saada vuosittain julkaista vuosikertomuksensa oli tilastokonttorilta vaadittu lausuntoa asiasta. Elokuun 17:ntenä päivätyssä kirjelmässään konttori lausui, että sen mielestä sairaaloiden ja terveydenhoitoviranomaisten vuosikertomukset olisi julkaistava vuosittain siten, että terveyden- ja sairaanhoitotilasto vuodesta 1930 lukien jaettaisiin kahteen osaan, joista toinen, mainitut kertomukset käsittävä, ilmestyisi vuosittain, ja toinen, joka sisältäisi varsinaisen terveydenhoidollisen tilaston, kuten ennen, joka kolmas vuosi. Rahatoimikamari yhtyi tähän konttorin lausuntoon, kuitenkin siten, että vuotuinen julkaisu ei saisi maksaa 20,000 markkaa enempää eikä kolmivuotiskertomus 30,000 markkaa enempää. Kaupunginvaltuusto ratkaisi asian lokakuun 2 p:nä rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti.

Jouduttaakseen terveyden- ja sairaanhoitotilaston ilmestymistä tilastokonttori pyysi terveydenhoitolautakuntaa ja kaupungin sairaalain hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin, jotta niiden alaiset laitokset ja toimihenkilöt saataisiin lähettämään vuosikertomuksensa konttorille hyvissä ajoin.

Tilastokonttori laati ehdotuksen uudeksi kuolemansyytilastossa käytettäväksi nimistöksi, pitäen esikuvana osin kansainvälistä, vuoden tarkistuksessa uudestimuovailtua nimistöä, osin skandinavista nimistöä, joka jo on otettu käytäntöön Norjassa. Esitys lähetettiin ensimmäisen kaupunginlääkärin tarkastettavaksi.

Tehdystä esityksestä rahatoimikamari oikeutti konttorin erinäisin ehdoin

julkaisemaan kaupungin kiinteistöjä uudestiarvioitaessa saatuja arvoja koskevat tiedot, joita aikaisemman päätöksen mukaan oli pidetty salaisina.

Mainittakoon lopuksi, että tilastokonttori vuoden varrella rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä ehdotti, että kysymys kunnallisesta väestöluettelosta otettaisiin uudelleen harkittavaksi. Esityksen tuloksena oli komitean asettaminen asiaa tarkemmin pohtimaan, jolloin tilastokonttorin johtaja valittiin komitean jäseneksi.

T. Hartmanin aineisto kaupungin historiaa varten. Kaupunginvaltuuston päätettyä ostaa aineiston, jonka arkistonhoitaja T. Hartman-vainaja oli koonnut kirjoitettavakseen ottamaansa kaupungin historiaa varten, rahatoimikamari antoi tilastokonttorille toimeksi ottaa talteen kysymyksessä olevat asiakirjat. Koska niitä ei voitu sopivasti säilyttää konttorin vuokrahuoneistossa, teki konttori valtionarkiston kanssa sopimuksen kokoelman tallettamisesta sille ja toimitti rahatoimikamarin asiamiehen kanssa sen inventoimisen. Sittemmin konttori esitti kamarille, että asiamiehelle annettaisiin tehtäväksi tehdä valtionarkiston kanssa kirjallinen sopimus kokoelman säilyttämisestä, sekä että konttori vapautettaisiin edelleen huolehtimasta siitä, minkä esityksen rahatoimikamari hyväksyikin marraskuun 12 p:nä.

Konttorin menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin konttorille myönnettyjä määrärahoja käytettiin.

Tili.	Määräraha.	Lisämääräraha.	Yhteensä.	Menot.	Säästetty (+) tai ylitetty (—) määrä.
Palkkaukset	612,100 —	[1]) 17,491 —	629,591 —	626,683 05	+ 2,907 95
Tilap. apulaiset	95,700 —	— —	95,700 —	95,609 20	+ 90 80
Painatuskustannukset	[2]) 577,727 66	— —	577,727 66	384,272 25	[3]) + 193,455 41
Vuokra	60,000 —	— —	60,000 —	60,000 —	— —
Lämpö ja valo	11,100 —	— —	11,100 —	11,097 —	+ 3 —
Siivous	11,500 —	[4]) 975 —	12,475 —	12,474 40	+ — 60
Tarverahat	20,000 —	[5]) 4,000 —	24,000 —	23,676 80	+ 323 20
Elinkustannustiedustelu	[6]) 67,800 —	— —	67,800 —	69,840 —	— 2,040 —
Yhteensä	1,455,927 66	22,466 —	1,478,393 66	1,283,652 70	+ 194,740 96

Tämän lisäksi tulivat vielä aikaisemmin mainitut määrärahat, kahden lisähuoneen vuokra, 8,750 markkaa, sekä sähköjohtojen asettamiseen 1,740 markkaa.

Erinäisten kalustoesineiden ostoon myönnettiin osin kaluston ostomäärärahasta, osin rahatoimikamarin yleisistä käyttövaroista yhteensä 33,505 markkaa, joista kuitenkin säästyi 538: 15 markkaa. Näillä varoilla ostettiin m. m. Dalton-laskukone 17,400 markalla, Elux-pölynimijä 2,185 markalla, 12 konttorituolia 3,480 markalla, kirjoituspöytä tuoleineen 2,686: 50 markalla, Kardex-kaappi kortteineen 2,935 markalla, nuottikaappi 1,325 markalla sekä muutamia sähkölämmityskojeita ja pöytälamppuja 698: 40 markalla.

Julkaisujen myynnistä kertyi konttorille vuoden varrella tuloja 3,616: 70 markkaa.

---

[1]) Siirretty viranpitäjäin sairaslomanaikaisten sijaispalkkioiden määrärahasta. — [2]) Tähän sisältyy vuodelta 1928 siirretty määrä, 298,727: 66 markkaa. — [3]) Siirrettiin vuoteen 1930. — [4]) Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,415 §. — [5]) S:n 9 p. lokak. 6,693 §. — [6]) Siirretty vuoden 1928 määrärahoista.

Vuoden 1930 menosääntö. Konttorin rahatoimikamarille lähettämä vuoden 1930 menosääntöehdotus päättyi 1,227,110 markkaan ja kaupunginvaltuusto hyväksyi sen sellaisenaan.

Kirjasto lisääntyi vuonna 1929 539:llä numerolla.

Lähtevien toimituskirjain luku oli 2,998. Näistä oli lähetettyjä kirjelmiä 709 ja jaettuja julkaisuja 2,289. Enemmän tai vähemmän täydellisiä sarjoja konttorin julkaisuja lähetettiin vuoden varrella Upsalan yliopiston kirjastoon, Göteporin kaupunginkirjastoon ja New Yorkin Public Library'in; ensinmainittu laitos lähetti puolestaan konttorille täydellisen sarjan aikakauslehteä Ekonomisk tidskrift.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraava:

Hallituksen jäsenistö. Hallitukseen kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtaja satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen ja Helsingin rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikkö insinööri S. Randelin itseoikeutettuina jäseninä sekä kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet oikolukija K. F. Hellgren, satamatyöntekijä K. Lahtinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg sekä johtajat J. Pelin ja H. Ramsay, joka viimeksimainittu samalla toimi varapuheenjohtajana.

Kokoukset y. m. Vuonna 1929 kokoontui hallitus 18 kertaa. Useain tärkeimpien kysymysten valmistelu jätettiin tarkoitusta varten asetettujen komiteain toimeksi. Sen ohessa ottivat hallituksen edustajat osaa muutamien rahatoimikamarin asettamien komiteain työhön.

Diaareihin vietyjä asioita oli kaikkiaan 593, joista suurin osa ratkaistiin vuoden varrella. Hallituksen puolesta lähetettyjen kirjelmäin ja lausuntojen lukumäärä oli 312.

Tärkeimmät käsitellyt asiat. Hallitus antoi rahatoimikamarille lausunnon seuraavissa kysymyksissä: tammikuun 24 p:nä Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiön anomuksen johdosta saada vuokrata erinäisiä alueita uivaa laivatelakkaa varten; helmikuun 28 p:nä valtion asettaman telakkakomitean ehdotuksesta suurtelakan aikaansaamiseksi; maaliskuun 26 p:nä Sörnäs aktiebolag nimisen osakeyhtiön tarjouksesta eräiden vuokra-alueiden luovuttamisesta kaupungille; heinäkuun 2 p:nä tuulaakimaksujen kantoa koskevasta kysymyksestä; sekä marraskuun 5 p:nä Osakeyhtiö Klippanin tarjouksesta myydä kaupungille Etel. Valkosaarella eli Luodolla sijaitseva ravintolarakennus.

Maaliskuun 26 p:nä esitti hallitus, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin kaupunkien yhdenmukaisten liikennemaksutariffien muuttamiseksi. Samana päivänä teki hallitus merenkulkuhallitukselle esityksen Kruunuvuorenselälle ja Sörnäisten satamaan johtavien väyläin valaistuksen parantamiseksi, sekä huhtikuun 9 p:nä Luodon karin risteilyviitan osoittaman matalikon poistamisesta.

Huhtikuun 9 p:nä hallitus lähetti rahatoimikamarille ehdotuksensa satamalaitoksen viisivuotislaskelmaa varten viisivuotiskaudeksi 1930—34 ja elokuun 29 p:nä ehdotuksensa satamalaitoksen tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1930.

Marraskuun 19 p:nä hallitus vahvisti muutoksen kalastuksen harjoittamista Helsingin kaupunkiin kuuluvissa kalavesissä koskevan säännön 1 §:ään.

Marraskuun 23 p:nä hallitus päätti asettaa komitean tekemään ehdotusta tullisäännön muuttamista koskevan, 4 p:nä lokakuuta 1929 annetun asetuk-

sen aiheuttamiksi toimenpiteiksi, mikäli sanottu asetus koskee tavaran käsittelyä Helsingissä.

Joulukuun 17 p:nä hallitus asetti komitean valmistamaan kysymystä vaakamestarikonttorin asettamisesta paremmalle, mahdollisesti vakinaiselle kannalle.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamissa kävi vuoden varrella 5,135 rannikkolaivaa, jotka edustivat 275,220 nettorek. tonnia sekä 2,150 ulkomailta saapunutta laivaa, rekisteritonniluku oli 1,489,584 nettorek. tonnia eli yhteensä 7,285 laivaa, tonniluvultaan 1,764,804 nettorek. tonnia. Tämän lisäksi tuli vielä höyry- ja moottorialuksia, edustaen yhteensä 20,163 nettorek. tonnia, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1928 osoittaa, että rannikkoliikennealusten luku vuonna 1929 vähentyi 2,219 laivalla ja tonnimäärä 83,992 nettorek. tonnilla sekä ulkomailla kulkevien laivojen luku 692 laivalla ja niiden tonnimäärä 132,373 nettorek. tonnilla, joten vuoden 1929 koko tonniluku edelliseen vuoteen verrattuna vähentyi 216,365 nettorek. tonnilla. Satamain paikallisliikenne lisääntyi 2,415 nettorek. tonnilla.

Rahapajanlaiturin pidentämiseksi Katajanokalla ruiskutettiin kesän aikana suuret määrät hiekkaa hiekanimijälaivojen avulla kaakkoispuolelle valmistunutta laituria.

Katajanokan kuusi sähkönosturia oli toimessa 7,010 tuntia, eli 2,514 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 766 tuntia, eli 153 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Satamajäänsärkijä Herkules avusti vuonna 1929 satamissa 113 laivaa laitureista ja laitureihin, vuonna 1928 oli avustettujen laivojen luku 342; ero, 229 laivaa, johtuu siitä, että liikenne oli vaikeiden jääesteiden tähden pysähdyksissä helmikuun 24 p:stä huhtikuun 3 p:ään.

Konttorin menotili osoitti vuonna 1929 1,795,170 markkaa konttorin todellisten menojen noustessa 1,800,351: 55 markkaan. Konttorin 14 menotilistä osoittaa 8 säästöä yhteensä 30,414: 50 markkaa, jotavastoin 5 tiliä ylitettiin 35,596: 05 markalla, johon summaan sisältyy yhtenä eränä 20,793: 80 markkaa vedenkulutuksesta.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Veloitus: Talousarvion lukuun Satamat merkittyjä maksuja pantiin vuonna 1929 maksettavaksi yhteensä 30,078,438: 80 markkaa, vastaten 34,850,566: 25 markkaa edellisenä vuonna. Vähennys oli siis 4,772,127: 45 markkaa. Veloitus alitti vuoden talousarvioon otetut maksut 6,543,211: 20 markalla ja satamahallituksen ehdotukseen otetut 2,832,211: 20 markalla, mikä viimeksimainittu määrä olisi kertynyt, ellei meriliikenne olisi jääesteiden takia ollut keskeytyneenä maaliskuun. Kun tulli-, liikenne- ja satamatariffit olivat samat kuin vuonna 1928, voi kannettujen maksujen vähennys riippua ainoastaan siitä, että tavarain tuonti Helsingin kautta väheni. Syynä siihen olivat Helsingin meriliikenteen keskeytyminen maaliskuun aikana ja vuoden jälki-

puoliskolla syntyneet kireät rahamarkkinat, jotka vaikuttivat ehkäisevästi rakennusaineiden maahantuontiin. Verrattuina 1928 vuoden veloitukseen tuulaakimaksut vähenivät 954,093 markalla, liikennemaksut 3,054,540: 20 markalla, satamamaksut 414,346: 10 markalla ja muut maksut 349,148: 15 markalla.

Koko veloitettu määrä alitti, kuten jo mainittiin, talousarviossa arvioidun määrän 6,543,211: 20 markalla, mikä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	12,600,000: —	[1]) 11,507,500: 70	— 1,092,499: 30
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	500,000: —	368,002: 15	— 131,997: 85
Liikennemaksut	17,000,000: —	[2]) 12,643,563: 05	— 4,356,436: 95
Makasiinivuokrat	200,000: —	260,849: 70	+ 60,849: 70
Satamamaksut	4,500,000: —	[3]) 3,719,549: 60	— 780,450: 40
Nosturimaksut	425,000: —	[4]) 394,290: —	— 30,710: —
Maksut aluksille annetusta vedestä	375,000: —	384,292: —	+ 9,292: —
Paikanvuokrat satama-alueilla	400,000: —	328,428: 60	— 71,571: 40
Venelaiturimaksut	160,000: —	149,050: —	— 10,950: —
Satamajäänsärkijämaksut	200,000: —	66,600: —	— 133,400: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritettava korvaus satamakannantakonttorin IV ja V haaraosaston toimenhaltijain palkkauksesta	186,650: —	181,470: —	— 5,180: —
Lentokoneiden satamamaksut	75,000: —	[5]) 74,843: —	— 157: —
Yhteensä	36,621,650: —	30,078,438: 80	— 6,543,211: 20

Koko maksuunpanosta veloitti pääkonttori 9,364,197: 05 markkaa, haaraosasto I 704,864: 15 markkaa, haaraosasto II 4,195,860: 60 markkaa, haaraosasto III 5,302,133: 75 markkaa, haaraosasto IV 5,347,545: 90 markkaa ja haaraosasto V 5,163,837: 35 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat yhteensä 2,995: 90 markkaan. Liikennemaksujen kokonaismäärään sisältyivät maksut ulkomailta tulleista tavaroista 11,539,975: 90 markkaa, mistä määrästä Länsi satamassa veloitettiin 2,907,524: 85 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 918,506: 60 markkaa, mistä määrästä Länsi satamassa veloitettiin 251,965: 45 markkaa sekä tavaroista, jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 185,080: 55 markkaa.

Veloitusilmoituskirjojen lukumäärä vuoden aikana oli 229,345 ollen 29,865 pienempi kuin edellisenä vuonna. Ilmoituskirjoista annettiin 72,582 pääkonttorissa, 42,337 I haaraosastossa, 54,136 II haaraosastossa, 15,803 III haaraosastossa, 20,303 IV haaraosastossa ja 24,184 V haaraosastossa. Keskimääräinen veloitus kutakin ilmoituskirjaa kohti oli eri osastoilla 129: 01 markkaa, 16: 65 markkaa, 77: 51 markkaa, 335: 51 markkaa, 263: 39 markkaa ja 213: 52 markkaa.

Kannanta. Vuoden kuluessa veloitetusta määrästä 30,078,438: 80 markasta, kertyi vuoden aikana 29,855,100: 15 markkaa, vastaten 99.3 %. Vuoden alkaessa oli vuosilta 1917—28 perimättä 241,153: 58 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 160,762: 80 markkaa eli 66.7 %. Joulukuun 31 p:nä 1929 oli perimättömiä maksuja vuosilta 1917—29 303,729: 43 markkaa, mistä määrästä 223,338: 65 markkaa kuului kertomusvuoteen. Jo tammikuun kuluessa vuonna 1930 kertyi vuodelta 1929 perimättä jääneitä maksuja

[1]) Siitä palautettiin 24,016: 85 markkaa. — [2]) S:n 4,748 markkaa. — [3]) S:n 339,809: 75 markkaa. — [4]) S:n 325 markkaa. — [5]) S:n 21,173: 15 markkaa.

121,095: 05 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden aikana 12:ssa konkurssissa yhteensä 5,325: 40 markkaa.

Vuoden aikana kannetusta määrästä suoritettiin takaisin 390,072: 75 markkaa ja edelliseltä vuodelta 26,599: 65 markkaa, johtuen tullikäsittelyihin tehdyistä muutoksista ja voimassaolevien tariffien myöntämistä satamamaksualennuksista säännöllistä liikennettä välittäville laivoille ja lentokoneille.

Tullipakkahuoneen ulkopuolella olevain tavarain punnitus. Tullipakkahuoneen ulkopuolella olevain tukkutavarain punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 38 liikettä, joiden laskuun punnittiin 53,424 tonnia erilaatuisia tavaroita, joista rehukakut, ruis, pellavansiemenet, ohra, maissi, suola, leseet ja kivihiili olivat tärkeimmät. Bruttotulot tekivät 204,315 markkaa, mistä määrästä, kun siitä ensin oli vähennetty vaakaajakonttorin vuokra, kanslia-apulaisen palkkaus, vaakojen korjaus sekä painatuskustannukset tuli vaakamestarin osalle 38,405 markkaa, ja 14 punnitusapulaisen osalle 124,810 markkaa. Vaakamestari ei nauttinut mitään palkkaa kaupungilta, mutta sai 3,600 markan vuotuisen vuokra-avustuksen.

Menot ja tulot [1]). Konttorin vuoden 1929 menosääntö päättyi 3,249,860 markkaan, jota vastoin todelliset menot nousivat 3,315,389: 85 markkaan. Konttorin 14:stä menoerästä 7 osoitti säästöä, jotavastoin palkkausten, vaakojen, punnusten ja kärryjen, kaluston korjauksen, lämmön ja valaistuksen sekä poistojen ja peruutusten määräraha ylitettiin yhteensä 123,341: 40 markalla. Tästä summasta oli 67,355: 35 markkaa rautatietoimiston valaistusta varten myönnettyä määrärahaa.

[1]) Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 14. 1929.

V. Ulosottolaitos.

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkastajan vuosikertomus toimintavuodelta 1929 oli seuraava:

Vuoden 1929 aikana kehittyi ulosottolaitoksen toiminta yhä edelleen tasaisesti ja tilityksiin nähden häiriytymättömästi. Yleinen rahanniukkuus lisäsi kuitenkin sangen tuntuvassa määrässä tehtävien lukumäärää ja teki niiden suorittamisen melkoista raskaammaksi ja työläämmäksi. Tarkkailuosaston päätehtävänä oli edelleenkin valvoa toisen kaupunginvoudin konttorin toimintaa koettaen tehostaa ulosottoapulaisten ja laitoksen omien, toimeksiantajille annettavien tilitysten tarkkuutta ja kontrolloitavuutta. Tässä tarkoituksessa tarkastaja teki entistä useampia tarkastuskäyntejä sekä ensimmäisen kaupunginvoudin että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin ja havaitsi tällöin niiden työjärjestelmän toimeksiantajien kannalta katsoen turvalliseksi. Tarkastajan kehoituksesta toteutettiin näissä molemmissa konttoreissa erinäisiä menettelyparannuksia, joiden avulla katsottiin voitavan edistää juoksevien asioiden hoitoa sekä tehostaa tarkistusta. Niinpä ensimmäinen kaupunginvouti vuoden loppupuoliskolla ryhtyi laatimaan Kardexjärjestelmän mukaista korttiluetteloa kaikista lopullisesti käsittelemättömistä omaisuuden ulosmittausasioista.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perimistä varten jätetyistä verolipuista, sekä tämän perimisen tuloksista vuonna 1929:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä.	Vuoden aikana tulleita.	Yhteensä.	Peritiin.	Siitä: Palautettiin.	Jäi jäljelle.	Perittyjä %:ssa koko lukumäärästä.
Kunnallisvero	36,142	43,136	79,278	16,155	22,121	41,002	20.4
Valtion tulo- ja omaisuusvero ..	5,842	27,255	33,097	14,935	13,029	5,133	45.1
Kirkollisvero	28,689	54,719	83,408	27,734	32,094	23,580	33.5
Yhteensä	70,673	125,110	195,783	58,824	67,244	69,715	30.0

Perittyjen verolippujen jakautuminen verolajeihin ja verotusvuosiin käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
Kunnallisvero vuodelta:			
1924 ja aikaisemmin	90	111,046: 50	47,951: 10
1925	357	290,006: 70	95,998: 40
1926	1,873	1,743,215: 10	347,881: 70
1927	12,795	12,206,361: 30	982,690: 45
1928	1,040	2,053,543: 75	63,703: —
Yhteensä	*16,155*	*16,404,173: 35*	*1,538,224: 65*

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:			
1924 ja aikaisemmin	17	33,473: 95	14,934: 50
1925	345	89,975: 05	32,150: 80
1926	1,577	559,023: 70	105,900: 40
1927	12,996	12,479,592: 05	741,931: 40
Yhteensä	*14,935*	*13,162,064: 75*	*894,917: 10*
Kirkollisvero vuodelta:			
1924 ja aikaisemmin	138	15,450: 95	—
1925	670	70,043: 80	—
1926	10,088	785,003: 25	—
1927	16,838	2,417,771: 50	—
Yhteensä	*27,734*	*3,288,269: 50*	—
Kaiken kaikkiaan	58,824	32,854,507: 60	2,433,141: 75
Siitä vuodelta:			
1924 ja aikaisemmin	245	159,971: 40	62,885: 60
1925	1,372	450,025: 55	128,149: 20
1926	13,538	3,087,242: 05	453,782: 10
1927	42,629	27,103,724: 85	1,724,621: 85
1928	1,040	2,053,543: 75	63,703: —

Vuonna 1928 perittiin 69,204 verolipppua; vähennys kertomusvuonna oli siis 10,380 verolippua eli 15.0 %. Lippujen edustama rahamäärä nousi vuonna 1929 35,287,649: 35 markkaan, oltuaan 32,943,985: 91 markkaa vuonna 1928, vastaten 2,343,663: 44 markan eli 7.1 %:n lisäystä.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 67,244 merkinnällä, että veromääriä ei voitu laillisesti periä seuraavista syistä (estelajien mukaan):

Palautettuja verolippuja estelajien mukaan.

	Verovelvolliset olivat: Köyhiä.	Löytämättömiä.	Muut estelajit.	Virka-apuja.	Yhteensä.
Kunnallisvero vuodelta:					
1926 ja aikaisemmin	4,298	640	316	271	5,525
1927	7,746	5,175	1,089	2,580	16,590
1928	—	—	4	2	6
Yhteensä	*12,044*	*5,815*	*1,409*	*2,853*	*22,121*
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:					
1926 ja aikaisemmin	3,016	656	63	166	3,901
1927	3,765	3,274	264	1,825	9,128
Yhteensä	*6,781*	*3,930*	*327*	*1,991*	*13,029*
Kirkollisvero vuodelta:					
1926 ja aikaisemmin	8,682	6,427	642	3,012	18,763
1927	3,495	5,759	286	3,791	13,331
Yhteensä	*12,177*	*12,186*	*928*	*6,803*	*32,094*
Kaiken kaikkiaan	31,002	21,931	2,664	11,647	67,244

Kaikista perittäviksi jätetyistä verolipuista palautettiin 34.3 %, joista 32.9 % koski kunnallisveroja, 19.4 % valtion tulo- ja omaisuusveroja sekä 47.7 % kirkollisveroja.

Edelläolevat luvut antavat jonkunverran epätäydellisen kuvan perintätyön kielteisestä tuloksesta, s. o. verolajin, vuosikerran ja estelajin mukaan ryhmitellyistä verolipuista, jotka laillisella estetodistuksella varustettuina oli palautettu toimeksiantajille ilman maksua. Vuonna 1928 palautettiin 54,757 sellaista verolippua, osoittaen siis kertomusvuonna 12,487 eli 22.8 %:n lisäystä.

Sitäpaitsi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji.	Perittyjen verolippujen lukumäärä.	Peritty määrä, Smk.
Koiravero	658	132,200: —
Maksut Kauppayhdistykselle	1,472	17,696: 15
» sairaaloille	16	11,736: 25
» rakennusten tarkastuksista	8	1,250: —
Rakennuskonttorille kuuluvat maksut	3	13,286: 85
Maksut kadun aitaamisesta rakennusyrityksiä varten	10	26,666: 20
Liikenne- ja tuulaakimaksut	1,187	47,222: 70
Vero ruotsalaiselle Olaus Petrin seurakunnalle	29	3,426: 20
Vero juutalaiselle seurakunnalle	97	58,680: —
Vero venäläiselle kreikkalais-oikeauskoiselle seurakunnalle	387	41,127: 50
Radiomaksuja	147	14,700: —
Apteekkioikeusmaksuja	1	1,200: —
Yhteensä	4,015	369,191: 85

Maaseudun toimeksiantajain laskuun perittiin sitäpaitsi 9,263 verolipun määrä, yhteensä 3,824,746: 60 markkaa, vastaten 3,754,923: 89 markkaa vuonna 1928, ollen lisäys siis 69,822: 71 markkaa eli 1.9 %. Maaseudulta saapui 31,051 verolippua virka-apupyynnöllä ja sinne lähetettiin 8,134 vastauskirjettä.

Pakollisesti perittyjen verojäämien kokonaisluku nousi vuonna 1929 39,481,587: 80 markkaan, tai jos yllä luetellut pienemmät verot ja maksut vähennetään, 39,112,395: 95 markkaan, mikä viimeksimainittu summa vuonna 1928 vastasi 36,698,909: 80 markkaa, ollen lisäys siis 2,413,486: 15 markkaa eli 6.6 %.

VI. Palolaitos.

Palolaitoksen kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1929 oli seuraavan sisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: insinööri G. Idström puheenjohtajana ja teollisuusneuvos I. Killinen varapuheenjohtajana, sekä viilaaja Hj. Blomqvist, junankuljettaja F. B. Gröndahl ja työmies R. Reunanen. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteeri A. Th. Möller. Vuoden kuluessa palotoimikunta kokoontui 13 kertaa.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden kuluessa 428 kertaa, niistä 278 kertaa tulipalon tai tulipalon uhkan johdosta, 68 kertaa nokivalkeain takia, 32 kertaa savun takia, 7 kertaa valonheijastuksen takia, 3 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 6 kertaa erehdyksestä, 5 kertaa palolennättimessä sattuneista häiriöistä, 2 kertaa vedentulvan takia ja 27 kertaa ilkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi hälyytysten luku 28:lla ja vähentyi tulipalojen luku 9:llä. Tulipaloista tapahtui 267 säännöstellyssä kaupungissa ja 11 sen ulkopuolella.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammikuussa 36, helmikuussa 71, maaliskuussa 20, huhtikuussa 21, toukokuussa 20, kesäkuussa 13, heinäkuussa 15, elokuussa 18, syyskuussa 22, lokakuussa 15, marraskuussa 10 ja joulukuussa 17. Tulipaloista sattui 162 päivällä, laskien klo 6:sta klo 18:een ja 116 yönaikaan, laskien klo 18:sta klo 6:een. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 190:ssä tapauksessa puhelimitse, 82:ssa tapauksessa palolennättimellä ja 6:ssa tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivirakennuksia.	Puurakennuksia.	Yhteensä.		Kivirakennuksia.	Puurakennuksia.	Yhteensä.
Asuinhuoneita	72	28	100	Kaatopaikkoja	—	—	7
Rakenteilla olevia taloja	29	1	30	Höyrylaivoja tai moottoriveneitä	—	—	6
Tehtaita tai työpajoja	17	9	26	Rikkalaatikoita	—	—	6
Kellareita	15	1	16	Myymälöitä tai varastohuoneita	5	—	5
Ullakoita	13	1	14	Autovajoja	3	2	5
Varastosuojia tai ulkohuoneita	4	8	12	Terva- tai öljypatoja	—	—	5
Varastopaikkoja	—	—	9	Paviljonkeja tai työainekojuja	—	4	4
Autoja	—	—	7				

yksi vesijohdon tai suuremman ruiskun suihku on riittänyt tulen sammuttamiseen ja 54 vaarallisempaa laatua eli siksi laajaa että vähintäin 2 vesipostin tai moottoriruiskun suihkua otettiin käytäntöön tulipaloa sammutettaessa.

Vuoden tulipaloista ei yksikään ollut senlaatuinen, että koko palokuntaa olisi tarvittu sitä sammuttamaan. Ainoastaan kaksi tulipaloa oli vakavamman laatuista, nimittäin tulipalo helmikuun 7 p:nä talossa n:o 17 Hietaniemen pohjoisrannan varrella eräässä kuusikerroksisessa, rakenteilla olevassa talossa sekä tulipalo huhtikuun 11 p:nä talossa n:o 7 Humalistonkadun varrella eräässä puutalossa. Molemmissa tapauksissa käytettiin 8 vesisuihkua.

Tulipaloissa ei yhtään ihmishenkeä mennyt hukkaan eikä myöskään niissä tai harjoituksissa ja tulipaloihin lähdettäessä mitään mainittavampaa tapaturmaa sattunut.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 37,292,100 markkaa ja kiinteän omaisuuden 469,467,530 markkaa eli yhteensä 506,759,630 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 1,704,797: 62 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 3,073,642: 30 markkaa eli yhteensä 4,778,439: 92 markkaa, korvaus oli niin ollen 0.94 % vakuutussummasta.

Palovahingoista ovat kotimaiset vakuutuslaitokset suorittaneet 4,727,377: 92 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 23,465: 25 markkaa, minkä lisäksi vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 27,596: 75 markan arvosta.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta 12-vuotiskautena 1918—29:

1918	2.4	1921	1.7	1924	1.4	1927	1.6
1919	5.4	1922	2.8	1925	0.9	1928	3.0
1920	1.8	1923	1.0	1926	1.5	1929	0.9

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa 4,901 kertaa, niistä 4,522 kertaa sairaiden ja 379 kertaa tapaturman uhrien kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 4,523, 4,097 ja 426, joten kuljetusten lukumäärä nousi 378:lla. Keskimäärin toimitettiin 13.4 ajoa päivää kohti ja kuljetusmatkojen yhteinen pituus oli vuoden aikana 26,049 km vastaten 19,742 km edellisenä vuonna. Näistä kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 118,478 markkaa.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen ja autojen käyttö eri kuukausina:

	Sairaus-tapauksissa.	Tapatur-missa.	Yh-teensä.		Sairaus-tapauksissa.	Tapatur-missa.	Yh-teensä.
Tammikuu ..	499	35	534	Heinäkuu	322	38	360
Helmikuu	488	25	513	Elokuu	298	32	330
Maaliskuu	499	38	537	Syyskuu	295	31	326
Huhtikuu	442	32	474	Lokakuu	292	28	320
Toukokuu	399	27	426	Marraskuu....	339	26	365
Kesäkuu	336	31	367	Joulukuu	313	36	349
				Yhteensä	4,522	379	4,901

Palomiehistön terveys oli kertomusvuonna verraten hyvä, sillä sairaalassa hoidettiin ainoastaan 6 miestä yhteensä 26 vuorokautta.

	Kivirakennuksia.	Puurakennuksia.	Yhteensä.
Kemiallisia laboratorioita	3	—	3
Metsämaita	—	—	3
Rautatievaunuja	—	—	2
Leipomoita	2	—	2
Saunoja	2	—	2
Pesutupia	1	1	2
Rohdoskauppoja	2	—	2
Puhelinkeskus	1	—	1
Pannuhuone	1	—	1
Hissikuilu	1	—	1
Kaapelikaivo	—	—	1
Bensiinijakeluasema	—	—	1
Elokuvateatteri	—	1	1
Porttiholvi	—	1	1
Silta	—	—	1
Raitiovaunu	—	—	1
Nostorana	—	—	1
Yhteensä	171	57	278

Tulen irtipääsemisen syyt olivat seuraavat:

Puutteellinen tulisija tai savujohto	56	Sähkölaitteiden varomaton käsittely	7
Puhalluslampun varomaton käsittely	32	Räjähdys	6
Tulenarkojen nesteiden varomaton käsittely	29	Tulisijan liiallinen kuumuus	5
Itsesytytys	15	Syttyminen kaasujohdosta	5
Lyhytsulku sähköjohdoissa	13	Nokivalkea	4
Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekäleet	12	Murhapoltto	2
Varomaton tupakoiminen	12	Lasten leikkiminen tulella	2
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton käsittely	10	Tulensekaista tuhkaa säilytetty sopimattomalla tavalla	1
		Joulukuusen syttyminen	1
		Tuntematon (selville saamaton)	66
		Yhteensä	278

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	12	XX kaupunginosa	9
II »	20	Vallila	12
III »	12	Hermanni	7
IV »	37	Toukola	7
V »	13	Arabia	1
VI »	17	Käpylä	4
VII »	17	Pasila	3
VIII »	4	Ruskeasuo	1
IX »	1	Meilahti	1
X »	16	Uunisaari	1
XI »	26	Kyläsaari	1
XII »	11	Kulosaari	1
XIII »	24	Lauttasaari	2
XIV »	13	Helsingin pitäjä	3
XV »	2	Yhteensä	278

Vuoden kuluessa sattuneesta 278 tulipalosta oli 136 pientä eli senlaatuista että ne sammutettiin käyttämällä ainoastaan pönttöruiskua tai oli sammutettu jo ennen palokunnan saapumista, 88 keskikokoista eli senlaatuista että

Palokunnan avustusrahastot käsittivät vuoden alussa yhteensä 475,103: 63 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuista 27,282 markkaa, koroista 38,355: 42 markkaa sekä lahjotusten y. m. kautta 16,791: 15 markkaa eli yhteensä 82,428: 57 markkaa. Menot kirjojen, sanomalehtien, nuottien ja soittimien ostoon sekä soitonjohtajan palkkaukseen y. m. nousivat 18,070: 70 markkaan.

Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 539,461: 50 markkaa, mistä summasta 434,448: 45 markkaa oli sijoitettuna pääoma- ja säästökassatilille eri pankkeihin, 95,000 markkaa lainana kiinnitystä vastaan, 9,100 markkaa pankkiosakkeina ja 913: 05 markkaa käteistä rahaa kassassa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineet lisääntyivät vuoden kuluessa pääasiallisesti letkuautolla Kallion paloasemalle sekä vaahtosammutusautolla pääasemalle, jotapaitsi palolennätintä täydennettiin ostamalla 53 palokaappia. Kaluston ja irtaimiston arvo lisääntyi 570,226 markalla; poistetun omaisuuden arvo oli 145,686 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1929 oli kaluston ja irtaimiston arvo kirjattu 4,880,340 markaksi.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1929 4,560,927: 70 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määräraha ylitetty, Smk.	Määrärahain säästö, Smk.
Palkat ja muut edut	3,623,855: —	3,588,127: 75	—	35,727: 25
Palotalli	61,560: —	41,416: 15	—	20,143: 85
Kalusto.....	511,000: —	509,715: 70	86: 90	1,371: 20
Lämmitys, valo y. m. ..	325,400: —	324,738: 25	—	661: 75
Sekalaiset menot	129,528: 45	96,929: 85	—	32,598: 60
Yhteensä	4,651,343: 45	4,560,927: 70	86: 90	90,502: 65

VII. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1929 [1]) oli seuraavansisältöinen:

Köyhäinhoitolautakunnan jäseninä olivat vuonna 1929 ylivalvontansa alaisten piirien mukaan ryhmitettyinä, seuraavat henkilöt:

Piiri.	Jäsen, johtaja.	Varajäsen.
—	Ensimmäinen palomestari W. W. Bergström.	Tarkastajatar I. Grönberg..
I.	Rouva E. Huttunen.	Viilaaja Hj. Blomqvist.
II.	Eversti O. E. Ehrström.	Filosofianmaisteri E. Heikel.
III.	Kansakoulunopett. O. Oinola.	Lääketieteentohtori A. Ruotsalainen.
IV.	Esittelijäneuvos A. P. Arvelo.	Pastori S. Sirenius.
V.	Toimittaja A. E. Leino.	Kirjastonamanuenssi A. Pettersson.
VI.	Taloudenhoitaja H. Moisio.	Kirvesmies A. Uusitalo.
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff.	Aluelääkäri C. J. L. Wetterstrand.
VIII.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Kaupunginkätilö H. H. C. Edelmann.
IX.	Rouva I. J. Grönstrand.	Tullipäällysmies A. Forsström.
X.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Rouva H. Kaukonen.
XI.	Laulunopett. P. af Heurlin.	Lääketieteenlisensiaatti A. K. A. Wartiovaara.
XII.	Rouva F. Pietikäinen.	Kirvesmies E. Kervinen.
XIII.	Vanh. oikeusneuvosmies G. Leopold.	Asemamiestenesimies E. Bäckström.
XIV.	Kouluhoitajatar L. Hagan.	Lääketieteentohtori E. Alho.
XV.	Filosofianmaisteri H. Allenius.	Pastori Th. af Björkstén.
—	Teht. työläinen E. Aalto.	Pastori P. Mustala.
—	Tuomari A. Venäläinen.	Työmies J. Jokinen.

Vakinainen jäsen Leopold erosi tammikuun 23 p:nä, jolloin hänen sijaansa tuli insinööri F. Kreander. Vakinainen jäsen Leontjeff kuoli toukokuun 8 p:nä ja tuli hänen sijaansa isännöitsijä C. F. Fagerholm.

Puheenjohtajana toimi jäsen Bergström ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Tarkastuspiirit käsittivät seuraavat osat kaupunkia: 1:nen piiri I, II, III ja VIII kaupunginosan; 2:nen piiri VII ja IX kaupunginosan sekä VI kaupunginosan Albertinkadun itäpuolella; 3:s piiri VI kaupunginosan Albertinkadun länsipuolella; 4:s piiri V kaupunginosan sekä IV kaupunginosan Eerikinkadun eteläpuolella; 5:s piiri IV kaupunginosan muut osat sekä Töölön Arkadiankadun eteläpuolella; 6:s piiri Töölön Arkadiankadun pohjoispuolella, Meilahden ja Ruskeasuon; 7:s piiri XI kaupunginosan Toisen linjan, Castrénin-

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

kadun, Kolmannen linjan, Suonionkadun ja Viidennen linjan eteläpuolella; 8:s piiri XI kaupunginosan muut osat Fleminginkadun länsipuolella sekä XII kaupunginosan Vaasankadun eteläpuolella ja Brahenkadun länsipuolella; 9:s piiri XI kaupunginosan muut osat sekä XII kaupunginosan Vaasankadun etelä- ja Brahenkadun itäpuolella; 10:s piiri XII kaupunginosan Vaasankadun pohjois- ja Kotkankadun kaakkoispuolella; 11:s piiri XII kaupunginosan Kotkankadun luoteispuolella sekä Pasilan; 12:s piiri X kaupunginosan; 13:s piiri Vallilan Sturenkadun, Hattulantien ja Anjalantien eteläpuolella sekä Hermannin Saarikadun eteläpuolella; 14:s piiri Vallilan muut osat Kumtähdenkadun eteläpuolella; 15:s piiri Hermannin muut osat sekä Toukolan, Käpylän ja Vanhankaupungin.

Köyhäinhoitolautakunnan jaostojen jäsenet olivat kertomusvuonna seuraavat: ensimmäiseen jaostoon, joka samalla toimi kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokuntana kuuluivat jäsenet Allenius, Ehrström, Moisio, Oinola ja Virtanen, herra Ehrström puheenjohtajana ja herra Virtanen varapuheenjohtajana; toiseen jaostoon kuuluivat I, II ja III tarkastuspiirien johtajat sekä sitä paitsi jäsenet Pietikäinen ja Leontjeff sekä tämän kuoleman jälkeen Fagerholm, opettajatar Oinola puheenjohtajana ja herra Leontjeff (Fagerholm) varapuheenjohtajana; kolmanteen jaostoon kuuluivat IV, V ja VI tarkastuspiirien johtajat sekä sitäpaitsi jäsenet af Forselles ja Leino, herra Moisio puheenjohtajana ja herra Leino varapuheenjohtajana; neljänteen jaostoon kuuluivat VII, VIII ja XI tarkastuspiirien johtajat sekä sitäpaitsi jäsenet Aalto ja Leino, neiti af Forselles puheenjohtajana ja neiti af Heurlin varapuheenjohtajana; viidenteen jaostoon kuuluivat IX, X ja XII tarkastuspiirien johtajat sekä sitäpaitsi jäsenet Kreander ja Venäläinen, herra Virtanen puheenjohtajana ja rouva Pietikäinen varapuheenjohtajana; kuudenteen jaostoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastuspiirien johtajat sekä sitäpaitsi jäsenet Aalto ja Huttunen, herra Allenius puheenjohtajana ja neiti Hagan varapuheenjohtajana.

Köyhäinhoitolautakunnan työtuvan johtokuntaan kuuluivat jäsenet Huttunen, af Heurlin ja Fagerholm, rouva Huttunen puheenjohtajana.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunnalla oli vuoden varrella 12 vakinaista ja 2 ylimääräistä kokousta ja käsiteltiin niissä 327 asiaa, joista toimitusjohtaja oli valmistanut 312 ja asiamies 5 asiaa.

Ensimmäinen jaosto kokoontui 19 kertaa, toinen jaosto 24 kertaa, kolmas jaosto 23 kertaa, neljäs jaosto 25 kertaa ja viides ja kuudes jaosto kumpikin 24 kertaa. Niissä käsiteltiin kaikkiaan 15,564 asiaa, joista ensimmäinen jaosto 1,013, toinen 3,379, kolmas 2,471, neljäs 2,973, viides 2,853 ja kuudes jaosto 2,875 asiaa.

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 22 kertaa ja käsitteli niissä 494 asiaa, joista 269 koski hoidokkien poistamista laitoksesta. Johtokunnan kokoukset pidettiin säännöllisesti kunnalliskodissa.

Köyhäinhoitolautakunnan työtuvan johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 23 kertaa pääasiassa määräämään työläisten palkat.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä periaatteellista laatua olevista tai yleistä mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sittenkun rahatoimikamari helmikuun 4 p:nä oli kehoittanut köyhäinhoitolautakuntaa seuraavaksi talvikaudeksi ryhtymään toimenpiteisiin kaupunkilähetyksen työtuvassa työskentelevien naisten sijoittamiseksi köyhäinhoitolautakunnan alaiseen työtupaan, ja työtuvan johtokunnan lähemmin valmisteltua kysymystä päätti köyhäinhoitolautakunta tehdä esityksen sekä entisen naisten työtuvan laajentamisesta, että työtuvan perustamisesta

miehille. Esityksiin suostuttiin, mutta suunnitelma voitiin toteuttaa vasta vuoden 1930 alussa.

Koska voimassaolevasta johtosäännöstä ei riittävän selvästi käy ilmi, mitkä toimet kunnalliskodin johtokunnan tulee täyttää, päätti köyhäinhoitolautakunta helmikuun 4 p:nä määrätä, että johtokunta saisi ottaa toimeensa kaikki yhteismäärärahasta palkatut kunnalliskodin ja työlaitoksen viranpitäjät ja sitä paitsi seuraavat vakinaiset viranpitäjät: alihoitajattaret, lastenhoitajat, kunnalliskodin ja työlaitoksen vahtimestarit ja työnjohtajat, puutarhurin, sikalan hoitajan ja kaikki lämmittäjät.

Maaliskuun 4 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta kunnalliskodin johtokunnan ehdotuksesta tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen uuden hoidokaspaviljongin rakentamisesta kunnalliskotiin. Asiaa ei vuoden kuluessa lopullisesti ratkaistu.

Kun oli tehty valituksia, että avunhakijoiden piti odottaa liian kauan avustuskanslioissa, ennenkuin saivat asiansa toimitetuksi, päätti köyhäinhoitolautakunta maaliskuun 4 p:nä tehdä esityksen tarvittavan määrärahan myöntämisestä kuukausavustusten suorittamista varten ylimääräisellä ajalla sekä eri kassanhoitajan palkkaamisesta Vallilan kansliaan. Esitykseen suostuttiin.

Sittenkun köyhäinhoitolautakunnan II jaosto oli päättänyt myöntää leski S:lle avustusta siitä huolimatta, että hänen kotikuntansa oli kieltäytynyt avustamasta häntä, päätti köyhäinhoitolautakunta, jonka ratkaistavaksi asia oli voimassaolevan ohjesäännön 11 §:n mukaan siirretty, huhtikuun 8 p:nä vahvistaa jaoston päätöksen. Toimenpiteisiin korvauksen perimiseksi kotikunnalta olisi tietysti ryhdyttävä.

Köyhäinhoitolautakunnan työtuvan johtokunnan ehdotuksesta köyhäinhoitolautakunta päätti kesäkuun 3 p:nä tehdä rahatoimikamarille esityksen paikan vuokraamisesta Vallilan kauppahallista työtuvan valmisteitten myymistä varten. Esitykseen suostuttiin.

Kesäkuun 3 p:nä köyhäinhoitolautakunta päätti anoa rahatoimikamarilta määrärahaa matka-avustuksia varten niille lautakunnan jäsenille ja viranpitäjille, jotka haluaisivat ottaa osaa Viipurissa pidettävään huoltoväen kokoukseen. Tarkoitukseen myönnettiin 3,500 markkaa.

Tungoksen välttämiseksi köyhäinhoitolautakunnan kanslioissa lautakunta päätti syyskuun 23 p:nä oikeuttaa kaupungin alueläkärit köyhäinhoidon kustannuksella tilaamaan lääkkeitä henkilöille, jotka esittävät lautakunnan antaman varattomuustodistuksen, jonka voisi laatia pidemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi. Samalla lautakunta päätti, että jaostot noudattaisivat sitä periaatetta, että avustukset enemmän kuin ennen myönnettäisiin määrättyinä kuukausiavustuksina, koska tähän asti käytetty tapa myöntää kanslialle käyttövaroja määrätyn avunsaajan avustamiseksi on tuottanut lisätyötä kanslioille, joille näin ollen on jätetty liian suuri harkintavelvollisuus.

Sittenkun Suomen kunnallisten huoltotyöntekijäin liitto oli pyytänyt, että köyhäinhoitolautakunta ottaisi järjestääkseen liiton vuosikokouksen vuonna 1930, joka oli aiottu pitää Helsingissä, päätti köyhäinhoitolautakunta puolestaan periaatteessa suostua pyyntöön ja asettaa komitean kysymyksen lähempää valmistamista varten. Komitean ilmoitettua, että paljon huoltoväkeä Ruotsistakin tulisi ottamaan osaa kokoukseen, päätti köyhäinhoitolautakunta heinäkuun 1 p:nä tehdä esityksen 50,000 markan myöntämisestä suunnitellun kokouksen kustannusten suorittamiseksi. Asia oli kaupunginvaltuuston käsiteltävänä vasta seuraavana vuonna, ja myönnettiin tarkoitukseen silloin 30,000 markkaa.

Koska köyhäinhoitolautakunnan määräraha suoranaisia avustuksia varten jo oli kulutettu, päätti lautakunta syyskuun 23 p:nä pyytää lisämäärärahaa 2,500,000 markkaa ja samalla huomauttaa, että oli välttämätöntä ryhtyä toimenpiteisiin yhä lisääntyvän työttömyyden torjumiseksi.

Marraskuun 4 p:nä päätti lautakunta kunnalliskodin johtokunnan ehdotuksesta tehdä esityksen kaupunginvaltuustolle kunnalliskodin hoitohenkilökunnan työajan säännöstelemisestä sen mukaan, mitä jo aikaisemmin oli päätetty kaupungin sairaaloiden henkilökunnan työajan suhteen. Esitykseen suostuttiin.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti köyhäinhoitolautakunta joulukuun 2 p:nä valita kaksi edustajaa rahatoimikamarin alaiseen työttömyysavustuskomiteaan, jolle kamari oli valinnut puheenjohtajan ja työnvälitystoimisto ja työttömät itse saisivat valita kukin kaksi edustajaa. Edustajista tulisi toisen olla mies ja toisen nainen. Valituiksi tulivat jäsen rouva E. Huttunen ja toimitusjohtaja H. Myhrberg.

Sen johdosta, että avunhakijain lukumäärä yhä kasvoi, köyhäinhoitolautakunta päätti joulukuun 2 p:nä tehdä esityksen uuden avustuskanslian perustamisesta Töölöön ja useampien virkojen asettamisesta keskuskansliaan. Esitykseen suostuttiin, mutta suunnitelma voitiin toteuttaa vasta seuraavan vuoden alussa.

Köyhäinhoidon virkailijat. Köyhäinhoidon virkailijain keskuudessa tapahtui vuoden kuluessa vain pienempiä muutoksia.

Toimitusjohtaja teki rahatoimikamarin myöntämällä apurahalla opintomatkan Ruotsin, Norjan ja Tanskan eri kaupunkeihin.

Kansliatyö. Yleinen osasto lähetti vuoden varrella yhteensä 2,949 kirjelmää. Näistä oli puheenjohtaja allekirjoittanut ja asianomainen esittelijä varmentanut 141, toimitusjohtaja yksin allekirjoittanut 332, 182 allekirjoitti apulaisjohtaja, 614 rekisteritoimiston johtaja ja yhteensä 1,680 kanslianjohtajat. Muilla paikkakunnilla asuvien henkilöiden köyhäinhoitoanomukset, mitkä ensimmäinen jaosto käsitteli, nousivat 482:een. Anomuksia päästä kunnalliskotiin ja työlaitokseen oli 448 joista 435 hyväksyttiin. Muita anomuksia köyhäinhoidon saamisesta tehtiin 21,132. Näistä viimemainituista valmisteli avustuskanslia I 9,303, kanslia II 8,298 ja kanslia III 3,531.

Kanslian I toiminta-alue, mikä kanslia sijaitsi talossa n:o 8 Fabianinkadulla, käsitti tarkastusalueet I—VI eli kaupunginosat Pitkänsillan eteläpuolella sekä Töölön ja Meilahden. Työt kansliassa II, mikä edelleenkin sijaitsi talossa n:o 3 Siltasaarenkadulla, kohdistuivat tarkastusalueisiin VII—XII ja kanslia III, talossa Anjalantie n:o 1, käsitti alueet XIII—XV.

Avustuskansliat pidettiin avoinna arkipäivisin klo 9—13.

Näiden kansliain lähetteiden luku nousi kaikkiaan 117,917, joista 43,069 kansliasta I, 46,936 kansliasta II ja 27,912 kansliasta III.

Sekä kansliassa I että kansliassa II oli toimessa 6 kodeissakävijää ja 2 diakonissaa, kun taas kansliassa III oli ainoastaan 3 kodeissakävijää ja 1 diakonissa. Kodeissakävijät kävivät vuoden kuluessa 24,827 kodissa, jotka jakautuivat eri alueisiin seuraavalla tavalla:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	1,338	VI	1,515	XI	1,397
II	1,805	VII	1,799	XII	1,743
III	2,302	VIII	1,586	XIII	2,176
IV	1,408	IX	1,936	XIV	1,410
V	1,350	X	1,916	XV	1,146

Köyhäinhoidon 5 diakonissaa jakoi erinäisiä avustuksia ja kävi perheissä, joissa oli ala-ikäisiä tai sairaita sekä henkilöitä, jotka erinäisistä syistä tarvitsivat erikoishoitoa. Diakonissojen tekemien kotikäyntien luku nousi 17,832:een.

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslia, rekisteritoimisto, asiamiesosasto ja tilivirasto sijaitsivat talossa n:o 3 Siltasaarenkadulla.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut..	4,164	Yksityishenkilöt	168
Ruotsinkieliset » ..	1,330	Tasavallan presidentin siviilikanslia	57
Työttömäin avustustoimikunta	1,151	Tuberkulosihuoltola	16
Lastensuojelulautakunta	539	Yhteensä	7,716
Työnvälitystoimisto	291		

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut	17,530	Ruotsinkieliset kansakoulut..	201
Kaupunkilähetys	2,213	Suomen vankeusyhdistys ..	18
Pelastusarmeija	1,400	Yhteensä	21,362

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	575	Toukokuu	2,437	Syyskuu	952
Helmikuu	320	Kesäkuu	24	Lokakuu.....	1,770
Maaliskuu	459	Heinäkuu	16	Marraskuu	521
Huhtikuu	300	Elokuu	21	Joulukuu	321

Uusia avustuskortteja on annettu 825 henkilölle.

Rekisteröityjen avustuskorttien luku on lisääntynyt 4,124 ja oli vuoden lopussa 44,726. Henkilöasiakirjojen luku on lisääntynyt 4,272 ja oli asiakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 40,737.

Kansakouluista tehtyjen kyselyjen johdosta on 485 tapauksessa vastattu että avustus ei ollut tarpeen.

Kodeissakävijäin valvoja teki vuoden varrella yhteensä 2,320 kotikäyntiä avustuksensaajain luona. Käynnit aiheuttivat lukuisia avustuksia koskevia muutosehdotuksia, mitkä säännöllisesti saavuttivat asianomaisen jaoston hyväksymisen.

Varoituksen saaneet henkilöt. Poliisin pyynnöstä varoitti toimitusjohtaja 29 miestä ja 2 naista kerjuusta sekä apulaisjohtaja 485 miestä ja 1,125 naista muusta irtolaisuudesta.

Asiamiesosasto. Taulukosta II ilmenee asiamiesosaston kirjeenvaihdon laajuus. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 10,421.

Vieraille kunnille esitettiin takaisinmaksuvaatimus 2,455 tapauksessa, joista 2,127 koski korvausta köyhäinhoitolautakunnan, ja 328 lastensuojelulautakunnan antamasta avustuksesta. Velkomusasioista on 1,575 vuoden varrella tulleita, niistä 1,399 köyhäinhoidon velkomisia. Köyhäinhoidosta, joka valtion on kustannettava, tehtiin 347 korvausvaatimusta. Yksityisiä elatusvelvollisia velottiin 6,877 tapauksessa, niistä 5,459 tapauksessa annetusta köyhäinhoidosta. Edellisistä oli 2,319 ja jälkimmäisistä 2,057 vuoden varrella lisää tulleita.

Asiamiesosaston kaksi järjestelymiestä antoi yhteensä 5,118 yksityiselle elatusvelvolliselle kehoituksen korvata köyhäinhoito. Työlaitokseen lähetettiin 241 miestä ja 11 naista työllään hyvittämään kuntaa saamastaan köyhäinavustuksesta.

Avustuksensaajain lukumäärä[1]), joka vuonna 1928 oli 8,296, nousi vuonna 1929 yhteensä 9,831:een. Köyhäinhoidon puoleen käännyttiin 12,850 tapauksessa, ollen vastaava luku edellisenä vuonna 10,329. Kertomusvuonna oli avustuksensaajista 8,334 täyskasvuisia ja 782 alaikäisiä, yhteensä 9,116, Helsingissä asuvia henkilöitä ja he saivat 12,135 tapauksessa erilaisia avustuksia. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen varojen koroilla avustettiin 253 henkilöä, ja 462 muilla paikkakunnilla asuvaa, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivaa henkilöä sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen välityksellä. Alempana esiintyvät yksityiskohtaiset tiedot koskevat ainoastaan ensinmainittua avustuksensaajain ryhmää.

Täysikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 v.	155	188	343	60—70 v.	316	689	1,005
20—30 »	648	875	1,523	70—80 »	201	690	891
30—40 »	686	748	1,434	80— »	55	251	306
40—50 »	689	861	1,550	Tuntematon ikä	5	9	14
50—60 »	486	782	1,268	Yhteensä	3,241	5,093	8,334

Miehistä oli 82.2 % ja naisista 67.8 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä
—3 v.	76	56	132	12 v. tai ikä tun-			
3—7 »	125	100	225	tematon	70	86	156
7—12 »	146	123	269	Yhteensä	417	365	782

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suurin osa lapsista eli 54.3 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 16.9 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

Tietoja täyskasvuisten avustuksensaajain sivilisäädystä annetaan seuraavassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	1,674	2,394	4,068
Naimisissa olevia	1,319	568	1,887
Leskiä	201	1,575	1,776
Eronneita	47	333	380
Naimattomia äitejä	—	223	223
Yhteensä	3,241	5,093	8,334

[1]) Tähän ei sisälly 1,121 miestä ja 653 naista, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta alle 500 markkaa, ei myöskään 384 miestä, 793 naista ja 275 lasta, jotka olivat saaneet ainoastaan lääkkeitä alle 500 markan arvosta.

1,545 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 556 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 6,291 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 579 lapsella oli kotipaikkaoikeus kaupungissa. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaat.	Alle 16-vuotiaat.
Helsinki	1,545	556
Muu Suomen paikkakunta	6,284	111
Ulkomaat	254	9
Ilmoittamaton paikkakunta	251	106
Yhteensä	8,334	782

Kotipaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaat.	Alle 16-vuotiaat.
Helsinki	6,291	579
Muu Suomen paikkakunta	425	88
Selvittämätön	1,389	105
N. k. kruununtapaus	229	10
Yhteensä	8,334	782

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tuntematon. syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotiaita	590	1,180	37	59	1,866
30—50 »	533	2,274	87	90	2,984
Yli 50 »	421	2,829	130	90	3,470
Tuntematon ikä	1	1	—	12	14
Yhteensä	1,545	6,284	254	251	8,334

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 31.6 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 30—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 17.9 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 12.1

Seuraavat luvut valaisevat täyskasvuisten avustuksensaajain kielisuhteita:

	Suomenkielisiä. Luku.	%	Ruotsinkielisiä. Luku.	%	Muunkielisiä. Luku.	%	Yhteensä.
Miehiä	2,363	72.9	857	26.4	21	0.7	3,241
Naisia	3,559	69.9	1,500	29.4	34	0.7	5,093
Yhteensä	5,922	71.0	2,357	28.3	55	0.7	8,334

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten, että 3,918 henkilöä eli 47.0 % oli ammattikehitystä vailla olevia työläisiä, 1,738 henkilöä eli 20.9 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 1,052 eli 12.6 % henkilöllisiä palvelijoita, 904 eli 10.8 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 722 eli 8.7 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä. Sairaus, viallisuus tai muu työkyvyttömyys oli syynä 66.1 %:n avustuksen tarpeeseen, ja vanhuus 13.3 %:n kaikista avustetuista henkilöistä, kun taas 1.6 % oli joutunut köyhäinhoidon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 9.4 % työttömyyden, 3.5 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. s. tähden sekä 6.1 % muista syistä.

Avustetut lapset oli 628 tapauksessa, 80.3 %, avioliitossa ja 154 tapauksessa, 19.7 %, avioliiton ulkopuolella syntyneitä. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	414	Palvelijattaria	43
Tehtaan- tai ammattityöläisiä	139	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	63
Muita ammatinharjoittajia	69	Ammattityöläisiä	41
Ammattia vailla olevia henkil.	6	Muita ammatinharjoittajia	7
Yhteensä	628	Yhteensä	154

424 tapauksessa elivät molemmat vanhemmat; 204 tapauksessa ainoastaan toinen; 154 tapauksessa oli äiti naimaton. 263 lasta eli 33.6 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 187 lasta eli 23.9 % lapsen sairauden tai viallisuuden tähden sekä 332 lasta eli 42.5 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhoitolautakunnan toimesta vuonna 1929 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,749	Lääkkeillä y. m. avustettuja[2])	1,264
Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidettuja	603	Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	253
Elätteelle annettuja	96	Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	4,661
Kotiinsa suoranaista avustusta saaneita[1]):		Yhteensä[3])	12,850
kaupungissa asuvia	3,762		
toisella paikkakunnalla asuvia	462		

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1929 1,609[4]) täyskasvuista henkilöä. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 1,040 henkilöä, vuoden varrella otettiin 569 ja poistettiin 556, vuoteen 1930 jäi siis jäljelle 1,053 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	309	Karkasi laitoksesta	30
Lähetettiin kotiseudulleen	8	Kuoli	185
Siirrettiin muihin laitoksiin	24	Yhteensä	556

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan, minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina, näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vähemmän kuin vuoden	289	12—16 vuotta	47
1 vuoden	130	17—22 »	11
2 vuotta	100	23—26 »	5
3 »	92	28 »	1
4 »	106	43 »	1
5 »	60	46 »	1
6 »	63	Yhteensä	1,053
7—11 »	147		

[1]) Avunsaajain perheet (mies eli vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut, ei myöskään 1,774 henkilöä, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta alle 500 markkaa. — [2]) Tähän ei sisälly 1,177 henkilöä, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 500 markan arvosta. — [3]) Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhoidon apua on käytetty. — [4]) Näistä oli 140 henkilöä otettu sekä kunnalliskotiin että työlaitokseen, mutta sisältyvät tähän vain kerran.

Hoidokkien vaihtuminen eri kuukausina selviää allaolevista luvuista:

	Laitoksiin otettuja.	Eronneita.		Laitoksiin otettuja.	Eronneita.
Tammikuu	75	34	Heinäkuu	28	39
Helmikuu	46	56	Elokuu	50	36
Maaliskuu	55	45	Syyskuu	41	39
Huhtikuu	41	53	Lokakuu	48	57
Toukokuu	39	59	Marraskuu	56	35
Kesäkuu	41	44	Joulukuu	49	59

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.
Tammikuu	1,065	1,040	1,054	Elokuu	944	904	923
Helmikuu	1,068	1,048	1,055	Syyskuu	972	947	964
Maaliskuu	1,058	1,044	1,048	Lokakuu	998	973	984
Huhtikuu	1,042	984	1,000	Marraskuu	1,037	1,001	1,013
Toukokuu	982	939	961	Joulukuu	1,076	1,035	1,059
Kesäkuu	940	897	917	Koko vuonna	1,076	884	989
Heinäkuu	903	884	893				

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnallisk. Työlait. Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Yhteensä.	Ikä.	Kunnallisk. Työlait. Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Yhteensä.
16—30 vuotta	27	52	59	138	50—70 vuotta	160	258	210	628
30—50 »	76	110	209	395	70— »	130	380	44	554
					Yhteensä	393	800	522	1,715

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen sitäpaitsi työttömyys.

Hoidokkien siviilisääty ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Naimattomia	205	404	290	899
Naimisissa olevia	117	64	176	357
Leskiä	59	275	44	378
Eronneita	12	20	12	44
Naimattomia äitejä	—	37	—	37
Yhteensä	393	800	522	1,715

Syntymäpaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Helsinki	63	109	127	299
Muu paikkakunta	330	691	395	1,416
Yhteensä	393	800	522	1,715

Laitosten hoidokeista oli:

	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Suomenkielisiä	217	457	339	1,013
Ruotsinkielisiä	168	339	181	688
Muunkielisiä	8	4	2	14
Yhteensä	393	800	522	1,715

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 34 lasta, joista 22 poikaa ja 12 tyttöä, kaikki alle 2 vuotta. Äidit olivat 1 tapauksessa naimisissa olevia ja 33 tapauksessa naimattomia.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 360,532 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kaikkiaan. Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.	Keskimäärin hoidokkia kohti. Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.
Miehiä	69,808	78,647	148,455	178	151	162
Naisia	207,688	—	207,688	260	—	260
Lapsia	4,389	—	4,389	129	—	129
Yhteensä	281,885	78,647	360,532	230	151	206

Täysikäisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Kaikkiaan. Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Keskimäärin hoidokkia kohti. Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 vuotta	7,689	9,245	16,934	89	178	123
30—50 vuotiaita	33,547	25,985	59,532	118	236	151
50—70 »	64,871	68,862	133,733	175	267	213
70— »	42,348	103,596	145,944	243	273	263
Yhteensä	148,455	207,688	356,143	162	260	208

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli yleensä suurempi naisille kuin miehille.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot	734,754: 80	Kunnalliskoti	172,857: 40
Kunnalliskoti	5,459,345: 95	Työlaitos	238,386: 80
Työlaitos	1,323,481: 65	Luontoisedut	943,365: 50
Yhteensä	7,517,582: 40	Yhteensä	1,354,609: 70

Tuottavain laitosten nettotulot nousivat maanviljelyksestä 24,620: 95 markkaan, sikalasta 277,055: 10 markkaan ja pesulaitoksesta 252,717: 65 markkaan, yhteensä 554,393: 70 markkaan.

Bruttokustannus hoidokkia kohti päivässä (lapset mukaanluettuina) oli 20: 85 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 17: 09 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 15: 56 markkaan (vuonna 1928 14: 17 markkaa).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 249 miestä ja 23 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon. Heidän laskettiin tuottaneen kaupungille 328,988 markkaa.

Lääkärinhoidosta huolehti laitosten vakinainen lääkäri, joka kävi laitoksissa säännöllisesti joka päivä. Polikliinisten käyntien luku vuonna 1929 oli 3,226 jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	336	Toukokuu	227	Syyskuu	246
Helmikuu	334	Kesäkuu	185	Lokakuu	266
Maaliskuu	372	Heinäkuu	246	Marraskuu	267
Huhtikuu	210	Elokuu	291	Joulukuu	246

Yhteensä 3,226

Kaikkiaan sattui 185 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Sydän- ja munuaistaudit	11	33	44	Ruusu	—	3	3
Verisuonten kalkkeutuminen	13	20	33	Selkäydintauti	1	1	2
Aivohalvaus	7	20	27	Aivokasvain	—	2	2
Keuhkotulehdus	5	18	23	Nivelreumatismi	1	—	1
Influensa	5	15	20	Keuhkon laajennus	1	—	1
Syöpä	6	7	13	Verenmyrkytys	—	1	1
Vanhuuden heikkous	5	4	9	Itsemurha	—	1	1
Halvaava tylsistyminen	4	1	5	Yhteensä	59	126	185

Kirjastossa oli vuoden lopussa 3,096 kirjaa, joista suomenkielisiä 1,653 ja ruotsinkielisiä 1,443. Kirjalainojen lukumäärä nousi 6,900:een. Lukusalikäyntien määrä oli vuoden kuluessa 26,000. Paitsi erinäisiä kuvalehtiä oli käytettävänä 61 kpl. suomenkielistä sekä 46 kpl. ruotsinkielistä Helsingissä ilmestyvää lehteä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän ja Humaliston sairaalain sekä lastensuojelulautakunnan lastenkotien, rahatoimikonttorin ja yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa pestyt ja mankeloidut vaatteet painoivat 342,161 kg (vuonna 1928 373,912 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi 17 palkattua pesijätärtä, myöskin 15 hoidokkia, joiden päivätöistä pesulaitokselta velottiin 10 markkaa päivältä. Tuloja oli 856,260 markkaa, kun taas menot olivat 603,542: 35 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 252,717: 65 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin siltä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 10 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 211,315 markkaa, menot taasen 186,694: 05 markkaa. Puhdas tulo oli siis 24,620: 95 markkaa. Sato käsitti 1,892 hl perunoita, 200 hl lanttuja, 175 hl porkkanoita, 40 hl punajuuria, 13,000 kg kaalia, 34,650 kg heiniä, 8,650 kg kauraa, 130 kuormaa vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita, kuten rabarberia, viinimarjoja, mansikoita y. m. laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 418 eläintä ja vuoden päättyessä 420 eläintä. Vuoden varrella myytiin 169 elävää eläintä 53,345 markalla ja

19,635 kg sianlihaa 269,365: 50 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 28,694 kg arvoltaan 344,328 markkaa. Sikalasta oli vuonna 1929 menoja 389,983: 40 markkaa ja tuloja 667,038: 50 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 277,055: 10 markkaa.

Elätteelleanto. Vuonna 1929 oli köyhäinhoidon kustannuksella elätteelle sijoitettu 96 henkilöä, joista 31 miestä ja 65 naista. Nämä jakautuivat avuntarpeen syyn mukaan seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Mielisairaus tai tylsämielisyys	24	42	66
Vanhuudenheikkous	1	9	10
Muu sairaus tai kivulloisuus	3	11	14
Raajarikkoisuus	2	2	4
Muu syy	1	1	2
Yhteensä	31	65	96

Hoitopäivien lukumäärä oli 28,159, niistä 9,651 miesten ja 18,508 naisten päivää.

Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 295 poikaa ja 262 tyttöä, yhteensä 557 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski	Isä leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	Näistä: Poikia.	Näistä: Tyttöjä.
—3 vuotta	23	7	—	19	49	28	21
3—7 »	129	36	2	31	198	110	88
7—12 »	125	80	1	22	228	121	107
12— »	34	39	2	7	82	36	46
Yhteensä	311	162	5	79	557	295	262

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 87 lasta, nimittäin 42 poikaa ja 45 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun n:o 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä. Hoitopäivien lukumäärä oli 9,496 eli keskimäärin 109.1 lasta kohti. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 31.3. Hoidetuista lapsista oli 10 alle 2 vuotiaita, 44 lasta 2—7 vuotiaita ja 33 lasta yli 7 vuotiaita.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Ruoka	34,735: 90	3: 66
Palkat	[1] 20,238: —	2: 13
Vuokra	22,200: —	2: 34
Lämpö ja valo	4,287: —	—: 45
Erinäiset menot	5,848: 65	—: 62
Yhteensä	87,309: 55	9: 19

29 poikaa ja 17 tyttöä oleskeli köyhäinhoidon kustannuksella kesäsiirtoloissa.

Suoranaisia avustuksia. Vuoden aikana avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa saaneiden avustuksensaajain lukumäärä nousi [2])

[1]) Lukuunottamatta luontoisetuja 20,982 markkaa, jotka maksettiin takaisin. — [2]) Ks. alav. 1, siv. 26*.

4,224:een. Näistä asui 462 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhoitoviranomaisten välityksellä. Viimeksimainitut avustuksensaajat asuivat 130:ssä eri kunnassa. Vähintäin 10 avustuksensaajaa asui seuraavissa kunnissa, nim. 77 Helsingin pitäjässä, 36 Viipurissa, 27 Tampereella, 26 Haagan kauppalassa, 20 Espoossa, 18 Oulunkylässä, 12 Turussa ja 11 Iisalmella.

Kaupungissa asuvista täyskasvuisista avustuksensaajista oli 364 henkilöä paitsi muuta apua saanut suoranaista avustusta vähemmän kuin 500 markkaa, kun taas 3,398 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat viimeksimainitut avustuksensaajat siten, että 403 oli yksinäisiä miehiä, 1,451 oli yksinäisiä naisia, 209 oli lapsettomia perheitä ja 1,335 oli lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului: mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	Yhteensä.
1	118	20	363	501
2	132	3	272	407
3	89	5	142	236
4	44	6	59	109
5	28	—	18	46
6	17	—	6	23
7	5	—	1	6
8	6	—	—	6
9	1	—	—	1
Yhteensä	440	34	861	1,335
Lapsia yhteensä	1,159	65	1,702	2,926
Lapsia keskimäärin perhettä kohti	2.6	1.9	2.0	2.2

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 6,973 [1]), niistä 1,086 miestä, 2,961 naista ja 2,926 lasta.

Kaupungissa asuvat 500 markkaa tai enemmän suoranaista avustusta saaneet yli 16 vuotiaat henkilöt jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
16—20 vuotta..	41	38	79	60—70 vuotta	103	417	520
20—30 » ..	199	195	394	70—80 »	56	378	434
30—40 » ..	229	304	533	80— »	15	105	120
40—50 » ..	233	476	709	Yhteensä	1,031	2,367	3,398
50—60 » ..	155	454	609				

Tietoja avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Miehiä.	Naisia.	Yht.
Naimattomia ..	334	623	957	Naimattomia äitejä	—	190	190
Naineita	631	107	738	Yhteensä	1,031	2,367	3,398
Leskiä ja eronneita.....	66	1,447	1,513				

[1]) Tähän eivät sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet vähemmän kuin 500 markkaa.

Syntymä- ja kotipaikan mukaan avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Helsinki	198	295	493
Muu Suomen paikkakunta	753	1,932	2,685
Ulkomaat....	42	69	111
Ilmoittamaton paikkakunta	38	71	109
Yhteensä	1,031	2,367	3,398

Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Helsinki	708	1,738	2,446
Muu Suomen paikkakunta	68	174	242
Riidanalainen	235	381	616
N. k. kruununtapaukset	20	74	94
Yhteensä	1,031	2,367	3,398

Avuntarpeen syy oli:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Sairaus tai muu työkyvyttömyys	585	937	1,522
Vanhuus	68	555	623
Perheen lukuisuus	37	99	136
Työnpuute	286	162	448
Oma tai aviopuolison huolimattomuus, juoppous y. m. s.	24	253	277
Muu syy	31	361	392
Yhteensä	1,031	2,367	3,398

Avustuksensaajain jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Tehdas- ja ammattityöläisiä..	234	590	824
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä.....	647	1,111	1,758

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Yksityisten palvelijoita	1	241	242
Muita	149	425	574
Yhteensä	1,031	2,367	3,398

Suoranaisia avustuksia jaettiin vuoden kuluessa yhteensä 8,599,517: 60 markkaa. Avustuksensaajain koko lukumäärä, alle 500 markkaa saaneet mukaanluettuina, nousi 5,998:aan, joten avustus henkilöä kohti oli 1,433: 73 markkaa. Lukuunottaen ainoastaan kaupungissa asuvat avustuksensaajat, jotka olivat saaneet vähintäin 500 markkaa, kaikkiaan 6,979,940: 30 markkaa, oli keskiavustus avunnauttijaa kohti 2,054: 13 markkaa.

Viimeksimainittu määrä jakautui avustuksensaajain sukupuoleen nähden seuraavasti:

	Avustuksensaajat.	Avustukset kaikkiaan, Smk.	Keskiavustus henkilöä kohti, Smk.
Miehiä	1,031	1,780,273: 75	1,726: 74
Naisia	2,367	5,199,666: 55	2,196: 73
Yhteensä	3,398	6,979,940: 30	2,054: 13

Avustus nousi avustuksensaajaa kohti eri avuntarpeiden syyn mukaan seuraaviin määriin:

Avuntarpeen syy.	Avustuksensaajat.	Avustukset kaikkiaan, Smk.	Keskiavustus henkilöä kohti, Smk.
Vanhuudenheikkous	623	1,587,912: 65	2,548: 82
Sairaus tai raajarikkoisuus	1,522	3,053,482: 90	2,006: 23
Huono elämä	276	604,355: —	2,189: 69
Perheen lukuisuus	136	468,843: 35	3,447: 38
Työn puute	448	590,839: 15	1,318: 84
Muu syy	393	674,507: 25	1,716: 30
Yhteensä	3,398	6,979,940: 30	2,054: 13

Avustuksesta osallisiksi tulleiden lukumäärä oli 6,973 henkilöä, joten keskiavustus avustettua henkilöä kohti oli 1,001 markkaa (1,016: 18 markkaa v. 1928).

Avustuksensaajain luku vaihteli vuoden eri kuukausina seuraavasti:

Tammikuu	2,423	Heinäkuu	2,165
Helmikuu	2,585	Elokuu	2,163
Maaliskuu	2,625	Syyskuu	2,311
Huhtikuu	2,436	Lokakuu	2,532
Toukokuu	2,264	Marraskuu	2,888
Kesäkuu	2,117	Joulukuu	3,211

Avustukset annettiin osin rahassa, osin ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 97. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 158. Näille lapsille annettujen suoranaisten avustusten kokonaissumma oli 217,972: 55 markkaa.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 2,042 miestä, 2,397 naista ja 222 lasta allamainituissa sairaaloissa, parantoloissa ja muissa laitoksissa:

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoidokkia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Marian sairaalassa	691	1,013	1,704	19,679	23,584	43,263	25
Kivelän »	424	422	846	57,045	67,148	124,193	147
Nikkilän mielisairaalassa	311	454	765	96,298	146,471	242,769	317
Humaliston sairaalassa	71	—	71	5,415	—	5,415	76
Tuberkulosisairaalassa	274	226	500	26,196	20,730	46,926	94
Yleisen sairaalan eri osastoilla	70	80	150	2,144	2,810	4,954	33
Lapinlahden keskuslaitoksessa	107	118	225	5,877	10,774	16,651	74
Rajamäen työsiirtolassa	82	21	103	9,391	2,757	12,148	118
Muissa laitoksissa	12	63	75	2,061	8,244	10,305	137
Yhteensä	2,042	2,397	4,439	224,106	282,518	506,624	114

Lapsista hoidettiin 91 poikaa ja 92 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa, 23 poikaa ja 16 tyttöä muissa laitoksissa.

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	981: 25	Elsa Maria Lampan rahasto	1,138: 65
Wilhelm Elgin rahasto	902: 40	Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto	1,314: 15
Carl Gustaf Hanellin rahasto	455: 60	Lasten kesäsiirtolain rahasto	2,062: 80
Alexandras understöd	552: 05	Johan Gustav Rosenbergin rahasto	859: 50
Carl Sierckenin rahasto	245: 30	Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto	7,500: —
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastot	1,270: 35	Emma Grefbergin rahasto	9,323: 05
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,831: 10	Alfred Kordelinin avustusrahasto	15,639: 95
Maria Bergmanin testamenttirahasto	876: 10	John Holmströmin rahasto	11,724: 75
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	613: 30	Yhteensä	57,377: 90
Lisette Gardbergin rahasto	87: 60		

Näitä korkovaroja käytettiin avustukseksi 253 henkilölle.

Työttömyysavustuksia. Paitsi varsinaisia köyhäinhoitoavustuksia jaettiin rahatoimikamarin alaisen mutta köyhäinhoidon yhteydessä toimivan komitean välityksellä avustusta työttömille. Tarkoitusta varten komitealla oli käytettävänään yhteensä 402,700 markkaa, joista 2,700 markkaa käytettiin kansliakustannusten suorittamiseksi. Avustettujen perhesuhteet käyvät ilmi seuraavasta ydistelmästä:

	Keväällä avustettuja.	Syksyllä avustettuja.
Yksinäisiä miehiä	167	370
Yksinäisiä naisia	23	120
Lapsettomia perheitä	74	190
Lapsiperheitä	124	289
Yhteensä	388	969

Avustusanomuksia hylkäsi komitea keväällä 62 ja syksyllä 70.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupa. Vuoden kuluessa köyhäinhoitolautakunta ylläpiti työtupaa naisille Hämeentien 39:ssä. Työläisille annettiin täällä työpäivinä ruokaa ja sitäpaitsi pienehkö rahapalkkio vaihdellen 5 markasta—13 markkaan päivää kohti. Muutamat niissä työskentelevät iäkkäät tai muuten ei täysin työhön kykenevät naiset nauttivat sitä paitsi suoranaista vuokra-avustusta.

Työtuvassa esiintyvistä töistä mainittakoon: höyhenien riipiminen, sukankudonta, virkkaus, ompelu, peitteentikkaus sekä maton y. m. kutominen. Valmisteista ostettiin noin 20 % köyhäinhoidon varastoon jaettavaksi köyhille, kun taasen loput myytiin yksityisille ostajille tai laitoksille kuten esim. Laukaan kunnallissairaalaan, Vallilan lastenseimelle, Diakonissalaitokselle y. m.

Työtuvan yhteydessä oli kaksi yömajaa, toisessa oli paikkoja 10 miehelle, toisessa 6 naiselle. Tarkoituksena oli täten varata tilapäistä suojaa kodittomille. Näissä yömajoissa asui vuoden kuluessa yhteensä 107 miestä ja 36 naista.

Työtuvassa työskenteli vuoden kuluessa yhteensä 174 henkilöä. Työläisten suurin määrä oli eri kuukausina seuraava:

tammikuussa	71	heinäkuussa	79
helmikuussa	74	elokuussa	94
maaliskuussa	85	syyskuussa	99
huhtikuussa	83	lokakuussa	105
toukokuussa	72	marraskuussa	104
kesäkuussa	83	joulukuussa	105

Työtuvan kustannukset (yömajat lukuunotettuina) nousivat 724,416: 80 markkaan.

Työpäivien lukumäärä oli 24,514, joten bruttomenot työpäivää kohti olivat keskimäärin 29: 55 markkaa. Kun työtuvan tulot kuitenkin nousivat 87,434: 80 markkaan ja vuoden vaihteessa sitäpaitsi oli suurehko varasto valmiita töitä ja työaineita, tulisivat nettokulut olemaan paljon pienemmät [1]). Vaikkakaan ensimmäisen toimintavuoden taloudellinen tulos ei ollut varsin loistava, työtuvalla oli suuri moraalinen merkitys, koska siinä tarjona olevaa työtä on pidettävä erityisenä köyhäinhoitomuotona.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Kaupungin 1929 vuoden budjettiin olivat köyhäinhoidon määrärahat merkityt 25,293,277 markan määräisinä, niistä kuitenkin 1,000,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi köyhäinhoidon menoja varten 24,293,277 markkaa. Vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto ja rahatoimikamari lisämäärärahaa yhteensä 3,861,536: 60 markkaa. Köyhäinhoidon menot nousivat kaikkiaan 27,976,173: 75 markkaan [2]) ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot, 7,326,786: 95 markkaa, jää jäljelle 20,649,386: 80 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1929. Vuonna 1928 todelliset köyhäinhoitokustannukset olivat 16,749,655: 10 markkaa, vuonna 1927 15,858,530: 28 markkaa, vuonna 1926 15,816,880: 44 markkaa ja vuonna 1925 14,561,959: 24 markkaa.

Seuraavassa taulussa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja topellisista tuloista ja menoista vuonna 1929 [3]):

---

[1]) Tarkkoja tietoja v:lta 1929 ei ole saatavissa. — [2]) Työttömille annettu avustus 402,700 markkaa mukaan laskematta. — [3]) Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 14. 1929.

	Arvioidut tulot ja menot.										Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.	
	Menosäännön mukaan.		Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin myöntämiä ja lisämäärärahoja.		Todelliset tulot ja menot.							
Tulot:												
Tuloja kunnalliskodista	203,150	—	—	—	172,857	40	—	30,292	60			
» työlaitoksesta	285,000	—	—	—	238,386	80	—	46,613	20			
» maanviljelyksestä	200,000	—	—	—	211,315	—	+	11,315	—			
» sianhoidosta	650,000	—	—	—	667,038	50	+	17,038	50			
» pesulaitoksesta	865,000	—	—	—	856,260	—	—	8,740	—			
» työtuvasta	100,000	—	—	—	87,434	80	—	12,565	20			
Korvausta köyhäin elatuksesta	3,200,000	—	—	—	4,112,982	95	+	912,982	95			
Luontoisedut	950,904	—	—	—	980,511	50	+	29,607	50			
Yhteensä Smk	6,454,054	—	—	—	7,326,786	95	+	872,732	95			
Menot:												
Köyhäinhoitolautakunta	2,014,555	—	57,210	—	2,061,423	65	—	10,341	35			
Köyhäinhoidon kassa- ja tililaitos	234,265	—	13,520	—	260,101	70	+	12,316	70			
Lasten päiväkoti	129,870	—	—	—	108,291	55	—	21,578	45			
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset)	742,913	—	1,990	—	734,754	80	—	10,148	20			
Kunnalliskoti	5,531,544	—	46,399	—	5,459,345	95	—	118,597	05			
Työlaitos	1,327,170	—	—	—	1,323,481	65	—	3,688	35			
Maanviljelys	186,700	—	—	—	186,694	05	—	5	95			
Sianhoito	389,660	—	400	—	389,983	40	—	76	60			
Pesulaitos	605,760	—	700	—	603,542	35	—	2,917	65			
Työtupa	795,840	—	—	—	724,416	80	—	71,423	20			
Elätteelleantokustannukset	80,000	—	—	—	88,950	—	+	8,950	—			
Sairaanhoitokustannukset	6,600,000	—	—	—	6,949,681	20	+	349,681	20			
Lääkkeet	100,000	—	—	—	177,505	05	+	77,505	05			
Suoranaiset avustukset	5,300,000	—	3,299,517	60	8,599,517	60		—	—			
Päivähoitokustannukset	150,000	—	—	—	149,953	—	—	47	—			
Matkakulut	20,000	—	—	—	17,321	60	—	2,678	40			
Hautauskulut	85,000	—	—	—	102,109	40	+	17,109	40			
Kalusto	—	—	[1]) 39,100	—	39,100	—		—	—			
Työttömien avustus	—	—	402,700	—	402,700	—		—	—			
Yhteensä Smk	24,293,277	—	3,861,536	60	28,378,873	75	+	224,060	15			

Korvaus köyhäinhoidosta. Korvauksena köyhäinhoidosta kertyi vuoden kuluessa yhteensä 4,112,982: 95 markkaa, vastaten 14.7 % köyhäinhoidon kokonaismenoista vuoden aikana. Tästä summasta suoritti valtio 1,136,640: 85 markkaa, vieraat kunnat 2,352,232: 70 markkaa ja yksityiset henkilöt 624,109: 40 markkaa. Kertyneestä korvausmäärästä oli korvauksena:

Suoranaisista avustuksista	Smk	1,543,482: 35
Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa annetusta hoidosta	»	835,902: 15
Sairaanhoidosta	»	1,650,144: 85
Muusta köyhäinhoidosta	»	83,453: 60
Yhteensä	Smk	4,112,982: 95

[1]) Myönnetty yleisestä kalustomäärärahasta.

Suoranaisten avustusten aiheuttamista vuoden menoista saatiin niinmuodoin takaisin 17.9 %, kunnalliskodin ja työlaitoksen menoista 11.1 % ja sairaanhoitomenoista 23.7 %.

Allaolevasta yhdistelmästä käy selville kuinka korvaus köyhäinhoidosta jakaantuu vuosina 1925—29 eri maksuvelvollisten kesken:

	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
Valtio, kruununtapauksia .... Smk	1,075,145: 06	1,013,043: 71	1,002,628: 60	1,007,681: 75	1,037,234: 40
Valtio, sotaorpoja »	126,485: 92	211,880: 78	147,879: 99	122,531: 85	99,406: 45
Vieraat kunnat.. »	1,048,811: 20	1,207,936: 90	1,287,600: 21	1,710,344: 70	2,352,232: 70
Yksityiset henkilöt »	438,889: 85	520,356: 98	676,425: 71	649,840: 80	624,109: 40
Yhteensä Smk	2,689,332: 03	2,953,218: 37	3,114,534: 51	3,490,399: 10	4,112,982: 95

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta myös hyvitystä köyhäinhoitolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 249 mieheltä ja 23 naiselta, jotka työlaitoksessa työllään korvasivat 328,988 markkaa.

Taulu I. Katsaus köyhäinhoitolautakunnan kansliain työhön v. 1929.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty		Maksettu suoranaisia avustuksia ja elätteelleantomaksuja.	Jaettuja lääkkeitä ja sairasparseleja.	Kustannettu hautauksia.	Annettuja varattomuudentodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Evättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Muita asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.
	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Toisiin laitoksiin.										
Fabianinkadun kanslia.												
Tammikuu	15	137	2,190	219	14	55	6	724	139	—	252	3,751
Helmikuu	13	154	2,899	231	18	39	3	844	258	—	170	4,629
Maaliskuu	9	121	3,648	197	14	23	11	872	252	—	165	5,312
Huhtikuu	19	153	2,393	165	12	58	6	821	257	—	214	4,098
Toukokuu	15	232	1,640	170	3	45	2	722	145	—	233	3,207
Kesäkuu	10	104	1,033	89	9	48	3	535	84	—	150	2,065
Heinäkuu	18	231	1,149	103	5	56	5	527	99	—	151	2,344
Elokuu	23	179	1,363	164	3	32	1	557	94	—	169	2,585
Syyskuu	18	201	1,197	147	6	81	2	1,185	118	—	222	3,177
Lokakuu	20	213	1,540	181	7	87	6	866	198	—	327	3,445
Marraskuu	13	150	2,272	185	7	53	2	872	220	—	331	4,105
Joulukuu	7	151	2,543	203	6	48	—	778	292	—	323	4 351
Yhteensä	*180*	*2,026*	*23,867*	*2,054*	*104*	*625*	*47*	*9,303*	*2,156*	—	*2,707*	*43,069*
Siltasaarenkadun kanslia.												
Tammikuu	36	137	2,031	242	9	113	—	674	183	78	303	3,806
Helmikuu	34	142	2,215	217	17	78	1	690	135	108	349	3,986
Maaliskuu	35	137	2,081	199	18	79	2	625	175	75	381	3,807
Huhtikuu	19	155	2,106	210	17	88	1	879	163	132	385	4,155
Toukokuu	23	163	1,776	176	17	70	—	569	181	105	301	3,381
Kesäkuu	34	130	1,503	179	21	54	—	431	161	117	262	2 892
Heinäkuu	28	115	1,441	165	15	77	—	485	82	133	192	2,733
Elokuu	66	144	1,211	166	14	68	2	422	57	79	230	2 459
Syyskuu	83	149	1,645	159	13	88	3	780	107	127	323	3,477
Lokakuu	80	220	2,258	182	14	88	2	916	165	206	316	4,447
Marraskuu	77	155	3,068	235	18	101	2	959	263	54	374	5,306
Joulukuu	85	132	4,163	240	15	52	3	868	279	270	380	6 487
Yhteensä	*600*	*1,779*	*25,498*	*2,370*	*188*	*956*	*16*	*8,298*	*1,951*	*1,484*	*3,796*	*46,936*
Anjalantien kanslia.												
Tammikuu	4	315	1,421	222	4	84	4	317	72	—	64	2 507
Helmikuu	4	264	1,501	172	11	128	4	344	66	—	69	2.563
Maaliskuu	3	323	1,366	240	6	99	5	253	82	—	65	2,442
Huhtikuu	5	242	1,397	182	5	64	17	273	82	—	73	2,340
Toukokuu	4	270	1,128	175	3	72	7	223	67	—	67	2,016
Kesäkuu	3	192	801	137	1	70	—	179	62	—	75	1,520
Heinäkuu	—	188	886	125	5	47	—	152	68	—	60	1,531
Elokuu	2	199	1,051	111	2	62	—	197	93	—	63	1,780
Syyskuu	3	208	1,209	128	1	74	1	324	72	—	65	2,085
Lokakuu	4	289	1,454	170	4	79	—	407	110	—	99	2,616
Marraskuu	2	327	1,825	244	3	74	—	491	171	—	165	3,302
Joulukuu	2	302	1 969	229	4	49	—	371	139	—	145	3,210
Yhteensä	*36*	*3,119*	*16 008*	*2,135*	*49*	*902*	*38*	*3,531*	*1,084*	—	*1,010*	*27,912*
Kaikkiaan	**816**	**6,924**	**65,373**	**6,559**	**341**	**2,483**	**101**	**21,132**	**5,191**	**1,484**	**7,513**	**117,917**

Taulu II. Yleiskatsaus köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston kirjeenvaihtoon vuonna 1929.

Laitos tai viranomainen y. m., jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmiä.	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat					Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat				
	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yhteensä.	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yhteensä.
Köyhäinhoitolautakunnat	249	402	20	8	679	95	2,254	26	13	2,388
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	—	5	60	—	65	—	—	799	—	799
Pastorinvirastot	37	1,172	69	10	1,288	32	1,340	115	24	1,511
Poliisilaitokset	26	785	45	8	864	31	784	110	28	953
Kruununnimismiehet	—	21	24	—	45	—	23	31	—	54
Henki- tai kihlakunnankirjurit	11	2,724	—	3	2,738	19	2,767	1	3	2,790
Maaherra	168	741	198	16	1,123	109	824	252	365	1,550
Korkein hallinto-oikeus	12	26	9	—	47	7	30	6	—	43
Asiamiehet, maistr., valtuustot	15	1	3	—	19	13	7	3	—	23
Kaupungin- tai kruununvouti	1	1	4	—	6	—	27	75	—	102
Lastensuojelulautakunta	3	195	363	10	571	19	40	14	—	73
Sosialiministeriö	3	—	—	8	11	2	—	—	19	21
Muut	45	33	13	2	93	27	27	55	5	114
Yhteensä	570	6,106	808	65	7,549	354	8,123	1,487	457	10,421

Taulu III. Miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1929.

Työhaara.	Tuloja laitoksessa elätettyjen päivätöistä, ainekset siihen luettuina.								Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.		Nettotulot (työpalkat), Smk.	
	Kunnalliskodille tehdyt työt.		Työlaitokselle tehdyt työt.		Muut työt.		Yhteensä.					
Puusepäntyöt	50,510	—	5,907	—	44 260	10	100,677	10	74,219	50	26,457	60
Suutarintyöt	62,144	—	37,394	10	54,627	10	154,165	20	123 382	70	30,782	50
Sepäntyöt	17,922	75	757	50	1,185	—	19,865	25	11,118	25	8,747	—
Maalaustyöt	13,697	60	8,197	85	41,022	60	62,918	05	43,107	35	19 810	70
Vaatturityöt	35,664	10	58,856	—	10,140	—	104,660	10	93,944	60	10,715	50
Sekalaiset työt	130,400	20	1,931	55	17,083	—	149,414	75	7,541	25	141,873	50
Yhteensä	310 338	65	113,044	—	168 317	80	591,700	45	353,313	65	238,386	80

Tarveaineita oli 1929 vuoden alussa 120,284: 50 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin niitä 380,429: 25 markalla ja kulutettiin 353,313: 65 markalla, joten tarveaineiden säästö vuoteen 1930 oli 147,400: 10 markkaa.

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1929 antama kertomus [1]) oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1929 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja rouva A. Huotari varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman, rouva L. Uurtamo ja professori A. Ylppö.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1929 valittiin sittemmin johtajatar L. Ridvall ja varaedustajaksi opettaja T. Reino. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti hovioikeudenauskultantti H. Jukonen väliaikaisesti vuoden alusta toukokuun 21 p:ään, jolloin toimeen astui varatuomari

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Heltingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

E. A. Aaltion jälkeen kaupunginvaltuuston siihen valitsema lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia. Nuorisonhuoltajana sekä samalla lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen rouva O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva T. Ojanne helmikuun 1 p:ään, jolloin hänen seuraajakseen tuli neiti E. Keitilä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehti rouva A. Aminoff ja neiti I. Pantsar.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura L. Bergenströmin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 7, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 2 eri kertaa. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,603 eri asiaa, joista 464 oli yleisen kansliaosaston, 396 aviottomain lasten osaston ja 743 turvattomain lasten osaston esittämiä.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 5,603 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 402 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 581 toimitusjohtajan lähettämiä, 80 rekisteritoimistosta, 1,287 köyhäinhoidollisten, 2,237 aviottomain lasten osastolta ja 1,016 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,501 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1929 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 120 ja vuoden lopussa 110.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	12	Yksityisiin kasvatuskoteihin	32
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	13	Sukulaistensa luokse	53
		Yhteensä	110

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	1
Kansakoulussa	30
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	15
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	57
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	4
Yhteensä	110

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 1,366 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 444 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 1,298 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,459 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	84	Yksityiset lastensuojeluyhdistykset	86
Kansakoulutarkastajat	21	Yksityishenkilöt	677
Poliisilaitoksen etsivä osasto	11	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	517
Suojelupoliisi	12		
Muut viranomaiset	51		
		Yhteensä	1,459

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	139	Lasten pahoinpitely tai huono hoito	48
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	28	Vanhempien huono elämä	124
» turvattomuus	596	Asuntopula	19
Aviottomia lapsia	466	Muita syitä	39
		Yhteensä	1,459

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 116. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 111 lasta huostaansa; muussa 5 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 14 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	73	15	88
Ruotsi	13	10	23
Yhteensä	86	25	111

Näistä lapsista oli 75 eli 67.6 % syntynyt Helsingissä ja 36 eli 32.4 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 83 eli 74.8 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 28 eli 25.2 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	7	13—15 vuotiaita	32
7— 9 »	4	15—18 »	21
9—13 »	47	Yhteensä	111

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	X	7	Vallila	6
III	3	XI	8	Hermanni	9
IV	5	XII	11	Toukola	1
V	3	XIII	4	Käpylä	1
VI	5	XIV	3	Saarissa	1
VII	4	Alueet rautatien länsipuolella	2	Muilla alueilla	35
VIII	2			Yhteensä	111

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	41
» » » » » äitinsä	26
» joilla oli isäpuoli	15
» » » äitipuoli	5
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	24

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 512 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	401
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	111
Vuoden varrella poistettuja	102
Jäljellä seuraavaan vuoteen	410

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	259	52	311	75	4	79	390
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistiviallisuuskouluissa	40	31	71	14	15	29	100
Yksityiskodeissa	11	8	19	1	2	3	22
Yhteensä	310	91	401	90	21	111	512

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	289	56.4
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	152	29.7
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	61	11.9
Virkamiehiä ja tehtailijoita	10	2.0
Yhteensä	512	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 343 eli 67.0 % ja avion ulkopuolella 169 eli 33.0 %.

Vuonna 1929 oli kaikkiaan 76 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Oulun kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	—	—	6
Åvikin koulukodissa Hyvinkäällä	1	1	1
Raajarikkoisten työkoulussa	—	—	2
» työkoulun huoltolaitoksessa	—	1	—
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	3	1	19
Toivolan tylsämielisten kasvatuskodissa Muhoksella	4	—	7
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	1	—	8
Sortavalan diakonissalaitoksessa	1	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	7	—	12
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	1	—	4
Pitkäniemen keskuslaitoksessa	—	—	1
Yksityisessä kasvatuskodissa	2	1	2
Yhteensä	20	4	72

Alaikäiset lainrikkojat. Paitsi edellämainittuja 512 lasta oli 18 alaikäistä lainrikkojaa heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa 1,218 päivää ja saatiin niistä sosialiministeriöltä 25,000 markan suuruinen korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä (Laivurinkadun 1:ssä) sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moiteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville hoidokeille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija.

Hoidokkeja oli vuonna 1929 vastaanottokodissa kaikkiaan 201, niistä 109 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta ja 92 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 36 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1929 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsinkielisen osaston opettaja C. A. Collén ja kummankinkielisten jatkoluokkain opettaja V.L. Müller. Opettaja Oksanen oli kuitenkin koko syyslukukauden virkavapaana ja toimi hänen sijaisenaan opettaja J. Savolainen. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajaa, suutari ja räätäli, puutarhuri, karjakko ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, lämmittäjä, samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, keittäjä, leipoja ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, jossa on sijoja enintään 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän laitoksen toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana V. J. Manner ja laitoksen emännöitsijänä H. Lipponen. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajaa, suutari ja räätälimestari, seppä, lämmittäjä, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 48*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Yläkansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin sekä maatalouteen kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolan koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli helmikuun 1 p:nä 1930 283, josta Bengtsårissa 82, Tavolassa 24, Ryttylässä 139 ja Toivoniemessä 38.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	206	39	245
Tyttöjä	35	3	38
Yhteensä	241	42	283

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	225	Muut Suomen kunnat	37
Helsinkiin rajoittuvat kunnat	5	Ulkomaat	4
Muut Uudenmaan läänin kunnat	12	Yhteensä	283

271:llä eli 95.8 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	1	12 vuotta	32	16 vuotta	45
9 »	7	13 »	40	17 »	26
10 »	7	14 »	49	18 »	3
11 »	17	15 »	56		
				Yhteensä	283

Lasten vanhemmat olivat 256 tapauksessa työläisiä, 21 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 6 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1929 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti.

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	88	77	84	58
Tyydyttäväti	6	20	11	33
Huonosti	6	3	5	9
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pää-

kaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 12 Bengtsårin, 1 Tavolan, 1 Vanjoen, 3 Karstun, 1 Ryttylän ja 1 Toivoniemen aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1929 aikana suorittamassa oikeuden heille erilaisista rikoksista tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1929 kuluessa poistetusta 102 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	19
Jatkaa kansa- tai oppikouluissa	8
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	6
metalliverstaissa	7
tehdastyöläisenä	1
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	8
muurarin- tai maalarintöissä	2
vesi- ja lämpöjohto tai sähkötyömiehinä	2
asiapoikina	5
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	18
maanviljelystöissä	6
Sairaalassa	4
Kunnalliskodissa	4
Ulkomailla tai merillä	2
Otettu kotikuntaan	2
Karkumatkalla	6
Aistiviallisia	2
Yhteensä	102

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1929 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,634: 05 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 6,570 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 384: 20 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,749: 35 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jolla ylläpidetään Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Sofianlehtoon rakennettavaa pikkulastenkotia varten oli rakennuskonttorin käytettävissä vuoden 1929 aikana 3,925,100 markan suuruinen siirtomääräraha, ja olikin mainittu rakennus vuoden lopussa ulkonaisesti valmis ja sisustustyötkin jo hyvällä alulla. Bengtsårissa vuorilaudoitettiin ja maalattiin koulurakennus, uusittiin navetta

ja sikala lantasäiliöineen sekä rehulato ja rakennettiin puuvaja ja henkilökunnalle 3 uutta kellaria. Mainitsemisen arvoinen uudistus tässä laitoksessa on sähkövalaistuksen aikaansaaminen, jota varten oli järjestettävä amerikkalaisella Delco-koneistolla toimiva oma voimakeskus. Lukuunottamatta rakennuskonttorin Bengtsårin korjaustöihin varaamaa 99,500 markan määrärahaa, käytettiin näihin lautakunnan taloussäännön puitteissa yhteensä 375,000 markkaa. Ryttylässä uusittiin veistosalin vesikatto, ulkomaalattiin juhlasalirakennus ja suoritettiin erinäisiä muitakin korjaustöitä, joihin käytettiin yhteensä yli 77,000 markkaa. Toivoniemen päärakennus ulkomaalattiin ja puimalatoon rakennettiin lisävaja olkien säilyttämistä varten. Toivolan koulukodin käytettäväksi saatiin kaupungin jo edellisen vuoden lopulla liikemies G. Jankes'ilta ostama [1]) Högåsin pensionaattirakennus, josta erinäisiä korjaustöitä suorittamalla sisustettiin viihtyisä tyttöoppilaiden asuntola.

Kun lastensuojelulautakunnalle kuuluva alaikäisten lainrikkojain huoltaminen heidän asiainsa tutkintoaikana oli osoittautunut lautakunnan vastaanottokodissa vaikeaksi ja muutenkin vähemmän sopivaksi, järjestettiin näille erikoinen huoltola Toivolan portin edustalla sijaitsevaan Lindbäckin huvilaan, jonka kaupunki oli ostanut 101,525 markan hinnalla ja jonka kuntoonlaittaminen yhdessä edellämainitun Jankes'in huvilan kanssa tuli maksamaan lähes 89,000 markkaa.

Lastentarhaiässä olevain normaalilasten hoitolaksi saatiin Huopalahdessa sijaitseva vanha Reijolan sairaalarakennus, jonka sisäkorjaukset, pieneen piharakennukseen järjestetty karanteeniosasto mukaanluettuna tulivat maksamaan lähes 220,000 markkaa. Reijolan Lastenkodin avaamisen jälkeen voidaan Kullatorpan ylärakennukseen sijoittaa yksityisperheissä hoitovaikeuksia tuottavia 3—9 vuotiaita heikkokykyisiä lapsia ja alarakennukseen tähän asti Oulunkylän pikkulastenkodissa hoidettuja eri-ikäisiä syfiliittisiä lapsia.

Muissakin lautakunnan alaisissa lastenhuoltolaitoksissa suoritettiin kertomusvuoden kuluessa joukko erilaisia muunnos- ja korjaustöitä.

Turvattomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä se koetti sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli osaston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan koulukoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa 10 sijaa käsittävine syfilistä sairastavien osastoineen oli sijaa 45 lapselle, toimi johtajattarena neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajaa, ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinikään yhteensä 45 sijaa, toimii johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 6 lastenhoitajaa sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle lapselle tarkoitetun, koulukodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaen heitä alakansakoulunoppilaitten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajana. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajaa, emännöitsijä, ompelija, keittäjä, 4 palvelijaa, suutari sekä

[1]) Ks. v:n 1928 kunnalliskert. s. 14.

puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt. Saman johdon alaisena toimivassa alaikäisten lainrikkojain huoltolassa on ollut toukokuun 1 p:stä alkaen erikoinen hoitaja.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan koulukotiin ja vastaanottokotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan kodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu, ja annettiin siellä kansakoulukurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetustakin, joskin mahdollisuudet tässä suhteessa olivat rajoitetummat kuin Bengtsårin ja Ryttylän koulukodeissa. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1929 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulunkylän lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Vastaanottokodin koulukotiosasto.	Toivolan koulukoti.	Yhteensä.	Näistä: poikia.	Näistä: tyttöjä.
Vuodelta 1928 hoitoon jääneitä ..	48	36	34	67	185	123	62
Vuoden 1929 aikana hoitoon otettuja	85	98	58	98	339	211	128
Yhteensä	133	134	92	165	524	334	190
Näistä:							
Luovutettiin vanhempain hoitoon..	12	21	12	17	62	32	30
» toisen kunnan hoitoon	5	6	6	20	37	14	23
Sijoitettiin yksityishoitoon	12	19	14	6	51	25	26
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	24	12	16	5	57	41	16
» toiseen laitokseen	1	7	11	36	55	39	16
» sairaalaan	27	34	2	—	63	48	15
Kuoli	3	—	—	—	3	2	1
Yleensä poistettuja	84	99	61	84	328	201	127
Vuoteen 1930 jääneitä	49	35	31	81	196	133	63
Jäljellä olevista oli:							
Avioliitossa syntyneitä.....	4	16	21	56	97	65	32
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä..	45	19	10	25	99	68	31

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta,

joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 71 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäinhodolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa kouluissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 129,044: 40 markkaa, josta sosialiministeriö nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista suoritti puolet.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Backlund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja M. Byman Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa, rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa, maanviljelijä V. Jakola Sievissä ja rouva L. Palomäki Lohjalla.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1928 hoitoon jääneitä	142	259	358	775	1,534
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja ..	86	114	223	166	589
Yhteensä	228	373	581	941	2,123
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan..	6	20	15	23	64
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	22	44	37	34	137
» toisen kunnan hoitoon	—	10	15	9	34
» köyhäinhoitolautakunnan hoitoon.....	—	—	—	1	1
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	4	4	3	9	20
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	1	1	3	10	15
Otettiin kunnan lastenkotiin	1	1	7	4	13
» koulukotiin	2	3	8	10	23
» yksityisiin lastenkoteihin ..	1	4	10	4	19
» toiseen laitokseen	—	—	5	1	6
» sairaalaan	—	2	—	3	5
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	6	10	45	75	136
Kuoli	10	5	2	2	19
Yhteensä poistettuja	53	104	150	185	492
Vuoteen 1930 jääneitä	175	269	431	756	1,631

Jäljellä olevista oli:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Poikia	87	126	187	400	800
Tyttöjä	88	143	244	356	831
Yhteensä	175	269	431	756	1,631
Avioliitossa syntyneitä	75	175	212	326	788
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä..	100	94	219	430	843
Yhteensä	175	269	431	756	1,631

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 80.

Maaseuduille yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1928 jääneitä.	Vuonna 1929 hoitoon otettuja.	Vuonna 1929 poistettuja.	Vuoteen 1930 jääneitä.		Vuodelta 1928 jääneitä.	Vuonna 1929 hoitoon otettuja.	Vuonna 1929 poistettuja.	Vuoteen 1930 jääneitä.
Espoo	37	6	5	38	Marttila ..	1	—	—	1
Kirkkonummi	59	21	15	65	Lapinlahti	5	—	1	4
Siuntio	27	1	2	26	Joroinen ..	3	—	1	2
Vihti	75	16	15	76	Sievi.....	19	—	7	12
Helsingin pit.	62	13	18	57	Loppi	1	—	—	1
Tuusula	28	4	5	27	Lohja	7	4	2	9
Sipoo	43	5	8	40	Eri kunnat[1])	354	84	94	344
Janakkala ..	1	—	—	1	Yhteensä	775	166	185	756
Nurmijärvi ..	38	12	7	43					
Vähäkyrö ..	6	—	3	3	Näistä:				
Ylivieska....	7	—	2	5	Poikia	426	72	98	400
Koski T. l...	2	—	—	2	Tyttöjä ..	349	94	87	356

Yksityishoitoon sijoitettujen kuukausimaksut vaihtelivat lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 200 markasta 350 markkaan ja maaseutupitäjissä 100 markasta 250 markkaan, tehden terveistä lapsista keskimäärin n. 2,235 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,320 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen tulleet maksamaan yhteensä [2]) 4,202,275: 40 markkaa eli keskimäärin n. 2,625 markkaa kutakin lasta kohden.

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia. — [2]) Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle ilmoitettiin toimintavuoden kuluessa 1,336 koulusta poisjäänyttä lasta. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien tuloksena, jotka vuoden kuluessa nousivat 395:een, sekä neuvottelujen kautta kansliassa saatiin 426 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	155
Olivat ansiotyössä	177
» muuttaneet paikkakunnalta	467
Oli kuollut	6
Sairauden takia	54
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	49
Käsittelyn alaisena	2
Yhteensä	910

Toimintavuonna oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 338 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseuduilla, toimitti jaosto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä yhdistys Koteja kodittomille lapsille antoi hyväntahtoista apuansa. Kaikkiaan sai täten 395 lasta ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 49 lasta, jotka pienestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsin ja Aulangon-torpan siirtoloissa. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 3—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Jaosto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kumtähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin 116 viljelyspalstana sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisten perheiden yhteinen lapsiluku oli 393.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan määrärahalla järjesti lastenhuoltotarkastaja kaupungissa kesäänsä viettäville nuoremmille lapsille kolme leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, toinen Vallilassa Mäkelän kadun varrella ja kolmas Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinjohtajaa. Toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 463:een, ollen keskimäärin 118 toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 491 ja Vuorimiehenkadun kentälle 344 lasta ja oli edellisessä keskimäärin 98 ja jälkimmäisessä 65 lasta kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi; satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoi-

minnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 134 poikaa, joista hyväksyttiin 93. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioloista ja saatettu asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä paikkoja perheisiin 9 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	512	2,156	2,668
Uusia hoidokkeja	418	48	466
Poistettuja	165	114	279
Jäljellä vuoteen 1930	633	2,222	2,855

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätyä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisääty:	
Naimattomia	2,449
Leskiä tai laillisesti eronneita	161
Naineita	79
Tuntematon	166
Yhteensä	2,855

Isien siviilisääty:	
Naimattomia	1,718
Leskimichiä tai laillisesti eronneita	127
Naineita	183
Tuntematon	827
Yhteensä	2,855

Äitien ikä:	
—15 vuotiaita	1
16—20 »	297
21—25 »	933
26—30 »	724
31—35 »	387
36—40 »	185
41— »	81
Tuntematon	247
Yhteensä	2,855

Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	126
21—25 »	546
26—30 »	497
31—35 »	272
36—40 »	202
41—50 »	117
51— »	28
Tuntematon	1,067
Yhteensä	2,855

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	1,039	Tehdastyöläisiä	741
Tehtaissa työskent. naisia	597	Käsityöläisiä	362
Ompelijattaria ja modisteja	243	Ulkotyöläisiä	297
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	218	Sotilaita ja aliupseereja	163
Ulkotyöläisnaisia	178	Renkejä ja ajomiehiä	149
Pesijättäriä ja siivoojattaria	112	Konttorist. ja myymäläapul.	136
Tarjoilijattaria	82	Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	112
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	25	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	98
Kylvettäjiä ja hierojia	24	Talonpoikia y. m.	79
Raitiovaunun konduktöörejä	17	Merimiehiä	67
Sairaanhoitajattaria	17	Poliiseja	46
Taiteilijoita	4	Opiskelijoita	45
Ilmanvarsinaista tointa olevia	299	Upseereja	21
Yhteensä	2,855	Raitiovaunun kuljettajia	16
		Taiteilijoita	14
		Viinureita	11
		Lääkäreitä	4
		Ilman varsinaista tointa olevia	494
		Yhteensä	2,855

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%
hyvän hoidon	43.3	hyvän hoidon	49.1
suhteell. hyvän hoidon	53.6	suhteellisen hyvän hoidon	50.3
epätyydyttävän hoidon	3.1	epätyydyttävän hoidon	0.6
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	45.5	hyvässä kunnossa	51.8
suhteell. hyvässä kunnossa	50.2	suhteell. hyvässä kunnossa	47.7
epätyydyttävässä kunnossa	4.3	epätyydyttävässä kunnossa	0.5
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1929 kuluessa 56, joista kuollessan oli:

Äidin hoidossa	9	Kasvatuskodissa	1
Sairaalassa	36	Tuntem. paikassa	1
Lastenkodissa	9	Yhteensä	56

Kuolleista lapsista oli 39 lasta alle 1 vuoden, 11 lasta 1—2 vuotiaita, 3 lasta 2—3 vuotiaita, 2 lasta 3—4 vuotiaita ja 1 lapsi 6 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	13	Verenmyrkytys	3
Tuberkuloosi	6	Influensa	2
Synnynnäinen heikkous	5	Angina	2
Ravintomyrkytys	5	Parotiitti	2
Keuhkoputkitulehdus	4	Veritulppa keuhkoissa	1
Mätää keuhkopussissa	4	Tulirokko	1
Vatsa- ja suolikatarri	3	Ruusu	1
Kuristustauti	3	Tuntematon syy	1
		Yhteensä	56

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 69.6 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 14 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 141; 42 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 113 juttua.

Näistä voitettiin 49 juttua, 16 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 11 tapauksessa kumottiin kanne ja 37 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 11 tapauksissa aiheutui seuraavista syistä: 1 tapauksessa äiti kieltäytyi valalta, 7 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa ei tavattu äidin ilmoittamia todistajia ja 2 tapauksessa jättivät vastaajat kyvyttömyystodistuksen.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnan alaisille lapsille 3 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 2 holhousasiassa, 1 konkurssiasiassa ja 1 lainhakuasiassa. Kaikista yllämainituista oikeusasioista suoritettiin 12 virka-apua vieraiden kuntain lastenvalvojille, joilta taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 3 tapauksessa.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 77 tapauksessa, joista, niinkuin sanottu, 16 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 22 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuvat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 15 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä,

kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai vastaavaa virka-apua muualla oleskeleviin isiin nähden 7 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 728,070: 75 markkaa, josta isiltä kannettuja 687,920: 75 markkaa ja äideiltä saatuja 40,150 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 95,572: 75 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 823,643: 50 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 60,000 markan suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 58,986: 05 markkaa, josta 19,153: 45 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin ja 39,832: 60 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksestä joko pieninä rahaavustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 1,950 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 12 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 64 lasta, joista 57 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1929 13,723,811: 55 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	966,973: 35
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	»	3,329,025: 85
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	547,243: 50
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	3,747,943: 40
Toivolan koulukoti	»	968,010: 75
Pikkulastenkodit	»	1,055,666: 65
Keuhkotautisten lasten avustus lastenkoti Droppenissa	»	454,332: —
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	191,277: 85
Muut lasten hoitokustannukset	»	112,454: 30
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	2,040,749: 15
Lindbäckin huvilan ostaminen, hampaiden korjausvälineiden hankkiminen koulukoteihin ja Lastenhoitoyhdistyksen rakennusten kunnossapitäminen	»	310,134: 75
Yhteensä	Smk	13,723,811: 55

Edelläesitettyjen vuosimenojen lisäksi on rakennuskonttorin tilille viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten ja maatalousrakennusten korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	26,581: 85
Kullatorpan »	»	19,334: 35
Toivolan koulukoti	»	72,598: 20
Vastaanottokoti	»	54,667: 85
Bengtsärin koulukoti	»	103,787: 40

Ryttylän koulukoti		Smk	77,126: 35
Toivoniemen »		»	67,521: 60
» tila		»	4,500: —
	Yhteensä	Smk	426,117: 60

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1929 6,039,520: 35 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1929		Smk	2,171,090: 10
Tuloja koulukotien oppilastöistä		»	70,028: 45
Korvausta lastenhoidosta:			
valtiolta	Smk 573,168: 95		
vierailta kunnilta	» 547,108: 20		
yksityisiltä	» 364,858: 45	»	1,485,135: 60
» ammattioppilaskodin hoidokeista		»	34,850: —
Bengtsårin tila		»	427,234: 80
Toivoniemen »		»	282,930: 90
Ryttylän »		»	445,295: 95
Toivolan »		»	319,621: 95
Luontoisetuja		»	803,332: 60
	Yhteensä	Smk	6,039,520: 35

Vähennettynä nämä tulot edellämainittujen, lastensuojelulautakunnan tileissä esiintyväin menojen sekä rakennuskonttorin omilla määrärahoillaan suorittamain korjauskustannusten yhteissummasta, 14,149,929: 15 markasta, jää kaupungin kustannuksiksi 8,110,408: 80 markkaa, rakenteilla olevan Sofianlehdon pikkulastenkodin aiheuttamia menoja lukuunottamatta.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa eli yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen osoitti mainittu tilinpäätös voittoa Ryttylän tilalla 1,164: 95 markkaa, Toivoniemen tilalla 2,016: 45 markkaa ja Toivolan tilalla 3,110: 70 markkaa, jotavastoin Bengtsårin tilan tilit päättyivät 5,640: 55 markan tappioon. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näin ollen 651: 55 markkaa. Tämän yhteydessä on huomattava, että maataloustilien ulkopuolella käytettiin maatalousrakennusten korjauksiin Toivoniemellä rakennuskonttorin määrärahoista 4,500 markkaa ja Bengtsårin tallirakennuksen, navetan, lantasäiliön ja sikalan uusimiseen sekä Toivoniemen puimaladon laajentamiseen 185,900 markan suuruinen erikoismääräraha, eli yhteensä 190,400 markkaa, mikä ei kuitenkaan sanottavasti vaikuta maatilojen taloudelliseen tulokseen, sillä rakennusten arvo kohosi vastaavassa määrässä.

Eri laitosten suoranaiset menot [2]), ainoastaan luontoisedut ja yksityis-

[1]) Tästä 87,763: 20 markkaa maataloushenkilökunnan luontoisetuja. — [2]) Ks. myös taul. s. 59*.

hoitoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk	497,275: 85	26: 64	9,721: 23
Kullatorpan »	»	347,137: 55	27: 74	10,123: 04
Toivolan koulukoti	»	824,304: 75	28: —	10,216: 55
Vastaanottokoti	»	359,100: 55	22: 91	8,363: 42
Ammattioppilaskoti.....	»	133,376: 95	19: 60	7,153: 94
Bengtsårin koulukoti	»	1,002,329: 95	32: 51	11,866: 70
Tavolan »	»	182,383: 65	21: 77	7,946: 76
Ryttylän »	»	1,410,604: 30	28: 92	10,556: 03
Toivoniemen »	»	367,722: 55	25: 42	9,278: 22
Yhteensä	Smk	5,124,236: 10	27: 62	10,079: 85

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin suorittamat huoneistojen kunnossapitokustannukset, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 29: 91 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 10,918: 06 markkaa.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkiot	Smk	4,000: —
Luokitellut palkat	»	1,618,306: 35
Luokittelemattomain pysyväisten tointen palkat	»	322,209: 95
Tilapäinen työvoima	»	29,294: —
Kesälomasijaiset	»	15,760: —
Ruoka	»	1,089,943: 25
Vaatetuksen ja kaluston hankinta	»	423,057: 90
Vaatetuksen ja kaluston kunnossapito	»	81,732: 30
Vaatteiden pesu	»	112,196: 40
Käsityö- ja jatko-opetus	»	15,348: 80
Lääkkeet ja sidetarvikkeet	»	38,138: 80
Kirjat, uutteruusrahat y. m.	»	51,024: 75
Korjaukset.....	»	43,773: 90
Lämpö ja valo	»	441,259: 30
Vuokrat	»	732,420: —
Sekalaista	»	105,770: 40
Yhteensä	Smk	5,124,236: 10

Lähinnä edelliseen vuoteen verraten ovat laitoslasten keskimääräiset hoitokustannukset alenneet 21 penniä lasta ja päivää ja 104: 94 markkaa lasta ja vuotta kohden, kun taas kokonaiskustannuksissa entistä suuremmista korjaustöistä johtuen esiintyy vastaavissa suhteissa 38 pennin ja 110: 99 markan suuruiset nousut.

Seuraavalla sivulla oleva taulukko osoittaa kaupungin menot[1]) elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1929:

[1]) Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen, elätteelle annettujen lasten vaatetuksen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 14. 1929.

Menoerät.	Oulunkylän lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Toivolan koululkoti.	Vastaanottokoti.	Ammattioppilaskoti.	Koulukoti				Kaikkiaan.
						Bengtsär.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	
	Penniä.									
Palkkaukset ja palkkiot	1,409	1,470	1,018	654	268	1,359	940	970	1,044	1,072
Elatus	413	507	667	510	612	571	567	655	612	587
Vaatetus ja kalusto:										
hankinta	142	170	226	161	211	228	186	304	242	228
kunnossapito	32	48	61	45	23	40	30	51	24	44
Vaatteiden pesu	304	179	73	44	66	—	—	—	—	60
Käsityö- ja jatko-opetus	—	—	14	15	15	6	16	4	19	8
Sairaanhoito ja lääkkeet	53	62	23	13	7	11	9	8	21	21
Kirjat ja uutteruusrahat	—	—	30	9	15	45	10	45	21	28
Korjaukset	6	12	34	19	22	13	152	16	13	24
Lämpö ja valaistus	209	206	234	255	146	287	147	287	117	238
Vuokrat	45	19	328	534	534	639	71	511	367	395
Sekalaista	51	101	92	32	41	52	49	41	62	57
Yhteensä	2,664	2,774	2,800	2,291	1,960	3,251	2,177	2,892	2,542	2,762

Terveydenhoito. Terveydenhoitolautakunnan suostumuksella ovat sekä koulukoteihin että maalle yksityishoitoon lähetettävien lasten hampaat, milloin ne ovat olleet viallisia, aina laitetut kuntoon kaupungin kunnallisessa hammaspoliklinikassa. Sittemmin saivat kauempana yksityishoidossa olevat lapset tarpeen vaatiessa käyttää paikallisia hammaslääkäreitä, kun taas laitoslasten hampaat korjattiin jatkuvasti täkäläisessä hammasklinikassa. Koska näiden lasten majoittaminen hampaittensa korjauksen aikana vastaanottokodissa kuitenkin tuotti suuria vaikeuksia ja osottautui muutoinkin haitalliseksi sikäli, että he joutuivat näillä matkoillaan usein sukulaistensa ja entisten tovereittensa vahingollisen vaikutuksen alaiseksi, mistä seurasi tavallisesti perästäpäin lukuisia karkaamisia, myönsi kaupunginvaltuusto 6 p:nä helmikuuta 11,609: 75 markan suuruisen määrärahan, millä ostettiin lautakunnan hoidokkeja varten omat hampaidenkorjausvälineet. Näillä on hammaspoliklinikan johtaja sittemmin käynyt kunnostamassa lasten hampaat laitoksissa ja saanut siitä lautakunnalta erikseen sovitun palkkion lasten hammashoitoon varatusta määrärahasta.

Mitä lasten yleiseen terveydenhoitoon tulee, kävi koulukotien lääkäri, lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, Bengtsärin koulukodissa maaliskuun 30 ja syyskuun 5 p:nä, jolloin ei laitoksen hoidokkien keskuudessa enään voitu todeta ainoatakaan trakoomitapausta. Kauan siellä haitannut kulkutauti näytti siis tulleen jo voitetuksi. Aikaisemmin määrättyjä varovaisuustoimenpiteitä pesuvateihin, pyyheliinoihin y. m. nähden on kuitenkin yhä edelleen noudatettava. Södergårdissa ilmennyt syyhytauti näyttää myöskin hävinneen. Syöpäläisiäkään ei ollut huomattu. Östergårdin käymälä oli siistimisen ja korjauksen tarpeessa. Sanotun osaston vedenottopaikka näytti myöskin kaipaavan perusteellista uusimista. Kaivoa olisi syvennettävä, humuspitoinen maa sen ympäriltä poistettava, sekä sijalle asetettava savea ja soraa ja kaivon lähellä oleva oja olisi perin pohjin puhdistettava ja pidettävä avoinna.

Tyydytyksellä voitiin todeta, että elokuun alusta alkaen oli laitokseen saatu sähkövalo ja että navettarakennus oli kesän aikana uusittu ja siistitty, samoin rakennettu sen viereen uusi sikala, joka ei ole välittömässä yhteydessä

navetan kanssa, ja järjestetty navetasta niinikään eristetty maitohuone. Rakentamalla 3 uutta kaksoiskellaria 6:lle perheelle oli talousrakennuksen kellarikerroksessa oleva tila voitu varata sähkökoneistolle, perunain kuorimiseen j. n. e. Niin pian kun suunniteltu uusi verstasrakennus siihen sijoitettavine varastosäiliöineen, kellareineen, leipomo- ja pesutupineen, kuivaus- ja mankelihuoneineen j. n. e. tulee rakennetuksi, voidaan tämän koulukodin katsoa vastaavan varsin korkeita suuremmalle lastenhuoltolaitokselle asetettavia vaatimuksia. Oppilasluku oli kummankin käynnin aikana 83.

Vuoden alussa oli influensa koulukodin vitsauksena. Niinpä helmikuussa sattui 49 influensatapausta ja kajosi tauti suuresti myöskin laitoksen henkilökuntaan. Muuten oli terveydentila hyvä. Elokuussa oli hammaslääkäri käynyt laitoksessa korjaamassa lasten hammasviat.

Maaliskuun käynnillä päätettiin lähettää eräs oppilas mielisairaiden laitokseen. Hän oli esiintynyt erinäisiä kertoja rajupäisesti, vieläpä tehnyt itsemurhayrityksen. Syyskuun käynnillä havaittiin eräässä oppilaassa epäilyttäviä keuhkotuberkulosin oireita ja lähetettiin poika Helsingin tuberkulosihuoltotoimistoon tutkittavaksi. Kun basilleja ei kuitenkaan voitu todeta, eikä röntgentutkimuskaan antanut tukea otaksumalle tarttuvasta tuberkulosista, palautettiin poika koulukotiin takaisin.

Hoidokkien painonlisäys oli normaali. Työjärjestystä varten ei ollut mitään muistuttamista ja oli oppilaille varattu tilaisuutta ulkoilmaleikkeihin ja urheiluun. Urheilukenttä ei ollut vielä täysin valmis. Vaatevarastot olivat riittävät ja hyvässä kunnossa sekä makuu-, päivä- ja luokkahuoneet siistit ja tarkoituksenmukaiset, eikä verstashuoneidenkaan puhtautta vastaan ollut muistuttamista. Lasten henkinen kehitys oli normaali.

Toukokuun 18 p:nä kävi tohtori Lindén Toivoniemen koulukodissa, missä kaikki 37 lasta tutkittiin. Kevättalvella oli myöskin tässä laitoksessa ollut influensaa. Painotiedot maaliskuun 30 p:ltä osoittivat huonoja tuloksia, mikä ilmeisesti seurasi vallinneista sairaustapauksista. Muutamain influensalta säilyneiden painot osoittivatkin normaalista lisäystä. Mitään vakavampia seurauksia ei influensasta voitu todeta. Tilapäisiä vammoja käsiteltiin. Muuten oli koulukodissa kaikki siistiä ja puhdasta ja lasten henkinen ja ruumiillinen kehitys yleensä normaali. Pari oppilasta oli jälellejääneitä ja sielullisesti vajavaisia.

Samana päivänä käytiin Tavolan koulukodissa ja tutkittiin sielläkin kaikki 22 lasta. Tällaista oppilasmäärää täytyy pitää liian suurena siellä käytettävissä oleville opettajavoimille kun ottaa huomioon näiden lasten erilaisen henkisen kehityskannan, joka vaatii yksilöllistä käsittelyä niiden opetuksessa ja kasvatuksessa. Ruumiillisesti olivat kaikki terveitä paitsi yksi oppilas, jolla vanhastaan oli tuberkelia lonkkanivelissä. Henkisesti olivat kaikki kehittyneet varsin tyydyttävästi. Osa oppilaista voitaneen menestyksellisesti siirtää Ryttylän ammatilliseen jatkokouluun sen jälkeen kun he ovat suorittaneet lyhennetyn kansakoulukurssin.

Joulukuun 1 p:nä kävi lääkäri Tavolassa yhdessä kansakoulujentarkastaja M. Pesosen kanssa lähinnä siinä tarkoituksessa, että päästäisiin selville kaikkien 24 oppilaan sielullisesta tilasta, älyllisestä tasosta ja kehitysedellytyksistä henkisessä suhteessa. Tällöin todettiin, ettei ketään näistä lapsista voitu pitää tylsämielisinä ja kehityskyvyttöminä. Kaksi oppilasta katsottiin voitavan siirtää normaalikansakouluun, kun taas kaikkia muita pidettiin apukouluasteelle kuuluvina. Viimemainituista neljä oppilasta, jotka olivat jo 14 vuoden ikäisiä ja joille laajemman kirjallisen tietomäärän antaminen ei

näyttänyt mahdolliselta, katsottiin sopivaksi siirtää ammatilliseen jatkokouluun. Kansakoulujentarkastaja Pesonen oli lääkärin kanssa yhtä mieltä siitäkin, että nykyisellään korkeintaan 20 oppilasta voitaisiin samanaikaisesti sijoittaa tähän laitokseen saamaan kouluopetusta.

Marraskuun 3 p:nä käytiin Ryttylän koulukodissa, missä tarkastettiin kaikki 126 lasta. Terveydentila oli lääkärin edellisen käynnin jälkeen ollut suhteellisen hyvä. Parhaillaan vallitsi suuresti levinnyt sikotautiepidemia, joka oli saanut 15 oppilasta sängyn omaksi. Yhdellä pojalla oli keuhkopussintulehdus ja piti hänet siirtää sairaille varattuun huoneeseen. Kokonaisvaikutus terveydentilasta, sikotautia lukuunottamatta, oli hyvä, painonlisäys y. m. s. tyydyttävä. Struumaa oli kenties enemmän kuin edellisen käynnin aikana huolimatta siitä, että laitoksen lehmät olivat saaneet vuoden läpeensä jodilla sekoitettua keittosuolaa. Milligramma jodia piti annettaman lapsille kerran viikossa. Vaikeampaa struumatapausta ei havaittu. Erikoinen sairashuone oli järjestetty vanhaan päärakennukseen ja oli huoneen sisustus tarkoituksenmukainen. Pitkäaikaisesta sairashoidosta ja sairashuoneen valvonnasta huolehti kouluutettu sairaanhoitajatar. Hänellä oli säännöllinen vastaanotto joka päivä sairashuoneessa, milloin se ei ollut sairaille varattu, ja käsitteli hän siellä kaikki sellaiset vammat, jotka voitiin katsoa sairaanhoitajattarelle kuuluvaksi. Samalla hän toimi erään jonkin verran pienemmän oppilasosaston hoitajattarena. Ottaen huomioon oppilaiden suuren lukumäärän, jossa oli joukossa muutamia heikkoja, joille valokäsittely olisi tarpeen, ja kun alppiaurinkolampun käyttäminen voitaisiin hyvin uskoa sairaanhoitajattarelle, piti lääkäri sairaanhoidon kannalta toivottavana ja taloudellisessakin suhteessa kaupungille edullisena, että koulukotiin hankittaisiin oma kvartsilamppu, mikä on jo ostettukin.

Paitsi sairashuonetta oli päärakennuksessa nyttemmin järjestetty vierashuone ja kokoontumishuone, nekin käytännöllisesti kalustettuina. Skioptikonkone oli ennestään ja aikomus oli hankkia myöskin filmikone — kaikki tarpeellisia lasten kasvatuksen ja viihtyisyyden tehostamisessa.

Kaupungin äskettäin ostamaa Siltalan tilaa katseltiin samalla kertaa ja olivat rakennukset ulkoapäin hyvässä kunnossa, mutta sisältä perinpohjaisen korjauksen tarpeessa. Päärakennukseen siellä voitaisiin erinäisten muunnostöiden jälkeen sijoittaa nelisenkymmentä lasta. Hyvää vettä oli saatavissa.

Joulukuun 8 p:nä toimitettiin vuositarkastus Toivolan koulukodissa. Sillä kertaa oli tässä laitoksessa 80 lasta, mutta ajoittain oli sinne täytynyt sijoittaa yli 90:kin. Tilanpuute vallitsi makuuhuoneissa ja luokkahuoneissa oli ahdasta, kuten aikaisemminkin. Apukoulua ei ollut tänä vuonna enempää kuin edellisenäkään. Apuluokka olisi kuitenkin tarpeellinen useita pikkulastenkouluikäisiä lapsia varten, jollaisia siellä tällöinkin oli ja joista varsin monet kaipasivat apukouluopetusta. Osittain vaikuttavat tällaiset lapset haitallisesti luokkaopetuksessa, taikka tulevat ne jätetyksi opetuksesta osattomiksi. Apukoulussa olisi useilla näistä lapsista ilmeisesti suurempia mahdollisuuksia henkiseen kehitykseen. Apukoululle ei laitoksissa kuitenkaan ole luokkahuonetta ja luultavasti ovat opettajavoimatkin riittämättömät. Toivolan koulukoti saa tohtori Lindénin käsityksen mukaan kärsiä vastaanottoja havaintokodissa vallitsevasta ahtaudesta, jota laitosta jo nykyisissä oloissa täytyy pitää aivan liian pienenä. Vastaanottokodin pikainen laajennus voisi vaikuttavalla tavalla helpottaa tilannetta Toivolan koulukodissa.

Terveydentila oli Toivolassa vuoden kuluessa varsin hyvä. Osa äskettäin vastaanotetuista lapsista oli kuitenkin kalpeita ja heikkoja, joille alppiaurinko-

käsittely tekisi hyvää varsinkin pimeimpänä vuodenaikana. Kouluutettua sairaanhoitajatarta ja erikoista sairashuonetta ei ole kuitenkaan käytettävissä, minkä vuoksi kvartsilampun hankkiminen pitäisi ehkä siirtää toistaiseksi. Lasten painonlisäys oli normaali.

Kaivo oli hyvässä kunnossa ja piti sen lähintä ympäristöä edelleen korottaa savi- ja sorakerroksella, jottei pintavesi pääsisi valumaan kaivoon. Kumpula nimisen huvilan käymälä oli uusi ja tarkoituksenmukainen ja Harjulan rappeutunut käymälä rakennettaisiin lähiaikoina uudelleen.

Harjulassa oli havaittu luteita, mutta suurempaa haittaa ei niistä ollut, koska tarmokkaasti toimittiin niiden hävittämiseksi.

Alaikäisille lainrikkojille oli nyttemmin varattu eri huvila maantien toiselle puolelle ja oli siellä tällöin 4 poikaa hoidettavana. Nämä eivät päässeet kosketuksiin koulukodin lasten kanssa. Terveydenhoidollisessa suhteessa ei näiden huollossa ja asunnossa ollut muistuttamista.

Vuoden kuluessa kävi koulukotien lääkäri Toivolassa erilaisten äkillisten tautien johdosta m. m. tammi- ja helmikuussa useita kertoja influensan takia, joka ilmeni kulkutaudin tapaisena. Toukokuussa lähetettiin eräs tyttö, jolla oli lievä vatsakalvontulehdus, Marian sairaalaan. Heinäkuun 22 p:nä tutkittiin muutamia lapsia, jotta olisi voitu päättää niiden toimittamisesta tylsämielisten laitokseen tai apukouluun ja elokuun 21 p:nä toimitettiin samantapainen tutkimus 3 muun lapsen suhteen.

Marraskuun 17 p:nä tarkastettiin vastaanotto- ja havaintokoti sekä ammattioppilaskoti. Hoidokkien terveydentila oli ylipäänsä hyvä ja painonlisäys normaali. Luteita oli jonkinverran ammattioppilaskodissa. Muuten olivat olosuhteet kummassakin kodissa hyvät.

Tammikuussa oli lapsilla yleinen influensa. Vastaanotto- ja havaintokotiin ei voitu silloin ottaa uusia hoidokkeja ja lasten lähettäminen sieltä toisiin laitoksiin lakkautettiin. Muutamia anginatapauksia ilmeni tammikuussa ja saman kuun lopussa useita korvatulehduksia. Maaliskuussa oli jälleen monta anginatapausta, joista yhtä seurasi äkillinen nivelreumatismi. Heinäkuussa esiintyi pari sikotautitapausta, elokuussa jälleen tapaus äkillistä nivelreumatismia ja vuoden lopussa anginaepidemia, joka tarttui melkein kaikkiin vastaanottokodissa silloin olleisiin tyttöihin.

Lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan selostuksen lastenkotien terveydentilasta vuonna 1929.

Oulunkylän pientenlastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yhteensä.
Henkitorvenkatarria	15	11	26
Influensaa	11	5	16
Synnynnäistä syfilistä	1	12	13
Keuhkokuumetta....	7	3	10
Riisitautia	6	—	6
Korvatulehdusta	3	2	5
Imurauhastulehdusta	2	3	5
Synnynnäistä heikkoutta	4	—	4
Vatsa- ja suolikatarria	3	—	3
Vesirokkoa	—	3	3
Silmätulehdusta....	2	—	2
Keuhkotuberkuloosia	1	—	1
Kroonillista henkitorvenkatarria ..	1	—	1
Paiseita	1	—	1
Littlen tautia.....	—	1	1
Kouristusta.....	1	—	1
Sääriluunmurtumaa	1	—	1
Yhteensä	59	40	99

Edellämainituista lapsista siirrettiin 21 sairaalaan; näistä oli 9 sairastunut keuhkokuumeeseen, 4 henkitorvenkatarriin, 2 vatsa- ja suolikatarriin, 2 silmätulehdukseen, 1 influensaan, 1 keuhkotuberkulosiin, 1 paiseisiin ja 1 lapsella oli sääriluunmurtuma. Kaikista sairastuneista lapsista kuoli 10, joista 5 keuhkokuumeeseen, 1 henkitorvenkatarriin, 1 kroonilliseen henkitorvenkatarriin, 1 vatsa- ja suolikatarriin, 1 keuhkotuberkulosiin ja 1 synnynnäiseen heikkouteen. Sairashuoneella sattui näistä kuolemantapauksista 6, joista 4 keuhkokuumeen, 1 henkitorvenkatarrin ja 1 keuhkotuberkulosin aiheuttamaa. Mainituista 10 kuolleista lapsista oli 8 alle ja 2 yli 1 vuotta. Kodissa hoidettiin kaikkiaan 133 lasta, joten siis kuolleisuusprosentti oli 7.5, huomattavasti korkeampi kuin 6 edellisenä vuonna.

4 kuolemantapausta sattui lastenkodissa ollen aiheena keuhkokuume, vatsa- ja suolikatarri, synnynnäinen heikkous ja, sikäli kun voitiin määritellä, kroonillinen henkitorvenkatarri. Viimeksimainittua taudinsyytä selvittävässä ruumiinavauksessa, joka toimitettiin patoloogisessa laitoksessa, todettiin ainoastaan suhteellisesti lievä henkitorvenkatarri sekä erittäin suuri tymusrauhanen. Kuolema kohtasi äkkiä, ilman että hoitajattaret havaitsivat sitä ennen minkäänlaista pahoinvointia lapsessa.

Niinhyvin sairaus- kuin kuolemantapauksiakin sattui enemmän kuin edellisenä vuonna. Varsinkin influensa, henkitorvenkatarri ja keuhkokuume raivosivat talven ja kevään kuluessa ja olivat vaikeaa laatua. Vastaanotetuista lapsista oli myöskin suuri osa heikkoja. Niinpä oli esim. 6 kuolleen lapsen paino vastaanotettaessa huomattavasti normaalia pienempi, yhdellä oli synnynnäinen syfilis ja yhdessä, jonka äiti oli kuollut keuhkotautiin, kehittyi keuhkotuberkulosi 4 kuukauden ikäisenä.

Kullatorpan lastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät allaolevista numeroista:

Hinkuyskää	28	Anginaa	4
Tulirokkoa	22	Korvatulehdusta	4
Influensaa	14	Vesirokkoa	4
Henkitorvenkatarria	13	Punakoiraa	2
Vatsa- ja suolikatarria	5	Riisitautia	1
Keuhkokuumetta	5	Yhteensä	106
Suun limakalvon tulehdusta	4		

Sairaista lapsista hoidettiin 30 sairaalassa. Kuolemantapauksia ei sattunut vuoden aikana. Myöskin Kullatorpassa eli erittäinkin tarttuvaa laatua olevien sairaustapausten luku suuri, mikä saa selityksensä siitä, ettei tässä laitoksessa enempää kuin Oulunkylän pikkulastenkodissakaan ole ollut puutteellisten huoneistojen vuoksi mahdollisuutta sairastuneiden lasten eristämiseen.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta oli antanut seuraavan selostuksen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1929:

Johtokuntaan kuului puheenjohtajana tarkastaja M. Sillanpää ja jäseninä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja varatuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarvittaessa käsitellen vuoden kuluessa

37 asiaa, joista tärkeimpinä mainittakoon toimenpiteet pihamaan puutteen parantamiseksi, sekä lämpöjohdon teettäminen kodin kylmään porraskäytävään. Edellistä kysymystä ei kuitenkaan ratkaistu vuoden varrella.

Lastenkodin johtajattarena toimi sairaanhoitajatar I. Siirala, jota lasten hoitamisessa avusti lastentarhanopettajatar ja kolme lastenhoitajatarta sekä keittiöhenkilökunta.

Vuoden kuluessa oli lasten lukumäärä 30, 18 poikaa ja 12 tyttöä, joista useimmat oli otettu lastenkotiin jo vuonna 1925, jolloin se perustettiin. Elatuspäivien luku oli 10,137. Lasten ikä vaihteli 3 ja 15 vuoden välillä. Kevätlukukaudella kävi 13 ja syyslukukaudella 16 lasta eri kouluissa, kuten kansakouluissa ja sen jatkoluokilla, ammattikouluissa ja oppikouluissa. Lastentarhanopettajatar järjesti kodissa päivittäin lastentarhatoimintaa, mikä näyttikin olevan kovin mieluisaa lapsille. Koulutyönsä ohella saivat lapset tehdä kotiaskareita. Kesän aikana lastenkoti oli kuten aikaisemminkin sijoitettu kaupungilta vuokrattuun Herttoniemen huvilaan, mikä kuitenkin vähitellen osottautui liian pieneksi tarkoitukseen, minkä takia osa suuremmista lapsista oli poissa kodista kesän ajan.

Lastenkodin lääkäri lääketieteen lisensiaatti R. Granholmantoi seuraavan selostuksen lasten terveydentilasta vuoden varrella.

Vuoden kuluessa sattui verrattain useita tarttuvien tautien tapauksia, jotapaitsi melkein kaikki lapset olivat lievästi sairaina. Sairaustapausten luku oli seuraava: hinkuyskää 14, influensaa 11, pussitautia 11, vesirokkoa 11, keuhkokatarria 6, umpisuolentulehdusta 1, tulirokkoa 1 ja lymfarauhasen tulehdusta 1. Eräs pojista, jolla oli umpisuolentulehdus, leikattiin Marian sairaalassa.

Johtokunnan laatima talousarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset lasta ja elatuspäivää kohti käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Johtokunnan talousarvion määrärahat, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskustannukset lasta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	158,326: —	151,162: —	14: 91
Talousmenot	113,706: —	81,802: 95	8: 07
Vaatetus	18,000: —	20,693: 10	2: 04
Kalusto	15,000: —	25,999: 10	2: 56
Lämpö ja valo	26,000: —	21,260: 90	2: 10
Kulunkimenot	20,000: —	19,939: 10	1: 97
Korjaukset	25,000: —	9,420: —	—: 93
Yhteensä	376,032: —	330,277: 15	32: 58

Lasten elatuksesta kertyi korvausta 83,993 markkaa ja henkilökunta maksoi luontaiseduistaan 50,932 markkaa. Jos edellämainitut tulot vähennetään menoista jää nettomenoiksi 195,352: 15 markkaa eli 19: 27 markkaa lasta ja päivää kohti.

XI. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1929 [1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Kirjaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 filosofiantohtori A. H. Bergholm, puheenjohtaja, filosofiantohtori G. Schauman, varapuheenjohtaja, toimittaja A. Huotari, kirjaltaja V. Isola ja filosofiantohtori H. E. Pipping. Johtokunta kokoontui vuoden varrella 7 kertaa.

Henkilökunta. Varsinaiseen henkilökuntaan nähden ei tapahtunut mitään muutoksia. Johtokunnnan rahatoimikamarille jättämän ehdotuksen ensimmäisiksi amanuensseiksi nimitettävän ryhmän muodostamisesta kirjastoon epäsi kamari. Pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston vahtimestarit anoivat palkankorotusta, mitä anomusta johtokunta puolsi, mutta kaupunginvaltuusto hylkäsi.

Huoneistot. Pääkirjastolle suunnitellun uuden talon rakentamiskysymys ei mainittavammin edistynyt. Rahatoimikamarin vuoden varrella laatimaan, kunnallisia uudisrakennuksia koskevaan 5-vuotissuunnitelmaan hyväksyttiin kuitenkin otettavaksi väliaikainen kulunkiarvio rakennusta varten. Johtokunta ehdotti, että yllämainitussa suunnitelmassa olisi myöskin huomioonotettava Kallion haarakirjaston rakennukseen suunniteltuja uudestaanjärjestelytöitä, ensi sijassa sellaisia, jotka tekisivät avohyllyjärjestelmän käytäntöönottamisen siellä mahdolliseksi. Edelleen lausui johtokunta toivomuksenaan, että kahta kirjaston haaraosastoa varten varattaisiin tarkoitukseen sopivat huoneistot kunnallisista rakennuksista, jotka mahdollisesti tulevat 5-vuotiskautena rakennettaviksi Telakanpuistikon läheisyyteen tai Pasilaan. Käpylän haarakirjasto sai syyskuun lopulla haltuunsa erittäin miellyttävän, tarkoitukseensa hyvin soveltuvan ja tilavan huoneiston kansakoulurakennuksesta, joka tässä esikaupungissa oli vuoden kuluessa valmistunut.

Uusi haaraosasto. Pasilan työväenyhdistys anoi rahatoimikamarilta haarakirjaston perustamista Pasilaan. Johtokunta, joka jo aikaisemmin oli kiinnittänyt huomionsa haaraosaston tarpeellisuuteen tällä paikkakunnalla sekä myöskin ottanut sellaisen perustamisen kaupungin kirjastoliikkeen kehitystä koskevaan ohjelmaansa, puolsi työväenyhdistyksen anomusta sekä ehdotti että vuoden 1930 menoarvioon otettaisiin uutta haaraosastoa varten määräraha, 75,000 markkaa perustamiskustannuksiin ja 63,000 markkaa ylläpitokuluihin kesä — joulukuun ajalta. Haaraosaston toiminnan arveltiin nimittäin voivan alkaa kesäkuun kuluessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen.

Lainausliike. Kirjalainojen lukumäärä lisääntyi sekä pääkirjastossa että haarakirjastoissa, siitä huolimatta että vuoden alkupuolella liikkuneet kulkutaudit vaikuttivat lamaannuttavasti liikkeeseen. Lisäys kohdistuu etupäässä tietokirjallisuuteen.

[1]) Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

Pääkirjasto ja Kallion haarakirjasto olivat avoinna 344 päivää, Töölön ja Vallilan haarakirjastot 304, sekä Käpylän haarakirjasto, joka huoneiston muuton takia oli syyskuun lopulla suljettuna 3 päivää, 301 päivää. Päivittäinen lainausaika pysyi entisellään.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1929 ja 1928 oli seuraava:

	1929.	1928.
Pääkirjastossa	436,370	426,755
Kallion haarakirjastossa	202,502	192,356
Töölön »	30,758	29,996
Vallilan »	33,052	32,626
Käpylän »	21,242	21,215
Yhteensä	723,924	702,948

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,269 (1,237 v. 1928), Kallion haarakirjastossa 589 (557 v. 1928), Töölön haarakirjastossa 101 (99 v. 1928), Vallilan haarakirjastossa 109 (107 v. 1928) ja Käpylän haarakirjastossa 71 (70 v. 1928) eli yhteensä 2,139 (2,070 v. 1928). Suurin määrä päivässä annettuja lainoja oli 4,027.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	336,744	77.2	99,626	22.8	436,370
Kallion haarakirjasto	126,511	62.5	75,991	37.5	202,502
Töölön »	17,119	55.7	13,639	44.3	30,758
Vallilan »	17,868	54.1	15,184	45.9	33,052
Käpylän »	12,227	57.6	9,015	42.4	21,242
Yhteensä	510,469	70.5	213,455	29.5	723,924

Aikuisille annettujen lainojen prosenttiluku oli kertomusvuonna 70.5, mutta 70.0 vuonna 1928 ja lapsille ja nuorisolle annettujen lainojen prosenttiluvut 29.5 ja 30.0. Kuten useina edellisinä vuosina lisääntyivät aikuisten kirjalainat suuremmassa määrin kuin lapsille ja nuorisolle annetut kirjalainat.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavinen kirjallisuus.		Muunkielinen kirjallisuus.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	222,515	51.0	199,148	45.6	14,707	3.4	436,370
Kallion haarakirjasto	173,155	85.5	29,347	14.5	—	—	202,502
Töölön »	18,319	59.6	12,439	40.4	—	—	30,758
Vallilan »	24,605	74.4	8,447	25.6	—	—	33,052
Käpylän »	19,018	89.5	2,224	10.5	—	—	21,242
Yhteensä	457,612	63.2	251,605	34.8	14,707	2.0	723,924

Kaikilla lainausosastoilla vuonna 1928 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 60.8, skandinavisten 37.1 ja muunkielisten 2.1. Suomenkielisen kirjallisuuden lainaus lisääntyi siis huomattavasti koko lainausliikkeeseen nähden, jota vastoin skandinavisen ja muunkielisen kirjallisuuden lainaus suhteellisesti väheni vastaavassa määrin.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä tietokirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaani-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Pääkirjasto	213,950	63.5	122,794	36.5	69,256	69.5	30,370	30.5	283,206	64.9	153,164	35.1
Kallion haarakirjasto.	85,230	67.4	41,281	32.6	57,140	75.2	18,851	24.8	142,370	70.3	60,132	29.7
Töölön »	12,049	70.4	5,070	29.6	10,933	80.2	2,706	19.8	22,982	74.7	7,776	25.3
Vallilan »	12,238	68.5	5,630	31.5	11,887	78.3	3,297	21.7	24,125	73.0	8,927	27.0
Käpylän »	7,783	63.7	4,444	36.3	5,907	65.5	3,108	34.5	13,690	64.4	7,552	35.6
Yhteensä	331,250	64.9	179,219	35.1	155,123	72.7	58,332	27.3	486,373	67.2	237,551	32.8

Verrattaessa näitä lukuja vuoden 1928 tietoihin, jolloin 68.1 % kirjalainoista oli romaani- ja kertomuskirjallisuutta ja 31.9 % muuta kirjallisuutta, käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus lisääntyi romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaukseen nähden huomattavasti kertomusvuonna; tämä lisäys kohdistui niinhyvin vanhempien ihmisten kuin lasten ja nuorison lainaukseen.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haaraosastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Vallilan haarakirjasto.	Käpylän haarakirjasto.	Yhteensä.	%
I. Uskontoa	3,819	923	42	226	71	5,081	0.7
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	34,199	15,381	2,321	2,499	1,937	56,337	7.8
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	24,037	11,605	2,281	2,174	1,883	41,980	5.8
IV. Romaan., kertom. ja satuj.	283,206	142,370	22,982	24,125	13,690	486,373	67.2
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	28,428	10,729	1,232	1,248	1,254	42,891	5.9
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	21,670	8,661	745	976	964	33,016	4.6
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	11,374	3,580	199	395	509	16,057	2.2
VIII. Kielitiedettä	7,777	1,901	117	285	218	10,298	1.4
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotied., urheilua sekä muita ja sekal. ain.	21,860	7,352	839	1,124	716	31,891	4.4
Yhteensä	436,370	202,502	30,758	33,052	21,242	723,924	100.0

Vertailu vuoden 1928 lainaukseen osoittaa, että kirjallisuusosastoista II, III ja VI annetut lainat suhteellisesti jonkun verran lisääntyivät, IV ja V osastosta otetut lainat suhteellisesti vähentyivät, kun taas I, VII, VIII ja IX osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsårin koulukotiin ja Fylgian lomakotiin.

Vuoden kuluessa lainaksi annetuista kirjoista on 272 palauttamatta; näistä oli 217 lainattu pääkirjastosta, 34 Kallion haarakirjastosta, 8 Töölön haarakirjastosta, 7 Vallilan haarakirjastosta ja 6 Käpylän haarakirjastosta.

Kirjastosta sai kotilainoja kaikkiaan 33,043 henkilöä. Näistä oli 7,240 uusia lainaajia. Seuraavassa taulussa esitetään lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaikkiaan.
	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
Lainaajat, joiden äidinkieli oli suomi.										
Pääkirjasto	2,153	2,265	4,418	1,534	2,603	4,137	1,215	653	1,868	10,423
Kallion haarakirjasto..	1,588	875	2,463	1,254	1,079	2,333	1,090	817	1,907	6,703
Töölön » ..	101	99	200	98	103	201	265	115	380	781
Vallilan » ..	316	26	342	188	37	225	221	151	372	939
Käpylän » ..	141	69	210	33	177	210	222	172	394	814
Yhteensä	4,299	3,334	7,633	3,107	3,999	7,106	3,013	1,908	4,921	19,660
Lainaajat, joiden äidinkieli oli ruotsi.										
Pääkirjasto	1,297	2,542	3,839	893	4,698	5,591	924	582	1,506	10,936
Kallion haarakirjasto..	193	204	397	138	346	484	221	157	378	1,259
Töölön » ..	59	80	139	52	128	180	108	72	180	499
Vallilan » ..	68	14	82	34	19	53	72	43	115	250
Käpylän » ..	15	21	36	—	42	42	35	29	64	142
Yhteensä	1,632	2,861	4,493	1,117	5,233	6,350	1,360	883	2,243	13,086
Lainaajat, joiden äidinkieli oli muu kieli.										
Pääkirjasto	26	104	130	2	135	137	12	18	30	297
Kaikkiaan lainaajia.										
Pääkirjasto	3,476	4,911	8,387	2,429	7,436	9,865	2,151	1,253	3,404	21,656
Kallion haarakirjasto..	1,781	1,079	2,860	1,392	1 425	2,817	1,311	974	2,285	7,962
Töölön » ..	160	179	339	150	231	381	373	187	560	1,280
Vallilan » ..	384	40	424	222	56	278	293	194	487	1,189
Käpylän » ..	156	90	246	33	219	252	257	201	458	956
Yhteensä	5,957	6,299	12,256	4,226	9,367	13,593	4,385	2,809	7,194	33,043

Vuonna 1928 oli lainaajien lukumäärä 31,222, joista 17,927 eli 57.4 % oli äidinkieleltään suomalaisia, jotavastoin 13,008 eli 41.7 % oli äidinkieleltään ruotsalaisia ja 287 eli 0.9 % oli muunkielisiä. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 59.5, 39.6 ja 0.9. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä on siten sekä absoluuttisesti että suhteellisesti huomattavasti lisääntynyt. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui edellisten

eduksi; aikuisten lainaajien prosenttiluku oli nimittäin 78.2 (77.3 v. 1928) sekä lasten ja nuorison 21.8 (22.7 v. 1928). Aikuisten lainauksesta on mainittava, että ruumiillisen työntekijöihin kuuluvien ja muiden lainaajien välinen suhde muuttui aivan vähän; ruumiillisen työntekijäin prosenttiluku oli 39.4 (39.8 v. 1928) ja muiden aikuisten lainaajien 60.6 (60.2 v. 1928).

Lukusalit. Pääkirjaston neljä lukusalia pidettiin yleisölle avoinna 356 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 355, lasten lukusali 342 ja sanomalehtisali 356 päivää. Töölön ja Vallilan haarakirjastojen lukuhuoneet sekä Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto olivat yleisölle avoinna 356 päivää. Käpylän haarakirjaston lukuhuone oli avoinna ainoastaan 353 päivää, koska haarakirjasto oli uuteen huoneistoonsa muuton takia suljettuna 3 päivää. Päivittäinen aukioloaika oli sama kuin edellisenä vuonna.

Pääkirjaston opintosalissa oli käyntien lukumäärä 20,022 (18,706 v. 1928), yleisessä lukusalissa 55,569 (57,298 v. 1928), lasten lukusalissa 49,941 (49 707 v. 1928) sekä sanomalehtisalissa 253,201 (243,064 v. 1928) eli yhteensä 378,733 (368,775 v. 1928). Kallion haarakirjastossa oli käyntien luku aikuisten lukusalissa 33,799 (32,010 v. 1928), lasten lukusalissa 61,123 (59,265 v. 1928) ja sanomalehtisalissa 171,214 (143,819 v. 1928) eli yhteensä 266,136 (235,094 v. 1928). Pienten haarakirjastojen lukuhuoneissa oli käyntien lukumäärä seuraava: Töölön haarakirjastossa 107,112 (87,883 v. 1928), Vallilan haarakirjastossa 107,848 (97,977 v. 1928), Käpylän haarakirjastossa 31,383 (29,222 v. 1928) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 101,856 (98,480 v. 1928). Kirjaston lukusaleissa ja lukuhuoneissa käyntien kokonaismäärä kohosi kertomusvuonna 993,068:aan, kun taas niiden luku vuonna 1928 oli 917,431.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 1,063 (1,032 v. 1928), Kallion haarakirjastossa 755 (666 v. 1928), Töölön haarakirjastossa 301 (246 v. 1928), Vallilan haarakirjastossa 303 (274 v. 1928), Käpylän haarakirjastossa 89 (82 v. 1928) ja Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 286 (276 v. 1928) ja koko kirjastossa 2,797 (2,576 v. 1928).

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä pääkirjastossa 332 aikakauslehteä (445 kpl.), ja 72 sanomalehteä (89 kpl.), Kallion haarakirjastossa 130 aikakauslehteä (179 kpl.) ja 39 sanomalehteä (50 kpl.), Töölön haarakirjastossa 55 aikakauslehteä (64 kpl.) ja 23 sanomalehteä (29 kpl.), Vallilan haarakirjastossa 53 aikakauslehteä (58 kpl.) ja 19 sanomalehteä (26 kpl.), Käpylän haarakirjastossa 44 aikakauslehteä (47 kpl.) ja 16 sanomalehteä (19 kpl.) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 45 aikakauslehteä (49 kpl.) ja 16 sanomalehteä (33 kpl).

Edelliseltä vuodelta ratkaisematta jääneestä, kaupunginvaltuuston harkittavaksi jätetystä kysymyksestä kommunistisen sanomalehden »Työväenjärjestöjen Tiedonantajan» tilaamisesta kirjaston lukusaleihin, päätti kaupunginvaltuusto ettei se, koska kirjallisuuden ja sanomalehtien tilaaminen kaupungin kirjastoon sen ohjesäännön mukaan kuuluu johtokunnan päätösvaltaan, ole katsonut olevan aihetta ryhtyä asiassa toimenpiteisiin. Tämän nojalla tilattiin johtokunnan päätöksen mukaisesti 1 kpl. kysymyksessä olevaa sanomalehteä kirjaston kaikkiin lukusaleihin.

Satuiltoja lapsille järjestettiin pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa samoin kuin edellisenä vuonna talven, kevään ja syksyn kuluessa; pääkirjastossa 33 suomenkielistä ja 29 ruotsinkielistä sekä Kallion haarakirjastossa 21 suomenkielistä ja 8 ruotsinkielistä.

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 162,281 nidettä. Vuoden varrella hankittiin 14,050 ja poistettiin 4,842 nidettä, niin että kirjavarasto joulukuun 31 p:nä käsitti 171,489 nidettä, joista 86,949 eli 50.7 % oli suomenkielistä ja 79,574 eli 46.4 % skandinavista sekä 4,966 eli 2.9 % muunkielistä kirjallisuutta. Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1928 olivat 50.6, 46.7 ja 2.7. Romaani- ja kertomuskirjallisuutta oli 73,420 nidettä eli 42.8 %, muuta kirjallisuutta 98,069 nidettä eli 57.2 %. Kirjavarastosta oli 105,219 nidettä sijoitettuna pääkirjastoon, 40,814 Kallion haarakirjastoon, 11,861 Töölön haarakirjastoon, 9,075 Vallilan haarakirjastoon, 4,487 Käpylän haarakirjastoon ja 33 Perämiehenkadun lukuhuoneistoon.

Kirjalahjoja ovat antaneet kirjastolle kaupunginkirjastonhoitaja E. Ackerknecht, rouva A. Catani, Eduskunnan kirjasto, raatimies O. Ekman, perämies H. B. Evander, eversti G. Fraser, rouva S. Graf, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, Helsingin yliopiston kirjasto, herra N. Hulterström, lehtori V. J. Kallio, ylioppilas E. Karisto, herra W. O. Kilpi, amanuenssi M. Koskimies, Kunnallinen keskustoimisto, johtaja J. Kroon, amanuenssi E. Kytömaa, Kustannusosakeyhtiö Otava, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, »Pro jure nationum»-yhdistys Suomessa, Ranskan Helsingissä oleva lähetystö, Reichszentrale für Heimatdienst, herra J. W. Rinne, Ruotsin olympialaiskomitea, Saksan Helsingissä oleva lähetystö, herra W. Schmidt, rouva O. Tollander de Balsch, Uppsalan yliopiston kirjasto, neiti I. Wallenius, Valtioneuvoston julkaisuvarasto ja Werner Söderström osakeyhtiö.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Ahvenanmaan maakuntalautakunta, Bergenin yleinen kirjasto, Eduskunnan kirjasto, Helsingin kaupungin kirjapainokoulu, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin kaupunginvaltuuston kanslia, Helsingin säästöpankki, Helsingin yliopiston kirjasto, Kuopion kansalaisopisto, Odensen keskuskirjasto, kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, Pohjoismaiden Yhdyspankki, Posti- ja lennätinlaitos, Postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Suomen pankki, Suomen ruotsalainen Martta-yhdistys, Suomen ruotsalainen rakennusmestariyhdistys, henkivakuutusosakeyhtiö Suomi, Taideteollisuuskeskuskoulu, Tampereen kaupunginkirjasto, The London Directory Company, Tukholman kaupunginkirjasto, Tullihallitus, Tullihallituksen tilastokonttori, Uppsalan yliopiston kirjasto, Valtion kirjastotoimisto, Viipurin kaupungin kirjasto sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Aikain vartija», »Bank of Finland», »Barnens missionstidning», »Elanto», »Fiskeritidskrift för Finland», »Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukausilehti», »Helsingin Sanomat», »Hufvudstadsbladet», »Imatra», »Kirjatyö—Bokarbete», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Leipuri», »Missionstidning för Finland», »Mondo», »Paperityöläinen», »Rauhaa kohti», »Rauhan sanomia», »Ruusu-risti», »Sosialinen aikakauskirja—Social tidskrift», »Suomen lähetyssanomia», »Tapio», »Teosofi», »The Christian Science Monitor», »Tulenkantajat», »Uskon sanoma», »Valkonauha» ja »Vårtecken».

Painosta julkaistiin vuonna 1928 hankitun suomenkielisen kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsinkielisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1928.

Tulot. 58,980 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 49,417: 15 markkaa, 2,144 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 4,424 markasta, 739 ruotsinkielistä luetteloa 1,616: 40 markasta ja 12 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 24 markasta. Eräyty-

neistä vakuuksista kertyi 2,510 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 5,649: 30 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 63,640: 85 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi 5,165: 40 markkaa. Säästöä edelliseltä vuodelta oli 10: 15 markkaa. Näillä varoilla ostettiin kirjallisuutta ja lunastettiin aikaisemmin korvattuja kirjoja 5,151: 05 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1930 jäi täten 24: 50 markkaa.

Menot[1]) ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetyt määrärahat:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,501,869: 70	1,491,045: 70
Kirjallisuus	520,000: —	519,999: 90
Painatus- ja sidontakulut [2])	270,000: —	270,000: —
Kalusto	23,000: —	22,850: 45
Vuokrat	117,200: —	114,200: —
Lämpö ja valo	141,000: —	139,361: 90
Puhtaanapito ja vedenkulutus	34,800: —	33,439: 55
Tarverahat	22,000: —	21,996: 80
Yhteensä	2,629,869: 70	2,612,894: 30

Kirjoja sokeille ja Brage nimiset yhdistykset, joille kaupunginvaltuusto oli myöntänyt apurahoja yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi varatusta määrärahasta, olivat kertomusvuonna kirjastojohtokunnan valvonnan alaisia apurahojen käyttöön nähden. Johtokunta saattoi todeta, että yhdistykset ovat käyttäneet saamansa avustuksen tarkoituksenmukaisesti ja jatkaneet menestyksellisesti hyödyllistä toimintaa.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — [2]) Määrärahasta on 239,154: 60 markkaa käytetty sidonta- ja 30,845: 40 markkaa painatuskuluihin.

X. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastuskonttorin toiminnastaan vuonna 1929 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Rakennustoiminta ei ole vuoden kuluessa huomattavasti vähentynyt. Lopputarkastuksessa hyväksyttyjä uudisrakennuksia oli 139 ja niiden yhteenlaskettu kuutiosisällys oli 1,960,402 m³. Jos rakennuskustannukset, tontin hintaa lukuunottamatta, lasketaan 340 markaksi kuutiometriltä, käytettiin vuoden kuluessa uudisrakennustöihin 666,536,680 markkaa. Vuonna 1928 oli yksikköhinta 350 markkaa, uudisrakennusten kuutiosisällys 2,108,840 m³ ja käytetty pääoma 738,094,000 markkaa. Vastaavat luvut vuodelta 1927 olivat 320 markkaa, 1,535,579 m³ ja 491,385,280 markkaa.

Uudisrakennustoiminnan kautta saatiin 4,706 uutta huoneistoa, joissa oli yhteensä 10,953 huonetta, jotka jakautuivat 6,353 asuinhuoneeseen ja 4,600 keittiöön. Muihin kuin asuintarkoitukseen valmistuneiden huoneistojen pinta-ala oli 178,370 m², mikä pinta-ala jos tavallisen asuinhuoneen suuruus lasketaan 30 m²:ksi vastaa 5,946 huonetta. Vuoden koko tuotanto vastaa siis 16,899 huonetta.

Vuoden varrella lisää rakennetut 4,706 asuinhuoneistot jakaantuivat suuruuden mukaan seuraavasti:

Huoneluku huoneistoa kohti.	Asuinhuoneistoja.	Huoneluku huoneistoa kohti.	Asuinhuoneistoja.
Yksityisiä huoneita tai asuinkeittiöitä	1,353	5 huonetta ja keittiö	87
1 huone ja keittiö tai 2 huonetta	2,022	6 » » »	85
2 huonetta ja keittiö tai 3 huonetta	627	7 » » »	26
3 huonetta ja keittiö	256	8 » » »	11
4 » » »	234	9 » » »	4
		Huoneisto, jossa oli useampia huoneita	1
		Yhteensä	4,706

Näihin huoneistoihin oli rakennettu 3,000 kylpy- ja 211 suihkuhuonetta.

Huoneluku vastarakennettua huoneistoa kohti oli vuonna 1929 sama kuin edellisenä vuonna eli 2.3.

Rakennuskonttorin työ jatkui aikaisemmin vahvistettujen suuntaviivojen mukaisesti, mutta tarkastusta lisättiin rakennuspaikalla siten, että rakentajat pakoitettiin pitämään erikoisen tarkkaa pöytäkirjaa diagrammien muodossa, joista selvästi näkyi rakennustöiden kulku, erilaiset aineet ja työmenetelmät.

Täten voivat myöskin konttorin ylemmät virkailijat yksityiskohtaisesti seurata töiden kulkua eri piireissä.

Allaoleva taulukko osoittaa rakenteilla olevien rakennusten luvun eri kuukausina, vuonna 1929:

Kuukausi.	Perustusvaiheessa olevat		Muurausvaiheessa olevat		Sisustusvaiheessa olevat		Keskeneräiseksi jätetyt	
	rakennusyritykset.							
	Luku.	1,000 m³	Luku.	1,000 m³	Luku.	1,000 m³	Luku.	1,000 m³
Tammikuu	8	122.0	2	71.5	95	1,693.0	18	360.0
Helmikuu	13	270.0	2	71.5	76	1,442.0	18	360.0
Maaliskuu	16	305.0	3	68.0	65	1,120.0	20	370.0
Huhtikuu	27	410.0	11	176.0	59	977.0	11	216.0
Toukokuu	27	302.0	25	518.0	51	807.0	11	198.0
Kesäkuu	21	233.9	28	501.0	43	658.5	15	259.5
Heinäkuu	10	99.4	40	613.0	39	573.8	15	259.5
Elokuu	10	106.8	40	606.0	29	505.3	15	259.5
Syyskuu	8	24.5	21	421.0	40	582.7	17	280.5
Lokakuu	2	12.6	24	391.6	40	549.3	17	260.4
Marraskuu	—	—	14	288.0	43	518.5	17	279.3
Joulukuu	1	15.5	3	46.6	47	738.0	17	279.3

Numerot osoittavat, että rakennustoiminta suurimmaksi osaksi käsitti edellisinä vuosina alotettujen lukuisten uudisrakennusten valmistamisen. Keskeneräiseksi jätettyjen rakennustöiden luku pysyi suunnilleen muuttumattomana kunakin kuukautena vaihdellen 11:sta 20:een. Konttorin henkilökunnalla oli säännöllisesti työtä koko vuoden.

Vuoden varrella tarkastettiin 128 uudisrakennuspiirustusta, joiden rakennuskuutio oli yhteensä 805,397 m³, 42 lisä- ja uudistuspiirustusta sekä 145 rakennusmuutospiirustusta. Asuntojen luku näissä suunnitelluissa uudisrakennuksissa oli 946 ja huoneiden luku 1,977. Asunnon suuruus oli 2.1 huonetta huoneistoa kohti. Puretuissa taloissa oli piirustusten mukaan 426 asuinhuonetta. Muunlaatuisten huoneistojen pinta-ala oli 129,411 m².

Työpiirustuksia tarkastettiin 309 kpl ja rakennepiirustuksia 506 kpl; niiden pinta-ala oli 236,647 m². Tarkastuskäyntejä tehtiin 2,426, lopputarkastuksia 176 sekä rakennetarkastuksia 201.

Rakennuspiirustuksia tarkastettaessa seurattiin valtioneuvoston heinäkuun 29 p:nä 1929 vahvistamaa Helsingin kaupungin muutettua rakennusjärjestystä. Sen mukaan oli sallittu rakennuskorkeus sama kuin kadun leveys lisättynä 2.5 metrillä. Kerrosluvun tuli vastata sitä kokonaista lukua, joka saadaan, kun rakennuksen korkeus, metrein ilmaistuna, jaetaan luvulla 3.8. Tämä suhdeluku voidaan supistaa 3.4:ään siinä tapauksessa, että huonekorkeus on 2.9 m, paitsi yhdessä kerroksessa, jossa se saa olla 2.7 m. Uusien määräysten kautta häviävät ullakkokerrokset kerrosten luvun jäädessä muuttumatta.

Mitä n.k. keskusalueeseen tulee oli sitä varten otettu rakennusjärjestykseen uudet määräykset, jotka helpottivat yhtenäistä kattolistankorkeutta ja sopusuhtaista rakennusten ryhmitystä. Kattolistan korkeus nousee pengermäisesti Unioninkadulta Keskuskadulle, nimittäin + 26.4 m:stä 31.0 m:iin kaupungin 0-tasosta lukien.

Tämän alueen rakennuskysymykset olivat ankaramman tarkastuksen ja käsittelyn alaiset syystä että kaupunginviranomaiset voivat antaa erikoisia,

arkkitehtoonisia muodosteluja ja rakennusaineiden yksityiskohtaista käsittelyä koskevia määräyksiä. Samalla kertaa on kaupungilla oikeus verottaa talonomistajaa, jolle koituisi erikoisen suuri etu lisätystä rakennusoikeudesta, ja siten vähentää kohtuutonta tontinarvonnousua.

Tähän kaupungin keskukseen rakennetut pankkipalatsit antavat jo aavistuksen uuden keskusalueen ääriviivoista ja osoittavat samalla ettei siitä ole voitu havaita mitään terveydellisiä haittoja. Katurakennuksen kuution lisääminen tuo useasti myötään rakennuksen pohjan paremman suunnittelun: epäterveelliset ja vaikeasti vuokrattavat piharakennukset katoavat ja pihat tulevat suuremmiksi. Keskusalueen lisätty rakennuskorkeus parantanee todennäköisesti mainittuun kaupunginosaan sovellutettuja rakennustapoja.

Muutamissa tapauksissa konttori puolsi oikeuden myöntämistä ylittää vahvistetun rakennuskorkeuden, nimittäin jos dominantti kaupunginkuvaan oli arkkitektoonisista syistä toivottavaa.

Albertin- ja Ruoholahdenkadun kulmatontille on arkkitehti M. Välikankaan laatimain piirustusten mukaan viistettyyn kulmaan rakennettu 9-kerroksinen tornirakennus idästä ja lännestä tulevien katujen pystysuoraksi korostukseksi.

Samaten kohoaa Runeberginkadun ja Turuntien kulmassa arkkitehti K. Borgin suunnittelema 8-kerroksinen rakennus, joka kauniisti hallitsee rakennusryhmiä pohjoisesta tultaessa ja Eläintarhan kautta idästä kulkevaa liikennereittiä.

Pääskylänkadun ja Hämeentien kulmassa kohoaa arkkitehti R. Wessmanin suunnittelema torni halliten Vallilasta ja Käpylästä tulevia katuja, mutta se kaipaa toistaiseksi vastinettaan kadun pohjoispuolella.

Rakennuskuutioiden dynaminen käsittely sopivilla paikoilla on omiaan vilkastuttamaan kaupunginkuvaa, joka asuntotyyppien ja rakennusyksikköjen standardisoinnin kautta helposti muuttuu elottoman ja köyhän näköiseksi.

Rakennustyypit on pääasiassa säilytetty entisellään ja on, varsinkin vanhoissa kaupunginosissa, huomattavissa halu käyttää hyväkseen koko rakennusjärjestyksen myöntämä pinta-ala. Täten pakoitetaan arkkitehdit käyttämään leveitä rakennusrunkoja harvoine porrastoineen, pienine pihoineen ja lukuisine siipirakennuksineen, mistä on seurauksena tyhjät kohdat rakennuksen keskiosassa, pihan puolelle sijaitsevien huoneiden huono valaistus ja huoneiden sijoitus yksinomaan pihalle tai kadulle päin.

Niin pian kun ilmestyy tarpeellisen suuri asuntoreservi eivät nämä siipirakennukset enää tule kannattamaan, ja on mahdollista, vaikkakaan ei lopullisesti selvitettyä, että pimeä ja huonosti valaistu siipirakennus useimmissa tapauksissa jo nykyoloissa alentaa kiinteimistön kannattavaisuutta. On vähitellen pakostakin saatava terveellisiä pienasuntoja, joita voi kunnollisesti tuulettaa.

XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1929 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuului vuoden varrella itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja H. Andersin, toimien samalla puheenjohtajana, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemat jäsenet professori O. Tarjanne, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja työnvälitysneuvoja T. Uski. Sihteerinä toimi rahatoimikamarin notaari G. Brotherus. Toimikunnan itseoikeutettujen jäsenten ollessa estettyinä olivat avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoff, avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä ja avustava rakennustarkastaja A. Toivonen saapuvilla eräissä toimikunnan kokouksissa. Toimikunta kokoontui vuoden varrella 20 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 208 ja lähetettyjen kirjelmien luku 25. Menojensa peittämiseksi oli toimikunnalla käytettävänään 11,300 markan suuruinen menoarviomääräraha. Toimikunnan todelliset menot nousivat 8,962: 75 markkaan.

Toimikunnan toiminta jatkui vuonna 1929 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin aikaisemminkin. Vuoden kuluessa toimikunta tarkasti julkisivupiirustukset 34 kivestä rakennettavaa suurempaa uudisrakennusta varten, jotka rakennetaan joko yksityisille taikka kaupungin vuokratonteille. Tällöin hyväksyttiin suuri määrä piirustuksia lopullisesti vasta sen jälkeen, kun toimikunnan vaatimat erinäiset muutokset oli niissä suoritettu. Tämän lisäksi toimikunta tarkasti julkisivupiirustukset 33:een Käpylän, Toukolan ja Kumpulan omakotialueelle puusta rakennettavaan uudisrakennukseen, kuin myöskin joukon piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia, bensiiniasemia, vajoja, mainoslyhtyjä- ja -maalauksia y. m. varten.

Yleisiä julkisivukaavioita toimikunta vahvisti seuraaville kortteleille ja yksityisille tonteille: korttelille n:o 41 II kaupunginosassa, sekä I kaupunginosan korttelin n:o 4 tonteille n:ot 3 ja 4, korttelin n:o 30 tontille n:o 30 sekä korttelin n:o 31 tonteille n:ot 4 ja 6.

XII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Majoituslautakuntaan kuului vuonna 1929 everstiluutnantti I. Lydman puheenjohtajana, everstiluutnantti W. Calamnius varapuheenjohtajana ja muurari K. Järvinen sekä varajäsenet johtaja C. Neovius ja herra A. Uusitalo. Pöytäkirjan lautakunnan kokouksissa laati laamanni E. Lindroos.

Kesäkuun 30 p:nä 1919 sotaväen majoituksesta annetun lain 54 §:n mukaan majoituslautakunta laati puolivuosittain yksityiskohtaisen luettelon tämän lain edellyttämistä menoista ja lähetti mainitun luettelon määräaikana majoitusasiamiehelle.

Lautakunnan hoidossa edelleen olevasta irtaimistosta säilytettiin osa lautakunnan Sofiankadun 1:ssä sijaitsevassa virkahuoneistossa ja osa eräässä ullakkokomerossa Pohj. Makasiinikadun 2:ssa. Muu irtaimisto, joka aikaisemmin on ollut lautakunnan hoidettavana, siirrettiin kesäkuun 16 p:nä 1920 kaupungin varastopihaan.

Vuonna 1929 saapui lautakunnalle kaupunginvaltuustolta 1, rahatoimikamarilta 4, rahatoimikonttorilta 3 ja maistraatilta 2 eli yhteensä 10 kirjelmää ja lähetettä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 34.

Majoituslautakunnan kaupungille aiheuttamat menot nousivat 8,966 markkaan.

Ehdotus lautakunnan meno- ja tuloarvioksi vuodeksi 1930 perusteluineen lähetettiin rahatoimikamarille kesäkuun 3 p:nä.

XIII. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1929 oli seuraava:

Vuoden 1928 lopussa oli esittelijäneuvos I. V. Groundstrœm vuorossa erota lautakunnasta, mutta koska valtuusto joulukuun 12 p:nä samana vuonna valitsi hänet edelleen vuosina 1929—32 olemaan lautakunnan jäsenenä, kuului siihen vuonna 1929 paitsi häntä edelliseltä vuodelta jäljellä oleva puheenjohtaja esittelijäneuvos K. T. Modeen sekä jäsenet asianajaja hovioikeudenauskultantti N. A. Lahtinen ja hallintoneuvos P. A. Rikberg. Lautakunnan sihteerinä toimi nuorempi oikeusneuvosmies K. A. Kaira.

Tammikuun 29 p:ään saakka lautakunta kokoontui, kuten ennenkin, jokaisena perjantaina, mutta siitä alkaen kunakin tiistaina, tahi, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä ja elokuussa, jolloin koko uksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Näinollen nousi kokouksien lukumäärä 47:ään.

Vuoden kuluessa käsitteli lautakunta 602 asiaa; lautakunnan vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku oli 526. Sen ohessa antoi lautakunta pyynnöstä holhoojille ja kasvattajille suullisia neuvoja ja tietoja holhunalaisten asioitten hoidossa.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli vuoden 1929 alussa merkittynä yhteensä 810 holhoustointa, joista 442 perustui määräykseen ja 368 oli lain määräämiä holhoustoimia, sekä 140 uskotunmiehen tointa. Vuoden kuluessa merkittiin holhouskirjaan yhteensä 156 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa, ja poistettiin sieltä 104. Sen johdosta oli lautakunnan kappaleeseen vuoden 1929 lopussa merkittynä yhteensä 1,002 holhous- ja uskotunmiehen tointa, jakautuen 843 holhoustoimeen, joista 487 oli määräykseen perustuvia ja 356 lainmääräämiä holhoustoimia, sekä 159 uskotunmiehen tointa.

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1929[1]) oli seuraava:

Joulukuun 12 p:nä 1928 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1929, rouva M. Schultz-Cajander, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja hovioikeudenauskultantti A. Salo. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan ja varapuheenjohtajakseen oikeusneuvosmies Leopoldin.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1929 varrella kaikkiaan kahdeksan kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari S. Ervasti, viimeksimainittu kuitenkin ainoastaan syyskuun 1 p:ään saakka, jolloin hänelle myönnettiin pyytämänsä ero. Hänen seuraajakseen johtokunta valitsi lokakuun 17 p:nä kolmesta hakijasta varatuomari Y. J. E. Hämesalon, joka astui virkaansa marraskuun 1 p:nä. Vakinaisten viranpitäjäin kesäloman ja apulaisoikeusavustaja Ervastille sairauden takia kahdeksi kuukaudeksi myönnetyn virkaloman aikana toimivat viransijaisina varatuomarit V. Malin ja Y. J. E. Hämesalo.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1928 oli 114,122 markkaa, oli kyseessäolevana vuonnna 130,445 markkaa. Nousu johtuu siitä, että vuokraa koskeva erä on kohonnut.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Myöskin Oslon vastaava toimisto on vuoden kuluessa kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä paitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti, mistä oli seurauksena asioiden luvun lisäännys. Tämä johtuu osittain vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 8,541; niitten luvun ollessa vuonna 1928 6,958, vuonna 1927 6,823, vuonna 1926 6,264 ja vuonna 1925 5,900.

---

[1]) Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu	(26 päivää)	778	Elokuu	(27 päivää)	730
Helmikuu	(24 »)	674	Syyskuu	(25 »)	761
Maaliskuu	(24 »)	669	Lokakuu	(27 »)	860
Huhtikuu	(25 »)	820	Marraskuu	(26 »)	735
Toukokuu	(25 »)	703	Joulukuu	(23 »)	554
Kesäkuu	(24 »)	548	Yhteensä	(303 »)	8,541
Heinäkuu	(27 »)	709			

Kuten yllaolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 28.2, niiden ollessa 22.7 v. 1928 ja 22.5 v. 1927.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 66, vähin 4.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m., tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,222, joista 1,199 oli kertomusvuonna tulleita ja 23 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,161, niistä hakukirjoja 436.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	445	445
Työläisiä	125	69	194
Palvelijattaria	—	189	189
Ompelijattaria	—	56	56
Tarjoilijattaria	—	36	36
Kauppa-apulaisia	4	25	29
Maalareita	27	—	27
Keittäjättäriä	—	21	21
Siivoojattaria	—	20	20
Autonkuljettajia	13	—	13
Seppiä	13	—	13
Partureita	3	8	11
Konttoriapulaisia	2	9	11
Monttöörejä	9	—	9
Juoksutyttöjä	—	9	9
Pesijättäriä	—	8	8
Modisteja	—	7	7
Silittäjiä	—	6	6
Sairaanhoitajattaria	—	5	5
Juoksupoikia	5	—	5
Puuseppiä	4	—	4

	Mp.	Np.	Yht.
Neitejä	—	4	4
Yövahteja	4	—	4
Talonmiehiä	3	—	3
Kauppiaita	—	3	3
Valokuvaajia	—	3	3
Musiikkereja	2	1	3
Leipureja	—	3	3
Koneenkäyttäjiä	2	—	2
Poliiseja	2	—	2
Vahtimestareja	2	—	2
Suutareja	2	—	2
Kersantteja	2	—	2
Vääpeleitä	2	—	2
Rakennusmestareja	2	—	2
Raitiovaunukonduktöörejä	—	2	2
Kähertäjä	—	1	1
Räätäli	1	—	1
Vaihdemies	1	—	1
Ent. virkamies	1	—	1
Puutarhuri	1	—	1
Oikolukija	—	1	1
Yhteensä	232	931	1,163

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrasaatavia	32
Työ- ja palkkariitoja	504
Muita saamisoikeuksia	92
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioliittoriitoja	33
Avioeroja	106
Kihlauksenpurkautumisia	2
Pesäeroja	15
Perheen elatus	83
Aviottomain lasten elatus	8
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	26
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	1
Yleisiä veroja koskevia asioita	41
Holhousasioita	5
Vähäpätöisiä rikosasioita	19
Sotilasavustuksia	100
Tapaturma-asioita	3
Toimeksiantoja	35
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	109
Yhteensä	1,222

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,182, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	514	Annettu eri viranomaisille	345
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	160	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	32
Erin. syistä jätetty sillensä	131		
		Yhteensä	1,182

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 345 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	17	Helsingin kaupunginvaltuusto	1
Valtiovarainministeriö	5	» kaupungin raastuvanoikeus	15
Puolustusministeriö	3	» » rahatoimikam...	9
Presidentti	5	» » köyhäinhoitolautakunta	2
Korkein oikeus	108	» tuomiokunnan tuomari	1
Korkein hallinto-oikeus	8	Tutkijalautakunta Helsingissä	15
Turun hovioikeus	6	Lääkintöhallitus	1
Uudenmaan läänin maaherra	110	Rautatiehallitus	4
Kuopion läänin maaherra	1	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto	4
Kouluhallitus	1	Sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassa	1
Porvoon tuomiokapituli	6		
Tampereen tuomiokapituli	21		
Helsingin kaupungin maistraatti	1	Yhteensä	345

Se seikka, että 131 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoinkuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 32 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 203 oikeusjuttua, joista 160 lopullisesti ratkaistiin; näistä viimeksimainituista voitettiin 147 ja hävittiin 13.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 244 kertaa 157 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

XV. Sosialilautakunta.

Sosialilautakunnan kertomus vuodelta 1929 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Lautakunnan puheenjohtajana oli kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, varapuheenjohtajana kansanedustaja M. Paasivuori sekä jäseninä arkkitehti S. Lagerborg-Stenius, taloudenhoitaja H. Moisio, kirjelajittelija P. Rahikainen, arkkitehti M. Välikangas ja filosofiantohtori Hj. Öhman.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi herra Paasivuori, jäseninä rouva Lagerborg-Stenius ja herra Rahikainen sekä varajäseninä herrat Moisio ja Öhman.

Tontinvuokrajaoston puheenjohtajana oli herra Harvia, jäseninä herrat Moisio ja Välikangas sekä varajäseninä rouva Lagerborg-Stenius ja herra Rahikainen.

Yleishyödyllisen rakennustoimikunnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat herra Öhman puheenjohtajana, herrat Moisio ja Välikangas jäseninä sekä herrat Harvia ja Paasivuori varajäseninä.

Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan puheenjohtajana oli tarkastaja M. Sillanpää sekä jäseninä rouva H. Gebhard, arkkitehti S. Lagerborg-Stenius, kansakoulunopettajatar M. Hannula ja rouva A. Suominen.

Lautakunnan ja sen jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti A. Eriksson ja apulaissihteerinä maisteri A. G. Waronen, joka samalla toimi kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan sihteerinä. Kanslistin tointa hoiti neiti H. Helkeniemi. Vahtimestarina toimi nuorukainen V. Sippola.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä oli herra G. V. Karhumaa ja emännöitsijänä rouva L. K. Lehtonen. Omakotialueitten rakennusvalvojana oli arkkitehti U. Moberg. Kotitalousneuvojina toimivat talousopettajattaret I. Grotenfelt, E. Koch ja K. Olsoni. Kumpulan siirtolapuutarhan puutarhurina oli tammikuun 31 p:ään asti puutarhuri A. M. Hellman ja helmikuun 15 p:stä alkaen puutarhuri T. Kulo.

Vuoden kuluessa lautakunta ja sen jaostot kokoontuivat yhteensä 58 kertaa, nimittäin sosialilautakunta 11, tontinvuokrajaosto 21, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto 11, kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 4 sekä kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta 11 kertaa. Niissä pidettyjen pöytäkirjain pykäläin lukumäärä nousi yhteensä 446:een, nimittäin 78, 173, 87, 24 ja 84.

Lähetettyjen kirjelmäin luku oli 615, vuonna 1928 418, vuonna 1927 348 ja vuonna 1926 278.

Asuntokysymyksiä. Sosialilautakunnan työ kohdistui yhä edelleenkin kunnan asuntopolitiikkaan ja varsinkin rakennustoimintaan kaupungin vuokratonttialueilla Vallilassa, Käpylässä, Toukolassa, Hermannissa ja Kumpulassa.

Rakennustoiminnassa tapahtui kertomusvuonna suuri muutos. Yritteliäisyys tällä alalla, joka vielä vuoden alkupuoliskolla oli joltinenkin, pysähtyi vähitellen kokonaan ja loppupuolella vuotta ei uusia rakennusyrityksiä sanottavasti pantu alulle. Tähän muutokseen lienevät useat syyt vaikuttaneet, joista yhtenä luonnollisesti oli edellisten vuosien runsas rakennustuotanto, joka poisti aikaisemmin vallinneen asuntopulan, aiheuttipa vielä joltisenkin asuntoreservinkin. Toinen syy oli Suomen pankin luottopolitiikka, joka esti kauppapankkeja myöntämästä uusia rakennuslainoja. Tästä luoton kiristämisestä oli terveellisiäkin seurauksia, sikäli että kevytmielinen rakennusyritteliäisyys pysähtyi ja kauppapankit estettiin kiinnittämästä entistä suurempia pääomia tämänlaatuisiin vähemmän suotaviin yrityksiin. Toinen tästä seurannut ilmiö ei liene yhtä onnistunut: kiinteistöyritysten luoton tyydyttämiseksi käännyttiin yhä enemmän yksityisten luotonantajien puoleen ja siten joutui tällaisten yritysten rahoittaminen osittain julkisen valvonnan alaisista rahalaitoksista muualle, mikä ehkä oli omiaan korottamaan korkokantaa ja lisäämään mahdollisuuksia keinottelutarkoituksessa väärinkäyttää luottoa.

Yleinen rahanniukkuus ja luottopula sekä osittain myöskin keinottelu aiheuttivat kiinteistömarkkinoilla vaikeuksia, joista ei kuitenkaan, muutamia tapauksia lukuunottamatta, koitunut vakavampia seurauksia, mutta tullevat myöhemmin viemään joitakin asunto-osakeyhtiöitä vararikkoon. Lienee todettava, että asunto-osakeyhtiömuoto ei ole joka suhteessa osoittautunut onnelliseksi, sillä se siirtää liian suuren taloudellisen edesvastuun vähemmän arvostelukykyisen osakkeenomistajaryhmän niskoille. Asuntopoliittiselle kehitykselle maassamme olisi erittäin tärkeätä löytää keino, jolla nykyisin ilmenneet haitat saataisiin ainakin osittain poistetuiksi.

Asuntopula lienee tosin kaupungista hävinnyt, mutta kuitenkin on vielä suuria asukasryhmiä, joitten edelleenkin on vaikea hankkia itselleen tyydyttävän tilavia asuntoja, jotka muutenkin vastaisivat nykyaikaisia vaatimuksia. Osaksi lienevät siihen syynä meillä jo ilmastonkin takia suhteettoman korkeaksi nousevat rakennuskustannukset, toisaalta myöskin pääoman puute ja siitä johtuva korkea korkokanta, joka estää asunnontarvitsijoita hankkimasta yhdellä kertaa osakehuoneiston hankkimiseksi tarvittavaa summaa.

Kaupungilla oli edelleenkin tilaisuus harjoittaa asuntopoliittista toimintaa ja huolehtia suhteellisen halpojen ja edullisin maksuehdoin saatavien pienasuntojen tarpeen tyydyttämisestä. Kertomusvuonna valmistui Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 3:n lisärakennus tontilla n:o 16 Vallilan korttelissa n:o 555 ja muuttivat asukkaat siihen kesäkuun 1 p:nä. Myöskin perusti kaupunki mainitun rakennusyhtiön johtokunnan tekemästä alotteesta uuden samanlaisen yrityksen, Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 4, joka tontille n:o 45 Mäkelänkadun varrella ryhtyi rakentamaan kolmea asuinrakennusta. Yrityksen muina osakkaina olivat Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto, joka aikoo ottaa huoneiston jostain näistä rakennuksista ja sisustaa sinne kodin yksinäisiä äitejä varten, sekä Asuntoreformiyhdistys, joka samoin kuin kaupunkikin, aikoo luovuttaa osakkeensa vastaavan huoneiston vuokraajalle.

Koska ensimmäisen puolikunnallisen rakennusyhtiön huoneistojen vuokraajat saavat maaliskuussa 1930 osakkeensa lunastetuiksi, teki lautakunta puolestaan kokouksessaan joulukuun 19 p:nä alotteen yhtiön muuttamiseksi asunto-osakeyhtiöksi.

Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana, jolloin rakennustoiminta vielä oli sangen vilkasta näytti omakotitonteista tulevan puute ja sen vuoksi oli lauta-

kunta pitänyt tarpeellisena ryhtyä toimenpiteisiin jo ajoissa hankkiakseen uusia sopivia tonttialueita. Tässä tarkoituksessa lautakunta kokoontui helmikuun 11 p:nä rakennuskonttorissa, jossa avustava asemakaava-arkkitehti B. Aminoff selosti erilaisia suunnitelmia kaupungin asemakaavan kehittämiseksi erittäinkin mitä tulee mahdollisuuksiin järjestellä uusia omakotialueita. Lautakunta kannatti puolestaan esitettyjä suunnitelmia. Omakotitonttien kysyntä loppui kuitenkin, kysymystä ei tarvinnut käsitellä kiireellisenä ja lautakunta päätti jäädä odottavalle kannalle asiassa.

Rahatoimikamarin kehoituksesta lautakunta laati, kuten muutkin kaupungin viranomaiset, kokouksessaan huhtikuun 26 p:nä suunnitelman viisivuotiskauden 1930—1934 aikana suoritettavista uudistöistä. Tontinvuokrajaoston ehdotuksen mukaisesti lautakunta laati suunnitelman suoritettavista katurakennustöistä, käyttäen pohjana rakennuskonttorin laatimaa ehdotusta. Töitä suunnitellessaan lautakunta otti huomioon sen, että kaupungissa tulee vuonna 1932 pidettäväksi yleiset pohjoismaiset rakennuspäivät, jolloin esikaupunkialueiden tulisi olla kunnossa, sekä että vuosittain saataisiin riittävä määrä omakotitontteja vuokrattavaksi. Samalla lautakunta teki esityksen, että vuosittain varattaisiin asuntotuotannon tukemista varten seuraavat määrät: kuoletuslainoja 2,500,000 markkaa, osakkeitten merkitsemiseksi yleishyödyllisissä asuntoyrityksissä 2,000,000 markkaa ja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston vahvistamiseksi 1,000,000 markkaa. Lautakunnan esitykset tulivat kyllä merkityiksi pääasiassa muuttamattomina kaupungin viisivuotiskauden 1930—34 menosääntöön, mutta vuoden 1930 talousarviota vahvistettaessa on kuitenkin rakennustoiminnan edistämistä varten tarkoitetut määrärahat jätetty pois.

Edelläolevasta ilmenee, että yksityinen rakennustoiminta lautakunnan valvonnan alaisilla alueilla ei ole ollut yhtä vilkasta kuin ennen. Seuraavat, mainituilla alueilla valmistuneita uusia huoneistoja ja huoneita tarkoittavat luvut osoittavat kuitenkin että vuonna 1929 valmistui useita uudisrakennuksia. Suurin osa näistä oli pantu alulle jo edellisenä vuonna.

	Huoneistoja.	Huoneita.
Vallila	292	577
Käpylä	5	11
Toukola	5	9
Kumpula	65	157
Yhteensä	367	754

Yleishyödyllisille yrityksille myönnetyt avustukset. Yleishyödyllisten yritysten avustusmäärärahasta antoi kaupunginvaltuusto seuraavat avustukset allamainituille yhdistyksille, joiden toimintaa valvoi soisialilautakunta, nimittäin Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle 20,000 markkaa, Suomen vankeusyhdistykselle 4,000 markkaa, Helsingin työväenyhdistykselle 5,000 markkaa, Suomen merimieslähetysseuralle 20,000 markkaa, Helsingin sosialidemokraattisen naisyhdistyksen kesäsiirtolatoimikunnalle 13,000 markkaa, Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistykselle 2,000 markkaa, Valkonauhayhdistykselle 10,000 markkaa, Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle 3,000 markkaa, Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle 10,000 markkaa, Helsingin ruotsalaiselle Martha-yhdistykselle 5,000 markkaa, Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle 5,000 markkaa, Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle 2,000 markkaa, Helsingin kuuromykkäyhdistykselle 1,000

markkaa, Helsingin sokeain ystävät yhdistykselle 5,000 markkaa ja Helsingin sokeainyhdistykselle 20,000 markkaa.

Yllämainituista yrityksistä käytti Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys avustuksensa ylläpitääkseen taloustyöntekijäin kotia ja lepokotia. Edellisessä asui vuoden varrella 757 ja jälkimmäisessä 350 henkilöä, osaksi ilmaiseksi osaksi hyvin pientä maksua vastaan.

Suomen vankeusyhdistys käytti saamansa avustuksen välittääkseen työtä vapaaksi päässeille vangeille.

Helsingin työväenyhdistys käytti avustusmäärärahansa tietokirjallisuuden hankkimiseksi.

Suomen merimieslähetysseura ylläpiti Helsingissä merimieskotia ja harjoitti satamalähetystyötä kaupungin satamissa. Mainitun toiminnan aiheuttamat kustannukset peitettiin osittain myönnetyllä avustuksella. Seura järjesti yösijoja 719 merimiehelle, ruoka-aterioita 491 ja työtä 243 miehelle.

Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys käytti suurimman osan apurahastaan kustantaakseen varattomille äideille tilaisuutta kesävirkistykseen.

Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistys käytti apurahansa helpottaakseen kulkuyhteyksiä Pikku Lehtisaarella olevaan kesäsiirtolaansa

Teollisuusseutujen evankelioimisseura ei kuluvana vuonna saanut minkäänlaista avustusta kysymyksessä olevista varoista, koska seura oli samanaikaisesti jättänyt toisen anomuksen paljon suuremman avustuksen saamista varten toimintansa tukemiseksi.

Valkonauhayhdistys ylläpiti saamillaan varoilla työkotia ja Keski-Helsingin valkonauhayhdistys naisten yömajaa.

Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu ja Martta yhdistykset ylläpitivät avustuksella kotitalouskursseja, suomalainen Martta yhdistys osittain yleisiä, osittain talousapulaisille tarkoitettuja, ruotsalainen yhdistys taasen yleisiä kursseja. Kurssit olivat enimmäkseen aivan ilmaisia, taikka olivat osanottomaksut niin alhaiset, että niissä käytetyt ruoka-aineet tuskin saatiin maksetuiksi.

Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys ja Helsingin kuuromykkäyhdistys kustansivat apurahoillaan toimintaansa varten tarvitsemainsa huoneistojen vuokrat ja suojateilleen järjestämänsä pienet kurssit.

Yhdistys Sokeain ystävät käytti saamansa avustuksen työkoulujensa ylläpitämiseen. Helsingin sokeain yhdistys maksoi avustuksellaan toimihuoneistonsa vuokran.

Teollisuusseutujen evankelioimisseura, jonka anomus saada kaupungilta avustusta Vallilassa ja Kalliossa harjoitettavaa kerhotoimintaa varten jo kerran oli hyljätty, teki uuden anomuksen toukokuun 7 p:nä 1929. Seuran anomusta käsittelemään asetettiin valiokunta, johon tulivat kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, arkkitehdit A. Eriksson ja S. Lagerborg-Stenius sosialilautakunnan sekä professori M. Ruuth, rouva A. Huotari ja filosofianmaisteri R. Liukkonen lastensuojelulautakunnan edustajina. Marraskuun 7 p:nä laatimassaan esityksessä valiokunta ehdotti että kaupungin oli ryhdyttävä harjoittamaan kerhotoimintaa Vallilassa omin voimin, mutta yhteistoiminnassa mainitun seuran kanssa. Marraskuun 12 p:nä pitämässään kokouksessa lautakunta puolsi valiokunnan ehdotusta ja myöskin lastensuojelulautakunta yhtyi siihen. Rahatoimikamari ei kuitenkaan asettunut samalle kannalle, vaan esitti, että työ kokonaisuudessaan uskottaisiin seuralle kaupungin ainoastaan taloudellisesti avustaessa yritystä.

Sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto hoiti, kuten ennenkin, isännöitsijän avustamana puheenaolevien rakennusten valvonnan ja lähimmän hallinnon. Asuntojen lukumäärä pysyi vuoden kuluessa muuttumattomana, ja muutenkaan ei niitten suhteen ole sanottavia muutoksia tapahtunut. Kuitenkin on todettava eräänlaista kehitystä, sillä ahtaastiasutus on jatkuvasti alentunut ja samalla on asujaimisto jossakin määrin vaihtunut, sillä osa parempaan taloudelliseen asemaan päässeitä asukkaita siirtyi uusiin puolikunnallisiin rakennuksiin, kun taas heidän asuntoihinsa muutti taloudellisesti heikompia väestöryhmiä.

Toisenkinlaista kehitystä on ollut huomattavissa. Jo joitakin vuosia on kunnallisten työväenasuntojen emännöitsijän johdolla taloissa ja niiden asukkaiden keskuudessa harjoitettu kerhotoimintaa, joka vuosi vuodelta on tullut yhä monipuolisemmaksi ja tehokkaammaksi. Kertomusvuonna perustettiin sitäpaitsi Helsingin kaupungin rakennusyhtiön n:o 3:n uudisrakennukseen lastenseimi. Siitä johtuneet kustannukset suoritettiin työväenasuntoja varten myönnetyistä määrärahoista.

Kertomusvuonna korotettiin vuokria jossain määrin. Kokouksessaan huhtikuun 30 p:nä jaosto päätti korottaa Karstulantien rakennusryhmän vuokria 60 markalla yhden huoneen, ja 75 markalla huoneen ja keittiön käsittävistä asunnoista. Tällä toimenpiteellä tahdottiin ainoastaan tasoittaa vuokria, mitkä korotuksen jälkeen olivat yhtä suuret kuin muiden saman kokoisten ja -laatuisten asuntojen vuokrat. Samalla korotettiin myöskin Mäkelänkadun asuntoryhmän vuokria 50 markalla huoneistoa kohden, mikä päätös kuitenkin tarkistettiin joulukuun 14 p:nä pidetyssä kokouksessa siten että vuokrat huoneistoista, mitkä sijaitsivat rakennusten päädyissä ja alakerroksessa, ja jotka siis lämmityksen suhteen olivat epäedullisemmassa asemassa jätettiin korottamatta. Mäkelänkadun rakennusryhmän vuokrien korotus tuntui sitäkin oikeutetummalta kun sanottu rakennusryhmä korotuksen jälkeenkin tulee tuottamaan tappiota.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee huoneistojen ja huoneiden lukumäärä kaikissa kunnallisissa työväenasunnoissa sekä niissä asuvien henkilöiden luku vuoden 1929 lopussa:

Työväenasunnot.	Huoneistojen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asuvien henkilöiden luku.	Keskimäärin henkilöitä huonetta kohti.
Hietaniemenkatu n:ot 5—23	106	121	227	1.9
Kirstinkatu n:o 16	39	42	160	3.8
Somerontie n:ot 4—18	155	160	602	3.8
Kangasalantie n:ot 47—59	239	240	947	3.9
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585 ..	330	496	1,587	3.2
Hämeentie n:o 107, ent. lentoasema	34	34	88	2.6
Sammatintie n:ot 9—11	48	72	227	3.2
Mäkelänkatu n:ot 37—41	87	174	390	2.2
Yhteensä	1,038	1,339	4,228	3.2

Kunnallisissa työväenasunnoissa asui vuonna 1928 4,573 henkilöä, joten vähennys vuoden varrella oli 345 henkilöä. Asukasluku huonetta kohden oli edellisenä vuonna 3.4 ja kertomusvuonna 3.2.

Lisäksi oli kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston hoidettavana myöskin Kumpulan siirtolapuutarhan puutarhurin asunto, jossa on 4 huonetta ja asukkaina puutarhuri perheineen.

Menot ja tulot. Vuoden menosääntöön merkityt kunnallisten työväenasuntojen määrärahat ja niiden käyttö selviää allaolevista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset	82,860: —	82,860: —
Henkilökunta	143,160: —	142,945: —
Tilapäistä työvoimaa	19,200: —	18,618: —
Kesälomasijaiset	3,850: —	3,600: —
Lämpö	6,000: —	5,498: 50
Valaistus	36,900: —	32,356: 30
Vedenkulutus	143,600: —	121,374: 60
Puhtaanapito	167,935: —	164,183: —
Sisäkorjaukset	271,800: —	267,611: 20
Palovakuutusmaksut	145,970: —	98,017: 65
Sekalaista	61,000: —	48,712: 65
Vuokra	25,200: —	41,195: —
Yhteensä	1,107,475: —	1,026,971: 90

Tulot oli arvioitu 3,146,400 markaksi, mutta vuoden aikana kertyi 3,309,007: 50 markkaa.

Sosialilautakunnan tontinvuokrajaosto huolehti kuten ennenkin omakotialueiden lähimmästä valvonnasta sekä tontti- ja rakennusasioiden käsittelystä. Jaosto antoi lausuntonsa 49 asiasta, nimittäin vuokraoikeuden siirrosta 29 tapauksessa, vuokraoikeuden myöntämisestä 16 tapauksessa ja vuokraoikeuden peruuttamisesta 4 tapauksessa. 11 tapauksessa jaosto päätti toistaiseksi varata tontteja, 38 tapauksessa jaosto puolsi ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi piirustusten vahvistamista koskevia anomuksia.

Lisäksi jaosto tarkasti valmistavasti useita piirustusluonnoksia, sekä puolsi kolmessa tapauksessa vuokraoikeuden jatkamista n. s. Kumpulan viljelyspalstoilla ja esitti yhdessä tapauksessa vuokrasopimuksen purkamista.

Rakennustoiminnan lamaantuminen ja kiristyneet raha-ajat vaikeuttivat suuresti rakennustoimintaa omakotialueilla. Vuoden alussa tosin useat tarmokkaat rakennusalan työmiehet anoivat tontteja harjoittaakseen näin pienessä mittakaavassa rakennustuotantoa omaan laskuunsa, mutta yritysten rahoittamisvaikeudet keskeyttivät tällaisenkin yritteliäisyyden alkuunsa.

Muista jaoston käsittelemistä asioista mainittakoon, että jaosto ryhtyi huhtikuun 4 p:nä pitämässään kokouksessa toimenpiteisiin varatakseen työttömiksi joutuneille kivityömiehille tilaisuuden harjoittaa kivenhakkausta sellaisilla rakentamattomilla tonteilla, joilla se haitatta voi käydä päinsä. Syyskuun 5 p:nä jaosto päätti esittää rahatoimikamarille, että Sturenkatu varustettaisiin puuistutuksilla ja joulukuun 12 p:nä jaosto päätti että omakotialueitten tonttien esipihat oli käsiteltävä yhtenäisesti ja huolellisesti, mitä tarkoitusta varten oli laadittava suunnitelma.

Sosialilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto myönsi vuoden kuluessa 1,388,000 markkaa 30 eri lainana, joista suurin oli 80,000 markan ja pienin 6,000 markan suuruinen. Seitsemän lainoista, joiden yhteenlaskettu pääoma-arvo oli 66,000 markkaa, oli lisälainoja, joita jaosto myönsi Käpylän omakotirakentajille alkuperäisen rakennusohjelman vahvistamisen jälkeen suoritettujen vesi- ja viemärijohto-

töiden y. m. kustannusten peittämiseksi. Useat rakentajat anoivat oikeutta saada lisäluottoa, jolla olisi etuoikeus rahastosta otettuihin lainoihin nähden ja 17 tapauksessa jaosto katsoi voivansa puoltaa näitä anomuksia. Tällöin valvoi jaosto aina että rahastosta myönnettyjen lainojen tila postponeerauksenkin jälkeen tulee olemaan rahaston sääntöjen ja lainaehtojen mukainen.

Useitten tonttien vaihtaessa vuokraajaa, jaosto joutui käsittelemään lukuisia lainansiirtokysymyksiä. 19 tapauksessa jaosto hyväksyi tontin uuden vuokraajan lainanottajaksi; täten myönnettyjen lainojen yhteenlaskettu summa oli 532,000 markkaa. Jaosto oli toiselta puolen pakoitettu irtisanomaan kuusi yhteensä 170,000 markan suuruista lainasopimusta, koska jaoston ohjesäännöt ja lainaehdot estivät hyväksymästä tontin uutta vuokraajaa lainanottajaksi ja 5 tapauksessa, yhteensä 139,000 markkaa, sallittiin lainan jäädä toistaiseksi tonttiin kiinnitetyksi, kuitenkin vain 6 kuukauden irtisanomisajoin, jotta laina voitaisiin sanoa irti ellei tonttia luovuteta sellaisille henkilöille, joille jaosto voi sääntöjensä mukaisesti myöntää lainan.

Lainarahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1929 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä nousi joulukuun 31 p:nä 1929 8,785,753: 21 markkaan.

Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan toiminta oli kahta laatua, kohdistuen kotitalousneuvonnan järjestämiseen ja siirtolapuutarhojen välittömään hallintaan. Sosialilautakunnan toimeksiannosta johtokunta antoi lausuntoja eräistä kysymyksistä, jotka olivat sen toimialan ulkopuolella. Viimeksimainituista mainittakoon eräiden Vallilan asukkaiden sekä Teollisuusseutujen evankelioimisseuran tekemä esitys, että Vallilaan järjestettäisiin kerhotoimintaa kunnan puolesta. Johtokunta käsitteli asian lopullisesti kokouksessaan maaliskuun 4 p:nä esittäen lausuntonaan pitävänsä tämänlaatuisen kerhotoiminnan järjestämistä hyvin suotavana, sekä ehdottaen, että sosialilautakunta ryhtyisi kerhotyön järjestämisen tavasta neuvottelemaan nuorison huoltoelinten kanssa.

Sen lisäksi johtokunta antoi lopullisen lausuntonsa Suomen saha-, kuljetus- ja sekatyöväen osaston n:o 37 tekemästä anomuksesta pesulaitoksen perustamisesta ammattipesijöitä varten. Asiaa uudelleen pohdittuaan tuli johtokunta siihen tulokseen, että pesulaitoksen perustaminen, niin suotavaa kuin se monesta syystä olisikin, oli sopivan huoneiston puutteessa mahdoton ja päätti johtokunta senvuoksi kokouksessaan syyskuun 17 p:nä esittää sosialilautakunnalle, että asia saisi tällä kertaa raueta, mutta että se otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi jotakin soveliasta kunnallista uudisrakennusta suunniteltaessa. Lautakunta yhtyi esitykseen, ja ehdotti kokouksessaan lokakuun 3 p:nä että rakennuskonttorille annettaisiin tehtäväksi uusia rakennuksia suunnitellessaan ottaa pesutuvan tarpeen huomioon ja laatia tarpeelliset laskelmat.

Kotitalousneuvonta jatkui kertomusvuonna etupäässä kurssien muodossa. Ne sovellutettiin vuodenajan mukaan ja niitä pidettiin sekä Helsinginkadun n:o 26:ssa olevassa opetuskeittiössä, että Vallilassa kunnallisten työväenasuntojen kerhohuoneistossa. Viimeksimainittu huoneisto oli kuitenkin niin ahdas, että siellä oli vaikeata järjestää muuta kuin havaintotilaisuuksia, ja se oli sitä paitsi koko talveksi varattu kerhotoiminnalle, minkä tähden havaintoopetusta voitiin antaa Vallilassa vain kesäaikana, jolloin kerhot eivät toimineet.

Ruuanlaittokursseilla oli runsaasti osanottajia, usein ilmoittautui niitä kaksi kertaa suurempi määrä, kuin mitä voitiin vastaanottaa siitäkin

huolimatta, että johtokunta syyskuun 20 p:nä tekemällään päätöksellä oli ottanut tilapäisen, tuntipalkkaa nauttivan apulaisen neuvojan avuksi. Apulaisena toimi neiti E. Sore. Samoin kasvoi havaintoiltojen osanottajamäärä. Opetuskeittiössä varattiin istumapaikkoja n. 80 hengelle, mutta oli osanottajia usein toistasataa.

Yhteensä järjestettiin 10 erilaista ruuanlaittokurssia, joilla oli yhteensä 167 osanottajaa, yksi säilykekurssi, jolla oli 12 osanottajaa sekä neljä leipomakurssia, joilla oli 42 osanottajaa. Havainto-opetusta annettiin yhteensä 34 iltana.

Käsityökursseja järjestettiin kolme ja oli näillä yhteensä 69 osanottajaa. Sen ohessa järjestettiin kaksi kertaa viikossa neuvontatilaisuuksia ja niillä kävi yhteensä 115 eri henkilöä. Jokainen heistä valmisti keskimäärin 2—3 erilaista pukukappaletta. Lisäksi toimi neuvoja Vallilan kunnallisten työväenasuntojen äitikerhossa, koettaen siellä vaikuttaa kotikulttuurin kohottamiseksi. Kerho kokoontui 28 kertaa ja oli joka kokouksessa keskimäärin 20 osanottajaa. Sitäpaitsi kerho järjesti 7 eri juhlaa, joihin käsityöneuvoja otti aktiivisesti osaa. Juhlissa pidettiin erilaisia kotitalouden ja kodinhoidon alaa koskevia esitelmiä.

Neuvojat järjestivät yhteisesti kerran kuukaudessa pidettäviä n. k. kotiiltoja, joihin koetettiin saada osanottajia mahdollisimman laajoista piireistä. Näissä tilaisuuksissa pitivät eri alojen asiantuntijat esitelmiä, joiden avulla koetettiin kehittää kotikulttuuria ja enentää harrastusta kodinhoitoon.

Toukokuun 14—30 p:nä järjestettiin kodinhoitokurssit, jotka käsittivät yhteensä 12 luentoa sekä tutustumistilaisuuksia erilaisiin laitoksiin ja pari yleisempää esitelmää. Puhujina ja luennoitsijoina esiintyivät tarkastaja M. Sillanpää, rouva L. Harmaja, professori C. Tigerstedt, tarkastaja E. Kanervio, lääketieteentohtori A. Teittinen, tarkastaja V. Hjelt sekä kaikki kolme kotitalousneuvojaa. Osanottajamäärä eri tilaisuuksissa oli hyvin runsas, n. 80—120 henkilöä kerralla.

Joulukuun 14 ja 15 p:nä järjesti johtokunta kotitalousneuvontatoiminnan esittelytilaisuuden sekä näyttelyn, jossa oli nähtävänä erilaisia käsityökursseilla valmistettuja esineitä sekä ruuanlaittokurssien valmisteita. Tilaisuuteen oli hankittu eri liikkeiltä erilaisia kodeissa käytettäviä talousesineitä y. m., kuten astiastoja sekä työkaluja ja puhdistustarpeita. Näyttelyssä esitettiin myöskin koneparsintaa ja oli siellä näytteillä pieni sähköllä käypä pesukone. Kumpanakin päivänä kävi tilaisuudessa niin paljon väkeä kuin huoneistoon suinkin mahtui. Se oli omiaan herättämään ja lisäämään mielenkiintoa kodinhoidollisiin kysymyksiin.

Ruskeasuon puutarha oli jo joitakin vuosia ollut viljeltynä kokonaan ja olivat sen viljelykset kehittyneet tasaisesti viljelijöiden itsensä huolehtiessa siitä.

Myöskin Kumpulan siirtolapuutarhassa oli huomattavissa kehitystä, vuoden kuluessa tuli puutarhaan lukuisia uusia viljelijöitä ja vuoden lopulla olivat suurin piirtein katsoen kaikki viljelyspalstat varatut seuraavaa viljelyskautta varten. Puutarhaan oli rakennettu lukuisia puutarhamajoja, vuoden lopulla oli niitä n. 60. Yhä useammat palstanvuokraajat hankkivat niinikään itselleen puutarhasuunnitelmia. Lautakunnan toimesta ryhdyttiin puutarhassa kuntoonpanemaan mallipalstaa, jolle vuoden kuluessa rakennettiin pieni puutarhamaja.

Kumpulan siirtolapuutarhan tultua kokonaan viljellyksi ja palstojen kysynnän yhä jatkuessa lautakunta ryhtyi suunnittelemaan uuden puutarha-

alueen hankkimista anoen sitä varten talousarvioon vuodeksi 1930 tarpeellista määrärahaa.

Omakotialueilla edistyi puutarhaviljelys niinikään, yhteensä 31 tontin vuokraajaa hankki itselleen viljelyssuunnitelman puutarhapiirustuksineen.

Omakotitonttien ja siirtolapuutarhojen vuokraajat ottivat osaa syyskuussa järjestettyyn Suomen yleiseen puutarhanäyttelyyn hyvällä menestyksellä; heidän tuotteitaan palkittiinkin siellä. Näyttelyesineiden järjestäminen oli puutarhaneuvojan neiti Kochin huolena, joka samalla kuului näyttelytoimikuntaan.

Neiti Koch julkaisi vuoden kuluessa johtokunnan kehoituksesta puutarhanhoitoa koskevan ohjelehtisen. Lehtinen sisältää tärkeimmät puutarhoja perustettaessa huomioonotettavat seikat.

Omakotialueitten ja siirtolapuutarhojen viljelijöille järjestettiin vuoden kuluessa 22 luentosarjaa, joilla oli keskimäärin 160 osanottajaa.

XVI. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1929 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kunnallisneuvos V. von Wright puheenjohtajana ja varatuomari E. von Boehm varapuheenjohtajana sekä jäseninä maalarimestari A. Haanoja, kultaseppä F. O. Lindroos, kirjansitoja E. Merikoski ja kirjaltaja E. Virtanen sekä varajäseninä viilaaja Hj. Blomqvist, johtaja J. Renberg ja puuseppä M. Rinne. Sihteerintehtäviä hoiti varatuomari U. Ekman; kanslistina toimi neiti G. Laurén. Kokouksia oli vuoden varrella 11.

Kertomusvuonna luetteloitiin 158 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 770 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 928. Ammatittain jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ammatti.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Latojia	17	7	24	Kirjansitojia	5	—	5
Veturinkuljettajia	22	—	22	Räätäleitä	4	—	4
Partureita	1	14	15	Seppiä	2	—	2
Viilaajia	14	—	14	Valajia	2	—	2
Konetyömiehiä	9	—	9	Kupariseppiä	2	—	2
Verhoilijoita	8	—	8	Kursoojia	2	—	2
Puuseppiä	8	—	8	Hattutyömiehiä	2	—	2
Rautasorvareita	6	—	6	Kilpimaalari	1	—	1
Sähkömonttöörejä	6	—	6	Pannuseppä	1	—	1
Kivipainajia	6	—	6	Kultaseppä	1	—	1
Maalareita	5	—	5	Malliseppä	1	—	1
Levyseppiä	5	—	5	Sähkökoneasentaja	1	—	1
Painajia	5	—	5	Syväpainaja	1	—	1
				Yhteensä	137	21	158

21 oppilasta teki sopimuksen 3 vuodeksi ja 137 oppilasta 4 vuodeksi.

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1929 antama kertomus[1]) oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja A. E. Leino, jäseninä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimittaja E. Härmä ja toimittaja M. Paasivuori. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten maalari U. Nurminen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimiston johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa. Sen kokouksissa käsitellyistä kysymyksistä on pöytäkirjaan kirjoitettu yhteensä 60 pykälää. Enin osa näistä koskee toimiston välitystoimintaa y. m. juoksevia asioita. Yleisempää laatua olevista kysymyksistä mainittakoon ennen muita kysymys kunnallisen ammatinneuvonnan järjestämisestä Helsingissä. Eräässä asiaa koskevassa komiteanmietinnössä oli tämä neuvontatoimi ehdotettu annettavaksi työnvälitystoimistolle, jonka johtokuntaa, sen käsitellessä ammatinneuvonta-asioita, olisi täydennettävä eräillä itseoikeutetuilla jäsenillä. Asiasta antamassaan lausunnossa johtokunta puolestaan ehdotti, että sanotun neuvontatoiminnan johto, jos tämä toiminta työnvälitystoimistoon yhdistetään, annettaisiin erikoiselle, pariteettiperiaatteen mukaisesti kokoonpannulle alajohtokunnalle, samaan tapaan kuin merimiesvälityksen johto nykyään sekä että käytännölliseen neuvontatyöhön otettaisiin erikoinen ammatinneuvoja.

Työsuhteita ja työmarkkinain tilaa käsitteli johtokunta useaan kertaan antaen niistä lausuntoja kaupungin viranomaisille ja sosialiministeriölle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastonjohtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina U. Vinha ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S. Rechardt ja A. Vallinheimo. Ylimääräisenä apulaisena naisosastoilla toimi rouva A. Salmi. Vahtimestareina olivat V. Jyrkänne ja J. A. Sivenius.

Toimiston liike. Sen johdosta, että kertomusvuoden jälkipuoliskolla paikkakunnan työoloissa tapahtui jyrkkä käänne huonompaan, lisääntyi työhakemusten määrä huomattavan runsaasti, jopa siinä määrin, että tungoksen lievittämiseksi toimiston huoneistossa oli tarpeen järjestää väliaikainen haarakonttori Vallilaan. Konttori aloitti toimintansa marraskuun 20 p:nä. Työtarjousten ja välitysten määrä sen sijaan jonkun verran väheni.

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuina edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1929.		1928.		Lisäännys vuonna 1929 verrattuna vuoteen 1928.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	16,736	41.6	11,849	34.8	+ 4,887	+ 41.2
Naisten »	23,540	58.4	22,164	65.2	+ 1,376	+ 6.2
Yhteensä	40,276	100.0	34,013	100.0	+ 6,263	+ 18.4

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 16,922 (edell. v. 12,567) eri henkilöä, niistä 8,617 (5,127) miestä ja 8,305 (7,440) naista. Työtä hakevia eri henkilöitä oli siis miehiä 3,490, naisia 865 enemmän kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 8,119 (6,722) ja naiset 15,235 (14,724) eli yhteensä 23,354 (21,446) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat vuonna 1929 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,902	80.1	5,914	71.2	12,816	75.7
Muilla paikkakunnilla	1,715	19.9	2,391	28.8	4,106	24.3
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Vieraspaikkakuntalaisten prosenttimäärä, joka edellisenä vuonna oli 32.7, on melkoisesti pienentynyt, kun edellisenä vuonna täällä työnhaussa oleskellut maaseudun työväki, työolojen kiristyttyä, kertomusvuonna suureksi osaksi palasi jälleen kotipaikoilleen.

Perheolojen [1]) mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	3,440	39.9	1,301	15.7	4,741	28.0
Yksinäisiä	5,177	60.1	7,004	84.3	12,181	72.0
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Edellisenä vuonna oli miehistä yksinäisiä 70.5 %, naisista 87.2 % ja kaikista työnhakijoista 80.4 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	7,314	84.9	7,565	91.1	14,879	87.9
Ruotsinkielisiä	1,279	14.8	726	8.7	2,005	11.9
Muunkielisiä	24	0.3	14	0.2	38	0.2
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Edellisenä vuonna oli kaikista työnhakijoista suomenkielisiä 85.3 %, ruotsinkielisiä 14.3 % ja muunkielisiä 0.4 %.

[1]) Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

Tarjotut paikat. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 28,333, joista miesten paikkoja 7,018 eli 24.8 % ja naisten paikkoja 21,315 eli 75.2 %. Edelliseen vuoteen verraten väheni miehille tarjottujen paikkain luku 495:llä eli 6.6 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,035 eli 4.6 % sekä yhteensä 1,530 eli 5.1 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	6,450	91.9	19,256	90.3	25,706	90.7
Muualla	568	8.1	2,059	9.7	2,627	9.3
Yhteensä	7,018	100.0	21,315	100.0	28,333	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1929.		1928.		Lisäännys (+) vuonna 1929 verrattuna vuoteen 1928.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten paikkoja ..	6,774	27.3	7,142	28.5	—368	—5.2
Naisten » ..	17,998	72.7	17,958	71.5	+ 40	+0.2
Yhteensä	24,772	100.0	25,100	100.0	—328	—1.3

Vähennys miesten välityksissä johtuu siitä, että työtarjouksia oli vähemmän kuin edellisenä vuonna. Naisten välitykset ovat pysyneet entisellään siitä huolimatta, että tarjotut paikat ovat melkoisesti vähentyneet. Tämä johtuu pääasiallisesti siitä, että kertomusvuoden loppupuolella ei ollut yhtä suurta puutetta palvelijattarista kuin useana edellisenä vuonna, joten tarjotut paikat on saatu tarkempaan täytetyksi.

Missä määrin toimisto voi tyydyttää työvoiman kysyntää Helsingissä ja muilla paikkakunnilla, osoittavat seuraavat luvut. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	6,270	97.2	16,764	87.1	23,034	89.6
Muualla	504	88.7	1,234	59.9	1,738	66.2
Yhteensä	6,774	96.5	17,998	84.4	24,772	87.4

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 95.1 %, naisille tarjotuista 80.3 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 84.1 %. Prosenttimäärien kohoaminen aiheutui etupäässä siitä, että maaseudulle tarjotut paikat on voitu täyttää entistä tarkempaan, kun työnhakijoita on ollut runsaammin ja työolot omalla paikkakunnalla ovat olleet ahtaat.

Ammattialan mukaan ryhmittyivät työnhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Maa- ja metsätalous	103	492	595	211	514	725	184	404	588
Teollisuus ja käsityö.									
Metalliteollisuus	1 380	90	1470	93	24	117	88	23	111
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	211	13	224	19	—	19	18	—	18
Kemiallinen teollisuus	6	74	80	7	55	62	7	55	62
Nahka- ja karvateollisuus	62	32	94	3	1	4	3	1	4
Kehruu- ja kutomateollisuus	1	58	59	—	—	—	—	—	—
Pukutavara- ja puhdistusteollisuus	18	735	753	—	728	728	—	715	715
Paperiteollisuus	17	60	77	—	2	2	—	1	1
Puuteollisuus	336	95	431	55	100	155	52	99	151
Rakennusteollisuus	6 435	1 364	7 799	2 254	947	3 201	2 236	930	3 166
Valaistuslaitokset	95	12	107	20	4	24	19	4	23
Ravinto- ja nautintoainet.	38	245	283	8	79	87	8	71	79
Graafillinen teollisuus	80	19	99	5	2	7	4	1	5
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	137	—	137	22	—	22	21	—	21
Kauppa- ja kulkuneuvot.									
Kauppa-ala	847	854	1 701	135	450	585	111	302	413
Meri- ja satamaliikenne	2 388	154	2 542	662	91	753	627	82	709
Maaliikenne	432	—	432	102	—	102	98	—	98
Ravintola- ja hotelliliike	30	3 612	3 642	16	2 818	2 834	15	2 622	2 637
Sekatyöt, luokittamattomat	2 518	2 065	4 583	2 729	1 467	4 196	2 715	1 463	4 178
Taloustoimet	—	13 097	13 097	—	13 620	13 620	—	10 968	10 968
Erinäiset toimet	381	59	440	65	26	91	60	18	78
Käskyläisiä ja oppilaita	1 221	410	1 631	612	387	999	508	239	747
Yhteensä	16 736	23 540	40 276	7 018	21 315	28 333	6 774	17 998	24 772

Kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, on miesosastoilla tehty työhakemuksia eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittelemattomain sekatöiden, meri- ja satamaliikenteen ja metalliteollisuuden alalla. Naisosastoille tehdyistä työhakemuksista tulee ylivoimaisesti suurin osa taloustoimien osalle, sitten seuraavat ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt sekä rakennusteollisuus.

Työtarjouksia oli miehille eniten luokittelemattomain sekatöiden, sen jälkeen rakennusteollisuuden, sitten meri- ja satamaliikenteen alalta. Naisille tarjotuista paikoista oli runsaasti enemmän kuin puolet taloustoimen alalta. Muista toimialoista tarjosivat työpaikkoja naisille eniten ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt ja rakennusteollisuus.

Toimitetut välitykset jakaantuivat eri toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jääneitä paikkoja on huomattavammin maa- ja metsätalouden alalta, kauppa-alalta, ravintola- ja hotelliliikkeen ynnä taloustoimien alalta sekä käskyläisten ja oppilaiden paikkoja. Syynä välitysten raukeamiseen oli muilla aloilla enimmäkseen yleinen työnhakijain puute alkupuolella vuotta; kauppa-alalla tarjotut samoinkuin käskyläisten paikat jäivät täyttämättä suureksi osaksi työnhakijain puuttuvan tai puutteellisen ruotsinkielen taidon vuoksi.

Merimiesten työnvälitys [1]). Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, laivanvarustajain edustajina merikapteenit H. Andersson ja A. Vihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin sihteeri K. Ahonen ja saman järjestön asiamies M. Hjelmman. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. Höök, jälkimmäisten merimies N. Karlsson.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,388 (edell. v. 1,569) eri työnhakijaa kaikkiaan 2,269 (2,494) työhakemusta. Työnhakijoita oli helsinkiläisiä 474 eli 34.1 % ja vieraspaikkakuntalaisia 914 eli 65.9 %. Perheellisiä oli hakijoista 146 eli 10.5 % ja yksinäisiä 1,242 eli 89.5 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston hakijoista suomenkielisiä 979 eli 70.5 %, ja ruotsinkielisiä 394 eli 28.4 % ja muunkielisiä 15 eli 1.1 %.

Työtarjouksia tehtiin osastoon kaikkiaan 663 (edell. v. 1,081), joista Helsinkiin 430 eli 64.9 % ja muille paikkakunnille 233 eli 35.1 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista täytti osasto 420 eli 97.7 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 214 eli 91.8 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 634 eli 95.6 %.

Kuten edellisestä huomataan, on sekä työnhakemusten että työtarjousten määrä huomattavasti pienempi kuin edellisenä vuonna. Tämä johtunee osaksi, varsinkin työtarjouksiin nähden, siitä, että osasto muiden miesosastojen mukana joutui muuttamaan sataman varrelta syrjäisempään paikkaan, mutta etupäässä kuitenkin siitä syystä, että kertomusvuonna kaupungin satama oli talvella pitkän aikaa suljettuna.

Merimiesosaston liikkeen jakaantuminen eri kuukausien osalle selviää euraavasta asetelmasta.

	Työ-hakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja	
			Yht.	Niistä muualle.
Tammikuu	234	31	30	4
Helmikuu	138	7	7	3
Maaliskuu	140	12	12	9
Huhtikuu	370	80	73	27
Toukokuu	346	94	92	46
Kesäkuu	229	98	90	26
Heinäkuu	252	91	90	31
Elokuu	246	81	75	24
Syyskuu	244	87	79	16
Lokakuu	230	40	30	16
Marraskuu	208	48	32	9
Joulukuu	192	24	24	3

Huhti—syyskuun välinen aika on kuten aikaisemminkin ollut vilkkaan, tammi—maaliskuun ja loka—joulukuun hiljaisen sesongin aika. Vilkkainta oli liike huhti- ja toukokuussa, hiljaisinta helmi- ja maaliskuussa.

Eri päällystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

[1]) Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen.

	Työ-hakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	49	2	2
Perämiehet	76	49	32
Koneenkäyttäjät	306	84	81
Kansimiehistö	637	219	217
Konemiehistö	1,015	245	243
Keittiöhenkilökunta	174	50	47
Muut toimet	12	14	5
Yhteensä	2,269	663	627

Välitys laivanpäällikön paikkoihin on edelleen ollut perin vähäistä. Perämiesten välitys on pysynyt entisellään. Sekä kansi- että konemiehistön välitys on ollut melkoisesti pienempi kuin edellisenä vuonna, johtuen aikaisemmin mainituista syistä. Keittiöhenkilökunnan sekä muiden toimien välitys on niinikään hiukan vähentynyt.

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1929. Miesten työaloilla olivat työsuhteet koko vuoden melkoisesti huonommat kuin edellisenä vuonna ja vuoden lopulla jopa huonommat kuin milloinkaan sitten vuoden 1917, jolloin sotavarustöiden äkkiä loputtua työmarkkinoilla syntyi paniikki. Kun useita vuosia erittäin vilkkaana jatkunut rakennustoiminta, joka oli houkutellut tänne verrattain paljon vieraspaikkakuntalaista työväkeä, vuoden 1928 lopulla alkoi hiljetä, oli kertomusvuoden alussa miespuolista työväkeä vapaana ja toimistossa työhakijoina huomattavasti runsaammin kuin edellisenä vuonna.

Työpuutteen poistamiseksi järjesti kaupunki talvikautena monenlaisia hätäaputöitä: miehille etupäässä erilaisia katu- ja satamarakennustöitä sekä kallion louhintaa, naisille ompelu- y. m. käsitöitä naisten työtuvissa sekä näiden yhteydessä toimivilla kurseilla. Tammi—huhtikuussa osoitti toimisto näihin töihin 408 miestä ja 104 naista.

Myöhäisen kevään johdosta alkoivat työolot huomattavasti vilkastua vasta toukokuun puolivälissä. Kesäkuukausina olivat työt yleensä säännöllisessä käynnissä, joskaan rakennustoiminta ei ollut yhtä vilkasta kuin edellisenä kesänä. Syyskuun lopulla alkoivat työnhakijat sitten uudestaan kerääntyä toimistoon ja siitä lähtien oli miespuolisia hakijoita kuukausittain enemmän kuin vastaavana vuodenaikana milloinkaan toimiston olemassaolon aikana. Myöskin naispuolisten lukumäärä nousi yli kaksinkertaisesti edelliseen vuoteen verraten. Kaupunki oli näin ollen pakoitettu järjestämään jälleen hätäaputöitä jo lokakuussa. Vuoden loppuun mennessä osoitti toimisto näihin 1,116 miestä sekä työtupiin ja kursseille yhteensä 270 naista. Kun työttömien määrä näiden työhönosoitusten jälkeenkin jäi huolestuttavan suureksi, jakoi kaupunki joulukuun alusta lähtien suoranaista avustusta vuokriin ja ruokaan niille työttömille, joita ei voitu sijoittaa hätäapu- tai muihin töihin. Tässä avustustoiminnassa oli myös toimistolla raskas tehtävänsä, kun avustuksen anojain hakemukset kirjoitettiin toimistossa ja toimiston tuli huolehtia siitä, että kukin anoja vuorollaan tuli huomioonotetuksi. Avustusten toimeenpanoa varten asetetussa toimikunnassa oli toimisto myös edustettuna.

Työolojen vaihtelujen valaisemiseksi vuosina 1929 ja 1928 esitettäköön tässä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla.

	1929.			1928.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	1,072	342	1,414	696	431	1,127
Helmikuu	842	210	1,052	534	401	935
Maaliskuu	823	199	1,022	610	328	938
Huhtikuu	797	343	1,140	507	325	832
Toukokuu	677	191	868	332	238	570
Kesäkuu	465	207	672	273	213	486
Heinäkuu	409	249	658	199	194	393
Elokuu	475	244	719	224	203	427
Syyskuu	668	419	1,087	269	185	454
Lokakuu	1,124	579	1,703	318	191	509
Marraskuu	1,771	644	2,415	507	292	799
Joulukuu	2,363	712	3,075	687	216	903

Muutamilla tärkeimmillä työaloilla vallinneista työsuhteista mainittakoon vielä seuraavaa:

Maataloudessa oli verrattain hyvät työsuhteet koko vuoden. Naispuolisesta väestä oli keväällä ja syksyllä ajoittain tuntuva puute.

Metalliteollisuudessa olivat työt alkupuolella vuotta jokseenkin säännöllisessä käynnissä, mutta syyskuusta lähtien vallitsi kireä aika, joka aiheutti työttömyyttä sellaistenkin ammattilaisten keskuudessa kuin seppien, valajien y. m., joita edellisinä vuosina vain poikkeustapauksissa on ollut työttöminä.

Kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa oli niinikään kesän aikana säännölliset työsuhteet, mutta lopulla vuotta supistuivat ne perin vähiin, jonka vuoksi toimistossa jo marraskuusta lähtien oli vapaana joukko tämän alan ammattiväkeä, joka edellisinä vuosina oli ollut työssä ympäri vuoden.

Rakennustoiminta, joka useana edellisenä vuonna on paikkakunnalla ollut erittäin vilkas, oli koko kertomusvuoden tuntuvasti hiljaisempaa ja lamaantui syksyllä miltei täydelleen. Toimistossa oli työttömänä vuoden lopulla n. 1,500 miespuolista rakennustyöläistä sekä lisäksi n. 200 naispuolista rakennusapuria. Ja kuitenkin oli suurin osa syyskautena hätäaputöihin osoitetuista rakennustyöväkeä.

Kauppa-alallakin oli liike koko vuoden hiljaisempaa kuin edellisenä vuonna. Syksyllä, rahamarkkinain yhä kiristyessä tapahtui useita liikkeiden lopettamisia ja melkoinen joukko nuorempia konttori- ja liikeapulaisia joutui työttömiksi.

Taloustoimen alalla oli työväkeä runsaammin kuin edellisenä vuonna. Talouspalvelijattarista oli kyllä alkuvuodesta edelleen puute, mutta vuoden lopulla oli toimistossa työnhakijoita enemmän kuin työtarjouksia.

XVIII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan johtokunnan toiminnastaan vuonna 1929 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtuvan johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 filosofianmaisteri A. J. Hällfors puheenjohtajana, sähköteknikko V. V. Salovaara varapuheenjohtajana sekä osaston johtajatar A. Bruun, tuomari O. Kauppi ja ammattiliiton toimitsija A. Luostarinen jäseninä. Johtokunnan sihteerinä toimi työtuvan toimitusjohtaja L. Laurin.

Kertomusvuonna johtokunta kokoontui 13 kertaa käsitellen yhteensä 99 asiaa, joista huomattavin osa koski tavanmukaisia juoksevia, työtuvan toiminnassa esiintyviä kysymyksiä, kuten töiden järjestelyä, työnhankintoja j. n. e. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 122.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Tärkeimmistä asioista mainittakoon seuraavat:

Joulukuun 20 p:nä 1928 johtokunta anoi rahatoimikamarilta määrärahaa järjestääkseen ammattikursseja tammi—toukokuun välisenä aikana 130 työttömälle henkilölle. Seuraavan tammikuun 8 p:nä rahatoimikamari myönsi tarkoitukseen 310,000 markkaa, ja kehoitti johtokuntaa toimeenpanemaan kurssit harkitsemassaan laajuudessa. Kun työttömyystilanne vuoden alussa ei työnvälitystoimiston ilmoituksen mukaan ollut erikoisen vaikea, päätti johtokunta kokouksessaan tammikuun 14 p:nä aloittaa kurssit aluksi ainoastaan 3-osastoisina, kaikkiaan 60:lle työttömälle sekä myöhemmin tarpeen mukaan lisätä osastoja. Kurssien alkaessa tammikuun 21 p:nä ilmoittautui niihin 42 työtöntä liinavaatekursseille ja 18 räätälikursseille, joten useampia kursseja ei ollut tarpeen järjestää. Kurssit toimivat sitten koko kevään ainoastaan kolmi osastoisina, mutta jatkettiin niitä sen sijaan 10 päivää yli suunnitelman mukaisen 4 kuukauden ajan eli toukokuun 31 p:ään asti. Kurssien vähäisen osanottajamäärän vuoksi tulivat ne maksamaan ainoastaan 163,973: 10 markkaa, josta kaupunki maksoi suunnilleen puolet. Kurssiohjelman mukaan maksettiin osanottajille avustusta 2: 50 markkaa tunnilta.

Kun työttömyys jo syksyllä kasvoi tavallista suuremmaksi päätti johtokunta kokouksessaan lokakuun 17 p:nä anoa rahatoimikamarilta 125,000 markan suuruista määrärahaa toimeenpannakseen marraskuun alusta vuoden loppuun kestäviä laaditun suunnitelman mukaisia ammattikursseja 100 henkilölle. Lokakuun 26 p:nä myönnettiin määräraha ja opetus aloitettiin suunnitelman mukaan marraskuun 5 p:nä. Kurssit pidettiin talossa n:o 4 Suvilahdenkadun varrella sijaitsevan työtuvan yhteydessä ja käsittivät ne kolme osastoa liinavaateompelua varten, joihin osallistui yhteensä 75 osanottajaa ja yhden räätälikurssin, jossa oli 25 osanottajaa, yhteensä siis 100

osanottajaa. Avustus oli määrätty 2: 50 markaksi tunnilta, mutta korotettiin se valtuuston päätöksen mukaan 3 markkaan tunnilta, lukien marraskuun 18 p:stä. Korotuksesta huolimatta riitti kuitenkin kursseja varten myönnetty määräraha, 125,000 markkaa.

Kun työttömyys viikko viikolta yhä lisääntyi, päätti johtokunta kokouksessaan marraskuun 14 p:nä kaupunginjohtaja A. Castrénin aloitteesta toimeenpanna vielä kuusi viikkoa kestävät kotitalouskurssit 60 hengelle, marraskuun puolivälistä alkaen. Suunnitelman ja menoarvion, joka viimeksimainittu päättyi 74,125 markkaan, rahatoimikamari hyväksyi kokouksessaan marraskuun 15 p:nä ja kurssit aloitettiin saman kuun 18 p:nä johtokunnan niitä varten vuokraamassa huoneistossa talossa n:o 5 Pohj. Makasiinikadun varrella. Niillä opetettiin käytännöllistä ruuanvalmistusta ja siihen kuuluvia tietopuolisia aineita ja osoittautuivat ne hyvin onnistuneiksi ja niissä saadut opetukset koituivat osanottajille suureksi hyödyksi heidän taistelussaan työttömyyden torjumiseksi. Käytännöllisistä syistä, etupäässä huoneiston ahtauden takia, oli osanottajat jaettu aamu- ja iltakursseihin, kummassakin 30 henkeä 5-tuntisin työpäivin. Tuntipalkan, 3 markan lisäksi saivat osanottajat aterian päivässä itse valmistamaansa ruokaa. Rahatoimikamarin myöntämästä määrärahasta, 74,125 markkaa, käytettiin 72,459: 90 markkaa. Kurssien johtajattarena toimi rouva E. Reinilä-Hellman välittömästi johtokunnan alaisena.

Syyskuun 10 p:nä pitämässään kokouksessa käsitteli ja hyväksyi johtokunta työtuvan tulo- ja menoarvioehdotuksen vuodelle 1930. Talousarvio päättyi 500,000 markan tappioon, minkä määrän valtuusto määräsi johtokunnan käytettäväksi vuoden 1930 talousarviossa. Kertomusvuoden tappio oli laskettu 450,000 markaksi; lisäys 50,000 markkaa, johtui etupäässä huomattavasti lisääntyvästä sähkövirran kulutuksesta, kun oli hankittu useita uusia sähköllä käypiä koneita.

Työtupa pidettiin suljettuna heinäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään.

Työläisten lukumäärä kertomusvuoden jokaisen kuukauden 1 p:nä sekä työtuntien lukumäärä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Työssä olevien henkilöiden lukumäärä jokaisen kuukauden 1 p:nä.	Työtuntien lukumäärä kuukausittain.
Tammikuu	57	8,896
Helmikuu	58	9,031
Maaliskuu	55	10,726
Huhtikuu	59	8,447
Toukokuu	61	8,418
Kesäkuu	69	13,648
Heinäkuu	70	6,803
Elokuu	[1]) 35	4,912
Syyskuu	59	9,727.5
Lokakuu	62	10,514
Marraskuu	79	16,200
Joulukuu	92	13,887.5
Yhteensä	—	121,210

[1]) Elokuun 15 p:nä.

Työpalkkoina maksettiin 488,652: 75 markkaa ja keskimääräinen tuntipalkka oli siis 4: 03 markkaa. Sitäpaitsi maksettiin palkkoina kotona työskenteleville naisille 22,725: 05 markkaa.

Suoritetut työt. Tulot kertomusvuonna työtuvassa suoritetuista töistä nousivat seuraaviin määriin:

Suoritetut työt.	Smk.
Sairaaloille	82,353: 95
Kansakouluille	78,514: 80
Puolustusministeriölle	158,301: 95
Suojeluskunnalle	343,340: 25
Yksityisille henkilöille ja muille laitoksille	301,603: 90
Yhteensä	964,114: 85

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä käy selville työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tuloja.	Smk.	*Menoja.*	Smk.
Säästö tammikuun 1 p:nä	40,942: 60	Työpalkkoja	738,656: 30
Vuoden määräraha	450,000: —	Kesälomapalkkoja	12,383: 10
Myönnetty kursseihin	509,125: —	Viranpitäjäin palkkoja	178,665: 30
Tuloja tehdyistä töistä:		Vuokria	80,000: —
puolustusministeriölle	158,301: 95	Lämpö, sähkö ja kaasu	52,025: 95
yksityisille henkilöille ja laitoksille	462,472: 65	Korjauksia	30,329: 15
suojeluskunnalle	343,340: 25	Kaluston osto	79,552: 50
hallin myymälään	134,218: —	Työtarpeiden osto	549,933: 10
Vuosialennusta	19,964: 50	Kansliakustannuksia	111,821: 20
		Hallin myymälän menoja	14,690: 05
		Sekalaisia menoja	79,297: 30
		Rahatoimikonttorin saldo	152,703: —
		Saldo joulukuun 31 p:nä	38,308: —
Yhteensä	2,118,364: 95	Yhteensä	2,118,364: 95

Ammattikurssien määrärahasta, 509,125 markasta, käytettiin 361,433 markkaa, joten siis syntyi 147,692 markan suuruinen säästö.

Katsaus. Työtuvan tulot, kaupungin määräraha poisluettuna, nousivat kertomusvuonna 1,118,297: 35 markkaan. Tästä määrästä oli 501,642: 20 markkaa puolustusministeriölle ja suojeluskunnalle suoritetuista töistä kannettuja maksuja. Työtuvan työläisille maksetut palkat kesälomapalkkoineen nousivat yhteensä 523,760: 90 markkaan, jotapaitsi ammattikursseihin osaaottaneille suoritettiin avustuksena yhteensä 227,278: 50 markkaa. Työtuvan varsinaiset hallinta- ja hoitokustannukset olivat pienemmät kuin edellisenä vuonna, joten tulo- ja menoarvioon otettu määräraha hyvin riitti. Tulosta on siis pidettävä normaalina ja tyydyttävänä. Kulut olivat edelleen suhteettoman suuret yleiseen tuottoon ja työläisille maksettuihin palkkoihin verrattuna, mutta jos otetaan huomioon työtuvan luonne ja vallitsevat olosuhteet, ei sen tulosta arvosteltaessa voida noudattaa yksityisissä liikkeissä käytettäviä perusteita. Työttömyyden lieventäjänä on työtuvilla joka tapauksessa jatkuvasti huomattava merkitys.

XIX. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraava:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun verotusvalmistelukuntaa koskevan ohjesäännön mukaan verotusvalmistelukunnan on vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava kertomus edellisen vuoden toiminnastaan. Esilläoleva kertomus vuodelta 1929 käsittää sitäpaitsi sanottuna vuonna vuoden 1928 tulojen perusteella toimitetun taksoituksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuului vuonna 1929: puheenjohtajana varatuomari K. A. A. Linturi sekä jäseninä filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava. Ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti varatuomari B. von Fieandt ja toisen sihteerin virkaa varatuomari E. Blomqvist. Apulaissihteereinä toimivat herra Hj. Svinhufvud, filosofianmaisteri E. A. Homén, reviisori I. Krieg ja hovioikeudenauskultantti W. Wirtanen.

Valmistelukunta antoi vuoden 1929 aikana rahatoimikamarille lausuntonsa 920 verotusasiasta, teki esityksiä rahatoimikamarille ja muille virastoille 27 eri asiasta ja lähetti 143 kirjelmää virastoille, toiminimille y. m. Tämän työn suorittamista varten valmistelukunta kokoontui vuoden kuluessa 63 kertaa, edellisenä vuonna 46 kertaa.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 3 p:nä 1929 ja päättyivät seuraavan kesäkuun 6 p:nä. Lautakunta, joka työskenteli seitsemänä osastona, kokoontui kokonaisuudessaan kolme kertaa, ja eri osastot kukin erikseen seuraavasti: I osasto 11 kertaa, II 9, III 9, IV 16, V 21, VI 18 ja VII 20 kertaa, yhteensä 104 kertaa. Näissä kokouksissa käsiteltiin eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten palkattujen apulaisten avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaadittua uusilla selvityksillä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle antamat tuloilmoitukset, joiden luku oli 97,597, oltuaan vuonna 1928 90,491. Vuonna 1929 lähetettiin 9,324 kehoitusta tuloilmoitusten antamiseen, jota paitsi lähetettiin suuri joukko kehoituksia annettujen tuloilmoitusten täydentämiseen. Kehoituksia palkankontrolli-ilmoitusten antamiseen toimitettiin n. 1,200 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle. Viimemainittujen kehoitusten johdosta saapui valmistelukunnalle tasaluvuin 110,000 kontrolli-ilmoitusta vuoden 1928 aikana palkka-, palkkio-, tantiemi- tahi luontaisetuina tai muussa muodossa nautituista tuloista. Näistä kontrolli-ilmoituksista lähetettiin 10,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin lähiseuduilla asuvia henkilöitä, asianomaisille taksoituslautakunnille ja 9,868 pantiin sellaisenaan taksoituksen perusteeksi, milloin asianomaiset verovelvolliset eivät olleet antaneet tuloilmoituksia. Sitäpaitsi määräsi taksoituslautakunta niille verovelvollisille, jotka, etupäässä henkikirjaa tarkastamalla, havaittiin laiminlyöneen ilmoitusvelvollisuutensa, har-

kinnan mukaan veroäyrejä lainsäätämine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä [1]) oli 105,221, oltuaan edellisenä vuonna 97,297.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tulos oli, että veroäyrien luku, joka vuodelta 1927 toimitetussa taksoituksessa oli ollut 28,514,590, vuodelta 1928 nousi 32,728,769:ään. Tähän sisältyivät myös jälkiverotukset vuosilta 1925, 1926 ja 1927, yhteensä 125,779 veroäyriä.

Vuoden 1928 tulojen perusteella toimitetusta taksoituksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 2,771 valitusta, edellisenä vuonna 3,611.

Nämä valitukset tutkijalautakunta käsitteli heinäkuun 5, 8, 10 ja 11 p:nä pitämissään kokouksissa, minkä jälkeen veroluettelot heinäkuun 13 p:nä jätettiin kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellämainituista valituksista 1,478 aiheutti joko taksoituksen kumoamisen tai alentamisen, jotavastoin 1,293 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemäin muutosten johdosta veroäyrien luku aleni 223,141:llä, joten taksoituksen perusteeksi jäi 32,505,628 äyriä. Veroäyrien lisäys oli siis, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli ollut 28,269,035, 4,236,593 eli 15.0 %. Veroäyrien kokonaismäärästä oli 12.6 % kiinteistötulosta, 23.2 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 64.2 % palkka- ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri, joka vuodelta 1927 oli ollut 6: 60, määrättiin vuodelta 1928 6 markaksi 30 penniksi.

[1]) Verotettujen kokonaismäärä on saatu yhdistämällä eri kaupunginosissa verotettujen loppusummat. Useampaan kertaan laskemista esiintyy, mikäli jollain henkilöllä on ollut tuloja useammassa kaupunginosassa.

XX. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1929 oli seuraavan sisältöinen:

Museon johtokunta, johon kuuluivat filosofianlisensiaatti J. Ailio puheenjohtajana, ent. yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck varapuheenjohtajana sekä filosofiantohtori A. Hämäläinen kokoontui kertomusvuonna seitsemän kertaa pohtimaan museon järjestelyä ja hoitoa koskevia kysymyksiä. Museon hoitaja, arkkitehti A. W. Rancken toimi johtokunnan sihteerinä.

Museo oli suljettuna joulukuun 15 p:ään saakka, jolloin se jälleen avattiin perusteellisen uusimisen ja uudestiasettelun jälkeen. Museolla oli senjälkeen hallussaan Hakasalmen huvilan molemmat kerrokset; sen huoneistoihin kuului halli, kirjastohuone, kanslia- ja arkistohuone sekä viisitoista näyttelysalia, joihin allaluetellut kokoelmat oli pantu näytteille: Vanhoja helsinkiläiskalustoja; Helsingin geologiaa ja arkeologiaa valaisevia esineitä; Helsingin merenkulkua valaisevia esineitä; karttoja, valokuvia, y. m.; eri malleja, m. m. kaupungista laadittu iso pahvimalli sekä vanhempia ja uudempia kuvia; virkapukuja ja aseita; apteekki; pukuja ja käsitöitä; muotokuvia; mahonkihuonekaluja v:lta 1800—1850; senaattori L. Mechelin vainajalle kuuluneita huonekaluja ja esineitä; ruokasalin kalusto ja hopea-, tina-, lasi- ja posliiniesineitä; Furuhjelmin taulukokoelma (2 salia); sekä huoneensisustus 1880—90 luvulta.

Avajaistilaisuuteen oli kutsuttu tasavallan presidentti, ministerit, virastopäälliköt, kaupunginvaltuusto, kaupungin virkailijoita, arkkitehtejä ja taiteilijoita, museomiehiä, sanomalehtimiehiä, museolle lahjoituksia tehneitä henkilöitä y. m. Ohjelma aloitettiin kaupunginorkesterin jäsenten esittämällä orkesterisoitolla. Lautakunnan puheenjohtaja Ailio piti puheen, johon johtaja I. Lindfors kaupunginvaltuuston puolesta vastasi, kiittäen museon johtokuntaa sen suorittamasta suuresta työstä.

Opastusluettelo laadittiin molemmilla kotimaisilla kielillä.

Joka sunnuntai klo 12—15 ja joka perjantai klo 17—20 sai yleisö maksutta käydä museossa, maanantaisin klo 12—15; tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 14—17 pidettiin museo avoinna markan sisäänpääsymaksua vastaan. Lauantaisin oli museo suljettuna.

Sen puolen kuukauden aikana, jonka museo puheenaolevana vuonna oli avoinna, kävi siellä 484 henkilöä, joista 67 oli maksavaa ja 417 ilmaiseksi kävijää.

Museon kokoelmiin on tullut lisää seuraavat 348 numeroa: 60 valokuvaa ja taulua, 34 pukukappaletta, 15 rahaa ja mitalia, 15 huonekalua, 204 sekalaista esinettä ja 20 arkistonumeroa.

Vuonna 1929 tekivät seuraavat henkilöt lahjoituksia museolle: herra A. Nordman, kauppias J. Lindstedt, arkkitehti H. Saurénin kuolinpesä, herra S. Malmqvist, neiti A. Sandellin kuolinpesä, Helsingin maistraatti, neidit I. ja S. Wasastjerna, ent. vääpeli I. Kaarna, neiti M. Forstén, neiti E. Heikel, professori W. Heikelin kuolinpesä, professori A. Hackman, herra O. Kivistö, professori Hj. Tallqvist, arkkitehti N. Wasastjerna, ylijohtaja E. Böök, herrat O. Broström ja A. Rönnberg y. m.

Suurempien ostojen joukosta mainittakoon herra Linnalalta kaappikello, rouva K. Koskiselta hopeaesineitä, posliineja y. m., herra S. Malmqvistilta vanhahkoja kivipiirroksia, neiti N. Töttermannilta nukkeja, vahtimestari Aarniolta taffelpiano, neiti A. Wiikiltä empire-kruunu ja erilaisia huonekaluja, neiti E. Heleniukselta Sinebrychoffin puutarhaa esittävä öljymaalaus, Pohjoismaisesta Antikvariaatista A. Federleyn vuonna 1898 maalaama, junkkarikoulua esittävä vesivärimaalaus y. m.

Vuoden varrella saatiin kootuksi geoloogginen ja arkeoloogginen kokoelma, näistä edellinen maisteri G. Branderin toimesta ja jälkimmäinen osittain Kansallismuseosta saatuina talletuksina. Taiteilija K. Nuotio laati mallin eräästä Lehti-saarella olevasta muinaishaudasta sekä Helsingin pitäjän kirkosta ennen sen vuonna 1893 sattunutta paloa.

Helsingin kirkkovaltuusto talletti museoon erinäisiä vanhempia kirkonkalustoesineitä, joita tätä ennen on säilytetty Nikolainkirkon läntisessä paviljonkirakennuksessa.

XXI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1929 laatima kertomus toiminnastaan oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1929 kuului musiikkilautakuntaan kauppaneuvos A. Niklander puheenjohtajana, filosofiantohtori H. Ramsay varapuheenjohtajana, rouva E. von Frenckell, vaatturi T. Hiekkaranta ja herra E. Salminen. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Vuoden varrella kokoontui lautakunta 9 kertaa; sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 64, minkä lisäksi tulivat ne toimenpiteet, joihin puheenjohtaja lautakunnan antaman valtuutuksen nojalla oli ryhtynyt. Menevien kirjeiden lukumäärä oli 55.

Kaupunginorkesterin toimintaa jatkettiin pääasiassa saman ohjelman mukaan kuin aikaisemmin. Orkesteriin kuului 69 soittajaa ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella toimeenpantiin 16 vakinaista sinfoniakonserttia sekä 11 kansansinfonia- ja 21 kansankonserttia. Sitäpaitsi orkesteri avusti 132 ooppera- ja 64 teatterinäytännössä sekä 9 yksityisessä konsertissa.

Vuoden varrella järjestetyistä 16 vakinaisesta sinfoniakonsertista professori Kajanus johti kaikkiaan 11 sekä professorit S. Palmgren ja I. Dobrowe sekä hovikapellimestari A. Järnefelt, kukin 1. Kahdessa konsertissa johtivat professori E. Melartin ja herra E. Pingoud osan ohjelmaa professori Kajanuksen johtaessa toista osaa.

Kansansinfoniakonserteista professori Kajanus johti 9, tohtori N. van Gilse van der Pals 1 ja professori E. Melartin 1. Kansankonserteista kapellimestari O. Fohström johti 16, kapellimestari M. Similä 3 ja konserttimestari A. Hannikainen 1 sekä herrat Fohström ja Pingoud 1. Vapunpäivänä annetun päiväkonsertin johti herra Fohström.

Edellämainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat I. Hannikainen, E. Linko, E. Petri ja A. Valkonen (piano), G. Björk ja E. Metzeltin (viulu) ja O. Soini (laulu) sekä naiset K. Bernhard ja M. Söderhjelm (piano), Y. Canale (viulu) sekä M. Basca, H. Granfelt ja M. Mörner (laulu). Laulukuoro Suomen laulu esiintyi Palmgrenin Turun liljaa esitettäessä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Scènes historiques; Sinfonia V; Sinfonia II; Järnefelt: Korsholma; Kajanus; Sinfonietta b-duuri; Overtura sinfonia; Madetoja: Sinfonia II; V. Raitio: Pianokonsertti op. 6; Palmgren: Pianokonsertti Metamorfooseja; Turun lilja, Turun 700 vuotis-juhlakonserttiin sävelletty; E. Furuhjelm: Exotica, Miniatyyrejä; Kilpinen: Viisi tunturilaulua; Pingoud: Cor Ardens (Palava sydän); Melartin:

Sinfonia IV; Linko: Pianokonsertti II e-duuri; César Franck: Sinfonia d-molli; Saint-Saëns: Pianokonsertti c-molli; Sellokonsertti; Glasunow: Viulukonsertti a-molli; Ravel: Daphnis et Chloe; Fragments symphoniques, La valse; Brams: Sinfonia IV; Alfvén: När skogen vaknar; Hurum: Fandango; Respighi: Pini di Roma; Pianokonsertti (1925); Tschaikowsky: Romeo ja Julia; Sinfonia VI; Viulukonsertti d-duuri; Manfred-sinfonia; Mielck: Dramaatillinen alkusoitto; Mozart: Sinfonia e-duuri; Aaria oopp. Figaron häät; Aaria oopp. Taikahuilu; Jupiter sinfonia; Beethoven: Pianokonsertti 5 e-duuri; Sinfonia VIII; Viulukonsertti d-duuri; Glinka: Alkusoitto oopp. Ruslan ja Ludmila; Dworok: Sinfonia Aus der neuen Welt; Skriabin: Poème de l'Extase; Druckner: Sinfonia III; Strauss: Don Juan, sinfoninen runo; Bror Beckman: Sinfonia f-duuri; Moussorgsky: Der Feldherr; Nopak; Strawinsky: Suite de Pulcinella; Joh. Svendsen: Sinfonia d-duuri; Percy A. Grainger: Kaksi englantilaista kansanlaulua.

Mitä tulee yleisön osanottoon konsertteihin mainittakoon että sinfoniakonserteissa kävi keskimäärin 413 henkilöä kussakin (kaikkiaan 6,609 henkilöä) sekä kansan- ja kansansinfoniakonserteissa keskimäärin 374 (kaikkiaan 11,959 henkilöä). Vuonna 1928 kävi sinfoniakonserteissa 6,948 henkilöä ja kansan- ja kansansinfoniakonserteissa 13,740 henkilöä.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin tulot kalenterivuonna 1929 nousivat 848,270: 50 markkaan, mistä määrästä 245,870: 50 markkaa oli tuloja omista konserteista ja 602,400 markkaa muiden näytäntöjen ja konserttien avustamisesta. Edelliseen vuoteen verrattuna tulot vähenivät huomattavasti eli 85,643: 50 markalla. Mainittakoon vielä, että vuoden 1929 tuloarviossa oli tulot arvioitu 1,000,000 markaksi, joten todelliset tulot alittivat arvioidut 151,729: 50 markalla. Orkesterille myönnetty valtionapu oli 500,000 markkaa. Menot käyvät selville allaolevasta yhdistelmästä, johon myös on otettu orkesterille myönnetyt määrärahat:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset ja ikälisät	2,538,295: —	2,526,880: —
Konserttikulut	156,000: —	154,980: 80
Nuotit ja soittovälineet	40,000: —	39,770: 85
Muut menot	8,000: —	7,944: 25
Yhteensä	2,742,295: —	2,729,575: 90

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen taulun tuloista ja menoista. Niin pian kuin nämä asiakirjat oli annettu, toimitti musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri jokaisen kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tilikirjain kanssa. Kuukausitilintarkastukset todisteineen lähetettiin heti rahatoimikonttoriin.

1930 vuoden talousarviolaskelma. Elokuun 30:ntenä päivätyn kirjelmän ohella lähetti musiikkilautakunta rahatoimikamarille 1930 vuoden talousarviolaskelman, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi muuttamatta.

Avustettujen sivistysyritysten valvonta. Musiikkilautakunnan asiana olevan kaupungin avustamain sivistysyritysten valvonnan järjesti lautakunta samalla tavalla kuin aikaisemmin, jolloin niiden lähin hoito jaettiin lautakunnan eri jäsenten kesken.

Teatterit. Ruotsalainen teatteri pyysi, että musiikkilautakunta suostuisi antamaan orkesterin kahdesti viikossa teatterin käytettäväksi ja että siitä tehtäisiin kirjallinen sopimus. Vaikkakin lautakunta oli tietoinen siitä että teatterin lyyrilliset esitykset olivat saaneet vilkasta kannatusta yleisön puolelta, lautakunta ei katsonut voivansa suostua teatterin ehdotukseen sopimuksen laatimisesta, koska orkesterin työtaakka ei sitä sallinut. Lautakunta ilmoitti teatterille, että orkesteri tullaan mikäli mahdollista varaamaan kahta esitystä varten viikossa.

Kaupunginorkesterin konsertlien radioiminen. Olosuhteiden pakottamana suostui lautakunta vuoden alussa Osakeyhtiö Suomen yleisradion tarjoukseen, jonka mukaan yhtiö otti radioitavakseen vähintäin 10 sinfoniakonserttia 4,000 markan suuruisesta korvauksesta kerralta. Lautakunta oli ehdottanut että kaikki 16 sinfoniakonserttia radioitaisiin 6,000 markan maksusta konserttia kohti.

Orkesterin kokoonpano. Koska oli osoittautunut varsin hankalaksi, jopa erinäisissä tapauksissa mahdottomaksi, käytettävissä olevien määrärahain puitteissa järjestää orkesterin kokoonpano siten, että orkesteria voitaisiin luovuttaa niihin tarkoituksiin, joihin sitä usein samanaikaisesti tilataan, katsoi lautakunta välttämättömäksi ottaa menoarvioon uuden 30,000 markan suuruisen määrärahan orkesterin vahvistamista varten jonka kautta mainittu epäkohta poistuisi. Valtuusto suostui tähän ehdotukseen ja otti pyydetyn määrärahan 1930 vuoden talousarvioon.

Ulkoilmakonsertit. Jotta ulkoilmakonsertteja voitaisiin järjestää myöskin Toukolassa ja Pasilassa, kuten aikaisemmin Kalliossa, Hermannissa, Vallilassa ja Käpylässä, anoi lautakunta talousarvioehdotuksessaan, että määräraha tätä tarkoitusta varten korotettaisiin 33,600 markkaan. Valtuusto myönsi sittemmin rahatoimikamarin ehdotuksesta 50,000 markan määrärahan ehdolla, että näitä konsertteja olisi järjestettävä useammin kuin tähän mennessä.

Ooppera. Suomalainen Ooppera osakeyhtiö kääntyi alkuvuodesta lautakunnan puoleen ehdottaen, että ooppera saisi orkesterin käytettäväkseen koko näytäntökauden ajan 5 iltana viikossa ja että ooppera tästä maksaisi 60,000 markkaa kuukaudessa eli siis koko näytäntökaudelta 540,000 markkaa.

Orkesterin oli kuitenkin mahdotonta nykyisellä miesluvulla avustaa viidessa oopperanäytännössä viikossa, ja lautakunta koetti löytää keinoja, joiden avulla orkesteri voitaisiin useammin kuin nykyisin luovuttaa oopperalle ja samalla tyydyttää muiltakin tahoilta esitettyjä vaatimuksia. Tällöin pohdittiin kahta orkesterin laajentamista koskevaa vaihtoehtoa, toinen tarkoitti orkesterin lisäämistä 6:lla ja toinen 9:llä hengellä. Mutta kun lautakunta ei ollut oikeutettu lisäämään orkesterimenoja ilman vastaavia lisätuloja ja kun lisäksi oli otettava huomioon että oopperan tarjoama 540,000 markan suuruinen korvaus jotakuinkin vastasi sitä mitä ooppera oli tähän asti vuosittain maksanut neljästä esityksestä viikossa, katsoi lautakunta voivansa ottaa asian edelleen harkittavakseen sen järjestämiseksi oopperajohdon haluamaan suuntaan ainoastaan sillä edellytyksellä että ooppera suostui korottamaan korvausta 80,000 markkaan kuukaudessa. Tähän ehdotukseensa lautakunta ei kertomusvuoden aikana saanut oopperalta vastausta.

XXII. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1929 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan jäsenet, kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kamreeri R. E. Heikel, varatuomari J. H. Konttinen, insinööri F. Kreander, muurari O. W. Paananen ja toimittaja R. Parviainen. Varajäseniä olivat osastonjohtaja W. Englund ja johtaja J. Herajärvi.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi muurari Paananen ja varapuheenjohtajana varatuomari Konttinen. Lautakunnalle osoitetut laskut hyväksyi puheenjohtaja sekä hänen ollessaan estettynä varapuheenjohtaja. Lautakunnan sihteeri oli toimittaja K. A. Loikkanen huhtikuun 1 p:ään saakka ja sen jälkeen varapuheenjohtaja Konttinen. Raittiusvalvojina toimivat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja R. R. Nyholm.

Tämä määrä oli lautakunnan mielestä liian pieni Helsingin suuruiselle kaupungille ja oli mahdotonta tällaisella työvoimalla järjestää järkiperäinen valvonta. Toivottavaa oli siis, että perustettaisiin kaksi uutta tarkastajan tointa, ja että tarkastajat olisi alistettava valvontapäällikön silmälläpidon ja määräämisvallan alaisiksi.

Kokoukset y. m. Lautakunta kokoontui vuoden varrella 23 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 231.

Raittiuslautakunnan toimintaohjeena oli 1 p:nä kesäkuuta 1922 annettu kieltolaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä valtioneuvoston 18 p:nä kesäkuuta 1928 antama raittiuslautakuntia ja -poliiseja koskeva päätös.

Työ on vuosi vuodelta lisääntynyt ja samassa suhteessa myös menot. Kertomusvuoden menosääntö päättyi 180,550 markkaan.

Valistustoiminta. Edellämainitun ohjesääntönsä 4 §:n 1 kohdan mukaan raittiuslautakunnan tehtävänä on valistustoimintaa järjestämällä edistää raittiutta. Tällaista raittiusvalistustoimintaa raittiuslautakunta kertomusvuoden kuluessa harjoitti lukuisin eri tavoin sekä lasten että nuorison ja aikuisten keskuudessa.

Raittiusopetus. Lasten raittiustyötä edisti lautakunta toimittamalla valmistekirjasia Suomen opettajain raittiusliiton järjestämiin lasten raittiuskirjoituskilpailuihin. Kilpailuihin otti osaa kaikkiaan 2,358 oppilasta (2,841 vuonna 1928) 72 (82 vuonna 1928) opettajan johdolla. Todellisuudessa oli lukumäärä kuitenkin suurempi, sillä tietoja kaikista osanottajista ei ole saatu. Kaikille näille oppilaille annettiin todistus osanotostaan kilpailuihin ja tämän lisäksi jaettiin kirjapalkintoja 398:lle ylempien ja 289:lle alempien luokkien oppilaille eli yhteensä 687:lle oppilaalle. Näiden kilpailujen raittiusvalistuksellinen arvo on sangen suuri, sillä niiden kautta voidaan vaikuttaa

sellaisiinkin koteihin, joihin raittiusvalistusta ei voitaisi muuten levittää. Suurempi myötämielisyys opettajain puolelta olisi tietenkin omiaan lisäämään kiinnostusta kilpailuihin.

Sitäpaitsi levitettiin lautakunnan toimesta etupäässä opettajia varten tarkoitettuja raittiusjulkaisuja sekä suomen- että ruotsinkielisiin kansakouluihin. Erinäisiä lasten raittiustilaisuuksia avustettiin taloudellisesti.

Varhaisnuorison keskuudessa tehtävää raittiustyötä lautakunta edisti levittämällä kaikille pääkaupungin ylioppilaskokelaille Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton äänenkannattajaa Pohjantähteä, joka on toimitettu erikoisesti oppikoulunuorisoa silmälläpitäen. Osittain lienee tämän toimenpiteen ansiota, että raittiustyö oppikoulunuorison keskuudessa on viime aikoina alkanut osoittaa elpymisen merkkejä. Samoin on Ylioppilaiden raittiusyhdistys nykyään saanut pääkaupungista huomattavasti enemmän jäseniä kuin ennen.

Lautakunnan toimesta levitettiin kaikille oppikouluille raittiusjulkaisuja.

Raittiustyötä aikuisten keskuudessa lautakunta suoritti pääasiassa tukemalla eri järjestöjen toimeenpanemia suurempia raittiustilaisuuksia. Erikoisesti mainittakoon raittiusviikon vieton järjestäminen, jossa lautakunnalla oli johtava asema. Lautakunnan kutsuttua kokoon Helsingin raittius- y. m. järjestöjen edustajat, valitsivat nämä yhdessä lautakunnan kanssa yhteisen raittiusviikkotoimikunnan järjestämään raittiusviikon viettoa. Lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri hoitivat vastaavia tehtäviä toimikunnassa, joten sen ja lautakunnan työmuoto tosiasiassa muodostui samanlaiseksi. Toimikunta järjesti raittiusviikon ensimmäisenä sunnuntaina, marraskuun 3 p:nä, Kansallisteatterissa arvokkaan avajaisjuhlan, joka samalla muodostui koko maan raittiusviikon avajaisjuhlaksi, koska sen ohjelma radioitiin. Ohjelmasta mainittakoon pääministeri K. Kallion avajaispuhe. Kutsuvieraina olivat tasavallan presidentti ja hallituksen jäsenet, sekä Helsingin korkeimpia virkamiehiä; yleisöä oli saapunut runsaasti, joten juhlayleisö täytti avaran teatterin. Viikon kuluessa järjestettiin sitäpaitsi toimikunnan puolesta ja sen myötävaikutuksella sekä osittain raittiuslautakunnan avustamana pääkaupunkiin yhteensä 34 raittiusjuhlaa ja esitelmätilaisuutta. Jos tähän määrään lisätään yksityisten järjestöjen jäsenillat ja ne tilaisuudet, joita ei toimikunnalle ole ilmoitettu, niin nousi pääkaupungissa raittiusviikon aikana pidettyjen raittiusvalistustilaisuuksien, kokousten ja juhlien lukumäärä ainakin 70:een, edellisenä vuonna 60. Jos tähän lisätään kaupungin lähimmässä ympäristössä järjestetyt raittiusvalistustilaisuudet, ja lautakunnan toimesta sotilaille ja oppikoulujen oppilaille pidetyt esitelmätilaisuudet, nousee pääkaupungissa ja sen lähimmässä ympäristössä raittiusviikon aikana pidettyjen raittiustilaisuuksien lukumäärä n. 100. Tämän ohella pyydettiin papistoa kosketelemaan raittiusasiaa saarnoissaan. Raittiusviikon mainostauluja asetettiin viikon ajaksi raitiotievaunuihin ja yleisölle jaettiin viikon ohjelmalehtisiä.

Raittiusjulkaisuja, m. m. Kieltolakilehteä levitettiin lautakunnan toimesta kaikille poliisiasemille, yömajoihin, ylioppilasjärjestöihin y. m.

Lautakunnan varjokuvakonetta siihen kuuluvine kuvasarjoineen saivat eri järjestöt korvauksetta käyttää järjestämissään esitelmä- y. m. tilaisuuksissa.

Lautakunnan toimesta tai avustamana pidettiin kaikkiaan 28 esitelmää, vastaten 20 edellisenä vuonna.

Kieltolain noudattamisen valvonta. Käytännöllinen kieltolainvalvontatyö oli, kuten aikaisemminkin, lautakunnan alaisten raittiudenvalvojien tehtävänä.

Lautakunnan toimesta takavarikoitiin vuoden varrella 16,485 litraa (9,506 vuonna 1928) ja 213 pulloa (516 vuonna 1928) väkijuomia. Sitäpaitsi takavarikoitiin 7 autoa, 4 moottorivenettä, 7 hevosta ajoneuvoineen ja 2 polkupyörää. Syytteeseen kieltolakirikoksista asetettiin yhteensä 403 henkilöä (333 vuonna 1928). Raittiudenvalvojain toimintaa helpotti suuresti se, että maaherra syyskuun 13 p:nä 1928 myönsi heille raittiuspoliisioikeudet.

Raittiudenvalvojat esittivät lautakunnalle päivittäin yksityiskohtaisen selonteon toiminnastaan, pitivät tarkkaa tilastoa ilmisaamistaan rikoksista ja takavarikoimistaan väkijuomista sekä työskentelivät muullakin tavalla lautakunnan hyväksi.

Raittiustodistusten anto. Kaupungin poliisiviranomaisten pyynnöstä lautakunta antoi raittiustodistuksia autonajolupaa pääkaupungissa anoville henkilöille. Tämä tehtävä lisäsi runsaasti lautakunnan työtä, sillä jokaisen todistuksen anojan suhteen oli tehtävä joukko tiedusteluja, hoidettava korttiluetteloa j. n. e. Kertomusvuoden kuluessa lautakunta antoi raittiustodistuksia kaikkiaan 2,149 henkilölle (2,209 vuonna 1928) ja epäsi tällaisen todistuksen 237 henkilöltä (304 vuonna 1928).

Yhteistoiminta poliisiviranomaisten kanssa. Lautakunta oli kertomusvuoden kuluessa läheisessä yhteistoiminnassa poliisiviranomaisten kanssa kieltolain noudattamisen valvontaa koskevissa kysymyksissä. Samoin olivat lautakunnan raittiudenvalvojat kiinteässä yhteistoiminnassa poliisilaitoksen kieltolakikomennuksen kanssa. Yhteisiä neuvottelukokouksia pidettiin poliisiviranomaisten kanssa, ja maaliskuussa pidettiin sisäasiainministeriössä neuvottelutilaisuus raittiuslautakunnan, sosialiministeriön raittiusosaston ja lääninhallituksen edustajain sekä poliisiviranomaisten kanssa.

Muut asiat. Kertomusvuoden kuluessa antoi raittiuslautakunta maistraatille lausuntonsa 270 kahvila-, ruokala-, ravintola- tai matkailijakotiliikettä koskevasta anomuksesta, joista 263 oli myönteistä ja 7 kielteistä. Sitäpaitsi antoi lautakunta joukon lausuntoja ja selostuksia kaupungin eri virastoille, sekä tietoja alaansa kuuluvista asioista useille kaupungin virastoille, raittiusjärjestöille y. m.

Kertomusvuoden kuluessa lautakunta antoi kaupunginvaltuustolle selonteon siitä, millä tavalla Helsingin raittiusseura, Raittiusyhdistys Riento ja Alkoholistiparantola Turva olivat käyttäneet yleishyödyllisten laitosten ja yritysten avustusmäärärahasta vuodeksi 1928 saamansa avustuksen. Valtuuston päätöksen perusteella lautakunta valvoi kertomusvuoden kuluessa mainituille järjestöille vuodeksi 1929 myönnettyjen avustusten käyttöä.

Lautakunta oli kertomusvuoden kuluessa edustettuna Työväen raittiusliiton 15-vuotisjuhlassa, Sosialidemokraattisen raittiusliiton edustajakokouksessa, Suomen toisessa yleisessä kieltolakikokouksessa ja raittiuslautakuntain VIII:ssa edustajakokouksessa.

Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen talossa n:o 4 Helenankadun varrella. Se lähetti kertomusvuoden kuluessa yhteensä 3,147 kirjelmää, ja hoiti kaikki muut lautakunnan käytännölliset tehtävät. Toimisto oli avoinna yleisölle klo 10—12 ja klo 18—20 joka arkipäivä.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1929 oli seuraava:

Urheilulautakuntaan kuului vuonna 1929 insinööri E. von Frenckell puheenjohtajana ja verhoilijamestari V. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä kirjapainonjohtaja A. E. Grönroos ja lääketieteenlisensiaatit K. Kari ja U. Tötterman. Sihteerinä toimi poliisimestarinapulainen K. Soinio. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa. Sen käsittelemistä tärkeimmistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lautakunta laati ehdotuksen voimisteluseurojen työn tukemiseksi myönnetyn 70,000 markan, sekä lasten ja nuorison leikki- ja urheilutyön tukemiseksi myönnetyn 50,000 markan suuruisen määrärahan jakamiseksi. Edellisestä määrärahasta annettiin avustusta 29:lle, jälkimmäisestä 32:lle eri seuralle ja yhdistykselle. Koulujen talviurheiluvälineiden ostoon myönnetty 20,000 markan suuruinen apuraha käytettiin osaksi uusien suksien (n. 100 paria) ja kelkkojen (n. 100 kpl.) ostoon.

Ursinin uimalaitos oli kertomusvuonna luovutettu Helsingfors simsällskap-nimiselle seuralle, Humallahden uimalaitos Helsingin uimareille, Mustikkamaan uusi uimalaitos Työväen uimareille ja vanha Helsingin Jyrylle. Menoarvioon otettu 40,000 markan suuruinen avustusraha uimaseuroille jaettiin tasan neljän yllämainitun seuran välillä. Mainittakoon että Mustikkamaan uusi uimalaitos ei täysin valmistunut kesäksi 1929, joten Työväen uimarit saivat käyttää näytöksiään varten toisiakin uimalaitoksia.

Lautakunta antoi myönteisen lausunnon stadionin rakentamisesta, ei kuitenkaan Tähtitorninmäelle.

Suomen naisten liikuntakasvatusliitolle myönsi lautakunta puolestaan liiton kesäjuhlan järjestämistä varten 30,000 markkaa, josta 15,000 markkaa lahjana ja 15,000 markkaa takuuna.

Lautakunta kävi kuten edellisinäkin vuosina tarkastamassa uimalaitoksia, urheilukenttiä sekä Herttoniemen uutta kelkkamäkeä. Ursinin ja Humallahden uimalaitokset todettiin olevan korjausten tarpeessa. Kumpaakin varten laadittiin lautakunnan toimesta yksityistä tietä uudistuspiirustukset. Hietarannan uima-alueen kuntoonlaittamista piti lautakunta tarpeellisena. Lautakunta päätti ehdottaa Eläintarhan urheilukentän vuokramaksuja korotettavaksi, nim. maakilpailuista 5,000 markkaan, kansainvälisistä 1,000 markkaan, kansallisista 500 markkaan sekä paikkakunnallisista ja jalkapallokilpailuista 200 markkaan.

Lautakunta keskusteli alustavasti kunnallisten luistinratojen ja naisten urheilukentän järjestämisestä. Pesäpalloilijoille varattiin lisää harjoituspaikkoja Kaisaniemessä ja Haapaniemen kentällä. Laadittiin suunnitelma

Eläintarhan urheilukentälle rakennettavia pukeutumishuoneita ja uusia heittopaikkoja varten kentän ulkopuolelle. Töölööseen, Pasilaan ja Vanhaankaupunkiin (Annebergin kohdalle) ehdotettiin rakennettavaksi uusia harjoituskenttiä.

Kaupungin kansakoululaisille myönnettiin alennuskortteja, jotka oikeuttivat heidät saamaan 20 markan alennuksen eri luistinratojen talvikausilipun hinnasta ja oppikoululaiset saivat samaten 15 markan suuruisen alennuksen. Allaoleva taulukko osoittaa, missä määrin koululaiset käyttivät hyväkseen edellämainittuja etuja:

	Alennusmerkkejä. Smk 15: —.	Smk 20: —.	Luokkia.	Oppilaita.
Suomalainen luistinrata	174	234	918	25,032
Helsingfors skridskoklubb	67	12	154	5,097
Idrottsföreningen Sparta	26	31	101	2,457
Työväen luistinrata	24	297	69	1,891
Aktiebolaget Bollplan	36	60	52	1,227
Yhteensä	327	634	1,294	35,704

Ottamalla huomioon ylläolevan tilaston, päätti lautakunta yksimielisesti rahatoimikamarille esittää, että koululaisten luistelun tukemiseksi myönnetty 60,000 markan suuruinen avustus jaettaisiin kysymyksessä olevien yhdistysten kesken seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Suomalainen luistinrata	18,000: —	Työväen luistinrata	15,000: —
Helsingfors skridskoklubb	13,000: —	Aktiebolaget Bollplan	7,000: —
Idrottsföreningen Sparta	7,000: —	Yhteensä	60,000: —

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1929 laatima kertomus oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä jäseninä pankinjohtaja M. Honkajuuri, kirvesmies A. Lindegrén ja varatuomari H. Munck. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli pankkiylitarkastaja J. A. Levonius. Sihteerinä toimi johtosäännön mukaan kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunnalla oli vuoden varrella 7 kokousta, pöytäkirjaan pykäläluku oli 84. Puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin palkkioina 6,475 markkaa, mistä puheenjohtajan osuus oli 5,250 markkaa. Sihteerille ei maksettu mitään palkkiota, koska sihteerintehtäväin hoitaminen kuuluu kaupunginagronoomin virkatehtäviin.

Lausuntoja y. m. Lautakunnan kertomusvuonna eri virastoille antamien lausuntojen ja esitysten luku oli 25, joista 13 koski maanvuokrausasioita. Useimmat näistä lausunnoista jätettiin rahatoimikamarille.

Vuoden kuluessa kaupunki osti Tuurholman verotilan n:o 1 Helsingin pitäjässä. Lautakunta toimitti tilalla tarkastuksen, jonka perusteella laadittiin ehdotus sen vuokraamiseksi, mutta kysymystä ei kuitenkaan kertomusvuoden kuluessa lopullisesti ratkaistu.

Kaupungin metsien hoidon järjestämistä pohdittiin edelleenkin, mutta ei tätäkään asiaa saatu vielä kertomusvuonna ratkaistuksi.

Eri tiloja tarkastettaessa kiinnitettiin erikoista huomiota siihen, että useita vuokra-alueita hoidettiin perin huonosti ja että melkoinen osa vuokraajia laiminlöi suorittaa vuokramaksunsa täsmällisesti.

Vuoden 1930 menoarvioon ei otettu määrärahaa Viikin latokartanoa varten, mutta rahatoimikamari vuokrasi kuitenkin tilan valtiolta edelleen yhdeksi vuodeksi.

Lautakunta päätti, että Tuomarinkylän tilalle kertomusvuonna hankittavan karjan tuli olla länsisuomalaista rotua.

Lautakunta käsitteli vuoden kuluessa monenlaisia kirjanpito-, maatalous-, myynti- y. m. s. asioita.

Kaupungin tilojen hoito. Tilojen käytännöllinen hoito oli entiseen tapaan uskottu kaupunginagronoomin valvonnan alaiselle maatalouskonttorille, jolla myöskin oli käyttöoikeus myönnettyihin määrärahoihin ja joka lähinnä oli vastuussa tilojen asianmukaisesta hoidosta ja tuotosta.

Maatalouskonttorin toiminnastaan vuonna 1929 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Maatalouskonttorin toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina. Se hoiti maatalouslautakunnan alaisena ja sen ohjeiden

mukaan kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat varsinaiset maanviljelystilat sekä valtiolta vuokratun Viikin latokartanon, ja piti lisäksi huolta tilojen piirissä tahi läheisyydessä olevista vuokralle annetuista tiloista tahi tilanosista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronoomi A. J. Tamminen ja kirjanpitäjänä Å. F. B. Ullner. Konttoriapulaisenvirkaa hoiti neiti I. Sundström. Kirjanpitäjä ja konttoriapulainen saivat ohjesäännön mukaisen kesälomansa, jotavastoin kaupunginagronoomilla ei ollut siihen tilaisuutta. Kaupunginagronoomintoimi kuului 16, kirjanpitäjäntoimi 8 ja konttoriapulaisen toimi 3 palkkaluokkaan. Kaupunginagronoomilla ja kirjanpitäjällä oli 2 ikälisää.

Maatalouskonttori pidetään auki, kuten ennenkin, klo 9—12 ja klo 13—16, lauantaisin klo 9—14. Kaupunginagronoomin työaika oli kuitenkin aivan riippumaton näistä virkatunneista.

Maatilat. Kertomusvuonna ei maatalouskonttorin hoidossa olevilla maatiloilla tapahtunut huomattavampia muutoksia. Kaupunki viljeli edelleenkin Tuomarinkylän, Oulunkylän, Pukinmäen, ja Viikin tiloja, josta viimeksimainitusta osa kuului kaupungille, kun taas osa vuokrattiin valtiolta. Herttoniemen, Kaarelan ja Puodinkylän tilat kokonaan ja muutamat pienehköt osat oli annettu pitkäaikaiselle vuokralle. Kulosaaren, Korpaksen ja Tuurholman vuokrat maksettiin suoraan kaupunginkassaan.

Pellot. Kokonaispeltoala oli 1,456.872 ha ja sen käyttö seuraavanlainen:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella vuokralla [1]), ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	19.924	12.290	2.870	331.430	366.514
Oulunkylä	50.140	0.050	0.500	67.010	117.700
Pukinmäki	146.936	24.764	2.310	204.560	378.570
Viik	—	16.080	0.820	[2]) 182.940	199.840
Herttoniemi	196.300	13.978	—	—	210.278
Kaarela	98.500	—	—	—	98.500
Puodinkylä	—	85.470	—	—	85.470
Yhteensä	511.800	152.632	6.500	785.940	1,456.872

Viljelysjärjestelmään ei vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia. Puutarhanhoitoa ja sokerijuurikkaan viljelystä harjoitettiin, kuten ennenkin, ainoastaan Pukinmäellä. Perunanviljelys oli ennen suurin Viikissä, mutta pienennettiin sitä kertomusvuonna, kun luultiin tilan mahdollisesti joutuvan valtion omaan hoitoon. Kasvavaa heinää myytiin pelloilta, jotka ovat kaukana tilan keskustasta tahi joilla ei ole latoja tarpeeksi.

Itsenautittu peltoala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapeltoja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	28.32	45.18	93.90	2.09	161.71	7.97	4.45	343.62
Oulunkylä ..	5.66	7.28	22.94	0.65	24.05	6.43	—	67.01
Pukinmäki ..	17.48	12.39	67.57	1.72	90.88	2.23	14.21	206.48
Viik	17.75	15.75	64.92	1.60	82.12	7.75	3.95	193.84
Yhteensä	69.21	80.60	249.33	6.06	358.76	24.38	22.61	[3]) 810.95

[1]) Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niittytahi laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi — [2]) Lukuihin on otettu 14.00 ha Pukinmäen peltoja, jotka jo pidemmän aikaa on viljelty yhdysviljelyksessä Viikin latokartanon kanssa. — [3]) Tähän sisältyy 25.01 ha kesäksi vuokrattua nurmikkoa.

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

	Kesantona, %	Syysviljalla, %	Kevätviljalla, %	Vihantorehulla, %	Nurmena, %	Perunapeltoja, %	Juuri- ja keittiokasveja, %	Yhteensä, %
Tuomarinkylä	8.2	13.2	27.3	0.6	47.1	2.3	1.3	100.0
Oulunkylä	8.4	10.9	34.2	1.0	35.9	9.6	—	100.0
Pukinmäki	8.5	6.0	32.7	0.8	44.0	1.1	6.9	100.0
Viik	9.2	8.1	33.5	0.8	42.4	4.0	2.0	100.0
Yhteensä	8.5	9.9	30.8	0.8	44.2	3.0	2.8	100.0

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Mitään suuria viemäri- tahi muita ojitustöitä ei kertomusvuonna tehty. Tavalliset kesanto- ja muut avo-ojitustyöt suoritettiin pääasiassa oja-auroilla. Salaojitustöitä ei suoritettu enemmän kuin ennenkään; ainoastaan eräitä kesantojen pienehköjä ojia täytettiin risuilla ja riuvuilla.

Mutaa ei saatu maanparannustöihin. Lantatunkioiden peitteeksi käytettiin ojaturpeita n. 3,000 kuormaa. Kalkitsemisia ei enää tehty. Ainoastaan Pukinmäen kesannosta kalkittiin noin puolet, koska tämä alue myöhemmin käytettäisiin juurikasviviljelykseen.

Tiloilla käytettiin yhteensä 5,950 kuormaa lantaa, joista 2,765 kuormaa Tuomarinkylässä, 650 kuormaa Oulunkylässä, 1,550 kuormaa Pukinmäellä ja 985 kuormaa Viikissä. Lantaa saatiin osaksi tilojen omasta karjasta, osaksi ostamalla sitä puhtaanapitolaitokselta ja osaksi hoitamalla Käpylän talojen puhtaanapidon. Puhtaanapitolaitos toimitti 2,566 kuormaa, mutta otti siitä kokonaista 16 markkaa kuormalta, ja tämä määrä jaettiin siten, että 1,893 kuormaa vietiin Tuomarinkylään, 448 kuormaa Viikiin sekä n. 225 kuormaa Pukinmäelle. Apulantoina käytettiin Tuomarinkylässä 150 säkkiä norjansalpietaria, 340 säkkiä superfosfaattia ja 160 säkkiä etupäässä 40 % kalisuoloja, Oulunkylässä asianom. 40, 80 ja 40 säkkiä, Pukinmäelle asianom. 130, 280 ja 130 säkkiä sekä Viikissä asianom. 80, 110 ja 90 säkkiä. Edelleen mainittakoon, että kesantoa varten käytettiin 80—90 kuormaa lantaa ja 200—250 säkkiä superfosfaattia hehtaaria kohti, ensiluokkaista kauraa varten 120 säkkiä salpietaria, 300 säkkiä superfosfaattia, ja 120 säkkiä kalisuolaa hehtaaria kohti, juurikasveja varten asianom. 250—600, 300—700 ja 200—600 säkkiä hehtaaria kohti, sekä perunoita varten asianom. 300, 400 ja 200 säkkiä sekä sitäpaitsi 100 kuormaa lantaa hehtaaria kohti. Muille kasveille käytetyt lannoitusmäärät vaihtelevat niin paljon, että mitään käyttömääriä ei voitu merkitä.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinänsiementä, kg.
Tuomarinkylä	4,095	19,790	16,975	1,110
Oulunkylä	730	5,050	18,760	135
Pukinmäki	2,900	15,645	6,300	240
Viik	2,050	12,540	19,950	30
Yhteensä	9,775	53,025	61,985	1,515

Lisäksi kylvettiin jonkin verran apilansiementä, juuri- ja puutarhakasveja. Hehtaaria kohti jakautuivat kylvömäärät seuraavasti: syysvehnää

120—170 kg, rukiita 130—160 kg, kauroja 190—225 kg, perunoita 2,000—2,800 kg ja heinänsiementä 26—40 kg.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	72,980	150,200	109,200	528,000
Oulunkylä	14,850	33,700	100,300	79,400
Pukinmäki	26,900	83,300	41,000	230,000
Viik	20,350	66,500	110,000	204,500
Yhteensä	135,080	333,700	360,500	1,041,900

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	1,615	1,600	13,700	3,520
Oulunkylä	2,040	1,465	15,600	3,310
Pukinmäki	2,200	1,235	18,385	3,180
Viik	1,300	1,025	14,200	2,870
Kaikki tilat	1,675	1,340	14,780	3,280

Kasvukausi oli kolea ja sateinen ja kasvullisuudelle yleensä epäsuotuisa. Perunan kukkimisaikana sattuneet sateet vaikuttivat kuitenkin sen, että sato oli viimevuotista parempi. Muut kasvit sensijaan kärsivät pahasti sateesta. Syysviljan sato oli edelliseen vuoteen verraten noin 15 %, heinän n. 5 % ja kauran n. 15 % pienempi. Kaikkien tuotteiden laatu jäi huononpuoleiseksi, erittäinkin kauran, jonka itäväisyys koko maassa oli huono.

Pukinmäellä oli pakko supistaa perunan kylvöä suuresti paikkakunnalla esiintyvän perunasyövän takia. Syöpää kestävien laatujen hankinta oli sekä kallista että hankalaa.

Työväkeä oli tiloilla palveluksessa melkein sama määrä kuin ennenkin ja oli siellä vuoden alussa 8 työnjohtajaa ja 73 muuta henkilöä, josta 5 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 9, 66 ja 5. Työnjohtajista oli yksi naispuolinen karjakko Tuomarinkylässä. Päiväpalkkalaisia käytettiin tavallista enemmän töille epäsuotuisan kesän takia.

Työpäivien pituus vuoden eri kuukausina oli sama kuin edellisenä vuonna, eli 8 tuntia 4:n kuukauden aikana, 8 ½ tuntia 1:n, 9 tuntia 2:n ja 10 tuntia 5:n kuukauden aikana eli keskimäärin 9 tuntia. Työ alkoi klo 7 ja päivällisloma oli klo 12—13 tahi 12—½ 14.

Hevoset. Vuoden alussa oli hevosten lukumäärä 67 ja vuoden lopussa 72. Seuraavasta yhdistelmästä käy selville niiden jakautuminen eri tiloille mainittuina aikoina:

	Tammikuun 1 p:nä 1928.	Joulukuun 31 p:nä 1929.	Hevosia joulukuun 31 p:nä 100 ha:a peltoa kohti.
Tuomarinkylä	24	28	8.1
Oulunkylä	8	8	11.9
Pukinmäki	19	20	9.7
Viik	16	16	8.3
Yhteensä	67	72	8.9

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Pukinmäellä. Kirjanpitovuoden heinäkuun 1 p:n 1928—heinäkuun 1 p:n 1929 keskitulokset olivat:

	Lehmiä.	Rehuyksiköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasvapitoisuus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku ..	28	2,434	3,321	3.73
Kaikki lehmät, keskimäärin	44.16	2,422	3,289	3.79

Viikin sikalassa oli vuoden alussa 1 karju, 23 emakkoa ja 7 porsasta, eli yhteensä 98 sikaa, vastaavat luvut vuoden lopussa olivat 1, 21, 25 ja 47.

Irtaimiston kirjanpitoarvo oli seuraava:

	Tammikuun 1 p:nä 1928, Smk.	Joulukuun 31 p:nä 1929, Smk.
Pääkonttori	23,690: —	18,550: —
Tuomarinkylä	258,480: —	325,845: —
Oulunkylä	60,655: —	54,760: —
Pukinmäki	316,950: —	292,440: —
Viik	242,340: —	204,960: —
Yhteensä	902,115: —	896,555: —

Vuoden kuluessa poistettiin irtaimistoa 223,023: 65 markan arvosta.

Tilit. Vuoden 1929 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan oli määrärahoja 3,636,690 markkaa, menoja 3,644,235: 80 markkaa, arvioituja tuloja 3,382,000 markkaa sekä todellisia tuloja 3,542,974: 68 markkaa.

Kuten edelläolevasta näkyy, eivät arvioidut tulot ja menot osoittautuneet tänä vuonna paikkansa pitäviksi pääasiassa sen takia, että Viikin menoja, kuten jo aikaisemmin mainittiin, ei ollut otettu menoarvioon. Menot olivat kaikkiaan 101,261: 12 markkaa arvioituja suuremmat.

Liikekirjoissa oli ihan toiset luvut. Allaolevassa esitetään yhdistelmä tilojen liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:nä 1929.

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelys	206,929: 70	Maanviljelys	390,028: 76
Navetta	16,426: 50	Sato	639,181: 70
Kalustohankinta ..	111,315: 20	Navetta	1,954: 90
Kaluston kunnossapito	122,252: 80	Sikala	6,811: 20
Tarverahat	214,849: 14	Rakennukset	193,958: —
Rakennusten kunnossapito	205,209: 55	Puutarha	28,653: 90
Rasitetili	143,432: 86	Metsät	9,633: 70
Korkoja	165,927: 80	Bilanssi ja nettotappio	270,252: 51
Metsät	10,684: 23		
Vuokrat	80,160: 50		
Nettovoitto	263,286: 39		
Yhteensä	1,540,474: 67	Yhteensä	1,540,474: 67

Loppusumma 1,540,474: 67 markkaa ja voitto 263,286: 39 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk	388,222: 73	Smk	87,379: 63
Oulunkylä	»	317,427: 30	»	81,930: 80

Pukinmäki	Smk	388,984 :74	Smk	—
Viik	»	228,952: 50	»	—
Herttoniemi	»	102,471: 75	»	37,458: 06
Kaarela	»	55,227: 40	»	17,580: 15
Korpas	»	35,700: —	»	30,349: —
Puodinkylä	»	22,172: —	»	8,588: 75
Tuurholma	»	1,316: 25	»	—
Yhteensä	Smk	1,540,474: 67	Smk	263,286: 39

Nettotappio 270,252: 51 markkaa lankesi Tuurholman, Pukinmäen ja Viikin latokartanon osalle, vastaten asianom. 1,316: 25 markkaa, 141,940: 36 markkaa ja 126,995: 90 markkaa.

Siirtotili päättyi 16,963,255: 09 markkaan, jaettuna eri tileille kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	36,808: 75	Pääkonttori	4,211,201: 35
Pääkonttori	476,238: 94	Tilat	569,046: 39
Tilat	569,046: 39	Erinäiset velkojat	31,800: 35
Varasto	251,532: 75	Rahatoimikonttorin tili	2,317,897: 25
Maanviljelys	637,658: —	Ennakko	1,882: 55
Sato	900,625: 50	Kaupunginkassan tili	1,491,971: 80
Tallit	167,010: —	Pääomavelka	7,863,216: 46
Navetta	204,815: —	Tuomarinkylän tila	428,522: 84
Sikala	46,290: —	Kulosaaren tila	15,204: —
Kalusto	472,290: —	Puodinkylän tila	2,163: 10
Erinäiset velalliset	478,244: 60	Korpaksen tila	30,349: —
Rakennukset	2,865,573: 35		
Puutarha	41,165: —		
Pääomavelka	900,512: 36		
Kiinteimistöt	4,692,547: 55		
Juokseva tili	11,695: 55		
Pukinmäen tila	2,014,429: 49		
Herttoniemen tila	626,387: 32		
Kaarelan tila	264,985: 21		
Viikin tila	1,216,515: 53		
Oulunkylän tila	87,567: 55		
Tuurholman tila	1,316: 25		
Yhteensä	16,963,255: 09	Yhteensä	16,963,255: 09

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori	Smk	4,287,096: 04	Kaarela	Smk	264,985: 21
Tuomarinkylä	»	2,638,357: 97	Kulosaari	»	15,204: —
Oulunkylä	»	442,009: 27	Korpas	»	30,349: —
Pukinmäki	»	4,844,329: 18	Puodinkylä	»	15,377: 10
Viik	»	1,746,467: 13	Tuurholma	»	1,316: 25
Herttoniemi	»	2,677,763: 94	Yhteensä	Smk	16,963,255: 09

Liikekirjanpito osoitti siis 6,966: 12 markan tappiota. Vuonna 1928 tuottivat maatilat voittoa 439,021: 89 markkaa, ja siihen verrattuna on kertomusvuoden tulosta pidettävä erittäin huonona. Syynä siihen oli pääasiassa jo kertomusvuonna alkanut maatalouden lamakausi sekä erinäiset muut syyt, joista mainittakoon erikoisesti sadon pienuus ja maanviljelystuotteiden hintojen aleneminen, sekä rakennusten kunnossapitomenojen nousu y. m. s., vastaten yhteensä 511,000 markan tappiota. Sitävastoin oli lisääntyneitä tuloja sangen vähän, suurimman tulon tuotti Korpaksen tila, jonka tulot ylittivät arvioidut n. 30,000 markalla. Arvattavaa on, että vuoden 1930 tulos on vieläkin huonompi, jos pulakausi edelleen jatkuu.

XXV. Kansanpuistot.

Kansanpuistojen hallinnasta vuonna 1929 on saatu seuraavat tiedot:

Rahatoimikamarin kansanpuistojen hallintaa koskevia asioita hoitavaan jaostoon kuului vuonna 1929 kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä rahatoimikamarin jäsenet G. Estlander ja A. Halme. Kansanpuistojen valvoja toimi vuoden varrella esittelijänä ja oli yleisön tavattavana rahatoimikamarin kansliassa joka arkitiistai ja perjantai klo 14—15.

Toimintavuonna jaosto kokoontui keskimäärin 2 kertaa kuukaudessa, käsitellen kaikkiaan 166 asiaa, menosääntöön otettuja määrärahakysymyksiä lukuunottamatta; 27 asiaa jätettiin kamarin ratkaistavaksi.

Henkilökunta. Mustikkamaalla toimi ylim. yövahti kesäkuun 1 p:n—elokuun 31 p:n välisenä aikana ja Varsasaaren kansanpuistoon otettiin vakinainen vartija syyskuun 1 p:stä lukien. Länt. Pihlajasaarella sijaitsevaan uuteen kansanpuistoon oli otettu vakinainen vartija toukokuun 1 p:stä, 2 kesävartijaa toukokuun 15 p:stä vuoden lopppuun ja 2 sunnuntaivartijaa 40 päivän ajaksi. Kesän aikana oli puistoon sitäpaitsi otettu ylim. siivoojatar. Kaitsija J. Salo sanottiin irti tammikuun 1 p:stä 1930 lukien ja valvoja sai toimekseen hankkia sopivan henkilön hänen sijaansa. Lauttasaaren kansanpuistossa toimi kesän aikana 1 kaitsija, 2 kesävartijaa ja 2 sunnuntaivartijaa, sitäpaitsi otettiin sinne vakinainen vartija syyskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamarin luovutettua Hietaniemen rannan yleisölle vapaaksi kylpypaikaksi, otettiin sinne kesän ajaksi yksi vartija ja yksi siivoojatar.

Liikenne kansanpuistoihin. Kansanpuistoissa käyneiden lukumäärä kesällä 1929 ilmenee allaolevasta taulukosta, joka osoittaa puistoihin liikennettä välittävillä höyrylaivoilla ja -lautoilla myytyjen meno- ja paluulippujen lukumäärän:

	Aikuisten lippuja.	Lasten lippuja.	Yhteensä.	Lisäännys (+) tai vähennys (—) vuona 1929 vuoteen 1928 verrattuna.	Kaupungille maksettu liikennevero, Smk.
Seura- ja Mustasaari ..	50,683	6,420	57,103	+ 6,923	13,312: 75
Korkeasaari	401,169	70,365	471,534	— 86,646	107,328: 75
Mustikkamaa.....	315,214	22,337	337,551	— 33,887	81,037: 20
Länt. Pihlajasaari ja Lauttasaari	43,730	3,202	46,932	+ 46,932	—
Yhteensä	810,796	102,324	913,120	— 66,678	201,678: 70

Vuoden kuluessa avattiin yleisölle Länt. Pihlajasaaren ja Lauttasaaren uudet kansanpuistot. Liikennettä puistoihin välitti kapteeni A. Öster 500

markan korvausta vastaan kuukaudessa kaupungin ostamalla höyrylaivalla Västra skärgården. Laiva kasko-vakuutettiin kesänajaksi. Joka arkipäivä klo 11 teki höyrypursi Fölisö sitäpaitsi ylimääräisen matkan kysymyksessä oleviin puistoihin.

Kulkuyhteyttä Mustikkamaalle ja Korkeasaareen parannettiin järjestämällä lauttavuoroja myöskin Vilhonvuorenkadun päästä, jonne tarkoitusta varten rakennettiin laituri. Lippujenmyynnin helpottamiseksi aidattiin laituri. Moottoriveneille, jotka siihen asti olivat liikennöineet edellämainittua matkaa, järjestettiin maihinlaskupaikkoja n. k. Masutsillan luona Sörnäisten niemellä Kulosaaren sillan eteläpuolella. Moottoriveneiden omistajat valittivat päätöksestä, mutta valitukset jätettiin huomioonottamatta.

Kapteeni A. Öster, joka ylläpiti höyrylauttaliikennettä uudella linjalla anoi, että hänet vapautettaisiin maksamasta sovittua veroa myydyistä lipuista, ja tähän anomukseen suostuttiin, mikäli se koski kesää 1929, syystä että linjan kannattavaisuutta ei vielä voitu laskea ja koska yksityiset henkilöt suuressa määrin liikennöivät linjaa omilla veneillään. Samalla oikeutettiin kapteeni Öster itse määräämään lippujen hinnat höyrylautalla tehdyiltä matkoilta, ollen kuitenkin velvollinen ilmoittamaan kansanpuistojen jaostolle kantamansa maksujen suuruuden.

Saadakseen paremman kulkuyhteyden Kauppaneuvos Henrik Borgströmin Tuurholmassa sijaitsevaan puistoon kääntyi jaosto Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön puoleen anoen, että Kulosaaren linjalle suotuisten ilmojen vallitessa pantaisiin ylimääräisiä vaunuja. Sitäpaitsi olisi tehtävä välikirja jonkun sopivan henkilön kanssa säännöllisten laivavuorojen järjestämisestä kysymyksessä olevaan puistoon Liisankadun päässä sijaitsevalta laivalaiturilta.

Palosuojelu. Vuoden kuluessa hankittiin erinäisiä tulensammutusvälineitä kansanpuistoihin, ja Länt. Pihlajasaaren kesäsiirtolan johtajaa kehoitettiin ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin tulenvaaran vähentämiseksi siirtolassa.

Vahingontekokielto. Jaosto päätti kehoittaa rahatoimikamarin asiamiestä hankkimaan Uudenmaan läänin maaherralta kiellon 500 markan sakon uhalla vahingoittaa puita ja pensaita ja tehdä tulta ulkosalla kaupungin kansanpuistoissa. Sittemmin luopui jaosto kuitenkin päätöksestään ja päätti sen sijaan asettaa puistoihin tauluja, joissa laissa määrätyn rangaistuksen uhalla kiellettiin kaikki vahingonteko puistoissa.

Seurasaari. Kaitsijan asunnoksi tarkoitetun asuinrakennuksen ylin kerros oli kesän ajaksi annettu vuokralle. Puistoissa tehtiin erinäisiä korjaustöitä.

Ulkoilmamuseon johtaja oikeutettiin rakentamaan luhtirakennus museoalueelle.

Mustasaarella tehtiin pienehköjä silta- ja muita korjauksia.

Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistossa korjattiin siltoja.

Korkeasaari. Vuoden aikana rakennettiin saarelle näköalatorni ja rehumestarin asunto, ja valvojan ja eläinten hoitajain asuntoja korjattiin. Sitäpaitsi rakennettiin aitaus. Vesijohtolaitokselle annettiin toimeksi laittaa talvivesijohto. Ravintolan pöydät ja tuolit korjattiin ja maalattiin. Siltoja y. m. korjattiin. Kansakoulunjohtaja T. Terhenvuo oikeutettiin istuttamaan saarelle 30 tammentainta.

Palosaari yhdistettiin Korkeasaareen sillalla. Edellisellä saarella sijaitseva huvila oli kesän ajaksi luovutettu ravintoloitsija R. Joffsille, joka piti siellä kahvilaa.

Korkeasaaren eläintarhaan ei tehty mitään uudisrakennuksia vuoden varrella, mutta erinäisiä eläintenhäkkejä korjattiin perusteellisesti. Siten laitettiin kuntoon malaijilaiskarhun-, kaninin- ja hillerinhäkit sekä pieni varahäkki.

Eläinkantaa lisättiin vuoden kuluessa yhteensä 126,037:60 markan arvosta. Ostetuista eläimistä mainittakoon erikoisesti kaksi myskihärkää, kolme maakarhua ja yksi jääkarhu, viisi ilvestä ja muita nisäkkäitä ja lintuja, niiden joukossa muutamia kurkia, pelikaaneja ja flamingoja.

Kesällä oli Palosaarella pantterinäyttely. Siitä koitunut nettovoitto n. 48,000 markkaa siirrettiin n. k. leijonakassaan.

Eläinkanta vuosien 1929—30 vaihteessa oli:

	Laatujen lukumäärä.	Yksilö-lukumäärä.	Arvo, Smk.
Nisäkkäitä	35	204	175,728: 60
Lintuja	38	159	23,089: —
Kylmäverisiä eläimiä	6	38	3,535: —
Yhteensä	79	401	202,352: 60

Sitäpaitsi oli joukko pikkukaloja kuten miekka- y. m. kaloja 300 markan arvosta sekä spriissä säilytettyjä kalkkaro- ja kyykäärmeitä, kilpikonnia y. m. 100 markan arvosta.

Sittenkun Suvenniemen eläintieteelliseltä asemalta oli ostettu ilves, ja asema oli tarjoutunut tarpeen vaatiessa säilyttämään eläimen siellä kevääseen 1930, antoi jaosto kiinteistöisännöitsijän toimeksi tiedustella aiheuttaisiko säilyttäminen ylimääräisiä menoja kaupungille.

Kansanpuistojen valvoja oli Ahvenanmaan maakuntalautakunnalta anonut saada Ahvenanmaalta pyydystää elävänä kaksi hirveä, johon maakuntalautakunta suostui. Suvenniemen eläintieteellisen laitoksen johtaja F. Remmler tarjoutui sittemmin pyydystämään hirvet omistamillaan verkoilla ja toimittamaan ne Korkeasaaren eläintarhaan 25,000 markalla, josta 15,000 oli maksettava etukäteen. Jaosto suostui tähän tarjoukseen.

Suvenniemen eläintieteellinen laitos teki jaostolle tarjouksen tiikeri- ja jättiläiskengurunäyttelyn järjestämisestä Palosaarelle kesäksi 1930, minkä tarjouksen jaosto hyväksyi pääasiassa samoin ehdoin, jotka olivat voimassa kertomusvuonna järjestettyyn näyttelyyn nähden, jolloin kaupunki saisi 60 % ja Suvenniemi 40 % nettotuloista.

Valvojalle annettiin toimeksi sopia jonkun mineraloogin kanssa Korkeasaaren mineralikokoelman järjestämisestä.

Mustikkamaa. Kaupunki lunasti saarella olevan asuinrakennuksen ja vajan, ja rakensi kolme laituria, niistä oli yksi tarkoitettu soutuveneille, yksi moottoriveneille ja yksi uutta, Vilhovuorenkadun—Mustikkamaan välistä linjaa liikennöivälle höyrylautalle. Sitäpaitsi suoritettiin saarella pienehköjä korjaustöitä.

Varsasaari. Saarelle rakennettiin vartijan asunto ja puinen vaja.

Eräälle yksityishenkilölle myönnettiin oikeus rakentaa kioski virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten sekä pitää sitä 5 vuoden ajan kesäkuun 1 p:stä 1929 lukien.

Läntinen Pihlajasaari. Saarella sijaitsevien huviloiden käytöstä kesällä 1929 jaosto päätti, että 1 huvilaa käytettäisiin ravintolana, 2 huvilaa kesä-

siirtolana, 1 huvilaa vartijan asuntona ja 4 huvilaa vuokrattaisiin yksityisille henkilöille; kaikki huvilat palovakuutettiin. Kaksi mukavuuslaitosta rakennettiin, etelärannalle rakennettiin aitaus auringonkylpyjä varten ja hankittiin 25 puistosohvaa sekä korjattiin siltoja.

Lauttasaari. Kaksi käymälää rakennettiin, kaivo laitettiin kuntoon, kylpyranta perattiin ja siivottiin ja taulu pystytettiin, jossa kiellettiin hiekanotto kansanpuiston alueelta. Rakennusosaston puisto-osastolle annettiin tehtäväksi karsia puita puistossa. Siltoja korjattiin.

Eräälle yksityishenkilölle myönnettiin oikeus rakentaa kahvikioski Lauttasaarelle ja pitää sitä siellä viiden vuoden ajan, kesäkuun 1 p:stä 1929 lukien.

XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1929 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtajana insinööri E. Moring, varapuheenjohtajana arkkitehti K. S. Kallio sekä jäseninä filosofianmaisteri G. K. Bergman, pankinjohtaja T. Grotenfelt, yli-insinööri O. Martikainen, sähkömonttööri O. W. Oksanen ja luottamusmies E. V. Riipinen. Rahatoimikamarin edustajana otti hallituksen kokouksiin osaa pankinjohtaja G. Estlander. Marraskuun 1 p:nä ryhtyi yli-insinööri Martikainen hoitamaan kaupungininsinöörinvirkaa. Hallitus kokoontui 48 kertaa ja käsitteli 1,696 asiaa sekä lähetti 514 kirjettä. Sihteerinä toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl, tammikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään, minkä jälkeen tointa viransijaisena elokuun 1 p:ään hoiti kamreeri T. Sundqvist ja elokuun ajan kamreeri E. Vuorinen. Syyskuun 1 p:nä ryhtyi tointa hoitamaan varatuomari K. I. Nordberg.

Vuoden varrella teetetyistä suuremmista uudis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevan selostuksen yhteydessä.

Hallituksen alaisena toimi rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla ja jakautui se kansliaan sekä 7-osastoon, nämä osastot olivat: satama- ja rautatieosasto, katu- ja lokaviemäriosasto, huonerakennusosasto, asemakaavaosasto, geodeettinen osasto, puisto-osasto ja varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 162.

Työväki ja työpalkat. Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja lokaviemäriosasto.	Huonerakennusosasto.	Geodeettinen osasto.	Puisto-osasto.	Varasto-osasto.	Yhteensä.	Siitä hätäaputöissä.		
								Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja lokaviemäriosasto.	Yhteensä.
Tammikuu	295	1,130	270	—	58	60	1,813	—	131	131
Helmikuu	417	1,230	254	—	59	58	2,018	58	207	265
Maaliskuu	482	1,184	250	—	50	64	2,030	60	199	259
Huhtikuu	396	1,184	302	—	116	71	2,069	60	172	232
Toukokuu	401	1,379	362	—	309	70	2,521	—	—	—
Kesäkuu.....	432	1,341	473	7	308	60	2,621	—	—	—
Heinäkuu	398	1,324	565	9	286	62	2,644	—	—	—
Elokuu	426	1,371	513	7	228	68	2,613	—	—	—
Syyskuu.....	427	1,384	359	9	210	66	2,455	—	—	—
Lokakuu.....	532	1,645	331	7	149	70	2,734	36	225	261
Marraskuu	539	1,589	297	—	100	73	2,598	80	253	333
Joulukuu	701	1,932	262	—	73	71	3,039	230	514	744

Kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 tekemän päätöksen mukaisesti suoritettiin kertomusvuonna eri ammattityöläisille tuntipalkkaa alla olevan minimipalkka-asteikon mukaan. Ylimmät palkat rahatoimikamari vahvisti tammikuun 17 p:nä 1928 10 % korkeammaksi kuin alimmat palkat. Helmikuun 10 p:stä korotettiin vakinaisissa töissä suoritettuja ylimpiä palkkoja valtuuston helmikuun 6 p:nä 1929 tekemän päätöksen mukaan taulukossa merkittyihin määriin:

Ammatti.	Tuntipalkka		
	vakinaisissa töissä, Smk.		hätäaputöissä, Smk.
	Alin.	Ylin.	Alin.
Sukeltajat	18: —	22: —	—
Rakennustöissä olevat sepät ja kirvesmiehet	9: 75	11: 50	8: 30
Telinetöissä olevat kirvesmiehet	9: —	10: 50	7: 65
Koneenkäyttäjät (jyrä-, traktori- y. m. s.)	10: —	11: 50	8: 50
Viilaajat, sorvarit ja sepät	10: —	11: 50	8: 50
Tehdastöissä olevat peltisepät	10: —	11: 50	8: 50
Kattotöissä » »	11: —	12: 50	9: 35
Lataajat	10: 50	12: —	—
Rakennus- ja porrastöissä olevat kivityöntekijät	10: 50	12: —	—
Kivitöissä olevat apurit (rusnaajat)	8: —	9: 25	6: 80
Latomamuurin rakennustöissä olevat kivityöntekijät	9: —	10: 50	7: 65
Kadunlaskijat	10: —	11: 50	8: 50
Putkenlaskijat (viemäriputkien)	9: —	10: 50	7: 65
Sementtityöntekijät, vanhemmat	9: 75	11: 50	8: 30
» nuoremmat	9: —	10: 50	7: 65
Iskostyöntekijät	8: —	9: 25	6: 80
Apurit	7: —	8: —	5: 95
Naiset raskaassa työssä	7: —	8: —	5: 95
» muussa työssä	6: —	7: —	5: 10
» lattianpesussa y. m. puhdistustyössä	5: —	6: —	4: 25
Mittausapulaiset, ammattitaitoiset	9: —	10: 50	7: 65
» tilapäiset	7: 50	8: 50	6: 40
Puutarhurit, ammattitaitoiset	8: —	9: 25	6: 80
Puistotyöntekijät, miespuoliset	7: —	8: —	5: 95
» naispuoliset	6: —	7: —	5: 10
Yövahdit	7: —	8: —	5: 95
Kuorma-ajurit, kaksipyöräisin ajoneuvoin	15: —	16: 50	12: 75
» nelipyöräisin ajoneuvoin	15: —	17: 50	12: 75
Muurarit	12: —	13: 20	10: 20
Rappaajat	12: —	13: 20	10: 20
Uunintekijät	13: —	14: 30	11: 05
Väliseinätyöntekijät (kipsi- ja riksilevy)	11: —	12: 10	9: 35
Maalarit	12: —	13: 75	10: 20
Asfalttityöntekijät, valurit	9: —	10: 50	7: 65
» keittäjät ja hiertäjät	8: 25	9: 50	7: 05
» kantajat	7: 25	8: 50	6: 20
Huopakaton tekijät	9: —	10: 50	7: 65
Satamasähkönosturien käyttäjät	9: —	10: 50	7: 65
Sähkönosturien ja vintturien käyttäjät	8: —	9: 25	6: 80

Kesälomaa myönnettiin kertomusvuonna 1,914 työläiselle yhteensä 15,951 päivää, kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

Osasto.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa:				Kesälomaa nauttineita työläisiä yhteensä.	Kesäloma-päiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viik.	3 viik.		
Satama- ja rautatieosasto ..	61	22	148	75	306	3,524
Katu- ja lokaviemäriosasto..	478	344	301	60	1,183	9,012
Huonerakennusosasto	87	40	66	21	214	1,798
Geodeettinen osasto.....	1	—	—	—	1	4
Puisto-osasto	102	23	19	6	150	905
Varasto-osasto	7	14	20	19	60	708
Yhteensä	736	443	554	181	1,914	15,951

Tapaturman kautta vahingoittui 235 työläistä, joille siitä syystä maksettiin avustusta, jotapaitsi 39 vanhempaa vahingonkorvausasiaa järjestettiin. Avustusta ja sairaanhoitokorvausta maksettiin yhteensä 195,673: 35 markkaa. Invaliidiksi joutuneelle 19 työläiselle maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 189,370: 55 markkaa. Sen johdosta, että 8 invaliidin elinkorkoa alennettiin, voitiin elinkorkorahastoa vähentää 75,601: 11 markalla. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset nousivat vuoden varrella yhteensä 309,442: 79 markkaan. Työläiset olivat vakuutetut Keskinäisessä vakuutuslaitos Sammossa.

Satama- ja rautatieosastolla toimi vuoden aikana osastopäällikkö ja avustava osastopäällikkö, 5 avustavaa insinööriä, 1 vaakitsija ja 2 piirtäjää. Vuoden kuluessa erosi 2 avustavaa insinööriä ja palvelukseen otettiin 5 insinööriä ja 1 ylimääräinen vaakitsija. 3 konttoriapulaista suoritti kirjanpidon ja rekisteröimistyön. Sitäpaitsi oli vuoden kuluessa kaksi vahtimestarin apulaista osaston palveluksessa. Henkilökunnan palkat olivat yhteensä 750,500 markkaa, kun taas konttorikustannukset, lämpö, valaistus, siivous, tarveaineet ja teknillinen kirjallisuus nousivat 48,529: 60 markkaan. Tähän sisältyy myös vuokra uudesta Helsingin makasiiniosakeyhtiön talossa n:o 22 Kanavakadun varrella vuokratusta huoneistosta, jonka osasto sai haltuunsa marraskuun 1 p:nä. Huoneisto, johon kuuluu 11 huonetta ja jonka pinta-ala on 580 m², sijaitsee edullisesti lähellä satamaa ja tyydyttää hyvin nykyisen tilantarpeen.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti vuoden alussa 14 rakennusmestaria, 6 apulaistyönjohtajaa, 1 nosturin esimies ja 1 varastokirjuri.

Vakinaisissa töissä toimiva työvoima vaihteli joka kuukauden lopulla laskettuna 295:sta—701:een mieheen [1]). Hätäaputöitä teetettiin helmi—huhtikuun sekä loka—joulukuun aikana, ja oli työvoima suurin joulukuussa, eli 230 miestä.

Hallitukselle esitettiin 349 asiaa, joista 77 koski työsuorituksia, 27 vuokrahakemuksia ja 245 hallinnollisia tai henkilö- ja palkkakysymyksiä. Näistä mainittakoon kysymykset aallonmurtajan rakentamisesta Särkän ja Harakan väliseen salmeen, raidelaitteiden parantamisesta Katajanokan tavaratoimiston kohdalla, puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikkojen uudestijärjestelystä, uusista tullirakennuksista satamissa, lentokentän perustamisesta Viikin alueelle, satamien tuloväylien valaistuksen parantamisesta, Hietalahden laivatelakan alueen laajentamisesta sekä selvitys hiekan esiintymisestä kaupungin vesialueella. Lisäksi käsiteltiin kysymystä Sörnäisten öljyvarasto-

[1]) Ks. tätä kert. s. 124.

alueiden vuokra-ajan pidentämisestä ja varastoalueiden osottamisesta uusille öljyliikkeille sekä laivaveistämöalueen vuokra-ajan pidentämisestä. Ostoista mainittakoon rautaproomu, moottorihinaaja, yhdistetty kaivinkone ja nosturi sekä soran ja sepelin kuormauskone. Useita lausuntoja annettiin rahatoimikamarille ja satamahallitukselle. Sitäpaitsi laadittiin perusteellinen ehdotus Eteläsatamaan rakennettavaa voin ja juuston sekä puunjalostustuotteiden varastorakennusta varten. Herttoniemen käytäntöön ottamista tarkoittavia valmistelevia töitä jatkettiin ja käsittivät ne tutkimuksia sekä ehdotuksen laatimisen. Seuraavat työt suoritettiin:

Laiturikorjauksiin kuului, paitsi tavanmukaista kunnossapitoa, Makasiinilaiturin paaluarinan korjaus sekä Laiva- ja Linnalaiturin suojaparrun uusiminen. Katuja sepelöitiin tai päällystettiin asfaltilla Lapinniemellä ja Jätkäsaarella. Eteläsatamassa suoritettiin laajoja uudestikiveyksiä.

Katajanokan viemärijohdot puhdistettiin ja rakennettiin osittain uudestaan, minkä ohessa Lapinniemelle rakennettiin uusia syöksykaivoja.

Sörnäisten ja Kulosaaren välisen sillan kunnossapitoon kului siltojen kunnossapitoon varattu määräraha miltei kokonaisuudessaan. Sörnäisten sataman laivankiinnityspatsaat uusittiin.

Eteläsatamassa sijaitsevan nosturin kunnossapito maksoi 6,000 markkaa ja Rahapajanrannan nosturien kunnossapito 42,872: 60 markkaa.

Osasto piti kunnossa 35 purkaussiltaa, 22 höyrypursisiltaa ja 14 erityistä tarkoitusta varten varattua siltaa.

Satamaradan ja sivuraiteiden sekä Sörnäisten rantatien raiteen kiveykseen ja vaihdesiltojen y.m. kunnossapitoon käytettiin 47,000 markkaa, kun taas 370,220: 50 markkaa kului Hieta- ja Jätkäsaaren, Ruoholahden, korttelin n:o 178 ja Pasilan sekä Sörnäisten niemen raiteiden korjauksiin, joista kaupunki yksinään piti huolen. Pääskylänkadun raiteeseen ja teurastamon raiteen kaarteeseen Sörnäisten satama-aseman pohjoispuolella pantiin 30 kg kiskot keveiden kiskojen tilalle, jonka yhteydessä ratapölkkyjä uusittiin.

Soutu- ja moottoriveneiden kiinnityspaikkojen lukumäärä lisääntyi vuoden aikana 62:lla Salmisaarensalmessa, 20:lla Laivastokadun rannassa ja 13:lla Siltavuoren rannassa, mutta väheni 149:llä, kun Jätkäsaaren pohjoisrannalla ja Munkkisaaren salmessa olleet sillat purettiin ja oli vuoden lopussa 2,017, jakaantuneena 23 siltaan ja laituriin.

Siltoja rannalta jäälle rakennettiin 8 paikkaan. Kustannukset niistä nousivat 94,793: 20 markkaan.

Ruoppausta toimitettiin ainoastaan kaupungin suurella ruoppaajalla sekä höyrynostokauhoilla. Ruoppaustyö oli käynnissä tammikuun 1—25 p:n ja toukokuun 13—joulukuun 31 p:n välisenä aikana. Kesä- ja heinäkuun aikana ruopattiin kahdessa vuorossa. Ruopatuksi tulivat viemärien suut Ruoholahden ja Hietalahden rannassa, Merisatamassa ja Sörnäisten rantatien varrella. Sitäpaitsi toimitettiin ruoppauksia Merisataman laiturisiltojen, Laivaveistämön, Siltavuorenrannan sekä Eteläsataman pohjoisen laiturin luona. Vilhovuorenkadun lauttalaiturille Sörnäisten rantatien varrella ruopattiin väylä. Nostokauhalla ruopattiin Siltavuorenrannan jauholaiturin, Pohjoissataman halkolaiturin ja Saukonrannan pohjoisreimarin luona. Ruoppauksia toimitettiin laivalaiturin jatketta varten sekä ruopattiin Saukon- ja Rahapajanrannan jatkeita varten täytetyistä penkereistä valunutta hiekkaa; kustannukset suoritettiin Länsi- ja Katajanokan satamia varten myönnetyistä määrärahoista. Huonerakennusosaston laskuun toimitettiin ruoppauksia Mustikkamaan uuden uimalaitoksen luona. Kaikkiaan ruopattiin 111,000 m³

218 päivässä, joiden aikana työtä tehtiin 267 vuorossa, ja oli ruoppausmäärä keskimäärin 420 m³ työvuoroa kohti. Kustannukset ruoppaustyöstä polttoaineet, öljyt ja työnjohto mukaanluettuina olivat 2: 88 markkaa m³:ltä sekä ruoppauskoneen varustus ja kunnossapito mukaanluettuna 4: 43 markkaa m³:ltä. Kuljetuksesta olivat kustannukset 2: 10 markkaa m³:ltä, johon tulee lisäksi 80 penniä m³:ltä hinaajien ja 1: 20 markkaa m³:ltä proomujen kunnossapidosta. Ruoppa kuljetettiin Suomenlinnan taakse.

Syvennysmittauksia ja pohjatutkimuksia tehtiin valmistavina töinä Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välille rakennettavaa siltaa, Herttoniemen kanavaa ja öljysatamaa ja Laivaveistämön alueelle suunniteltua vientilaituria ja makasiinia varten sekä Pihlajasaarten luona olevien hiekkakerrosten määräämiseksi ja vuoden 1930 menoarvioehdotukseen otettavien uudistöiden valmisteluja varten.

Työkoneiden korjauksia suoritettiin menoarvion perusteluihin sisältyvää ohjelmaa noudattaen.

Neptuninkadun puinen laituri Ruoholahdessa rakennettiin kokonaan uudestaan ja levitettiin lyömällä paalurivi vanhojen puuarkkujen eteen. Täten kävi mahdolliseksi lisätä vedensyvyys 6 metriin. Laituria käytetään varahiililaiturina.

Makasiinilaiturin luona Eteläsatamassa uusittiin täydellisesti Laivaveistämön puulaituri ja vahvistettiin kansi autoliikennettä kestäväksi.

Pohjoissataman halkolaituri uusittiin osittain, ja käsitti työ eteläisen kanavan ja sen pohjoispuolella olevan kaakkoisen laiturin sekä eteläisen laiturin ja siihen liittyvän läntisen laiturinosan. Sitäpaitsi uusittiin yhdyssillan pohjoinen laituri ja täytettiin Pohjoisrannan kohdalla ollut vedenvaihtumiskanava, joka vuosien kuluessa oli umpeutunut.

Siltavuorenrannan jauhosilta rakennettiin kokonaan uudestaan ja vahvistettiin autoliikennettä kestäväksi. Yhdyssilta levitettiin sillan pään levyiseksi.

Kulosaaren silta uusittiin Sörnäisten niemen ja Kuoresaaren väliseltä osaltaan myöhään syksyllä. Tällöin uusittiin siltakansi kokonaisuudessaan sekä noin 80 % kannattajista ja jäykisteistä lahomisen takia sekä korvattiin joukko vahingoittuneita paaluja uusilla. Työ tehtiin kahdessa vuorossa. Ensin uusittiin sillan eteläinen puoli, jolla raitiotieraide on. Raitiotie-ja omnibusosakeyhtiö vaihtoi entiset rautatiekiskot uusiin 18 sm korkuisiin raitiotiekiskoihin.

Uudisrakennustyöt Länsisatamassa keskittyivät tänäkin vuonna Saukon hiilisatamaan. Jotta saataisiin Saukonlaiturin jatketta varten korttelin n:o 757 edustalla vuonna 1928 täytetty hiekkapenger painumaan kiinteään pohjaan toimitettiin useita räjähdyksiä. Tarkoitettua tulosta ei kuitenkaan saavutettu kauttaaltaan, minkä vuoksi laiturin suunniteltua jatkamista 139 metrillä ei voitu suorittaa vuoden aikana. Sitävastoin pumputtiin heinäkuussa n. 11,600 m³ hiekkaa kortteliin n:o 757. Helsingin makasiiniosakeyhtiön laskuun vahvistettiin ja tarkistettiin rantakorttelien yli käyvien siltanosturien raiteet ja rakennettiin raiteet kortteleita n:ot 752, 755 ja 758 varten. Kaapelikanavia tehtiin vahvavirtajohtoja varten yhtiön muuntoasemalle korttelissa n:o 754 ja nosturien syöttöjohtoja varten. Viemäriä ja vesijohtoa varten tehtiin kanava yhtiön uudelle hallintorakennukselle hiilisatamassa. Puhelinjohdon laskemiseksi Saukonkatuun Neptuninkadun länsipuolella tehtiin tarpeelliset kaivuutyöt. Katuvalaistuslaitteet rautapylväineen ja maakaapeleineen järjestettiin satamarakennuksen kustannuksella koko hiilisatamaan, kun taasen väliaikaisia valaistuslaitteita asetettiin Mittaajankadulle, puh-

taanapitolaitokselle jätteiden rautatievaunuun kuormaamista varten kuntoonsaatetun korttelin n:o 263 kohdalle. Tälle korttelille ulotettiin rautatieraide Mittaajankatua myöten, jota työtä varten oli myönnetty erikoismääräraha, kun taasen yhtä sivuraidetta ja kortteliin n:o 263 rakennettuja raiteita varten oli varattava määräraha vuoden 1930 talousarvioon. Makasiiniosakeyhtiön laskuun rakennettiin jaalalaiturille sementinpurkausnosturin raide. Jätkäsaaren ja Hietasaaren välisen eteläisen rannan täyttäminen jatkui ja voitiin täytetyltä alueelta väliaikaisesti luovuttaa tontti hiilivarastoksi. Samoin voitiin korttelit n:ot 264 ja 758 antaa vuokralle. Hätäaputyönä tasoitettiin Mittaajankadun eteläpuolella oleva osa Poikkikatua I sekä osa korttelista n:o 263, minkä lisäksi Tarmonkadun ja korttelin n:o 265 paikalta poistettiin maakerros. Maankaivuu toimitettiin uudella kaivuukoneella.

Lapinlahdenkadun eteläpuolella olevat Länsisataman tuloraiteet järjestettiin kokonaan uudelleen. Jätkäsaaren ja Lapinniemenraiteiden risteys poistettiin ja Ruoholahdentorin raiteet nostettiin. Lapinniemen rata järjestettiin uudestaan ja varustettiin metsähallituksen halkotarhaan ulottuvalla sivuraiteella. Ruoholahdenrannan raiteita ei voitu siirtää Kalevankadun kohdalla, koska Lönnrotinkadun sillan perustusten rakentaminen olisi siitä vaikeutunut. Leuto syksy oli eduksi töiden suorittamiselle.

Lapinniemessä rakennettiin raiteita ja toimitettiin katu- ja varastoaluejärjestelyjä tuloraiteen uudestijärjestämisen yhteydessä. Tällöin rakennettiin Itämerenkatu Kalmistokadulle saakka ja poikkikadut korotettiin. Itämerenkadun sivuraide Salmikadun itäpuolella oli naulattu jo syksyllä 1928 lähitonttien vuokraajien pyynnöstä. Vesijohtolaitoksen laskuun tehtiin kanavatyöt Itämerenkadun vesijohtoa varten vanhan varastoalueen halki. Kellosaaren lentosatamaan johdettiin vesijohto Itämerenkadulta ja sähkövoimajohto Lauttasaarenkadun muuntajalta. Myös valojohtokaapeli asetettiin. Kellosaaren kallion jälellä ollut osa louhittiin ja täyttämistöitä jatkettiin.

Katajanokan uudisrakennustöiden tarkoituksena oli Rahapajanrannan jatkaminen 200 metrillä. Töihin ryhdyttiin vuoden alussa suurin työvoimin ja kuului töihin pohjan ruoppaus kiinteään pohjaan saakka 51 metriä pitkää arkkulaituria varten, kolmen laituriarkun teko, joiden pituudet ovat 15, 18 ja 18 m, sekä kahden päätearkun teko. Ensiksimainittujen kolmen arkun etuosat täytettiin kokonaan betonilla. Takaosastoihin laskettiin pohjaan muutaman metrin vahvuudelta betonia ja täytettiin nämä osastot sitten pumputulla hiekalla. Samoin täytettiin hiekalla päätearkut. Vanhan laiturin ja keväällä laskettujen arkkujen väliin tehtiin hiekkapenger, joka painumisen tehostamiseksi tehtiin ulottuvaksi 4 metriä yli veden pinnan, jonka jälkeen myös penkereen ja rannan välinen alue täytettiin hiekalla. Kaikkiaan tuotiin täytteisiin 309,004 m³ hiekkaa, josta määrästä 7,568 m³ oli nostettu Saukonrannan edustalta ja loput meren pohjasta Pihlajasaaren ja Melkön tienoilta. 8,240 m³ hiekkaa nostettiin uudestaan laituripaikan edustalta ja pumputtiin painopenkereen ja rannan väliin. Penkereen täyttämiseen menneet suuret hiekkamäärät ylittävät enemmällä kuin 50 %:lla ne määrät, jotka oli arvioitu Saukonrannalla toimitetusta samanlaisesta täyttämisestä saatujen kokemusten perusteella. Syy tähän on etsittävä siitä, että pohjakerrokset olivat Katajanokalla pehmeämmät ja väistyivät helpommin hiekkatäytteen tieltä kuin Saukonrannalla sekä siitä, että pohjakallio oli varsin kalteva, joista syistä hiekka painui syvemmälle ja valui edemmäksi kuin oli arvioitu. Aiheutuneiden liisäkustannusten peittämiseksi tarpeelliset määrärahat merkittiin vuoden 1930 talousarvioon.

Teitä palokuntaa varten järjestettiin Sörnäisten satama-alueelle vesijohtolaitoksen laskuun tehtyjen kanavatöiden yhteydessä.

Teiden ja varastopaikkojen tasoituksia ei voitu tehdä Taivallahdessa, kun alueella oli suuria tiilivarastoja ja täytemaan saanti loppui keväällä.

Uutta pistolaituria Sörnäisissä jatkettiin talven aikana 21 metrillä.

Purkaussiltaa Laivastokadun kohdalle Katajanokalla ei voitu rakentaa talven aikana, kun sopivimmalla sillan paikalla oli kaksi valtiolle kuuluvaa uponnutta proomua. Kun silta rakennustoiminnan lamaannuttua olisi ollut tarpeeton, sai määräraha palautua kaupunginkassaan.

Kaksi aijottua hiekanpurkaussiltaa Siltavuorenrannalla jäi myöskin rakentamatta, kun rannan täyttäminen ei ollut edistynyt niin pitkälle kuin oli edellytetty. Määräraha palautui kaupunginkassaan.

Mustikkamaan liikennettä varten rakennettiin höyrypursisilta Sörnäisten rantatien varrelle Vilhovuorenkadun eteläpuolelle. Samoin rakennettiin höyrypursisilta Mustikkamaan länsirannalle. Saaren pohjoisrannalla olevaa moottorivenelaituria käytettiin ahkerasti. Etelärannalle rakennettiin moottorivenesilta sekä entisen veistämöalueen länsipuolelle soutuvenesilta.

Humallahden purkaussiltaa jatkettiin n. 20 metrillä.

Salmisaarensalmen venesiltaa jatkettiin luoteiseen suuntaan Salmisaaren pohjoiseen niemeen asti. Suojaksi luodetuulia vastaan rakennettiin Salmisaaren ja Pikku Pässin välille poikkisilta, johon jätettiin tarpeelliset kulkuaukot. Venepaikkojen lukumäärä lisääntyi 212:een.

Sörnäisten rantatien varrelle järjestettiin kiinnityspaikkoja 140 veneelle, minkä ohessa joitakin Siltavuorenrannan kiinnityspaikkoja oli rannan täyttämisen takia siirrettävä.

Kulosaaren ja Naurissaaren välisen sillan itäisen maatuen takana olevan alueen katurakennusosasto täytti Kulosaaren kartanon alueella suoritettujen tietöiden yhteydessä.

Täyttämistä toimitettiin Siltavuorenrannassa ja Kaisaniemenlahden etelärannassa; täytteet varustettiin rantaverhouksella.

Rakennustyömailta tuotua täytettä otettiin Jätkäsaarelle, Munkkisaarelle, Katajanokalle, Hakaniemeen, Sörnäisten rantatien ja Kulosaareen johtavan tien varrelle sekä Kyläsaarelle. Rakennustoiminnan lamaantumisen takia väheni täytteen kuljetus kesän aikana.

Kaikki talousarvion edellyttämät työkoneet hankittiin. Sen johdosta, että ostettu ruoppausproomu oli vain 100 m³ vetoinen lasketun 125—150 m³ sijasta, syntyi säästöä, joka teki mahdolliseksi varustaa yksi ruoppausproomu pohjaluukuilla. Jäännös siirtyi vuodelle 1930.

Katajanokan uuden tavara-aseman raiteiston järjestely suoritettiin loppuun, minkä ohessa Rahapajanrannan puoleista siltaa levitettiin. Työ oli pantu alulle vuonna 1928.

Merisataman virutushuoneet poistettiin syksyn aikana.

Hätäaputöinä suoritettiin tammi—toukokuun aikana louhimista Salmisaaressa Lauttasaarenkadun kohdalla sekä Jätkäsaaren korttelin n:o 263 ja Poikkikadun I tasoitustöitä. Kustannukset näistä olivat 361,478: 06 ja 111,966: 45 markkaa. Loka- ja joulukuussa jatkettiin ensinmainittua työtä sekä poistettiin liikamaata Länsisataman korttelista n:o 265, levitettiin Lauttasaarenkatu Lapinniemellä täyteen leveyteen ja valmisteltiin Jätkäsaaren korttelien n:ot 255 ja 258 louhimiseen ryhtymistä. Näiden töiden kustannukset olivat 321,388: 75, 102,324: 75, 30,937: 30 ja 9,088: 10 markkaa. Kustannukset hätäaputöistä olivat kaikkiaan 937,183: 41 markkaa.

Puhtaanapitolaitosta varten pantiin kuntoon Länsisataman kortteli n:o 263 Ruoholahdessa olleen jätteiden kuormauspaikan sijasta. Tontille vedettiin kaksi rautatieraidetta, kivettiin kaksi ajotietä ja raiteiden väli pienillä nupukivillä sekä ulotettiin sinne vesi- ja viemärijohto. Kustannukset olivat 469,516: 20 markkaa. Määräraha näitä töitä ja alueen aitaamista varten oli otettava vuoden 1930 menoarvioon.

Rautatieyhteyden saamiseksi kortteliin n:o 263 naulattiin Mittaajankatuun raide korttelin n:o 264 kohdalle. 150,000 markkaan nousevia kustannuksia varten myönnettiin erikoinen määräraha.

Töiden järjestämiseksi työttömille ryhdyttiin marraskuussa louhimaan Hernesaarta, jota työtä varten oli varattu määräraha vuoden 1930 menoarviossa. Kustannukset olivat 130,529: 15 markkaa.

6 valaistuspylvään pystyttämiseksi Sörnäisten väylän varrella myönsi rahatoimikamari 13,000 markkaa, Pylväitä ei voitu pystyttää vuoden aikana, mutta tarpeita hankittiin ja työtä valmisteltiin.

Erinäiset satamaosaston uudessa huoneistossa suoritetut muutostyöt maksoivat 23,216: 40 markkaa.

Kulosaaren ja Naurissaaren välisen sillan uusiminen, jota varten tullaan ottamaan määräraha vuoden 1930 menoarvioon, pantiin alulle. Kustannukset olivat 67,882 :35 markkaa.

Lapinniemen tasoitustyöt suoritettiin loppuun 78,015: 75 markan kustannuksin.

Herttoniemen satamasuunnitelman yhteydessä oleviin mittauksiin ja pohjatutkimuksiin käytettiin 26,978: 92 markkaa.

Merisatamassa Kaivopuiston puolella olevan purkaussillan uusiminen suoritettiin loppuun, maksaen 14,123: 50 markkaa.

Lönnrotinkadun jatkamiseksi Länsisatamaan varattua 60,000 markan määrärahaa ei käytetty.

Etelärannan tullitarkastusrakennuksen edustan kiveäminen pienillä nupukivillä suoritettiin loppuun, maksaen 26,801: 25 markkaa.

Sörnäisten sataman uuden pistolaiturin kannen uusiminen suoritettiin loppuun laiturin jatkamisen yhteydessä. Kustannukset olivat 48,244: 40 markkaa.

Toisten virastojen ja yksityisten laskuun suoritetut työt nousivat kaikkiaan 1,681,344: 20 markkaan, josta rakennuskonttorin muiden osastojen osalle tulee 234,980 markkaa, muiden kaupungin laitosten ja puolikunnallisten yhtiöiden osalle 1,397,095: 30 markkaa sekä yksityisten osalle 49,268: 90 markkaa.

Katu- ja lokaviemäriosastoon kuului työpäällikkö, apulaistyöpäällikkö, 7 insinööriä, 3 vaakitsijaa, 4 piirtäjää ja 5 konttoriapulaista.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti 46 rakennusmestaria.

Työvoima [1]) vakinaisissa töissä oli suurin loka- ja joulukuussa, jolloin se nousi 1,645 ja 1,932:een mieheen ja pienin tammikuussa eli 1,130 miestä. Hätäaputöitä teetettiin tammi—huhtikuussa ja loka—joulukuussa, ja oli työvoima suurin joulukuussa, eli 514 miestä.

Kaupungin katuosuuksien ja yleisten paikkojen korjaukseen käytettiin 1,499,448: 10 markkaa jakautuen seuraavasti: kiveyksiin 422,740: 45 markkaa, sepelöimiseen 640,670: 70 markkaa, katukäytäviin 180,948: 40 markkaa,

[1]) Ks. tätä kert. s. 124*.

painuneitten katujen tasoitukseen ja täyttöön 100,734: 25 markkaa, katukilpien kunnossapitoon 20,031: 30 markkaa sekä työnjohtoon ja sekalaisiin menoihin 134,323 markkaa.

Menosääntöön otetut katujen ja yleisten paikkojen uudistyöt suoritettiin kaikki loppuun vuoden kuluessa paitsi allamainittuja, jotka tehtiin vaan osittain: Helsinginkadun nupukivipäällystys ja uudelleen sepelöiminen, Linnankoskenkadun tasoittaminen, Nordenskiöldinkadun aukean tasoittaminen Turuntien kohdalla, Tavaststjernankadun, Sutelantien, Espoonkadun, Väinämöisenkadun, Mechelininkadun, Agricolankadun ja Aleksis Kivenkadun tasoittaminen, Pellervontien leventäminen ja sepelöiminen, Mäkelänkadun tasoittaminen Hämeentien ja Päijänteentien välillä sekä Somerontien pidentäminen Hämeentielle saakka.

Vuoden aikana suoritetuista kiveämisistä mainittakoon m. m. Senaatintorin itäisen puoliskon kiveäminen, Vallilan katujen ja käytävien lopulliseen kuntoon saattaminen sekä Käpylän ja Toukolan teiden sepelöiminen ja asfaltilla päällystäminen. Mukulakivikatujen asfaltilla päällystämistä suoritettiin muutamissa paikoissa. Sturenkadun silta ja siltapenger valmistuivat vuoden aikana, minkä lisäksi uusia liikennekorokkeita asetettiin.

Viemäreitten ja laskuojien kunnossapito on tullut maksamaan 696,708: 20 markkaa jakautuen seuraavasti: viemärijohdot 251,390: 60 markkaa, sadevesikaivot 311,638: 55 markkaa, ojat 27,385: 90 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 106,293: 15 markkaa. Viemäriverkoston välttämättömimpiä täydennystöitä suoritettiin useissa eri paikoissa, joiden töiden kustannukset tekivät yhteensä 299,985: 20 markkaa ja viemärien huuhteluveden kulutus nousi 13,716: 65 markkaan.

Savilan ja Alppilan puhdistusasemien käyttö- ja hoitokustannukset nousivat 215,025: 25 markkaan ja Nikkilän sairaalan puhdistuslaitoksen 17,013: 65 markkaan. Voimankäyttö Savilassa nousi 25,624 kilowattituntiin. Alppilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho oli kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion antamien tarkastusilmoitusten mukaan yleensä tyydyttävä. Muutamissa ilmoituksissa esiintyy kuitenkin tuloksia, joiden epäilemättä täytyy johtua joko tutkimusmenetelmien tai näytteen oton puutteellisuudesta. Katu- ja lokaviemäriosasto huomauttikin tästä laboratoriolle sekä esitti toivomuksen, että kaupungin kemisti saisi tehdä opintomatkan Saksan ja Englannin nykyaikaisiin puhdistuslaitoksiin tutustumaan siellä käytettäviin tutkimus- ja näytteenottomenetelmiin sekä puhdistuslaitosten laboratorioihin. Siten saavutettujen kokemusten nojalla olisi puhdistuslaitosten kemiallinen ja biolooginen tarkastus saatettava nykyaikaiselle pohjalle. Ainakin niin pian kun rakennetaan aktivoidulla lietemenetelmällä toimiva puhdistuslaitos käy tällainen välttämättömäksi. Kaupungin kemisti asettui myös ehdotukseen nähden hyvin ymmärtäväiselle kannalle ja lupasi tehdä voitavansa asian perille ajamiseksi.

Savilan puhdistusasema toimi suuren osan vuotta ainoastaan osittain laajakantoisten uudistustöiden takia, joita suoritettiin biologisessa suodattimessa. Suodattimen permanto uusittiin ja koko suodatinmassa pestiin. Myös Savilan puhdistuslaitosta koskevat ilmoitukset siltä ajalta, minkä se oli toiminnassa, osoittivat ylipäänsä hyvää puhdistustehoa. Tämä oli kuitenkin ainoastaan näennäistä, koska laitos, ollen liian pieni, voi puhdistaa vain osan likavesimäärästä, samalla kun suuri osa tästä puhdistamattomana menee ohi laitoksen. Ilmoitukset näyttävät näinollen puhdistustehon vain osalle likavettä. Olisi sentähden välttämätöntä uusia Savilan puhdistuslaitos niin pian kuin mahdol-

lista. Tarkan laajennussuunnitelman laatimista vaikeutti kuitenkin se että ympäröivän alueen käyttö on vielä epävarmaa, minkä vuoksi katu- ja lokaviemäriosasto ei toistaiseksi ole voinut saada tietoa sen alueen paikasta eikä muodosta, mikä saadaan käyttää laitoksen laajentamiseen.

Erilaatuisten viemäriputkien kestävyyden selville saamiseksi suoritettiin järjestelmällisiä eri-ikäisten viemärijohtojen esiinkaivauksia ja tutkimuksia. Näiden tutkimusten tuloksena kävi selville, että betoniputkien kestävyys on hyvin lyhytaikainen, kun sitävastoin osoittautui, että lasistetut saviputket, joita käytettiin kaupungin vanhimpiin johtoihin, yhä edelleen ovat ensiluokkaisessa kunnossa. Katu- ja lokaviemäriosasto rupesi sentähden käyttämään lasistettuja saviputkia kaikkiin pienempiin johtoihin. Suuremmat johdot, joihin saviputkia ei ole saatavissa, tehdään edelleen betonista, mutta kestävyyden lisäämiseksi ne tehdään vankempaa rakennetta. Sitäpaitsi käytetään paksua betoniseosta ja putket sivellään sisä- ja ulkopuolelta suojaeristyksellä.

Paitsi näitä tutkimuksia suoritettiin tutkimustöihin varatulla määrärahalla osa pliktauksia ja vaakituksia suunniteltuja kokoojajohtoja sekä puhdistuslaitosta varten Taivallahden rannalla. Edelleen kustannettiin määrärahalla Merentutkimuslaitoksen kaupunkia ympäröiviä vesiä koskevat tutkimukset, yli-insinööri Blunkin lausunto koskeva viemäriveden puhdistamista sekä insinööri R. Granqvistin opintomatka. Sitäpaitsi jatkettiin edellisenä vuonna aloitettuja päivittäisiä eri syvyyksillä toimitettavia lämpötilan mittauksia Alppilan puhdistuslaitokseen kuuluvien emscherkaivojen saostuskouruissa ja lietekaivoissa. Näillä tutkimuksilla, joita tehtiin yli vuoden ajan, on suuri merkitys kaupungin tulevia puhdistuslaitoksia mitoitettaessa.

Muista vuoden kuluessa suoritetuista tutkimuksista voidaan mainita pliktaukset ja vaakitukset Suomenlinnan suunniteltuja viemärijohtoja varten, tutkimukset Savilan puhdistuslaitoksen laajentamista varten ja sopivinta sorakammiokokoa koskevat tutkimukset Alppilan puhdistuslaitoksella. Siinä määrin kuin aikaa riitti, oli myös kaupungin vanhan viemäriverkoston uudelleen mitoittamistyö käynnissä ja siinä yhteydessä tarvittavia tutkimuksia suoritettiin.

Menoarvioon otetut viemärien ja laskuojien uudistyöt suoritettiin vuoden kuluessa loppuun paitsi Linnankoskenkadun, Väinämöisenkadun, Mechelininkadun sekä Sofianlehdonkadun lastenkodin ja Käpylän välillä olevat johdot.

Suuremmista vuoden aikana suoritetuista viemäriverkoston uudelleen rakentamis- ja täydennystöistä mainittakoon Sallinkadun viemärin uudelleen rakentaminen, Kaisaniemenkadun viemärin rakentaminen, Näkinkujan viemärinsuun pidentäminen sekä Toukolan nahkatehtaan luona olevan viemärin uudelleen rakentaminen ja pidentäminen.

Viertoteitä sepelöitiin uudelleen, yhteensä 46,350 m², mikä työ maksoi 499,290: 70 markkaa, sekä teitä 77,430 m², josta aiheutuvat kustannukset nousivat 999,930: 17 markkaan.

Viertoteiden ja teiden sepelöimiseen käytettiin yhä enemmän asfalttiemulsionia ajoradan vahvistamiseksi ja pölyämisen estämiseksi. Tämä menettelytapa osoittautui kutakuinkin tarkoituksenmukaiseksi. Kustannukset teiden ja viertoteiden asfalttipäällystyksistä nousivat 497,622: 20 markkaan.

Uudistöistä viertoteillä voidaan mainita: Turuntien kiveäminen Nordenskiöldinkadulta Stenbäckinkadulle ja sen levittäminen Stenbäckinkadulta Munkkiniemenkadulle sekä Hämeentien levittäminen ja tasoittaminen tontin n:o 96 kohdalla sekä sen levittäminen 13 m leveäksi Arabian ja Vantaan sillan välillä.

Urheilu- ja leikkikenttien korjaus- ja kunnossapitotyöt suoritettiin menoarvioon otettujen määrärahojen mukaisesti. Myöskin menoarvioon otetut uudistyöt, Käpylän urheilukentän tasoittamista lukuunottamatta, tulivat tehdyiksi vuoden kuluessa. Siten suoritettiin Keuruun- ja Suvannonteiden viereisen leikkikentän tasoittamistöitä 153,315: 05 markalla, Brahenkadun viereisen urheilukentän tasoittamistöitä jatkettiin 188,847: 60 markalla sekä sähkövalaistuksen laittamista ja juoksuradan levittämistöitä Eläintarhan urheilukentällä 47,858 markalla. Työttömyyden lieventämiseksi tehtiin vuoden kuluessa seuraavat ylimääräiset työt: Louhimis- ja täyttämistöitä Mäkelänkadulla, Päijänteentiellä, Teollisuuskadulla, Vallilan kansakoulun ympärillä olevilla kaduilla, Topeliuksen-, Huopalahden-, Hietaniemen-, Hesperian- ja Mechelininkadulla, sekä Runeberginkadun leikkikentällä ja raivaustöitä kaupungin metsissä. Kustannukset näistä hätäaputöistä nousivat 3,780,522: 17 markkaan.

Paitsi aikaisemmin mainittuja menosääntöön otettuja töitä suoritettiin sitäpaitsi töitä kaupungin muiden laitosten ja myöskin yksityisten henkilöiden laskuun, josta johtuvat kustannukset nousivat 10,682,431: 17 markkaan.

Kaupungin metsien hoito. Katu- ja lokaviemäriosaston alaisena toimivan metsänvartijan johdolla suoritettiin raivaustöitä Reijolassa, Malmilla ja Kumpulassa. Kaadetut puut hakattiin rangoiksi, tukkipuut eroitettiin ja loput pilkottiin haloiksi, minkä jälkeen puut kuljetettiin varastopaikkoihin osittain pilkottaviksi ja osittain käytettäviksi katutöissä.

Vuoden aikana tapahtui ainoastaan yksi vähäpätöinen metsäpalo, nimittäin kesäkuun 10 p:nä Pasilan raviradan läheisyydessä. Palo ei aiheuttanut mitään sanottavaa vahinkoa.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, 6 apulaisarkkitehtia, 2 piirtäjää, 1 kirjanpitäjä ja 4 konttoriapulaista. Suoranainen työnjohto osaston työpaikoilla oli 16 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Työvoima [1]) oli suurin heinä- ja elokuussa, eli 565 ja 513, sekä pienin maaliskuussa eli 250 työmiestä.

Kaupungin omistamien rakennusten korjausta ja tilusten ylläpitoa varten oli talousarviossa varattu määrärahaa yhteensä 5,841,185 markkaa. Kustannukset nousivat 5,431,578: 05 markkaan. Uuden tuberkuloosisairaalan korjaustöitä varten oli varattu 50,000 markkaa, mutta tätä määrärahaa ei käytetty. Lastentarhahuoneistojen korjauksiin oli varattu 150,000 markkaa, mutta kustannukset näistä töistä nousivat vain 41,936: 45 markkaan.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa määrärahaa 23,591,750 markkaa, siitä 1,594,150 markkaa uutta tuberkuloosisairaalaa ja uutta teurastamoa varten, joita töitä hoitivat erityiset rakennustoimikunnat, minkä tähden osaston määräraha siis oli 21,997,600 markkaa. Tähän tuli lisää vuodelta 1928 3,752,103: 24 markkaa, joka kohdistui Sofianlehdon pientenlasten kotiin ja ammattikoulujen uudisrakennukseen, sekä vuoden 1930 menoarvioon otetut 150,000 markkaa, joten määräraha nousi yhteensä 25,899,703: 24 markkaan. Kustannukset nousivat 17,884,603 markkaan. Säästöstä, 8,015,100: 24 markkaa, siirrettiin 7,957,021: 05 markkaa vuoteen 1930 menosääntöön otettuja suorittamatta olevia töitä varten. Todellinen säästö kaikista uudis- ja muutosrakennustöiden määrärahoista oli näinollen 58,079: 19 markkaa.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 124*.

Vuodelta 1928 siirtyi sitäpaitsi 447,300 markkaa erinäisiä töitä varten Marian sairaalan lastenosastolla, 38,801: 10 markkaa erinäisiä töitä varten Kivelän sairaalassa, 511,961: 88 markkaa töiden lopettamiseksi katurakennuksessa tontilla n:o 7 Korkeavuorenkadun varrella sekä 6,096: 13 markkaa tullipostiosaston huoneiston laajentamista varten Katajanokalla eli yhteensä 1,004,159: 11 markkaa. Määrärahoihin tuli lisäksi 192,826: 76 markkaa, joka otettiin vuoden 1930 talousarvioon, sekä 20,500 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista, joten määräraha nousi kaikkiaan 1,217,485: 87 markkaan. Kustannusten noustessa 1,055,091: 01 markkaan oli säästö 162,394: 86 markkaa.

Vuoden aikana suoritettiin sitäpaitsi töitä yhteensä 4,237,664: 30 markan kustannuksin, jotka osin maksettiin kaupunginkassasta ja sittemmin otettiin vuoden 1930 menoarvioon, osin kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin käyttövaroilla. Näiden määrärahojen säästö oli 39,533: 27 markkaa.

Paitsi yllämainituilla määrärahoilla tehtyjä töitä suoritettiin töitä toisten kunnallislaitosten ja viranomaisten laskuun, yhteensä 1,513,863: 16 markalla, 1,585,507: 39 markaksi arvioitujen kustannusten sijasta.

Huonerakennusosaston vuonna 1929 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 30,122,799: 52 markkaan. Säästö kaikista töistä oli 741,258: 50 markkaa.

Vuoden kuluessa loppuunsuoritettiin eräät suurehkot uudisrakennustyöt. Siten rakennettiin katurakennus tontilla n:o 7 Korkeavuorenkadun varrella 2,447,728: 41 markalla lasketun 2,610,000 markan sijaan. Koska rakennuksen kuutiosisällys oli 7,580 m³, oli kustannus m³:iä kohti 322: 92 markkaa. Kansakoulurakennus tontilla n:o 7 Väinölänkadun varrella Käpylässä rakennettiin 7,795,093: 49 markalla lasketun 7,800,000 markan sijaan. Koska rakennuksen kuutiosisällys oli 21,530 m³, oli kustannus m³:iä kohti 362: 06 markkaa. Kulkutautisairaalaan rakennettiin jäähdytyslaitos ja juurikasvikellari 473,000 markan kustannuksin ja laajennettiin samassa sairaalassa keittiötä, leipomoa ja pesulaitosta 803,124: 80 markan kustannuksin. Tavara-aseman huoneiston sisustaminen Katajanokalla suoritettiin 569,913: 86 markalla. Lämpöjohdon y. m. asettaminen Snellmaninkadun kansakouluun suoritettiin 669,800 markan kustannuksin. Rehumestarin asuinrakennus rakennettiin Korkeasaarelle 149,151: 10 markan kustannuksin, samoin Varsasaaren vahdinasunto 80,540: 30 markan kustannuksin.

Ammattikoulun rakennus tontilla n:o 3 Kansakoulukadun varrella, Sofianlehdon lastentarharakennus sekä vahdinasunto Eläintarhan vesisäiliön luona muurattiin vuoden aikana ja sisustustyöt jatkuivat vuoden vaihteessa.

Nikkilän uuden sairaspaviljongin perustustyöt jatkuivat vuoden vaihteessa.

Huonerakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 402 diarioon vietyä asiaa, joista lausuntoja annettiin osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille tai muille laitoksille. Sitäpaitsi laadittiin piirustuksia ja ehdotuksia uudis- ja muutosrakennuksiksi. Näistä mainittakoon seuraavat: pää- ja työpiirustukset ammattikouluksi tontilla n:o 3 Kansakoulukadun varrella, paloasemaksi Käpylässä, Nikkilän sairaspaviljongiksi, teknillisten laitosten uudisrakennukseksi tontilla n:o 30 Kasarminkadun varrella, uimahuoneeksi Mustikkamaalla sekä juurikasvikellariksi kunnalliskodissa; työpiirustukset Käpylän kansakoulurakennukseksi, Sofianlehdon lastenkodiksi, Korkeasaaren rehumestarin asunnoksi, vahdinasunnoksi Varsasaarella sekä vahdinasunnoksi Eläintarhan vesisäiliön luona; ehdotuspiirustukset koirien säilytyshuoneeksi, W. C:n asettamiseksi Snellmaninkadun kansakouluun, huuhteluhuoneeksi Ruoholahdessa, poliisilaitoksen autovajan suu-

rentamiseksi, erinäisiksi lastentarhahuoneistoiksi, kunnalliskodin sikalan lisärakennukseksi, Kivelän sairaalan hallinto- ja sairaspaviljongiksi, pukeutumispaviljongiksi ja käymäläksi Kaisaniemessä, kaupunginpuutarhan vajarakennukseksi Eläintarhassa, paviljongiksi, vajaksi, sadesuojaksi ja käymäläksi Kumpulan koulupuutarhassa, ammattikoulun lisärakennukseksi Pietarinkadun varrella, pukeutumishuoneeksi Eläintarhan urheilukentällä, Vallilan kansakoulurakennukseksi, tullipaviljongiksi Etelärannalla, asuinrakennukseksi kulkutautisairaala-alueella, konehuoneen lisärakennukseksi, verstasrakennuksen muutokseksi, kasvihuoneen lisärakennukseksi, hoitajattarien asuinrakennukseksi, naineiden hoitajien, lääkärien ja johtajattarien asuinrakennukseksi, kirkkosaliksi, vaja- ja keittiörakennukseksi Nikkilän sairaala-alueella, uudisrakennukseksi viidettä poliisipiiriä varten y. m.

Lämpöteknikko. Lämmityslaitteiden kunnossapitoa ja vesijohtojen korjauksia varten käytettiin 301,101: 65 markkaa tarkoitusta varten menosääntöön otetusta 308,000 markan suuruisesta määrärahasta. Lämpöteknikon silmälläpidon alaisena suoritettiin seuraavat sisustustyöt ja uudislaitteet: uusi leivinuuni kulkutautisairaalaan; uusi höyrykattila kunnalliskodin sikalaan ja keskuskattilahuoneeseen; lämmitys- ja vesijohtolaitteet tyttöjen ammattikouluun Kansakoulukadun varrella; s:n Sofianlehdon lastenkotiin; s:n desinfioimisparakkiin Runeberginkadun varrella; lämmityslaitteet poliisilaitoksen autotalliin Sofiankadun varrella; keskuslämmityslaitteet kansakouluun Snellmaninkadun varrella; lämmitys- ja vesijohtolaitteet paviljonkeihin n:ot 9 ja 10 Marian sairaalassa; uusi pesu- ja kiertokone kunnalliskodin pesulaitokseen; Käpylän kansakoulun ja katurakennuksen tontilla n:o 7 Korkeavuorenkadun varrella lämmitys- ja vesijohtolaitteiden lopputyöt; lämmityslaitos Nikkilän sairaalan vanhaan pumppuhuoneeseen; sekä saman sairaalan laajentamisehdotuksesta johtuvat lämmitys- ja vesijohtolaitteiden täydennys- ja muutossuunnitelmat.

Asemakaavaosaston henkilökuntaan kuului kaupunginasemakaava-arkkitehti, avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginasemakaava-insinööri, 2 avustavaa arkkitehtiä, avustava kaupunginasemakaavainsinööri sekä 7 piirtäjää, joista yksi samalla toimi arkistonhoitajana.

Kaupunginvaltuuston päätettyä 28 p:nä marraskuuta 1928 asettaa ylimääräiset insinöörin ja arkkitehdin toimet vakinaiselle kannalle, valitsi yleisten töiden hallitus 31 p:nä tammikuuta 1929 ensinmainittuun toimeen insinööri J. Sovisen ja jälkimmäiseen arkkitehti I. Wahlroosin. Heinäkuun 15 p:nä erosi ylimääräinen arkkitehti E. Kaalamo toimestaan tultuaan valituksi Tampereen kaupungin asemakaava-arkkitehdiksi ja hänen tilalleen valitsi hallitus toukokuun 23 p:nä arkkitehti V. Tuukkasen.

Asemakaavaosaston käsittelemistä tärkeimmistä asioista mainittakoon kysymykset Sinebrychoffin alueen, Hakaniementorin ja Temppeliaukean järjestelyistä, uuden luterilaisen hautausmaan laajentamisesta, tonttipaikkojen osoittamisesta Kansan näyttämöä, uutta mielisairaalaa sekä uusia kirkko- ja kolurakennuksia varten sekä kysymys pilvenpiirtäjän sijoittamisesta. Vielä mainittakoon kysymykset Aktiebolaget Parkstad-Vanda-Puistokylä osakeyhtiön alueiden laajentamisesta, lentokentän rakentamisesta Viikin alueelle sekä uuden ryhmäpuutarhan järjestelystä. Suunnittelutyöt koskivat m. m. Mäkelän, Sofianlehdon, Koskelan, Herttoniemen ja läntisen Meilahden alueiden jaoituskaavoja, jotapaitsi töitä jatkettiin kaupungin omistamien alueiden vastaisen käytön selvittelemiseksi sekä laadittiin julkisivukaaviot erinäisiä kortteleita varten.

Piirustukset tehtiin seuraaviin asemakaavanmuutoksiin, nimittäin: asemakaavanmuutokset Kammion- ja Stenbäckinkatujen välisen alueen XIV kaupunginosassa, tontin n:o 4 Kluuvikadun varrella korttelissa n:o 35, korttelien n:ot 97, 101, 154, 185, 194, 215, 331, 345, 347, 417, 418, 463 ja 521. Kaupunginasemakaavanmuutos koskeva kortteleita n:ot 101, 347 ja 417 koski rakennusrajojen muutoksia. Korttelin n:o 215 muutos jäi vahvistamatta, syystä että postitalon tonttia koskeva tilusvaihdos raukesi. Lisäksi laadittiin allamainitut asemakaavanmuutokset, jotka koskivat ainoastaan tonttien jakamista ja yhdistämistä: tontin n:o 31 Turuntien varrella korttelissa n:o 523 jakamista; tonttien n:ot 28 Hämeentien varrella ja 3 Käenkujan varrella tehdaskorttelissa n:o 288 sekä tonttien n:ot 1 Helsinginkadun varrella ja 2 Vaasankadun varrella korttelissa n:o 347 yhdistämistä.

Sitäpaitsi laadittiin allamainitut jaoituskaavamuutospiirustukset: Mäkelän alueen ja Vallilan korttelin n:o 583 rakennusrajoja koskeva muutosehdotus ja ehdotus uuden asuntoalueen järjestelyksi Maistraatinkadun länsipuolella Pasilassa. Viimeksimainittu piirustus jätettiin toistaiseksi vahvistamatta.

Annettujen kirjallisten lausuntojen luku oli 140.

Rahatoimikamarin myöntämällä matkarahalla kävi apulaisasemakaavaarkkitehti B. Aminoff syyskuun aikana opintomatkalla Ruotsissa ja Tanskassa.

Geodeettisen osaston henkilökuntaan kuului kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, yksi avustava insinööri, yksi ylimääräinen insinööri, 2 mittausteknikkoa sekä 3 kartan piirustajatarta.

Vuoden 1929 kuluessa suoritettiin rakennuskonttorin geodeettisen osaston toimesta 62 tonttimittausta, joista 2 kaupungin laskuun, 102 kivijalan tarkastusta, joista 7 kaupungin laskuun, 10 vaakitustoimitusta ja 14 rajanselvittelyä, 264 maa-alue ja 3-vuotiskatselmusta, sekä 137 n. k. tarkastuskatselmusta; sitäpaitsi laadittiin osastolla 15 jäljennöstä vanhoista tonttikartoista mittakirjoineen, 37 karttapiirrosta vuokratonteista, 48 karttajäljennöstä maa-alueista, joista 37 rahatoimikamarille, sekä 2 ehdotusta tonttien jakamiseksi, minkä ohessa 148 kirjallista lausuntoa esitettiin erinäisistä kysymyksistä, joista 19 rahatoimikamarille, 49 yleisten töiden hallitukselle ja 80 rakennuskonttorille; sitäpaitsi annettiin 17 tonttikirjatodistusta. 11 tonttikirjatodistusta jätettiin rahatoimikamarille.

Muuten suoritti osaston henkilökunta vuoden kuluessa seuraavat kaupungin karttavaraston uudis- ja täydennysmittaukset, nimittäin: kartoitettiin ja vaakittiin Tuurholman tila Degerön saarella, pinta-alaltaan 145 ha, sekä liitettiin samalla kaupungin kolmioverkkoon. Samalla aloitettiin kaupungin eteläpuolella sijaitsevien ulkokarien kartoittaminen, joka työ kuitenkin huonon jääkelin takia jäi keskeneräiseksi. Monikulmioverkkoon kuuluvissa monikulmiomittauksissa luettiin 114 ketjupistettä III, IV ja V kaupunginosissa, sekä mitattiin näiden pisteiden välimatka kahteen kertaan. Kaupungin korkopisteverkkoa levitettiin kesän aikana Herttoniemestä Tuurholman tilan eteläosiin saakka. Monikulmioketjut laskettiin VIII kaupunginosassa ja samoin suurimmaksi osaksi Vallilassa, Hermannissa ja X kaupunginosassa. III, IV ja V kaupunginosissa tulivat kesällä selvitetyiksi kulma- ja välimittausten laskutulokset.

Osastolla laajennettiin ja täydennettiin sitäpaitsi kaupungin kartastoa ja laadittiin erityisiä yleiskarttoja, minkä lisäksi kaupungingeodeetti otti osaa erinäisiin rajankäynteihin ja arviotoimituksiin.

Puisto-osasto. Henkilökuntaan kuului kaupunginpuutarhuri, avustava kaupunginpuutarhuri ja konttoriapulainen. Työnjohtajien lukumäärä oli 4 ja puiston vartijoiden 15.

Kesällä istutettiin kukkakasveja seuraaviin paikkoihin: Esplanaadeihin, Aleksanteri II:n, Edelfeltin ja Snellmanin patsaiden luo, Ritaritalon-, Säätytalon-, Katajanokan- ja Eiran puistikkoihin, Engelinaukiolle, Arkadian aukiolle, Marian sairaalan, kirurgisen sairaalan, Kivelän sairaalan ja kulkutautisairaalan luo, Ensi sairaalan ja Puutarhakadun puistikkoihin, Vanhan kirkon puistoon, Tähtitorninvuorelle ja Koulupuistikkoon, Sirkuskadunpuistikkoon, osuusliike Elannon talon edustalle Runeberginkadulla, Ullankadun puistikkoon, muutamille haudoille hautausmaalla, Kaisaniemeen, Alppilan luo, Kaivopuistoon sekä talvipuutarhan edustalla oleville pengermille. Istutettujen kasvien lukumäärä oli 44,140, johon on laskettava lisäksi edellisenä syksynä istutetut, keväällä kukkivat kukkasipulit, kaikkiaan 21,528, eli yhteensä 65,668 kasvia. Verrattuna edelliseen vuoteen vähentyi istutettujen kasvien lukumäärä 2,822:lla.

Vuoden aikana valmistui Alppilan puisto, se osa Kaisaniemen puistosta, joka sijaitsee pääkäytävän eteläpuolella, osa Kivelän sairaalan puistoalueesta sekä Hauhontien varrella oleva puistikko. Muutostöitä suoritettiin Fredrikintorin puistossa, Arkadian- ja Pohj. Rautatiekatujen kulmauksessa sekä Viipurin- ja Porvoonkatujen kulmauksessa.

Menosääntöön puistojen ja istutusten kunnossapitoa varten otettu määräraha oli 1,850,000 markkaa. Kirjatut kustannukset nousivat 1,847,999: 20 markkaan, jakautuen seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Kasvihuoneet	258,107: 20	Meritori	14,820: —
Kaupunginpuutarha ..	190,311: 50	Ullanpuistikko	14,813: 40
Tähtitorninvuori	122,934: 60	Koulupuistikko	13,423: —
Kaivopuisto	112,349: 60	Johanneksen kirkko ..	11,760: —
Kappeliesplan. Runeberginesplan., Teatteriesplanaadi.....	103,324: 65	Telakanpuistikko	11,295: —
		Kolmikulma	11,090: —
Kaisaniemi	75,213: —	Runebergin, Lönnrotin ja Snellmanin patsaiden koristaminen	10,765: 40
Vanhan kirkon puisto	48,047: 50		
Katajanokan puistikot	39,934: 05		
Eläintarha	37,860: 65	Puutarhak. puistikko	10,625: —
Hakasalmen ja Hesperian puistot	34,870: —	Istutus Caloniuksen- ja Runebergink. kulmassa	10,489: 10
Punanotko	34,150: 20		
Engelinaukio	31,230: —	Ritaritalonpuistikko ..	9,720: —
Pengermät talvipuutarhan edustalla ..	29,535: —	Lönnrotin puistikko..	9,085: —
		Kallion urheilukenttä	8,939: 50
Eiran puistikko	28,459: —	Vuorimiehen puistikko	8,735: —
Kallion kirkko	23,508: 40	Hietaniemi	8,695: —
Heikinpuisto	23,290: —	Kapteeninpuistikko ..	8,390: —
Istutukset kirurgisen sairaalan luona	22,105: —	Dagmarinkadun leikkikenttä	8,180: —
		Suomen pankki	7,865: —
Säätytalonpuistikko ..	18,406: —	Fredrikinkadun pohjoispään istutukset	7,385: —
Ensi sairaalan puistikko	17,406: —		
Haudat	16,975: 90	Sirkuspuistikko	7,335: —
Nervanderin puistikko	16,799: —	Ateneumi	7,010: 75
Haapaniemen urheilukenttä	16,745: —	Simonlehtokuja	6,840: —

	Smk.		Smk.
Istutukset Runebergin patsaan ympärillä..	6,791: 25	Pääskylänpuistikko ..	4,300: —
Liisanpuistikko	6,560: —	Fredrikintori	3,670: —
Lapinlahden puistikko	6,225: —	Arkadianaukio	3,475: —
Puistikko teknillisen korkeakoulun luona	6,220: —	Porvoonkadun puistikko	2,495: —
Aleksanteri II:n patsas	6,038: —	Istutukset Perämiehenkadun luona ..	1,785: —
Viidennen linjan istutukset	5,535: —	Muut istutukset	21,080: —
Ruoholahden puistikko	5,111: 50	Sekalaista	255,480: 05
Saksalainen kirkko ..	4,410: —	Yhteensä	1,847,999: 20

Polttoaineiden kustannukset nousivat 99,298: 50 markkaan, talvi-puutarhan kunnossapitokustannukset olivat 50,000 markkaa, Alppilan 25,102: 65 markkaa, vanhojen nurmien ja käytävien uudistus maksoi 300,000 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen käytettiin 49,584: 15 markkaa, puistosohvien korjaukseen ja maalaukseen 50,000 markkaa, kustannukset vedenkulutuksesta nousivat 65,020: 10 markkaan, minkä lisäksi puistovahtien palkkaukset nousivat 135,000 markkaan. Puiden istuttamiseen hankittiin rahatoimikamarin myöntämillä varoilla koristepuita ja pensaita 59,895: 60 markalla.

Uudismäärärahoja kului yhteensä 1,713,238: 70 markkaa. Tästä summasta käytettiin 243,000 markkaa Alppilan puiston kuntoonpanemiseen, 40,000 markkaa Kivelän sairaalan istutuksia, 46,500 markkaa Tehtaanpuistoa, 110,000 markkaa Ehrensvärdintien ja Merikadun välistä puistoa ja 440,282: 35 markkaa Kaisaniemen töitä varten. Uusien puistosohvien hankkimiseen käytettiin 49,960 markkaa ja lastenkeinujen ostoon 10,000 markkaa. Kumpulan koulupuutarhan perustamiskustannukset nousivat 180,000 markkaan, kustannukset vesijohdon laskemisesta Ehrensvärdintien ja Laivurinkadun väliseen puistikkoon nousivat 22,568 markkaan, Hauhontien puistikon kustannukset 54,000 markkaan sekä Hauhon- ja Kangasalanteiden välisten istutusten kustannukset 275,624: 25 markkaan. Hietaniemen puistoalueella suoritettiin töitä 50,000 markalla ja Apollonkadun luo järjestettiin uusi puistikko 58,800 markan kustannuksin. Kustannukset töistä Hesperian puistossa nousivat 169,243: 80 markkaan.

Kaupunginpuutarhan tulot myydyistä kasveista nousivat 115,906: 60 markkaan.

Varasto-osaston henkilökuntaan kuului kertomusvuonna varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 2 konttoriapulaista. Päävarastolla oli toimessa varastonhoitaja ja konttoristi sekä konepajoissa insinööri ja tuntikirjuri.

Varasto-osaston toimena oli hoitaa päävarasto, varastot Ruoholahdessa ja Hakaniemessä, sekä myöskin konepajat Malminkadun varrella ja rakennuskonttorissa tarvittavan kaluston ja tarveaineiden osto.

Konepajoja käyttivät vuoden kuluessa rakennuskonttorin eri osastot ja yksityiset, joiden laskuun tehtiin töitä yhteensä 2,360,428: 15 markalla, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Työainekustannukset, Smk.	Työkustannukset, Smk.	Yhteensä, Smk.
Satama- ja rautatieosasto	100,996: 20	250,189: 60	351,185: 80
Katu- ja lokaviemäriosasto	219,098: 65	405,794: 80	624,893: 45
Huonerakennusosasto.....	102,251: 25	442,286: 85	544,538: 10

	Työainekustannukset, Smk.	Työkustannukset, Smk.	Yhteensä Smk.
Kaupunginasemakaavaosasto ..	1,020: —	1,056: —	2,076: —
Geodeettinen osasto	4,478: 25	11,143: 10	15,621: 35
Puisto-osasto	56,213: 65	82,256: 55	138,470: 20
Varasto-osasto	270,803: 85	333,930: 80	604,734: 65
Yksityiset henkilöt.....	34,135: 15	44,773: 45	78,908: 60
Yhteensä	788,997: —	1,571,431: 15	2,360,428: 15

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1929 1,995,691: 54 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarpeita 6,890,012: 55 markalla ja käytettiin 6,328,156: 75 markan arvosta, joten säästö vuoteen 1930 oli 2,557,547: 34 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakaantui eri kuluttajien kesken seuraavasti: satama- ja rautatieosasto 1,310,564 markkaa, katu- ja lokaviemäriosasto 4,243,446: 75 markkaa, huonerakennusosasto 156,155: 30 markkaa, rakennuskonttori 29,465 markkaa, geodeettinen osasto 2,812: 35 markkaa, puisto-osasto 44,627: 40 markkaa, varasto-osaston konepajat 475,978: 55 markkaa sekä yksityiset henkilöt 65,107: 40 markkaa.

Tilivirasto. Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kertomusvuonna kamreeri, kirjanpitäjä, avustava kirjanpitäjä, kassanhoitaja sekä yksi vakinainen ja yksi ylimääräinen konttoriapulainen.

Tilitodistuksia oli vuoden varrella 15,078, meneviä kirjelmiä 1,115 ja kirjanpitoerien yhteinen lukumäärä oli 34,675. Tiliviraston määrärahat olivat 239,624 markkaa menojen noustessa 220,718: 45 markkaan.

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus toimintavuodelta 1929 oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat vuonna 1929 rehtori M. Sergelius puheenjohtajana, rakennusmestari A. Malmi varapuheenjohtajana, toimittaja A. Aalto ja johtaja C. Neovius sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden kuluessa 21 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 190 ja kokouksissa käsiteltiin 273 asiaa; 59 kirjelmää lähetettiin.

Vuoden varrella käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sen johdosta, että kaupunginvaltuusto vuoden 1929 talousarvioehdotusta käsitellessään pyysi tarkempaa selvitystä puhtaanapitolaitokselle vuosiksi 1927—29 osoitettujen varojen käytöstä, josta selvityksestä m. m. ilmenisi, missä määrin lisääntyneet menot johtuvat puhtaanapitotoiminnan laajenemisesta, teetti hallitus seikkaperäisen selvityksen asiassa [1]), etenkin laitoksen uusien työkoneiden ja moottorikuljetusneuvojen ostoa varten tapahtuneen pääomansijoituksen kannattavaisuudesta.

Rahatoimikamarin alotteesta hallitus laati uudistöiden viisivuotissuunnitelman vuosiksi 1930—34. Koska puhtaanapitolaitoksen, täyttääkseen taloudellisessa ja teknillisessä suhteessa sille asetettavat vaatimukset, oli ensi tilassa hankittava erinäisiä uudislaitteita, katsoi hallitus tarpeelliseksi ehdotuksessaan ottaa huomioon puhtaanapitolaitoksen nykyisen pääaseman muuttamisen toiseen, lopullisesti määrättävään paikkaan, jossa laitos voisi suorittaa tehtävänsä järkiperäisemmällä tavalla kuin aikaisemmin.

Vuoden varrella katsoi hallitus asiakseen toistaa aikaisemmin rahatoimikamarille tekemänsä esityksen siitä, että ensi tilassa ryhdyttäisiin toimenpiteisiin välttämättömien pysyväisten kuormauspaikkojen määräämiseksi puhtaanapitolaitokselle.

Hallituksen esitystä uuden lämpimän autovajan rakentamisesta tammikuussa sattuneen tulipalon kautta tuhoutuneen, autovajaksi sisustetun, vanhan tallirakennuksen tilalle ei rahatoimikamari kannattanut, vaan oikeutti sen sijaan laitoksen vuokraamaan autotallin.

Kysymys ajoteiden ja käytävien ylimääräisestä hiekoituksesta talvisaikaan ja siitä syntyvistä vuosikustannuksista oli hallituksen käsiteltävänä.

Puhtaanapitotoimen monopolisoimiskysymys oli kertomusvuonna harkinnan alaisena.

Rahatoimikamari hylkäsi hallituksen tekemät esitykset, jotka koskivat puhtaanapitolaitoksen oikeuttamista veloittaa kaupungin muita laitoksia

[1]) Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

sucrittamistaan puhtaanapitotöistä sekä puhtaanapitolaitoksen oikeuksien laajentamista alatilittäjänä. Kamarin kehoituksesta hallitus teki esityksen sellaiseksi 15 pääluokan uudeksi luku- ja momenttijaoksi, että laitoksen yleiset ja liikeluontoiset menot voitaisiin erottaa toisistaan. Rahatoimikamarin hyväksymät kaavakkeet otetaan käytäntöön vuodesta 1930 lukien.

Vuoden varrella hallitus esitti valtuuston vahvistettavaksi uuden kiinteistöjen ja katujen puhtaanapitoa koskevan veloitustariffin.

Hallitusten ja lautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkkioiden järjestelyä koskeva kysymys oli käsittelyn alaisena.

Laitoksen työläisten palkkauskysymys sekä kysymys työehtosopimuksen tekemisestä kaupungin ja sen työntekijäin välillä olivat vuoden varrella käsiteltävinä.

Puhtaanapitolaitoksen toiminta oli aikaisemmin, kun kuljetustyöt suureksi osaksi toimitettiin vuokrahevosilla, jaettuna kahteen pää-osastoon, katujen puhtaanapitoon ja talojen ja makkien puhtaanapitoon, mutta puhtaanapitolaitoksen koneellistuttamisen jälkeen on sen toiminnassa muodostunut vielä kolmaskin pääosasto, joka käsittää työkoneiden ja työvälineiden kunnossapidon ja korjauksen. Työn järjestely oli jaettuna seuraavalle yhdeksälle osastolle: hallinto-osasto, joka käsitti konttorin ja tiliviraston; katujen puhtaanapito; talojen ja makkien puhtaanapito; hajoituskaivojen tyhjennys; Malmin kaatopaikka; varasto; korjauspaja; autotalli ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johto oli uskottu johtajalle työpäällikön tai tarkastajan avustamana. Johtajana toimi insinööri E. Rosenbröijer ja tarkastajana insinööri G. Andersson.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoiti puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Sen kassavirastona oli rahatoimikonttori. Konttorihenkilökuntaan kuului kamreeri, joka toimi konttorin ja tiliviraston päällikkönä, kirjanpitäjä, 2 kirjuria, kassanhoitajatar, 2 konekirjoittajatarta ja ylimääräinen konttoriapulainen. Konttorissa palveli vahtimestari ja asiapoika. Kuormauspaikoilla tarkisti 3 kirjuria sitäpaitsi talojen puhtaanapidosta laaditut ilmoitukset ja Malmin kaatopaikalla hoiti lannan myyntiä 1 virkailija.

Konttorista lähetettiin vuoden kuluessa 905 kirjettä ja annettiin 8,234 laskua laitoksen suorittamista töistä sekä pidettiin asetuksenmukaista korttijärjestelmällistä tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Katujen puhtaanapitotyöt olivat jaettuna seitsemään piiriin, ja niitä valvoi kussakin piirissä vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla työskenteli useampia työkuntia, kukin esimiehineen.

Osaston työläisten keskimääräinen lukumäärä viikossa ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	98	253
» naisia	20	26
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	15	4
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	16
Ajomiehiä	5	5
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen	3	3
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	68
Yhteensä	141	375

Kesäkuukausina käytti osasto 8 hevosta ja talvella 76; näistä oli ainoastaan 5 laitoksen omia hevosia. Seuraavat koneet olivat käytännössä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Kasteluvaunuja	6	—
Kasteluautoja	8	—
Lumiauroja	—	42
Tiekarhuja	—	4
Kuljetusajoneuvoja, laitoksen	2	5
» urakoitsijoiden	—	71
Lumensulatuskojeita	—	5
Kuljetusautoja, laitoksen	3	4
» urakoitsijoiden	—	16
Purgatorrattaita	116	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt. Katujen lakaisu suoritettiin osittain koneella osittain käyttämällä paikallislakaisujärjestelmää. Lakaisukoneita voitiin käyttää ainoastaan noppakivillä tahi asfalttibetonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikkeisillä kaduilla toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisukoneita, n. s. purgatorrattaita. Lakaisijalla oli määrätty alue, joka hänen yksin oli puhdistettava luudalla ja purgatorrattailla, joten työ siis tavallaan suoritettiin urakalla.

Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja.

Kesäkausi oli melko sateinen, joten veden menekki oli verrattain pieni. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee vuosina 1926—29 kastelua varten käytetyn vesimäärän paljous, jakautuen meriveteen ja vedenottopaikoista otettuun veteen:

	Merivettä, m³.	Vettä vedenottopaikoista, m³.
1926	900	70,552
1927	2,160	58,893
1928	14,318	10,948
1929	16,901	14,106

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sitäpaitsi sulfiittilipeällä ja kalsiumkloriidiliuoksella, nimittäin kaikkiaan 84,500 m², 47,380 kg haihdutetulla lipeällä ja 196,000 m² 33,775 kg kalsiumkloriidilla. Kustannukset nousivat 75 penniin m²:iä kohti edellisestä ja 50 penniin m²:iä kohti jälkimmäisestä.

Talvityöt. Talvi 1929 ei ollut sanottavasti luminen. Tammikuun kahtena ensimmäisenä viikkona ei ollut lainkaan lunta, vasta tammikuun puolivälissä alkoi raju lumimyrsky, joka kesti viikon ajan. Lumipyryt jatkuivat sitten pienin väliajoin ja etenkin tammikuun 22 ja 23 p:nä tuli lunta erittäin runsaasti. Helmikuussa oli neljä lumipyryä ja maaliskuun loppupuolella oli talven viimeinen huomattavampi lumentulo. Talvikausi alkoi uudelleen vasta joulupäivinä, jolloin lumentulo oli verrattain runsas.

Helpottaakseen yhä lisääntyvää autoliikennettä, joka vaatii että kadut myöskin talvella olisivat lumesta joltisenkin vapaat, puhtaanapitolaitos pyrki pitämään kaikki vilkasliikenteiset kadut puhtaina lumesta, jättäen vain syrjiin sen verran lunta, että voitiin ajaa reellä. Seurauksena tästä oli että kustannukset lumitöistä kohosivat. Liikenteen vaatima ajoteiden hiekoit-

taminen liukkuuden vuoksi on myöskin aikaansaanut lisäkustannuksia. Nykyaikainen liikenne vaatii siis talvella paljon suurempia kustannuksia kuin vanhan ajan hevosliikenne. Kertomusvuoden kuluessa oli hiekan menekki 5,252 m³, ollen se vuonna 1928 3,290 m³, vuonna 1927 3,580 m³ ja vuonna 1926 3,920 m³.

Talvitöissä käytettiin kuten edellisinä vuosina n. k. ryhmäjärjestelmää. Lumen poistamiseksi käytettiin lumiauroja ja Tiekarhu moottoriauroja, joissa on terä sekä lumenhalkaisemista että jään höyläämistä varten, Lumenkuljetuksen suorittivat yksityiset henkilöt suurimmaksi osaksi urakkatyönä hevosilla ja autoilla.

Katujen puhtaanapidossa suorittettujen töiden tuntimäärä näkyy allaolevasta taulukosta:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.		Autopäivätöitä.	
	Norm. aika.	Yli-aika.	Norm. aika.	Yli-aika.	Norm. aika.	Yli-aika.
	Työtunteja.					
Lakaisu	179,383	1,342	9,767	43	4,909	18
Lumenluonti y. m.	177,711	5,450	—	—	—	—
Lumenauraus	—	—	11,108	1,408	1,508	243
Lumenkuljetus	—	—	9,769	179	—	—
Lumensulatus	72	—	—	—	—	—
Lumenkaatopaikkojen hoito	14,438	—	—	—	—	—
Hiekoitus	910	47	11,111	485	—	—
Kastelu	4,328	—	375	—	6,037	39
Ristikkoalusimien tapulointi	5,056	—	—	—	—	—
Yhteensä	381,898	6,839	42,130	2,115	12,454	300

Sitäpaitsi kuljetettiin urakalla pois 13,547 kuormaa rikkoja ja 86,157 kuormaa lunta.

Osasto pitipuhtaana 2,082,000 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 8,432,153: 96 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden talojensa katuosuuksien puhtaanapidosta suorittamat maksut kaikkiaan 1,576,582: 90 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta puhtaana pidettäviin, erilaatuisiin pintoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliömetriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella.

	Puhdistettu pinta-ala, m².	Tuloja m²:ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta, y. m.	lumitöistä, kuljetuksista, y. m.	Kaikkiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,292,000	142	244	386
rantojen ja laitureiden	196,000	368	504	872
Kaivopuiston lehtokäytäväin	13,000	218	269	487
VI kaupunginosan	12,000	223	305	528
Turun ja Hämeenteiden	177,000	254	374	628
muiden teiden	110,000	224	229	453
Yksityisiin taloihin kuuluvain katuosuuksien puhtaanapito	282,000	226	333	559
Kaiken kaikkiaan	2,082,000	190	291	481

Talojen ja makkien puhtaanapito. Kiinteistöjen ja makkien puhtaanapito oli kuten ennenkin jaettuna kolmeen piiriin. Jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, joka lähinnä valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Kullakin piirillä oli oma kuormauspaikkansa, missä jätteet kuormattiin rautatievaunuihin. Apulaistyönjohtaja toimitti kuormien tarkkailun kuormauspaikoilla.

Laitoksen käytettävissä oli yhä kertomusvuoden aikana ainoastaan väliaikaisia kuormauspaikkoja, minkä tähden ei rautatievaunuihin toimitettavia kuormaustöitä voitu järjestää järkiperäisemmälle kannalle kuin ennen. Vuoden alussa sijaitsivat kuormauspaikat Katajanokalla, Ruoholahdessa ja Sörnäisten rantatiellä. Kun ensinmainittu paikka rahatoimikamarin määräyksestä 1 p:nä maaliskuuta lakkautettiin, eikä sen tilalle osotettu toista kuormauspaikkaa, oli pakko kuljettaa Katajanokan piiristä kertyneet jätteet Sörnäisten ja Ruoholahden piirien kuormauspaikoille. Koska kaksi viimeksimainittua kuormauspaikkaa jo olivat ylikuormitetut, on selvää, että tämä toimenpide oli omiaan yhä enemmän vähentämään tyydyttävän taloudellisen tuloksen mahdollisuutta. Marraskuun 1 p:nä siirrettiin Ruoholahden kuormauspaikka Länsisataman kortteliin n:o 263. Vaikka valtuusto olikin päättänyt luovuttaa mainitun alueen vakinaiseksi kuormauspaikaksi, on kuitenkin mahdollista, että tämäkin alue on vain väliaikaisesti laitoksen käytettävissä, sillä m. m. satamahallitus oli jyrkästi vastustanut alueen luovuttamista puhtaanapitolaitokselle. Varsinaisten kuormauspaikkojen osottaminen lienee ollut vaikeata, mutta senjälkeen kun asia kerta toisensa jälkeen on ollut vireillä sekä erillisenä kysymyksenä, että muiden kysymysten yhteydessä, ei näitten paikkojen määräämisen enää pitäisi tuottaa vaikeuksia. Mainittakoon vielä että asian järjestämiseksi on asetettu komitea sekä että rakennuskonttori jo on laatinut valmiit piirustusehdotukset ja kustannusarviot puhtaanapitolaitokselle rakennettaville kuormauspaikoille. Toivottavaa on kuitenkin, että kysymys varsinaisten kuormauspaikkojen määräämisestä puhtaanapitolaitokselle lähitulevaisuudessa tulee ratkaistuksi.

Kertomusvuonna oli työt osastolla järjestetty pääasiallisesti noudattamalla aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja. Taloista kerääntyneiden jätteiden kuljetus suoritettiin laitoksen hevosilla ja autoilla sekä myöskin vuokrahevosilla. Jo edellisenä vuonna kokeiltua uutta rikkasäiliöiden tyhjentämisjärjestelmää Ochsnerin patentin mukaan laajennettiin melkoisesti kertomusvuonna. Ochsnerin puhtaanapitojärjestelmässä käytetään 70—110 litran vetoisia erikoisjätesäiliöitä jotka koneellisesti tyhjennetään erikoisautokoriin, jolloin kuormaus on käytännöllinen ja pölytön. Jätteiden purkaus autokorista käy kippaamalla koria taakse tahi sivullepäin. Päästäkseen hyvään taloudelliseen tulokseen tällä järjestelmällä on välttämätöntä, että kuormauspaikat varustetaan purkaussillakkeilla, joista jätteet helposti voidaan kaataa rautatievaunuihin.

Kuten edellisinäkin vuosina laadittiin eri kuormauspaikoilla viikottain kirjalliset ilmoitukset tuotujen ja sieltä Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Tarkastaja tarkisti ilmoitukset, joista yhteenveto annetaan alempana:

	Lähetetyt jätteet yhteensä, m³.	Siitä lähetettiin Malmin kaatopaikalle, m³.
Rikkoja ja keittiöjätteitä	114,117	93,216
Latriinia	5,224	5,160
Hevoslantaa	3,040	134

	Lähetetyt jätteet yhteensä, m³.	Siitä lähetettiin Malmin kaatopaikalle, m³.
Hajoituskaivojätteitä	8,029	8,029
Tuhkaa	8,376	—
Rakennuspaikkajätteitä	4,920	—
Yhteensä	143,706	106,539

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunulasteja jätteitä suoraan allamainituille asemille:

	Hevoslantaa.	Rikko- ja keittiöjätteitä.	Latriinia.	Yhteensä.		Hevoslantaa.	Rikko- ja keittiöjätteitä.	Latriinia.	Yhteensä.
Espoo	—	27	—	27	Korso	4	8	—	12
Huopalahti	4	3	—	7	Leppävaara	3	21	—	24
Jorvas	14	1	—	15	Malmi	22	45	—	67
Kauklahti	4	104	—	108	Masala	10	53	4	67
Kauniainen	15	5	—	20	Oulunkylä	—	24	—	24
Kerava	3	—	—	3	Pukinmäki	3	35	—	38
Kilo	1	4	—	5	Tikkurila	—	2	—	2
Kirkkonummi	7	2	—	9	Yhteensä	90	334	4	428

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella annettu urakalla kahdelle yksityiselle autonomistajalle. Urakoitsijat toimittivat 951 kaivon tyhjennyksen, joista 124 oli korjattava ja sen vuoksi tyhjennettävä perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin 124 sade- ja likakaivoa. Kaivojen tyhjennykseen käytettiin 12 työntekijää ja kuljetusta varten käytettiin paitsi puhtaanapitolaitoksen kaivontyhjennysautoa 4 kuorma-autoa. Vuoden kuluessa pidettiin puhtaana kaikkiaan 1,841 taloa, 27 yleistä paikkaa ja 39 pisuaaria.

Työtuntien lukumäärä ilmenee seuraavista luvuista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.			Autopäivätöitä.	
	Norm. aika.	Yliaika.	Norm. aika.	Yliaika.	Urakkatyö.	Norm. aika.	Urakkatyö.
	Työtunteja.						
Talojen ja makkien puhtaanapito	37,821	407	60,838	208	3,154	5,280	41,926
Yleisten käymäläin puhtaanapito	28,032	—	4,274	—	—	446	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	9,540	—	—	—	—	—	9,540
Yhteensä	75,393	407	65,112	208	3,154	5,726	51,466

Malmin kaatopaikalla työskenteli 32 työläistä 1 työnjohtajan valvonnan alla. Työtuntien yhteinen lukumäärä oli 72,010, josta 32,988 kuului normaalityöaikaan, 31,231 urakkatyöhön ja 7,791 rautatievaunujen purkamiseen.

Malmin kaatopaikalle rakennettiin kertomusvuonna eläinraatojen polttouuni otettavaksi käytäntöön vuoden 1930 alusta.

Varasto oli tammikuun 1 p:nä arvioitu 305,245: 61 markaksi, vuoden varrella tehtiin ostoja 450,346: 46 markalla ja käytettiin eri tavaroita 442,292: 23 markalla, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 313,299: 84 markaksi. Henkilökuntaan kuului varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies

Korjauspaja. Töitä johti korjauspajan työnjohtaja. Työläisten lukumäärä oli keskimäärin 24 viikossa ja työtuntien lukumäärä oli yhteensä 48,628, niistä 12,668 urakkatyötä.

Autotalli. Tammikuun 29 p:nä tuhosi tulipalo autovajaksi sisustetun vanhan tallirakennuksen. Mainitussa vajassa säilytetyt autot saatiin pelastetuiksi, joten rahallinen tappio, rakennus kun oli palovakuutettu, supistui verrattain vähään. Rakennuksen ullakolla säilytetyt 9 vanhamallista lumensulatuskojetta joutuivat liekkien uhreiksi. Rakennuskonttorin huonerakennusosasto sia toimekseen korjauttaa vajan käyttökelpoiseen kuntoon ja olivat korjaustyöt loppuunsuoritetut vuoden lopulla. Puhtaanapitolaitokselle myönnettiin oikeus tuhoutuneen autotallin tilalle vuokrata autotalli Eerikinkadun tontilla n:o 48. Kesällä sisustettiin osa entisestä hevostallista autotalliksi 10:lle autolle sekä laitoksen alueella oleva asuntorakennus autojen pesuhuoneeksi ja autorenkaiden korjaamoksi. Laitoksella oli näin ollen vuoden varrella käytettävänään 4 autotallia, joihin voitiin sijoittaa kaikkiaan jopa 60 autoa.

Erityiselle työnjohtajalle uskottiin autotallien lähin johto. Henkilökuntaan kuului tarpeellinen määrä autonkuljettajia, minkä lisäksi autotalleissa työskenteli 5 monttööriä ja 5 apumiestä. Laitoksen käytettävänä oli 17 Ford ja 14 Chevrolet kuorma-autoa, 4 Berliot, 1 De Dion Bouton, 2 Selden ja 1 Mercedes Benz, 8 kasteluautoa, 5 Karrier lakaisukonetta, 1 Magirus kaivon tyhjennysauto, 4 Tiekarhua, 1 Pontiac henkilöauto sekä 1 Harley-Davidsson moottoripyörä. Kuorma-autoja käytettiin allamainittuihin tarkoituksiin seuraavat tuntimäärät:

Kuljettamaan:

Keittiöjätteitä	4,691	Hiekkaa	2,833
Jätteet hajoituskaivoista	16	Sulfiittilipeää ja kalsiumkloriidia	130
Rikkoja	1,829	Koksia ja puita	134
Muita jätteitä	42,961	Lunta	586
Luutia	881	Yhteensä	54,061

Kasteluautoja käytettiin 6,776 tuntia, lakaisuautoja 5,427 tuntia, Tiekarhuja 2,351 tuntia ja hajoituskaivojen tyhjennysautoja 540 tuntia, joten kaikkien autojen työtuntien lukumäärä oli yhteensä 69,155 tuntia.

Eri autot käyttivät seuraavat määrät käyttöaineita:

Käyttöaine.	Kuorma-autoja.	Kasteluautoja.	Lakaisukoneita.	Tiekarhuja.	Kaivotyhjennysautoja.	Yhteensä.
Bensiiniä l	64,108	11,484	8,581	1,192	1,080	86,445
Öljyä ..... »	2,953.5	649.5	312	279.5	45	4,239.5
Paloöljyä ..... »	250	46	135	3,309	5	3,745
Trasselia ..... kg	72.5	28	38.5	7	3.5	149.5
Rasvaa ..... »	45.5	44	11	8.5	3	112

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 3 tallimiestä ja 1 yövahti. Heidän yhteenlasketut työtuntinsa nousivat 9,216:een. Vuoden alussa oli hevosia 24; vuoden varrella tapettiin 2 vanhuuden ja sairauden takia, joten vuoden lopulla oli jäljellä 22 hevosta. Eläinten ruokkimiseen käytettiin 84,800 kg heiniä ja 33,872 kg kauroja. Hevosten sairauspäivien lukumäärä oli kaikkiaan 4. Hevosia käytettiin ajoon 52,524 tuntia, kuten allaolevista luvuista lähemmin ilmenee:

Työn laatu.	Normaali-aika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtuntia.		
Katujen puhtaanapito	13,016	1,062	14,078
Talojen ja makkien puhtaanapito	37,351	423	37,774
Kuljetuksia:			
Varastoa varten	43	—	43
Korjauspajaa varten	88	—	88
Hevostallia varten	218	—	218
Raatojen kuljetus	246	38	284
Sekalaisia	39	—	39
Yhteensä	51,001	1,523	52,524

Vuoden kuluessa kuljetettiin ja kaivettiin maahan 251 eläimenraatoa ja 6 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Työntekijäin edut. Vuoden varrella maksettiin 128 työntekijälle palkkaa 14,555 tunnista, joina he sairauden takia olivat poissa työstä, sekä hautausapua 7 puhtaanapitotyöläisen kuolinpesälle.

Kesälomaa nautti kaikkiaan 322 työläistä, niistä 124 18 päivää 124 12 päivää, 47 7 päivää ja 27 4 päivää vastaten yhteensä 31,922 työtuntia.

Vuoden aikana sattui 9 tapaturmaa, joista maksettiin asetuksenmukainen korvaus.

Hallituksen päätöksen mukaan annettiin työntekijäin käytettäväksi työpuseroita, nahkakintaita, esiliinoja ja sadetakkeja.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilinpäätös per joulukuun 31 p:nä 1929 osoitti seuraavat loppusummat:

M e n o j a.

Katujen puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	442,017: —
Lakaisu	2,227,487: 95
Lumityöt	3,761,943: 88
Hiekoitus	635,694: 30
Kastelu	400,108: 35
Toripöytien ja kanantappolaitteen kuljetus ja kunnossapito	9,661: 75
Tavaralavojen pystyttäminen	52,688: 50
Työkoneiden ja ajoneuvojen kunnossapito	119,977: 20
Työkojujen, hiekkavajojen ja laatikoiden kunnossapito	144,855: 25
Vahtien palkkaaminen	64,721: 20
Työkalut ja korjaukset	49,676: 25
Sähkövalaistus	4,003: 45
Sekalaiset menot	17,107: 15
Maanvuokrat	68,900: —
Vuokrat	35,000: —
Kuluja	254,532: 60
Malmin kaatopaikka	897,764: 40
Työntekijäin erinäiset edut	399,200: 42
Poisto	423,397: 21
Voitto vuonna 1929	192,785: 40
Yhteensä	10,201,522: 26

T u l o j a.

Katujen puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan muk. yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta	1,769,368: 30
Kaupunkia veloitettu:	
Katujen, torien ja avonaisten paikkain puhtaanapidosta	4,976,465: 79
Satamain ja laiturien puhtanapidosta	1,657,466: 65
Kaivopuiston puhtaanapidosta	63,259: 96
VI:n kaup. os. teiden puhtaanapidosta	63,381: 66
Turun- ja Hämeenteiden puhtaanapidosta	1,111,151: 90
Teiden puhtaanapidosta	498,077: 75
Toripöytien ja kanantappolaitteen kuljetuksesta	9,661: 75
Tavaralavojen pystyttämisestä	52,688: 50
Yhteensä	10,201,522: 26

Talojen ja makkien puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	271,400: —
Yleisiä työmenoja	3,947,371: 40
Puhdistus- ja desinfioimisaineita	29,788: 35
Yleisten mukavuuslaitosten kunnossapito	119,594: 45
Lannankuljetusajoneuvojen kunnossapito	144,526: 70
Työvajain kunnossapito	24,832: —
Työvälineet ja korjaukset	45,653: 30
Sähkövalo	5,040: 90
Sekalaiset menot	14,489: —
Maanvuokrat	28,400: —
Vuokrat	35,000: —
Kuluja	254,532: 70
Malmin kaatopaikka	943,903: 25
Työntekijäin erinäiset edut	199,600: —
Poisto	179,092: 01
Voitto vuonna 1929	17,358: 65
Yhteensä	6,260,582: 71
Kaiken kaikkiaan	*16,462,104: 97*

Talojen ja makkien puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan mukaan yksityisten omistamien talojen puhtaanapidosta	4,817,694: —
Tuloja kloseteista	54,071: 55
Kengitys	1,099: 50
Eläinraatojen kuljetus	1,760: —
Lannan myynti	281,819: —
Ylimääräisiä tuloja	111,054: 80
Peltiastioiden myynti	28,320: —
Kaupunkia veloitettu:	
Yleisten käymäläin puhtaanapidosta	916,106: 56
Eläinraatojen kuljetuksesta	48,657: 30
Yhteensä	6,260,582: 71
Kaiken kaikkiaan	*16,462,104: 97*

Kameraalisen kirjanpidon mukaan oli menoja kaikkiaan 17,980,752: 75 markkaa, nimittäin puhtaanapitohallituksesta ja puhtaanapitolaitoksesta 278,666: 10 markkaa, tilivirastosta 246,599: 20 markkaa, katujen puhtaanapidosta 7,217,971: 25 markkaa, kiinteistöjen puhtaanapidosta 3,422,180: 30 markkaa, Malmin kaatopaikasta 1,844,186: 65 markkaa, hevostallista 279,540: 25 markkaa, autotallista 1,647,977: 13 markkaa, uudishankinnasta 2,347,531: 45 markkaa, työntekijäin erinäisistä eduista 598,800: 42 markkaa ja sekalaisesta 97,300 markkaa. Tulot nousivat 7,065,187: 15 markkaan, jakaantuen seuraaviin eriin: makkien puhtaanapidosta 4,817,694 markkaa, myydystä lannasta 281,819 markkaa, katujen puhtaanapidosta 1,769,368: 30 markkaa, käymälämaksuista 54,071: 55 markkaa ja sekalaisesta 142,234: 30 markkaa.

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1928 puhtaanapitolaitoksen kalusto oli viety kirjoihin 3,074,825: 46 markan arvoisena ja sen kiinteistöt 1,781,027: 31 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 2,148,057: 30 markan arvosta; kiinteistöjen arvo kohosi 199,474: 15 markalla. Sittenkun vuoden lopulla 10 % kalustojen arvosta ja 4 % kiinteistöjen arvosta oli poistettu, siirrettiin 6,600,895 markkaa säästönä vuoteen 1930.

HAKEMISTO.

Siv.

Aaltio, E. A., lastenvalvoja, hänelle myönnetty virkaero 139
Aatekilpailun järjestäminen stadionin paikan määräämiseksi 21, 86
Ahlströmin, Rafael, rahastojen korkovarojen käyttö 258
Aikataulut, kansanpuistojen liikenteen 263
Aitaaminen, Vilhonvuorenkadun laivasillan 194
Ajan tiedoittaminen, määräraha sitä varten 250
Ajuritaksa, ehdotus siksi 143
Alkoholipitoisia aineita, lupa myydä 142
Alppilan hiihtomäen kuntoonpaneminen 122
Alueiden, kaupungin laitosten käytettävinä olevien, vuokramaksut 156
» liittäminen Helsinkiin, sitä käsittelevän komitean lakkauttaminen 147
Aluelääkärien johtosäännön muutoksen vahvistaminen 128
Aluelääkärin vaali 140
Ammattientarkastajan, kunnallisen, vaali 140
» » virkaero 139
Ammattiholhous, lastensuojelulautakunnan 41*
Ammattikoulujen valtionapu 118
Ammattikoulut, ks. myös Kirjapainokoulu, Valmistava poikain ammattikoulu, Valmistava tyttöjen ammattikoulu ja Yleinen ammattilaiskoulu.
Ammattikoulutalon rakennuttaminen 37
Ammattikurssit, kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan järjestämät 88*
» niiden järjestäminen työttömille naisille 234, 98*
» tyttömille naisille, tuntipalkat niillä 89
Ammattiopetuslaitosten johtokunnan jäsenten vaali 149
Ammattioppilaslautakunnan jäsenten vaali 149
» määrärahain ylittäminen 81
» toiminta 90*
Ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kauppaa, lupa harjoittaa 142
Annankadun yli, lupa rakentaa katos 16
Apulastentarha Aula, ks. Kansanlastentarhat.
Arabia osakeyhtiön vuokra-alueen siistiminen 170
Arkeologisia kaivauksia Vanhankaupungin alueella, määräraha niitä varten 109
Arkistoesineiden, kaupungin, säilyttäminen 4*
Arpojen myynti 173
Arvioiminen, palolaitoksen henkilökunnan luontoisetujen 62
Arvonta, obligatioiden 210
Asemakaava, Malmin—Tapaninkylän huvila-yhdyskunnan 145
Asemakartan, kaupungin, teettäminen 249
Asuntojen luovuttaminen satamatyöntekijöille 29
Asunto-osakeyhtiöt, velkasuhteiden järjestäminen niiden kanssa 211
Asunto-tonttien ja -alueiden vuokraaminen 156

Asutusalueen, Pasilan, laajentaminen ... 3
Autotallin vuokraaminen puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin ... 193
Autovaja, lupa rakentaa ... 185
Avustaminen, aikakauslehden ... 239
» Helsingin—Risteen rautatiehankkeen toimikunnan ... 87
» kongressien ... 96—97, 251
» kouluretkeilytoimiston ... 239
» laulukuoron ... 96
» matkailunäyttelyn ... 239
» sairaanhoitajataryhdistyksen ... 239
» Suomi-seuran ... 239
» työttömien henkilöiden ... 34*
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten ... 91—96, 83*
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon ... 21*, 24*
Avustukset lahjoitusrahastoista ... 99, 34*
» niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat ... 116
» suoranaiset, köyhäinhoidon jakamat ... 21*, 22*, 30*
Avustusrahastot, palokunnan ... 18*

Bensiinijakeluasemia koskevia kysymyksiä ... 183
Bensiinin varastopaikkain vuokraaminen ... 160
Bensiinisäiliöitä, lupa rakentaa ... 23, 24
Björkstén, M., kulkutautisairaalan johtaja, hänelle myönnetty virkaero ... 139
Blomqvist, K., Korkeasaaren eläintenhoitaja, hänen tekemiään valituksia ... 233
Boijen, O., professori, sairaalassa kaupungin käytettävänä olevain sairassijain lisääminen ... 105
» » » » » käytettävänä olevain sairassijain maksun korottaminen ... 105
von Bonsdorff, P., lääketieteenlisensiaatti, valittu Marian sairaalan apulaislääkäriksi 140
Brage-yhdistyksen avustaminen ... 93

Caritas kesäsiirtolan avustaminen ... 92
de la Chapelle, A., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, valittu Marian sairaalan lastenosaston ylilääkäriksi ... 140

Dalström, H., rahatoimikamarin sihteeri, hänen siirtämisensä tilastokonttoriin ... 262
Desinfioimislaitokseen, vacuumdesinfioimiskojeen hankkiminen ... 245
Desinfioimismajalan sisustaminen ... 38
» toimien uudestaanjärjestely ... 134
Desinfioimisuunin osto ... 38

Eduskuntatalon pengermäin sivuportaiden rakentaminen ... 46
Eduskuntavaaleja varten, määräraha ... 87
Edustajain vaali ... 145, 150
Edustustarkoituksiin, määrärahojen myöntäminen ... 251—252
Ekholmin, C. F., stipendirahaston korkovarojen käyttö ... 258
Elinkautiseläkkeitä, ks. Eläkkeitä.
Elinkeino-oikeusanomuksia ... 142
Elinkustannusindeksin laskeminen ... 4*
Elintarveteollisuuden tarpeisiin, tonttien varaaminen ... 155
Eläinlääkintäbakteriologin vaali ... 140

Eläinraatojen kuljettaminen ja polttaminen, määräraha sitä varten 251
Eläinsuojelusyhdistyksille, määräraha 96, 251
Eläintarha, aitioiden rakennuttaminen sen urheilukentälle 176
» Korkeasaaren 255, 122*
Eläintarhantien uudestaanjärjestely 48
Eläkeanomuksia, evättyjä 98
Eläkeoikeuden, menetetyn, korvaaminen 250
Eläkkeet, myönnetyt 97, 236
» niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 116
» oikeus niiden saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia 97
Elätteelle antamat henkilöt, köyhäinhoidon 30*
» » lapset, lastensuojelulautakunnan 49*
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin huoneisto 191
» » lainopillisen apulaisen palkkaaminen, määräraha sitä varten 80
» » lomasijaisten palkkionkorotus 102
» » viran siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 65, 102
Erhelaskurahoja, myönnettyjä 244
Eroamisvelvollisuus, kaupungin viranpitäjäin 139
Esikaupunkikysymyksen, Helsingin kaupungin, selvittely 144

Finanssitilaston, Helsingin kaupungin, laatiminen 262, 5*
Fylgia nuorisoseuran avustaminen 91

Gottleben, E., oikeusneuvosmies, määrätty hoitamaan kunnallispormestarinvirkaa 141
Grönbergerin, A., kuolinpesälle kuuluvien asunto-osakkeiden myynti 257

Haagan kauppalan kanssa tehty sopimus lihantarkastuksesta 145
Hajoituskaivoja, lupa teettää 175
Hakasalmen puiston uudestaanjärjestely 48
Hallituksen, kaupungin sairaalain, määräraha 245
Hallitukset ja lautakunnat, kaupungin, niiden jäsenten vaali 146
» » » » » puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkiot 78
» » » » vapautus niiden jäsenyydestä 147
Hampaidenhoito, kaupungin koulukodeissa olevien lasten 83
Hampaidenkorjausvälineiden hankkiminen koulukoteihin, määräraha sitä varten .. 84
Hankintaa, sähköenergian, koskeva sopimus 126
Hartman, T., arkistonhoitaja, kaupungin historiaa koskevan aineiston luuastaminen hänen kuolinpesästään 86, 262, 6*
Hautapaikkojen, eräiden, myyntihinnasta, kaupungin osuus ..... 16—17
Hautausavustus, myönnetty 99, 238
Hautausmaan, uuden, laajentaminen 16
» Malmin, laajentaminen 271
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistyksen avustaminen 93
Heimbergerin, R., stipendirahaston korkovarojen käyttö 258
Helsingfors svenska folkhögskola-opiston avustaminen 91
» » Marthaförening-yhdistyksen avustaminen 93
» » scoutdistrikt nimisen liiton avustaminen 91
Helsingin ja Porvoon välisen uuden maantien rakentaminen 143, 272
» kalakauppiasyhdistykselle myönnetty määräraha 250

Helsingin kasvatusopillisen talouskoulun avustaminen 92
» kaupungin historiaa koskevan aineiston hankkiminen ja säilyttäminen 86, 262, 6*
» » maaliikenneohjelma 147
» » rakennusosakeyhtiö n:o 4 ..... 9, 56, 212
» » vedenhankinta 42
» kaupunkilähetykselle, tontin luovuttaminen 19
» kaupunkilähetyksen avustaminen 92
» kirjatyöntekijäin yhdistyksen avustaminen 92
» kuuromykkäyhdistyksen avustaminen 93
» makasiiniosakeyhtiölle, alueen vuokraaminen 161
» » lainan myöntäminen 55, 211
» makasiiniosakeyhtiön kanssa tehty sopimus 211
» Mariayhdistyksen avustaminen 93
» nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avustaminen 91
» » naisten » » » 91, 95
» poikakotisäätiön avustaminen 92
» raittiusseuran avustaminen 93
» —Risteen rautatiesuunnitelma 87, 151
» ruotsalaisen partiopiirin avustaminen 91
» —Satakunnan ratasuunnitelmaa koskeva selostus 262
» sivistysjärjestöjen kansankonservatorion avustaminen 93
» sokeainyhdistyksen avustaminen 93, 212
» sosialidemokraattisen naisyhdistyksen avustaminen 92
» » nuorisoyhdistyksen avustaminen 92
» » raittiusaluejärjestön avustaminen 93
» suomalaisen Marttayhdistyksen avustaminen 93
» taidehallia varten myönnetty määräraha 109
» taloustyöntekijäin yhdistyksen avustaminen 92
» teknillinen opisto osakeyhtiölle myönnetty rakennusajan pidennys 125
» työväenyhdistyksen avustaminen 92
Henkikirjoittajalle, tietoja kaupunginasemakaavanmuutoksista 263
Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä, evätty anomus saada 64
» » myönnettyjä 63
Henkilörekisterin pitäminen kaupungin viranpitäjistä, rahatoimikonttorille annettu tehtäväksi 264
Henkisesti sairaiden huoltotoimiston lääkärintoimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 134
» sairaita varten, keskuskodin perustaminen 131
Hermannin olojen johdosta tehty valitus 50
Herttoniemen erään alueen luovuttaminen hiihtomäen rakentamista varten 122
» » tontin vuokraaminen koulua varten 163
» huvilain vuokralleanto 188
» isännöitsijälle myönnetty virkaero 267
Herzensteinin, M., professori, muistomerkin kuntoonsaattaminen 251
Hesperian alue, vuokraoikeus siellä oleviin palstoihin 164
Hesperiankatujen poikkileikkauksen muuttaminen 122
Hesperianpuiston uudestaanjärjestely 48
Hevosten osto poliisilaitokselle 81
Hiekan ottamiseen myönnetty lupa 180
Hiekoittaminen, katujen 197

Hieromalaitokselle, sokeain, määräraha 95
Hietalahden sulkutelakka- ja konepajaosakeyhtiölle, alueiden vuokraaminen 23, 159
Hietaniemen uimaranta 53, 206, 250
Hiihtomäen, Alppilan, kuntoonpaneminen 122
Hiilivarastopaikkain, korttelin n:o 758, vuokraaminen 161
Hjeltin, Gunnar, rahaston korkovarojen käyttö 259
Holhouslautakunnan antama kertomus 77*
» jäsenten vaali 148
Humalisto n:o 3, huvila-alue, sen vuokraoikeus 169
Humaliston sairaalan desinfiointi 246
» » toimien lakkauttaminen 139
Humalvuorelle, lupa kelkkamäen rakentamiseen 179
Huoltotoimisto henkisesti sairaita varten, sen lääkärinviran siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 131
Huoneisto kansanlastentarhalle 40, 55
» lastenseimelle 40
Huoneistot, rahatoimikamarin vuokraamat 191, 2*
» korjaustyöt niissä 201
Huutokauppaliikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa 142
Huvilain, Herttoniemen, vuokralleanto 189
» Länt. Pihlajasaaren, valvonta 207
» » » vuokralleanto 189
Huvilan osto Pihlajasaarelta 204
Huvilapalstain, Länt. Kaivopuiston, vuokraoikeuden pidentäminen 25, 164
» Tuurholman, käyttö 156
Huvittelupaikkojen käyttö, maksut siitä 205
Hyvösen lastenkoti 217, 63*
Hätäaputyöt, niiden järjestäminen 88, 233
» ks. myös Työttömät.
Höyrylaivan osto 52

Ikäkorotuksia koskevia päätöksiä ..... 71, 73—77, 220
Ilmajohto-omnibusseilla, Fredrikinkadun liikennöiminen 28
Ilmoitukset, kaupungin, niiden julkaiseminen Työväenjärjestöjen tiedonantajassa .. 121
» rahatoimikamarin, niiden julkaiseminen 259
Ilmoituksia, lupa kiinnittää 173
Imatran voimalaitoksen sähkövirran vastaanottaminen, laitteet sitä varten 44
» voimalaitos, maan pakkolunastaminen sen tarpeisiin 154
Inventtaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, evätty palkkionkorotusanomus 80
» » » » vaali 148
» kaupunginkassan, vaali 148
Inventtaus, kaupungin irtaimen omaisuuden, sen suorittaminen 128
Istutukset, taideteosten sijoittaminen niihin 256
Istutusten hoito ja kunnossapito 198
» järjestäminen 49
Itsenäisyydenpäivänä suoritetun työn korvaaminen 62
Itämerenkadun varrella olevien varastopaikkain vuokraaminen 161
Jakaminen, kaupungin, äänestysalueisiin 143
» tonttien 8

Jalkakäytävien kuntoonpaneminen 196
Jaoituskaavat, vahvistetut 3, 9

Jaoituskaavat, ks. myös Kaupunginasemakaava.
Jatko-opetuksen järjestäminen kansakouluissa ... 132
Johtojen laskeminen kaupungin katuihin, ohjeiden noudattaminen siinä ... 191
» vetäminen, lupa siihen ... 29
Johtosäännön, alueläkärien, muutoksen vahvistaminen ... 128
» vahvistaminen, kaupungin kansakoulujen tarkastajaneuvoston ... 132
Julkaisut, ilmestyneet tilastolliset ... 2*
Julkisivukaavioiden piirrättäminen, määräraha sitä varten ... 103
» vahvistaminen ... 75*
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan antama vuosikertomus ... 75*
» » jäsenten vaali ... 148
Jyväskylä—Päijänne laivaosakeyhtiön ja kaupungin välinen riitajuttu ... 213
Jäiden ottamiseen myönnetty lupa ... 180
Jälkitarkastus, lihan ... 128
Järjestely, Eläintarhantien ... 48
» puistojen ... 48
» vuokra-alueiden ... 168
» ylioppilastalon aukion raitiotieraiteiden ... 29
Järjestyssääntöehdotuksen laatiminen ammattimaiselle autoliikenteelle ... 271
Jäsenyys yhdistyksissä, kaupungin ... 87
Jätteiden kuormauspaikan kuntoonpaneminen ... 45
Jäätelönmyyntipaikkain vuokraaminen ... 172

Kaasujohdon ulottaminen Pasilaan ... 44
Kaasujohtojen laskeminen, määräraha sitä varten ... 194
Kaasulaitokseen, uusien kaasu-uunien hankkiminen ... 43, 117
» » toimien perustaminen ... 138
Kaasulaitoksen määrärahain ylittäminen ... 84
» määrärahat ... 110, 246
» pääputkiverkon laajentaminen ... 117
» toimien siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön ... 134
» tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan ... 118
Kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöönottaminen kaupungin sairaaloissa ... 129
Kaisaniemen puiston lammikon ympärille tulevien valaistuslaitteiden määrärahan siirto ... 87
Kaivon, Lauttasaaressa olevan, kuntoonlaittaminen ... 207
Kaivopuiston, Länt., huvilapalstain vuokraoikeuden pidentäminen ... 25, 164
Kalahintain ilmoittamisesta myönnetty korvaus ... 250
Kalastustorpan lunastaminen ... 155
Kalaveden vuokralleanto ... 156
Kalavedet, kaupungin, kalastusta niissä koskevan säännön 1 §:n muuttaminen ... 8*
Kallia, R. G., filosofian- ja lakitieteenkandidaatti, valittu lastenvalvojaksi ... 141
Kallionokka nimisen palstan osto ... 12
Kallion ja Länsisataman välinen liikenneväylä ... 4
Kaluston osto ... 252—255
Kannanta, kunnallisverojen ... 57, 213
» tuulaakimaksujen ... 8*
Kannattavuus, puhtaanapitolaitoksen työkoneiden ... 60—62
Kansainvälisen naisvoimistelujuhlan avustaminen ... 97
Kansakouluhuoneistojen, vuokrattujen, korjaukset ... 202
Kansakouluja varten vuokratut huoneistot ... 192

Kansakoulujen johtokuntain jäsenten vaali 149
Kansakoulujen, kaupungin, tarkastajaneuvoston johtosäännön vahvistaminen 132
» määrärahat 107, 246
» valtionapu 118
Kansakoulun sisustustyöt 40
Kansakoulunopettajain oikeus ikäkorotuksiin 71
Kansakouluoppilaiden koulunkäynti vieraassa kunnassa 218
Kansakouluoppilaille, liikenne-elokuvien esittäminen 247
» raitiotielippujen jakaminen 247
Kansakoulut, jatko-opetuksen järjestäminen niissä 84, 132
» opetuksen harjoittelu niissä 132
» suomenkieliset, vahtimestarintoimen perustaminen niihin 138
Kansakoulutalojen käyttäminen muihin kuin koulutarkoituksiin ..... 186—188
Kansakouluun, Käpylän, vahtimestarin palkkaaminen 84
Kansalaisoikeudet, Suomen, anotut 142
Kansanlastentarha Alppimajan huoneisto 55
» Barnabon huoneiston sisustustyöt 247
» Kotivaran jakaminen 263
Kansanlastentarhain huoneistoja koskevat päätökset 40, 193, 203
» johtokunnan jäsenten vaali 149
» kansliahuoneiston vuokra 193
» kanslian määrärahat 247
» määrärahat 84, 108, 247, 248
» valtionapu 118, 217
Kansanlastentarhat, kesävirkistyksen järjestäminen lapsille niissä 248
Kansanpuistoihin, käymäläin rakentaminen 205
Kansanpuistoissa, palosuojelun järjestäminen 256
Kansanpuistojen hallinnon selostus 120*
» hallinnossa ilmenneet väärinkäytökset 212
» henkilökunta 266, 120*
» järjestäminen 50
» liikenneyhteydet 52, 207, 231, 120*
» liikenteen aikataulujen vahvistaminen 263
» lisämäärärahat 250
» ravintolain tarjoiluhinnastot 214
» siltain rakennuttaminen ja korjaaminen 207
Kansanpuistot, rahatoimikamarin jaosto niitä varten 259
» ks. myös Lauttasaari, Länt. Pihlajasaari, Korkeasaari, Seurasaari ja Varsasaari.
Kasarmialueelle, Taivallahden, rakennusten teettäminen 204
Kasteluvaunujen myynti 257
Kasvavia puita, niiden käyttäminen johtopylväinä kielletty 174
Kasvihuoneen, kaupunginpuutarhan, aukioloaika 263
Katajanokalle, leikkikentän järjestäminen 48
Katajanokan kanavan ja päävahdin välisen kadun leventäminen 47
» kasarmialuetta koskevan tilusvaihtosopimuksen toteuttaminen 5
» sataman laajennustyöt 45, 117
» tullikamarin huutokauppahuoneiston laajentaminen 202
» tullipostiosaston huoneiston sisustaminen 202
» varastopaikkain vuokraaminen 162, 165
Katselmukset, rahatoimikamarin toimeenpanemat 201, 268

Katselmukset, Viikin latokartanossa toimitetut 53, 206
Katselmusmiesten, kaupungin kiinteän omaisuuden, vaali 148
Katuihin, johtojen y. m. laskeminen, sitä koskevia määräyksiä 194
Katu- ja laiturivalaistusta varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 114 ·
Katujen hiekoittaminen 197
» kiveämisen ja kuntoonpanemisen korvaaminen 218, 219
» laajentamista tarkoittavat kaupunginasemakaavanmuutokset 7
» » varten hankittava maa 13, 16
» nimet, niiden muutoksien vahvistaminen 4
» puhtaanapito 142*, 144*
» päällystysaineita koskeva päätös 196
» tasoittaminen 47, 48
Katukauppa ..... 128, 171—173
Katupylväiden värivivahdukset 195
Katusillan rakentaminen Sörnäisten satamaradan yli 46
Katutöiden, erilaisten, suorittaminen 194
Katuvalaistus 86, 199
Kaukolämmitysjohtojen laittaminen, lupa siihen 29
Kauppahallin, Pasilan, myynti 204
Kauppahallirakennuksen, Harjuntorin, purkaminen 204
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 115
» » » tulot niistä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 119
» niiden henkilökunta 265
» » myyntikojujen vuokraoikeuden huutokauppa 170
Kauppahinta, erään tontin, sen suorituksen lykkääminen 153
» Osakeyhtiö Stockmannilta ostettujen talojen 212
Kauppaoppilaitosten avustaminen 96
Kauppatorilla olevan mukavuuslaitoksen siirto ja uudelleenrakentaminen 205
Kauppatorin liikenneolojen järjestely 26, 271
Kaupunginasemakaavanmuutoksia ..... 4— 8
Kaupungininsinööri E. Molanderille, virkaeron myöntäminen 139
Kaupungininsinöörinviran hoitaminen 142
» täyttäminen 141
Kaupunginjohtajain vastaanottoaika 259
Kaupunginkassan neljännesvuositarkastusta koskevat määräykset 259
» tilaa valaiseva taulukko 55
Kaupunginkirjaston haaraosaston perustaminen Pasilaan 133, 65*
» hallituksen antama vuosikertomus 65*
» henkilökunta 65*
» huoneistot 65*
» johtokunnan jäsenten vaali 149
» kirjavarasto 70*
» lainausliike 65*
» lukusalit 69*
» menot ja tulot ..... 70*— 71*
» määräraha 84, 109
» valtionapua koskeva anomus, evätty 217
» viranpitäjäin palkat 63
Kaupunkilähetyksen työtuvan avustaminen 235
Kaupunkilähetys, ks. myös Helsingin kaupunkilähetys.

Kaupunginlääkäri, toinen, H. Råbergh, hänelle myönnetty virkaero 139
Kaupunginlääkärintoimen, toisen, hoidattaminen 139
Kaupunginmuseon johtokunnan antama vuosikertomus 103*
» » jäsenten vaali 149
Kaupunginorkesterin konserttien radioiminen 107*
» taloudellinen tulos 106*
» toiminta 105*
» valtionapu 118, 217
Kaupunginpuutarhan kasvihuoneen aukioloaika 260
Kaupunginreviisori G. Winterille myönnetty virkaero 139
Kaupungintalon eteisvahtimestarintoimen siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 66
» parvekkeen poistaminen 26
Kaupungintaloon, lämminvesilaitteen johtaminen 202
Kaupunginvaltuuston kokoonpano 1
» kokoukset 2
» puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 79
» tarverahamäärärahaan, lisäys 80
» vaalilautakunnan jäsenten vaali 147
» valmisteluvaliokunta 2
Kaupunginviskaalien lomaviransijaisten palkkaamiseksi, määräraha 102
Kaupunginviskaalinviraston huoneisto 191
Kaupunkiinliittämiskysymystä valmistelevan komitean lakkauttaminen 147
Kaupunkiliiton, Suomen, kongressi, kaupungin edustajat siinä 151
Kavallukset rahatoimikamarin asiamiesosastolla ..... 58— 60
Kelkkamäki Humalvuorelle, lupa rakentaa 179
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen 92
Kerhotoiminnan järjestäminen Vallilaan 87*
Keski-Helsingin valkonauhayhdistyksen avustaminen 92
Keskuskadun laajentaminen ja kuntoonpaneminen 219, 271
Keskuskodin perustaminen henkisesti sairaita varten 131
Keskuskeittolan johtokunnan vaali 266
» tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan 119
» vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 115
Keskuslautakunnan, kunnallisvaalien, lisämääräraha 87
» Uudenmaanläänin vaalipiirin, jäsenten vaali 150
Keskuspuiston käyttö 21
Keskussairaala-alueen rakennuttaminen ..... 31— 35
Keskustalon, nuorison valistustyön, tonttipaikka 20
Kesäaika kaupungin virastoissa 259
Kesäloma, kansanpuistojen valvojan, sitä koskevat määräykset 266
» kaupungin sairaalain hoitohenkilökunnalle myönnetty ylimääräinen .. 131
Kesäloman, nauttimatta jääneen, korvaaminen 233
Kesälomat, kaupungin työntekijäin nauttimat 125*, 148*
» ks. myös Lomat.
Kesäsiirtolain määräraha 92, 96
Kesävirkistys, kansanlastentarhain lasten 248
Kielto, vahingonteko-, kaupungin kansanpuistoissa 121*
Kieltolain noudattaminen 263, 109*
Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen 212
Kiinteistöjä, oikeus omistaa 143
Kiinteistöt, kaupungin, niiden palovakuutus 205

Kiinteistöt, kaupungin, niissä suoritetut korjaustyöt 201
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katselmusmiesten vaali 148
» » » sitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 115
» » » tulot siitä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 119
Kilpailu sopivan paikan hankkimiseksi stadionille 21, 86
Kilpiä, lupa asettaa 173
Kioskien osto 250
Kioskin siirtäminen 182
Kirjanpitokoneiden osto 255
Kirjanpitotapa, lisämäärärahain 87
Kirjapainokoulun huoneisto 193
» lisämäärärahat 247
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.
Kirjoja sokeille yhdistyksen avustaminen 93
Kirkko- ja seurakuntatalon hyväksytyt piirustukset 26
Kirkollisverojen periminen ulosottotietä ..... 12* — 14*
Kirkon, Vallilan, tonttipaikka 155
Kivelän sairaalan apulaislääkärintoimen täyttäminen 140
» » erään toimen lakkauttaminen 139
» » korjaus- ja sisustustyöt 39, 203
» » lisämäärärahat 82
» » uusien toimien perustaminen 136
» » ylitetyt määrärahat 82
Kiveämisen, kadun, korvaaminen 218
Kivinokan alueiden vuokraaminen 163
Kodin perustaminen kuuromykille 143
Kodinhoitokurssit, kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan järjestämät 88*
Koirain luetteloimismaksun vahvistaminen 214
Koleraparakkien luovuttaminen satamatyöläisille 29
Kolmivuotiskatselmukset, toimitetut 169
Komitea avustusten jakamista varten työttömille henkilöille 271, 22*, 34*
» järjestämään Suomen kunnallisten huoltotyöntekijäin liiton vuosikokousta 21*
» kuntainvälinen, valmistelemaan kysymystä maantien rakennuttamisesta Porvoosta Viipuriin asti 147
» laatimaan ehdotusta Hietaniemen uimarannan lopulliseksi järjestelyksi ja käytöksi 271
» » » kaupunkien kunnallislain muuttamisesta aiheutuviksi toimenpiteiksi 146
» » » rahatoimikonttorin kirjanpidon ja kirjanpito-osaston työmenetelmän uudestaanjärjestämiseksi 269
» » » tavaraliikennettä koskeviksi toimenpiteiksi 8*
» » » uuden tien rakennuttamiseksi Helsingistä Porvooseen 272
» » myytäväksi tarjottavien tonttien luetteloa 270
» selvittelemään kysymystä uuden kappaletavara-aseman aiheuttamista haitoista 269
» valmistelemaan alueiden kaupunkiinliittämiskysymystä, sen lakkauttaminen 147
» » kysymystä ajoliikenteen järjestelystä Kauppatorilla 271
» » » huoneistojen hankkimisesta tullikamarille 269
» » » kaupungin käymäläin järjestämisestä 270
» » » » vaakamestarikonttorin uudestaanjärjestämisestä 9*

Komitea valmistelemaan kysymystä Kivelän sairaalan laajentamisesta 270
» » » kunnallisen verotuksen perusteiden muuttamisesta 269
» » » väestörekisterin aikaansaamisesta 269, 6*
» » » rautatie- ja maantiekysymyksiä..... 147
» » » sairaalain filmivarastojen säilyttämisestä 270
» » » stadionin rakentamisesta..... 22, 146
» » » uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta Vallilaan 270
» » » » paviljongin rakennuttamisesta kunnalliskotiin sekä työlaitoksen muuttamisesta 270
» ks. myös Toimikunta ja Valiokunta.
Komiteain jäsenten vaali 146, 269
» » vahvistetut palkkiot 78
Komiteatöitä varten, määräraha 86
Koneiden hankkiminen rahatoimikonttorille veroluettelojen y.m. kirjoittamista varten 80
Kongressit, kaupungin edustus niissä 150, 151
» määräraha niitä varten 96, 251
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen avustaminen 94, 106
Korjaustyöt kaupungin omissa ja kaupungin hallussa olevissa taloissa .. 38—40, 201
» Korkeasaarella 203, 207
Korkeasaaren eläintarha 255, 122*
» erään ent. eläintenhoitajan tekemiä valituksia 233
» ja Palosaaren välisen sillan rakentaminen 207
» liikenne 120*, 121*
» liikenteen ylläpitäminen, määräraha sitä varten 231
» ravintolan vuokraamista koskeva sopimus ..... 190—191
Korkeasaari, korjaustyöt siellä 203, 207
» määräraha puhelinkaapelin vetämiseksi sinne 194
» näköalatornin rakentaminen sinne 207
Korkeusmääräykset, tontinrajain 18, 122, 260
Korokkeiden rakentaminen ja siirtäminen 200, 201
Korot, vuoden 1930 tulosääntöön otetut 117
Korpaksen tilalla olevien rakennusten korjaustyöt 203
Korpi, H., diploomi-insinööri, hänelle myönnetty virkaero kunnallisesta ammattientarkastajanvirasta 139
» » » valittu kunnalliseksi ammattientarkastajaksi 140
Kortteli n:o 1, Sörnäisten niemekkeen, autovajan ja varastosuojan rakennuttaminen sinne 185
» » 178, vuokraoikeus sillä oleviin alueisiin 165, 168
» » 194 a, sen hankkiminen 16
» » 247, » alueiden vuokralleanto 161
» » 331, » läpi kulkevan kujan kuntoonpanettaminen 195
» » 416, » käyttö 49
» » 702, tanssi- ja soittolavan rakentaminen sinne 205
» » 758, sen hiilivarastopaikkain vuokraaminen..... 161
Korvaus, linnoitustöiden aiheuttaman vahingon 218
» vuokra-alueen supistamisesta 169
Koteja kodittomille lapsille yhdistyksen avustaminen 92
» tylsämielisille r. y., alueen vuokraaminen sille 25
Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta 81*, 87*

Koulukodit, korjaustyöt niissä ... 202
» uusien toimien perustaminen niihin ... 137
Koulukotien määrärahat ... 83
» toiminnan vuosiselostus ... 45*
Koulumatkailutoimiston avustaminen ... 239
Koulun tonttipaikka Herttoniemellä ... 163
Krematorion ympäristön tasoittaminen ... 49
Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors nimisen yhdistyksen avustaminen ... 92
Kruunuvuoren selälle johtavan liikenneväylän valaistuksen parantaminen ... 8*
Kujan kuntoonpanettaminen, korttelin n:o 331 läpi kulkevan ... 195
» siistiminen ... 169
Kulkutautien leviäminen, tartunnan saaneen maidon kautta ... 136
Kulkutautisairaala, sairaidenkuljetusauton osto sinne ... 82
» uusien toimien perustaminen sinne ... 136
Kulkutautisairaalan johtajalle myönnetty virkaero ... 139
» johtajan vaali ... 140
» lisämäärärahat ... 82
» ylitetyt määrärahat ... 82
» ympäristön järjestely ... 49
Kulosaaren isännöitsijälle, virkaeron myöntäminen ... 267
» -Puodinkylän välisen tien parantaminen ... 197
» sillan yli kulkemisesta, maksu siitä ... 214
Kumpulan laakson luovuttaminen maatalousnäyttelyä varten ... 22
» oloja koskevia valituksia ... 50
» omakotialueiden vuokramaksut ... 156
» raviratää koskeva vuokrasopimus ... 167
» siirtolapuutarhayhdistykselle, määräraha ... 250
Kunnalliselle ammattientarkastajalle myönnetty virkaero ... 139
Kunnallisen ammattientarkastajan vaali ... 140
» hammaspoliklinikan huoneiston korjaustyöt ... 202
» jaoituksen muuttaminen, Helsingin läheisten alueiden ... 144
» väestöluettelon laatiminen ... 6*
Kunnallishallintoa varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat ... 102
Kunnalliskertomusten, vuosien 1875—87, laatiminen ... 262
» yleishakemisto ... 2*
Kunnalliskodin avustavan emännöitsijäntoimen siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan ... 65
» hoitohenkilökunnan työaika ... 22*
» johtokunnan oikeus virkojen täyttämiseen ... 21*
» kirjasto ... 29*
» lähellä olevan alueen vuokralleanto ... 25
» sairaanhoito ... 29*
» toiminta ... 26*
» tuloatuottavat laitokset ... 29*
» vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat ... 106
Kunnalliskotiin, jäähdytyslaitoksen ja juurikasvikellarin rakennuttaminen ... 37
» kolmen yöhoitajattaren palkkaaminen ... 83
» lämminvesilaitteen hankkiminen ... 40
» pesukoneen hankkiminen ... 40
» työhuoneen järjestäminen ... 40
» uuden paviljongin rakennuttaminen ... 21*

Kunnalliskotiin, uusien toimien perustaminen 137
Kunnallislain, kaupunkien, muuttamisesta aiheutuvia toimenpiteitä 146
Kunnallispormestarin, v. t., palkkaedut 70
Kunnallispormestarinviran hoidattaminen 141
Kunnallistaminen, yksityisten lastenseimien 133
Kunnallisteknillinen yhdistys, Suomen, sen vuosikongressia varten myönnetty määräraha 96
Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 81*, 85*
Kunnallisvaalien lisämäärärahat 87
Kunnallisverojen kannanta-ajat 57
Kunnallisverot, ulosottoteitse perityt ..... 12*— 13*
Kunnallisverotus ..... 213, 101*—102*
» Suomenlinnassa 58
Kunnallisvirkamiesten aikakauslehden avustaminen 239
Kuntainvälinen komitea valmistelemaan kysymystä uuden maantien rakentamisesta Viipuriin asti 147
Kuolemansyytilaston uuden nimistöehdotuksen laatiminen 5*
Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen 238
Kuorma-ajuritaksan ehdotus 143
Kuormauskorokkeen rakentaminen, lupa siihen 174
Kuormauspaikkain, jätteiden, kuntoonpaneminen 45, 141*
Kurssit lämmittäjille, määräraha niitä varten 246
Kuuromykkäin kodin perustaminen, kysymys siitä 143
Kuvajulisteen, Helsinkiä mainostavan, hankkiminen 239
Kyläsaareen, uimalaitoksen rakentaminen 50
Käpylän raitiotien rakentaminen kaksiraiteiseksi 201
Käpylään, paloaseman teettäminen 31
Käsityökurssit, kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan järjestämät 88*
Käymäläin, kaupungin, uudelleenjärjestäminen 270
» rakentaminen kansanpuistoihin 205
Käyttöoikeus, vuokramaan, myönnetty vapaampi 169
Köyhäinhoidon avustuksensaajat 24*
» jakamat suoranaiset avustukset 22*, 30*, 32*
» kodeissakävijät 23*
» lastenhoito 30*
» lisämäärärahat 83
» tarkastuspiirit 19*
» tulot ja menot 35*
» uuden avustuskanslian perustaminen 22*
» virkailijat 22*
Köyhäinhoito, sitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 106
» tulot siitä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 118
Köyhäinhoitolautakunnan antama kertomus 19*
» asiamiesosasto 23*, 39*
» eräille jäsenille ja viranpitäjille myönnetty matka-avustus 21*
» erään viran nimityksen muuttaminen 135
» jaostot 20*
» jäsenyydestä myönnetty vapautus 147
» kansliain huoneistot 192
» » työt 22*, 38*
» » ylimääräisiä apulaisia varten, määräraha 106

Köyhäinhoitolautakunnan kokoonpano 19*
» kokoukset 20*
» lisämäärärahat 246
» puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali 149
» rekisteritoimisto 23*
» työtupa 137, 192, 20*, 34*
» työvoiman lisääminen 267

Laajentaminen, Nikkilän sairaalan 35
» Pasilan asutusalueen 3
» poliisilaitoksen autovajan 38
» uuden hautausmaan 16
Lahjoituksia 99, 257
Lahjoitusrahastoista myönnetyt lainat 211
Lahjoitusrahastoja lastensuojelutarkoituksiin 47*
Lahjoitusrahastojen korkovarojen käyttö 99, 257, 34*
Lahjoitusrahastot, ks. myös Rahastot.
Lainaaminen, lippujen y. m. 175, 239
Lainain myöntäminen 55, 211
» ottaminen 55, 208
Lainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis- 81*, 86*
Lainat, vuoden 1930 tulosääntöön otetut 117*
Laitoshoitoa kunnalliskodin ja työlaitoksen ulkopuolella 33*
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen ..... 91—95, 83*
Laiturivalaistusta varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 114
Laivaveistämöaluetta koskeva vuokrasopimus 168
Lakkoon osallistuneiden työntekijäin työsopimuksen irtisanominen 89
Lammassaaren vuokralleanto 163
Lapinlahti, tien rakentaminen sen rantaa pitkin 17
Lapinniemellä olevien raiteiden nimitys 194
Lappi, V., reviisori, valittu revisionikonttorin reviisoriksi 139
Lapset, turvattomat, lastensuojelulautakunnan osasto heitä varten 48*
» varattomat, kesäkodin hankkiminen heille 52*
» » rautatielippujen hankkiminen heille 52*
Lasten työkotiyhdistyksen avustaminen 92
Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen 92, 95
Lastenkodin rakentaminen Sofianlehtoon 122
Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan alaiset, määräraha niiden ylimääräisen henkilökunnan palkkaamiseksi 246
» » » niiden toiminta vuonna 1929 ..... 48*
» » » terveydenhoito niissä 62*
» pelastusarmeijan, lysoolin maksuton hankkiminen niihin 239
» ks. myös Hyvösen lastenkoti, Oulunkylän lastenkoti ja Sofianlehdon pientenlastenkoti.
Lastenkotien voimassapitoa varten myönnetty avustus 92
Lastenseimen huoneisto 40
» Pasilan, avustaminen 92, 95
» Vallilan, määräraha 84
» » perustaminen 40, 133
Lastenseimien, yksityisten, kunnallistaminen 133
Lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten terveydenhoito 59*

Lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten toiminta vuonna 1929..... 44*, 45* 48*
» ammattiholhous 41*
» antama kertomus 40*
» aviottomain lasten osasto..... 53*
» clätteelleantotoiminta 49*
» jäsenten vaali 149
» kokoonpano 40*
» kokoukset 41*
» lahjoitusrahastot 47*
» lisämääräraha 83
» nuorisonhuoltojaosto 52*
» paikallisasiamiehet 50*
» toimihenkilöt 40*
» toiminta kansakoulujohtokuntana 40*
» tulot ja menot 56*
» turvattomain lasten osasto 48*
» ylim. apulaista varten myönnetty määräraha 246
Lastensuojelulautakunta, uuden toimen perustaminen sinne 137
Lastensuojelutoiminta, sitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat.. 107
» tulot siitä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 118
Lastentarha, ks. Kansanlastentarhat.
Lastentarhan huoneisto 40
Lastenvalvoja E. A. Aaltiolle myönnetty virkaero..... 139
Lastenvalvojan vaali 141
Latvia, kaupungin edustajain käynti siellä 151
Laulukuoron avustaminen..... 96
Lausunto, kuorma-ajuritaksaa koskeva 143
» eräiden alueiden yhdistämistä kaupunkiin koskeva..... 144
Lautakunnat, ks. Vaali.
Lauttasaari, kahden käymälän rakennuttaminen sinne 205
» liikenne sinne 52, 120*
» neuvottelut maanomistajain kanssa tilusvaihdoista siellä 271
» sen kansanpuiston puiden harventaminen 198
» » laivalaiturin korjaaminen 207
» » uimarannan siistiminen ja puhdistaminen 207
» siellä olevan kaivon kuntoonpaneminen 207
Leikin edistämistä varten, määräraha 240
» järjestäminen lapsille..... 52*
Leikkikenttien hoito ja kunnossapito 198
» järjestäminen 48, 49, 50, 175
Lennätin- ja postitalon tonttipaikka 14
Lentokoneiden liikennemaksujen arvioiminen 57
Lepokotiyhdistyksen, Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien, avustaminen 239
Leppäsuon alueen hallinta- ja lunastusoikeuden pakkolunastaminen..... 10, 153
Lihan jälkitarkastus 128
Lihantarkastamon henkilökunnalle, virkalakkien hankkiminen 245
» huoneisto 192
Lihantarkastusta koskeva sopimus, Haagan kauppalan kanssa tehty..... 145
Liikenne, kaupungin satamain jää-, toimenpiteet sen helpottamiseksi 201
» kansanpuistoihin kohdistuva 52, 263, 120*
Liikenne-elokuvien esittäminen 247

Liikennemaksujen palauttaminen 57
» suorittaminen, vapautus siitä 57
» veloittaminen 9*
Liikennemaksutariffi 57, 8*
Liikenneolot, Kauppatorin 26, 271
Liikenneveron suorittaminen, vapautus siitä 214
Liikennevälineet Helsingissä, niitä koskeva selostus 28
Liikenneväylä Länsisatamasta Pasilaan, Vallilaan ja Kallioon 4
» Rautatiekaduilta Turuntielle, sitä koskeva sopimus 15
Liikenneväylän järjestäminen Länsisatamaan 4, 13
Liikenneyhteydet, kansanpuistojen 207
Liikenteen järjestely, toimenpiteet sen johdosta 200
Liittäminen kaupunkiin, Helsingin läheisyydessä olevien alueiden 144
Liljebladin, Alma, lahjoitusrahasto ..... 257—258
Linnoitustöiden aiheuttaman vahingon korvaaminen 218
Lippujen, kaupungin, lainaaminen 175, 239
Lisämäärärahain kirjanpito 87
Loistojohdon, Ruumiskarin, siirtäminen 194
Loman, nauttimatta jääneen, korvaaminen 233
Loviselundin alueen vuokraoikeuden pidentäminen 165
Luetteloimismaksun, koirain, vahvistaminen 214
Luistinradat 179, 111*
Luistinurheilun edistämiseksi, määräraha 241
Lumenkaatopaikat 178
Lunastaminen, kalastustorpan 155
» obligatioiden 210
» tonttien, ilman huutokauppaa, oikeus siihen 154
Luonnonpuistot, ks. Kansanpuistot.
Luontoiseduista, nautituista, vahvistetut poistot 221
Luontoisedut, palomiehistön, niiden arvioiminen 62
» sairaalain viranpitäjäin nauttimat 63
Luoto, saari, siellä olevan ravintolarakennuksen myyntitarjous 8*
Luoton, tilapäisen, myöntäminen kaupungille 208
Luovuttaminen, tonttien 153
Lupa asettaa kilpiä, ilmoituksia y. m. mainoslaitteita 173
» hajoituskaivojen teettämiseen 175
» harjoittaa ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kauppaa 142
» » huutokauppaliikettä 142
» » metsästystä 181
» » rohdoskauppaliikettä 142
» » työnvälitystä 142
» istuttaa puita 180
» kaataa puita 180
» käyttää kaupungin puistoja, aukioita y. m. 176
» » tornirakennusta 124, 125, 185
» myydä alkoholipitoisia aineita 142
» omistaa kiinteistöjä 143
» ottaa jäitä 180
» » soraa ja hiekkaa 180, 198
» perustaa sairaala 123
» pitää luistinrataa 179

Lupa pystyttää pylväitä ... 174
» rakennusten säilyttämiseen ... 181
» rakentaa autovaja y. m. ... 185
» » kuormauskoroke ... 174
» » muuntaja-asemia ... 174
» » petroolisäiliö ... 23, 24, 182
» teettää kelkkamäki ... 179
» » rakennuksia ... 123, 181
» vetää johtoja ... 29
» » radioantenneja ... 174
» » raiteita ... 174
Lämmittäjäin kurssien osanottajille, määräraha ... 246
Lämpökeskus, korttelien n:o 37, 40 ja 41 talojen yhteinen, lupa teettää ... 29
Lämpöteknikon antama kertomus ... 136*
Länsisatamaan, liikenneväylä ... 4, 13
Länsisataman laajennustyöt ... 117
Länt. Pihlajasaareen, aurinkokylpypaikan järjestäminen ... 206
» » käymäläin rakennuttaminen ... 205
» Pihlajasaaren erään huvilan osto ... 204
» » huvilain valvonta ... 207
» » » vuokralleanto ... 189
» » kansanpuiston lisämääräraha ... 250
» » laivalaiturin kuntoonpaneminen ... 207
» » liikenne ... 52, 120*, 121*
Lääkekaappien hankkiminen urheilukentille ... 249
Lääkkeitä varattomille henkilöille, alueläkärien oikeus köyhäinhoitolautakunnan kustannuksella tilata ... 21*

Maa-alueiden osto ... 12—13
Maan hankkiminen katujen laajentamista varten ... 13, 16
» luovuttaminen Pakinkylän läpi rakennettavaa tietä varten ... 163
» pakkolunastaminen Imatran voimalaitoksen tarpeisiin ... 154
» » Oulunkylästä Tuomarinkylään rakennettavaa tietä varten 152
Maantiekysymyksiä, Helsingin kaupunkia koskevia ... 117
Maantien, uuden, rakentaminen Helsingin ja Porvoon välille ... 143
Maanviljelystiedustelu, tilastokonttorin toimeenpanema ... 4*
Maarajat, kaupungin satama-alueiden ... 10
Maatalouskonttorin antama kertomus ... 113*
» lisämäärärahat ... 250
Maatalouslautakunnan antama kertomus ... 113*
» jäsenten vaali ... 150
» ylitetyt määrärahat ... 86
Maatalousnäyttelyn, XIII yleisen, paikka ... 22
Maatilain, kaupungin, hoito ... 114*
» » lisämäärärahat ... 86
» osto ... 11—13, 116
Maidon, kaupunkiin tuodun, bakteriologinen tarkastus ... 136
Maidontarkastamo, sen määräraha ... 245
» uuden viran perustaminen sinne ... 136
Maidontarkastus, todistus sen toimittamisesta ... 263
Mainoslaitteita, lupa asettaa ... 173, 174

Maistraatin vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 102
Maito- ja elintarveteollisuus, tonttien varaaminen sen tarpeisiin 155
Maitolaboratooriin, uusien toimien perustaminen 136
Maitonäytteiden hankkiminen, määräraha sitä varten..... 105
Maitopisarayhdistyksen avustaminen 92
Majoituslautakunnan antama kertomus 76*
» viranpitäjäin palkkiot 79
Makkarakauppa kaupungin kaduilla 128, 172
Makkien puhtaanapito 145*
Maksut huvittelupaikkojen käytöstä 205
» Kulosaaren sillan yli kulkemisesta 214
» niiden periminen ulosottolaitoksen toimesta 14*
» oikeudesta aidata kaupungin maata 215
» rakennuskonttorin suorittamista töistä kannettavat 215
» urheilukenttien käytöstä..... 175
Malmin-Tapaninkylän kaupunginasemakaava 145
» » liittäminen kaupunkiin 145
Maria-yhdistyksen avustaminen 93
Marian sairaalaan, kojeiden ja koneiden hankkiminen 82
» » sähkö- ja radiojohtojen vetäminen 202
» » uusien toimien perustaminen 136
» » ylihoitajattaren apulaisentoimen perustaminen 137
» sairaalan korjaus- ja sisustustyöt 39
» » lastenosaston lääkärintoimet 140
» » määrärahat 82, 106, 246
» » toimien uudestaanjärjestäminen 134
Martikainen, O., yli-insinööri, valittu kaupungininsinööriksi..... 141
Martta-yhdistyksen avustaminen 93
Matalikon poistaminen 8*
Matka-avustuksia, myönnettyjä ..... 87, 242—244, 21*
Matkakertomuksia, kaupungin apurahainsaajain antamia 264
Matkustussäännön, kaupungin viranhaltijain, vahvistaminen 126
Menosääntö, kaupungin, vuoden 1930 ..... 99, 101
» poliisilaitoksen 63
Merimiesten työnvälitys 95*
Merisataman varastopaikkoja koskevia määräyksiä 160
» varastopaikkojen vuokraaminen 160
Metsien, kaupungin, hoito 134*
Metsästysoikeus, myönnetty 181
Mielisairaala, ks. myös Nikkilän sairaala.
Mielisairaalan, uuden, rakennuttaminen 36
Mielisairaita henkilöitä varten, sairassijain lisääminen 39
Molander, E., kaupungininsinööri, hänelle myönnetty virkaero 139
Moottoriajoneuvojen, kaupungin, verovapaus 214
Muistolahjan antaminen sihteeri K. Reinille 255
Mukavuuslaitoksen siirtäminen ja laajentaminen 205
Mukavuuslaitokset, Kaivopuiston ja Kaisaniemen, niiden sulkeminen 264
» ks. myös Käymälät.
Munkkisaaren alueiden vuokralleanto 23, 159
Museo, kaupungin, ks. Kaupunginmuseo.
Musiikkilautakunnan antama kertomus 105*

Musiikkilautakunnan jäsenten vaali 149
Mustasaaren liikenne 120*
Mustikkamaa, kahden laiturin rakentaminen sinne 207
» liikenne sinne 207, 120*, 121*
» siellä olevien alueiden vuokraaminen 163
» » » rakennusten osto 204
» uuden uimalaitoksen teettäminen sinne 38
» ylim. yövartijan palkkaaminen sinne 250
Muuntaja-asemia, lupa rakentaa 174
Myynti, kasteluvaunujen 257
» romun 257
» tonttien 17, 18, 19, 153
Mäkelän alueen tonttien varaaminen 155
» » uusi jaoituskaava 3
» teollisuusalueen rakennusjärjestys 122
» tontteja vuokrattaessa noudatettavia määräyksiä 23
Mäntysaari, anomus saada lunastaa 155

Naisammattiosastojen käsityöseuran avustaminen 92
Naisten työtuvan johtokunnan antama vuosikertomus 98*
» » » vaali 266
» » tulojen käyttö 212
Narinkkakauppa 11, 171
Nikkilän sairaalaan, uuden vedenottopaikan hankkiminen 42
» » uusien toimien perustaminen 136
» sairaalan laajentaminen 35
» » uudistyöt 37
» sairaalarakennukselle, järjestysmiehen palkkaaminen 219
Nobel Standard osakeyhtiön Suomessa säiliöiden y. m. piirustusten hyväksyminen 185
Normaalikellojen lämmittäminen 200
Nosturi Rahapajanrannassa, sille sattuneen vahingon korvaaminen 218
Nosturit kaupungin satamissa, niiden määrärahain ylittäminen 81
» niiden hankkiminen rakennuskonttorille 85
Nuorisonhuoltojaosto, lastensuojelulautakunnan 52*
Näköalatornin rakennuttaminen Korkeasaarelle 207
Näyttelyä varten, Berliinin matkailu-, määräraha 239

Obligatioiden arvonta 210
» lunastaminen 210
Ohjesääntöjen, työväenopistojen, vahvistaminen 132
Oikeus kuolinpesälle palkan nostamiseen 238
Oikeusaputoimiston huoneisto 192
» johtokunnan jäsenten vaali 118
» toiminta 78*
Oikeusaputoimistoon, uuden toimen perustaminen 135
Olaus-Petri seurakunnalle myönnetty rakennusajan pidennys 126
Olin, B., kunnallinen ammattientarkastaja, hänelle myönnetty virka-ero 139
Omaisuus, kaupungin, sille finanssitilastossa annettu arvo 262
» » ks. myös Kiinteä omaisuus.
Omakotialueilla, puutarhaviljelys 89*
Omakotitontit, Kumpulan, niiden vuokramaksun suorittaminen 156

Omnibusautoliikenne Fredrikinkadulla 28
» sitä koskevia kysymyksiä..... 179
Oopperaesitykset, kaupunginorkesterin avustamat 107*
Oopperaesityksien, ruotsinkielisten, järjestäminen 109
Opetuksen kuuntelu ja harjoittelu kansakouluissa 132
Opetus- ja sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 107
» » » tulot niistä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 118
Opintomatkaa varten myönnetyn virkavapauden ajalta, oikeus nauttia palkkaa 70, 223
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan luetteloimat 90*
Osakeyhtiö, Hietalahden sulkutelakka ja konepaja-, Munkkisaaren vuokraaminen sille 23
» Marjaniemen huvilayhdyskunnalle myönnetty lupa Kulosaaresta Puodinkylään vievän ajotien parantamiseen 198
» Nobel Standardille myönnetty vuokraoikeuden pidennys Sörnäisten niemekkeellä oleville alueille 165
» Stockmannille, talojen kauppahinnan suorittaminen 212
Osakkeiden osto 56, 211
Osto, desinfioimisuunin 38
» erikoiskoneiden, rahatoimikonttorille 80
» hevosten poliisilaitokselle 81
» kaluston, kaupungin virastoille ..... 252—255
» koneiden ja kojeiden Marian sairaalalle 82
» maan, katujen laajentamista varten 13
» maatilain ja maa-alueiden 11, 12, 13, 116, 117
» osakehuoneiston kansanlastentarhain tarpeisiin 55
» rakennusten 31, 204
» sairaidenkuljetusauton 82
» työkoneiden rakennuskonttorille 85
» Västra Skärgården nimisen höyrylaivan 52
Oulunkylän ja Tuomarinkylän välistä tietä varten, maan pakkolunastaminen 152
» kartanon isännöitsijälle, virkaeron myöntäminen 267
» lastenkoti, palovahinkojen korjaaminen siellä 203
» maa-alueiden osto..... 12

Packalén, E., neiti, korvaus hänelle eläkeoikeuden menettämisestä 250
Paikallisasiamiehet, lastensuojelulautakunnan 50*
Paikka stadionille 20, 86
» Sörnäisten paloasemalle 155
» Topeliuksen muistopatsaalle 20
» XIII yleiselle maatalousnäyttelylle 22
Pakinkylän läpi rakennettavaa tietä varten, maan luovuttaminen 163
» rakennusten osto 31
Pakkolunastaminen, Leppäsuon alueen hallinta- ja lunastusoikeuden 10, 153
» maan, Imatran voimalaitokselle 151
» » Oulunkylästä Tuomarinkylään vievää tietä varten 152
Palauttaminen, liikennemaksujen 57
Palkan nauttiminen sairasloman ajalta, työntekijäin oikeus siihen 90
» » virkavapauden aikana, oikeus siihen .... 68—70, 90, 223, 234
Palkankorotusanomuksia, evättyjä 66

Palkankorotusanomuksia, hyväksyttyjä ... 65, 219
Palkanlisäyksiä, evättyjä henkilökohtaisia ... 64
» myönnettyjä henkilökohtaisia ... 63
» ks. myös Ikälisäyksiä.
Palkansäästöt, siviiliviraston leski- ja orpokassalle ... 65
Palkat, kaupungin työntekijöille vahvistetut ... 90, 233
» » viranpitäjille vahvistetut ... 219
Palkkausjärjestelmän, kaupungin, tarkistus ... 219
Palkkiot, eri tehtävistä myönnetyt ... 231
» vahvistetut ... 78, 79, 80
Paloasemalle, Käpylän, miehistön ottaminen ... 135
Paloaseman paikka, Sörnäisten ... 155
» teettäminen Käpylään ... 31
Palokunnan alipäällystön ikäkorotukset ... 71
» avustusrahastot ... 18*
» käyttäminen järjestyksen ylläpitämiseen ... 120
Palolaitokseen, uusien toimien perustaminen ... 135
Palolaitoksen henkilökunnan luontoisetujen arvioiminen ... 62
» määräraha ... 104, 245
» sairaankuljetusvaunut ... 17*
Palomiehistön terveydentila ... 17*
Palosaaren ja Korkeasaaren välisen sillan rakentaminen ... 207
Palosuojelu, kansanpuistojen ... 256, 121*
Paloteiden rakennuttaminen Sörnäisten niemekkeelle ... 169
Palotoimikunnan antama kertomus ... 15*
» jäsenten vaali ... 149
Palovahingonkorvausten, myönnettyjen, käyttö ... 203
Palovahingot ... 17*
Palovakuuttaminen, kaupungin kiinteistöjen ja irtaimistojen ... 205, 219, 4*
Pantterinäyttely Palosaaressa ... 212, 122*
Parantolahoidon lisämääräraha ... 83
Parantolan avustaminen ... 94
Pasilaan, kaasujohdon ulottaminen ... 44
» kaupunginkirjaston haaraosaston perustaminen ... 84, 133, 65*
» liikenneväylä Länsisatamasta ... 4
Pasilan asutusalueen laajentaminen ... 3
» kauppahallialueen vuokraaminen ... 159
» kauppahallin myynti ... 204
» lastenseimen avustaminen ... 92, 95
» uuden haarakirjaston määrärahat ... 84
Pelastusarmeijalle myönnetty oikeus maksutta saada lysoolia kaupungin varastosta 239
» tontin luovuttaminen ... 18
Pelastusarmeijan avustaminen ... 93
Periminen, kaupungin saatavien ... 260
Perunapalstain vuokraaminen ... 163
Pesulaitoksen, kunnallisen, perustaminen ammattipesijättärille ... 87*
Petas-nimisen maatilan osto ... 12
Petersonin kodekirjan hankkiminen rahatoimikamariin ... 255
Petroolin varastopaikoiksi, alueiden vuokraaminen ... 160—161
Petroolisäiliöiden rakentamisluvat ... 23, 182
Pidennys, vuokraoikeuden ... 23, 24, 25, 26, 163, 164

Pientenlastenkodin, Sofianlehdon, rakennuttaminen 122, 136*
Pihamaan, yhteisen, järjestäminen 170
Pihlajasaari, ks. Länt. Pihlajasaari.
Piirustukset, kaupunginvaltuuston hyväksymät 26, 31, 38
» rahatoimikamarin hyväksymät 184, 185
Piirustuksia, terveydenhoitolautakunnan oikeus tarkastaa 185
Piirustusten hyväksyminen, kirkkorakennuksen 26
Pohjoismaiden hallinnollisen liiton yleisen kokouksen avustaminen 97
» kuuromykkäkongressin määräraha 97
Poikakotisäätiö, ks. Helsingin poikakotisäätiö.
Poikkileikkauksen muuttaminen, Hesperiankatujen 122
Poliisilaitoksen autovajan laajentaminen 38
» huoneistoissa suoritetut korjaustyöt 202
» huoneistot 192
» menosääntö 63
» määräraha 81, 104, 245
Poliisitalon, Vallilan, tonttipaikka 22
Polttoainekulutus kaupungin kiinteistöissä 4*
Portaiden rakentaminen, eduskuntatalon pengermäin 46
Porvoon ja Helsingin välisen uuden maantien rakentaminen 143, 147
Posti- ja lennätintalon tonttipaikka 14
Postimaksuvapaus, terveydenhoitolautakunnan kirjeenvaihdon 62
Puhelimien hankkiminen kaupungin virastoihin 256
» » lisämääräraha sitä varten 86
Puhelinkaapelin, uuden, vetäminen Korkeasaareen 194
Puhelinkaapin rakennuttaminen 201
Puhtaanapito, sitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 114
» Suomenlinnan puistikkojen 199
Puhtaanapitohallituksen antama kertomus 141*
» jäsenten vaali 150
Puhtaanapitolaitoksen autoja varten vuokrattava autovaja 193
» autovajan korjaaminen 40
» kirjanpito y. m. 263
» kuormauspaikat 45
» lisämäärärahat 86, 250
» tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan 119
» työkoneiden kannattavuuslaskelmat ..... 60—62
Puhtaanapitotyöntekijäin raitiotiematkojen järjestäminen 222
Puiden istuttaminen 198
» kaatamiseen ja istuttamiseen, lupa 180
» kaupungin mailla kasvavien, hoito 198
Puistikon, Urheilukadun varrella olevan, kuntoonpaneminen 49
Puistoja, kenttiä y. m., oikeus käyttää 176
Puistojen hoito ja kunnossapito 198, 199
» uudestaanjärjestely 48
Pukinmäen huvilayhdyskunnan liittäminen kaupunkiin 145
» » rakennusjärjestys 145
» tienjaon aiheuttamat toimenpiteet 155
Punainen risti, ks. Suomen punainen risti.
Puodinkylän-Kulosaaren välisen tien parantaminen 197
Puranen, S., reviisori, hänelle myönnetty virkaero revisionikonttorin reviisorintoimesta 139

Puranen, S., reviisori, valittu kaupungin kiinteistöjen väliaikaiseksi isännöitsijäksi .. 139
Puutarhanäyttelyn aiheuttamia toimenpiteitä 175
Puutarhaviljelys omakotialueilla 89*
Pylväiden, kaupungin kaduilla olevien, värivivahdukset 195
» pystyttäminen, lupa siihen 174
Pääsiäislauantaina, päätös kaikkien rahatoimikamarin alaisten virastojen pitämisestä suljettuina 259
Pöytäkirjakieli, työväenopistojen puheenjohtajaneuvoston 133

Raastuvanoikeuden huoneistot, lämpöjohtojen teettäminen osaan niistä 201
» puheenjohtajain palkkiot 79
» vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 102
» ylimääräisen henkilökunnan palkkaamiseksi myönnetty määräraha 244
Radioantennien vetäminen kaupungin maiden yli, lupa siihen 174
Radioiminen, kaupunginorkesterin konserttien 107*
Raha-asiatilasto, tilastokonttorin laatima 5*
Rahastoa, Alma Liljebladin, koskevat määräykset 257, 258
Rahaston, Alma Uhlénin, avustus-, korkovarojen käyttö 258
» C. F. Ekholmin stipendi-, korkovarojen käyttö 99, 255
» Gunnar Hjeltin, korkovarojen käyttö 259
» K. H. Renlundin stipendi-, korkovarojen käyttö 258
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, korkovarojen käyttö 258
» R. Heimbergerin palkinto-, korkovarojen käyttö 258
Rahastot, Rafael Ahlströmin, niiden korkovarojen käyttö 258
Rahatoimikamariin, Petersonin kodekirjan hankkiminen 255
Rahatoimikamarille asetettujen laskujen hyväksyminen 259
Rahatoimikamarin asiamiesosastolla tapahtuneet kavallukset ..... 58—60
» asiamiesosaston toiminta vuonna 1929 273
» autojen aiheuttamia kuluja 244
» edustajat hallituksissa ja lautakunnissa y. m. 268
» jaostot 259
» jäsenten vaali 148
» kansliahuoneiston sähköjohtojen uusiminen 202
» kansliahuoneistoon, ilmoitusten kiinnittäminen 255
» kokoonpano y. m. 152
» kokoukset y. m. 259
» kuulutusten ja tiedonantojen julkaiseminen 259
» lisämäärärahat 244
» oikeus käyttää yleisten töiden määrärahoja 87
» postin hoitaminen 259
» sähköosoitteen kirjaaminen 244
» viranpitäjät 264
» virkain siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 65, 102
» ylitetyt määrärahat 80
Rahatoimikonttoriin, erikoiskoneiden osto 80, 102
Rahatoimikonttorille annettu toimeksi henkilörekisterin pito kaupungin viranpitäjistä 264
Rahatoimikonttorin huoneiston korjaukset 202
» lattiain vahaaminen 244
» työmenetelmä 260
» viranpitäjät 265

Rahatoimikonttorin virkain siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 65, 102
» » » vakinaiseen palkkasääntöön 102, 134
Rahoitussuunnitelman laatiminen viisivuotiskaudeksi 1930—34 51
Raiteita, lupa rakentaa 174
Raitioteiden sähköenergiantarpeen tyydyttäminen 44
Raitioteitä koskevia kysymyksiä 201
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle, alueen vuokraaminen 159
Raitiotielinjoja, uusia, varten, toimiluvan myöntäminen 27
Raitiotielippujen jakaminen kansakouluoppilaille 247
Raitiotiematkojen järjestäminen puhtaanapitolaitoksen työntekijöille 222
Raitiotien, kaksiraiteisen, rakentaminen Käpylään 201
Raitiotieraiteiden siirtäminen, ... 201
» ylioppilastalon aukion, järjestely 29
Raitiotievuosikortin hankkiminen eräille viranpitäjille 222
Raittiuslautakunnalle, moottoripyörän osto 103
Raittiuslautakunnan antama kertomus 108*
» huoneisto 192
» jäsenten vaali 148
Raittiusopetuksen järjestäminen 108*
Raittiustodistuksia, annettuja 110*
Raittiusyhdistys Kilven avustaminen 93
Rakennusajan pidentäminen 125, 185
Rakennusjärjestys, lupa poiketa siitä 123
» Mäkelän teollisuusalueen 122
» määräraha uuden laatimista varten 245
» oikeus poiketa sen määräyksistä 123
» Pukinmäen huvilayhdyskunnan 145
» sen pykäläin muuttaminen 122
Rakennuskonttoriin, työkoneiden osto 85
» uuden toimen perustaminen 138
Rakennuskonttorin asemakaavaosaston toiminta 136*
» geodeettisen osaston toiminta 137*
» huonerakennusosaston toiminta 134*
» katu- ja lokaviemäriosaston toiminta 131*
» konepajain toiminta 139*
» määrärahat 248
» puisto-osaston toiminta 137*
» satama- ja rautatieosaston huoneisto 193, 203
» » » » toiminta 126*
» » » » virkain siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 134
» tiliviraston kamreerintoimi 142
» » toiminta 140*
» työt, menot niistä 215
» varasto-osaston toiminta 139*
» vuosikertomusta koskevat toivomukset 263
Rakennuskorkeuden määräyksistä poikkeaminen 123
Rakennusoikeuden pidennys, Badhusgatan 14 nimiselle osakeyhtiölle myönnetty .. 9
» » lääkärien sairaalaosakeyhtiölle myönnetty 7
Rakennusoloja, Tukholman, valaisevien valokuvien hankkiminen 245
Rakennuspiirustukset, ks. Piirustukset.

Rakennuspiirustusten kuljettaminen maistraatista asuntotarkastuskonttoriin 245
Rakennusrajain muuttaminen 4, 7, 9, 18
» » ks. myös Kaupunginasemakaavanmuutos.
Rakennustarkastuskonttorin antama kertomus 72*
» määrärahat 81, 245
» vahtimestarintoimen siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 65
Rakennusten, kaupungin, korjaukset 40
» » käyttö 188
» ostaminen, Mustikkamaalla olevien 204
» » Pakinkylässä olevien 31
» poistaminen 182, 203
» säilyttäminen, lupa siihen 181
» teettäminen 181, 205
Rakennustoiminnan, yleishyödyllisen, edistämislainarahasto 81*, 86*
Rakennustoiminta Helsingissä 5*, 72*, 74*
Rakennusyrityksiä varten, maan aitaaminen 215
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariin merkityt 121
Rautatiekysymyksiä, Helsingin kaupunkia koskevia 147
Rautatiesuunnitelma Helsinki—Riste, kaupungin edustajat sitä koskevissa neuvotteluissa 151
» » » sen toimikunnan avustaminen 87
» » —Satakunta, sitä koskeva selostus 262
Rautatiesuunnitelman, erään, tutkiminen 4*
Ravintolain vuokralleanto 190
Raviratta, Kumpulan, koskeva vuokrasopimus 167
Rein, K., sihteeri, muistolahjan antaminen hänelle 255
Renlundin, K. H., stipendi- ja palkitsemisrahaston korkovarojen käyttö 258
Revisionikonttorin reviisorille S. Puraselle myönnetty virkaero 139
» reviisorin vaali 139
» vahtimestarintoimen siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 65
Riita koskeva vuokraoikeutta 158
» » Pasilankadun tonttia n:o 13 159
Riste—Helsingin rautatiesuunnitelma 151
Rohdoskauppaliikettä, lupa harjoittaa 142
Romun myynti 257
Ruoholahden varastopaikkain vuokraaminen 161
Ruoka-avustusten jakaminen työttömille henkilöille 89
Ruuanlaittokurssit, kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan järjestämät 88*
» työttömille naisille järjestetyt 99*
Ruumiidenkuljetusta koskeva sopimus 251
Ruumiskarin johtoloiston siirtäminen 194
Ruutikellarialueen, Viikin, rajat 155
Ryttylän tilalle, määräraha muonamiehen ja ylim. tallimiehen palkkaamiseksi 84, 246
» koulukodin sepäntoimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 131
» koulukotiin, Siltalan tilan liittäminen 12
Råbergh, H., toinen kaupunginlääkäri, hänelle myönnetty virkaero 139

Saatavien, kaupungin, periminen 260
Sairaala kortteliin n:o 517, lupa rakentaa 123
Sairaalahoitoa, maksutonta, eräiden hoitajattarien oikeus saada 70

Sairaalain, kaupungin, hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 149
» » hoitohenkilökunnan talviloma ... 130—131
» » korjaus- ja sisustustyöt ... 38
» » lisäsäännöt ... 129
» » lomakevaraston hoitaminen ... 263
» » määrärahat ... 82, 105
» » suunnittelua koskevat päätökset ... 131
» » toimien uudestaanjärjestely ... 134
» » työaika ... 129
» » ulkopuolella asuvalle henkilökunnalle myönnetty vuokra-avustus ... 136
» » viranpitäjäin vahvistetut luontoisedut ... 63
» » vuosikertomusten julkaiseminen ... 128
» valtion ja kaupungin yhteisten, perustaminen ... 33—35, 146
Sairaalan, punaisen ristin, tonttipaikka ... 22
Sairaalat, kaupungin, uusien toimien perustaminen niihin ... 136
» » ks. myös Kivelän sairaala, Kulkutautisairaala, Marian sairaala, Nikkilän sairaala ja Tuberkuloosisairaala.
» y. m. kunnalliset laitokset, terveydenhoitolautakunnan oikeus niiden rakennuspiirustusten tarkastamiseen ... 185
Sairaanhoitajatarkotiin, Hietaniemenkadun, kodinhoitajattaren palkkaaminen ... 137
Sairaanhoitajatarkoulun lisämääräraha ... 83
» oppilaiden työaika ... 131
» toimien uudestaanjärjestely ... 135
Sairaanhoitajataryhdistyksen avustaminen ... 239
Sairaanhoito, sen määrärahan ylittäminen ... 82
» sitä koskevien selontekojen julkaiseminen ... 5*
» » varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat ... 105
» tulot siitä vuoden 1930 tulosäännön mukaan ... 117
Sairaanhoitokertomuksien julkaiseminen ... 5*
Sairaankuljetusauton osto ... 82
Sairaankuljetusvaunujen, palokunnan, käyttö ... 17*
Saksalaisen koulun tonttipaikka ... 18
Salmisaareen johtavien raiteiden nimitys ... 194
Salmisaaren erään rakennuksen purkaminen ... 203
Sanomalehdistölle annettavat kunnallishallintoa koskevat lausunnot ... 260
Satama-alueiden, kaupungin, maarajat ... 10
Satamahallinnon määrärahain ylittäminen ... 81
» vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat ... 103
Satamahallituksen antama vuosikertomus ... 8*
» jäsenten vaali ... 148
Satamain, kaupungin, laajennustyöt ... 117
» » nosturien määrärahain ylittäminen ... 81
Satamakannantakonttorin antama vuosikertomus ... 9*
» huoneiston sähkösoittojohtojen uusiminen ... 202
» toimien siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön ... 134
Satamalaitoksen määrärahat ... 103, 113, 244
» viisivuotissuunnitelma ... 8*
Satamaliikennekonttorin antama vuosikertomus ... 9*
Satamaliiton, Suomen, järjestämä kongressi, kaupungin edustajat siinä ... 150

Satamamaksujen veloittaminen 10*
Satamarakennustöiden määräraha 45
Satamat, kaupungin, jääliikenne niissä 201
Satamatyöntekijät, asuntojen luovuttaminen heille 29
Schwanck, C. G., lääketieteenlisensiaatti, valittu terveydenhoidontarkastajaksi .. 140
Sedmigradskyn pientenlastenkoululle, tonttien myyminen 17
» pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myönnetty vastuunvapaus 54
» » ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenten vaali 149
» » ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali .. 146
Sekalaisia menoja varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 116
» tuloja vuoden 1930 tulosäännön mukaan 119
Seurasaaren liikenne 120*
Sielunterveysseuran avustaminen 92
Siirto, määrärahojen 87
» vuokraoikeuden 165, 167
Siirtolapuutarhat, toiminta niissä 87*
Siirtolapuutarhayhdistykselle, määräraha 250
Sillan aitaaminen, Vilhonvuorenkadun varrella olevan 194
Sillman, E., lääketieteenlisensiaatti, valittu aluelääkäriksi 140
Silta Sörnäisten satamaradan yli 46
Siltain, kansanpuistojen, kuntoonpaneminen 207
» Vantaanjoen yli vieväin, kunnossapito 48
Siltalan tilan osto 12
Sivistyslaitoksia varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 107
Sivistysyritysten, avustettujen, valvonta 106*
Sivuvirkoja, viranpitäjäin oikeus pitää ..... 267—268
Sjölund, J., eläinlääketieteentohtori, valittu eläinlääkintäbakteriologiksi 140
Sjöströmin, O., leskirouva, testamenttimääräykset 99
Sofianlehtoon rakennettavan pientenlastenkodin piirustukset 122
Soittolavan rakentaminen korttelin n:o 702 205
Sokeain hieromalaitokselle, määräraha 95
» ystävät nimisen yhdistyksen avustaminen 93
Sokeille henkilöille myönnetty oikeus torikaupan harjoittamiseen 170
» » työn järjestäminen 235
Sopimuksen tekeminen Haagan kauppalan kanssa lihantarkastuksesta 145
Sopimus koskeva Korkeasaaren ravintolaa 190
Soran ottamiseen myönnetty lupa 198
Sosialilautakunnan antama vuosikertomus 81*
» jäsenten vaali 148
» kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 81*, 85*
» tontinvuokrajaosto 81*, 86*
» vahtimestarintoimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön .. 134
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto 81*, 86*
Sotaväen ravintoannokset rauhan aikana 143
Stadionin paikka 20
» sijoittamista koskevan aatekilpailun järjestäminen, määräraha siihen .. 86
Stadionkomitean jäsenten vaali 21, 146
Stadionsäätiön jäsenten vaali 150

Standardisoimistyön, Suomen, avustaminen 87
Stipendejä, myönnettyjä ..... 99, 242—243
» ks. myös Matka-apurahoja.
Sturenkadun sillan kustannusten jako 46
» silta, työt siellä 195
Suomen kunnallisteknillisen yhdistyksen vuosikongressin avustaminen 96
» kunnallisten huoltotyöntekijäin liiton vuosikokouksen aiheuttamat toimenpiteet 21*
» lastenhoitoyhdistyksen avustaminen 92, 95
» merimieslähetysseuran avustaminen 92
» petroolintuonti osakeyhtiö Masutille myönnetty oikeus autovajan ja varastorakennuksen rakennuttamiseen 185
» punaiselle ristille, tontin luovuttaminen 22
» sairaanhoitajatarliiton avustaminen 92
» satamaliiton järjestämä kongressi, kaupungin edustajat siinä 150
» standardisoimistyön edistämisyhdistyksen avustaminen 87
» työväen raittiusliiton avustaminen 93
» vankeusyhdistyksen avustaminen 92
Suomenlinnan puistikkojen puhtaanapito 199
Suomenlinnassa, kunnallisverotus 58
Suomi-seuran avustaminen 239
Suunnitelma, viisivuotiskautena 1930—34 suoritettavien uudistöiden ja hankintojen 51
Suvilahden kasarmin luovuttaminen satamatyöläisille 29
Svea-nimisen huvilapalstan osto Oulunkylästä 12
Sähköenergian hankintasopimus 126
Sähköenergiantarpeen tyydyttäminen, raitioteiden 44
Sähkökeskuksen, eräiden talojen yhteisen, teettäminen 29
Sähkölaitokseen, uuden toimen perustaminen 138
Sähkölaitoksen höyrykattilalaitteen suurentaminen 44
» johtojentarkastajantoimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 134
» laajentaminen 117
» määrärahain ylittäminen 84
» määrärahat 84, 111, 248
» tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan 118
» virkain siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan 66
Sähkövirran vastaanottaminen Imatran voimalaitoksesta, laitteet sitä varten 44
Sääntö kalastuksen harjoittamisesta kaupungin kalavesissä, sen muuttaminen 8*
Sääntöön, kaupungin sairaalain, laadittava lisäys 129
Sörnäisten niemekkeelle, autovajan ja varastosuojan rakennuttaminen 185
» » teiden ja vesijohtojen teettäminen 169
» » öljysäiliön y. m. rakennuttaminen 182
» niemekkeellä olevien alueiden vuokralleanto 23, 24, 162
» » » » vuokraoikeuden pidentäminen 165
» osakeyhtiön tarjous luovuttaa vuokra-alueensa kaupungille 271
» paloaseman paikka 155
» satamaradan yli, katusillan rakentaminen 46

Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäsenten vaali 150
Taideteosten sijoittaminen kaupungin istutuksiin 256
Taidetta kouluihin nimisen yhdistyksen avustaminen 91
Taivallahden luo, kasarmirakennusten teettäminen 201

Taksa, kuorma-ajuri-, ehdotus siksi 143
Taksoituslautakunnan jäsenten palkkionkorotus 80
Tallbacka, Tuurholmassa oleva huvilapalsta, sen vuokraoikeuden pidentäminen 26
Tallqvist, H., eläinlääketieteentohtori, valittu teurastamon johtajaksi 140
Talojen, kaupungin, korjaustyöt 40
» puhtaanapito 145*
Talousarvio, Hyvösen lastenkodin, rahatoimikamarin vahvistama 217
» kaupungin, vuoden 1930 ..... 99, 261
Talousarvioehdotuksen, viisivuotiskaudelle 1930—34, laatiminen 51
Talousarviovaliokunnan jäsenten vaali 146
Talouskurssien järjestäminen työttömille naisille 235, 99*
Tampereen kaupungin perustamisen muistojuhla, kaupungin edustajat siinä 151
Tanssilavan rakentaminen kortteliin n:o 702 205
Tapaninkylän-Malmin kaupunginasemakaava 145
» » liittäminen kaupunkiin 145
Tapaturma työssä, kunnan työntekijöitä kohdannut 126*, 148*
Tapaturmavakuuttaminen, kaupungin työntekijäin 233
Tariffi, liikennemaksu- 57, 8*
Tarjoiluhinnastot, kansanpuistojen ravintolain 214
Tarkastajaneuvoston, kaupungin kansakoulujen, johtosäännön vahvistaminen 132
Tarkastusmiesten, kaupungin kiinteän omaisuuden, vaali 148
Tasoittaminen, katujen 47, 48
Taulukko valaiseva kaupunginkassan tilaa 55
Tavaraliikenne Helsingissä, sitä koskevan tullisäännön muuttaminen 8*
Teatterien avustaminen 109
Teatteriesplanaadi, Topeliusmuistomerkin sijoittaminen sinne 20
Teatterinäytännöt, kaupunginorkesterin avustamat 107*
Tehdastonttien vuokralleanto 159
Teiden kunnossapito 197
Tekijänoikeudesta myönnettävä korvaus 248
Teknilliset laitokset, kaupungin, evätty palkankorotusanomus niiden eräille työntekijöille 89
» » » niiden hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali 149
» » » niiden johtajain palkkajärjestely 135
» » » » määräraha 110, 248
» » » » määrärahain ylittäminen 81
» » » tulot niistä vuoden 1930 tulosäännön mukaan .. 118
» » » ylijohtajanviran perustaminen niihin 135
» » » ks. myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Vesijohtolaitos.
Teollisuusalueen, Mäkelän, laajentaminen 3
» » rakennusjärjestys 122
Terveydenhoidon, kaupungin, selontekojen julkaiseminen 5*
» määräraha 82, 104
Terveydenhoidontarkastajan vaali 140
Terveydenhoitolautakunnan jäsenyydestä, vapautus 147
» kirjeenvaihdon postimaksuvapaus 62
» oikeus kunnan sairaalain y. m. laitosten piirustusten hyväksymiseen 185
Testamentin, kaupungin hyväksi tehdyn, vastaanottaminen 99
Teurastamon johtajan vaali 140

Tie Kulosaaresta Puodinkylään, sen parantaminen 197
» Oulunkylästä Tuomarinkylään, maan pakkolunastaminen sitä varten 152
» Pakinkylän läpi, maan luovuttaminen sitä varten 163
Tienjako Pukinmäellä, sen aiheuttamat toimenpiteet 155
Tilasto, kaupungin raha-asiain 262
Tilastokonttorin huoneisto 193, 202
» julkaisut 128, 2*
» menot ja tulot 6*
» määräraha 245
» viranpitäjät 266, 1*
» vuosikertomus 1*
Tilat, ks. Maatilat ja Huoneistot.
Tilinpäätös, kaupungin, vuoden 1928 51
Tilintarkastajain vaali 146
Tilusvaihtosopimus, valtion kanssa tehty 5, 14, 204
Toimien, kunnan, lakkauttaminen 139
» » siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön 134
» » uudestaanjärjestäminen 134
» » uusien, perustaminen 135, 136, 137, 138
Toimikunta avustusten jakamista varten työttömille henkilöille, sen antama selonteko 234
» avustusten jakamista varten työttömille henkilöille, sen asettaminen 271
Toipumakodin avustaminen 94
Toiselle kaupunginvoudille, määräraha 244
Toivolan koulukodin korjaustyöt 40
Tontinrajain korkeusmääräykset 122, 260
Tontit, luettelo myytäväksi tarjotuista 154
» rahatoimikamarin myymät 153
» XIII kaupunginosan, eräitä niitä koskevat määräykset 154
Tontti n:o 9 Dagmarinkadun varrella, sen myyminen saksalaiselle kouluyhdistykselle 18
» » 1 Kaisaniemenkadun varrella, evätty anomus saada lunastaa 20
» » 4 » » sen kauppahinnan suorittamisen lykkääminen 153
» » 7 korttelissa n:o 474, sitä koskevan tilusvaihtosopimuksen toteuttaminen 5
» » 13 Pasilankadun varrella, sitä koskeva riita 159
» » 12 Runeberginkadun varrella, sen myynti 19
Tonttien jakaminen 8
» lunastaminen ilman huutokauppaa, oikeus siihen 154
» » Länsisataman liikenneväylää varten 13
» luovuttaminen ..... 18—19, 153
» Mäkelän, vuokraaminen 23
» myyntitarjouksia, evättyjä 14
» n:o 11 ja 13 Kaisaniemenkadun varrella, pidennetty rakennusaika 185
» » 2 ja 4 Kaivokadun varrella, kadunosien kunnossapito 196
» varaaminen 155
» yhdistäminen 8
Tonttijaoituksen muuttaminen 9
Tonttipaikka, Herttoniemen kansakoulun 163
» poliisitalon 22
» posti- ja lennätintalon 14

Tonttipaikka, sairaalan 22
» Vallilan kirkon 155
Topeliusmuistomerkin paikka 20
Torikauppa 41, 170
Torkkelinpuistikon istuttaminen, määräraha sitä varten 49
Tornirakennuksia, lupa käyttää ..... 124—125, 185
Torppa, J. R., filosofianmaisteri, valittu tilastokonttorin aktuaariksi 1*
Toukolan olojen johdosta esitetty valitus 50
» vuokra-alueen siistiminen 170
Tuberkuloosihuoltotoimisto, kirjojen ja sanomalehtien hankkiminen sinne 105
» testamentti sen hyväksi 254
Tuberkuloosisairaala, sitä varten myönnetty lisämääräraha 35
» uusien toimien perustaminen sinne 136
Tulensammutuskojeiden hankkiminen 257
Tulipalot 15*
Tulirokkokulkutaudin aiheuttamia menoja 82
Tullikamarin huoneistojen laajennus- ja sisustustyöt 202
Tullipostiosaston huoneisto Katajanokalla, sen sisustaminen 202
Tullisäännön muuttaminen, sen aiheuttamat toimenpiteet 8*
Tulo- ja omaisuusveron periminen ulosottotietä ..... 12*—13*
» » omaisuusverotuslautakunnan jäsenten vaali 150
Tulosääntö, kaupungin, vuoden 1930 117
Tunneleita kortteleista n:o 215 b ja 215 c valtionrautateiden alueelle, lupa rakentaa 15
Tuomarinkylään rakennettavaa tietä varten hankittava maa 152
Turun kasarmialueen hankkiminen kaupungille 16
» kaupungin 700-vuotismuistojuhla, kaupungin edustajat siinä 150
utkijalautakunnan jäsenten palkkionkorotus 80
» » valitseminen 148
Tuulaakimaksu vuonna 1929 ..... 57, 8*, 10
Tuurholman huvilapalstain käyttö 156
» » vuokra-ajan pidentäminen 26
» kansanpuiston liikenneyhteys 207
» tilan hoito 206
» » osto 11, 117
Työaika kaupungin sairaaloissa 129
» ulosottoapulaisten 128
Työehtosopimukset kaupungin töissä, evätty anomus sen käytäntöönottamisesta .. 89
Työsopimuksen irtisanominen 89
Työkalujen hankkimista varten myönnetty määräraha 249
Työkoneiden kannattavuuslaskelmat, puhtaanapitolaitoksen ..... 60—62
» osto rakennuskonttorille 85
Työlaitoksen, miesten, toimien täyttäminen 21*
» » toiminta 26*, 39*
Työmaat, kaupungin, kieltolain noudattaminen niillä 263
Työnhakemukset työnvälitystoimistossa 92*
Työntekijäin, kaupungin töissä olevain, kesälomat 125*, 148*
» » » » oikeus nauttia palkkaa sairauden ajalta 90
» » » » palkat 90, 233, 124*
» » » » työsopimuksensa irtisanominen 89
Työnvälityksen harjoittamiseen myönnetty lupa 142

Työnvälityksestä myönnetty valtionapu 216
Työnvälitysosasto, merimiesten 95*
Työnvälitystoimiston haaraosaston perustaminen 89, 262
» henkilökunta 91*
» johtokunnan antama vuosikertomus 91*
» » jäsenten vaali 148
» määräraha 245
Työsuhteet Helsingissä vuonna 1929 .... 96*
Työt, ks. Yleiset työt.
Työteho puhtaanapitolaitoksella, sitä koskeva selvitys 61
Työttömyyden aiheuttamat köyhäinhoitomenot 83
» lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet .... 88—89, 213, 233, 22*, 31*
Työttömyys, ks. myös Hätäaputyöt.
Työttömät henkilöt, avustusten myöntäminen heille .... 233—235
» konttoristit y. m., toimenpiteet heidän avustamisekseen 88
» naiset, ammattikurssien järjestäminen heille 98*
Työtupa, kaupunkilähetyksen, sen avustaminen 235
» köyhäinhoitolautakunnan, sen huoneisto 192
» » » toiminta 21*, 34*
» » » valmisteiden myynti 21*
Työtupaan, köyhäinhoitolautakunnan, uuden toimen perustaminen 137
Työväen mielenosoituksen aiheuttamat toimenpiteet 120
Työväenasunnot, ks. Kunnalliset työväenasunnot.
Työväenjärjestöjen tiedonantaja, kaupungin ilmoitusten julkaiseminen siinä 121
» » sen tilaaminen kaupunginkirjaston lukusaleihin 121
Työväenopistoihin, taloudenhoitajantoimen perustaminen 138
Työväenopistojen johtokuntain jäsenten vaali 147, 149
» määräraha 248
» puheenjohtajaneuvoston pöytäkirjakieli 133
» » sihteerin palkkio 79
» vahvistetut ohjesäännöt 132
» valtionapu 118
Täytemaan vastaanottaminen, sen määrärahain ylittäminen 85
Töölön seurakuntatalo, vesi- ja viemärijohtojen teettäminen sinne 13
» sokeritehtaan viereisen kujan siistiminen 169

Uhlénin, Alma, rahaston korkovarojen käyttö 258
Uimalaitoksen, Mustikkamaan, hyväksytyt piirustukset 38
» paikka 269
» rakentaminen Kyläsaareen 50
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö 189
Uimapaikkojen osoittaminen 206
Uimaranta, Hietaniemen, määräraha sitä varten 247
» » sen kuntoonsaattaminen 53
Uivaatelakkaa varten varattava paikka 23, 8*
Ulkoilmamusiikin esittäminen 109, 248, 107*
Ulkoilmavalokuvausta, oikeus harjoittaa 172
Ulosottoapulaisten työajan vahvistaminen 128
Ulosottolaitoksen tarkastajan antama kertomus 12*
» vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 102
Urheilukentille, lääkekaappien hankkiminen 249

Urheilukenttiä koskevia kysymyksiä 175
Urheilukentän järjestäminen Annalan länsipuolelle 49
» » Vanhankaupunginlahden ranta-alueelle 50
Urheilulautakunnan antama kertomus 111*
» jäsenten vaali 148
Urheilun edistämiseksi, määräraha 240
Uspenskin katedraalia ympäröivän pengermän luovuttaminen yleisölle 48
Uudestaanjärjestely, Eläintarhantien 48
» Helsingin kaupungin läheisten alueiden kunnallisen jaon 144
» puistojen 48
» toimien 134
» ylioppilastalon aukion raitiotieraiteiden 29
Uudistyöt ja hankinnat viisivuotiskautena 1930—1934 51
Urnahautausmaata varten, maan luovuttaminen 16

Vaakamestarikonttorin, kaupungin, uudelleenjärjestely 9*
Vaali, aluelääkärin 140
» asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntain jäsenten 272
» edustajain, eri tilaisuuksiin 145, 150
» eläinlääkintäbakteriologin 140
» hallitusten ja lautakuntain jäsenten 147
» kaupungininsinöörin 141
» kulkutautisairaalan ylilääkärin ja johtajan 140
» kunnallisen ammattientarkastajan 140
» lakimääräisten lautakuntain jäsenten 150
» lastenvalvojan 141
» Marian sairaalan apulaislääkärin 140
» » » ylilääkärin 140
» tasavallan presidentin, sen aiheuttamat kustannukset 104
» terveydenhoidontarkastajan 140
» teurastamon johtajan 140
» tilintarkastajain 139, 146
» valiokuntain ja komiteain jäsenten 146
» vanhempainneuvoston 150
» vuositilintarkastajain 146
» yksityisten laitosten ja hallitusten jäsenten 150
Vaalit, eduskunta-, määräraha niitä varten 87
Vahingontekokielto kaupungin kansanpuistoissa 121*
Vakanssisäästö, määräraha sen maksamista varten 65, 223
Vakuuttaminen, kaupungin työntekijäin, tapaturmain varalta 233
Vakuutukset, kiinteistöisännöitsijälle annettu toimeksi hoitaa niitä 219
Valiokunta neuvottelemaan valtion kanssa keskussairaalakysymyksestä 270
» valmistelemaan kysymystä kaupungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain jäsenten palkkion korottamisesta 269
» » » obligatiolainan ottamisesta 269
» » » rakennusjärjestyksen muuttamisesta 269
» » yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakokysymystä 146
» ks. myös Talousarviovaliokunta, Toimikunta ja Komitea.
Valiokuntain jäsenten vaali 146, 269

Valiokuntain jäsenyydestä vahvistettu palkkio 78
Valitus, eräiden kaupunginosien oloista esitetty 50
Valkonauhayhdistyksen avustaminen 92
Vallilan alueiden vuokraaminen Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle 159
» kirkon piirustukset 26
» » tonttipaikka 155
» lastenseimen perustaminen 133
» poliisitalon tonttipaikka 22
» tonttien varaaminen 155
Vallilasta Länsisatamaan rakennettava liikenneväylä 4
Valmistavain ammattikoulujen valtionapu 118, 217
Valmistavan poikain ammattikoulun lisärakennus 10
» » » määräraha 84, 108
» tyttöjen ammattikoulun määrärahat 108, 217
Valokuvien hankkiminen, Tukholman rakennusoloja valaisevien 245
Valtionavut 118, 216
Valtionrautateiden satamaratakonttorin vuokra 81
Valvojan, kansanpuistojen, kansliahenkilökunnan lisääminen 266
» » kesäloma 266
» » vastaanottoaika 259
» » väärinkäytökset 212
» kaupungin painatustöiden, antama kertomus 274
Vanhankaupungin alueella, määräraha arkeologisia kaivauksia varten 109
» ranta-alueelle, urheilukentän järjestäminen 50
» vesijohtolaitokseen, höyrykattilan ja turbogeneraattorin hankkiminen 42, 117
Vanhempainneuvoston vaali 150
Vantaanjoen yli vieväin siltain kunnossapito 18
Varaaminen, tonttien 155
Varastopaikkain, Ruoholahden, järjestely 271
» vuokraaminen 160, 161, 162
Varastosuojan rakennuttamiseen myönnetty lupa 185
Varsasaareen, vartijanasunnon rakennuttaminen 205
Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle 54
Vaunupaikkain vuokralleanto virvoitusjuomien myyntiä varten 172
Veden hankinta kaupunkiin 12
» » Nikkilän sairaalaan 36, 42
Veikkolan parantolan avustaminen 94
Velat, kaupungin 102
Veneeristen tautien poliklinikan, miesten, määräraha 245
Venevalkamien, uusien, järjestäminen 50
Verohuojennus työttömille 213
Verojen, kunnallis-, kanto 57
Verolippujen periminen 12*
Verotuksesta kertyvät tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan 120
Verotuslautakunnan jäsenten vaali 148
» tulo- ja omaisuusverotuksen, jäsenten vaali 150
Verotusvalmistelukunnan antama vuosikertomus 101*
» lisämäärärahat 81
Verovapaus, kaupungin autojen 214

Veroäyrien suuruus ... 213, 102*
Veroäyrit, verotuslautakunnan panemat ... 102*
Vesialtaan, Runeberginkadun, siirtäminen ... 196
Vesijohtojen laskeminen ... 43, 47, 117, 169, 194
Vesijohtolaitokseen, Vanhankaupungin, höyrykattilan ja turbogeneraattorin hankkiminen ... 42, 117
Vesijohtolaitoksen määräraha ... 110, 248
» määrärahain ylittäminen ... 84
» tulot vuoden 1930 tulosäännön mukaan ... 118
Vesikioskien vuokralleanto ... 172
Viemärijohdon, Kyläsaaren, parantaminen ... 50
» Munkkisaarentien alaisen, pidentäminen ... 48
Viemärijohtojen laskeminen ... 43, 47, 113
Viikin latokartanon lähtö- ja tulokatselmus ... 53
» » rappiotilan korvaaminen ... 206
» » ruutikellarialueen rajat ... 155
Viipurista Helsinkiin rakennettava uusi maantie ... 147
Viljelyspalstain vuokralleanto ... 162
von Willebrand, H., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, valittu kulkutautisairaalan johtajaksi ... 140
Winter, G., kaupunginreviisori, hänelle myönnetty virkaero ... 139
Viranpitäjäin, kunnallisten, eroamisvelvollisuus ... 139, 267
» » evätyt palkankorotusanomukset ... 66
» » henkilörekisteri ... 264
» » ikäkorotukset ... 73—77
» » lupa asua kaupungin ulkopuolella ... 268
» » » hoitaa sivutoimia ... 267—268
» » matkustussääntö ... 126
» » palkankorotus ... 65
» » virkavapauksien tutkiminen ... 4*
Viransijaisuusmäärärahoja, myönnettyjä ... 223—231
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat 102
Virkaeron myöntäminen viranpitäjille ... 139, 267
Virkamatkojen korvaaminen ... 222
Virkasivutulot kaupungin palkkausjärjestelmässä ... 219
Virkavapauden, ylimääräisen, myöntäminen kaupungin sairaalain hoitohenkilökunnalle ... 131
Virkavapauksia, myönnettyjä ... 141
Virkavapaus, sairauden takia myönnetty, oikeus palkan nauttimiseen sen ajalta 68—70
Virkavuosien laskeminen ... 73—77, 97, 220
Virkistyspaikkojen varaaminen ... 51
Virutushuoneiden poistaminen ... 205
» toimenhaltijain irtisanominen ... 266
Voimistelun edistämistä varten myönnetty määräraha ... 240
Vuokra, kaupungin torien myyntipaikkain ... 41, 170
» valtionrautateiden satamaratakonttorin ... 81
Vuokra-alueen siistiminen ... 170
» supistamisesta myönnetty korvaus ... 169
Vuokra-alueiden, eräiden, käyttö ... 8*
» järjestely ... 168
Vuokraaminen, alueen, yhdistykselle Koteja tylsämielisille ... 25

Vuokraaminen, asuntotonttien ja -alueiden 156
» Herttoniemen koulutontin 163
» kalaveden 156
» Kivinokan alueiden 163
» Lammassaaren 163
» Munkkisaaren 23, 159
» Mustikkamaan alueiden 163
» Mäkelän tonttien 23
» Pasilan kauppahallialueen 159
» perunapalstain 163
» ravintolain 190
» Sörnäisten niemekkeen y. m. alueiden 23, 24
» tehdastonttien 159
» Vallilan alueen 159
» varastopaikkain 160, 161, 162
» viljelyspalstain 162
» XX kaupunginosan alueen 161
Vuokra-avustus työttömille henkilöille, määräraha sitä varten 88
Vuokramaksut, niiden alentaminen 169
» » vahvistaminen 169
» kaupungin laitosten käytettävinä olevien alueiden 156
» Kumpulan omakotitonttien 156
Vuokraoikeus, sen pidentäminen 23, 24, 25, 26, 163, 164
» » siirtäminen 165, 166, 167
» sitä koskeva riita 158
Vuokrasopimukset, irtisanotut 168
» muutetut 168
» peruutetut 168
Vuokratiedustelun toimeenpaneminen 262, 4*
Vuokrien vahvistaminen, rahatoimikamarin vuokraamien huoneistojen ..... 191—193
Vuosikorttien, raitiotie-, hankkiminen eräille viranpitäjille 222
Vuositilintarkastajain palkkionkorotus 79
» sihteerin palkkaaminen, määräraha sitä varten 245
» vaali 146
Väestöluettelon, kunnallisen, laatiminen 6*
Västra Skärgården-niminen höyrylaiva, sen kaskovakuuttaminen 206
» » » » » lippumaksut 214
» » » » » vuokraaminen 218
Väyläin, Kruunuvuorenselälle johtavien, valaistuksen parantaminen 8*
Vääntömankelin osto 255

Yhdistyksen, lastenhoidon edistämis-, avustaminen 92, 95
Yhdistys Koteja tylsämielisille, alueen vuokraaminen sille 25
Yhdistäminen kaupunkiin, Helsingin läheisten alueiden 144
» korttelien ja tonttien 4, 8
» ks. myös Kaupunginasemakaavanmuutos.
Yleisen ammattilaiskoulun huoneisto 192
» » valtionapu 118
Yleiset rasitukset, niitä varten vuoden 1930 menosääntöön otetut määrärahat .. 104
» työt, kaupungin, anomus työehtosopimusten käytäntöönottamisesta niissä 89
» » » määräraha niitä varten 45, 85, 111, 249

Yleiset työt, kaupungin, niiden hallituksen antama vuosikertomus 124*
» » » » » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali 150
» » » niiden hallituksen sihteerin palkkio 79
» » » » määrärahain ylittäminen 80, 85
» » » » työntekijäin tuntipalkat 90
» » » rahatoimikamarin oikeus niitä varten myönnettyjen määrärahain käyttämiseen 87
» » » tulot niistä vuoden 1930 tulosäännön mukaan 118
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto..... 81*, 86*
Yliopiston eläintieteellinen laitos, kuolleen myskihärän täyttäminen siellä 256
Ylioppilastalon aukion raitiotieraiteiden järjestely 29
Ylitetyt määrärahat 80, 81, 82, 84, 85, 86
Yritysten ja laitosten, yleishyödyllisten, avustaminen ..... 91—96, 83*
Yötyö, kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaiden 131

Äänestysalueiden, kaupungin, uudestaan jakaminen 143

Öljysäiliöitä, lupa rakentaa 23, 24

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—13. 1910—26.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—4. 1927—30.

IV. **Helsingin kaupungin tekniilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—15. 1916—30.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—15. 1916—30.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—7. 1916—30.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
5—11. 1909—15. 12—24. 1919—31.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
21—42. 1908—29.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—8. 1911, 1914, 1919, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—7. 1923—29.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.